T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

TARİHÎ ŞAHSİYETLERİN DEĞERLER EĞİTİMİNDE ROL MODEL OLARAK KULLANILMASI: KİTÂB-I AHMED EZ-ZEMCÎ ÖRNEĞİ (1B-107B)

Neslihan EKİCİ
ORCID: 0000-0002-1409-4111

Danışman
Doç. Dr. Gökhan ÖLKER
ORCID: 0000-0001-7449-4873

Konya – 2023

ÖN SÖZ

Dil, insanlar arası iletişim kurmayı sağlayan canlı bir varlıktır. Zaman zaman bir takım değişiklikler, kendi bünyesinden doğan çeşitli sebeplerle bazı gelişmeler gösterir (Ergin, 1998). Bu değişiklikler ve gelişmelerle birlikte uzun tarihi boyunca daima serpilen ve zaman içinde akıp gelen dil, aynı zamanda kültürümüzün zenginliklerini de yansıtır. Dilimizi en güzel şekilde kullanarak duygu ve düşüncelerimizin yarınlara aktarılmasını sağlayan ve kültürümüzü oluşturan unsurlardan biri halk hikâyeleridir.

Halk hikâyesi, toplumsal iz bırakmış bir olaydan veya bir yazınsal ürünün sözlü kültürde bıraktığı derin etkiden kaynaklanarak ortaya çıkan halk edebiyatı ürünlerine verilen addır (Öcal, 2008).

Halk hikâyelerinde olaylar belirli kahramanların üzerine kurulmuştur. Bu kahramanlar, çoğu kez tanınmış bir edebî ürünün içeriğinde yer alan kahramanların topluma mal olması ve anonimleşmesiyle oluşmuştur.

Çalışmamızda; topluma mal olmuş bu kahramanlardan biri olan Ahmed ez-Zemcî'nin hayatı ve kahramanlıklarının anlatıldığı Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde kayıtlı olan Kâdıoğlu Oflu'ya ait "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" adlı yazma eser, çeviri yazılı okunmuştur.

Çalışma; "Giriş", "Alan Yazın", "Yöntem", "Bulgular", "Dizin", "Tartışma, Sonuç ve Öneriler" ve "Tıpkıbasım" olmak üzere yedi ana bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde; kaynak eseri seçme sebeplerimizden, problem durumundan, araştırmanın amacı ve öneminden bahsedilmiştir.

Alan Yazın bölümünde; çalışmamıza kaynaklık eden eserin yazıldığı Eski Anadolu Türkçesi döneminin Türk Yazı Dilinin tarihî gelişimindeki yeri ile ilgili kısaca bilgi verildikten sonra "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" hakkında detaylı bilgiler sunulmuştur. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî çeviri yazısı ile birlikte metnin dizin ve incelemesi yapılırken kullanılan kaynakların ve Ahmed ez-Zemcî isminin geçtiği eserlerin üzerinde durulmuştur.

Yöntem bölümünde; araştırmada verilerin nasıl topladığına, kullanılan araç ve tekniklere, araştırmanın nasıl analiz edildiğine yer verilmiştir.

Bulgular bölümünde eser, değerler ve değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Metin bölümünde, çeviri transkripsiyon harfleriyle Latin harfleriyle verilmiş olup metinde geçen müstensih tarafından yanlış yazılan veya harekelenen kelimelere dipnotta yer verilmiştir.

Dizin bölümünde, Kutadgu Bilig'in dizin sırası örnek alınarak metnin ayrıntılı gramatikal dizini oluşturulmuştur. Metinde geçen ve anlamından şüphe duyulan bazı kelimelerin anlamının yanına soru işareti (?) konulmuştur. Dizinde her madde başında sırasıyla kelimenin anlamı, eğer alıntı kelimeyse hangi dile ait olduğu ve hangi sayfa ile satırda geçtiği belirtilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler bölümünde, çalışmamızda ulaşılan sonuçlara ve önerilere değinilmiştir.

Çalışmamızın sonunda ise araştırmacılar tarafından karşılaştırmaların yapılabilmesi ve kolay incelenebilmesi için metnin tıpkıbasımına yer verilmiştir.

Türk diline ve kültürüne katkı sağlaması açısından gerçekleştirdiğim bu çalışmada; bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren, beni bu çalışmaya yönlendiren, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli danışmanım Doç. Dr. Gökhan ÖLKER'e; eğitimime katkı sağlayan başta değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Rıdvan ÖZTÜRK'e ve akabinde diğer hocalarıma teşekkürlerimi arz ederim. Çalışmam süresince desteklerini esirgemeyen çok kıymetli Daire Başkanım Sayın Muhammed Sadık ARSLAN'a; metin içindeki bazı kelimelerin çevirisinde ve dizinin yapılması aşamasında bana özveriyle yardımcı olan arkadaşım Sefa BUĞDAYCI'ya şükranlarımı sunarım. Tez sürecimde her zaman yanımda olan sevgili eşim Bekir EKİCİ'ye; çocuklarım Muhammed Berk EKİCİ ile Beren EKİCİ'ye ve aileme sonsuz teşekkür ederim.

Neslihan EKİCİ

Mart 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ... **ii**

İÇİNDEKİLER ... **iv**

TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU ... **vi**

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ ... **vii**

SİMGELER ... **viii**

KISALTMALAR ... **ix**

ÖZET ... **i**

ABSTRACT ... **ii**

1. GİRİŞ ... **3**

1.1. Problem Durumu ... 4

1.2. Araştırmanın Amacı ... 4

1.3. Araştırmanın Önemi ... 5

1.4. Sayıltılar ... 5

1.5. Sınırlılıklar ... 5

1.6. Tanımlar ... 5

2. ALAN YAZIN ... **7**

2.1. TÜRK YAZI DİLİNİN TARİHÎ GELİŞİMİ ... 7

2.2. ESERİN KAYNAĞI ve MÜELLİFİ HAKKINDA BİLGİLER ... 10

2.3. ESERİN ÇEVİRİ YAZISI, DİZİN VE İNCELEMESİ YAPILIRKEN KULLANILAN KAYNAKLAR ... 10

2.3.1. Sözlükler ... 11

2.3.2. Tezler ... 12

2.3.3. Makaleler ... 12

2.3.4. Kitaplar ... 13

2.4. KİTÂB-I AHMED'EZ-ZEMCİ HAKKINDA ... 14

2.5. AHMED-İ ZEMCİ İSMİNİN GEÇTİĞİ ESERLER ... 20

3. YÖNTEM ... **36**

3.1. Araştırmanın Modeli ... 37

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi ... 37

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri ... 37

3.4. Verilerin Toplanması ... 38

3.5. Verilerin Analizi ... 38

4. BULGULAR ... **39**

4.1. Tarihî Şahsiyetlerin Değerler Eğitiminde Rol Model Olarak Kullanılması ... 39

4.2. Kitâb-ı Ahmed'ez-Zemci'deki Bazı Değerlerin Analizi ... 40

4.2.1. Adalet 40
4.2.2. Azimli Olma 41
4.2.3. Dini Değerler 41
4.2.4. Edep 42
4.2.5. Fedakârlık 42
4.2.6. Gayret 43
4.2.7. Güven 43
4.2.8. Hayâ (Utanma Duygusu) 44
4.2.9. İlim 45
4.2.10. İzzetüikram (Misafirperverlik) 45
4.2.11. Liderlik (Baş Olmak) 46
4.2.12. Merhamet 46
4.2.13. Nasihat 46
4.2.14. Peygamber Sevgisi 47
4.2.15. Sabır 48
4.2.16. Sadakat 48
4.2.17. Sevgi 49
4.2.18. Sözünü Tutmak 49
4.2.19. Tevazu 50
4.2.20. Vefa 50
4.2.21. Yârenlik (Muhabbet) 51
4.3. METİN 52

5. DİZİN 272

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER 506
6.1. Tartışma 506
6.2. Sonuç ve Öneriler 507

KAYNAKLAR 509

7. TIPKIBASIM 512

“TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU

Tarihî Şahsiyetlerin Değerler Eğitiminde Rol Model Olarak Kullanılması: Kitâb-ı Ahmed Ez-Zemcî Örneği (1b-107b) başlıklı tez çalışmamın toplam **633** sayfalık kısmına ilişkin, 10/03/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%9** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç,
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç,
3. Önsöz hariç,
4. İçindekiler hariç,
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç,
6. Kaynaklar hariç,
7. Alıntılar dâhil,
8. 7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

10/03/2023

Neslihan EKİCİ

Doç. Dr. Gökhan ÖLKER

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

10/03/2023

Neslihan EKİCİ

SİMGELER

ا (آ)	a, ā	ض	ḍ / ż
ا	e, ı, i, o, ö, u, ü	ط	ṭ
ب	b / p	ظ	ẓ
پ	p	ع	ʿ
ت	t	غ	ġ
ث	s̱	ف	f
ج	c / ç	ق	ḳ
چ	ç	ك	k / g / ŋ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ẕ / ḏ	و	v; o, ö, u, ü, ū
ر	r	ه	h; a, e
ز	z	ي	y; ı, i, ī
ژ	j	ة	t
س	s	ء	hemze
ش	ş	او	o, ö, u, ü, ū
ص	ṣ	اي	ı, i, ī

KISALTMALAR

Ar.: Arapça

C: Cilt

Çin.: Çince

doğ.: Doğum tarihi

Far.: Farsça

Fr.: Fransızca

haz.: Hazırlayan

Haz.: Hazret, Hazreti

İt.:İtalyanca

Moğ.: Moğolca

MS: Milattan sonra

öl.: Ölüm tarihi

öz. is.: Özel İsim

s.: Sayfa

Soğd: Soğdca

T.: Türkçe

T.C.: Türkiye Cumhuriyeti

TDEÖP: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı

TDK: Türk Dil Kurumu

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı

vb.: ve benzeri

Yun.: Yunanca

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

TARİHÎ ŞAHSİYETLERİN DEĞERLER EĞİTİMİNDE ROL MODEL OLARAK KULLANILMASI: KİTÂB-I AHMED EZ-ZEMCÎ ÖRNEĞİ (1B-107B)

Neslihan EKİCİ

Halk hikâyeleri, Anadolu'nun Türk vatanı olma sürecindeki mücadeleleri bir kahraman kişilik üzerinden hikâye etmektedir. Bu kahraman, tarihî varlığı sabit bir şahsiyet olsa da anlatılanlar semboliktir. Kahraman batıdan doğuya yeryüzünün her köşesinde ve göğün yedinci katından yedi kat yer altına kadar her yerde zalimlerle savaşır. Zalimler, ait oldukları milletler tarafından bile reddedilirken kahramanlar, birçok millet tarafından sahiplenilmişlerdir. Kahramanların misyonu, nereden ve kimden gelirse gelsin zulmü ortadan kaldırmaktır. Kitâb-ı Ahmed Ez-Zemcî adlı eserde, zulme ve zalimlere karşı çıkan, daima hakkı savunan bir kişiliğe sahip olan Anadolu'da mübarek bir zat telakki edilmiş Ahmed ez-Zemcî'nin hayatı ve kahramanlıkları anlatılmaktadır. Ele aldığımız bu eser, yaptığımız çalışmayla edebiyatımızdaki ilk çeviri olma özelliği taşımaktadır. Bu özelliğin yanında Eski Anadolu Türkçesini yansıtan bir eser olması açısından da dil alanındaki çalışmalarda ilgililere kaynak sunduğu için eserin önemi bir kat daha artmıştır. Bu araştırmanın alan yazın bölümünde Eski Anadolu Türkçesi döneminin tarihimizdeki yeri kısaca verildikten sonra "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" hakkında detaylı bilgiler sunulmuştur. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî çeviri yazısı ile birlikte metnin dizin ve incelemesi yapılırken kullanılan kaynakların ve Ahmed ez-Zemcî isminin geçtiği eserlerin üzerinde durulmuştur. Bulgular bölümünde kaynak eser, değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Metin bölümünde metin, çeviri transkripsiyon harfleriyle Türkiye Türkçesine ilk kez aktarılmıştır. Dizin bölümünde, metnin ayrıntılı gramatikal dizini oluşturulmuştur. Tartışma, Sonuç ve Öneriler bölümünde, çalışmamızda ulaşılan sonuçlara ve önerilere değinilmiştir. Bu araştırma; Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ile Türkoloji bölümlerinde okutulan Dil Bilimi, Tarihî Türk Şiveleri ve Türkiye Türkçesi dersleri için destek materyal gereksinimini sağlamıştır. Ayrıca eserin değerler eğitimi açısından incelenmesi ile Türk diline ve kültürüne katkı sağlaması bağlamında Türk Dili ve Edebiyatı dersi için önemli bir materyal olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kitâb-ı Ahmed Ez-Zemcî, Eski Anadolu Türkçesi, Ahmed ez-Zemcî, Kâdıoğlu Oflu, Ebû Müslim-i Horosani, Değerler Eğitimi, halk hikâyesi.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Turkish and Social Sciences Education
Turkish Language and Literature Education Program
Master Thesis

USING HISTORICAL PERSONS AS ROLE MODELS IN VALUES EDUCATION: THE EXAMPLE OF KİTÂB-I AHMED EZ-ZEMCİ (1B-107B)

Neslihan EKİCİ

Folk tales narrate the struggles of Anatolia in the process of becoming a Turkish homeland through a heroic personality. Although this hero is a person whose historical existence is fixed, what is told is symbolic. The hero fights oppressors in every corner of the earth from the west to the east, and from the seventh heaven to the seventh floor of the earth. While the oppressors were rejected even by the nations to which they belonged, the heroes were embraced by many nations. The mission of the heroes is to eradicate oppression, no matter where it comes from or from whom. In the book called Kitâb-ı Ahmed Ez-Zemcî, the life and heroism of Ahmed ez-Zemci, who was considered a blessed person in Anatolia, who opposes oppression and oppressors and always defends the right, is told. This work, which we have discussed, has the feature of being the first translation in our literature with the work we have done. In addition to this feature, in terms of being a work that reflects the Old Anatolian Turkish, the importance of the work has increased once more, since it provides resources for those who are interested in studies in the field of language. In the literature section of this research, after the place of the Old Anatolian Turkish period in our history is given briefly, detailed information about "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" is presented. Along with the translation of Kitâb-ı Ahmed ez-Zemci, the sources used in the index and analysis of the text and the works in which the name of Ahmed ez-Zemci is mentioned are emphasized. In the findings section, the source work has been examined in terms of values education. In the text section, the text has been transferred to Türkiye Turkish for the first time with translation transcription letters. In the index section, a detailed grammatical index of the text has been created. In the Discussion, Conclusion and Suggestions section, the results and suggestions reached in our study are mentioned. This research; It provided the support materials needed for Linguistics, Historical Turkish Dialects and Türkiye Turkish courses taught in Turkish Language and Literature Education and Turcology departments. In addition, by examining the work in terms of values education, it has been revealed that it is an important material for the Turkish Language and Literature course in the context of contributing to the Turkish language and culture.

Keywords: Kitâb-ı Ahmed Ez-Zemcî, Old Anatolian Turkish, Ahmed ez-Zemcî, Kadıoğlu Oflu, Ebû Muslim-i Horosani, Values Education, folk tale.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Halk hikâyesi, toplumsal iz bırakmış bir olaydan veya bir yazınsal ürünün sözlü kültürde bıraktığı derin etkiden kaynaklanarak ortaya çıkan halk edebiyatı ürünlerine verilen addır (Öcal, 2008).

Halk hikâyelerinde olaylar, belirli kahramanların üzerine kurulmuştur. Bu kahramanlar, hem kişilikleriyle hem de toplumsal hayata olan katkılarıyla insanlık tarihinde önemli yer edinmiş şahsiyetler olarak tanımlanabilir. Tarihî varlığı sabit şahsiyetler olsa da bu kahramanlar, zaman ve mekân sınırlarını aşan sıradan olmayan kişilerdir. Tarihî kahramanlar, yüzyıllar öncesinde yazılan anlatılarla nesilden nesile aktarılarak hem ait oldukları toplumun değerlerini hem de evrensel değerleri temsil eden, insanların akıllarında bugün dâhi canlı olan kişilerdir.

Topluma mal olmuş ve önde gelen bu kahramanlar, toplumsal ve evrensel değerleri yansıtırken aynı zamanda söz konusu değerlerin gelecek kuşaklara öğretilmesi ve yaşatılması olan değerler eğitimi açısından da büyük öneme sahiptir. Bu bağlamda olumlu değerlere sahip olan bu kahramanlar, sonraki nesiller için rol model alınarak yol gösterici somut birer rehber olmuşlardır.

Halk hikâyelerinde kahramanlar, günlük hayatta zor rastlanabilecek idealist bir kişiliğe sahiptir. Hikâye kahramanlarının bu özelliği, halk hikâyelerinin konularını güzellik duygusundan ve yüceltilmiş düşüncelerden almasını sağlar. Hikâyeci olaylara akıl ve mantığıyla bir çözüm bulamayınca hayal ve sembollerden faydalanır. Bunun sonucu zaman ve mekân kavramlarının sınırları belli olmaktan çıkar. Böylece hikâye kahramanı; normal bir insanın yapabilecekleri yanında, arzu ettiklerini de gerçekleştirebilecek özelliklere sahip olur. Kahramanlar, batıdan doğuya yeryüzünün her köşesinde ve göğün yedinci katından yedi kat yer altına kadar her yerde zalimlerle savaşır. Zalimler, ait oldukları milletler tarafından bile reddedilirken kahramanlar, birçok millet tarafından sahiplenilmişlerdir. Kahramanların misyonu nereden ve kimden gelirse gelsin zulmü ortadan kaldırmaktır.

Zulme ve zalimlere karşı çıkan, daima hakkı savunan bir kişiliğe sahip olan Ahmed ez-Zemcî'nin hayatı ve kahramanlıklarının anlatıldığı Kâdıoğlu Oflu'ya ait "Kitâb-ı Ahmed

ez-Zemcî" adlı yazma eserin bilinen iki nüshasından[1] biri olan Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde yer alan 06 Mil Yz A 6061 demirbaş numarası ile kayıtlı nüshası, çalışmamızın ana kaynağı olarak seçilmiştir. Yapılan çalışma; edebiyatımızdaki ilk çeviri olma özelliği taşıması, bu özelliğin yanında Eski Anadolu Türkçesini yansıtan bir eser olması ve dil alanındaki çalışmalarda ilgililere kaynak sunması açısından oldukça önemlidir.

1.1. Problem Durumu

Yüzyıllar öncesinden kaleme alınan "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" adlı eserin ilk transkripsiyon harfleriyle çeviri yazı ve dizin çalışmasının yapılmamış olması bizi bu çalışmaya yönlendirmiştir. Aynı zamanda eserin değerler eğitimi açısından incelenmesinin Türk diline ve kültürüne katkı sağlaması bağlamında Türk Dili ve Edebiyatı dersi için önemli bir materyal olacağı ortaya konulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Tarihsel zaman sürecinde bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi veren milletlerin, düşünce ve eylemleriyle topluma yön vermiş kahramanları bulunmaktadır. Çalışmamızda öncelikle bu tarihî kahramanlardan biri olan Ahmed ez-Zemcî'nin hayatı hakkında kapsamlı bir araştırma yapıldıktan sonra Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde yer alan Kâdıoğlu Oflu'ya ait "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" adlı eserin çeviri yazısının ardından bu dönemin özelliklerine uygun bir biçimde gramatikal bir dizin ve incelemesi yapılmıştır. Eser, Eski Anadolu Türkçesi olduğu için bu döneme ait eserler üzerinde yapılan çalışmalara genel hatlarıyla katkıda bulunulmak istenmiştir. Ayrıca Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ve Türkoloji bölümünde okutulan Eski Anadolu Türkçesi dersinde çeviri yazısı yapılan metin, bir materyal ve araştırmacılara bu konuyla alakalı bir kaynak olarak sunulması amaçlanmıştır.

Bunun yanında zulme ve zalimlere karşı çıkan, daima hakkı savunan bir kişiliğe sahip tarihî bir şahsiyet olan Ahmed ez-Zemcî'nin hayatı ve kahramanlıkları ile birlikte onun şahsında millî, manevi, ahlaki ve evrensel kök değerler de anlatılmıştır. Aynı zamanda kararlılık, cesaret, liderlik, dürüstlük, sorumluluk, adalet, sadakat, fedakârlık ve dinî değerler

[1] Diğer nüsha, Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi'nde bulunan "Ahmed Zemci Hikâyesi" dir.

vb. gibi toplumsal ve evrensel pek çok değer, rol model olarak söz konusu tarihî şahsiyet aracılığıyla somutlaştırılarak aktarılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eski Anadolu Türkçesindeki bir örneği üzerine yapılacak olan bu çalışmanın gramatikal dizini ve incelemesiyle birlikte gerek gramer çalışmaları gerekse Eski Anadolu Türkçesi metinlerinin yazım şekillerinin yazıya aktarımı hususunda Türk diline katkı sağlayacak olup konu üzerine araştırma yapan araştırmacıların da çalışmalarında fayda sağlayacaktır.

Ayrıca, T.C. Millî Eğitim Bakanlığının 2018 yılında yayımlamış olduğu Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı dersi Öğretim Programı'nda adalet, dürüstlük, vatanseverlik ve yardımseverlik gibi kök değerlere ve değerler eğitimine yer verilmiştir. Yüzyıllar öncesinden günümüze ulaşan ve kültürel ögelerin izini taşıyan bu eser, toplumsal kök değerlerin ve dinî-ahlaki düşüncelerin yaşatılmasında da büyük önem taşıyarak Türk Dili ve Edebiyatı dersinin özel hedeflerine hizmet etmektedir (TDEÖP, 2018:12).

1.4. Sayıltılar

Kâdıoğlu Oflu'ya ait "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" adlı eserin transkripsiyon harfleriyle oluşturulan çeviri yazısını ve dizin çalışmasını hazırlarken yaptığımız incelemelere göre metin, ait olduğu sahayı yansıtması bakımından oldukça önemlidir. Dönemin dil özelliklerini yansıtan kullanımlar yaygındır ve bunların bazıları günümüze ulaşamazken bazıları şekil ve anlam bakımından değişimlere uğrayarak günümüze kadar ulaşmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

İnceleyeceğimiz bu metin, bir Eski Anadolu Türkçesi metnidir. Çalışmaya temel olarak aldığımız eser, Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde yer alan 06 Mil Yz A 6061 demirbaş numarası ile kayıtlı Kâdıoğlu Oflu'ya ait "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî"dir. Eserin başı eksiktir. Bu çalışma, 109 varak ve 16 satır ile yani 1b-107b sayfa numaraları ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Çeviri: Bir dilden başka bir dile aktarma, çevirme, tercüme.

Değer: Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi ögelerin bütünü.

Değerler Eğitimi: Değerlerin gelecek kuşaklara öğretilmesi ve aktarılmasını öngören eğitim faaliyeti.

Dizin: Bir kitabın veya derginin kişi, konu, yer adı vb. bakımından içindekileri yer numarasıyla belirten ve eserin arkasında yer alan alfabetik liste, endeks, indeks, fihrist.

Eski Anadolu Türkçesi: Anadolu sahasında 13-15. yüzyıllar arasında eser vermiş olan Türkiye Türkçesinin ilk dönemidir.

Gramatikal Dizin: Metin hâlinde yayımlanan bir eserde, o metinde geçen kelimelerin anlamlarını ve metinde geçtiği yerleri belirten alfabetik sözlük.

Gramer: Dil bilgisi.

Hikâye: Bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması; gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düz yazı türü, öykü**.**

Halk Hikâyesi: Toplumsal iz bırakmış bir olaydan veya bir yazınsal ürünün sözlü kültürde bıraktığı derin etkiden kaynaklanarak ortaya çıkan halk edebiyatı ürünlerine verilen addır.

Kahraman: Toplumların geçmişinde önemli yer etmiş, düşünce ve eylemleri ile toplumlara yön vermiş kişiler.

Nüsha: Birbirinin tıpkısı olan yazılı şeylerin her biri.

Transkripsiyon: Çeviri yazı.

Varak: Yazılı kâğıt, varaka.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1. TÜRK YAZI DİLİNİN TARİHÎ GELİŞİMİ

2.1.1. Eski Türkçe

Türkçenin 6.-12. yüzyıllarını kapsayan bu dönem, Türk yazı dilinin ilk devresi olarak kabul edilmektedir. Sekizinci yüzyıla ait olan Orhun Abideleri ile başlayan bu dönem, Köktürkçe, Uygur Türkçesi ve Karahanlı Türkçesini içine almaktadır.

Türk yazı dilinin ele geçen ilk örnekleri Orhun Abidelerinin metinleridir. Fakat bu metinler şüphesiz Türk yazı dilinin ilk örnekleri değildir. Çünkü Orhun Abidelerindeki dil yeni teşekkül etmiş bir yazı dili olarak değil, çok işlenmiş bir yazı dili olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat Orhun Abidelerinden daha eski bir metin ele geçmediği için bu yazı dilini ancak sekizinci asırdan itibaren takip edebilmekteyiz (Ergin, 1998:13).

2.1.2. Kuzey-doğu Türkçesi, Batı Türkçesi

Eski Türkçeden sonraki devirde Türkçe karşımıza; kültürel, siyasi ve dini sebeplerden dolayı birden fazla yazı dili ile çıkmaktadır.

Türkçenin içinde bir müddetten beri kendisini hissettiren tabiî gelişmeler neticesinde ortaya çıkan büyük değişiklikler, yazı dili birliğini parçalayarak Eski Türkçenin ömrünü tamamlamış ve birden fazla yeni yazı dilinin doğmasına ve gelişmeye başlamasına sebep olmuştur. Böylece 12.-13. asırdan sonra biri Kuzey-doğu Türkçesi, diğeri Batı Türkçesi olmak üzere iki Türk yazı dilinin daha meydana geldiğini görmekteyiz (Ergin, 1998:14).

Kuzey Türkçesi, Doğu Türkçesi

13. ve 14. yüzyıllarda bir müddet Eski Türkçenin devamı olarak eski ile yeni arasında geçiş devresi hâlinde devam etmiş, 15. yüzyıldan itibaren Kuzey Türkçesi ve Doğu Türkçesi olarak iki yazı diline ayrılmıştır.

Son zamanlara kadar devam eden bu yazı dillerinden Kuzey Türkçesi, Kıpçak Türkçesidir. Doğu Türkçesi ise Çağatayca gibi bir isimle anılan ve Timur devrinde başlayarak 15. ve 16. asırlarda kuvvetli bir edebiyat meydana getirmek suretiyle en parlak çağını yaşadıktan sonra son zamanda yerini modern Özbekçeye bırakan yazı dilidir.

Batı Türkçesi

Batı Türkçesi 12. yüzyılın ikinci yarısı ile 13. yüzyılın ilk yarısından itibaren günümüze kadar gelen yazı dilidir. Batı Türkçesinin esasını Oğuz şivesi teşkil ettiği için bu yazı diline Eski Oğuz Türkçesi de denilebilir.

Batı Türklerinin yazı dili olarak 13. yüzyıldan günümüze kadar gelen Batı Türkçesi, iç ve dış yapısı bakımından muhtelif gelişme ve değişiklikler göstererek şu üç devreye ayrılmıştır:

a. Eski Anadolu Türkçesi
b. Osmanlı Türkçesi
c. Türkiye Türkçesi

a. Eski Anadolu Türkçesi

Batı Türkçesinin ilk devresini Eski Anadolu Türkçesi teşkil etmektedir. 13. yüzyıldan başlayarak 15. yüzyıl sonuna kadar devam eden Eski Anadolu Türkçesi, yabancı unsurlar bakımından Batı Türkçesinin en temiz ve en sade devridir. Bu dönem eserlerinde Arapça ve Farsça unsurlar çok az girmeye başlamış ve yabancı kelimeler daha çok nazım dilinde görülmüştür. Nesir dili, olabildiğince temiz ve duru bir Türkçe olarak devam etmiştir.

Eski Anadolu Türkçesinin cümle yapısı ise Türkçenin başlangıcında bugüne kadar hep aynı kalan normal cümle yapısı dışına çıkmamıştır. Gerek nesirde gerek şiirde Türk cümlesi bu devirde normal, sade, anlaşılan, unsurları yerli yerinde ve doğru cümle olarak kalmış, tercüme sadakati yüzünden nadir olarak kırıldığı yerler dışında, umumiyetle sağlam yapısını muhafaza ederek Osmanlıca devrine girmiştir (Ergin, 1998:18). Eski Anadolu Türkçesi dil yapısı ve temel nitelikleri açısından kendi içinde üç alt döneme ayrılır: Bu dönemler:

a. Selçuklu Dönemi Türkçesi,
b. Beylikler Dönemi Türkçesi,
c. XV. yüzyıl ortalarına kadar süren Osmanlı Dönemi Türkçeleridir. (Korkmaz, 2009)

Selçuklu Dönemi Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesinin 12-13. yüzyıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde hem Karahanlı Türkçesinin hem de Oğuz Türkçesinin özelliklerinin görüldüğü karışık dilli eserler verilmiştir. Behcetü'l-Hadâik, fî Mev'izati'l-

Halâik (Bursa nüshası), Kudûrî Tercümesi, Ali'nin Kıssa-i Yûsuf'u, Kitâb-ı Güzîde, Kitâb-ı Fer'aiz, Kitâb-ı Gunya, Süleymaniye Kütüphanesindeki bir Kur'an tercümesi, Mevlânâ'nın Türkçe şiirleri ve Şeyyad Hamza'nın bazı manzumeleri "karışık dilli eserler" olarak adlandırılmakta ve bunların Karahanlı Türkçesi ile Eski Anadolu Türkçesi arasındaki "geçiş devri"ni temsil ettiği ileri sürülmektedir (Ercilasun, 2015:434).

Beylikler Dönemi Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesinin 13. yüzyılının sonlarından 15. yüzyıl başlarına kadar sürmüştür. Beylikler devrinde tebaa Türk idi. Selçuklular zamanından beri Anadolu'ya gelmiş ve gelmekte devam eden göçler burasını tamamıyla Türkleştirmişti (Yavuz, 1983). Anadolu Beylikleri Dönemi, artık Anadolu'nun tam bir Türk ülkesi durumuna girmesi, siyasi, sosyal ve kültürel koşulların da elverişli olması nedeniyle, Oğuz Türkçesinin bütünüyle konuşma dilinden yazı diline dönüşerek çok çeşitli alanlarda telif, Arap ve Fars dillerinden çeviri ve uyarlama yolları ile hem manzum hem mensur pek çok eserin ortaya konduğu verimli bir dönemdir. Telif eserler yanında, Farsçadan ve kısmen de Arapçadan uyarlama yoluyla yapılan çeviriler, yazı diline bir güç kazandırdığı gibi, bu dönemdeki Türk kültürünün zenginleşmesine de yardımcı olmuştur (Korkmaz, 2009).

15. yüzyıl ortalarına kadar süren Osmanlı Türkçesine Geçiş Dönemi, Anadolu'daki son beyliklerin de siyasi varlıklarına son verilerek Osmanlı idaresine alındığı bir dönem olmasına rağmen, dil yapısı bakımından genellikle Beylikler Döneminden farksızdır. Onun doğal bir devamı durumundadır. (Korkmaz, 2009).

Çalışmamıza kaynaklık eden Kâdıoğlu Oflu'ya ait "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî", Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait edebî ürünlerdendir.

b. Osmanlıca

Osmanlıca, Batı Türkçesinin ikinci devri olup 15. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar devam eden yazı dilidir. Osmanlıcayı Batı Türkçesi içinde ayrı bir dönem hâlinde tutan şey yabancı unsurların yazı dilinde geniş yer bulmasıdır. Bu devirde esas yapısı Türkçe olan fakat Türkçe, Arapça ve Farsçadan meydana gelen ağır bir dil kullanılmıştır. Osmanlıcanın sonlarında yazı dili yabancı unsurlar ve terkiplerden süratle temizlenmiş, böylece 20. asrın başlarında terkipli karışık dil tarihe karışarak yerini Türkiye Türkçesine bırakmıştır (Ergin, 1998:20).

c. Türkiye Türkçesi

Batı Türkçesinin devam etmekte olan üçüncü devresi olan Türkiye Türkçesi, 1908 meşrutiyetinden sonra başlar. Bu tarihten Cumhuriyete kadar devam eden ilk safhası Türkiye Türkçesinin başlangıç devri mahiyetindedir. Bu devirde ortaya çıkan yeni yazı dilinin yanında Osmanlıcanın etkileri devam etmektedir. Cumhuriyet'ten sonra bu etkiler giderek azalmış ve azalmaktadır. Fakat yabancı unsurların bir kısmı konuşma diline de yerleşmiş olduğu için çok sayıda Arapça ve Farsça kelime kalmıştır. Türkiye Türkçesi; Osmanlıca ile mukayese edilemeyecek kadar temiz bir durumda olmakla beraber, Eski Anadolu Türkçesinden daha çok yabancı unsur barındırmaktadır. Batı dillerinden de yabancı kelimeler aldığı için Türkiye Türkçesi, Batı Türkçesinin en temiz devri değildir.

2.2. ESERİN KAYNAĞI ve MÜELLİFİ HAKKINDA BİLGİLER

2.2.1. Eser

Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî, Millî Kütüphane (Ankara) Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 6061 demirbaş numarası ile kayıtlı yazma bir eserdir. Sırtı kahverengi meşin bir cilt içerisindedir. Eser, Osmanlı edebiyatına aittir. Eserin başı eksiktir. Cetveller kırmızı, yapraklar rutubet lekelidir. 109 yaprak ve 16 satırdan oluşmaktadır. Suyolu filigranlı kâğıt türü kullanılarak harekeli nesih ile yazılmıştır. Eserde, sayfanın sıralanışı göstermek için bir önceki sayfanın altındaki sol köşeye sonra gelen sayfanın ilk kelimesi (rakabe, reddâde, çoban) yazılarak gösterilmiştir. Ancak 52b yaprağının sonunda 53a'daki ilk kelime yazılmadığı için eserin bu kısmında eksik sayfa olduğu tahmin edilmektedir. Eser, 1989 yılında Suzan Oğuztan tarafından satın alınmıştır.

2.2.2. Müellifi

Kadıoğlu Oflu (1236-öl.?) tarafından kaleme alınmıştır. Hayatı hakkında bilgi bulunamamıştır. Katalogdaki künye bilgisinden müellifin Oflu olduğu anlaşılmaktadır. Müellifin, Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, nr. 6061'de 109 varaklık Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî adlı bir eseri vardır (Gür, 2018: 155-239).

2.3. ESERİN ÇEVİRİ YAZISI, DİZİN VE İNCELEMESİ YAPILIRKEN KULLANILAN KAYNAKLAR

Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî çeviri yazısı, dizin ve incelemesi yapılırken kullanılan kaynaklar şu şekildedir:

2.3.1. Sözlükler

Devellioğlu (2013), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat ünlü ve kapsamlı bir sözlüktür. İlk baskısı 1962'de yapılan sözlük Aydın Sami Güneyçal tarafından 1993'de yeniden düzenlenmiş ve genişletilmiştir. 60.000'den fazla sözcüğü kapsayan sözlük, eski ve yeni harflerle Osmanlıcada yer alan Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin anlamlarından oluşmaktadır.

Çağbayır (2017), Ötüken Türkçe Sözlük Ötüken Neşriyat tarafından yayımlanan Türkiye ve dünyada Türk diliyle yazılmış Orhun Yazıtlarından çağdaş edebî metinlere kadar yaklaşık 1.700'den fazla eserin incelenmesiyle hazırlanmıştır. Sözlükte; Göktürk, Eski Uygur, Hakaniye, Oğuz, Eski Anadolu, Osmanlı, Çağdaş Türkiye Türkçesi ile Anadolu, Rumeli, Kıbrıs ve Kerkük Ağızları'ndan alınan kelimeler sadece bugünkü anlamlarıyla değil, kullanılmaya başlandıkları ilk dönemlerden bugüne kazandıkları bütün anlamlarıyla verilmiştir. Osmanlıca alfabeye göre hazırlanan Dizin sayesinde Ötüken Türkçe Sözlük'ün içerisinde bulunan Osmanlı imlasıyla yazılı yaklaşık 130 bin kelime ve Türkçenin farklı dönemlerinden itibaren kullanmaya başlanılan diğer kelimelerle birlikte toplamda 316 bin kelimenin farklı okunuş ve anlamlarına ulaşılmaktadır Kelime sayısıyla olduğu kadar içeriğinde yer alan Osmanlıca Dizin'le de Türkiye'de bir ilk olan Ötüken Türkçe Sözlük'ün genişletilmiş ve gözden geçirilmiş yeni baskısı, 5 ciltten ve 7.095 sayfadan oluşmaktadır.

Kanar (2018), Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğünde kaynak taraması yapılarak Eski Anadolu Türkçesine ait kelimeler derli toplu bir şekilde alfabetik sırayla verilmiştir. Eski Anadolu Türkçesinin Arap harfleriyle oturmuş bir imlası bulunmadığından bazı maddelerin karşısına birden çok yazılış şekli verilmiştir. Bu farklı yazılışlar, eserin manzum ve mensur oluşuna, yazara ve şaire göre değişiklik göstermektedir. Sözlükte, öğrenim amaçlı olarak, kimi söyleniş şekilleri de madde ve ara madde yapılmıştır. Ana maddelerden oluşan bir dizin, çalışmanın sonuna eklenmiştir.

Bayat (2020), Orta Türkçe Sözlük(11-16. Yüzyıllar)'te bu dönemde yazılmış ve gerek kendi döneminde gerekse günümüzde kaynak değerinde olan birçok sözlük ve kitap incelenmek suretiyle Orta Türkçe Dönemi'ndeki kelime varlığı bir bütün hâlinde ortaya konmaya çalışılmıştır. Tertip edilen bu sözlükte söz, terim ve kavramlardan oluşan yaklaşık 26.000 madde başı ve 1.720 civarında da madde içi kelime yer almaktadır. (Bayat, 2020: 11-16).

2.3.2. Tezler

Jamal (2020) "Ebû Müslim Horosanî'nin Türk, Fars ve Afgan Toplumlarında Algılanış Biçimi" adlı yüksek lisans tezinde Ebû Müslim Horasanî'nin liderliğini üstlendiği Horasan'da başlattığı ayaklanma sırasında yaptığı tebliğ çalışmaları ve siyasi kişiliği, Abbasî hilafetinin kurulmasındaki rolü ve Abbasîlerle ilişkileri incelenmiştir (Jamal, 2020). Ayrıca bu çalışmayla mevcut kaynaklar ışığında Ebû Müslim'in olaylara bakış açısının değerlendirilmesi amaçlanmış ve onun farklı kültürler ve toplumlarla olan ilişkileri ile halkların zihninde nasıl yer aldığı konu edilmiştir. Aynı zamanda Ahmed-i Zemci'den de bahsedilen tezde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Abdulbaki Gölpınarlı, Tüfekçi Loncası ile ilgili verdiği bir bilgiye göre, lonca lideri Ahmed-i Zemci'dir ve Ebû Müslim'in adamları içinde barut imal etmeyi bilen tek kişidir." (Gölpınarlı, 1955: 155)

"Ebâ Müslim-nâme esas olarak bir fetih ve kahramanlık destanıdır. Ebû Müslim'in yaşamı, kahramanlıkları, Abbasîler'in zaferi ve döneminde gerçekleşen bazı olaylarla genişletilerek zenginleştirilmiştir. Eserde olağanüstü, mucizevî olaylar da yer almaktadır. Eserde Ebû Müslim dışında yer alan kahramanlar arasında Hz. Peygamber'in amcası Hamza'nın oğullarından, Melikzâd, Behzad, Mâlik Muhammed, Ahmed Zemcî ve ayrıca Râbia ve Meymûne gibi kadın kahramanlar da yer almaktadır." (Albayrak, 1994: 195).

"Farisiler için Ebû Müslim, sadece kendisi değil beraber çalıştığı arkadaşlarını da önemli hale getirmiştir. Benzer olağan üstü nitelikler onlar için de geçerli olmaya başlamıştır. Onun yaverlerinden Ahmed-i Zemci bu yönlü kahramanlıklarıyla tanıtılmıştır. (Sultanî, 1392: 9). İmam sembolü olarak kabul edilmiş olan Ahmed-i Zemcî için kılıç kuşanmak, ata binmek söz konusu değildir. Hatta caiz değildir. Onun basit bir sopa ile savaşması gerekmektedir. Farisilerin hayal gücü bu imamdan bir kahraman yaratmıştır. Onun da simgesi Hz. Ali'nin sopasından yapılmış tüfeğidir. "Zemcî-nâme" diye bir gelenek de oluşmuş ve Ebû Müslim sonrası süreçteki başkaldırılar işlenmiştir." (Mèlikoff, 2012).

2.3.3. Makaleler

Gür (2018), "Osmanlı Döneminde Yetişen Trabzonlu Müellifler ve Eserleri: Bir Literatür Tespiti Denemesi" adlı makalesinde, Trabzon'un fethedildiği 1461 yılından Osmanlı'nın son dönemleri olan 1900'lü yıllara kadar kaynaklarda adına rastlanan Trabzonlu

müellifler ve onların eserlerine yer verilmiştir. Makalede Trabzonlu Müellifler arasında Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî adlı eserin müellifi olan Kadıoğlu Oflu'ya da yer verilmiştir.

Janina Karolewski (2021), The Education of Alevi Religious Specialists and their Manuscripts: Ali Göktürk Dede from Şeyh Hasan Köyü, Türkiye adlı makalesinde, Alevi Din Uzmanlarının Eğitimi ve Yazmaları konu başlığında Şeyh Hasan Köyü'nden Ali Göktürk Dede'nin yazma eserlerle eğitimi ile ilgili bilgi verilmiştir. Makalede Ali Dede ve diğer Dedelerin eğitimlerinde; Şii veya Alevi gruplar arasında popüler olduğu varsayılan hikâye, destan ve rivayetlerden oluşan Ebu Müslim ve Ahmed Zemci gibi metinlerin köylerde ortak odalarda veya kahvehanelerde okunduğuna ve yorumlandığına değinilmiştir. Ayrıca, Dedelerin eğitimleri sırasında bilgiyi ezberlemek için yazılı metin kullandıkları, metinleri kopyaladıkları ve mümkün olduğunca uzun süre yazılı olarak sakladıkları anlatılmaktadır. Yine makalede; Ali Dede'nin akrabası ve Şeyh Ahmed Dede Ocağı mensubu Veysel Gültekin Dede'nin (doğ. 1932) Abbasi devriminde önemli bir rol oynayan, ancak sonunda Abbasi halifesi Al-Mansur'un emriyle öldürülen Ebu Müslim el-Horasani'nin (öl. MS 755) hikâyesinin anlatıldığı halk arasında 'Destan-ı Ebu Müslim' veya 'Ebu Müslimname' olarak bilinen manzum eserinin tarihsiz bir örneğine sahip olduğundan bahsedilmektedir. Veysel Dede'nin el yazmaları arasında, Ebu Müslim'in öldürülmesinin intikamını aldığı söylenen Ebu Müslim'in naibi Ahmed Zemci ile ilgili yazarı veya kaynağı hakkında hiçbir bilgi olmayan ilk yaprağı eksik yaklaşık 86 yapraktan oluşan Arap harfli el yazması bir kitaptan da bahsedilmektedir.

2.3.4. Kitaplar

Atsız (2019), Bayburtlu Osman'ın kaleminden çıkan Tevârih-i Cedîd-i Mir'ât-ı Cihân adlı eseri 1936'da bir kitapçıda bulmuş ve 384 sayfalık eserin Türklere dair olan bölümünü kendi eliyle istinsah etmiştir. III. Murad döneminde yazıldığını belirttiği Mir'ât-ı Cihân, fihristinden anlaşıldığı kadarıyla "unvan" adı verilen sekiz bölümden oluşmuştur.

Ercilasun (2015), "Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi" adlı kitabında, dilimizin bilinmeyen dönemlerinden yirminci yüzyıla kadar yapılan araştırmalar, her dil dönemini hazırlayan tarihî zemin, her dönem hakkında genel bilgiler, dönemin eserleri ve bu eserler üzerine yapılan çalışmalar ve dönemin dil özellikleri anlatılmaktadır. Eser, sadece bir ders kitabı değil; aynı zamanda Türk dil, kültür ve tarihiyle ilgilenen herkesin başvurabileceği temel bir kitaptır.

Ergin (1998), "Türk Dil Bilgisi" adlı kitabı Batı Türkçesinin grameridir. Batı Türkçesinin grameri verilirken Türkçe, oldukça yeni bir gramer şeması içinde incelenmiş olup gramer şekilleri klişeler, ezberlenecek kalıplar şeklinde verilip geçilmemiş, Türkçenin problemlerine göre ele alınarak çeşitli yönlerden etraflıca incelenmiş, münakaşa süzgecinden geçirilmiştir. Eserin üslûbu gibi, büyük ve göz alıcı başlıklardan, klişe ve cetvel hâlindeki tertiplerden uzak şekli de bundan ileri gelmekte ve kitap, ezber yerine muhakemeye dayanan bir dil bilgisi öğretimi hedefini gütmektedir.

Korgunal (1958), "Eba Müslim-i Horasanî ve Nasr-ı Sayyad Savaşı" adlı eser 1934 yılında tarihî vesika ve vakalara dayanılarak 25 bölüm hâlinde yazılmıştır. Yazar, eserin mevzuunu Şair Ferdi'nin Hâzâ Kitab-ı Ebâ Müslim isimli iki ciltlik manzum eserinden alarak meydana getirmiştir. İki cildi 525 sayfa tutan Şair Ferdi'nin eseri, 1325 senesinde taş basma ile basılmış ve eserin bugün mevcudu kalmamıştır.

Korkmaz (2013), "Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Temeli" adlı eserinde bugünkü Türkiye Türkçesinin yazı dili haline gelişini dönem dönem eser ve şahıslar bazında ele almıştır. Sadece Türkiye sahasında değil Türkiye sahası dışında kalmış bölgelerdeki Oğuz kökenlilerin dilini de bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymaktadır.

Mèlikoff (2012), "Ebu Müslim Türk-İran Epik Geleneği İçinde Horasan Teberdarı" adlı eserinde Paris Ulusal Kütüphanesi'nde koruma altında bulunan birçok İran ve Türk el yazması ile Ebu Müslim'in kişiliği etrafında oluşan epik romanı içermektedir.

Süreya (1982), "Günübirlik"ler adlı eseri, eleştirel deneme kitabıdır. Kitapta çeşitli konular hakkında değerlendirmeler mevcuttur.

2.4. KİTÂB-I AHMED'EZ-ZEMCİ HAKKINDA

Hikâye, "Bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması; gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düz yazı türü, öykü[2]; yalın bir olayın çevresinde kişilerin ilişkilerini anlatma esasına dayanan edebî tür." şeklinde tanımlanabilir.[3]

Dünya edebiyatında ilk edebi örneklerin mitolojik eserler olduğu savunulmakla beraber, birçok milletin edebiyatının destanlarla başladığı bilinmektedir. Halk hikâyeleri, destan döneminin sonunda ortaya çıkmış eserlerdir. Halk hikâyelerinde tarihî olayların daha

[2] Türkçe Sözlük (TDK). c. 1, s. 645.
[3] Yazıcı, Hüseyin. Hikâye. Türkiye Diyanet Vakfı /İslâm Ansiklopedisi. c. XVII, s. 479.

az olması, nazım-nesir karışık bir yapının bulunması, zamanla nesir kısmının ağırlık kazanması, olaylar ve kişiler bakımından gerçeğe daha yakın olması bunları destanlardan ayıran en önemli özelliklerdir. Bu durumdan hareketle halk hikâyeleri, destanla roman arasındaki geçiş döneminde ortaya çıkan ürünler olarak adlandırılabilir.

Türk halk hikâyelerinde, Anadolu'nun Türk vatanı olma sürecindeki mücadeleleri bir kahraman kişilik üzerinden hikâye edilmektedir. Hikâye kahramanı, günlük hayatta zor rastlanabilecek idealist bir kişiliğe sahiptir. Hikâye kahramanının bu özelliği, halk hikâyelerinin konularını, güzellik duygusundan ve yüceltilmiş düşüncelerden almasını sağlar. Hikâyeci, olaylara akıl ve mantığıyla bir çözüm bulamayınca hayal ve sembollerden faydalanır. Bunun sonucu zaman ve mekân kavramlarının sınırları belli olmaktan çıkar. Böylece hikâye kahramanı normal bir insanın yapabilecekleri yanında, arzu ettiklerini de gerçekleştirebilecek özelliklere sahip olur.

Çalışmamızda katalogdaki künye bilgisinden müellifin Oflu olduğu anlaşılan Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde yer alan 06 Mil Yz A 6061 demirbaş numarası ile kayıtlı Kâdıoğlu Oflu'ya ait 109 varaklık "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" adlı yazma eser incelenmiştir. Eserin bir diğer nüshası ise 11867 arşiv numarasıyla kayıtlı Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Eserin kahramanı olan Ahmed-i Zemci, Arap milliyetçisi olan Emevi Devleti'nin yıkılıp yerine Mezopotamya ve Anadolu halkları için daha ılımlı olan Abbasi Devleti'nin kurulmasında başrol oynayan Ebu Müslim-i Horasani'nin yandaşı, silah arkadaşı olan ve gündüzleri meydanda savaşarak geceleri kaybolduğu, yaklaşık 300 yaşında ancak genç görünümlü, ince yapılı bir ermiş olduğu rivayet edilen kişidir.[4]

Ahmed-i Zemci'nin kahramanlıklarından bahsedilen ve dinî-destanî halk hikâyesi özelliği gösteren Kayserili Ali Ferdi'nin yazdığı Kitâb-ı Ebû Müslim adlı eserin 1934 yılında 25 bölümlük yeni harflerle ilk baskısı, Ebâ Müslim-i Horasanî başlığıyla Muharrem Zeki Korgunal tarafından hazırlanmıştır. Yazarın eserin başlangıç bölümünde "Büyük bir merak ve heyecanla okuyacağınız bu kitabı, tarihî vesika ve vakalara dayanarak doğrudan doğruya kendim yazdım; mevzuunu, Şair FERDİ'nin Hâzâ Kitab-ı Ebâ Müslim isimli iki ciltlik manzum eserinden alarak meydana getirdim. İki cildi 525 sayfa tutan Şair Ferdi'nin eseri, 1325 senesinde taş basma ile basılmış ve bugün mevcudu kalmamıştır." (Korgunal, 1958).

[4] https://tr.wikipedia.org/wiki/Ahmed-i_Zemci

şeklinde açıklaması yer almaktadır. Destandaki olaylar, Hz. Ali'yi sevenlerle Hz. Muaviye taraftarları arasındaki mücadeleler ve her ikisinin torunları zamanında devam eden kavgalar seklinde Ebû Müslim'in etrafında cereyan etmektedir. Ebu Müslim destanı, Abbasilerin zaferi ve Ebû Müslim'in ölümü ile ilave edilen ikinci derecede olaylarla genişletilerek zenginleştirilmiş bir fetih ve İslami kahramanlık destanı özelliği kazanmıştır.[5]

Türk edebiyatında "Kıssa-i Ebu Müslim" ve "Ebu Müslimnâme" olarak da bilinen bu destanın kahramanı, Emevi Devleti'nin sona ermesinde en önemli rolü̈ oynayan ve idarenin Abbasiler'e intikalini sağlayan Ebû Müslim-i Horasani'dir. Ebû Müslim Abd-ur Rahman bin Müslim El-Horasani, asıl adı Abd-ur Rahman'dır. Ebû Müslim künyesi ile tanınmış İranlı Müslüman bir siyasetçidir. Emevi Devleti'nin yıkılışı ve Abbasi Devleti'nin kurulması aşamalarında önemli roller üstlenmiştir.[6]

Olağanüstü birçok maceranın bulunduğu eserde, Ebû Müslim'in bulunmadığı ikinci derecede olayların kahramanlarından biri Ahmed-i Zemci'dir. Ebû Müslim'in Merv Şehri Sultanı Nasrı Sayyad savaşları ve Emeviler'in son Halifesi olan Mervan-ı Hımar ile yaptığı haricilerin egemenliklerine son verdiği bu savaşlarda kendine has savaş teknikleri ve usulleri geliştiren Ahmed-i Zemci, katıldığı bütün savaşlarda büyük yararlılıklar göstermiştir.

Ebû Müslim-i Horasani'nin yaveri olan Ahmed-i Zemci, tüfeği keşfetmiş ve Avrupalılara öğretmiştir. Yakın dönem tarihçilerinden Hüseyin Nihal Atsız, 1936 yılında uğradığı bir kitapçıda daha önce hiçbir yerde görmediği yazma bir eserle karşılaşmış ve içinde Türklerin çok eski tarihlerine ait önemli bilgiler bulunduğunu anlamıştır. Tevârîh-i Cedîd-i Mir'ât-ı Cihân adlı bu eser, III. Murad dönemi müverrihlerinden Bayburtlu Osman tarafından kaleme alınmıştır. Atsız, 384 sayfalık eserin Türklere dair olan bölümünü kendi eliyle istinsah etmiştir. İkinci Dünya Savaşı gayyasında yiten Mir'ât-ı Cihân'ın söz konusu nüshasının ne olduğu artık meçhuldür. Atsız'ın deftere kaydettiği kısım, eserden geriye kalan yegâne parçadır ve bugün Süleymaniye Kütüphanesi Mikrofilm ve Fotokopi arşivlerinde yer almaktadır.

Bayburtlu Osman bu eserinde, eski İslam filozoflarından rivayetle "tüfeng peydasına (ortaya çıkmasına) sebeb" olan kişinin, yaklaşık 1300 sene önce yaşayan, büyük Türk komutanı Ebû Müslim-i Horasani'nin yaverlerinden biri olduğunu ilan etmiştir.

[5] Albayrak, Nurettin. Ebû Müslim Destanı. Türkiye Diyanet Vakfı /İslâm Ansiklopedisi. c. X., s. 195, 196.
[6] https://tr.wikipedia.org/wiki/Eb%C3%BB_M%C3%BCslim_Horas%C3%A2n%C3%AE

Bayburtlu Osman'ın Orhan Gazi dönemini anlatırken naklettiğine göre;

(…) Ḥikāyet: Ḥükemā-i mütekaddimīnden mervīdür ki tüfeng peydāsına 393 sebeb budur ki Ḫülefā-i Rāşidīn'den soŋra Yezīd'üŋ evlādı çünki 'āleme ḥükm itdi, 394 Ḫorāsān'dan Ebū'l-Müslim ḫurūç idüp Şām'a geldükde Aḥmed Zefcī dirlerdi, ḳahramān-i ḳātil 395 neslinden Ḫorāsān'da bir pehluvān var idi. Zemc adlu bir köyde olurdı. Ebū'l-Müslim'e 396 gelüp öŋünce pehluvānı idi. Emīrü'l-mü'minīn ʿAlī rażıyaʾllāhu ʿanhuŋ bik serdestesi var idi. 397 Ekseriyā zü'l-fiḳār lāzım olmayacak, yirde kāfiri anuŋ ile ḳırardı. Ol pehluvāna degmiş idi. 398 Ekseriyā Yezīd'i ol ḳırdı. Çünki Ebū'l-Müslim vilāyetleri fetḥ idüp ʿAbbāsīler'i ḫalīfe diküp 399 bıraḳup Ḫorāsān'a gitdi. Bu pehluvān, Hārūnu'rreşid'e yetişdi. Hārūnu'rreşid'den 400 icāzet alup Rūm küffārına ġazāya vardı. Niçe vilāyetler alup şāḥib-ḳırān oldı. Ferset 401 ile serdestenüŋ ucun yarup arasına mücevvef demür ḳoyup barudı peydā 402 idüp demüre müdevver ṭaş ḳoyup atdı. Velāyet-i ʿAlī Kerrema'llāhu vechehu ile her kime 403 vurdı ise helāk oldı. İbtidā tüfengi ol zuhūra getürdi. Soŋra Macar vilāyetine 404 vardı. Anda bir begüŋ ḳızın Müslümān idüp aldı. Macar ḫalḳı tüfengi andan ögrendiler. 405 Sulṭān Orḫan daḫı Macar pādişāhına adam göndürüp bir kaç tüfeng getürdüp 406 Yeŋiçerilere virdiler. Öŋünce yürüdiler. Ḥacı Bekdaş-i velīnüŋ berekātıyile Yeŋiçeri ocaġı 407 çoġaldı. Āl-i ʿOsmān'uŋ revnaḳı açıldı. Ṣolaḳ ve yayabaşı andan taḳlīd oldı. (Atsız, 2019: 49-51).

(Hikâye: "Hulefâ-i Râşidîn'den (Dört Halîfe) sonra, Yezîd'ün evlâdı çünki âleme hükm itdi, Horasân'dan Ebu'l-Müslim hurûc idüp (ortaya çıkıp) Şâm'a geldükde, Ahmed-i Zemcî dirlerdi, Kahramân-ı Kâtil neslinden Horasân'da bir pehlüvân vâr idi. Bu yiğit kişi Zemc adlu bir köyde olurdı, bu nedenle "Zemcî" diye anılırdı. Aslen Horasanlı olan Ahmed-i Zemcî, kendisi gibi Horasanlı olan büyük Türk komutanı Ebû'l-Müslim'e gelüp onun ordusuna katılmış ve yakın dilâverleri arasında yerini almıştı. Savaşta Ebû Müslim'in "önünce pehlüvânı idi", düşmandan korumak için ona siper olup daima önünde giderdi. Vaktiyle "emîrü'l-mü'minîn Alî -radıyallâhu anh-un bir ser-destesi", yâni kabzalı demir bir sopası vâr idi. Hazret-i Ali -radiyallâhu anh- ekseriyâ zülfikâr lâzım olmayıcak yirde kâfiri ânun ile kırardı. Ondan yâdigâr kalan bu "ser-deste" zamanla elden ele dolaşıp, nihâyet en sonunda ol pehlüvâna degmiş idi. Bu öyle bir silâhtı ki, Yezîdîler onunla târ-u mâr kılınmış, ekseriyâ Yezîd'i ol kırmıştı. Ne zaman ki Ebû'l-Müslim vilâyetleri feth idüp, Emevîlerin yerine Abbâsîleri halîfe diküb, bırakub Horasân'a getdi; Ahmed-i Zemcî adlı bu pehlüvân ki Hârûnü'r-Reşîd'e yetişdi, Hârûnü'r-Reşîd'den icâzet alub Rûm küffârına gazâya vardı, nice vilâyetler alub Bizanslıları yenilgiye uğrattı. Uyanık, zekî ve mahâretli bir şahsiyet

olan Ahmed-i Zemcî, bir gün ilham-i İlâhî ile, Hazret-i Ali -radiyallâhu anh-ın silâhının içine ilginç bir mekanizma yerleştirilebileceğini keşfetti. Dâhiyane bir biçimde "ferâset ile ser-destenün ucın yarub, arasına mücevvef (içi boşaltılmış) demür koyub", cisim fırlatmaya yarayacak bir tertibat "peydâ idüb, demüre müdevver (dönebilir, yuvarlak) tâş koyub: 'At!' didi"; kurduğu mekanizma ne zaman ki içindeki nesneyi attı, atılan cismi şiddetle ileriye doğru fırlattı. Hazret-i Alî -kerremallâhu vechehû"nun "velâyet"inin desteğiyle nişan aldığı her hedefi vurdu, onunla attığı nesne her kime vardı ise helâk oldı. Böylelikle, Ebû Müslim'in akıllı ve mâhir yâverinin eliyle, dünyanın basit yapıdaki ilk "tüfeng"i îcâd edilmiş oldu. Macar vilâyetine vardı, ânda bir begüñ kızın müsülmân idüb aldı. Macar halkı tüfengi ândan öğrendiler.) (Atsız, 2019: 49-51).

Bayburtlu Osman'ın naklettiği rivayette her ne kadar ayrıntılı bir tasvire yer verilmese de, atılan cismi süratle fırlatabildiğine ve hedefini imha edecek şiddette vurabildiğine göre, Ahmed-i Zemci'nin icad ettiği ilk tüfeğin, içine yerleştirilen cismi kuvvetle iten bir yay tertibatına ve onu ateşleyen bir barut mekanizmasına sahip olduğundan şüphe yoktur.

Rivayete göre Ahmed-i Zemci, Horasan'ın Zemc Köyü'nde doğduğu için Zemcî nisbesini taşımaktadır. Müverrihin tespitine göre Ahmed-i Zemci, yeryüzünde tüfeği ilk olarak ortaya çıkardığı için o ana kadar tüfek Avrupalılar tarafından bilinmiyordu. Aynı eserde tüfeği icad ettikten sonra Ahmed-i Zemci'nin Macaristan'a gittiğini ve icat ettiği bu muhteşem silahı önce Macarlara öğrettiğini gösteren önemli bir kayıt da yer almaktadır. [7]

Zaman içinde efsanevi bir şahsiyet hâline gelen Ahmed-i Zemci'nin doğum ve ölüm tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ahmed Zemci'ye ait biri Türkmenistan'ın Merv şehrinde, diğer ikisi Malatya ve Tunceli'de olmak üzere toplamda üç mezarı bulunmaktadır.

Tarihî kaynaklara göre Merv'de bulunan Ebû Müslim'in nüfuzunun gittikçe artması üzerine endişelenen Abbasi halifesi Ebû Cafer, vezirinin etkisiyle de onu ortadan kaldırmak ister. Halife, son bastırdığı isyandan dolayı onu tebrik eder ve elde ettiği büyük hazinelerin merkeze gönderilmesini ister. Ebu Müslim bu emre kızarak itaat etmez. Halife gönderdiği başka bir emirde Şam'da kalmasını ister, ancak Ebu Müslim bu emri de dinlemez ve ordusuyla Horasan'a doğru yola çıkar. Halife bu kez bir heyet gönderir ve onu merkeze davet eder. Ebu Müslim bu teklifi de reddedince iyice telaşa kapılan halife, ailesinin ileri gelenlerini

[7] https://urfahizmet.com/ahmed-i-zemci-hakkinda-bir-aciklama.html

ricacı olarak ona gönderir. Heyet onu ikna ederek halifenin bulunduğu Bağdat'ın 30 km güneydoğusundaki Rumiye'ye gelmeye razı olur. Devlet erkânı ve halife onu karşılarlar. Kendisine hazırlanan pusudan haberi olmayan Ebû Müslim 12 Şubat 755 tarihinde halife ile konuşurken saklandıkları yerden çıkan bir asker tarafından öldürülür. Bu sırada, Ahmed-i Zemci uyuklarken korkunç bir kabus görür. Bir canavar Ebu Müslim'i yutmaktadır, hemen yardımına koşar, canavarı öldürür; ancak tüm aramalarına rağmen efendisini bulamaz. Yerinden fırlayarak uyanır ve hemen yanındaki adamını halifenin bahçesine gönderir. Muhafızlar, önüne çıkarak onun bahçeye girmesini engellemek isterler; ancak tek bir yumrukta onları yere serer ve kapıdan içeri girer. Efendisinin başı kesilmiş bedeniyle karşılaşınca kendinden geçer ve bayılır. Kendine geldiğinde yüzünü Ebû Müslim'in kanıyla yıkar, başı açık, ayakları çıplak, saçları, sakalları ve yüzü kan içerisinde olan Ahmed-i Zemci'nin karşısına gelir. Ebu Müslim'in yoldaşları, yüreklere işleyen feryat figan etmekte, acıdan üstlerini başlarını parçalamaktadırlar. Ebu Müslim'in cansız bedenini otağına getirirler, hepsi onun kanıyla yıkanır. Onu bir tabuta yerleştirirler ve hepsi birlikte ona yapılan bu kötülüğün intikamını almak için ant içerler. Cenaze ile birlikte Horasan yoluna koyulurlar. Yolda her geçtikleri yerde bu dramatik olayı anlatırlar ve halka intikam çağrısı yaparlar. Nihayet Nişabur'a varırlar. Burada Ahmed-i Zemci, Ebû Müslim için güzel bir anıt mezar yaptırır. Liderlerini gömdükten sonra, Ahmed-i Zemci Merv'e geri döner, arkadaşları ile birlikte herkese iyilik yaparak huzur içerisinde yaşar; ta ki melun bir Mervani kebapçı tarafından sopa darbesi ile öldürüldüğü güne kadar. Oğlu Muhammed Şah babasının intikamını, katili kendi dükkânındaki fırınına atıp öldürerek alır. (Mèlikoff, 2012)

Malatya'daki mezar, Battalgazi ilçesindeki Karahan Cami güneyinde bulunan iki kabrin Ahmed-i Zemci (Horasan Baba) ve Ahmed-i Zehni adlı iki kardeşe ait olduğu rivayet edilmektedir. Bu iki kardeş, Horasan'dan gelerek Malatya'nın fethinde savaşmışlardır. Bu savaş sırasında şehit olmuşlardır. Türk İslam kahramanı olan iki kardeşin halk arasında evliya olduğuna inanılmaktadır. Horasan Baba ismi ile de bilinirler.

Tunceli'deki mezar, ilçesi Pülümür'ün Şenek Köyü'ndeki bir mezarın Ahmed-i Zemci'ye ait olduğuna inanılmakta ve ziyaret edilmektedir.

Bir halk kahramanı olan Ahmed-i Zemci, Emeviler'in çökmesinde ve Abbasi halifeliğinin kurulmasında büyük bir rol oynamıştır. Ahmed-i Zemci'nin ayrıca Horasan Alevileri için yeri büyüktür. Horasan Alevilerinin göçlerle Mezopotamya ve

Anadolu topraklarına girmesi ile Anadolu Aleviliği içinde yer edinmiş, kahramanlıkları anlatılagelmiştir.[8]

2.5. AHMED-İ ZEMCİ İSMİNİN GEÇTİĞİ ESERLER

2.5.1. Eba Müslim-i Horasanî ve Nasr-ı Sayyad Savaşı-Muharrem Zeki Korgunal

"Eba Müslim-i Horasanî ve Nasr-ı Sayyad Savaşı" adlı eser, Muharrem Zeki Korgunal tarafından 1934 yılında tarihî vesika ve vakalara dayanılarak 25 bölüm hâlinde yazılmıştır. Yazar, eserin mevzuunu Şair FERDİ'nin Hâzâ Kitab-ı Ebâ Müslim isimli iki ciltlik manzum eserinden alarak meydana getirmiştir. İki cildi 525 sayfa tutan Şair Ferdi'nin eseri, 1325 senesinde taş basma ile basılmış ve eserin bugün mevcudu kalmamıştır.

Eserde, Ahmed-i Zemci'nin isminin geçtiği yerler şunlardır:

Eba Müslim, esrarengiz yiğitin arkasından yetişmişti. Gözlerinden öptükten sonra ona sordu:

— Ey yiğit! Bana yardım edersin de niçin yanıma gelmezsin? Aslını söylemek istemezsen, hiç olmazsa, ismini söyle de meraktan kurtulayım.

(…)

— Adım Ahmed-i Zemci'dir. Âl-i Muhammed aşkına meydana çıktım; bin yedi yüz Haricînin başını uçurdum. Rüyamda Resulü Ekremi gördüm. Bu mühreleri ve tüfenk ağacını onun tarifi ile yaptım. Bana, Eba Müslim'e, yâni sana yâr olmamı söyledi. İnşaallah, Nasrı Sayyad'ın başını uçurur, leşini köpeklere yediririm.

Eba Müslim, Ahmed-i Zemci'yi salıvermedi. Onu, karargâha götürmiye muvaffak oldu. O zamana kadar Cafer İbni Elem de gelmişti. Ebe Müslim'in elini öptü ve buyruğundan aykırı iş görmiyeceğine yemin etti, and içti.

Eba Müslim, Ahmed-i Zemci'yi piyadelere kumandan yaptı. (Korgunal, 1958: 278, 279)

Ahmed-i Zemci, üç bin piyade ile Nasrı Sayyad'ın üzerine yürüdü. Nasrı Sayyad, Ahmed-i Zemci'yi karşısında görünce Azrail'i görmüş gibi oldu ve atının başını geri çevirip alabildiğine kaçtı. Ahmed-i Zemci, arkasından bağırdı:

[8] https://tr.wikipedia.org/wiki/Ahmed-i_Zemci

— Bir kaçarsın, iki kaçarsın, üçüncüde elbette elime düşer, yelkenleri açarsın! (Korgunal, 1958: 281)

Haricî askerleri, Eba Müslimin yakalanmasına Nasrı Sayyad'dan ziyade sevindiler.

Zira onu karşılarında gördükleri zaman Azraili görmüş gibi titriyorlar, korku terleri döküyorlardı. Bir de Ahmedi Zemcîden yılıyorlardı. (Korgunal, 1958: 287, 288)

Haristen sonra Ahmedi Zemcî bağırdı:

— Ey korkaklar! Önümden kaçtığınız günleri ne çabuk unuttunuz?

Ve sünnîleri gayrete getirmek için şu hitabede bulundu:

— Ey kahramanlar! Siz ki Eba Müslimin sancağı altında toplandınız; siz ki onun uğrunda can virmeye koştunuz. Tanrı, sizi ya zefere kavuşturacak veya cennete ulaşıracaktır. Ölüm şerbetini herkes içecektir. Fakat cenk meydanında şehit düşmek her kişiye nasip olmaz.

Sünnî askerler, Ahmedi Zemcî'nin bu hitabesinden cidden gayrete geldiler ve sevinçlerinden nasıl kılıç kullandıklarını bilmiyen Haricîleri kırmaya başladılar. (Korgunal, 1958: 288)

Hele Ahmedi Zemcînin her zamankinden ziyade yararlık göstermesi, Nasrı Sayyad'ı büsbütün çileden çıkarıyordu. (Korgunal, 1958: 289)

Ahmedi Zemcî, o gece bir miktar askerle karakola çıkmıştı. Uzaktan bir sürü atlının geldiğini görerek onları karşılamağa çıktı. Fakat hiç birisini tanımayıp âmirane bir sesle sordu:

— Siz kimsiniz?

Eba Müslim, ileri atılarak cevap verdi:

— Biz kim miyiz? Biraz dikkat edersen kim olduğumuzu öğrenirsin.

Ahmedi Zemci, Eba Müslimi sesinden tanıdı ve dikkatlice yüzüne bakınca aldanmadığını anladı. Hemen ayaklarına kapanarak özür diledi:

— Beni affet, ya server!

Eba Müslim, hafifçe gülümsedi ve:

— Sen bir suç işlemedin ki benden af dileyesin.

Cevabını verdi. Malikle Muhammed, Ahmedi Zemcîyi ayrı ayrı kucaklayıp bağrına bastılar ve hep beraber Turabîler karargâhına vardılar.

(…)

Bu haber, Eba Müslimin kafasında bomba gibi patladı. Abdülgaffar ilâve etti:

— Fakat ümidimizi kesmiyelim. Yarın birkaç arkadaşla darağaçlarının yanına sokulabilirsek, onları kurtarabileceğimizi ümit ediyorum.

Ahmedi Zemcî, Cafer ibni Elem ve Abdullah ibni Mansurun oğulları, bir ağızdan haykırdılar:

— Biz, bu vazifeyi görmeğe hazırız!

(…)

Darağaçlarının merdivenlerine çıkardılar. Tam ipler çekileceği sırada, darağaçlarının dibine yıldırım gibi bir yiğit atladı. Bu, ne yaman bir muharip olduğunu pek iyi bildiğimiz Ahmedi Zemcîden başkası değildi. (Korgunal, 1958: 300, 301)

Ahmedi Zemcî, kendisine hâs vekarı ile meydana girdi, er diledi. Karşısına çıkan ilk Haricîyi, bir sapan taşı ile yere yuvarladı.

(…)

Elli bin Haricî, Ahmedi Zemcîyi ortalarına aldılar. (Korgunal, 1958: 302)

Yağma işi de tamam olmuştu. Bütün beyler Eba Müslim'in etrafında toplandılar. Yalnız Ahmed-i Zemci ortadan kaybolmuştu.

(…)

Ak sakallı pir, selâmımı aldıktan sonra sordu:

— Ya yiğit! Sen kimin askerisin?

— Eba Müslim'in askeriyim.

Dedim. Pir, Ahmed-i Zemci'nin yüzüne baktı. Göz işaretile ona bir şeyler anlattı. Ahmed-i Zemci de göz işaretile mukabele etti. (Korgunal, 1958: 314)

Nasrı Sayyad, cevap vermeğe hazırlanıyordu. Uzaktan koyu bir toz tabakası yükseldi. Toz tabakası dağılınca on iki bin piyade ile, siyah ata binmiş bir süvari peydah oldu. Süvarinin başında üstüste giyilmiş üç tane külâh vardı. Sapanını, sarık gibi külâhların üzerine dolamış, kalkanını koluna takmış, kılıcını belinden sarkıtmış, tüfek vazifesini gören içi delik ağaç parçasını kuşağına sokmuştu.

Nasrı Sayyad, bu süvariyi görünce titremeğe başladı ve Süheyl-i Remlî'ye dönerek dedi ki:

Ah! İşte şimdi yandık! Bu süvari öyle bir belâdır ki elinden uçan kuş kurtulamaz.

Evet, Nasrı Sayyad, en âmansız düşmanlarından birisi olan ve Serhab gibi ünlü bir pehlivanı öldüren Ahmed-i Zemcî'yi gayet iyi tanımıştı. (Korgunal, 1958: 322)

Ahmed'i Zemcî, Behram'ın bazı küstah hareketlerine son derece içerlemişti. Ona, kendisi de saatlerce öğüt verdi. Fakat Behram, aynı cevabı tekrarlamaktan başka bir kelime söylemiyordu. Nihayet Ahmed'i Zemcî dayanamadı, bir yumruk indirip Behram'ın üç dişini döktü. Eba Müslim yetişip kurtarmasaydı belki de öldürecekti.

(…)

Behram'dan hıncını alamıyan Ahmed'i Zemcî:

Ya Server, dedi, bana izin ver de gidip Ebu Sehil'i kurtarayım. O zaman hiçbir korkumuz kalmaz ve bu adamı öldürmekten bizi hiçbir ihtimal menedemez.

Eba Müslim müsaade verdi. Ahmed'i Zemcî kıyafetini değiştirerek gayet zayıf, sıska, cılız bir deveye bindi. Düşman tarafına doğru hareket etti. (Korgunal, 1958: 329)

Biz, Ahmed'i Zemcî'nin hikâyesine dönelim:

Ahmed'i Zemcî varacağı yere varmıştı. Nasrı Sayyad'ın eteğini öperek:

— Ey devletli Emîr Hazretleri, dedi, ben, Huzeyme tarafından gönderildim. Kendisi pek yakında beş yüz bin erle gelip o cüretkâr Turabinin ordusunu tarümar edecek. Gelirken Süleyman İbni Velid'e uğradım. O da beş yüz bin askerle gelecek.

Nasrı Sayyad, Ahmed-i Zemcî'ye sordu:

— Buraya kaç günde geldin?

Ahmed-i Zemcî düşünmeden cevap verdi:

— Tam altı günde geldim. Zira gündüzleri turabi'lerin korkusundan yürimeye cesaret edemedim. Geceleri yol almak mecburiyetinde kaldım. Aynı zamanda, altı gün zarfında ağıma bir lokma ekmek girmedi. Açlıktan bayılacak dereceye geldim.

Nasrı Sayyad, Ahmed-i Zemcî'ye bin altın bahşiş verdi ve onu mutfağa götürmelerini emretti.

Ahmed-i Zemcî'nin maksadı da bu idi. Mutfağa girip Ebu Sehil'i görmek, onu kurtarmak gayesini güdüyordu.

(…)

Ebu Sehil'de Ahmed-i Zemcî'yi tanımış, fevkalâde sevinmişti.

(…)

Ahmed-i Zemcî, yattığı yerden kalkıp usulca mutfağa girmiş, Ebu Sehil'i uyandırmıştı. İkisi, ayaklarının ucuna basa basa kapıya doğru ilerliyorlardı. Ahmed-i Zemcî,

birdenbire geri döndü. Mutfaktan koca bir satır kaparak birer köşeye kıvrılmış olan bekçilerin başlarını uçurdu. Ebu Sehil de işe başladı. Sıra aşçılara gelmişti. Onları da ayni şekilde boğazlıyarak kazanlara doldurdular. (Korgunal, 1958: 330, 331)

Meydana çıkan ilk kahraman Ahmed-i Zemcî oldu. Meydanda bir müddet hüner gösterdikten, at oynattıktan, sevelân ettikten sonra çarpışacak er diledi. Nasrı Sayyad tarafından Belhli bir yiğit, Ahmed-i Zemci'yi karşıladı. İkisi bir zaman söyleştiler. Nihayet Belhli yiğit, kılıcını çekerek ilk hamleyi yaptı. Ahmed-i Zemcî, bu hamleyi kolaylıkla savarak sapanına bir taş yerleştirdi. Belhli yiğit, bu taş ile başından vurularak yere düştü.

Meydana bir kişi daha girdi. Ahmed-i Zemcî, ikinci düşmanı da ayni şekilde tepeledi. Karşısına üçüncü bir kişi daha çıktı. Fakat bu, diğerleri gibi piyade değildi. Zorlu bir atın üzerinde bulunuyordu. Atını düşmanının üzerine sürdü. Ahmed-i Zemcî, şiddetli bir taş fırlatarak ve göğsüne isabet ettirerek herifi atından aşağı yuvarladı. (Korgunal, 1958: 333)

Ahmed-i Zemcî, Gazab Zengi'nin başını Eba Müslim'e teslim ettikten sonra tekrar meydana girdi. Arka arkaya tam yüz yetmiş Haricînin başını gövdesinden ayırdı. (Korgunal, 1958: 337)

Abdürrezzak düşer düşmez, Ahmed-i Zemcî bir ata atlayıp meyadana çıktı.

Tahir Sayyad, Ahmed-i Zemcî'ye hamle eeti. Ahmed-i Zemcî, bu hamleyi kolaylıkla savmıya muvaffak oldu. (Korgunal, 1958: 341)

Eba Müslim, olup bitenleri Ahmedi Zemciye bildirdi. Ahmedi Zemcî, destur diledi:

— Gidip o iki kişiyi kurtarayım.

Eba Müslim Ahmed-i Zemcî'nin sözünü kesti:

— Ben de sana bunu söyliyecektim. Onları senden başka kimsenin kurtaracağını ummuyorum.

Ahmed-i Zemcî, gecenin karanlığında yola çıktı. Aradan çok geçmeden kurtardığı iki kişi ile geri döndü. (Korgunal, 1958: 371)

Eba Müslim, Şaburu kandıramıyacağını anlayınca arkadaşlarının yüzüne baktı:

— Bu adamı ne yapalım?

Ahmedi Zemcî, yerinden fırladı:

— Bu adamı öldürmek gerektir. Destur verirsen bu işi ben yaparm.

Eba Müslim, acınarak başını salladı:

— Ne yapalım, sözümü tutmuyor. Uçur şu zavallının başını!

Ahmedi Zemcî, Şaburun tepesine zorlu bir çomak indirerek Eba Müslimin buyruğunu yerine getirdi. Gel gelelim, başı çok sağlam olduğu için Şabur ölmemişti. Yalnız baygın olarak sırtüstü yıkılmıştı. Başı bile yarılmamış, kütük gibi şişmişti.

Ahmedi Zemcî, bir çomak daha indirmeye yelteniyordu. Eba Müslim ışmar etti:

— Artık vurma ya Ahmet! Onu yanımızda götürelim. (Korgunal, 1958: 374, 375)

Tavilin müşkül vaziyete düştüğünü gören Ahmed-i Zemcî, külâhlarını başına geçirdi. Ağaçtan tüfeğini koltuğuna aldı, sapanını beline doladı, bir kasırga halinde meydana çıktı. Türlü türlü hünerler göstermek, oyunlar icadetmek suretile Haricileri tepelemiye başladı. (Korgunal, 1958: 287)

Ahmed-i Zemcî, kendisini tanıttı:

— Ben, Haricîleri öldüren, Sünnîleri güldüren bir kişiyim. Duymadınsa duy, bilmiyorsan öğren ki, adıma Ahmed-i Zemcî derler. (Korgunal, 1958: 393)

Nasrı Sayyad, Geylân Şahının sözünü kesti:

— Ah, gene dertlerim tazelendi. Ahmed-i Zemcî dediğin çelimsiz adam, Eba Müslim'den daha püsküllü belâdır. Onun elinden kurtulmanın imkânı yoktur. Karşısına çıkan her pehlivanı tepeler de kendisine hiçbir zarar getirtmez. (Korgunal, 1958: 395)

Hele Ahmed-i Zemcî, o kurnaz ve açıkgöz kahraman, hiçbir savaşta göstermediği hünerleri o muharebede gösteriyor, Haricîlerin başına olmadık işler açıyordu. (Korgunal, 1958: 404)

Ahmedi Zemcî, Haricî döğüşçüsünü karşıladı. Osman birdenbire saldırdı, bir kılıçta Ahmedi Zemciyi öldürmek istedi.

Ahmedi Zemcî, açıkgöz hasmının saldırışını savarak ileri atıldı. Zorlu bir çomak indirdi. Adamcağızın çürük başını tuzla buz yaptı.

Haricîlerden bir kişi daha çıktı, o da ilk çıkan gibi ansızın saldırışına geçti. Ahmedi Zemcî, kendisini korudu ve koynundan bir taş çıkarıp fırlattı. Şaşkın haricî, taşı tutmak diledi. Taş, avucunu delip bağrına saplandı, arkasından çıktı.

Haricîler şaşırıp kaldılar. Düşmanları olduğuna bakmıyarak Ahmedi Zemcînin ustalığını beğendiler. Hem de çok kötü kızdılar, içerlediler.

Omuzunda kocaman bir demir topuz bulunan üçüncü bir Haricî at sürdü. Ahmedi Zemcîye haykırdı:

— Ey yiğit! Onları öldürdüğüne iyi etmedin. O iki yiğitin kanunı sende bırakmıyacağım.

Ahmedi Zemcî, gülmemek için dudaklarını ısırıyordu:

— Beylik sözlere karnım tok. Elinden gelirse onların yanına gitmemiye çalış.

Haricî, omuzunda taşıdığı demir topuzu kaldırdı. Hasmının tepesine indirdi. Ahmedi Zemcî, atından yuvarlandı.

Haricî böbürlenerek er diledi:

— Ey sünnîler! İşte güvendiğiniz adamı tepeledim. İçinizde, demir topuzuma dayanabilecek başka bir yiğit yok mu?

Burnunun dibinden bir ses karşılık verdi:

— Hele dur bakalım, ben daha ölmedim!

Haricî, gözlerini dört açarak baktı ve sonsuz bir şaşkınlığa uğradı. Nice uğramasın? Öldürdüm sandığı yiğit, atının üzerinde dimdik duruyordu. Ahmedi Zemcî, küçük bir kurnazlık yapmış, demir topuz inerken yana sıçrattığı atının karnı altına geçivermişti.

Haricî döğüşçüsü, düştüğü şaşkınlıktan daha kurtulamamıştı. Ahmedi Zemcî gür bir sesle bağırdı:

— Ey şaşkın! Sıra benmdir, kendine gel!

Haricî, babayiğitliğine toz kondurmak istemedi. Kendisini toparlayıp karşılık verdi:

— Haydi saldır! Yalnız unutma ki, ikinci saldırışımdan kurtulamıyacaksın!

Ahmedi Zemcî, elini koynuna attı, ceviz büyüklüğünde bir taş çıkardı ve kurşun gibi fırlattı. Demir topuzlu düşmanının otuz iki dişini döktü. Adamcağız, can acısı ile atından yuvarlandı, tepesinin üzerine düştü. Düştüğü yerde ucu sivri bir taş vardı. Taşa değen başı parçalanıverdi. Böylelikle, o da, öbür dünyayı boyladı.

Abdülmelik, kızkınlıktan mormor kesilen yüzünü Nasrı Sayyada çevirdi.

— Bu ne biçim adam? Can alıcıya benziyor, karşısına çıkanı sağ bırakmıyor.

Nasrı Sayyad, derin bir göğüs geçirdi:

— Buna Ahmedi Zemcî derler. Şimdiye kadar öldürdüğü gürbüz yiğitlerin sayısını Tanrı bilir. Ben, Eba Müslimden çok bu adamdan korkarım.

(…)

İki ordu, gene karşılıklı durmuştu. Ortaya, bu kez de Ahmedi Zemcî çıktı. Haricîlerden er diledi.

Abdülmelik, öfkesinden kendisini yiyordu. Çünkü Ahmedi Zemcînin alaycı sesi, yalnız onu değil, kendisine güvenen her babayiğiti korkutacak derecede gür ve yaman çıkıyordu. (Korgunal, 1958: 413, 414, 415)

Ahmedi Zemcî, hiç yılmıyan ve kormıyan bu yaman savaşçı, yetmiş iki dövüş oyunu göstererek beş yüz düşmanı toprağa serdi. (Korgunal, 1958:417)

Eba Müslim, bağışlamak istiyordu. Ahmedi Zemcî ileri atıldı:

— Adamcağız kırk yılda bir iş yapmak istedi, onu da eline yüzüne bulaştırdı. Şimdi bağışlanmak istiyor. Çok güzel… Bağışlamak işini bana bırak.

Eba Müslim, Haricîyi Ahmedi Zemcîye verdi. Ahmedi Zemcî, bağışlanmak istiyen esiri alıp götürdü. Biraz sonra geri döndü. Eba Müslime sordu:

— Haricîyi nereye bıraktın? Sakın kurtulup kaçmasın?

Ahmedi Zemcî, anlamlı bir gülüşle karşılık verdi:

— Onu bağışla dedin, bağışladım, hiç kaçamıyacağı bir yere gönderdim. Ne yazık ki, gittiği yerde beylik alamıyacak.

Eba Müslim, bu anlamlı karşılıktan kuşkulandı, daha açık sordu:

— Yoksa öldürdün mü?

Ahmedi Zemcî, ellerini oğuşturdu:

— Bey olmak isteyen bir adamı öldürmek elinde midir?

— Ya ne yaptın?

— Sallandırıverdim. Sallandırmak, ölürmek demek değildir, asmak demektir. (Korgunal, 1958: 426, 427)

O sırada Ahmed-i Zemcî yetişti. Başına yumruk büyüklüğünde bir taş yapıştırıp çobanın iri gövdesini yere uzandırdı.

Ahmed-i Zemcî'nin ne yavuz bir savaşçı olduğunu hepiniz bilirsiniz. Bunun için sözü kısa kesmek istiyorum: yedi çoban daha tepeleyip çarpışacak er istedi. Karşısına kimsenin çıkmadığını görünce geri döndü. Böylece o günkü savaş da bitmiş oldu. (Korgunal, 1958:465)

2.5.2. Türk-İran Epik Geleneği İçinde Horasan Teberdarı EBU MÜSLİM-Irène Mèlikoff

Ebu Müslim romanında "tüfek" kelimesine yüklenen anlamdan dolayı bazı farklılıklar söz konusudur, şöyle ki Kaşgarlı Mahmud'un sözlüğünde bu kelimenin karşılığı "ağız tüfeği",

yani içine sert bir cisim konularak "üflenen boru"dur. Bu durumda, incelenen metinde adı geçen tüfek, geliştirilmiş bir ağız tüfeği olup içine konan taşlarla hem insanları hem de kuşları öldürmek için kullanılmaktadır. XIV. yüzyıla ait Türk metinlerinde tüfek ateşli bir silahtır; bu kelimenin ateşli silah anlamının almasını, Çinlilerin buluşu olan barut ve ateşli silahları kullanan Moğolların, XIII. yüzyıldaki istilası ve Orta Doğuya girmesiyle gerçekleştiğini anlamaktayız. Tüfek kelimesinin ateşli silahı ima ettiği bölümler, metne daha sonraki dönemlerin derlemeci tarafından sokulmuş olup loncalar tarafından oynadığı rol nedeniyle tüfek ile özdeşleştirilmiş olan Ebu Müslim'in yoldaşı Ahmed-i Zemci'den kaynaklanmaktadır. (Mèlikoff, 2012: 27)

Aynı şekilde, Ebu Müslim romanı da -her ne kadar ortodoks İslam çerçevesinde kaldığı öne sürülse de- tamamen heterodoks bir anlayış ile oluşturulmuştur: Abbasi yanlıları Sünniler, Emevi taraftarları ise heretik yani din dışı, sapkın inançlı anlamı içeren Hariciler olarak adlandırılmışlardır. "Din dışı sapkın asi" anlamındaki harici deyiminin zıddı olan ve "peygamber ailesi taraftarı" anlamına gelen Sünni deyimine eski Türk metinlerinde çok sık rastlanmaktadır. Bu deyimin sık kullanımı, Ebu Müslim romanının derlemecileri arasında Türklerin de bulunduğunu düşünmeye yönlendirmektedir. Ancak Sünniler ile Hariciler veya heretikler arasındaki bu mücadele, Ebu Müslim romanında tamamen batini esinlenmelerle yazılmış anlatılara çerçeve oluşturmaktadır. Örneğin kendi vücudunu almak için geriye dönen Halife Ali olayı, Ali'nin tanrısal yönünü ortaya çıkartan bir gelenektir; (…) yine çok karakteristik olan başka bir şey, Ebu Müslim'in yanında "haşhaş yiyici" Derviş Ahmed-i Zemci'nin bulunmasıdır; Hindistan'dan getirilen bu uyuşturucu madde, İran'da özellikle XIII. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanmıştır; kullanımı bazı Kalenderi dervişleri tarafından esrimek, trans hâline geçmek için salık verilmiştir. (Mèlikoff, 2012: 59)

Ebu Müslim romanının Paris Ulusal Kütüphanesinde muhafaza edilen el yazmaları Farsça, Türkçe ve Doğu Türkçesi ile yazılmışlardır. (…) Hikâye, Ebu Müslim'in ölümünden hemen sonra Ahmed-i Zemci'nin Horasanlı kahramanın kan bedelini isteyen ordusunun başında, tabutun önünde İsfahan'a doğru yürüyüşünü ve yolunun üzerine çıkan herkese onu intikam almaya iten bu haksızlığı anlattığı noktada kesiliyor. (Mèlikoff, 2012: 73)

Ebu Müslimname'nin hemen ardına, Ahmed-i Zemci ve Ebu Müslim'in arkadaşları tarafından intikamını almak için giriştikleri savaşın öyküsünü anlatan Zemciname'nin baştaki bölümünün eklenmiş olmasıdır. Böylelikle Ebu Müslim romanının bir seri başka epik romanların doğmasına neden olduğunu, bunlardan birisinin Ahmed-i Zemci'nin romanı

olduğunu, Türkçe versiyonundan da başka romanlar yaratıldığını öğrenmekteyiz. (Mèlikoff, 2012: 74)

Epik roman, loncalara ait başka tür bir edebiyatı etkilemekte gecikmedi: Fütüvvetnameler.

Sözü geçen fütüvvetnamelerden birinin adı Zemciname'dir; tüfek kullananlara yönelik yazılmış, tüfeğin kullanımında geçerli olan pratik ve manevi kuralların yazılı olduğu bir derlemedir; bilinen tüfek sözcüğü önce "içine koyulan taşların üflenerek atıldığı boru'yu, daha sonra "ateş sopası"nı ve son olarak da adı geçen fütüvvetnamedeki anlamıyla "alaybozan" da denilen fitilli tüfek için kullanılmıştır. Bu metin bize, tüfekçi loncasının başının Ebu Müslim'in yoldaşı Ahmed-i Zemci olduğunu göstermektedir.

"Eğer sana tüfekçi zanaatını kim icat etti diye sorarlarsa, onlara de ki: Ahmed-i Zemci Bey icat etti." der metin. Yine metnin başka bir yerinde: "Ahmed-i Zemci Bey, Ebu Müslim Bey'in zamanında ortaya çıktı ve Hz. Muhammed'in ailesi üzerindeki hak talebine katıldı... Ebu Müslim ne zaman ki başkaldırısını hazırlamaya başladı, Ahmed-i Zemci ona katıldı." denilir.

Aynı metinden, ilk tüfeğin imalatında Demirci Ahi Hurdek'in çalıştığını öğrenmekteyiz. Fütüvvetnameye göre Tüfekçi Loncası'nın başı olan Ahmed-i Zemci, keçe elbisesi, sopası ve üflemeli tüfeği ile birlikte yaya olarak Ebu Müslim'in yanında yer alan savaşçı-derviştir.

Ahmed-i Zemci, aynı zamanda, ata binmesi, kılıç taşıması caiz olamayan, yaya olarak ve sadece basit bir sopa ile dövüşmesi gereken, dönemin İranlı molla simgesini oluşturmaktadır. Bu mollayı, halkın hayal gücü zafere ulaştırmış, ondan bir kahraman yaratmış ve onun simgesi olan tüfeği de bizzat Hz. Ali'nin kendi sopasından yaptırmıştır. Aynı Ahmed-i Zemci, efendisinin ve ustasının katledilmesinden sonra, onun kan bedelini talep eden isyan hareketinin başına geçmiştir. Ahmed-i Zemci, Ebu Müslim dönemine ait, konusunun Ebu Müslim'in katlinden dolayı çıkan başkaldırılardan esinlendiği Zemciname gibi bir eserin kahramanı olmuştur. Bu Fütüvuetname'nin ilk tüfeği yapan zanaatkâr olarak sözünü ettiği Demirci Ahi Hurdek'e gelince; o da Ebu Müslim'in baltasını döven Mervli Ahilerin ustası olmuştur. Konusunu ettiğimiz belge tek değildir: Abdulbaki Gölpınarlı, İstanbul'daki Millet Kütüphanesinde bulunan fütüvvetnamelerin birinde, Tüfekçi Loncası ile ilgili olarak bu loncanın liderinin Ahmed-i Zemci olduğunu ve barut imal etme sanatının

sırrına da bizzat sadece Ebu Müslim'in vakıf olduğunu yazdığını tespit etmiştir. Bu belge bir kez daha, Ebu Müslim'in loncaların epik ve efsanevi geleneği içinde ne kadar önemli bir yeri olduğunu kanıtlamaktadır: Abbasilerin Göz Bebeği, sadece Ahilerin lideri ve simgesi olmakla kalmamıştır, epik romanın bıraktığı etki o kadar güçlü olmuştur ki onun yoldaşları da başka loncaların ustaları ve simgeleri olmuşlardır. (Mèlikoff, 2012: 88, 89, 90)

Lal rengi gömlekli Harzemlilerin çevrelediği Ebu Müslim, tekrardan Merv yoluna koyulur. Kişmihin Ovası'nda Nasr'm ordusu ile bir kez daha karşılaşır. Başlarında kumandan Surhab-ı Suhreverdi bulunmaktadır. Onunla boy ölçüşmek isteyen Mızrab-ı Cihangir, saldırıya geçer. Tam ağır silahıyla Surhab'a vurmak için elini kaldırmıştır ki gür bir ses duyar:

"Bırak onu! O benim avım!"

Sesin geldiği yöne bakar, keçe giysili, elinde iri bir sopa olan bir dervişin ormandan çıkarak onlara doğru gelmekte olduğunu görür. Mızrab hafifçe kenara çekilir, derviş bir çığlık atarak ilerler.

"Sen haa! Haşhaş yiyici!" diye bağırır Surhab ve sorar: "Ne işin var senin bu cenk meydanında? Burayı tekye mi sandın?"

"Beni tanımadın mı?" diye sorar derviş.

"Hayır!"

"Ben ruhun habercisiyim ve buraya seni affetmemek için geldim!"

"Senin gibi bir haberciye, insan, ruhunu teslim eder mi hiç?" diye bağırır Surhab ve ağzına geleni söyler: "Aşağılık, beş para etmez haşhaş yiyici! Başıboş serseri! Kenevir içici!" Ve elindeki gürzle dervişe vurmak için elini kaldırır ama derviş onu, elindeki iri sopasıyla atından alaşağı eder ve ruhunu o an cehenneme yollar. Ebu Müslim, dervişi kutlamak için seğirtir fakar o çoktan kaybolmuştur.

Ebu Müslim, hayret içinde sorar Mızrab'a: "Keçe giysili bu derviş, bizimkilerden midir acep?" Ebu Müslim'e yanıt veremez, en az onun kadar şaşırıp kalmış olan Harzemli kumandan.

Ertesi gün, savaşın tekrardan kızıştığı bir anda derviş, ormandan, ağaçların arasından süzülerek yine belirir. Bu kez üstünde, aralarına kum konmuş kat kat keçe giysi vardır.

Dervişe, ok, kılıç, hiçbir silah işlememektedir. Başında kubbe şeklinde keçeden bir başlık bulunmaktadır. Kuşağına ağır bir üflemeli tüfek sokmuştur, elinde ise büyük bir sopa taşımaktadır. Ebu Müslim'in yanından selam vererek geçer ve savaş meydanına doğru ilerler. Kırk tane sopa getirir ve onları daire şeklinde yere saplar.

Herkes şaşkın bir hâlde "Bu adam divane!" demektedir.

Sonra derviş, sopasına büyük bir taş bağlar ve karşı tarafa bağırarak karşısına bir rakip çıkmasını ister. Karşısına her çıkanı, önce öldürüp, sonra kafalarını kesip yere diktiği sopalara birer birer geçirmektedir. Ebu Müslim, dervişin yere diktiği sopaların hepsini birer kesik kafayla donatacağını anlamıştır, lonca yoldaşlarına döner:

"Bu divanenin dünyada eşi benzeri yoktur!" der. Ama Nasr, bu vahşiye karşı bütün ordusunu gönderir, ortalık karışır.

Bir sonraki gün, derviş yine gelir; bu sefer elinde boru tüfeği vardır.

"Yoksa elindeki kamışla adam öldürmeyi mi düşünüyor bu deli?" der Nasr ve adamlarından birini dervişin üzerine yollar.

Dervişe doğru ilerleyen asker "Deli kaçık!" diye bağırır ve alaycı bir sesle sorar: "Ne yapmak istiyorsun kamış bir boruyla?"

Derviş hiç cevap vermeden kamış boruyu ağzına götürür, nişan alır ve askerin cansız bedeni yere serilir. Bu kadarı da fazladır artık. Nasr, oğlunu çağırır, akşamı beklemesini, sonra da adamlarıyla ormana gidip bu deliye saldırmasını söyler. Oğlu kabul eder. Dervişin etrafını, üflemeli kamış tüfeği ile vurduğu kuşları ateşte çevirirken kuşatırlar ancak derviş, üç yerinden yaralanmasına rağmen askerlerin kuşatmasını yararak ormanda izini kaybettirmeyi başarır. Nasr'ın yeni veziri Dağuli, ormanı, etrafını çevirdikten sonra ateşe vermelerini, böylelikle ormanı terk etmek zorunda kalacak olan dervişi yakalamalarını tavsiye eder. Ebu Müslim, Mızrab'ı, keçe giysili dervişi arayıp bulması için ormana gönderdikten sonra uykuya dalar. Rüyasında peygamberi görür; ona dervişe yardım etmesini emreder. Ebu Müslim uyanır ve yanına birkaç arkadaşını alarak alev alev yanan ormana yönelir. Müminleri gören yanan ormanı kuşatmış heretikler kaçışırlar ve müminler dervişi kurtarırlar. Ebu Müslim, dervişi kollarının arasına alır ve yüreğine basar, sonra tüm itirazlarına rağmen zorla atına bindirir. Ata hiç binmemiş olan, eyerin üzerinde duramayan derviş, tir tir titremeye başlar. Sonunda attan

düşer. Mecburen yaya olarak karargâha dönerler. Yolda sohbet sırasında Ebu Müslim'e adının Ahmed-i Zemci olduğunu ve Zemc Ormanı'nda oturduğunu söyler.

"Üflemeli tüfeğimin ahşabı..." der derviş ve devam eder: "Ali'nin topuzunun ahşabından; çünkü Tanrı'nın peygamberinin kaybından sonra Ali, Zülfikar'ını kınından hiç çıkarmadı. Sadece bu topuzu kullandı. Ve topuzu ile birlikte efendimiz Ali, bana Kerbela toprağından, Hüseyin'in kanı ile yoğrulmuş üç bilye verip bu bilyeleri, Mahanlı Ebu Müslim'in ortaya çıkmasına kadar saklamamı emretti. İşte o zaman bu bilyeleri, üflemeli boruma koymamı söyledi ki 'Bu Kerbela şehitlerinin intikamını alacak, hiçbir heretiği affetmeyecek ateş saçan bir silaha dönüşsün.' dedi."

Ahmed-i Zemci, Ebu Müslim'e saygısını ve bağlılığını sunar, sonra da onun hizmetine girer. (Mèlikoff, 2012: 138, 139, 140, 141)

Demirci Hurdek, birinci sancak ile Ahilerin önündedir, Mızrab ikinci sancağı ile lal rengi gömlekli Harzemli süvarilerin başındadır, onların ardından elinde sancağı ile Ahmed-i Zemci ve omuzlarında baltaları, kuşaklarında hançerleri ile piyade askerler gelmektedir. (Mèlikoff, 2012: 144)

Tahir, babasının emrine uyacağına, aptalca bir tutumla adamlarıyla savaşa tutuşmayı yeğler ve kısa sürede Ahmed-i Zemci tarafından esir alınır. (Mèlikoff, 2012: 146)

Ahmed-i Zemci, melun Dağuli'nin bulunduğu İsfahan üstüne yürür; Emir Kahtaba ve oğulları Nihavend ve Hamedan'ı almaya giderler; kendisi de Mızrab ve Melikzad eşliğinde Kufe yönüne doğru, Tahir bin Huzeyme'nin ordusunun peşine düşer. Ahmed-i Zemci, Dağuli'yi öldürüp İsfahan'ı, Emir Kahtaba da Nihavend ve Hamedan'ı alırlarken Ebu Müslim de Tahir'e bir felaket yaşatarak Kufe'ye girer. (…) Halife, aşağılayıcı bir ifadeyle "Köylülerden, zanaatkârlardan ibaret bir ordunun nasıl olup da hâlâ işi bitirilemez?" diye sorar. "Ey zamanın halifesi! Henüz daha onları görmediniz." der Tahir ve devam eder: "Ahmed-i Zemci ile Mızrab-ı Cihangir'i cenk meydanında gördüğünüz zaman eminim ki böyle konuşmayacaksınız!" (…) Birden, Ahmed-i Zemci'nin çığlığını duyar ve hemen onun yardımına koşar. Zemci, ordusunun uzağında kalmış ve her taraftan kuşatılmıştır. Ebu Müslim, onu kurtarır ve birlikte yakındaki bir köye malzeme ve erzak almak için uğrarlar. (Mèlikoff, 2012: 149, 150, 151)

Ebu Müslim Musul'dayken Ahmed-i Zemci, bir gece rüyasında Hz. Muhammed'i görür ve ona:

"Bu şehirde yaşayan dokumacılık yapan bir ihtiyar adam var. İsmi Ebu Muhcem. Gidip onu bulacaksın ve ondan benim ailemden kimin imam olması gerektiğini sorup öğreneceksin. Bunu öğrendiğiniz zaman, o kişiyi arayıp bulacaksınız ve halife yapacaksınız, zira onun ailesi dünyanın sonuna kadar hüküm sürecektir ve suları hiç tükenmeyecek, kurutmayacaktır!" der. Ahmed-i Zemci uyanır ve çarşıya gider. Bir köşeyi döner dönmez, kapısının eşiğine oturmuş yaşlı bir adam görür, onun peygamberin tarif ettiği yaşlı adam olduğunu anlar.

"Adını bağışla ey koca kişi?" diye sorar. "Ahmed." diye yanıtlar ihtiyar.

"Hayır, senin adın Ebu Muhcem!" der Ahmed-i Zemci ve ona rüyasını anlatır.

İhtiyarın yanında, küçük bir erkek çocuğu oyun oynamaktadır; dokumacı onu kendi öz çocuğu yerine koymuştur. Çocuk koşuştururken başındaki takkesi yere düşer ve Ahmed-i Zemci çocuğun başındaki Alevilerin simgesi olan iki saç örgüsünü fark eder.

"Peygamber aşkı için." der Ahmed-i Zemci ve yalvararak sorar: "Bana doğruyu söyle, kimdir bu çocuk?"

"Bu çocuk, Abdullah'ın oğlu, Ömer'in torunudur." der yaşlı dokumacı.

Ahmed-i Zemci sevgiyle çocuğa sarılır ve onu öper, sonra dokumacıdan peygamberin ailesinden kimlerin hayatta olduğunu sorar.

"İkisini biliyorum!" der ihtiyar ve devam eder: "Abbas'ın oğulları, Ebu Abbas ve Ebu Cafer."

"Şimdi neredeler, nasıl bulabilirim onları?" diye heyecanla sorar Ahmed-i Zemci.

Yaşlı dokumacı susar, cevap vermez. Adamın ketum tavrını fark eden Ahmed-i Zemci, Ebu Müslim'in İmam İbrahim'den fermanı nasıl aldığını, peygamberin kutsal görevi ona nasıl verdiğini anlatır.

Bunları duyunca ikna olan yaşlı adam "Şam'dalar." der ve derin bir iç geçirerek devam eder: "Mervan'ın tahtının altındaki kuyulu zindandalar!"

Ahmed-i Zemci, tüm bunları Ebu Müslim'e anlatır. Mervan'a yenilgisini ve sonunun yakın olduğunu söylediği için zincirlenerek zindana atılan müneccimi özgürlüğüne kavuşturan Ebu Müslim, Şam'a yürümek için hazırlıklarını yapar. Önce Harran'a gider. Mervan'ın bu şehirde büyük bir sarāyı vardır. sarāyı yakar ve şehirde bir ay ikamet eder. Mervan, Şam yolu üzerinde bir pusu kurmuştur. Buradan ilk geçenler, bizzat Muhammed Harzemşah'ın kumandasındaki Harzemliler olur. Bunlar, Mervan bin Hakem'in saldırısı ile karşılaşırlar ve Harzemşah tutsak düşer. Bir müddet sonra gelen Ahmed-i Zemci ve piyade askerleri heretiklerin kaçmasına yol açar ve Hakem esir alınır. Mızrab ve Harzemliler hükümdarlarının kaybına son derece üzülürler, ağarlar; ancak Ebu Müslim onları teselli eder ve ellerinde bulunan Mervan'ın oğlu Hakem'e karşılık Harzemşah'ı kurtarıp geri alacağına söz verir. (Mèlikoff, 2012: 152, 153, 154)

Halife, yaptığı harekete çok üzülür ve pişman olur; ancak gecikmiş bir üzüntü ve pişmanlık neye yarardı ki? İsa adında bir dayısı vardır halifenin. İsa, Ebu Müslim'in katlinden hemen sonra köşke gelir ve yeğenini çok ağır bir şekilde suçlar. Ebu Cafer dayısına, vezirin bu işte oynadığı rolü anlatır. İsa, yeğenini, o kadar kötü bir insana güvenip de kendisine hayatı boyu ödeyemeyeceği kadar iyilikler yapmış bu insana karşı çok büyük nankörlük yapmakla suçlar.

"Ne yapacaksınız şimdi?" diye sorar dayısı ve çok üzgün bir ses tonuyla devam eder: "Bütün eyaletlerinizin begleri onun dostları!"

Vezir, halifenin huzuruna geldiğinde onu, vicdan azabı ve tedirginlik içinde bulur.

Bu sırada, Ahmed-i Zemci uyuklarken korkunç bir kâbus görür. Bir canavar Ebu Müslim'i yutmaktadır, hemen yardımına koşar, canavarı öldürür; ancak tüm aramalarına rağmen ustasını bulamaz. Yerinden fırlayarak uyanır, hemen Ebu Sehl-i MahRü'yü halifenin bahçesine gönderir. Muhafızlar önüne çıkarak onun bahçeye girmesini engellemek isterler; ancak tek bir yumrukta onlan yere serer ve kapıdan içeri girer. Ustasının başı kesilmiş bedeniyle karşılaşınca kendinden geçer ve yere düşer. Kendine geldiğinde yüzünü Ebu Müslim'in kanıyla yıkar, başı açık, ayakları çıplak, saçları, sakalları ve yüzü kan içerisinde Ahmed-i Zemci'nin karşısına gelir. Ebu Müslim'in lonca yoldaşları, yüreklere işleyen feryat figan etmekte, acıdan üstlerini başlarını parçalamaktadırlar. Ebu Müslim'in cansız bedenini otağına getirirler, hepsi onun kanıyla yıkanır. Onu bir tabuta yerleştirirler ve hepsi birlikte ona yapılan bu kötülüğün intikamını almak için ant içerler. Cenaze ile birlikte Horasan yoluna

koyulurlar. Yolda her geçtikleri yerde bu dramatik olayı anlatırlar, halka intikam çağrısı yaparlar. Nihayet Nişabur'a varırlar, burada Ahmed-i Zemci, Ebu Müslim için güzel bir anıt mezar yaptırır. Ustalarını gömdükten sonra, anıt mezara üstünü toprakla örtüp tümsek görüntüsü verirler ki heretikler bu kutsal mekâna gelip kırıp dökerek saygısızlık yapmasınlar. Daha sonra, Ahmed-i Zemci önce Damgan'a gider, oradan da Ahi Güran-Zer adında çok saygın bir Ahi'nin oturduğu Gürgan'a gelir. Meclis kurulur; konu, yeni bir halifenin seçimidir. Bu meclise, Ahmed-i Zemci, Ebu Müslim'in tüm dostlarını ve sevenlerini toplar ve Ebu Mansur'u, Ebu Cafer'in yerine halife olarak ilan etmeye karar verirler. Söylenir ki gidip bir müftü bulurlar ve ondan masum insanları öldürmenin İslami kanunlara aykırı olduğuna ve Ebu Cafer'in, Ebu Müslim'i öldürterek bu kanunlara aykırı davrandığına dair bir fetva alırlar. Ebu Mansur'u halife ilan ederler ve Ebu Cafer'e karşı yüz tane kırmızı sancak dikerler. Sonunda, Ebu Cafer, Ahmed-i Zemci'nin eline düşer. O da alır Ebu Mansur'a teslim eder ve şunu söyler:

"Şattülarap'ın kıyısına bir kuyu kazdırdım. Bu haini oraya at, at ki herkes öğrensin; kim ki velinimeti için kuyu kazar, sonu kendi kazdığı kuyuya düşmektir!"

Ebu Mansur, halifelik tahtına oturur, lonca yoldaşları ise kendi eyaletlerine dönerler. Ahmed-i Zemci'ye gelince; Merv'e geri döner, arkadaşları ile birlikte herkese iyilik yaparak huzur içerisinde yaşar; ta ki melun bir Mervani kebapçı tarafından sopa darbesi ile öldürüldüğü güne kadar. Oğlu Muhammed Şah, babasının intikamını, katili, kendi dükkânındaki kendi fırınına atıp öldürerek alır; sanki babasının sözlerinin doğruluğunu kanıtlamak istercesine. İşte, Ahmed-i Zemci de böyle ölür. Ne mutlu artlarında güzel bir isim bırakarak bu dünyayı terk edenlere... (Mèlikoff, 2012: 161, 162, 163)

2.5.3. Günübirlik-Cemal Süreya

Cenk kitaplarında her şey Hazreti Ali çevresinde döner. Öbür kişilerin başlarından geçen olaylar az ve kısa bir oylumda verilir. Oysa sözgelimi Eba Müslimi Horasanî'de tarihsel kişi bir yerde bırakılmakta, olaylar yaratılmış yeni tiplerin serüvenlerine yöneltilmektedir. Bu efsanedeki Ahmedî Zemcî'yi Mızrabı Cihangir'i, Behzad'ı örnek olarak gösterebiliriz. Son yirmi otuz yıl içinde yeni yazılmış cenk kitaplarında da yan kişilere dayanan bir yapı kurulmak istendiğine tanık oluyoruz. Ne var ki, bu kitaplar tutunamamıştır. (Süreya, 1982: 120)

2.5.4. 999. Gün: Üstü Kalsın – Cemal Süreya

Celal Bayar: Muaviye.

Falih Rıfkı Atay: Amr ibn Ümeyye.

Tarık Dursun: Ahmedi Zemci.

Oktay Akbal: Mızrabı Cihangir. (Süreya, 1991: 120)

2.5.5. Türk Halk Şiirinde Özel Adlar - Yard. Doç. Dr. Nevin AKKAYA

Yaman çenk ederdi Ahmedi Zenci

A.T.Kılıç-Pürlü-37-17/45-1 (Akkaya, 1999: 61)

2.5.6. Kıbrıslı Türk Şiiri Antolojisi (18.yy-20.yy) – Haz. Mehmet Yaşın

Tevettir-i Meydande söyle bir ayyar

Hazaran yerden gelir gemici

Elinde kamıçı ağzında tüfendi Ahmedi Zenci

Denseydi bazı yerlerde tebardar (Yaşın, 1994: 132)

2.5.7. Folklor Yazıları – İlhan Başgöz

Aşkile cümle nebiler oldu Hakka keşf-i raz

Aşkile rüzgâr semada cevlaneyler kış ve yaz

Aşkile Veysel Garani eyledi azm-i Hicaz

Aşkile Ahmedi Zenci geydi eğnine libas (Başgöz, 1986: 137)

2.5.8. Ebû Müslim Destanı-Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (10. Cilt)-Müellif Nurettin Albayrak

Ebû Müslim'in bulunmadığı ikinci derecede olayların kahramanları arasında Hz. Peygamber'in amcası Hamza'nın oğullarından Behzâd, Melikzâd, Mâlik Muhammed, Ahmed Zemcî, Seyyid Kahtabe de bulunmakta, Meymûne ve Râbia gibi kadın kahramanlar da görülmektedir. (Albayrak, (1994: 196)

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu çalışmada öncelik olarak sınırlarını belirttiğimiz Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî adlı eserin yazıldığı Eski Anadolu Türkçesi döneminin Türk Yazı Dilinin tarihî gelişimindeki yeri ile ilgili kısaca bilgi verildikten sonra "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" hakkında detaylı bilgiler

sunulmuştur. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî çeviri yazısı ile birlikte metnin dizin ve incelemesi yapılırken kullanılan kaynakların ve Ahmed ez-Zemcî isminin geçtiği eserlerin üzerinde durulmuştur. Çalışmaya kaynaklık eden eserin ve tarihî şahsiyetlerden biri olan eserin kahramanının rol model olarak kullanılmasının değerler eğitimi açısından öneminden bahsedilmiştir. Metin bölümünde, çeviri transkripsiyon harfleriyle Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Dizin bölümünde, metnin ayrıntılı gramatikal dizini oluşturulmuştur. Dizinde her madde başında sırasıyla kelimenin anlamı, eğer alıntı kelimeyse hangi dile ait olduğu ve hangi sayfa ile satırda geçtiği belirtilmiştir. Dizin çalışmasında danışmanın önerisiyle Türk Söz Diz uygulaması kullanılmıştır. Çalışmamızın sonunda ulaşılan sonuçlara ve önerilere değinilmiş olup araştırma boyunca kullandığımız kaynakların bir Kaynakçası oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından karşılaştırmaların yapılabilmesi ve kolay incelenebilmesi için metnin tıpkıbasımına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Nitel bir araştırma modeli kullanılan bu çalışmada ele alınan eserin, transkripsiyonlu bir şekilde çeviri yazısı yapılmıştır. Daha sonra eserin gramatikal bir dizini hazırlanarak söz varlığı oluşturulmuştur. Ayrıca eserin ve tarihî şahsiyetlerden biri olan eserin kahramanının rol model olarak kullanılmasının değerler eğitimi açısından önemi ortaya konmuştur.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmamız, Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde yer alan 06 Mil Yz A 6061 demirbaş numarası ile kayıtlı Kâdıoğlu Oflu tarafından yazılmışt olan "Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî" adlı eseri kapsamaktadır.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Bu çalışmada, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde yer alan 06 Mil Yz A 6061 numarası ile kayıtlı nüshasının 1b-107 b sayfalarının eserin yazıldığı dönemin özellikleri korunarak trankripsiyonlu bir şekilde çevirisi yapılmıştır. Daha sonra eserin gramatikal dizini için Türk Söz diz uygulaması kullanılmıştır. Dizinde kelimelerin anlamlarına ve kökenlerine yer verilmiştir. Dizin oluşturulurken kelimelere verilecek anlamlar için Ötüken Türkçe Sözlük, Eski Anadolu Türkçesi sözlükleri, Osmanlıca Türkçesi sözlükleri, TDK Güncel Türkçe Sözlüğü, TDK Tarama ve Derleme Sözlüğü, internet ortamındaki Kamûs-ı Türkî, Lugat-ı Remzi, Kubbealtı Lugatı vb. sözlüklerden yararlanılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Başkanlığının Yazma Eserler Portali'nde yer alan 06 Mil Yz A 6061 numarası ile kayıtlı olan eser ele alınmıştır. Eserin ilk olarak transkripsiyonlu bir şekilde çeviri yazısı yapılmıştır. Sonrasında eser ile alakalı kaynak taraması yapılmış; eserin müellifi, yazıldığı dönem, dönemin dil özellikleri, eserde yer alan kişiler ve hayatları Türk ve dünya edebiyatındaki yeri ve önemi vb. ile ilgili yazılmış tezler, makaleler, kitaplar incelenmiştir.

Ayrıca değerler eğitimi için de farklı bir kaynak taramasına gidilmiştir. Değer kavramı, değerlerin gelecek kuşaklara öğretilmesi ve aktarılmasını öngören değerler eğitimi ve bu eğitimde rol model olan kahramanlar gibi konularda bilgiler elde edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Eser, dönemin özellikleri de göz önünde bulundurularak ilk olarak transkripsiyonlu bir şekilde çeviri yazısı sonrasında söz dizin çalışması yapılmış ve analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Dizin çalışması esnasında kelimelerin anlamları verilirken metin içindeki bütünlükleri korunmuştur. Birden fazla anlamı olan kelimeler, aynı madde başında numaralandırılarak verilmiştir. Eserin çevirisi sırasında metin içerisinde imla hataları ve farklılıkları tespit edilmiştir. Bu yazımlar, anlamda bir farklılık yaratmadığı için tek bir madde başlığı altında verilmiş ve çeviri metinde dipnot şeklinde belirtilmiştir.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığının 2018 yılında yayımlamış olduğu Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda belirtilen kök değerler çerçevesinde, metin ve içindeki rol model olan tarihî şahsiyetler değerlendirilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu başlık altında Kitâb-ı Ahmed'ez-Zemci'de değerler eğitimi açısından elde edilen bulgular verildikten sonra metnin transkripsiyonlu çeviri yazısı ve metnin dizini yer alacaktır.

4.1. Tarihî Şahsiyetlerin Değerler Eğitiminde Rol Model Olarak Kullanılması

Değer; bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet; üstün nitelik, meziyet; bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi ögelerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. (TDK Güncel Türkçe Sözlük)[9]

T.C. Millî Eğitim Bakanlığının 2018 yılında yayımlamış olduğu Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda "Değerlerimiz" başlığına ayrıca yer verilmiş olup toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımız"[10] olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu Öğretim Programında; "Değerlerimiz, öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır. Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir

[9] https://sozluk.gov.tr/
[10] http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=353

program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır. Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır." şeklinde belirtilmiştir. (MEB, 2018:5,6)

Değerlerimizin yaşatılıp gelecek nesillere öğretilmesi ve aktarılabilmesi için birden çok yöntemden söz etmek mümkündür. Değerlerin doğrudan öğretimi yaklaşımı yoluyla tarihî şahsiyetlere başvurularak gerçekleştirilen yöntem de bunlardan biridir. Söz konusu tarihî şahsiyetler, hem kişilikleriyle hem de toplumsal hayata katkılarıyla rol model olma özelliğine sahip kişilerdir. Tarihsel süreçte özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi veren milletlerin geçmişinde önemli yer etmiş, düşünce ve davranışlarıyla toplumlara yön vermiş, ait oldukları toplumun değerlerini aynı zamanda evrensel değerleri de temsil eden bu şahsiyetler kazandırılmak istenen değerlerin somutlaştırılmasında oldukça etkilidir. Topluma mal olmuş önde gelen şahsiyetlerle somutlaştırılan kazandırılmak istenen bu değerlerin kalıcılığı da bu şekilde arttırılmış olur. Bu bağlamda değerler eğitiminde tarihî şahsiyetlerin rol model olarak kullanılması oldukça önemlidir.

Ele alınan eserde zulme ve zalimlere karşı çıkan, daima hakkı savunan bir kişiliğe sahip tarihî bir şahsiyet olan Ahmed ez-Zemcî'nin hayatı ve kahramanlıkları ile birlikte onun şahsında millî, manevi, ahlaki ve evrensel kök değerler anlatılmıştır. Aynı zamanda kararlılık, cesaret, liderlik, dürüstlük, sorumluluk, adalet, sadakat, fedakârlık ve dinî değerler vb. gibi toplumsal ve evrensel pek çok değer, rol model olarak söz konusu tarihî şahsiyet aracılığıyla somutlaştırılarak aktarılmıştır.

4.2. Kitâb-ı Ahmed'ez-Zemci'deki Bazı Değerlerin Analizi

4.2.1. Adalet

Adalet sözcüğünün sözlük anlamı "yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, türe, hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te adalet; "İnsanlar arasında hakkı koruyup eziyet ve zulüm olgularını kaldırma işi, haksızlık eden suçluyu cezalandırmak ve hakkı gasp edilen mağdura hakkını iade etme örgütü, devletin yargılama yetkisi ve gücü" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)'te ise adālet; "adalet,

adillik, hak ve hukuka uygunluk, doğruluk" şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de adalet sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de adalet değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

1b

10 Bāzergānlar ḳamu mālın olara eyledi iʿṭā
Esīrleri ḫalāṣ idüp ʿ***adālet*** eyledi ẓāhir

3b

7 Ebā Müslim şerīʿat-ıla yerine eyledi īṣāl
ʿ***Adālet*** bābını açdı gözedüp şerʿ-i mīzānı

68a

4 Dünyā aldı eline oldı ḳamu emn u emān
Virdi ʿ***adālet*** ʿāleme ḳuvvet bulup İslām u dīn

4.2.2. Azimli Olma

Azim sözcüğünün sözlük anlamı "bir işteki engelleri yenme kararlılığı" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te azim; "Yapılmak istenen bir iş, varılmak istenen bir hedef için her türlü güçlüğü göğüsleme kararlılığı; kesin karar; irade; gayret; gaye; niyet" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)'te ise azįm; "azim, çaba" şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de azim sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de azim değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

11a

12 Şeb-ḫūn idem aʿdāya ben öŋce yola ʿazm eyle sen
Ayrıldılar ṣaġ u esen her biri yolına revān

11b

5 Feṯḥ-i rikābı anları aldı yüridi ileri
ʿAsker-i İslāma yüzi ʿazm eyleyüp yola revan

4.2.3. Dini Değerler

Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de dini değerlerden şu şekilde bahsedilmektedir:

1a

1 Aŋalum ẕikr-i ḫayr-ile ***Resūlüŋ*** āl u aṣḥābın
Ebā Bekir ʿÖmer ʿOs̱mān ʿAlī ile daḫı sāʾīr

1b

16 Umaruz ***Ḥaḳ Taʿālādan*** şefāʿatlerini yarın
Müyesser eyle yā ***Allāh*** bize ey hadī vü ġāfir

2b

12 Aḥmed-ile her sene ḳılurdı ***ḥacc-ı ṭavāf***
On iki yıl eyleyüp anda ʿibādet irtibās

82a

6 Yek dehāndan didi cümle cānımuz olsun fedā
Ceng iderüz cümlemüz ***Allāh*** içün leyl ü nehār

4.2.4. Edep

Edep sözcüğünün sözlük anlamı "toplum töresine uygun davranma, iyi ahlak, incelik, terbiye" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te edep; "halk arasında egemen olan en iyi ahlak; toplum töresine uygun davranış; kabalıktan kaçınma; terbiyeli davranış, insanı kötülükten sakındırıp iyiliğe yönelten yeti, güzel huy ve iyi davranış, utanma, incelik, edebiyat bilgisi" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)'te ise edep; "terbiye, nezaket, edep, utanma duygusu" şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de edep sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde ancak olumsuz anlamda kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de edep değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

14a

2 Buyurdı aŋa badılda senüŋ bir ḫaberüŋ var mı
Cehennem māliki ister seni ey bī-**edeb** maġrūr

38b

1 Geldi taḫt ṣāhibleri ey bī-**edeb**
Bugün içün saʿy iderdüm rūz u şeb

4.2.5. Fedakârlık

Fedakârlık sözcüğünün sözlük anlamı "özveri, özverililik" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ise fedakârlık; "kutsal bir amaç veya önemli bir değer için

kendi çıkarlarından vazgeçme; özveri; esirgemezlik" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de fedakârlık sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de fedakârlık değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

51b

6 Didi nola ey şehin-şāhum benüm
Yoluŋa olsun ***fedā*** cān u tenüm

82a

6 Yek dehāndan didi cümle cānımuz olsun ***fedā***
Ceng iderüz cümlemüz Allāh içün leyl ü nehār

4.2.6. Gayret

Gayret sözcüğünün sözlük anlamı "çalışma, çaba, çalışma isteği" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te gayret; "bıkıp usanmadan, olağanüstü çalışma; didinme; çaba; uğraşma" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük(11-16. Yüzyıllar)'te ise ġāyret; "istel, arzu, himmet, gayret, çabalama, kıskanma, çekememe" şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de gayret sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de gayret değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

20b

1 Didi Sulṭān-ı Aḥmed ġayret idüŋ ey ḳarındaşlar
Umılur Ḥaḳ Taʿālādan bize imdād ire enṣār

59b

8 Didi Mehlān ġayret eyleyüŋ buları alalum
Gelmeden bunlara imdād ḥarb u ḍarba rengi bu

103a

5 Ġayret idüp çekdi gürzin alamadı olmadı
Bire edepsüz gürzimi ḳo ey ḥayāsuz bir utan

4.2.7. Güven

Güven sözcüğünün sözlük anlamı "korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu, itimat" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te güven;

“herhangi bir korku, çekinme ve şüphe duymadan birine bağlanma ve inanma duygusu; itimat (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)’te ise iʿtimād; “itimat, güven, güvenç” şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî’de bu değerin yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî’de güven değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

30a

10 Aḥmed buyurdı ger olar ḳuvvete eyler ***iʿtimād***
Biz ṭayanuruz ḫāliḳa iderüz aŋa ittikā

91b

3 Pāyitaḫtuŋ pehlüvānı ol idi Senḥām-ı tīġ
Aŋa idi ***iʿtimādı*** yoġıdı mis̲l-i diyār

99b

2 Cenge ḳādir idi ulu pehlüvān
Aŋa idi ***iʿtimādı*** her zamān

103a

2 Aḥmed ol dem Ḥażret-i Yezdāna itdi ***iʿtimād***
İsm-i aʿẓamı oḳudı yā muʿīn yā müsteʿān

4.2.8. Hayâ (Utanma Duygusu)

Hayâ sözcüğünün sözlük anlamı “utanma duygusu, utanç, utanma, sıkılma” olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük’te hayâ; “Utanma; sıkılma; çekinme; utanç” şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)’te ise hayā; “haya, namus, utanma, ar, edep, sıkılma” şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî’de hayâ sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî’de hayâ değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

103a

4 Cümlesi kāfir müsülmān didi şāha āferīn
Ol laʿīn ***utandı*** ol dem s̲er mesār oldı muhān

5 Ġayret idüp çekdi gürzin alamadı olmadı
Bire edepsüz gürzimi ḳo ey ***ḥayā***suz bir utan

4.2.9. İlim

İlim sözcüğünün sözlük anlamı "bilim, ayrıntı, özellik, nitelik" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ilim; "evrene ve olaylara ait bir bölüm birbirine bağlı konuları ele alıp deneye dayalı yöntemlerden yararlanarak gerçekleşebilir yasalar, kurallar çıkarmaya yönelik düzenli bilgi; bilim, bazı olay ve olgu basamaklarına göre düzenlenmiş sistemli bilgiler bütünü" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)'te ise ilim; "ilim, bilim" şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de ilim sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de ilim değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

8b

10 Süheyl isminde bir server muḳābil oldı merdāna
Teber ʿ**ilmin** idüp taʿlīmde Ebā Müslimden itdi fāş

24b

15 Yigirmi dört gün yeri anlar deldiler
Hendese ʿilmiyle tekmīl itdiler

51b

9 Hendese ʿilmiyle urdı bir laġam
Yanlarından çıḳdı ne pīş ü ne kem

4.2.10. İzzetüikram (Misafirperverlik)

İzzetüikram sözcüğünün sözlük anlamı "ağırlama" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te izzetüikram; "ağırlama" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de izzetüikram sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de izzetüikram değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

101b

6 Varuŋ iki pehlüvānı ḥāżır idüŋ yanıma
ʿİzzet ü ikrām-ıla varup getürdiler hemān

104b

12 Bulara ḫilʿātı İslām geyürdiler idüp ikrām
Ṭaʿāma ḳıldılar ibrām yedürüp niʿmet ü ālā

4.2.11. Liderlik (Baş Olmak)

Lider sözcüğünün sözlük anlamı "önder, şef" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ise lider; "bir siyasi partinin, bir hareketin, bir topluluğun, bir kuruluşun başında bulunan ve onu yönlendiren kimse; şef; önder" şeklinde açıklanmıştır. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de lider sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de liderlik değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

84a

10 Ḳamu pūlādı **baş olup** yüridi on yedi biŋ er
Melik zāde ile bunlar ururlar ḍarb-ı mā ehvā

4.2.12. Merhamet

Merhamet sözcüğünün sözlük anlamı "bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te merhamet; "başkalarının uğradığı felaket ve acılardan etkilenerek bunları gidermeye yönelen insanın içinde bulunduğu duygusal durum; acı duyma; üzülme; yufka yüreklilik" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)'te ise merhamet; "acıma" olarak açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de merhamet sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de merhamet değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

39a

5 Merḥamet ḳıldı bir ādem saŋa çün
Seni zindāndan çıḳardı ey zebūn

54b

Der kenar:

Tevbe olsun ḳime beni el-amān
Merḥamet ḳıldı aŋa şāh-ı cihan

4.2.13. Nasihat

Nasihat sözcüğünün sözlük anlamı "öğüt" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te nasihat; "kendi iradesi ile bir türlü doğru yolu bulamayan kimseye, onun

iyiliğini düşünerek kötü ve yanlış davranışlardan uzaklaştırmak veya yol göstermek amacıyla söylenen söz; öğüt" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük (11-16. Yüzyıllar)'te ise nasîhat; "öğüt, nasihat" şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de ilim sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de ilim değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

67b

4 Meydān siyāset ḳurılup cellād daḫı ḥāżır olup
Feyrūz naṣīḥatlar ḳılup buyurdı ulug müslimīn

87b

11 Esīrlere naṣīḥat eyledi şāh-ı cihān server
Buları dīn u İslāma getürdi ol yüzi aḍḥā

103b

6 Buyurdı Aḥmedü'z-Zemcī ʿAlī Şīr geldi meydāna
Didiler gel müsülmān ol naṣīḥat ḳıldılar aŋa

4.2.14. Peygamber Sevgisi

Peygamber sözcüğünün sözlük anlamı "İnsanlara Tanrı'nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse, yalvaç, yalavaç, elçi." olarak belirtilmiştir (TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te peygamber; "Allah'ın buyruklarını insanlara bildiren, ileten kimse; elçi; resul; nebi; yalvaç, (Özel isim) özel olarak Hz. Muhammed" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de peygamber sevgisi değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

2b

4 Dervişāne ben varayum ravża-i ***peyġambere***
Olayum anda mücāvir der-ʿibādet-i iḥtibās

46a

16 Didi ey Ali ***Muḥammed*** dostları
Ey muhibbi ḫānedān-ı serveri

107a

5 Size eżʿāfını vire Ḥażret-i Bāri Ḫudā
Yādigārım budur ancaḳ ey ***Muḥammed*** ümmeti

4.2.15. Sabır

Sabır sözcüğünün sözlük anlamı "acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç, olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ise sabır; "Kendi elinde ve iradesi dâhilinde olmayan olaylar ve durumlar için telaşa kapılmadan bekleme olgusu, güçlüklere ve acılara sessizce katlanabilme gücü" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sabır sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sabır değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

22b

5 Çün bu ḥāli gördi Mıżrāb ḳalmadı ṣabra ḳarār
Girdi meydānına anuŋ naʿra urup ḥayḳıru

33b

5 Gördi Aḥmed ḳalmadı ṣabra ḳarar
Girdi meydānına anuŋ nāmüdār

90a

8 Ne ideyüm ṣabra ammā tāḳatum yoḳdur benüm
Gün bu gün bulsun cezāsın Teŋrinüŋ düşmānı o

4.2.16. Sadakat

Sadakat sözcüğünün sözlük anlamı "içten bağlılık, sağlam, güçlü dostluk" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ise sadakat; "Bir kimseye karşı gösterilen gerçek ve içten bağlılık; sağlam dostluk" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de tevazu sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sadakat değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

2a

9 Şāh Müslim didi çünkim tāyib olduk ***ṣıdḳ-ıla***
Ben saŋa iḥsān ideyüm bī-naẓīr u bī-nevvās

58b

14 Ḥaḳ Taʿālādan umaram bize imdād eyleye
Ṣādıḳ-āne ʿışkıla cenge ṭuralum rū-be-rū

87b

13 Ḥaḳḳ-ıla bāṭıl ḳamu oldı ʿayān
Ṣıdḳ-ıla oldı ikisi müslimān

4.2.17. Sevgi

Sevgi sözcüğünün sözlük anlamı "İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu" olarak belirtilmiştir (TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ise sevgi; "İnsanı, bir kimseye karşı ilgi, yakınlık ve bağlılık duymaya, gerektiğinde özverili davranmaya yönelten duygu, bir kimseye karşı beslenen aşk; tutku, bir nesneye karşı duyulan düşkünlük; tutkunluk; hırslı olma" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sevgi sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sevgi değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

71b

8 Aḥmed anı ***sevdi*** hem yoldāş idüp
Āḫiret dünyā anı ḳardaş idüp

102b

2 Ol ḳadar ḫoşlarına geldi hedāyāsı anuŋ
İʿtibār itdiler aŋa ***sevdiler*** anı maʿān

4.2.18. Sözünü Tutmak

Sözünü tutmak deyiminin anlamı "öğüdüne uymak; verdiği sözü yerine getirmek" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ise deyim "sözünü yememek" şeklinde verilmiş olup "Verdiği sözden dönmemek; verdiği sözü yerine getirmek" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sözünü tutmak deyimi yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sadakat değerinden şu şekilde bahsedilmektedir. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de sözünde durma değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

2b

3 ʿAbd-i Cebbāruŋ ***sözini ṭutdı*** dīvāna gelüp
Şāh Müslim didi saŋa devleti virem temās

4.2.19. Tevazu

Tevazu sözcüğünün sözlük anlamı "alçak gönüllülük" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te ise tevazu; "Olumlu ve üstün niteliklerini ortaya koymaktan kaçınma; alçak gönüllü olma, gösterişsizlik" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de tevazu sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de tevazu değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

73a

10 Ḫāk pāye size varsam māniʿ oldı birligüm
Bir ***tevāżu*** ʿ eyleyüp teşrīfe ey ṣāḥib cemāl

104b

7 Bu dem luṭf eyle sulṭānum ***tevāżu*** ʿla ulu lisānum
Buyuruŋ bize cānānum gelesiz bunda istīlā

4.2.20. Vefa

Vefa sözcüğünün sözlük anlamı "sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı" olarak belirtilmiştir (TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te vefa; "Sevgide bağlılık; dostlukta sebat; sadakat" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Orta Türkçe Sözlük(11-16. Yüzyıllar)'te ise vefa; "sözünde durma bağlılık" şeklinde açıklanmıştır (Bayat, 2020). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de vefa sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde ancak olumsuz anlamda kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de vefa değerinden şu şekilde bahsedilmektedir:

2a

15 Şah Müslim ʿOs̲mānuŋ ḳatli içün oldı ḥazīn
Bildi dünyā bī-vefā vü bī-bekādur inḥisās

6b

3 Zīrā bildüm bī-vefā vü bī-beḳādur bu cihān
El çeküp idem ferāġat gūşesini iḫtiyār

4.2.21. Yârenlik (Muhabbet)

Yârenlik sözcüğünün sözlük anlamı "yakın arkadaşlık, muhabbet, ahbapça, dostça konuşma, söyleşme, sohbet" olarak belirtilmiştir(TDK, 2022). Ötüken Türkçe Sözlük'te yârenlik; "Yakın arkadaşlık; dostluk, dostça yapılan konuşma, görüşme; söyleşme; sohbet; söyleşi" şeklinde açıklanmıştır (Çağbayır, 2017). Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de yârenlik sözcüğünün yukarıda belirtilen anlamlarına uygun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Kitâb-ı Ahmed ez-Zemcî'de yârenlik değerinden şu şekilde bahsedilmektedir.

43b

9 Buyurur Sulṭān ʿArcī ey benüm ***yārenlerüm***
Ehl-i İslāmı zebūn ḳoymaḳ bize olmaz revā

71b

6 Ol diyārda varıdı Ḥamīd Şāh
Aḥmede ḳıldı ***maḥabbet*** ḫāh-ı rāh

82a

3 Aḥmedü'z-Zemcī buyurdı ey benüm ***yārenlerüm***
Bu gice aʿdā ḳatı yorgun iken ḥāl-i ḫasār

4.3. METİN

1a

[1] Aŋalum ẕikr-i ḫayr-ıla Resūlüŋ āl u aṣḥābın
Ebā Bekir ʿÖmer ʿOs̱mān ʿAlī ile daḫı sāʾīr
[2] Şefāʿatlerini yarın umaruz rūz-i maḥşerde
Hidāyet eyle yā Mevlā ki tā biz olavuz zāʾīr
[3] Alalum ḳıṣṣadan ḥiṣṣe tefekkür idelüm şerʿī
Geçenler hep bize ʿibret yetişür ey deli ʿābir
[4] Nicesi gözler-idi māl u mülk ü cāh ile manṣıb
Nicesi gözler-idi ravża vü bāġ u çimen çayır
[5] Rivāyet eyledi Ḫoca Muḥammed yaʿnī Ḫūzendī
Ebū Müslim ʿasākirle iken cengde maʿa'l-kāfir
[6] O vaktin ḳalʿa-efrāziyye öŋinde iken bunlar
Bāzergān aldı Feyrūz'ı firār itdi ḫafī ḥāyır
[7] Ḫıtā ile Ḫoten yaʿnī diyārında ḳarār itdi
Varup Şāh-ıla görüşdi lisān-ı ḥāline māhir
[8] Muḥammed Şāh naẕar ḳıldı kemālātına Feyrūzuŋ
Didi bu kimdür ey Ḫoca ʿayān eyle baŋa ẕāhir
[9] Didi bir cāriye Çerkesden oldı ey benüm şāhum
Anası gitdi fevt oldı bu oglumdur benüm bāhir
[10] Bular anda ṭururlarken ḳapuda bir fiġān oldı
Duhūl itdi iki ādem yüz urdılar yere ẕāḫir[11]
[11] Didiler biz bāzergānuz cihānı geşt idüp gezdük
Senüŋ şehrüŋe geldükde bize ẓulm oldı ey ḳāhir
[12] Bizüm mālumızı cümle iġāre itdiler bunda
Şu resme aġladı bunlar işiden ağladı vāfir
[13] Buyurdı şāh sizüŋ haḳḳuŋuzı Allāh ide icrā
Benüm ḳahrum olara geçmedi geçmez ebed ḳāsır
[14] Didi Feyrūz olara bir cevāb şimdi viren yoḳmı
Didiler olmadı mümkin kimesne olmadı ḳādir
[15] İki ādem var anlarda cihānuŋ pehluvānıdur
Şīr-i arslan-keş birinüŋ Erdeşīr ismi ḳatı ġādir

---

[11] şeklinde yazılmıştır.

16 Ṭaġ üzere ḳalʿaları ṣarp ki adı Ḳalʿa-i ʿİmlāḳ
Ḳamu ʿālem olardan ʿāciz oldı aṣġar u kābir
17 Bularuŋ her biri aṣlā yüz atludan çevirmez yüz
Ki bunlar dört biŋ ādemdür ḥarāmī kāfir u fācir

1b

1 Didi Feyrūz ki ey lālā oları sen baŋa göster
İkisi bile dīvāndan ḳıyām idüp yola ṣādır
2 Ḥarāmīler görür ol dem ẓuhūr eyledi bir oġlan
Velākin sedd-i İskender gibidür sīret-i zāir
3 Var-ıdı anda bir zengī çü gördi bildi Feyrūz'ı
Didi Ḥoca Muḥammed ol bāzergān oġlıdur ḥāżır
4 Budur derbentede Ḳaḥṭānı helāk iden ḳılan nā-būd
Ḥarāmīler ocaġında diken incīr budur fāḫir
5 Ziyāde ḳuvvete mālik ḥarāmīleredür aʿdā
İşitdi Erdeşīr çünki ġażaba geldi ol mākir
6 Çü Feyrūz gördi bu ḥāli öri ṭurdı makāmından
O dem bir naʿra urdı ol felekler aŋladı vāfir
7 Ṣalındı ḳalʿa aḥcārı zulāzil irdi insāna
Çıḳardı tīġ-i ḍaḫḫākı didi ey ḳādir u nāṣır
8 Birer ḍarb-ıla şīr-i Erdeşīri eyledi nā-būd
Ḳalan ādemlerine hem şu resme urdı bir ṣāṭır
9 Dökildi el ayaḳ tenler o dem pervāz idüp cānlar
Emāna geldiler anlar perīşān ḥāli ile ḳāṣır
10 Bāzergānlar ḳamu mālın olara eyledi iʿṭā
Esīrleri ḫalāṣ idüp ʿadālet eyledi ẓāhir
11 Muḥammed Ḫoca vü şāha gelüben müzdegānīler
İşitdiler bular daḫı sevindi her biri şākir
12 Gelüp Feyrūz'a ḳıldılar hezārān dürlü taḥsīnler
Öperler gözlerin anuŋ muḥabbet eyleyüp vāfir
13 Meşaḳḳatle ḥarāmīler ele getürdügi mālı
Getürdiler sarāya hep Küpe(?) ṭaġlar gibi nāṣır
14 Yıḳarlar ḳalʿaʾi ol an iderler ḫāk-ile yeksān
Emīn oldı ḳamu insān emīn oldı ḳamu tācir
15 Ebā Müslim ḥayātından biraz saŋa beyān itdük

Bu kez şimdi memātından işidüp olasın nāẓır

16 Umaruz Ḥaḳ Taʿālādan şefāʿatlerini yarın

Müyesser eyle yā Allāh bize ey hadī vü ġāfir

2a

1 Çünki Mervān nā-bedīd oldı işit ey faḫr-ı nās

ʿAbd-i Cebbār ḳaçdı Mehlāna işit ey ṣadr-ı nās

2 Bir zamāndan ṣoŋra geldi şehr-i Baġdada irüp

Ah u zār ider derūnı ṭutışur ey zaḫr-ı nās

3 Ah idüp göŋlinde dirdi ey teber-dār nā-be-kār

Ey ʿaceb furṣat elime giremi ey devr-i nās

4 Ḳanı Mervān ocaġında dikdüŋ incīr aġacın

Saŋa buŋun intiḳāmı ḳala mı itdüŋ ḳıyās

5 Bir zamān ola elime gire furṣat nā-gehān

Ol zamān idem vücūduŋ yeryüzinden inṭımās

6 İşbu fikr-ile gelüp şāh-ıla görüşdi laʿīn

Şāh Müslim ayaġına düşdi aġlar ictiyās

7 Ey efendüm tevbe olsun itdügüm efʿālime

Yezīde Mervāna laʿnet ola her dem ibtiyās

8 Bende-i sübḥan muḥibb-i ḫānedān-ı müʾminem

Ur benüm boynumı şāhum ḳanumı dök bī-ḥırās[12]

9 Şāh Müslim didi çünkim tāyib olduŋ ṣıdḳ-ıla

Ben saŋa iḥsān ideyüm bī-naẓīr u bī-nevvās

10 Ṣubaşı itdüm seni urdum saʿādet tācını

Ben saŋa ikrām iderem bi-naẓīr u iʿtinās

11 ʿAbd-i Cebbār didi ey şāhum sarāyım yoḳ benüm

Saŋa yaḳın Şaṭ kenārında buyur ḳılam esās

12 Şāh Müslim anda aŋa ḳıldı bir ʿālī binā

Ol laʿīn girdi oturdı ḳıldı niçe iḳtibās

13 Yezīdīlerden bulup dizdi ḳapu etbāʿını

Kendüzine gice gündüz ḥīleʾi ḳıldı libās

14 Şāh Müslimüŋ vezīri anda ʿOs̲mān ey begim

Ol laʿīn anı nifāk-ıla helāk itdidi hās

---

12 şeklinde yanlış yazılmıştır.

15 Şah Müslim ʿOs̱mānuŋ ḳatli içün oldı ḥazīn
Bildi dünyā bī-vefā vü bī-bekādur inḥisās
16 Caʿferi getürdi ol dem ḥāżır itdi yanına
Didi saŋa devleti ben vireyim olma ayās[13]
17 Didi ey Şāhum benüm noldı bu iḥsāna sebeb
Devlete lāyıḳ degülem itmeyem ben ictinās

2b

1 ʿAbd-i Cebbār Caʿfere tenhāda ibrām eyledi
Didi bu furṣat demidür eyle aŋa inġımās
2 Devleti al şimdi sen andan vezīr eyle beni
Rifʿatıŋı ben senüŋ eflāke idem çekme yas
3 ʿAbd-i Cebbāruŋ sözini ṭutdı dīvāna gelüp
Şāh Müslim didi saŋa devleti virem temās
4 Dervişāne ben varayım ravża-i peyġambere[14]
Olayım anda mücāvir der-ʿibādet iḥtibās
5 Yeryüzinde ẓulm ü daʿvā ḳomadum çün āşikār
Ger ẓuhūr eylerse girü saʿyını idem nevās
6 Didi Caʿfer emr ü fermān pādişāhuŋdur hemān
Her ne kim emrüŋ olursa eyleyem ben iltimās
7 Şāh Müslim daḫı ol dem ṭurdı taḫtından inüp
Caʿferi taḫta çıḳardı ḳıldı anı Şāh-şinās
8 Bir sene deʾb-i selāṭīn aŋa taʿlīm idüp
Aldı pes ehl-i ʿayalın ʿazm-i rāha irtiyās
9 Girdi ḫırḳa vü ʿabāya Caʿfere itdi vedāʿ
Geldi ravża-i Resūle Aḥmede itdi misās
10 Didi Aḥmed ey benüm şāhum ḫaṭā itdük bu kez
Caʿfere devlet gerekmezdi ne lāyıḳ indisās
11 Didi cānum istedi sulṭānlıġı terk eylemek
Didi Zeyneʿl-ʿAbidīn oġlına vireydüŋ esās
12 Aḥmed-ile her sene ḳılurdı ḥaccı ṭavāf
On iki yıl eyleyüp anda ʿibādet irtibās

---

13 şeklinde harekelenmiştir.

14 şeklinde yazılmıştır.

13 ʿAbd-i Cebbār bunları hep yazdı ḳıldı bir biti
Maġribe irsāl iderdi bildürüp itdi şemnaās?[15]

14 Bu ḥāle ʿAbd-i Cebbār çok sevinüp şād olur cānı
Ne güne ḥīleʾi dizdi işit ey cān u cānānı

15 Mışır Şāhuŋ lisānından düzer bir nāme ol melʿūn
Virür bir şaḫs-ı mechūle ki iḫrāç eyledi anı

16 Didi yarın ḍuhā vaḳti dīvāna olasın ḥāżır
Mışırdan gelürem bu dem diyesin devr-i ezmānı

3a

1 Yarındası duḫūl itdi çıḳarup nāmeʾi virdi
Oḳundı nāmesi anda işitdi ehl-i ʿirfānı

2 Yazardı Ḳāhire Mışrī ʿazīzi çün benüm ḥālā
Sen anda server-i nāʾib[16]-resūlsun ey kerem kāni

3 Tedārük eyledi Mehlān ne kim var maġrib-i cümle
Gele ber mā ḫurūc idüp ʿasākirler firāvānı

4 Sen ey şāhum bize imdād eger itmeyesün bī-dād
Helāk oldı Mışr-ı ābād fenāya irdi yeksānı

5 Oḳundı nāmesi çünkim bilindi ḫalḳa mażmūnı
Ḥazīn oldı ḳamu insān ne kim var ehl-i īmānı

6 Başını ḳaldurup Caʿfer eyitdi ʿAbd-i Cebbāra
Ne dirsin ey vezīr aʿżām nidelüm şimdi ey Dānī

7 Eyitdi ey şehin-şāhum bu işde sen melūl olma
Ebā Müslime yaz nāme getür anı serīʿānī[17]

8 Ebā Müslim gibi ṣāḥib-ḳırāna çünki māliksün
İdersin anı serʿasker ider ceng-i dilīrānı

9 Gele çün ḳandadur maġrib-i cihānı feth idersün sen
Cezāyirleri biʿl-cümle Frengistānı ʿUmmānı

10 Mufaṣṣal yazdı bir nāme virür bir peyk eline ol
Alup geldi Medīneye bulur ol şāh-ı sulṭānı

---

15 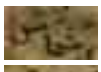 şeklinde harekelenmiştir.

16 şeklinde yazılmış olup metinde düzeltilmiştir.

17 şeklinde yazılmıştır.

11 Oḳundı nāmesi anda bilindi çünki mażmūnı
Münāsib görmedi Aḥmed bu yaŋa ide seyrānı

12 Buyurdı ey ḳarındaşum eger ben varmasam şimdi
İṭāʿat itmemiş olam ki ire baŋa ʿişyānı

13 Didi Aḥmed ki varasun baṣīret üzre olasun
Saŋa düşmān ṭurur anlar iderler saŋa noḳṣānı

14 Pes aġlaşdı ḳucaklaşdı bular birbirine muḥkem
Ḳıyāmet ḳopdı ḥaşr oldı aḳıdup gözleri ḳanı

15 Ki dervīşān libāsını çıḳarup eyledi ilḳā
Geyindi ceng-i libāsını ṭaḳındı tīġ-i bürrānı

16 Ṣarılur ravżaya ol şāh döker yaşını ider ah
Vedāʿ itdi Resūl-i faḫr-i ʿālem şāh-ı sulṭānı

17 Ḳalur Aḥmed firāḳ-ıla Ebā Müslim girer rāha
Firāḳ odına yandılar ḥemān dem ḳıldı hicrānı

3b

1 Çıḳar iḳbāline Baġdād ehālī her ne kim varsa
Yüẕ urup ḫākipāyına ḳamu eşrāf u aʿyānı

2 Ṭonandı güne gün dünyā ṣahārālar yeşil geydi
Besīm oldı nesīm irdi ḫalāʾiḳ[18] ḳıldı seyrānı

3 Ebā Müslim gelüp kendü sarāyına nüzūl itdi
Gelüp Caʿferle görüşdi yarındası kemā-kānı

4 Ḳonup ol dem vüzerālar maḳāmında ḳarār itdi
Gelüp andan sarāyına dilinde ẕikr-i Yezdānı

5 Gelüp Baġdād ehālīsi Ebā Müslim dīvānına
Döküp gözyaşların cümle iderler ah u efġānı[19]

6 Emān deyü fiġān idüp elinden ʿAbd-i Cebbāruŋ
Ki aldı mālımuzı hep ḳayırmaz ḥaşr u mīzānı

7 Ebā Müslim şerīʿat-ıla yerine eyledi īṣāl
ʿAdālet bābını açdı gözedüp şerʿ-i mīzānı

8 Bir ay anda ḳarār itdi birisi Caʿfere gitmez
Ebā Müslim ayaġına ḳodı her biri pīşānı

---

18 şeklinde yazılmıştır.

19 şeklinde harekelenmiş olup metnin bütününde bu şeklide harekelenmiştir.

9 Ṭurur Caʿfer varur tenhā eyitdi ʿAbd-i Cebbāra
Buŋa çāre nedür bilsem bunuŋ ne ola dermānı
10 Eyitdi aŋa ol nādān senüŋ işüŋ degül āsān
Ḥayātda iken ol sulṭān necāt olmaz saŋa ḳanı
11 Elüŋden devleti alur olursın ʿāleme rüsvā
Yāḫūd seni helāk idüp siyāsetle ider fāni
12 Düzem bir ḥīle-i ekber anı alduralum ey ser
Ki dünyā ḳala ser-tā-ser eliŋe devlet-i şānı
13 Örü ṭurdı o dem Caʿfer żiyāfet ittiḫāẕ eyler
Ebā Müslime hem eyder buyurursın selīmānı
14 Ebā Müslim daḫı geldi żiyāfet çün temām oldı
Ṭaġıldı her biri buldı maḳāmını ʿayānānı
15 Didi Caʿfer ki ey şāhum siyāḥāt[20] ʿāleminde sen
Geçürmişsün ele ḳoyup ki ol ṭīġ-i Süleymānı
16 Çıḳar anı naẓar idüp temāşā eyleyelüm biz
Çıḳarup Caʿfere virdi aluban ḳıldı seyrānı
17 Didi ger baŋa rām iseŋ uzat boynuŋı ey şāhum
Seni bir devlete nāʾil ideyüm ey saḫā-gānı

4a

1 Ebā Müslim ḳıyāsında baŋa bu imtiḥān ola
Uzatdı boynuŋı[21] çünkim pes urdı tīġ-i berrānı
2 Mübārek başı ol şāhuŋ zemīn üzre olup ġalṭān
Şehīd oldı ziyāret eyledi ḥavrā vü ġılmānı
3 Atası ehl-i İslāmuŋ ḳanı ol seyyidüʿl-ġāzī
Ciḥāna ṣıġmayan server anı yoġ itdiler fāni
4 Ṭurup Caʿfer o dem şaşdı elinden ḳılıcı atdı
Baḳar ol ʿAbd-i Cebbāra didi ey Taŋrı düşmānı
5 Ne ḳılalum bunı şimdi bize ʿālem uşar imdi
Sen idüŋ başıma şimdi getüren böyle ʿiṣyānı
6 Didi ey şāh-ı sulṭānum bunı bunda ḳayırma hīç[22]

---

20 şeklinde yanlış yazılmıştır.

21 şeklinde yazılmıştır.

Ki Mıżrāb üzre ġavġāyı çevirem cümle ḫüsrānı

7 Gel ey ʿizzetlü aḥbābum baḳ imdi ḥāl-i dünyāya
Ḳatı ġaddāra mekkāre ḳomaz bir ferd-i insānı

8 Gice gündüz ʿAbd-i Cebbār-ı laʿīn
Caʿfere iġvā iderdi buġz u kīn

9 Şāh-ı Müslimi urup ḳıldı şehīd
Ol mübārek tenini aldı pelīd

10 Bir kilime ṣardı iḫfā eyledi
Mıżrābuŋ mülkine ilḳā eyledi

11 Ol gice Mıżrāb daḫı rüʾyā görür
Uyḳudan bir naʿra urup uyanur

12 Sākine dir saŋa noldı yā dilīr
Didi gördüm hāīle rüʾyā nedür

13 Bir çimen-zāra bulundum gūyā ben
Bir aġacuŋ sāyesinde zü'l-minen

14 Her ṭarafdan seyl aḳup oldı revān
Beni getürmek dilerdi el-amān

15 Bir ḳaya üzre çıḳup buldum ḫalāṣ
Naʿra ile uyanup buldum menāṣ

16 Çün bu rüʾyāyı işitdi sākine
Aġladı ah u fiġān itdi yana

17 Didi ḳardaşımı ḳıldılar şehīd
Ey dirīġā günlerüm oldı şedīd

4b

1 Ey benüm şāh-ı cihānum ḳandasun
Ey benüm sulṭān-ı cānum ḳandasun

2 ʿĀḳıbet anlar seni ḳıldı şehīd
Ḳardaşum[23] ey ser-firāzum [24]nā-bedīd

3 Ol gice Mıżrāb getürdi ḳatına
Cümle etbāʿını aldı yanına

---

[22] şeklinde yanlış yazılmıştır.

[23] şeklinde harekelenmiştir.

[24] şeklinde harekelenmiştir.

4 Bunlara rüʾyāyı taʿrīf eyledi
Uşda seyl olʿAbd-i Cebbārdur didi
5 Dört biŋ ādem ḥāżır itdi pür-silāḥ
Daḫı yüz altmış kişi hep bā-ṣalāḥ
6 Didiʿayyār-ı selīme ey saḫī
Var tecessüs eyle şimdi yā aḫī
7 Vardıʿayyār-ı selīm sebze-pūş
ʿAbd-i Cebbāra işi aŋladı ḫoş
8 Geldi Mıżrāba ḫaber virdi hemīn
Didi yarın gele cenge ol laʿīn
9 ʿAbd-i Cebbār eyledi ah u enīn
Didi ḳanı Şāh-ı Müslim nāzenīn
10 Didi Mıżrāb eyledi anı şehīd
Pādişāh olmaḳ diler kendü pelīd
11 Işfahānda anı çünʿazl eyledi
Ol sebebdür intiḳām itdi didi
12 İşiden Mıżrāba sögdi rū-be-rū
Üzerine ḳıldılar cümle ġulu
13 ʿAbd-i Cebbār çün vezīr olmışıdı
Hep umūrı eline almışıdı
14 ʿAzl iderdi şehleri her birine
Ḳarṭ Yezīdī naṣb iderdi yarına
15 Dir idi iḥyā idüben yetürem
Mervān oġullarını ben keşürem
16 Devleti anlara alup vireyim
Tā ebed anlarda ḳala göreyüm
17 Ḫāricīler söyleridi işine
Şu ne dirsizʿAbd-i Cebbār işine

5a

1 İntiḳām itdiʿadūya āferin
Olamaz şimden girü aŋa ḳarīn
2 Caʿfer ammā ẕevḳına meşġūlıdı
Maʿtūh idi tedbīrinde ṣolıdı
3 Çün ṣabāḥ oldı açıldı gün żiyā geldi nehār

ʿAbd-i Cebbār-ı laʿīn ṭurdı yirinden bī-şümār

4 Cemʿ idüp yüz biŋ yezīdī ḥāżır itdi yanına
Ṣardı Mıżrābuŋ sarāyın ḳıldı anı ṣān ḥisār

5 ʿAbd-i Cebbār laʿīn geldi yüridi ilerü
Naʿra urup ḥayḳırup dir ey Ḫevārzem[25] nā-be-kār

6 Ḳanı sulṭān Ebā Müslimi Şāhı neyledüŋ
Ṣanma anuŋ intiḳāmı ḳala saŋa bī-medār

7 Küştesini bāri tīzce ḥāżır eyle yanuma
Didi Mıżrāb aŋa ol dem ey laʿīn u ḫākisār

8 El virüp devrān murāduŋca mürūr itdi temām
Sevdügüŋi eyledüŋ fitne ḳoparup āşikār

9 İnşāʾAllāh bir zamān ola derilerüŋ ṣoyup
Tibni ile pür eyleyüm rüsvā-yı ʿālem şer mesār

10 ʿAbd-i Cebbār didi saŋa ben anı buldurayum
Ḳurtılamasun bu söz ile elümden nā-be-kār

11 Çiftliğini arayup Mıżrāb-ı şāhuŋ ol zamān
Şāh-ı Müslimüŋ tenini buldılar ey yar-ı ġār

12 Getürüp Caʿfer öniŋde bir kilime ṣarılu
Ehl-i İslām gördi anı aġladı hep zār u zār

13 Çün bu ḥāli gördi ʿālem eyledi cümle ġulu
Anda Mıżrābuŋ sarāyına yüridi ṣad hezār

14 Gördi çün Mıżrāb bu ḥāli ṭurdı yerinden örü
Berḳ urup andan şecāʿat cevheri oldı süvār

15 Pür-silāḥ olup sarāyuŋ ḳapuların feṭḥ idüp
Düşdi meydānuŋ içinde ol bahādır nāmüdār

16 Naʿra urdı iŋledi çarḫ u zemīn ü āsumān
Her ki geldi öŋine oldı vücūdı ḫūr u zār

5b

1 El ayaḳ burun ḳulaḳ leşler döküldi bī-ʿaded
Al ḳızıl ḳanlar döküldi hem-çü deryā ez-biḥār

2 Rāvī eyder ʿAbd-i Cebbār laʿīnüŋ varıdı
Anda bir ṣāḥib-ḳırānı ismi Gürkān nā-be-kār

---

25 şeklinde harekelenmiştir.

3 Nerre dīvler ḍarbına anuŋ taḥammül eylemez
Böyle gün içün anı ṣaḳlar idi melʿūn u ḫār
4 Baḳdı aŋa ʿAbd-i Cebbār ḳandasun didi yüri
Gergedānun bindi ol dem sürdi meydāna ḫasār
5 Naʿra urup didi ol dem ey Ḫavarzem nā-be-kār
Bir ālāy bī-çārelerden sen ne istersün iy yār
6 Benden al bu yādigārı gör ki dādı var mıdur
İkiyüz baṭman ʿamūdun ṣaldı şāha bī-ḳarār
7 Gürzini virdi ber-ā-ber aŋa Mıżrābı dilīr
Arḳaya gerçe alup menʿ eyledi ol nāmüdār
8 Lākin ammā ṣandı bir ṭaġ indi aŋa ol zamān
Başını atuŋ başına ḳıldı yeksān nāmüdār
9 Ol laʿīn meydān başından bir naẓar ḳıldı bakup
Sedd-i İskender gibi gördi ṭurur ol Şāhuvār
10 Ol laʿīn didi vücūduŋ çin-i pūlāddan mıdur
Ḫamle ḳıldı bir daḫı urdı ʿamūd-ı ḫākisār
11 Döndi andan aŋa Mıżrāb-ı cihān-ı serfirāz
Didi al bu yādigārı ey laʿīn u ḫākisār
12 Gürzini başdan çevirüp öyle urdı bir ʿamūd
Gürzini virdi ber-ā-ber ol laʿīn nā-be-kār
13 Furladı gürzi elinden pāreler düşdi uçup
Depesi üzre muʿallaḳ düşdi oldı ḫūrd-ı ḫār
14 ʿAbd-i Cebbār-ile Caʿfer çün bu ḥāli gördiler
Hāy ḳomaŋ didi bular çün yüridi ḳavm-i şirār
15 Serfirāz üzre yüridi her ṭarafdan ḫāricī
Hāy-ı hūyı ceng u şīri bu cihān içi ṭolar
16 Naʿra urup ol kadar cūş-ı ḫarūş[26] itdi dilīr
Naʿrasından gümledi ṭās u cihān aġyār-ı yār
17 Ol ḳadar ādem ḳırıldı baş u leşden sed olup
Servere taḥsīn ider çarḫ u zamān aġyār u yād

6a

1 Gördiler bir naʿra daḫı nā-gehān[27] peydā olup

---

26 şeklinde harekelenmiştir.

Zelzele irdi cihāna şaşdı cān aġyār-ı yār

2 Nice bin ḫāriclerüŋ atları ürküp ṣıçrayup
Urdılar ṣāḥiblerini yara idüp ḫūrd u zār

3 Ey laʿīnler cān elümden kanda idesiz ḫalās
Aḥmedü'z-Zemcī benüm Sulṭān-ı ʿArcī nāmüdār

4 Āl u evlādı Ebā Müslimi Şāhı nitdüŋüz
İntiḳāmı kendüŋüze ḳala mı idüŋ şiʿār

5 Didi Mıżrāba yüzüŋ aġ ola fi'd-dāreynide
Āferin ṣāhib-kırānum intikām itdüŋ yarar

6 Tīġ-i baṭṭāl vilāyet-i dest-i pākinde anuŋ
Ateş-i sūzan gibi bebr[28]-i beyābān-veş uyar

7 Ah ider dūd-ı ʿalevi āsumāna irişüp
Ah idince gözlerinden yaş yerine ḳan aḳar

8 Kendüyi urdı ḫavāric[29] ʿaskerine yā meded
Aḳdı ḳanlar çıkdı cānlar düşdi tenler bī-şümār

9 Yedi yāri bile idi tiġ-i bürrān ṣaldılar
Baş u leşden ṭoldı meydānuŋ içi oldı ḥaṣār

10 Çar-ı gūş ol Şāh-ı Müslim atı ceng ider idi
Nice nice ḫāricīʾi urdı ḳıldı ḫūrd u ḫār

11 Ceng içinde gördi Aḥmed Şāh-ı Müslim atını
Öpdi iki gözlerinden aġladı ol gāmukār

12 Didi ḳanı neyledüŋ ol nāzenīn serveri
Raḫşdur iki gözlerinden aḳdı ḳanlar zār u zār

13 ʿAbd-i Cebbār ile Caʿfer ḳaçdı girdi ḳalʿaya
Ḳapularun çekdi muḥkem ṭurup anda ḫūr u zār

14 Aḥmed ol dem naʿra urup didi yā Caʿfer işit
Şāh-ı Müslim nāzenīni neyledüŋ ey bī-ḳarār

15 Ol ṣoyunmışken çırāġuŋ yaḳdı ol şāh-ı cihān
Var iken āli ʿalī devleti saŋa virdi kār

---

27 şeklinde harekelenmiş olup metnin bütününde bu şeklide harekelenmiştir.

28 yanlış harekelenmiştir.

29 şeklinde yanlış yazılmıştır.

16 Saŋa eylik ḳıldı bunca ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
Böyle ḳılduŋ sen mükāfāt bu mıdı eyle figār

17 Bāde virdüŋ devlet-i sulṭānlıġuŋ oldı hebā
Bir laʿīn u fāsıḳ u ġaddāra uyduŋ istimār[30]

31

6b

1 Nāzenīnüŋ barı vir baŋa mübārek tenini
Ḫorosāna[32] getüreyüm der-ṣılāʾi vaṣl-ı yār

2 Ḫorosānda defn ideyüm vālidesi yanına
Varup andan soŋra dervīş türbe-dār olam ey yār

3 Zīrā bildüm bī-vefā vü bī-beḳādur bu cihān
El çeküp idem ferāġat güşesini iḫtiyār

4 ʿAbd-i Cebbār Aḥmede didi ḥiṣārumdur metīn
Elüŋe girmez cenāze böyle ṭurursun hezār

5 Ḥīt-i Mümtāz sizde yoḳ tā ḳalʿaya pertāv[33] ide
Ḳalʿaʾi ala eline cenge ola pāyidār

6 Didi Aḥmed Ḥīt yoġısa oġlı gelmez mi bize
Ṣalavāt-ı ḫāṣṣaya ol daḫı mālikdür o yār

7 Atası Ḥītden ziyādedür o mümtāz-ı zamān
Girü varmam tā elime girmeyince şehr-i yār

8 Didi Caʿfer ʿAbd-i Cebbāra ki ey melʿūn-ı dūn
Bu belāları başıma sen getürdüŋ ey ḫasār

9 Bunlara şimdi cevāb virmek ne mümkindür bize
Virelüm mevtālarını defʿ ola bu kār u zār

10 Ḥaḳ Taʿālā aŋa tābūt cengini unutdurup
Didi al mevtāŋı şimdi baʿde-hū ṭurma nehār[34]

11 Aldı Cābir iple baġlu Ebā Müslim tenün

---

30 şeklinde yanlış yazılmıştır.

31 yazma eserin altıncı sayfasının kenarında bir kılıç resmi çizilmiş ve içerisinde "tiġ-i baṭṭal" yazmaktadır.

32 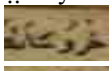 şeklinde yanlış yazılmış ve harekelenmiştir.

33 şeklinde yazılmıştır.

34 metnin bütününde bu şekilde harekelenmiş olup metinde düzeltme yapılmıştır.

Eyledi burcdan aşaġa ṣalıvirdi aşikār

12 ʿAbd-i Cebbār ḫāṭırına geldi tābūt cengi tīz
Cābire didi girü al küşte[35]ʾi virme mehār

13 Aḥmede sırr-ı vilāyet ḳuvvet-ile keşf olup
Ṭurduġı yerden hemān pertāv idüp ol nāmüdār

14 İrişüp çıḳdı havāya Şāh-ı Müslimi ṭutup
Ol mübārek cismini alup nüzūl itdi o yār

15 Sīnesine çekdi şāhı eyledi ah anın
Yüzini sürdi yüzine aġladı ol gam-kār

16 Didi seni böyle görmek itmezidüm ben emel
Böyledür çün ḳanuŋı bunlardan alam üstüvār

17 Çi-günem ez dest-i tövbege revem çarḫ-ı felek
Yā ibn ḳāżī an Ḫudā nuṣret vehed o girdi-gār

7a

1 Aḥmed ol dem Cābiredür ey pelīd
Şāhımuzı ḳanḳıŋuz ḳıldı şehīd

2 Didi Cābir ben anı fān eyledüm
Bir oḳ urup anı bī-cān eyledüm

3 Saġ olaydı Şāh Mervānı nāmüdār
Ḫorosānı baŋa virürdi tīmār

4 Laʿl-i ḥabbe Aḥmedüŋ yāri hemān
Bir oḳ atdı ol laʿīne ol zamān

5 Aġzına urup ḳafādan çıḳdı o
Ḳalʿadan burcdan aşaġa yıḳdı o

6 Düşdi yere oldı ṣad-pāre hemān
Tā cehennem ateşine gitdi cān

7 Aḥmed eyder baŋa yā Mıżrāb işit
Ḫorosāna bir düşeydüŋ yā yigit

8 Şāh Müslimi ḳoyalum bir tābūta
Ḫorosāna iledeydüŋ bir ota

9 Çünki üç yıl geçe ey merd-i zamān
Ḫareket eyler deve ṭurmaz hemān

---

35 metnin bütününde bu şekilde harekelenmiş olup metinde düzeltme yapılmıştır.

10 Ol zamān bir pīr gelüp ḥāżır olur
Bu deveʾi ol lücāmından[36] alur
11 Bu deveʾi yediserdür māh u sāl
Tābūt ola deve üzre lā-yezāl
12 Ol zamāndur kaylaruz bizde ḫurūc
Eylemez iḳbālimüz şimdi ʿurūc
13 Şāh-ı Müslimi ḳoyup bir tābūta
Şemʿine cemʿ oldı cümle ey dede
14 Tābūt üzre örtiler şemle siyāh
Kaʿbe örtüsi idi ey yüz-i māh
15 Yas u mātem ṭutdı cümle aġladı
Mār-ı mürü hep yürekler ṭaġladı
16 Baʿde techīzi ile tekfīn müslimūn
Ḥāżır oldılar namāza müʾminūn
17 Gördiler bir toz ẓuhūr itdi hemān
Bir siyāh ʿalem göründi nā-gehān

7b

1 Üç biŋ er ile Ebū İsḥāḳ gelüp
Şāh-ı Müslim eski yārinden olup
2 Gördi şāhı ah u efġān eyledi
Gökde melek yerde insān aġladı
3 Nā-gehān bir toz daḫı itdi ẓuhūr
Bir siyāh ʿalem görindi hem-çü nūr
4 Üç biŋ er ile daḫı Yaʿkūb gelüp
Tābūtı gördi ziyāde aġlayup
5 Ḳırḳ biŋ oldılar ḳamusı pāk u dīn
Ḥāżır oldılar namāza yā muʿīn
6 Geldi ḳıble cānibinden bir ṣadā
Baḳdılar aŋa ḳamu pāy u gedā
7 Kelimeʾi tevḥīd ṣadāsı ser-be-ser
Ṭutdı dünyāʾi ḳamu zīr zeber
8 Buna ḥikmet söyleriken her biri

---

36 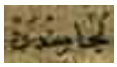 şeklinde yanlış harekelenmiştir.

Gördiler geldi Muḥammed bāḳırı

9 Buda ḳırḳ yār-ile geldi bu imām
Başına yeşil ʿamāme ol hümām

10 Ehl-i İslām gördi çün anı temām
Eyledi cümle ṣalāt-ile selām

11 Cümlesinüŋ öŋine geçdi irüp
Şāh-ı Müslimüŋ namāzın ḳıldırup

12 Döndi andan Aḥmede baḳdı imām
Didi varuŋ Ḫorosāna ey himām

13 Gitdi andan ġāʾib[37] oldı ol imām
Ḳıldılar bunlar tedāriğe[38] ḳıyām

14 Aldı Aḥmed Şāhı Mıżrābı yana
Ḳodı cihān pehlüvānı yerine

15 Ḳıldı serʿasker anı ol pāk dīn
Źikri fikri yā baṣīr u yā muʿīn

16 Aldı Mıżrāb sākineʾi yā aḫī
Sāmı Baṣrī bāre-gāhını daḫı

17 Yola girüp Horosāna döndiler
Bir çemen-zāra irişüp ḳondılar

8a

1 Bu yaŋadan ʿAbd-i Cebbārı laʿīn
Virdügine küşteʾi oldı ḥazīn

2 Caʿfer aŋa didi ey melʿūn-ı dūn
Bunları sen eyledüŋ cümle yekūn

3 Bu işi çün eyledüŋ başa çıḳar
Hep umūrı saŋa virdüm sen beçer

4 Didi ey şāhum bunı ḳayırma ān
Baŋa leşker gönder imdi her zamān

5 ʿĀleme nāmeler irsāl[39] idesin
Baŋa Mıżrāb ʿāṣī oldı diyesin

---

37 şeklinde yazılmıştır.

38 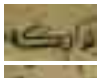 şeklinde harekelenmiştir.

39 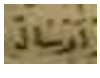 şeklinde harekelenmiş olup düzeltme yapılmıştır.

6 Şāh-ı Müslimi helāk itdi çıḳup
Nāmelerde töhmeti aŋa yıḳup
7 Ben firāvān ʿasker-ile varayım
Ḥarb u ḍarbı anlara bildüreyüm
8 Ellerinden tābūtı ġaṣb ideyüm
Baʿde-hū oda yaḳaruz gideyüm
9 Başlarına getürem dürlü belā
Horosānı gözlerine tūtiyā
10 Aldı seksen biŋden artuḳ ḫārici
Sürʿat-ile yüriyüp ulu gece
11 Beglerine didi ol melʿūn u dūn
Ḥarb u ḍarba cehd idesiz dün ü gün
12 Āli Süfyānuŋ çıraġın yaḳalum
ʿIşḳ-ıla tīġ-i ʿadūya çaḳalum
13 Mervān oġullarını Mehlān-ile
Nāme yazam anlara ḫandān ile
14 Nice yüz biŋ ʿasker-ile geleler
Yeryüzini ellerine alalar
15 Ol zamān Caʿfer işin bitüreyim
ʿĀlemi Mervānıdan ṭoldurayım
16 Didi rāvī ki Baġdādda var-idi bir bahādır er
Adına Ṭāhir ibni Saʿd deyü taʿbīr ider yoldaş

8b

1 Çögürdi anda bu ḥāli dutuşdı cism ü cānı
Pes aldı yazdı bir nāme beyān itdi ḳuru ger yaş
2 Varıdı anda birʿayyār ki bir ṭarrār-ı ḫançer-dār
Adı feṯḥ-i rikābı yār naẓar ḳıldı aŋa haşşāş
3 Didi ḳıl nāmeʾi sen al serīʿan Aḥmede īṣāl
Ḳatı yaydan çıḳar oḳ-veş irişdi servere beşşāş
4 Yazardı Ṭāhirüm ben serfirāzı sen ki Aḥmedsün
Miyāne pend idüp ġayret kemerin ḳılma istīḥāş
5 Üzerine firāvān ʿasker-ile ḳopdı ol melʿūn
Ṣaḳın olmayasun ġāfil uyanuḳ olasun bādāş
6 Çü bildiler bu aḥvāli tedārik ḳıldılar bunlar

On altı biŋ temām Sünnī süvār oldı bilā-īḥāş

7 O görüp ʿAbd-i Cebbārı laʿīn geldi ʿasākirle
Ḳarışdı bu iki leşker ḳılıçlar ṣaldılar faḥḥāş

8 Yarındası gün oldı çün ālāylar baġlanup ṣaflar
O dem melʿūn ṭarafından girer meydāna bir ḳallāş

9 Şurayḥ idi anıŋ adı Yezīdī bir ḳatı gürbüz
Nice lāf u güzāf-ile ögünüp ʿadd-ıla ḥaşşāş

10 Süheyl isminde bir server muḳābil oldı merdāna
Teber ʿilmin idüp taʿlīmde Ebā Müslimden itdi fāş

11 On iki biŋ ʿasākiri teber-dār idiler cümle
On ādemden çevirmezdi bulardan hīç birisi baş

12 Şurayḥ gürzin ḳapup ol dem viripdi raḫşāna meydān
Ḥavāle eyledi gürzin Süheyle indürüp gaşşaş?

13 Süheyl ol dem teber ile çalup anı adım atdı
Pes andan naʿra urdı buyurıdı ey yüzi beşşāş

14 İrişüp bir teber aŋa ḥavāle eyledi server
Siper virdi aŋa melʿūn ṭurur muḥkem ḳatı ferrāş

15 Hemān dem yā Yezīd deyü nidā itdi ṣadā itdi
Miyānına varınca tā iki düşdi yere dehhāş

16 Pes andan māh-ı tābānı ider cengi dilīrānı
Otuz er nāmüdārānı yere ṣaldı bilā-īḥāş

17 Dilīr-ān nāmüdārānlar iderler aŋa taḥsīnler
Feleklerden melāʾikeler iderler cengine şābāş

9a

1 ʿAlem depretdi ol dem ʿAbd-i Cebbār
Ḳomaŋ deyü nidā itdi umūr-dār

2 Ḥareket eyleyüp mevc itdi deryā
Süheyl üzre yüridi cümle aʿdā

3 On iki biŋ Süheylüŋ pehlüvānı
Yüridi hep ḳamu pīr u civānı

4 Yüridi bir ṭaraf Sulṭānı ʿArcī
Elinde tīġ-i baṭṭālı ḳılıcı

5 Yüridi bir ṭarafdan şāh-ı Mıżrāb
Elinde gürz-i girān ceng-i erbāb

6 Yüridi bir ṭarafdan girdi muḥtār
Daḫı hep pehlüvānlar cümle ebrār
7 Ḳılıçlar parlayup ah itdi ḳalḳan
İrişdi gevdelere tīġ-i bürrān
8 Yerüŋ bir ḳatı atıldı havāya
El ayaḳ başu ḳavl düşdi ovaya
9 Neʿāra hāy-ı hūydan ṭoldı dünyā
Ḳızıl ḳandan ṣaḥārā oldı deryā
10 Ururlar naʿra Aḥmed ile Mıżrāb
Ṣadā virdi felekler şaşdı aḥzāb
11 Nice atlar pes ürküp ḳıldı nā-būd
Atup ṣāḥiblerini eyledi ḫūrd
12 Ġażaya geldi ol dem ʿAbd-i Cebbār
Binüp pes gergedanın sordı murdār
13 Öŋine gelene bir ḍarb ururdı
Zemīne ḫāk-ile yeksān kılurdı
14 Baḳar Mıżrāb ilerü ceng iderken
Urup kāfirleri yarar giderken
15 Bulup ol ʿAbd-i Cebbārı laʿīni
Ki anuŋ Taŋrı olmaya muʿīni
16 Muḳābil oldı çün Mıżrābı bildi
Laʿīn bir naʿra urup ḥamle ḳıldı
17 Başından gürzini ol dem çevirdi
Ġażab-ile indirüp Mıżrāba urdı

9b

1 Alup menʿ eyledi gerçe dilāver
Begendi ḍarbını lākin ser-ā-ser
2 Geçerken ʿAbd-i Cebbār ḳapdı server
Ol melʿūnı kemerinden dilāver
3 Havāya ḳaldurup istir getüre
ʿAlem dibinde anı yere ura
4 Cüst idüp kesdi kemerini laʿīn
Yere düşüp ʿaskere girdi hemīn
5 Ehl-i İslām sürdiler ḫāricleri

Orduları üzre döküp anları
6 Ġayret idüp Aḥmed u Mıżrāb-ile
Şunları alduḳ dir iken āb-ile
7 Gördiler bir toz belürdi nā-gehān
Kim otuz altı ʿalem oldı ʿayān
8 Otuz altı biŋ yezīdī irişüp
ʿAbd-i Cebbār-ile gelüp görişüp
9 Şehleri merdūdu üç maḳhūrıdı
Biri ʿAbdullah biri Manṣūrıdı
10 Birisi miḥrāb-ı zerrīn nā-murād
Dīve dönmiş her biri ister fesād
11 Aldı Mıżrāb bile üç biŋ nāmüdār
Ol mülāʿanlara döndi şīrü-var
12 Ṣaldılar tīġ-i ʿadūya fevc u fevc
Dögdiler ḳanı ʿadūdan mevc u mevc
13 Öŋine miḥrāb-ı zerrīn geldi çün
Aŋa bir ḍarb urdı ḳıldı sernigūn
14 Öŋine Manṣūr-ı Rāżī çıḳdı hem
Anı bir ḍarb-ile daḫı yıḳdı hem
15 Ol ḳadar ceng oldı ol gün yā meded
Tahsīn itdiler görenler bī-ʿaded
16 Aḫşām olup ṭabl-ı ārām urdılar
Her birisi meskenine vardılar
17 On biŋ er yüz on ṭoḳuz kimse temām
Ḫāricīden mürd olup ol gün ẕemām

10a

1 Yaralularuŋ ḥisābı yoḳ ey yār
ʿAbd-i Cebbār aġladı bī-iḫtiyār
2 Ehl-i İslām ceng iden serverleri
Saġ selāmet döndi cümle erleri
3 Ol gice Manṣūr-ı Hāmānī varup
Ḫāricīler içine maḫfi girüp
4 Bāre-gāhları ṭolandı ol gice
Nicelerüŋ başını kesdi nice

5 ʿAbd-i Cebbāruŋ bir iki atını
Aldı geldi gör ṣafānuŋ ṭatını
6 ʿAbd-i Cebbār çün ṣabāḥ oldı cedīd
Baḳdı ḫāṣ atları oldı nā-bedīd
7 Hem daḫı on dört begüŋ başıŋ bulur
Maḳṭūʿ olmış bār-gāhlarda ḳalur
8 ʿAbd-i Cebbār aġladı oldı melūl
Nicesi aġlar ḳanı ata oġul
9 Ey dirīġā beklerüm noldı ḳanı
Ceng iden ser pehlüvānlarum ḳanı
10 Ṣāf ālāylar baġlanup cümle ṭurup
Aḥmed atın sürdi meydāna girüp
11 Depdi atın gösterüp ʿarż-ı hüner
Gezdi cevlān eyledi ol şīr-i ner
12 Naʿra urup ey ḫavāric bī-kirām
Aḥmedü'z Zemcī benüm ẕū-intiḳām
13 Er gerek meydānıma gelsün bu gün
Kim gelürse mevtini bilsün bu gün
14 ʿAbd-i Cebbār didi şunuŋ başını
Kim getürse görem anuŋ işini
15 Maġrib-i encābı dirler ey ẓülām
Didi seng-istānı vir baŋa temām
16 Ḫākipāyına getürem başını
Ḳanını döküp bitürem işini
17 Ḫorosānı daḫı vireyim senüŋ
Rūm diyārına varınca hep senüŋ

10b

1 Çün işitdi şād olup melʿūn-ı şūm
Ṣandı anuŋ oldı seng-istān u Rūm
2 Girdi meydān içre cevlān eyledi
Bir zamān lāf urdı devrān eyledi
3 Didi ey ʿArcī bitürem işüŋi
ʿAbd-i Cebbāra getürem başuŋı
4 Rūm u seng-istānı cümle aluram

Pādişāh olup muḫalled ḳaluram
5 Didi Aḥmed cānuŋa eyle vedāʿ
ʿÖmrüŋ aḫir oldı ey melʿūn-ı şāʿ
6 Çün işitdi ġażaba geldi hemīn
Gürzini ḳıldı havāle ol laʿīn
7 Ṭutdı Aḥmed gürzini aldı hemān
Anuŋ-ıla urdı anı ol zamān
8 Depesi üzre yıḳıldı ol laʿīn
İndi Aḥmed başını kesdi hemīn
9 Aḥmed eyder ey laʿīn ü bī-ḥasen
Uşde seng-istānı virdüm saŋa ben
10 Bindi Aḥmed yana cevlān eyledi
Er diledi ḥamle devrān eyledi
11 Server ol dem on yedi merd-i güzīn
İki biçdi eyledi naḳş-ı zemīn
12 ʿAbd-i Cebbāra didi ol şīr ü ner
Ey laʿīn ey Naṣr-ı Seyyārdan beter
13 Gel benüm meydānuma bir göreyüm
On iki mūḫ başuŋa urayum
14 Çün işitdi ġażaba geldi laʿīn
Leşkerine hāy komaŋ didi hemīn
15 İki ʿasker birbirine uġradı
Tiġ-i bürrān gevdeleri ṭoġradı
16 ʿAbd-i Cebbar ʿāciz oldı bī-medār
Ḳaçdı gitdi bir yaŋa oldı firār
17 Bāre-gāhlarun ḳamu żabṭ itdiler
Māllarını raḫtalarını aldılar

11a

1 Şāh-ı Müslim tābūtını aldılar
ʿAbd-i Cebbār taḫtı üzre ṣaldılar
2 Aḥmed'üz-Zemcī getürüp erlere
Mālları baḫş eyledi serverlere
3 Girdiler yola yedi gün vardılar
Bir çemen-zāra ḳonuben ṭurdılar

4 Ey dīn ḳarındaşum benüm gel diŋle hāli bu zamān
Çün ʿAbd-i Cebbārı laʿīn ḳaçdı firār oldı muhān
5 Kūh-ı kebīrüŋ zeyline geldi ḳarār itdi yana
Geldi otuz biŋ ḫāricī cemʿ oluban ṭutdı mekān
6 Ḥaşılı yetmiş biŋ dilīr cemʿ itdi ol dem yanına
Otuz biŋ er daḫı gelüp imdād aŋa pīr-i cevān
7 Saʿd ibni Edhemi laʿīn ceyşe muḳaddem eyledi
Evvel sen Aḥmede iriş yol virme tā gide emān
8 Otuz biŋ erle ol laʿīn ılġar idüp sürdi hemīn
Ṭurdı pes andan ol laʿīn ardınca pes oldı revān
9 Caʿfer daḫı aldı ḫaber göŋli melūl oldı meger
Demʿānıʾi eyledi ser bile yigirmi biŋ civān[40]
10 Var ʿAbd-i Cebbāra iriş anuŋ-ıla cenge durış
Saʿy-i belīġ eyle göriş cehd eylesün ol ḳārdan
11 Aḥmed dedi Mıżrāba sen tābūt ile öŋce yüri
Ben alayum dört biŋ süvār girü dönem ey cān-ı cān
12 Şeb-ḫūn idem aʿdāya ben öŋce yola ʿazm eyle sen
Ayrıldılar ṣaġ u esen her biri yolına revān
13 Dört biŋ güzīde ʿaskeri Aḥmed alur döner geri
Āmāde geldi her biri ẕikr-i Ḫudā yā müsteʿān
14 Saʿd ibni Edhem indiler otuz biŋ erle ḳondılar
Aḥmed daḫı geldi gice şeb-ḫūn iderler bī-aman
15 Naʿra ururlar ey gedā ol vādīler ṭoldı ṣadā
Her bir ṭarafdan bir nidā cengden ḳamu ṭoldı cihān
16 Melʿūnlar ol dem uyanur ṭurdı ḳamu ḳılıç urur
Başlar zemīne dökilür ḳopdı ḳıyāmetden nişān

11b

1 Server daḫı döner gerü ʿaskerini alur berü
ʿAzm itdi bunlar ilerü ol ʿAbd-i Cebbāra hemān
2 Feṯḥ-i rikābı ḳulavuz gezerdi ökçe yalaŋuz
Agāh iderdi biliŋüz leşker-i aʿdāyı beyān
3 Dört ḳıldı Aḥmed ʿaskerin tenbih idüp yirlü yirin

---

40 metnin bütününde bu şekilde harekelenmiş olup düzeltme yapılmıştır.

Ol ʿAbd-i Cebbāra leşkerin şeb-ḫūn iderler nā-gehān
4 Her bir ṭarafdan naʿralar hem tīġ-i bürrrān ṣaldılar
Andan çıḳup cemʿ oldılar bir yerde cümle şādımān
5 Feṯḥ-i rikābı anları aldı yüridi ileri
ʿAsker-i İslāma yüzi ʿazm eyleyüp yola revān
6 Ḫāricler ol gice ebed ṣaldı ḳılıcı yā meded
Düşdi ḫavāric bī-ʿaded ṣaḥrālara seyl oldı ḳan
7 Açıldı gice gitdi dün bunlar naẓar ḳıldı yekūn
Yad içlerinde yoḳ bütün kendüler imiş bī-nihān
8 Pes ʿAbd-i Cebbār aġladı didi bu işi bizlere
Ol dervīş Aḥmed eyledi şunuŋ elinden el-amān
9 Aḥvāli Şāh-ı Müslimüŋ her dāʾim işi zor idi
Lākin bu ḥilekār imiş bunuŋ elinden el-amān
10 Bir dem Ebā Müslim meżā şeb-hūna virmezdi rıżā
Ölmek bu isterdi hemān ben ḫūd yaŋıldum bī-gümān
11 Ṣaydı ölen ādemlerin on biŋden artuḳ buldı mürd
Yigirmi biŋ mecrūhları gevdeleri ālūde ḳan
12 Ötekiler ṣaydı daḫı yedi biŋ ādem oldı mürd
Niceleri mecrūḥ daḫı ḳıldı ḳamu ah-ı fiġān
13 Manṣūr-ı Rāżī hem abide nāme yazdı ol laʿīn
Yola inüp seddi idesiz tābūtı alasız bu ān
14 Aḥmed ile Mızrāb daḫı ḫalīfeye ʿāṣī olup
Başlarını kaṭʿ idesiz emr-i ḫalīfe bu hemān
15 Manṣūr daḫı nāme yazup cemʿ itdi ḳamu ceng eren
Derbenti ṭutdı sedd olup Çālenderiyye sālikān
16 Mızrāb daḫı on beş ḳonaḳ gelür ḳalursaŋuz daḫı
Derbente geldi irişüp gördi ʿadūlar bī-girān
17 Tābūt ortaya alup hem tīġ-i bürrānı ṣalup
Meydān daḫı leşden ṭolup dögüldi başları aḳdı ḳan

12a

1 Üç gün temām ceng itdiler aʿdālara teng itdiler
Gördiler āṣār-ı ġubār ṭoldı zemīn ü āsumān
2 Ḍurna nefīr hāy nidā ṭoldı cihān virdi ṣadā
Yigirmi yedi ʿalemi naḥs irdi ẓuhūra ol zamān

3 Yigirmi yedi biŋ er ile bir pehlüvān itdi ẓuhūr
Yigirmi yedi eriş boyı adı Rufāʿa pehlüvān
4 Yigirmi yedi biŋ er ile sunnīlere itdi ġulu
Kesildi aʿżālar düşüp ḳopdı ḳıyāmet nā-gehān
5 Döndi melekler seyre hep bu cenge taḥsīn itdiler
Ġayrete bindi ḫāricī tābūtı aldılar maʿān
6 Üç defʿa anlar aldılar üç defʿa bunlar aldılar
Aḥşām olınca her biri geldi girü ṭutdı mekān
7 On iki biŋ sünnī temām oldı şehīd anda hümām
ʿAdna varup ṭutdı maḳām görindi ḥavrā der cinān
8 Didi Rufāʿa gözleyüŋ biri bulardan ḳaçmasun
Ḳaṣdım benüm bunları hep ḳılıca urmaḳdur hemān
9 Gitdi gice açıldı gün aʿdā ḳamu itdi hücūm
Ḥarb-i şedīd oldı o gün gevdeleri getürdi ḳan
10 Mıżrāb ʿasākir içine san düşdi ḳan deryāsına
Gāh ṣaġına gāh solına ḍarb urup ider bī-nişān
11 Pes oldı müʾminler zebūn yüz ṭutdı Yezdāna yekūn
Bir toz ẓuhūr itdi o gün bir naʿra irdi nā-gehān
12 Sulṭān ʿArcī Aḥmedü'z Zemcī benüm ey ḫāricī
Ḥarbi size göstereyüm yoḳdur size bu dem emān
13 Dört biŋ ḳadar sünnī ile ḳıldılar aʿdāya hücūm
Allāhu Ekber naʿrası ṭoldı havā tā āsumān
14 Atıldı başlar çıkdı cān dögüldi tenler bī-aman
Gevdeleri getürdi ḳan seyl oldı deryā bī-girān
15 Ḳalan ḫavāric ḳaçdılar hep māllarını ṣaçdılar
Ḥamd eylediler göçdiler müʾminler andan şādımān
16 Geçdiler andan revāna oldılar
Ol ṭaġuŋ dāmenine çün geldiler

12b

1 Ol firār olan laʿīnler cemʿolup
Aḥmedüŋ öŋini kesdiler alup
2 Naʿra urup tābūtı virüŋ bize
Virmez iseŋüz emān olmaz size
3 Aḥmed ider cengime gelüŋ görem

Ben size şol tīġ-i baṭṭālum virem

4 Sürdi ʿAbdullah-ı Rāżī ilerü
Aḥmede oldı muḳābil rū-be-rū

5 Servere üç ḥamle ḳıldı ol laʿīn
Cümlesini menʿ ḳıldı bu emīn

6 Ḥamle ḳıldı Şāh-ı Merdānı mezīd
Anı bir ḍarb-ıla ḳıldı nā-bedīd

7 Hemedānı tīz sürüp meydāna at
Ḥamle ḳıldı Aḥmede ol bī-ḥayāt

8 Aḥmed aŋa bir ṭaş urdı ol zamān
Başı ḫūrd olup yere düşdi hemān

9 Naʿra urup yalaŋuz ol pāk u dīn
Yere şaldı ḳırḳ yedi merd-i güzin

10 Geldi Hāşīm tīġ elinde ilerü
Aḥmede oldı muḳābil rū-be-rū

11 Bir ḳılıç indürdi ol dem servere
Bu daḫı menʿ idüp aldı sipere

12 Başına bir mühre urdı bu emīn
Depesi üzre yıḳıldı ol laʿīn

13 Rācīn ol dem ḥamle ḳıldı at sürüp
Naʿra urdı raʿdı-vārı ḥayḳırup

14 Didi Aḥmede ey aḥmaḳ nidesün
Tābūtı alup ne yire gidesün

15 Tābūtı virüp selāmet bulsaŋuz
Devlet içün anı żāyiʿ ḳıldıŋuz

16 Böyle gezdürmek ile ādem size
İʿtimād eyler mi bu ʿālem size

17 Server eyder ey laʿīn ü bī-aru
Bir hünerüŋ varsa göster gel berü

13a

1 Ben Ebā Müslim şāhuŋ ḳanını
Ey yezīdī aluram sizden anı

2 Anda üç kez ḥamle ḳıldı ol laʿīn
Her birini defʿ ḳıldı bu emīn

3 Döndi anda naʿra urdı bu emīn
Başına bir mühre urdı şāh-ı dīn
4 Tār ü mār oldı ḳafāsı ṭaġılup
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup
5 Çün Rufāʿa gördi olup serserī
Didi ḳomaŋ ey yezīdüŋ kulları
6 Ḫāricīler bir kezin ḳıldı ġulu
Düşdi bunlaruŋ içine sevgülü
7 Ḳanḳına uġrasa iki biçer
Rūḥları pervāz urup tenden göçer
8 Ehl-i İslām daḫı geldi yā meded
El ayaḳ başlar dögüldi bī-ʿaded
9 İki leşker birbirine uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri toġradı
10 Cengde Aḥmed ol Rufāʿayı çalup
Bir menāre gibi yere yıḳılup
11 Nuṣret irüp esdi bir bād-ı ṣabā
Ḫāricīler oldılar cümle hebā
12 Ehl-i İslām daḫı rāha geçdiler
Ḳalʿa-i dūn deyüp andan göçdiler
13 Yatarken gördi bir rüʿyā melik zādeh Ḳırım ḫanı
Ebā Müslim vefātını görür kim oldı ol manẓūr
14 Melūl olup ḥazīn oldı hemān dem aġladı ḳan yaş
Taḥayyürde ḳalur cānı vücūdı oldı ol meksūr
15 Ḳatına aldı ʿayyārındur ey ʿayyārı badılda
Var imdi Şāh-ı Müslimden ḳatıma bir ḫaber getür
16 Dedi lebbeyk ey şāhum vedāʿ idüp girer rāha
İrişdi geldi Baġdāda ʿasākirler görür mevfūr

13b

1 Bir ādeme suʾāl idüp ne ola bu ʿasākirler
Didi sen bir ġarīb ersün bu resme olasun menkūr
2 Taḥayyürde ḳalur ʿayyār dutuşdı cismi vü cānı
Bire ādem tīz ḫaber virsün işidüp olayım mesrūr
3 O dem ah idüp aġladı yüregin oda ṭaġladı

Didi ḳanı Ebā Müslim şehīd oldı o yüz-i nūr

4 Bu ʿaskerler ḫavāric begleri vü ʿaskeridür hep
Söz-ile ʿAbd-i Cebbāruŋ ḳamu cemʿ oldılar mey-hor

5 Çü badılda ḫaber aldı gelüp Caʿfer sarāyına
Varup Ṭārū ile ḳıldı buları bir gice maḥmūr

6 Ḳazıtdı Ebu Caʿferüŋ ḳamu ṣaç u ṣakalını
Ne kim var begleri başun kesüp ḳıldı ḳamu meṣbūr

7 Ṭurup ʿayyār çıḳup gitdi Horosān yolını ṭutdı
Ṣabāḥ oldı gelüp insān sarāyuŋ içi oldı pür

8 İfākat buldı çün Caʿfer suʾāl idüp baŋa noldı
Didiler bilmeyüz şāhum bu dem bir ḥāliŋi sen gör

9 Getürdiler aŋa āyāt eline virdiler mirʾāt
Çü baḳdı içine biʾẕ-ẕāt atup anı yere urur

10 Yüzine bir niḳāb aṣdı oturup bir zamān aġlar
Ne yavuz ben ḫatā itdüm dirīġā nideyüm memkūr

11 Melāmetde iken ol dem ḳapuda bir fiġān oldı
Ḳanı yüzden ziyāde begler olmış cümlesi mecbūr

12 Ḳanı ḳart ḫāricī begler helāk oldı bu gice hep
Ḳanı ol nāmüdār anlar yezīde hep ḳavuşmışdur

13 Ḳatı yaydan çıḳar oḳ-veş yüridi gitdi badılda
Ḳaçan dördinci gün oldı irişüp buldı bir cumhūr

14 Ṭururken ʿAbd-i Cebbār gördiler bir toz ẓuhūr itdi
Toz içinden gelür zīller ṣadāsı oldı ol menşūr

15 Piyāde anda gördiler nümāyān oldı bir ādem
Omuzında varıdı bir teberi muʿteber meşhūr

16 Başında āfitāba ṣaġ u ṣol ḫançerleri zerrīn
Żiyāsından ḳamu gözler ḳamaşur zīnet-i maʿmūr

17 Laʿīn gördi didi şolı getürüŋ yanuma bu dem
Biri eyder anı şimdi getürem yanıŋa maḥşūr

14a

1 Yüridi bir yezīdī naʿra urup didi yā hazā
Seni şimdi vezīr ister varalum yanına meysūr

2 Buyurdı aŋa badılda senüŋ bir ḫaberüŋ var mı
Cehennem māliki ister seni ey bī-edeb maġrūr

3 Yaʿnī bir teber ile çalup ḳıldı iki pāre
Çü gördi ḫāricī yüz biŋ yüridi cümle şerr-i şūr
4 Başından devr idüp ol dem teberin ṣaldı merdāna
Bölük bölük idüp ḳırdı nitekim şuʿleʾ-i deycūr
5 Ziyāde çün hücūm idüp ġarūra nefti bir çevgān
Çıḳarup bunlara urdı ateşler oldı ol menşūr
6 Nice biŋ ādeme irüp ḳamusun yaḳdı yandurdı
Yarup saġ u selīm çıḳdı ḫavāricden o yüz-i nūr
7 Ḫavāricler kalur ḥayrān kim olduġın biri bilmez
Didiler yezīdüŋ ḫışmı idi kim oldı ol maṣdūr
8 Kimi …[41] gelüp gitdi
Kimi ʿayyār idi didi ki ḳıldı cümlemüzi ḫūr
9 Varup ṭaġa nihān oldı oturdı anda badılda
Gice geldi ʿasākire ṭolandı cümleʾ-i mevfūr
10 Bir ādem çaldı ʿaskerden bulup anı adım atdı
Pes anuŋ şekline girüp yerine oldı ol manẓūr
11 Ki Ṭārūdan ulaşdurup nicesin eyledi bī-hūş
Ḳamunuŋ başını kesdi cesedden eyledi maḥcūr
12 Ṭutup saç ü ṣaḳalını ḳazıtdı ʿAbd-i Cebbāruŋ
Aŋa nice ḥaḳāretler ḳılup ol ṣaçları maġfūr
13 Pes andan ʿazm-i rāh idüp irişdi Aḥmede server
Hemān dem dest-i būs idüp görüşdi oldı ol meşkūr
14 Yüz urup tābūta ol dem hemān dem aġladı ḳan yaş
Ḫaber virdi ḫaber aldı ṭarafeyni olup mezkūr
15 Alur andan birer nāme ki Mıżrāb-ile Aḥmedden
Ḳırıma ʿazm-i rāh idüp şeb-i rūz ṭurmayup yürür
16 ʿAbd-i Cebbār geldi ol melʿūn u ḫār
Bilesince varıdı yüz biŋ süvār

14b

1 Daḫı yetmiş biŋ piyāde bilece
Ehl-i İslāma yaḳın geldi nice

---

41 metinde okunamamaktadır.

[2] Aḥmed ol dem tābūtı aldı berü
İki biŋ ādemle gönderdi örü
[3] ʿAbd-i Cebbār ḳondı ol melʿūnı dün
Didi baŋa tābūtı virüŋ bu gün
[4] Aḥmed aldı elciʾi yere basūp
Elçinüŋ enf-ile āẕānın kesüp
[5] Ol ḥaḳāretle yola ṣaldı anı
ʿAbd-i Cebbār ḫışmı ile yandı cānı
[6] Ceng ü ḥarbiler çalındı ol zamān
Ṣaġ u ṣol ṣaflar bezendi sālikān
[7] Aḥmedüʾz-Zemcī sürüp meydāna at
ʿAbd-i Cebbāra didi ey bī-ḥayāt
[8] Çehreʾ-i murdāraŋa aṣduŋ niḳāb
Aṣlı nedür ey laʿīn eyle cevāb
[9] Gel benüm meydānuma şimdi bu gün
Ġayrısı lāzım degil ey dün ü dün
[10] Yüridi Erḳam-ı Kirmānī hemān
Aḥmed ile cenge ṭurdı bir zamān
[11] Bir ḳılıç ṣaldı aŋa ol pāk u dīn
İki pāre düşdi yere ol laʿīn
[12] Ḥaşılı aḫşām olınca ol ulu
Yüz otuz beş yezīdī kıldı ölü
[13] Çün ṣabāḥ oldı güneş ṭoġdı nehār
İki ʿasker oldı cenge bī-ḳarār
[14] Aḥmed ol dem girdi meydān içine
Naʿra urup er talep ḳıldı yana
[15] Yürüdi ġażbān-ı kūhı at sürüp
Servere tīġin ḥavāle indürüp
[16] Ḍarbını menʿ eyledi şāh-ı cihān
Urdı bir mühre aŋa ol ḳāmurān
[17] Başı beyni tār ü mār oldı hemīn
Uçdı rūḥı ṭāmuya vardı laʿīn

15a

[1] Ḳardaşı meydāna girdi nā-be-kār

Anı daḫı ṣaldı yere nāmüdār

2 Ḥaṣılı server öŋünde ḍarb urup
Altı yüz ḳadar yezīdī aldurup

3 ʿAbd-i Cebbār ʿāciz oldı bī-medār
Ṭabl-ı ārām urdı döndi ḫūr u zār

4 Geldi bir cāsūs ḫaber virdi aŋa
Ey vezīr-i ḫāṣ ḳulaġ eyle baŋa

5 Ḫorosāna tābūtı gönderdiler
İki yüz ādemle irsāl itdiler

6 Oldı on biŋ ādem ol dem pür-silāḥ
Başları Ḍahhāk-ı Süflīyi felāḥ

7 Aldılar dört pehlüvān daḫı bile
Gice çıḳup girdiler gizlü yola

8 Ögürüp derbenti alup ṭurdılar
Girüden çün geldi tābūt gördiler

9 Yüridiler ceng açıldı bī-aman
Naʿralardan ṭoldı ʿālem ol zamān

10 El ayaḳ başlar dögüldi bī-ʿaded
Gevdeler düşdi zemīne yā meded

11 Yüz ḳadar sünnī esīr oldı cedīd
Dört yüz ādem daḫı olmışdı şehīd

12 Tābūt üzre ḳıldılar cümle ġulu
Ḥaṣılı ġaṣb eyledi anı ʿadū

13 Ḫāricī sürdi deveʾi gitmedi
Ḍarb urup ammā bir adım itmedi

14 Vardılar Müslim esīrüŋ eline
Ol zamān gitdi olaruŋ yolına

15 ʿAbd-i Cebbār çünki on biŋ ādemi
Tābūta gönderdi itdiler hemi

16 Çün ṣabāḥ oldı laʿīn itdi ḳıyām
Ceng ü ḥarbilere virdiler niẓām

17 Ṣāf ālāylar baġlanup ey yārıġār
İki leşker oldılar cenge süvār

15b

1 Aḥmed'üz-Zemcī sürüp meydāna at
Naʿra urup ey ḫavāric bī-ḥayāt
2 ʿAbd-i Cebbār anda depretdi ʿalem
Server üzre yüridi cümle ẓulem
3 Ehl-i İslām daḫı geldi yā meded
Gevdeler düşdi zemīne bī-ʿaded
4 Gördiler bir toz belürdi ol zamān
Elli naḥs-i peyker ʿalem oldı ʿayān
5 Ehl-i İslāma yüriyüp ṭaldılar
İki leşker tīġ-i bürrān ṣaldılar
6 Aḥmed-ile Mıżrābuŋ cengi yana
İkisi ġarḳ oldı ḳan deryāsına
7 Elli biŋ geldi ḫavāric nā-geḥān
Başları Ṭalḳan-ı Gürcī bī-aman
8 Gördiler andan görindi bir ġubār
On iki ʿalem görindi aşikār
9 Bilesince on iki biŋ merdümān
Öŋlerince daḫı var dört biŋ yayan
10 Ḫoş müzeyyen ṣaġ u ṣol ḫançerleri
Bir ʿacāʾib[42] gürz-ile teberleri
11 Māh ʿalem peyker dibinde bir civān
Şāh-ı zāde bir bahādır pehlüvān
12 Cümlesi teḳbīr getürüp ṭaldılar
Ḫāricīye tīġ-i bürrān ṣaldılar
13 Ḫāricīler oldı cümle tār ü mār
Ṭabl u ārām urdı döndi ḫūr u zār
14 Rāvīler öyle rivāyet eyledi
Bu gelen Diyārbekir Şāhı idi
15 Adına dirlerdi Şāh-ı Maṭlaba
Atası hem idi Şāh-ı Ṭālebe
16 Ṭaġulı elinden olmışdı şehīd
Ey dirīġā Şāh-ı Merdānı mezīd

---

42 şeklinde yazılmıştır.

17 Aḥmed-ile görişüp oldı emīn
Sīnesine çekdi anı şāh-ı dīn

16a

1 Ḫorosānı geldī ʿAbbās ol gece
Ah idüp nālān u giryān ey nice
2 Başına geldüklerini söyledi
Tābūtı alduklarını söyledi
3 Çün işitdi cümlesi aġlaşdılar
Ah idüp cān u göŋül taġlaşdılar
4 Ey dirīġā ḳanı ol bād-ı ṣabā
Hep emekler cümlesi oldı hebā
5 Gördiler tozlar ẓuhūr itdi ʿayān
Tābūt ile geldiler anlar hemān
6 Zencīre baġlu esīrler ḫūr u zār
Baş açuḳ yalın ayaḳ ey dil-figār
7 ʿAbd-i Cebbār şaẕlıġından tācını
Havāya atdı girü aldı anı
8 Didi anlardan felek çevürdi yüz
Devlet ü devrān bize dönderdi yüz
9 Bunı dirken ḳopdı dünyā huy-ı hay
Ceng ü ġavġā bir ḳıyāmet vay u vay
10 İki ʿasker birbirine uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri ṭoġradı
11 Şöyle ḳandan laʿle döndi ḫāk u ṭaş
Bī-ʿaded düşdi zemīne ḳol u baş
12 Küştelerden gevdeʾi getürdi ḳan
Püştelerden el-amān u el-amān
13 İki defʿa tābūta el ṣundılar
Girü mümkin olamadı döndiler
14 Aḫşām olup ṭabl u ārām urdılar
Her birisi meskenine vardılar
15 Mürd olup ol gün otuz biŋ ḫāricī
Ṭāmuya vardı ḳamu ulu güci
16 Sünnīlerden iki biŋ oldı şehīd

Daḫı dört yüz otuz üç ādem cedīd

16b

1 ʿAbd-i Cebbār ṭurdı andan ḳurdı dīvānı hemān
Beglerini şāhlarını ḥāzır itdi ol zamān

2 Didi ḳanı getürüŋ tābūtı oda yakayum
Hem esīrlerüŋ başını ḳaṭʿ īdeyüm bī-aman

3 Başlarını ben Ebū Caʿfere irsāl ideyüm
Başıla fitne bu ʿālem ola hep emn u emān

4 Zīrā bunları Ebū Caʿfere irsāl eylesem
İrişe Aḥmed ḫalāṣ ide ola ḥāli yaman

5 Didi ṣafvān tābūtı şimdi baŋa vir ey begüm
Ben ḫalīfeye getürem merd-i merdāne hemān

6 Nice Aḥmedler gibi gelse ne pākim var benüm
Erligüm benüm ḳamu dillerde ola dāsitān

7 Eylesün Behrām ile Rüstem nerīmān āferin
Taḥsīn itsünler baŋa Şām u Mıṣır Rūm u revān

8 On iki biŋ ʿasker-ile rāha girdi ol laʿīn
Tābūt ile gice nıṣfında çıḳup oldı revān

9 Aḥmedü'z-Zemcī seccāde üzre ḳıldı bir niyāz
Ḫāb-ı ġaflet gözlerine geldi uyudı hemān

10 Gördi rüʿyā Şāh-ı Müslim geldi aŋa buyurup
Aldı Ṣafvān tābūtumı yoldadur ʿayn-ı ʿayān

11 Beni Baġdāda getürmek diler ardından yetiş
Gitdi andan ġāʾib oldı gözinden nihān

12 Çün uyandı uyḳuşından aġladı itdi bir ah
Aldı iki biŋ güzīde ʿaskeri şāh-ı cihān

13 Ṭurdılar gice çıḳup yola revāna oldılar
Çün ṣabāḥ oldı görür ol server-i şāh-ı cihān

14 Şāh-ı Kürdistān muẓaffer ḫān gelüp itdi vuṣūl
On biŋ erle geldi buldı Aḥmedi ol nev-civān

15 Öpdi Aḥmedüŋ rikābın aldı sürdi yüzine
Server anı baġrına başup ḳuçaḳlar cān u cān

16 On iki biŋ ʿasker olup gice aʿdāya irüp
Gāfil iken anları şeb-ḫūn iderler bī-aman

17 Kopdı gice hay-ı huyı ceng-i ġavġā yā meded
Naʿralardan ṭoldı ʿālem min serā tā āsumān

17a

1 Çadırından baş çıkaran başı öŋine düşer
Tā ṣabāḥ olınca deryā seyl oluban aḳdı ḳan
2 Aḥmed ol dem ceng iderken anda Ṣafvānı bulup
Kemerinden ḳapdı anı yere urdı nā-tüvān
3 Ceng iderken Ḫān Muẓaffer ibni Kenʿāna irüp
Yaḳdı atından anı bir püştü bā ile hemān
4 Ḫan Muẓaffer yezīdī ʿalem naḥsın żabṭ idüp
Ḫāricīlerden ḳalan her biri oldı lā-mekān
5 Her ne kim esīr varıdı ḳıldılar cümle ḫalās
Tābūt ile ʿaskere Mıżrāba oldılar revān
6 Gördiler tozlar belürdi gün yüzini ḳapladı
Yüz yigirmi dört ʿalem naḥs ẓāhir oldı nā-gehān
7 Yüz yigirmi dört biŋ er geldi vücūda yā meded
Başları Ḳarṭūs oġulları ʿAdüvvi ḫāne-dān
8 Yaʿnī Şemʿūn ile Şimʿān daḫı kelb ile Cüneyd
ʿAnteriyye şāhı idi cümlesi melʿūn-ı ān
9 İki ʿasker ṣāf ālāylar baġladı zīnet bulup
Girdi meydāna Muhammed ibni İsmāʿil revān
10 Ḫamle ḳıldı bir yezīdī ḫāricī seyyār-ı nām
Naʿra urup server-ile cenge ṭurdı bir zamān
11 Server ol dem bir ḳılıç ile iki biçdi anı
Altmış altı ḫāricīʾi ṣaldı yere pehlüvān
12 Yüz yigirmi dört biŋ ādem ḫāricī itdi hücūm
Ehl-i İslām daḫı geldi yüriyüp elde sinān
13 Naʿralardan ṭoldı saḥrā tīġ-i bürrān parlayup
Gevdeler düşdi zemīne çaġlayup seyl oldı ḳan
14 Top gibi başlar atılup yunḳaʾi neccārı-veş
Ḳan buḫārı ṭoldı ʿālem min serā tā āsumān
15 Ḫan Muẓaffer hem birer ḍarb-ile urup ḳatl idüp
Nām u şān ṣāḥiblerinden yigirmi iki pehlüvān
16 Nehrevānı aldı elli nā-be-kār gürbüzü laʿīn

Her biri atdı kemendler Aḥmed üzre bī-aman

17 Server atdı kendüzini indi raḫşanden yere
Yigirmisini ol laʿīnlerden yere ṣaldı hemān

17b

1 Ḫan Muẓaffer ḫażır-veş ol dem irişdi ḳatına
Naʿra urup tīġ-i bürrānın çakup ol nev-civān

2 Ṣaldı tīġi nicesini pāre pāre eyledi
Hem kemendlerin kesüp açıldı ol cānān-ı cān

3 Ġażabından gözleri ʿaḳıḳ Yemene döndi şāh
Ḳapdı bir ṭaş başdı anı Nehrevānıya hemān

4 Başı ṣadrına varınca ḫūrd olup düşdi laʿīn
Rūḥı uçdı devre varup ṭāmuya ṭutdı mekān

5 Ceng iderken öŋine Behrām-ı Tūrānī gelüp
Ṣaldı aŋa tīġ-ī bürrānın iki biçdi revān

6 Öŋine gelenleri ḍarb idüp eylerdi ḫarāb
Ḳaçdı öŋinden bölük bölük ḫavāric bī-girān

7 Ḫāricīler ol ḳadar anda ḳırıldı bī-ḥisāb
Esīr oldı elli sünnī geçdi ele nā-tüvān

8 Aḫşām oldı her birisi gitdi yerlü yerine
Çün sabāḥ oldı girü ṣaflar bezendi sālikān

9 Anda meydānuŋ içinde dār aġaclar dikilüp
Sürdiler esīrleri meydāna ol dem bī-aman

10 Çün bu ḥāli gördi Aḥmed iḫtiyārı kalmadı
Naʿra urup sürdi meydān üzerine ʿālī-şān

11 Sünnīler daḫı yüriyüp naʿra urdı her biri
Tīġ-i bürrān parlayup ḳopdı ḳıyāmetden nişān

12 Ṣaldılar tīġi esīrleri ḫalāṣ eylediler
Ol ḳadar ādem zemīne düşdi anda bī-girān

13 Naʿra urup yüridi birden ḫavāric bī-ʿaded
Ceng iderken şöyle müʾminler dedi yā müsteʿān

14 Ceng iderken gördiler bir toz ẓuhūr itdi o dem
Rāh-ı Tibrīz cānibinden ṭutdı dünyāyı hemān

15 Ol ġubāra geldi bir bād-ı ṣabā ḳarşu varup
Dāmeninden şaḳ idüp irdi girībāna ʿayān

16 Gördiler yigirm ʿalem zerrīn nümāyān oldı hep
Yigirmi biŋ ʿasker güzīde hep mükemmel pür-sinān
17 Cümlenüŋ öŋinde manḳale gelür iki dilīr
Ser-be-ser buladı mile dönmiş iki pehlüvān

18a

1 Otuz iki cengü ālāt-ıla ārāste olup
Ellerinde gürz ü girān her biri ṣāḥib-ḳırān
2 Naʿra urup at sürüp Zerbād-ı Tebrīzi benüm
Bendeʾ-i Sulṭān Ebā Müslim benüm ṣāḥib sinān
3 Ey ḫavāric cān elümden ḳanda idesiz ḫalāṣ
Tīġ-i bürrānun çeküp girdi bulara ʿālī-şān
4 Gördiler bir naʿra ardından daḫı peydā olup
Anamın evlādı Zerbād Maʿz-ı Şīrüm bu zamān
5 Yigirmi biŋ Tibrīz dilāverleri hep yalın ḳılıç
Yüriyüp Allāhu Ekber naʿradan ṭoldı cihān
6 Top gibi başlar atılup baş u leşden sedd olup
Kelleler ḳarpuz miṯāli gevdeler ālūde ḳan
7 Ceng içinde Şāh-ı Tibrīz Ḳarṭūs oġlı rāst gelüp
Naʿra urup anı bir ḍarb-ile ḳıldı bī-nişān
8 Münhezim oldı ḫavāric tār ü mār oldı ḳamu
Māllarını raḫtlarını ġāzīler aldı hemān
9 Geldi andan ṣoŋra Zerbād-ile oġlı Maʿz-ı Şīr
Aḥmed-ile görişüben oldı cümle şādımān
10 Şāh Müslim tābūtın andan ziyāret ḳıldılar
Zār u giryān aġlaşuben dīdelerden aḳdı ḳan
11 Ol gice Aḥmed çıḳıcak ḳāmurān
Tābūt ardınca gidicek ol zamān
12 Ḳaldı Mıżrāb-ı dilīri serfirāz
Daḫı bākī nāmüdārān çoġ u az
13 Çin seḥerde ʿAbd-i Cebbārı laʿīn
Kūs u ḥarbīler dögüp cenge hemīn
14 Ḥaṣılı üç gün bular ceng itdiler
Nice insān ḳırılup teng itdiler
15 ʿAbd-i Cebbār beglerine söyledi

Nā-be-kār Aḥmed görinmez neyledi

16 Bunda olsa eyle hīç ṭururıdı
Ṣafları birbirine ururıdı

18b

1 Ḳorḳumuzdan ḳaçdı oldı nā-bedīd
Ḳaçmadısa tābūta vardı becid

2 Anlara ben şimdi bir hīle ḳuram
Anları hep şimdi ḳılıca uram

3 Nīzelere dikdiler bir nice baş
Bir ḳaç ādem çıḳdı leşkerden yavaş

4 Gitdiler ṭaġdan görindiler ḳamu
Çıḳdı dellāllar nidā itdi hemü

5 Geldi Aḥmed bize şeb-ḫūn eyledi
Biz kemendler atduḳ aŋa neyledi

6 Ṭutduḳ anı başını kesdüḳ hemān
Bu baş anuŋdur naẓar idüŋ yaman

7 Sünnīler işitdi çün bu sözleri
Ṭutmaz oldı elleri ayaḳları

8 Ḳorḳu düşdi bunlara olup ḫazīn
Ey dirīġā ḳanı Aḥmed nāzenīŋ

9 Bu işi başa iletmedin hemān
Ey dirīġā oynamışdur baş u cān

10 Ehl-i İslām her birisi aġladı
Ah idüp cān u yürekler ṭaġladı

11 Didi Mıżrāb ah u ḥasret nāẓıru
Baŋa ṣaġluḳdur ḥarām şimden girü

12 Ben umardum tābūt ile gele ah
Gül cemālin seyri ideydüm gāh u gāh

13 Bir nidā itdi didi yā müslimīn
Münhezim olmaŋ olalum sālimīn

14 Aḥmed oldısa bize oldı sezā
Fī-sebīl'illāh idelüm biz ġazā

15 Gürzini ḳapdı süvār oldı dilīr
ʿIşḳ-ıla bir naʿra urdı nerre-şīr

16 Ḳubbeʾ-i devrān felekler iŋledi
Yıldırım gibi ʿadūya ṭamladı
17 Nicesini ḍarb-ile ḳıldı helāk
Nicesini ḳıldı anda ḫūrd u ḫāk

19a

1 Niceleri ḳaçdı öŋinden gürūh
Niceleri düşdi yere virdi rūḥ
2 Ehl-i İslām daḫı birden yüridi
Naʿraʾ-i Allāhu Ekber dir idi
3 İki leşker birbirine uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri ṭoġradı
4 Ehl-i İslām leşkeri oldı zebūn
ʿArż-ı ḥāl itdiler Allāha o gūn
5 Gördiler Baġdād yolından nā-gehān
Ḳopdı tozlar refʿ olup tā āsumān
6 Gördiler ḳırḳ biŋ bahādır nāmüdār
Öŋlerice Aḥmedü'z-Zemcī süvār
7 Deve üzre Şāh Müslim tābūtı
Naʿra urup tekbīr āvāz-ı ḳatı
8 Tīġlerini cümle ʿuryān eyledi
Ḫāricīler dīde giryān eyledi
9 Naʿra urup Aḥmedü'z-Zemcī hemān
Uşde geldüm ey havāric bī-gümān
10 Cān almandan ḳanda idesiz ḫalāṣ
Yüridi aʿdāya ol ḫāṣe'l ḫavāṣ
11 Der-ʿaḳab Zerbādı Tebrīzi dilīr
Bir ṭarafdan daḫı oġlı Maʿz-ı Şīr
12 Bir ṭarafdan Ḫān Muẓaffer nev-civān
Bir ṭarafdan Maṭlaba şāh-ı revān
13 Bir ṭarafdan daḫı Mıżrāb-ı dilīr
Bir ṭarafdan laʿli ḥabbe merd ü şīr
14 Ṣaldılar aʿdāya anda ḳılıcı
Leş leşe ṭayandı cümle ḫāricī
15 Ol ḳadar düşdi yezīdī bī-ʿaded

Tār ü mār oldı ḳalanı yā meded

16 Aḥmed-ile daḫı Mıżrāb uġradı
Hep ʿalem-dārları cümle toġradı

17 ʿAbd-i Cebbār aġladı döndi geri
Düşdi yüz biŋden ziyāde leşkeri

19b

1 ʿAbd-i Cebbār girüye ḳaçdı laʿīn
Ehl-i İslām cümlesi oldı emīn

2 Ehl-i İslām daḫı ṭurdı ol zamān
Ḫorosān yolına oldılar revān

3 Yüridiler bir nice gün gitdiler
Bir çemen-zāra irişüp kondılar

4 Ḳalʿa-i dūn key yaḳın oldı velī
Yigirmi dört sāʿat daḫı ḳaldı yolı

5 Alur ol dem Ebu Caʿfer yigirmi biŋ ḳadar leşker
Ululları idi Şehmer daḫı hem birisi ʿAmmār

6 Gice gündüz bular geldi irişdi ʿAbd-i Cebbāra
İderler ʿahd-i peymānı ki cenge olalar seyyār

7 Olup bunlar ʿaẓīm leşker gelürler ehl-i İslāma
Ālāylar baġlanup ṣaflar süvār oldı ḳamu yek-pār

8 İki leşker arasından görindi bir ġubār ol dem
Bir ādem girdi meydāna ala ey zübdeʾ-i esrār

9 Vücūdı cümle ser-tā-ser çin-i pūlāda müstaġraḳ
Ki bir raḫşa süvār olmış ṣanasın hemçü kūh-i pār

10 Elinde nīze cān-sitān belinde ḫūn fişān-ı tīġ
Omuzında ʿamūdı şāh yüzi vü zīneti gül-zār

11 O dem yigirmi dört dürlü hüner gösterdi ol cāna
Bülend-āvaz-ıla ol dem urur bir naʿra-i sālār

12 Benüm Zerbād-ı Tebrīzi muḥibbī ḫāne-dānumdur
Ölümin isteyen gelsün benüm meydānuma teyyār

13 Ki Şāh Müslimüŋ ḳanın aluram sizden ey bī-dīn
Ḳıyās itmeŋ aŋun ḳanı size kala bilā-īs̱ār

14 İtdi ʿAbd-i Cebbār ey bahādır beglerüm bilüŋ
Şunuŋ başın baŋa her kim getüre ide is̱tīsār

15 Eline iki biŋ altun verip iḥsān idem aŋa
Daḫı şu iki oġlanı vireyim yüzleri aḳmār
16 Dımışkī Rāfiʿanı işitdi meyl ider cānı
Yüridi gezdi meydānı ṭolandı ḳaldı istimrār

20a

1 Hemān dem nīzesin buŋa havāle eyledi melʿūn
Siper virdi aŋa server ki defʿ itdi anı ey yār
2 Pes andan server-i ʿālem uzatdı aŋa bir nīze
Siper virdi aŋa melʿūn ṭurur muḥkem ḳatı ġaddār
3 Pes irdi nīzesi anuŋ siper-i sineʾi deldi
Ki ẓahrından ḫurūc idüp ẓuhūr itdi ḳanı işʿār
4 Pes andan ḳaldırup anı havāya atdı ol cāna
Havādan yere indi çün vücūdı ḫurd olup nā-çār
5 Pes andan urdı bir naʿra didi ey ḫāricī bī-dīn
Ki Sulṭān-ı Ebā Müslim ḳanı ey fāsıḳ u füccār
6 Yüriyüp saġ ḳola urup özini ṣaldı merdāna
Gelenin öŋine cümle ṣalar ḫāke ider idrār
7 Ālāyı urdı ser-tā-ser leşi leşe ṭayatmışdı
Biʿavnillah selāmetle ḫurūc itdi yana tekrār
8 İki yüz yigirmi dört biŋ er el urup tīġ-i bürrāneh
Hücūm itdi aŋa cümle yüridi ḫāricī eşrār
9 Çü gördi ʿaskeri İslām muḳābil geldi merdāna
Ḳılıçlar yıldırım gibi cesedler ah ider nā-çār
10 Bular üç gün gice gündüz ururlar tīġ-i bürrānı
Dögüldi bī-ḥisāb ādem ḳılıçlar ṣaldılar ebrār
11 Feres ṣahli erenler naʿrası irdi semāvāta
Erenler üzdiler ḳana atılup top gibi başlar
12 Kesildi el ayaḳlar ḳan buḫārı aġdı eflāke
Ṭutuldı gün yüzi ol dem ḳıyāmet ḳopdı yā ḳahhār
13 Ḳılıçlar ṣalmadan cümle yorılup ḳalmadı ṭāḳat
Daḫı terkeşlerinden oḳ dükendi ḳalmadı deyyār
14 Yürimekden ḳalur atlarındasun bilmedi bunlar
Ḳalur ʿāciz ḳamu cānlar dimeden seyl olup enhār
15 Feleklerden naẓar ḳıldı bu cengi gördi çün Merrīḥ

Elinden ḫançerin atdı zemīne eyledi efkār

16 Esedle sünbüle mīzān ʿUṭārid ḳaldılar hayrān
Zühere Müşterī ol an ḳamusı oldılar bīdār

17 Ki yüz biŋden ziyāde ḫāricī düşdi helāk oldı
Şehīd oldı daḫı on biŋ müslimān yüzleri envār

20b

1 Didi Sulṭān-ı Aḥmed ġayret idüŋ ey ḳarındaşlar
Umılur Ḥaḳ Taʿālādan bize imdād ire enṣār

2 Bular bu ḥāl içinde iken o dem bir toz ẓuhūr itdi
ʿUrūc itdi semāvāta naẓar ḳıldı aŋa ebṣār

3 O dem Bīr u Zibād min Āli Evlād bir sadā geldi
Siyāh ḳırḳ başlu zerrīn şol ʿalemler geldiler hem-vār

4 Mükemmel pür-silāḥ ʿasker temām ḳırḳ biŋ ẓuhūr itdi
Ḳamu at boynına düşüp gelürler yel gibi yek-pār

5 Ḳamu pūlāda müstaġraḳ gelür hep nīzeler elde
Cihān tevḥīd ṣadāsı-la ṭolu oldı ḳamu ey yār

6 İtdi ʿAbd-i Cebbār bire yezīdüŋ gözi kör olsun
Gelen bu nā-be-kār kimdür ki geldi heybet-i kindār[43]

7 Öŋünce bir bahādır şāh gelürken urdı bir naʿra
Benüm dün ḳalʿası şāhı benüm şol ḳalʿaya dizdār

8 İy melʿūnlar ḫalāṣ-ı cān elümden ḳanda idesiz
İrişdüm uşde ben geldüm ala ey ḫāricī füccār

9 O dem ḳırḳ biŋ dilāverle olara girdi merdāna
Ki her biri balıḳ gibi gözinden anları sancar

10 Şu denlü döndiler ḳanı irişdi ḫışm-ı Yezdānī
Laʿīnler hep firār olup perīşān ḫāl-ile nā-çār

11 Laʿīnüŋ ikiyüz biŋ ʿaskerinden şol ḳalan bāḳī
Otuz bin ḫāricī ḳaldı olarda zaḫm ile kim var

12 Ne kim var bāre-gāhı māl ḫazīne taḫt u raḫt u hāl
Ḳamusun aldı ġāzīler emīn oldı ḳamu aḫyār

13 Laʿīn çünkim firār itdi varup yolda ḳarār itdi
Üçer beşer ḳaçan ādemleri cemʿ oldı hep eşrār

---

43 şeklinde yazılmıştır.

14 Kimi ḳanı pederümdür kimi ḳanı efendüm ah
Kimi dir ḳanı evlādum ḳarındaşum ḳanı aġlar
15 Yüzine ḳarşu sögdiler ḳamusı ʿAbd-i Cebbāra
Didiler saŋa Mervāna Yezīde laʿnet ey kīndār
16 Cihān emn u emān iken Ebā Müslim negi aldı
Yeŋiden fitnenüŋ bezrin zirāʿat eyledüŋ tekrār
17 Nice yüz biŋ kişinüŋ ḳanını dökdüŋ yere nā-ḥaḳ
Bu denlü fitneʾi ṣalduŋ cihāna ey özi murdār
18 Umılur Ḥażret-i Subḥān ḫudāvendā ʿazīmü'ş-şān
Vücūduŋ maḥv ide Yezdānī senüŋ ol ḳadar ḳahhār

21a

1 Firār oldı ḳaçan kim ʿAbd-i Cebbār
Emīn oldı ḳamu aḫyār u ebrār
2 Bulara çoḳ duʿālar ḳıldı Aḥmed
Didi sizden ola rāżī hudāvend
3 Ḳamunuŋ yoḳladı ḫāṭırlarını
Pes öpdi her birinüŋ gözlerini
4 Gelüp görüşdi dizdār-ı ʿArab hem
Ṣafā vü merḥabāları bī-ʿaded hem
5 Yüz urup tābūtı ḳıldı ziyāret
Ḳamu ḳan aġladı ḳalmadı ṭāḳat
6 Alup bunları ḳalʿaya getürdi
Getürüp dürlü niʿmetler yedürdi
7 Pes andan emr ider Sulṭān-ı Aḥmed
Getürdiler deveyi anda elbet
8 Yedüp İsḥāk nebīnüŋ mescidine
Çü geldiler deve çökdi ḳatına
9 Deveʾi ḳalduramadı birisi
Deveden tābūtı oldı çerisi
10 Koyup İsḥāḳ nebīnüŋ mescidine
Ḳodılar anı bir gūşe ḳatına
11 Didi Aḥmed deve itmez ḳıyāmı
Virüŋ her cumʿa gice buŋa yemi
12 Ḳaçan üç yıl mürūr ide zamānı

Gelür ṣāliḥ-i pīr ol kāridānī

13 O vaḳtin[44] bu deve eyler ḳıyāmı
O vaḳtin[45] ḥāżır olavuz peyāmı

14 İzni virdi ḳamu beglere Aḥmed
Didi varuŋ diyārıŋuza elbet

15 Oturup anda idesiz ḳıyāmı
Velakin gūş-i hūş onuŋ devāmı

16 Ḫurūcımuzı bunda çün bilesiz
O vaḳtin her biri ḥāżır olasız

17 Pes öpdi Aḥmedüŋ elini Zerbād
Hemān oldı firāḳ od-ile berbād

21b

1 Pes andan Maʿz-ı Şīr elini öpdi
Vedāʿ idüp hemān dem yola kopdı

2 Ḳalur Mıżrāb on iki bin er-ile
Daḫı server ʿArab ḳırḳ biŋ çer-ile

3 Ḳalanı her biri gitdi yerine
Diyārına vusūl itdi yerine

4 Didi Mıżrāba siz bunda ḳalursız
Gelür melʿūn anuŋ-la ceng ḳalursız

5 Varup ben ravżada olam mücāvir
ʿAlāʾiḳden geçüp ḳalam mücāvir

6 Ḳaçan kim pīr ṣāliḥ ola nāẓır
O vaḳtin bende olam bunda ḥażır

7 Vedāʿ idüp işāde oldı ġāʾib
Muṭahhār ravżasında oldı nāʾib

8 Medīnede ḳalur üç yıl mücāvir
ʿİbādet ʿaleminde idi māhir

9 Bu yaŋa ḳaldı Mıżrāb sākine māh
Ki yas u mātem ile aġlayup ah

10 Gāhī-ce aġlayuben fikr iderler

---

44 şeklinde yazılmıştır.

45 şeklinde yazılmıştır.

Gāhī-ce ḥāllerine şükr iderler

11 ʿAbd-i Cebbār çün şikesti'l bāl olup geldi girü
ʿAzm-i Baġdād eyleyüp Caʿferle oldı rū-be-rū

12 Aġladı düşdi şarılup Caʿferüŋ ayaġına
Didi ey melʿūn ne aġlarsın melūl-āne ṭuru

13 Beni bednām eyledün iki cihānda ey laʿīn
Bir eyü gün başımuza gelmeye şimden girü

14 Źevḳımı virdüŋ fenāya eyledüŋ cümle hebā
Anlaruŋ yoḳdur günāhı hep bizüm idi aru

15 Didi umardum ki bu ʿālem ola āsūde ḥāl
Ben ne bilürdüm ki bizüm ḥālimüz buŋa varu

16 Çāresi budur ki nāme yazalum her cānibe
Pehlüvānlaruŋ ḳamusun cemʿ idelüm ilerü

22a

1 Hele bir Aḥmed ile Mıżrāb ele gireyidi
Her ne kim var sāʾirine iʿtibār olmaz girü

2 Didi ey Merdūd beni sen gibi merdūd eyledüŋ
Başa çıḳar bu işi sen aŋa çün ḳılduŋ ġulu

3 Didi ey şāh-ı cihānum sen elem-nāk olma hīç
Neler idem anlara ben göresin beni eyü

4 Nāme yazup cemʿ ider dört kerre yüz bin ḫāricī
Nicesi bī-dīn u bī-mezhep laʿīn geldi berü

5 Ṭurdı andan güç deyü itdi münādīler nīdā
Ol laʿīn öpdi Ebū Caʿfer elini yalvaru

6 Didi imdād baŋa irsāl eyle şāhum her zamān
Didi nola tek hemān er gibi olasun varu

7 Tuġ u sancaḳ refʿ idüp dört kerre yüz biŋ erle
Ḳalʿa-i dūn deyü ʿazm-i rāh olup geldi örü

8 ʿAbd-i Cebbār ʿasker-ile ḳalʿa-i dūna irüp
Bir ālāyla geldi ḳondı bāre-gāhların ḳuru

9 Didi beglere başīret üzre oluŋ uyanuḳ
Tā ki Aḥmed bize şeb-ḫūn itmeye didi hemü

10 Yüridi sergān-ı ʿayyār didi ey şāhum benüm
Ben Türābīlere vardum Aḥmed anda yoḳ nümüvv

11 ʿAbd-i Cebbār çün işitdi bu kelāmı şād olup
Didi pervām ġayrilerden yoḳdurur ġuṣṣa ḳayu
12 ʿAbd-i Cebbār didi bunda olsa ʿArcī nā-be-kār
Yolda on kez bizi şeb-ḫūn ideridi fāʿlemü
13 Server eyder ḳalʿaʾmuzdur ḳatı muḥkem key metīn
Girelüm ḳalʿaya şimdi oturalum diŋlenü
14 Didi Mıżrāb anlara bir ḍarb uralum şimdi biz
Baʿde-hū ḳalʿaya girüp oturalum örtülü
15 İki leşker ṭurdı ol dem ṣāf ālāylar baġlayup
Anda bir Māzenderānī sürdi at meydāna o
16 Didi ey ḳavm Turābiyyān gelüŋ meydānıma
Göstereyüm size erlik nice olur rū-be-rū
17 At sürüp Mahmūd u Dūnī yüridi meydānına
Aŋa bir nīze ḥavāle eyledi ey nīk-i hū

22b

1 Çün siper virdi güzer ḳıldı ṭoḳundı sīneye
Depesi üzre muʿallaḳ düşdi ṭāmuya varu
2 Naʿra urup yana cevlān eyledi ol nev-civān
Bir kemān-keş girdi meydānına anuŋ ilerü
3 Tīr gümāna el urup bir oḳ ḥavāle eyledi
Yıḳdı atından zemīne ʿAdne firdevse varu
4 Üç mübāriz pehlüvānı eyledi ol gün şehīd
Yedi İslām pehlüvānun ḳıldı anda yaralu
5 Çün bu ḥāli gördi Mıżrāb ḳalmadı ṣabra ḳarār
Girdi meydānına anuŋ naʿra urup ḥayḳıru
6 On yedi oḳ eyledi anda havāle servere
Her birini menʿi ḳıldı ḫoş selīm-āne ṭuru
7 Server ol dem dest urup anı kemerinden ḳapup
Ḳaldurup urdı zemīne pende çekdi baġlayu
8 Server ol dem anda on üç pehlüvān ḳıldı esīr
Ḳatl idüp yedi laʿīni ḳıldı anda ḳayġulu
9 On üçi daḫı o gice geldiler imāna hep
ʿAbd-i Cebbār çün işitdi oldı anda ḳayġulu
10 İrtesi gün oldı çün ṣaflar bezendi ser-be-ser

Yana Mıżrāb sürdi atın girdi meydāna girü

11 Seng-i endāz at sürüp meydānına girdi anuŋ

Buŋa bir nīze havāle ḳıldı ol aʿmā ʿadū

12 Siper-ile menʿi ḳıldı ḍarbını ol serfirāz

Server andan aŋa biz nīze havāle ḳıldı o

13 Arḳa üzre geldi nīzeʾ-i sipere aldurup

Ḥaşılı menʿ itdi anı ṭurdı yerinden uru

14 Döndi andan gürzini ḳıldı ḥavāle ol laʿīn

Server aŋa gürzini virdi ber-ā-ber ḳarışu

15 Server andan gürzini buŋa ḥavāle indürüp

Ol daḫı gürzin ber-ā-ber virdi aŋa iŋleyü

16 Baş ḳaçurup arkaya aldı sipere ol laʿīn

Ḳan gelüp enf ü dehānından revān oldı ṭuru

17 Düşdi anı ġayrı bir ata süvār oldı laʿīn

Yedi ṭaş aldı yanına ḥāżır itdi ilerü

18 On beşer baṭman bularuŋ her birini ṣanasın

El urup beşden ṣabānun çevirüben çıḳaru

23a

1 Dīdār iseŋ bunı menʿ eyle sen ey nā-be-kār

Ṭaşını virdi güşāde ber-tehāvī gürleyü

2 Dost düşmān cümlesi Mıżrābdan oldı nā-ümīd

Ṭaş gelüp gürüldisi meydānı cümle ḳaplayu

3 Sipere ṭokındı çün üç mil havāya refʿ olup

Servere taḥsīn ider hep ger müsülman ger ʿadū

4 Yedi ṭaşını daḫı buŋa güşāde eyledi

Her birin bir laʿbile menʿ eyledi ol sevgülü

5 Server eyder ey laʿīn uşde budur ṭaşum benüm

Zengüye muḥkem başup gürzini aŋa indürü

6 Seng-i endāz gürzini aŋa ber-ā-ber eyledi

İki gürz bir oldı indi başına cümle varu

7 Seng-i endāz bindügi at-ile ḫūrd oldı düşüp

Çün bu ḥāli gördi anda yüridi cümle ʿadū

8 Ehl-i İslām daḫı geldi tīġ-i bürrān parlayup

El ayaḳ başlar zemīne düşdi yā Cebbār-ı hū

9 Öyle bir ceng itdi dizdār-ile Mıżrāb dilīr
Şöyle ḳan deryāsına nehenge döndiler hemü
10 Üç biŋ ādem daḫı yüz yetmiş şehīd oldı o gün
Ḫāricīlerden otuz biŋ mürd olup buldı ṭamū
11 Yedi gün ceng olmayup mevtāları defni itdiler
Sekizinci gün ālāylar baġlanup ṭurdı girü
12 ʿAcabā meydāna kim gire diyicek her biri
Gördiler meydāna Mıżrāb atını sürdi girü
13 Naʿra urup ey laʿīn tīz gel benüm meydānıma
ʿAbd-i Cebbār ḫışma geldi anı çün gördi girü
14 Bire görüŋ şuŋa muḳābil yoḳmıdur bir pehlüvān
Ṣıçradı ḳahhār u şol Māzenderānī ilerü
15 Bindi atın sürdi meydāna muḳābil yüridi
Gürz ü girān ceng ü şīrān ḥarb u ḍarba rengi bu
16 Tā o gün aḫşām olınca ol ḳadar ceng eyleyüp
İki ʿasker bunlara taḥsīn ider cümle ḳamu
17 İrtesi gün oldı çün meydāna girdi ikisi
Ḥarb u ḍarb u defʿ u refʿ u zīr u belā iŋleyü

23b

1 ʿAbd-i Cebbār çoḳ ziyāde şād oluban didi ol
Uşda Mıżrābda henüz buldı ġarāmın ne ḳapu
2 Ḳāḳıdı ḳahhār o dem muḥkem rikābına başup
Bir ʿamūd Mıżrāba urdı heybet-ile ḥayḳıru
3 Gürzini virdi ber-ā-ber aŋa Mıżrābı dilīr
Çün ʿamūd indi ʿamūda key ateşler ṣaçılu
4 Arḳaya aldı sipere nāvüdān oldı girü
Başını atuŋ başına ḳıldı yeksān ol ulu
5 Serfirāzdan iki leşker oldı cümle nā-ümīd
Nicesi ḳahhāra taḥsīn eyledi cümle delü
6 Server ol dem kendüzün cemʿ eyledi tozdan çıḳup
Raḫşına meydān virüp cevlān ider ol sevgülü
7 Didi ey Māzenderānī geldüm uş ġāfil mebāş
Virdügüŋ gibi alasun yādigārum saŋa bu
8 Gürzini başdan çevirüp öyle urdı bir ʿamūd

Gürzini virdi ber-ā-ber kendü merdāna ṭuru

9 Furladı gürzi elinden uçdı gitdi bir yaŋa
Arḳaya aldı sipere tār ü mār oldı girü

10 Ṣıçradı enf u dehānından dima ḳanlar revān
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup düşdi girū

11 ʿAbd-i Cebbār gördi çün ah u fiġān itdi ḳatı
ʿAskerine hāy ḳomaŋ deyü nidā itdi girü

12 Çekdi ḳılıç iki leşker birbirine uġradı
El ayaḳ başlar havāya uçdı gitdi ḫāżır bu

13 Ey nice ḳardaş u yār ayrıldı yārinden serīʿ
Oġul ata cedd ü ebnā ah idüben aġlaşu

14 Mıżrāb ol gün yüz yigirmi dört kişi itdi helāk
Her birisi nām u şān issi idī ḳadrı ṭolu

15 ʿAbd-i Cebbār emir ḳıldı ṭabl u ārām urdılar
Ṣaydı otuz biŋden artuḳ ʿaskeri düşdi ulu

16 Yaraluları ziyāde gördi çünkim aġladı
Pehlüvānları ḳırıldı niceleri zaḥmılu

17 Ehl-i İslām ṣaydılar üç biŋ kişi oldı şehīd
Biŋ kişi daḫı varıdı içlerinden yaralu

24a

1 Ehl-i İslām ʿaskeri düşmān-ıla
Altı ay ceng itdiler meydān-ıla

2 Baʿde-hū ḳalʿaya girdiler hemīn
Ḳapuların baġlayup muḥkem metīn

3 ʿAbd-i Cebbār ordusını getürüp
Ḳalʿanuŋ öŋinde kurdı oturup

4 Ḳalʿanuŋ her cānını baġladı
Kuş bile uçmazdı gören aġladı

5 Yüridiler ḳalʿaya aʿdā temām
Mencenīḳa oḳu virdiler niẓām

6 Nice biŋ ādem helāk oldı o gün
Nicesi zahm-ile olmışdı zebūn

7 Aḫşām olup ṭabl-ı ārām urdılar
Her birisi meskenine vardılar

8 Aldı Mıżrāb yedi biŋ ādem bile
Gice nışfında çıkup girdi yola
9 Yüridi aʿdāya şeb-ḫūn eyledi
Ḍarb urup aʿdā-yı pür-ḫūn eyledi
10 Şöyle kim dünyāyı ṭutdı hū-yı hāy
Her ṭarafdan naʿralardan vāy u vāy
11 Çıḳdı Mıżrāb ʿasker-ile ol zamān
Girdiler ḳalʿaya der emn u emān
12 ʿAbd-i Cebbār uykusından uyanup
Pür-silāḥ olup ḳılıca ṭayanup
13 Ḫāricīler tīġ-i bürrān şaldılar
Ol ḳadar urup ʿamelden ḳaldılar
14 Çün ṣabāḥ oldı açıldı bu cihān
Gördiler yād içlerinde yoḳ hemān
15 Ṣaydılar mevtālarını ol zamān
Cümlesi yüz biŋden artuḳ hālikān
16 Yaralunuŋ ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
ʿAbd-i Cebbār çün görüp aġladı çoḳ
17 Ḳopdı her bir bāre-gāhdan aġlamaḳ
Vāy oġul ata yürekler ṭaġlamaḳ

24b

1 ʿAbd-i Cebbār öyle ṭururken melūl
Gördiler Baġdād yolından ṣaġ u ṣol
2 Defʿ olup tozlar belürdi nā-gehān
Geldi yüz elli biŋ ādem pür-sinān
3 Başları Reyyān-ı Mıṣrī Ḫāricī
Ol laʿīne geldiler ulu gece
4 Anlara Caʿfer eyitdi gidesiz
ʿAbd-i Cebbāra iʿāne idesiz
5 ʿAbd-i Cebbār çünki gördi anları
Şād oluban yana geldi canları
6 Didi ben tābūtı şimdi aluram
Ele koyup ateş-ile yaḳaram
7 Yüridiler ḳalʿaya idüp hücūm

Ehl-i İslām ḳarşu geldi ka’n-nücūm

8 Emr idüp Mıżrāb berü getürdiler
Ḳaynamış ḳatrān bulara urdılar

9 Yüz biŋ ādemden biri ḳalmadı ṣaġ
Ceng iderdi ġāzīler ey yüzi aġ

10 Ḳalʿadan burcdan bedenlerden bular
Aşaġadan ṭaşradan ḫāricīler

11 Ḳalʿadan ḳırḳ biŋ kişi oldı şehīd
Yigirmi biŋ ādem daḫı ḳaldı cedīd

12 Nice yüz biŋ ḫāricī oldı helāk
Nice yüz biŋ daḫı geldi teng-i tāk

13 Ḳırḳ laġam-zenler getürdi ol laʿīn
Ḳalʿanuŋ altına girdiler hemīn

14 Ḳalʿanuŋ altı ʿumūmī ṭaşıdı
Bir ṭarafdan işlediler boşıdı

15 Yigirmi dört gün yeri anlar deldiler
Hendese ʿilmiyle tekmīl itdiler

16 Feṭḥ-i ʿayyār vardı çün gördi anı
Geldi Mıżrāba ḥaber virdi anı

17 Didi yarın ḳalʿa olısar helāk
Neft urup ateş ideler zīr-i ḫāk

25a

1 Deldiler yeri bular mīzān-ıla
Yollarına indiler evzān-ıla

2 Ol laġam-zenleri cümle başdılar
Burc u bār üzre getürüp aşdılar

3 Ṭaş ile ṭopraḳ sürüp getürdiler
Laġmı başdan başa ṭoldırdılar

4 ʿAbd-i Cebbār gördi bunı aġladı
Ṭācını atdı yüregin ṭaġladı

5 Türābisyārı güftem men şinīdi cān u cānānı
Be-ḫān ez-ḥāli dostan-ra ḫaberdārı çī mīḫānı[46]

[46] Turabisyar dostlarının hâlinden ona çok söyledim ben duydun can dostsun
Söyle dostlarını hâlinden haberin var mı ne biliyorsun

6 Ki ḥāşā ḥaḳ merʾ-i maḥrūm kedāret ġuṣṣa ṭā bāşed
Ḫudā vāḥid kerimiyet o rahīm u ferd u Yezdānı[47]

7 Ḳaçan kim üç sene geçdi zamānı ḳalʿa-i dünuŋ
Besīm oldı nesīm irdi ḫalāʾiḳ ḳıldı seyrānı

8 Ṭururken geldi bir naʿra şalındı gökler ü yerler
Benüm Sulṭān-ı ʿArcī Aḥmedü'z-Zemcī nīgāhbānı

9 Görürler geldi Aḥmed şol ḳatı yaydan çıḳar oḳ-veş
Toza ṭopraġa müstaġraḳ ẓuhūr itdi selīmānı

10 Didi ey ʿAbd-i Cebbār laʿīn ey ḳaltabānı maġbūn
Elimden ḳanda idesiz ḫalāṣa cismi vü cānı

11 Pes andan geldi bir naʿra naẓar ḳıldı aŋa cümle
O dem ṣāliḥi pīr geldi irişdi māh-ı tābānı

12 Pes andan geldi bir naʿra zelāzil irdi ṣaḥrāya
Żuhūr itdi melik zāde Muhammed Şāhı ḫāḳānı

13 İrişdi ʿaskeri Tātār yüz elli biŋ ḳamu reftār
Muẓaffer Ḫān irüp ey yār bile ḳırḳ biŋ dilīrānı

14 Pes andan irdi bir naʿra eşer ḳıldı semāvāta
Benüm Zerbād-ı Tebrīzi irişdüm uş ʿayān-ānı

15 ʿAsākir nāmüdārānı piyāde ger süvār-ānı
Otuz beş bin dilīrānı ḳamusı merd u ezmānı

16 Gelüp ḫūrdınuŋ āhen-ger yigirmi bin ʿasākir-le
Otuz biŋ ʿasker-ile hem Süleymānı Ḫorosānī

25b

1 Gelüp ḥāriş pīr ol dem daḫı mālik Muḥammed Şāh
Dilīr-ān cemʿ olup geldi ʿasākirler firāvānı

2 Yüz urup tābūta anlar ziyāret ḳıldılar bunlar
Görişüp begler şehler ḳamu maḥbūb-ı Yezdānı

3 Buyurdı Aḥmedü'z-Zemcī işidüŋ ey ḳarındaşlar
Birini pādişāh idün idelüm bīʿatı şānı

4 Pes andan şoŋra aʿdāya idelüm intiḳāmı biz
Mülāʿane ḫavārice uralum tīġ-i bürrānı

5 Didiler yek dehāndan hep Ebā Müslim buyurmışdı

[47] Haşa merhumun hakkı mehri vardır gam olana kadar
Allah birdir rahimdir ilahidir

Vekīlümdür benüm Aḥmed muḥibbi ṣādıḳı dānī

6 Daḫı didigi min baʿdı ḳamuya pādişāh olsun
Bizüm sulṭānımuz sensin pes idüp bīʿatı şānı

7 Pes andan Aḥmedü'z-Zemcī oturdı taḫt-ı Yusufda
Ebā Müslim ʿamāmesin başına ḳodı nūrānī

8 Geyindi eginne ol dem Resūlüŋ ḫırḳa-i pākin
Ṭonandı ser-be-ser dünyā żiyālar geldi vicdānı

9 Varup tābūt mescidden alup ṭaşra çıḳardılar
Daḫı tīġ-i teberin ṣaġ u ṣola zeyn idüp anı

10 Getüren tābūtı anda deve ol dem ḳıyām itdi
Köpürdi naʿralar urup pes aḳdı gözleri ḳanı

11 Çögürdi ʿAbd-i Cebbār ehl-i İslāmdan bu aḥvāli
Ebū Caʿfere Mehlāna yazar nāme kemā-kānı

12 Ālāylar baġlanup ṣaflar yemīn-āne yesār-āne
ʿAceb meydāna kim giredür igen cümle yeksānı

13 İki ʿasker kenārından o dem bir toz ẓuhūr itdi
Şu deŋlü gökyüzi andan görinmez oldı her yanı

14 Görerler ḳaddi bālā bir civān ol dem ẓuhūr itdi
Başında takye-i sīmūr özinde post u ḳaplanı

15 Meyānında ġurābiyye bıçāġı cübbesi zerrīn
Başında zencīr altun ṣarılu bir merd-i ezmānı

16 Elinde deste çūb pūlādı mile beŋzeridi ḫūb
O dem bir naʿra urdı ol felekler iŋledi s̲ānī

17 İtdi ʿAbd-i Cebbāra ki ey merdūd u ey melʿūn
Gelüŋ meydānıma bu dem göresiz ceng merdānı

26a

1 Eyitdi nereden geldi ʿaceb bu yezīdüŋ ḫışmı
Ḳanı bir pehlüvān yoḳmı anı tā eyleye fānī

2 Ġażanfer girdi meydāna muḳābil geldi merdāne
Didi ey ferd bī-gāne seni ben iderem fānī

3 Ṭolandı ol laʿīn andan atına virdi bir meydān
Çevirüp gürzini andan ḥavāle eyledi anı

4 Görürler nev-civān ol dem ayaḳların yere urup
Havāya ṭayr-veş uçup ḫalāyıḳ ḳaldı ḥayrānı

5 Ġażanferdür iken ey serʿaceb bu nābekār neyler
Havādan indi bir depme urur aŋa ẕelīl-ānı
6 Vücūdı ḫurd u ḫamı yāb olup düşdi yere bī-cān
Ki anuŋ ruḥı nā-pāki ziyāret ḳıldı nīrānı
7 Civān ol dem girü cevlān idüben er ṭalep ḳıldı
İki leşker aŋa taḥsīn iderler cümle yeksānı
8 Eyitdilerʿaceb kimdür bu tāze nev-civān nev-res
Didi Aḥmed kime teşbīh idersiz anı ey dāni
9 Didiler sīret-iʿālī şecāʿatle ḳamu ḥāli
Bunuŋ cengin bizüm merḥūmu Ḥīt ider idi anı
10 Didi Aḥmed naẓırıŋuz hemīşe ḫayra var olsun
Ki oġlı Ḥīti mümtāzuŋ budur Sām ismi cānānı
11 Pes andan urdı bir naʿra itdi ḳanı er gelsün
Ki sulṭānı teberdāruŋ aluram intikāmını
12 Eyitdiʿ Abd-i Cebbār ey yezīdüŋ ḫāṣları gelüŋ
Yöridi birbir ardınca ziyāde pehlüvān-ānı
13 Ḍuḥā vaḳti olınca tā ḳılıcı ṣaldı merdāne
Ki yetmiş dört ḫavārici ḳılur ḫāk-ile yeksānı
14 Bu ḥāli gördi çün melʿūn ḳomaŋ deyü nidā itdi
Yöridi ḫāricī birden iderler ceng-i merdānı
15 İki leşker ḳatılup ḳan buḫārı aġdı eflāki
Erenler ḥarb u ḍarbından şu deŋlü dökdiler ḳanı
16 Yarındası gün oldı çün ālāylar baġlanup ṣaflar
Görürler Ḳuds yolından toz ẓuhūra geldi ekvānı
17 İçinden bir pelīd ol dem nümāyān oldı key muḥkem
Ki kaddi mile beŋzer hem ṣanasın iblīs u sānī

26b

1 Ṣarı yüzlü ṣarı beŋzlü ṣarı bıyıḳlı bir melʿūn
Meyānında ġurābiyye bıçaġı gör o şeyṭānı
2 Elinde bir uzun ḫarba hemān-dem urdı bir naʿra
Benüm sekbā-yı seg ṣūret Ṭāġulı oġlı Şīrānī
3 Bu gün ol gün durur kim ben atamuŋ intiḳāmını
İy ʿArcī nā-be-kār senden aluram devr-i ferhānı
4 Gelür ʿAbdu’l-Mecīd ol dem çıḳar meydānına anıŋ

Ḍurūb u ḥarbi ḍarb-ıla yaralu döndi nālānı

5 Pes andan ʿAbd-i Mācid hem girer meydānına anıŋ
Bu daḫı zaḫm-ıla ol dem girü döndi saḳīm-ānı

6 Laʿīn ol günde üç ādem şehīd ḳıldı ḳatı muḥkem
Yigirmi yedi server hem yaralu döndi giryānı

7 O günüŋ geldi aḫşāmı çalındı ṭabl u ārāmı
Ki ol er-zāde bednāmı laʿīnler sevdi yeksānı

8 Yarındası yöridi Sām hemān dem girdi meydāna
O dem cevlān idüp laʿbi hüner gösterdi şīrānī

9 Yöridi bir pelīd geldi ki ʿAbdullah idi adı
Hemān bir ḍarb urup ol dem ḥavāle ḳıldı erzānı

10 Siper-i nevrūzı şāhı ber-ā-ber virdi ol cāna
Pes aŋa urdı bir depme hemān ḫūrd eyledi anı

11 Gelüp ḳaysı laʿīn ol dem yöridi girdi meydāna
Ki üç ḥamle ider Sāma urur ḍarb dilīrānı

12 Bularuŋ her birin bir laʿible menʿ eyledi āsān
Dönüp bir ḍarb-ile ol dem iki pāre ider anı

13 Pes andan nevrūzı şāhı bıçāġın şaldı merdāne
Birer birer helāk itdi yüz elli pehlüvān-ānı

14 Çögürdi anı sekpāyı eyitdi ʿAbd-i Cebbāra
Baŋa sen himmet eyle ben varayım cenge şirānī

15 Eyitdi cānum er-zāde yezīd saŋa muʿīn olsun
Eliŋe deste-gīr ola göreyim seni ey Danī

16 O dem sekbā-yı şīr-āne muḳābil geldi merdāna
Çevirüp ḥarba sīn cāna ḥavāle eyledi anı

17 Hemān-dem server-i ʿālem havāya eyledi pertāv
Ḫaṭāya ḥamlesi geçdi gör imdi ḫayb-i ḫüsrānı

27a

1 Havādan indi ol cāna diledi ḍarb ura aŋa
Laʿīn bir cānibe atdı özini ḳıldı pinhānı

2 Bu ḥāle üzre ikisi bir zamān ceng itdiler muḫkem
Arada yetmiş üç ḥamle ḫaṭā geçdi ʿadīm-ānı

3 Bulara ṭurdılar ol dem iki ʿasker temāşāya
Taḥayyürde ḳalur cümle ʿaḳıllar ḳaldı ḥayrānı

4 O dem Ḥīt-zāde bir kerre havāya eyledi pertāv
Hemān ʿuḳḳābi-veş ol dem atılup māh-ı tābānı
5 İnüp er-zādeʾi ol dem şunup ṭutdı yaḳasından
ʿAẕīm ol ḳadd u bālāyı havāya refʿ idüp anı
6 Yedi adım ṣaġına hem yedi adım ṣolına hem
Havāda gezdürüp pür ġam ḫalāʾiḳ ḳıldı seyrānı
7 Pes andan ḳaldurup öyle zemīne urdı ol cāna
Şu deŋlü ṣaḥn-ı meydān bir zamān ṣarṣıldı her yanı
8 Laʿīnüŋ ellerin ol dem ḳafāya pend idüp muḥkem
Boġazına ṭakup palheng sürüp getürdi şeyṭānı
9 Pes andan aḥrādur Sulṭānı ʿArcī Aḥmeduʾz Zemcī
Siyāsete çökerdiler ḳamu ḥāli perīşānı
10 ʿAsā ile ikiyüz hem laʿīne urdılar muḥkem
Çıḳarup dişlerin ol dem gör ol āh-ile efġānı
11 Pes anı atdı zindāna ẕelīl-āne ḥaḳīr-āne
Ḥarām-zāde ẓafer yana ḳırar pendin ḥazīn-ānı
12 Urup ol dem şehīd ḳıldı tamāmet ol yedi sünnī
Firār olup gelür fennī bulur melʿūn u şeyṭānı
13 Eyitdi ʿAbd-i Cebbār gel beyān eyle ne ḥāl oldı
ʿAceb nice ḫalāṣ olduŋ beyān eyle kemā-kānı
14 Didi rüʾyāda gördüm ben pederim Ṭāġūlı geldi
Eyitdi baŋa ey oġlum göreyim seni cānānı
15 Ziyādeler ile Aḥmed ile ḥaḳḳı ḥuḳūḳum var
Aŋa var sen cefā itme çıḳarsun cümle esnānı
16 Atamuŋ sözini ṭutdum aŋa vardum bunı itdüm
Helāḳ itdüm yerine on yedi sünnī müsülmanı
17 Didi ey cānım er-zāde pederüŋ yalaŋuz mı dı
Eyitdi hiç pederim yalaŋuz eyler mi seyrānı

27b

1 Bilesince idi Mervān yezīdī Naṣrı Seyyār hep
Refīḳleri atamuŋ çoḳ yezīdī cümle Mervānı
2 Eyitdi hiç benüm içün didiler mi saŋa nesne
Eyitdi didiler ancaḳ bu güne idi ʿunvānı
3 Cehennemde bir issi yer anuŋçün eyledün ḥāżır

Yaḳında kileser aŋa bulısar ḥarrı nīrānı

4 Ḫorosān cānibinden çıḳdı bir toz
ʿUlüvvi āsumāna irdi bir toz

5 Siyāh nuṣret ʿalemler oldı peydā
Ki yas u mātem ile cümle şeydā

6 Görürler bir yigit oldı nümāyān
On altı yaşına bir merd-i ezmān

7 Ziyāde heyʾeti ẕī ḳadd-i bālā
Boyı on yedi eriş idi hālā

8 Ebā Müslimün oġlı Şīr-i Yezdān
Adı Saʿdi Zülāl idi kemā-kān

9 Görişüp tābūtı ḳıldı ziyāret
Ḳamu ḳan aġladı ḳalmadı ṭāḳat

10 Elif Ḫatun anası daḫı geldi
Bile dört yüz ḳız oġlan cāriyedi

11 Daḫı ḳırḳ biŋ dilīr-ān nā-müdārān
Dögeli merd-i ezmānı süvāre an

12 Gelüp Aḥmed-ile görüşdi ḫatun
Ḫarem Yūsufda sākin oldı ḫatun

13 Pes andan ṣāf ālāylar baġladılar
ʿAceb meydāna kim gire didiler

14 Elif Ḫatun süvār oldı dil-ārā
Vücūdın ġarḳ-ı āhen ḳıldı sārā

15 Niḳāb-ile ḳalupdı ʿazm-i meydān
Didi er gelsün ey ecnād-ı şeyṭān

16 Hemān-dem Caʿfer ibni Leyṯ yöridi
Ḫavāle ḳıldı tīġin key eridi

28a

1 Siper virdi aŋa ol dem dil-ārā
Pes anı menʿ ḳıldı āġ u ḳara

2 Elif Bānū ḫudā olsun muʿīni
Ḫıyār gibi iki biçdi laʿīni

3 Başı top gibi yere oldı ġalṭān
Elif Bānū girū eyledi cevlān

4 Laʿīnüŋ oġlı itdi ʿazm-i meydān
Çeküp tīġin ḥavāle ḳıldı şeyṭān
5 Elif Ḫatun pes anı menʿ ḳıldı
Anı bir ḍarb-ile hem iki buldı
6 Birer birer temām elli yezīdī
İki biçdi yere ṣaldı mezīdi
7 Bu ḥāli gördi çünkim ʿAbd-i Cebbār
ʿAlem depretdi ol melʿūn u murdār
8 Yöridi ḫāricīler cümle yek-pār
Elif Bānū muḳābil oldı hem-vār
9 Bunı çün gördi İslām pehlüvānı
Yöridiler ḳamu pīr u civānı
10 Ḳılıç çeküp ḳarşıdı iki leşker
Kesildi el ayaḳlar düşdi leşler
11 Yerüŋ bir ḳatı atıldı havāya
Atılup top gibi başlar ovaya
12 Ḳılıçlar berkı ḫāṭıf gibi
Nice tenler zemīne düşdi başlar
13 Erenler naʿrası atlar āvāzı
Düşen leşler yıġılup ṭoldı yazı
14 Gāhī anlar bulara oldı ġālib
Gāhī bunlar olara geldi ġālib
15 Zülāl-i Saʿd şu resme ceng iderdi
Ḳılıcından yere ḳanlar yaġardı
16 Biri birine ṣāfları ururdı
Nice ser-keş laʿīnler oldururdı
17 Şehīd oldı yedi biŋ ol gün ādem
Yezīdī yigirmi dört biŋ mürd olur hem

28b

1 Zaḥmıdāruŋ ḥisābı yoḳ dirīġā
Ziyāde ah-ı efġān oldı peydā
2 Mesā irüp çalındı ṭabl-ı ārām
İki leşker oturup ḳıldı ārām
3 Melik-zāde o gice gördi rüʾyā

Ebā Müslim ḥużūra geldi güyā
4 Didi benden selām eyle ḳamuya
Yüziŋüz aġ ola devr-i nümūya
5 Göreyim sizi er gibi olasız
Cihān feṭḥ-i fütūḥ ola bilesiz
6 Didi Aḥmed bize de ẓāhir oldı
Ki baŋa bu başarat daḫı geldi
7 Yaḳında bizlere maġrib seferi
Görinür fetiḥ daḫı ser-be-seri
8 Diŋle Bādıldā Muḥammed neyledi
Kendüyi bir hindi şekline ḳodı
9 Düzdi bir nāme getürdi bilece
Ġarḳ olup ṭopraġa toza ey nice
10 Bāre-gāhı ʿAbd-i Cebbāra irüp
Ṭurdı ol dem ḳapuda naʿra urup
11 Elçiyem bu dem beni güldüresiz
ʿAbd-i Cebbāra beni bildüresiz
12 Ol laʿīn sordı ʿaceb ḳandan gelür
Bire getürüŋ göreyim kimden gelür
13 Destūr oldı girdi ol dem içerü
Ehl-i dīvān baḳdı aŋa rū-be-rū
14 Gördiler kim bir ʿacāʾib hindi bu
Ṣaġ u ṣol zīller gūna-gūn anda bu
15 Arkasında yedi ḳat dībā geyer
Ṣaġ u ṣol ḫançerleri hem sīm u zer
16 Öŋine ḳantura sīm ṣacaḳ döker
Omuzında bir ʿacāʾib ḫoş teber

29a

1 Nāmesini ṣundı başladı kelām
Şāhı Hindī sizlere ider selām
2 Siz Türābīleri eglendüresiz
On güne dek ben gelürem göresiz
3 Vardurur on kerre yüz biŋ ʿaskerüm
Yedi yüz biŋ kergedanum fīllerüm

4 Pāyimāl idem ayaġa anları
İşidüp şād eyleyesiz cānları
5 Nāmesini okudılar öylece
Yazarıdı ʿaskerim var ey nice
6 Muḫtelif ecnās-ı cemʿ itdüm hele
Ben Türābīleri getürem ele
7 Çün oḳudı ʿAbd-i Cebbār oldı şād
Tācını atdı havāya güldi şād
8 Didi uşde bende bildüm ey püser
Girü yezīdüŋ çıraġı yanısar
9 Bāde üç ḫilʿat geyürdi enveri
Rūm ḫarācını deŋerdi her biri
10 Ol ḳadar altun buŋa itdi ʿatā
Pāyitaḫtda yer virüp kıldı ʿatā
11 ʿĀlem aġyārdan ki ḫālī oldılā
Ṭarulı buḫūrı yaḳdı oldılā
12 Başını ḫırḳaya çekdi ey püser
Rāyiḥa meydānı ṭutdı ser-be-ser
13 Cümlesi bī-hūş oluban sernigūn
Ölü gibi yatdılar cümle yekūn
14 Melʿūnuŋ ṣaç u ṣaḳalın ḳazıdup
Bir uzun külāh başına geydürüp
15 Maḳʿadı üzre oturdup beline
Oḳ u yay virdi pes anuŋ eline
16 Boyalar sürdi laʿīnüŋ yüzine
Güne güne çehresine gözine
17 Adı ṣanı bellü başlardan baḳup
Elli melʿūn ādemüŋ başın kesüp

29b

1 Hazīneye girüben virdi fenā
Döndi İslām ʿaskerine bī-ʿanā
2 Yolda er-zādeʾi buldı dinlenü
Şāh Müslim tābūtını yüklenü
3 Geldi aŋa naʿra urdı bu emīn

Aḥmedü’z-Zemcī benüm geldüm yaḳın
4 Cān elümden ḳande idesin ḫalāṣ
Uşde geldüm ey laʿīn eyle menāṣ
5 Aḥmed adın çün işitdi nā-be-kār
Berḳdi yere tābūtı idüp firār
6 Atılup ʿuḳḳābi-veş irdi aŋa
Yetişüp on yerde zaḥm urdı aŋa
7 Tābūtı aldı getürdi bu yaŋa
Leşkeri İslāma irdi bu yaŋa
8 Çün ki Aḥmed uykusından uyanur
Gördi üç müʾmin şehīd olmış yatur
9 Bāre-gāhı bir ṭarafdan yerdiler
Şāh Müslim tābūtı yoḳ gördiler
10 Bir kez ah eyledi ol dem şāhı dīn
Aḥmed ol dem naʿra urdı bir kezin
11 Begleri cemʿoldı anda her biri
Ṣoġudı ḥalḳuŋ eli ayaḳları
12 Hep perīşān ḥāl olup anda hemān
Girdi bādıldā içerü ol zamān
13 Arḳasında Şāh Müslim tābūtı
Gördiler çün şād olup cümle ḳatı
14 Ḫāricīler çün ṣabāḥ oldı görür
ʿAbd-i Cebbārda ḥareket yoḳ ṭurur
15 Nitekim üsṭüveç u cini ol laʿīn
Serserā ṣalḳım ṣacaḳ ṭurur hemīn
16 Gördiler ʿālem ḫarāb olmış yatur
Keştelerden püşteler ṭolmış yatur
17 Ol laʿīni göricek eyle hemān
Beŋzlerinde kimsenüŋ ḳalmadı ḳan

30a

1 Çün ayıldı virdiler mirʾāt aŋa
Baḳdı çünkim atdı anı bir yaŋa
2 Āyineʾi urdı yere aġladı
Yüzine aldı niḳāblar baġladı

3 Eyledi gencüriler feryād-ı dād
Uş ḫazīnede daḫı ḳalmadı zād
4 Baġdād ṭarafından o dem tozlar ẓuhūr itdi alā
Şöyle ki ṭutdı gün yüzin her biri baḳdı ol yaŋa
5 Çün ʿAbd-i Cebbār laʿīn gördi anı bildi hemīn
Mehleb-i çūb gerdānımış imdād içün geldi aŋa
6 Bir nice biŋ ʿasker ile Mekkī aŋa ḳarşu varup
İʿzāz-ıla iʿẓām-ıla getürdüler anı şuŋa
7 Ḫarbına daḫı ḍarbına Rüstem Nerīmān Sām-ile
Ṭurmaġa ḳādir olmayup şöyle ḳatında bir gedā
8 Ṣulṭān ʿArcī gördigim bir ḳadd u balā anda var
Yigirmi yedi eriş boyı bir ḳara ṭaġa istivā
9 Bir nemde taḳye başına ḳat ḳat giyinmiş nemdeler
Neheng derisinden kemer pendi meyāna bī-ḫafā
10 Aḥmed buyurdı ger olar ḳuvvete eyler iʿtimād
Biz ṭayanuruz ḫāliḳa iderüz aŋa ittikā
11 Ṣaflar ālāylar baġlanup meydān daḫı zīnet bulup
ʿAzm eyledi mehleb-i çūb meydāna girdi nā-sezā
12 Elinde deste çūb hemān mūḫler var anda bī-kemān
Dörder eriş uzunluġı pūlāddan idi hep senā
13 Kūhu'l berūz olsa girü ṭāḳat getürmezdi aŋa
Pūlāddan olsa bir siper ḫāʾil girü olmaz aŋa
14 Sulṭān ʿArcī yalvarup eyledi Allāha duʿā
Şerrinden eyle sen emīn yā Rabbenā yā Rabbenā
15 Mıżrāb hemān raḫşın sürüp girdi anıŋ meydānına
Gürzin başından çevirüp bir ḍarb aŋa itdi edā
16 Ol çīni pūlād gürzini bā hem aŋa ḳarşu varup
Gerçe alup menʿ eyledi lākin begendi fī'l vedā

30b

1 İki ṭarafuŋ ʿaskeri ḍarba daḫı menʿa eri
Ḫayretde ḳaldı her biri taḥsīn iderler hā ve hā
2 Didi laʿīn medḥūŋ hemān dillerde oldı dāsitān
Ḫaşmuŋa rāst geldüŋ bu an göstereyüm saŋa cezā
3 Pes ol muḫālif deste çūb ile hemān bir ḍarb urup

Server o dem muḥkem ṭurup ḳarşu siper virdi aŋa

4 Pes ol muḫālif deste çūb indi sipere muḫlanup
Geçdi siperden ketfiye zaḥm irdi aŋa nā-sezā

5 Mıżrāb görüp ḳan cübbeden fora miṣāli atılup
Server zaḥmıdār oldı çün ḳaldı ʿamelden bī-nevā

6 Mıżrāb o dem ġayret idüp bir oḳ havāle eyledi
Mehleb gelürken raḫşına urup atı ḳıldı fenā

7 Mehleb at-ile ey püser oldı yere zīr ü zeber
Mıżrāb atın çevürdi er geldi girüye bī-ḫafā

8 Melʿūna at getürdiler bindi süvār oldı o dem
Kelb-i ʿaḳūra döndi hem naʿra urur ol bī-ḥayā

9 Pes laʿli ḥabbe yöridi bir ḍarb ḥavāle eyledi
Mehleb siper virdi aŋa menʿ eyledi ḳıldı hebā

10 Döndi laʿīn bir ḍarb urup server siper virdi ṭurup
On yerde oldı yaralu ḳalmadı ṣaġ aʿżā senā

11 Ab-gīni nām geldi idüp melʿūna bir gürz indürüp
Meydān içinden çıḳarup serveri ol nūr-ı hüdā

12 Bir ḍarb urup ol dem pelīd ab-gīni nām oldı şehīd
Başdan meyāna tā mezīd hep ḫurd-ı hām oldı fenā

13 Biri bir ardınca laʿīn yetmiş üç ādem Müslimīn
Yaralu ḳıldı pür ḥazīn hep adı ṣan issi hümā

14 Aḥmed melūl oldı hemān geldi simāʿa ol zamān
Bir naʿra irdi nā-gehān ṣarṣıldı meydān hā-kezā

15 On ṭoḳuz eriş ḳaddile Sām irişüp atdı ẓuhūr
Geldi serīʿ rūzgār-veş oldı piyāde bā ṣafā

16 Server muḳābil oldı çün bir naʿra itdi buyurup
Ey pehlüvān kuvvetiŋe ġarrā olma sen ey bī-ḥayā

17 Melʿūn ḳakıdı ol zamān gürzin çevirip nā-gehān
Server atını bī-emān diledi ura mā yaşa

31a

1 Server ayaḳların ḳaḳup bir kerre yā Allāh didi
Gitdi havāya ṭayr-veş gör imdi ol nūr-ı Ḫudā

2 Melʿūn anı gördi didi ey nā-be-kār noldı saŋa
Zencīr ile mi çekdiler göge seni noldı saŋa

3 İndi girü ol nev-civān bir depme urdı nā-gehān
Yıḳıldı ol maġbūn hemān naḳış zemīn oldı revā
4 Server diledi başını teninden eyleye cezā
Geldi ʿumūmen ḫāricī ḳapdı anı itdi cüdā
5 Sulṭān ʿArcī şād olup ol dem işāret eyledi
Yöridi İslām ʿaskeri cenge girer pāy u gedā
6 Düşdi cesedler aḳdı ḳan atıldı beşler çıḳdı cān
Ḳopdı ḳıyāmet ol zamān ṭoldı cihān ender ṣadā
7 Ceng eyleriken ol zamān bir toz göründi nā-gehān
Altmış ʿalem oldı ʿayān altmış biŋ er geldi şehā
8 Başları beni ḥayy-i ʿād nesl-i ʿArab meʿdi kereb
Ṭoldılar ol dem ḫārice ṣalup ḳılıçlar bā-ṣafā
9 Cūş u ḫarūşa geldiler şemşīr-i bürrān ṣaldılar
Leşi leşe ṭayatdılar taḥsīn ider arż u semā
10 Aḥmed ururken ḳılıcı ol ʿAbd-i Cebbāra irüp
Bir naʿra urdı ey laʿīn uşde seni buldum revā
11 Melʿūn bunı gördi ḳaçan at boynına düşdi hemān
ʿAḳlı gidüp oldı yaman geldi belā ender belā
12 Aḥmed yaḳasından ḳapup başından anı çevirüp
Andan yere öyle urup gümledi meydān mā-sivā
13 Sulṭān ʿArcī tīz inüp melʿūnuŋ iki ellerin
Ḳafāsına pend eyleyüp rüsvā-yı ʿālem mā-cezā
14 Ayaġına ipler ṭaḳup at ḳuyruġına baġladı
Server süvār oldı ata sürdi getürdi bā-ʿana
15 ʿAbd-i Cebbār ele çün girdi laʿīn
Elif Ḫatunı getürdi şāh-ı dīn
16 Nice dürlü sileler urdı aŋ
Çoḳ eziyyet eyledi o günden soŋa

31b

1 Ḫabse emr itdi emīrü'l-müʾminīn
Soŋra aṣam ʿibreten li'l-ʿālemīn
2 Ṭāġūlı-zāde gezüp izler idi
ʿAbd-i Cebbār furṣatın gözler idi
3 Bir gice furṣat bulup geldi laʿīn

Ṭārū ile mest ider saʿdī hemīn
4 Çaldı ol saʿd-i zülāli arada
Gizler anı ṭaġda bir maġārada
5 Bir ḳoyun çobanın anda öldürüp
Melʿūn ol dem şekline anuŋ girüp
6 Bāre-gāhdan ḳopdı feryād aġlamaḳ
Ḳanı saʿd deyü yürekler ṭaġlamaḳ
7 Bildi Aḥmed ol laʿīnüŋ işidür
Didi sekbā-yı ne yavuz kişidür
8 Yürüdi feth-i rikābı ilerü
Ḫāricī ʿaskerini gezdi girü
9 Bulmadı saʿdi zülālden bir nişān
Ṭaġ yolına döndi ol cānān cān
10 Gördi bir çoban ṭurur çalar ḳaval
Didi aŋa şu derāhimleri al
11 Baŋa yemek vir didi nola hemān
Ṭarulayup virdi aŋa ol zamān
12 Yedi çün bī-hūş olup düşdi hemīn
Baġladı ġara getürdi ol laʿīn
13 Baʿde-hū gitdi selīm sebze boş
Daḫı bādıldā yöridi ḳıldı cūş
14 Bu ikisi daḫı oldı öylece
Baġladı ġara getürdi ey nice
15 Çün ṣabāḥ oldı żiyā geldi nehār
İki ʿasker oldılar cenge süvār
16 Ṣaġ u ṣol ṣāflar bezendi rāye-gān
Buyurur Sulṭān-ı ʿArcī ol zamān
17 ʿAbd-i Cebbārı getürdi bu emīn
Ḳoltuġından ṣalb-dār itdi hemīn

32a

1 Ḫāricīler gördi anı aṣılu
Gözleri hep ḳanıla oldı ṭolu
2 Ḫāricī dāra yöridi bī-emān
İki ʿasker cenge ṭurdı bī-girān

[3] Nīzeler açsada cümle uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri toġradı
[4] Ceng iderdi Şāh ʿArcī lā-emān
Tīġ-i baṭṭalı elinde bī-gümān
[5] Nicesini anda bī-cān eyledi
Ḫāricīleri perīşān eyledi
[6] Önine geldi Temīm ibni Ziyād
Ḳapdı anı kemerinden şad u bād
[7] ʿAbd-i Cebbārıŋ yanına getürüp
Anı daḫı salb-dār itdi irüp
[8] Mehleb ol dem sancudan ḫasta idi
Bāre-gāhında yatur beste idi
[9] Ḫāricīleri perīşān itdiler
Ṭabl-ı ārāmı çaluben gitdiler
[10] Aldı bir nāme Elif Ḫatun hemān
Yazdı Aḥmede ki ey şāh-ı cihān
[11] Şāh Müslimüŋ elemi bir yaŋa
Şimdi evlādım elemi bir yaŋa
[12] Yaḳdı cānım baġrımı ḫūn eyledi
Gözlerim yaşını ceyḥūn eyledi
[13] Baŋa bir dermān idüp bir çare ḳıl
Server anı işidüp oldı melīl
[14] Aḥmed ider yā melik-zāde işit
Yol görindi bize şimdi yā yigit
[15] Aldı Sāmı girdiler yola revān
Ḳıldılar tebdīl-i ṣūret nā-gehān
[16] Ṭaġ yolına vardılar anı gezüp
Ṭaġı elekden süzer gibi sürüp
[17] Bir bölük koyun gezer otlarıdı
Ol laʿīn Nāʿim yatur horlarıdı

32b

[1] Bildi Sām anı göricek bī-ḫilāf
Aḥmede didi ki yā ʿamū-yı ṣāf
[2] Ṭāġūlı oġlı laʿīn uşde yatur

Aḥmed aŋa bir ʿasā ile urur
3 O laʿīn ṭurdı yerinden ḥaykırup
Hem ġurābiyyeʾi çekdi el urup
4 Yüz yaşar varıdı anda bir aġaç
İki biçdi atdı anı bir ḳulāç
5 Uçdı Sām anı yaḳasından ḳapup
Urdı yere pende çekdi bağlayup
6 Didiler aŋa ḳanı hem-rāhımuz
Didi yoḳdur kimseden āgāhımuz
7 Aḥmed eyder seni ben öldüreyim
Şimdi anları saŋa buldurayım
8 Urdı melʿūna temām beşyüz ʿasā
Āsumāna çıkdı feryād u mesā
9 Didi biŋ pāre ider şek söylemem
Anları ben saŋa iḳrār eylemem
10 ʿAhd idersen beni öldür māyesin
Ol zamān iḳrār iderem cümlesin
11 Didi aldurmam seni ben yā meded
Seni lākin ḥabs iderem tā ebed
12 Öklerine düşdi ġāra geldiler
Cümle serverleri anda buldılar
13 Aldılar hep bağlarını açdılar
Ehl-i İslām ʿaskerine geçdiler
14 Bile er-zādeʾi alup gitdiler
ʿAbd-i Cebbār yanına ḥabs itdiler
15 Pehlüvānlar cümlesi şād oldılar
Gördiler maʿmūr u ābād oldılar
16 Aldı ḫatun oğlını ḳucakladı
Bağrına başdı yanına ṣaḳladı
17 Ol ḥarām-zāde o gice neyledi
Bağların çözdi güşāde eyledi

33a

1 ʿAbd-i Cebbāruŋ ḳamu pendin alup
ʿĀlem aġyārdan daḫı ḫāli olup

2 Ol zamān furṣat ġanīmet buldılar
Ḳaçdılar ordularına geldiler
3 Çün ṣabāḥ oldı bilindi ṣaġ-ı ṣol
Ehl-i İslām oldılar cümle melūl
4 Aldı Aḥmed ḳırḳ bahādır pehlüvān
Cübbe cevşen geydiler cümle hemān
5 Bir gice aʿdā-yı şeb-ḫūn itdiler
Her ṭarafdan naʿra vü ün itdiler
6 Naʿradan ṭoldı zemīn u āsumān
Aḥmedü'z-Zemcī benüm geldüm hemān
7 Ḫāricīler uyḳudan itdi ḳıyām
Birbirine urdılar tīġ-i peyām
8 Aradan serverler ol dem döndiler
Bāre-gāhlarına gelüp ḳondılar
9 Ḫāricīler çün ṣabāḥ oldı ʿayān
Gördiler yād içlerinde yoḳ hemān
10 Gördiler hep birbirini ḳırdılar
On yedi biŋ ḫāricī mürd oldılar
11 Yaralunuŋ ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
Ḫāricīler gördi çün aġladı çoḳ
12 Caʿfer ol dem ḳırḳ biŋ er aldı berü
Didi varuŋ ʿAbd-i Cebbāra girü
13 Başları Meşcer ile Behrām idi
İkisi gürpüz ḳanı bed-nām idi
14 ʿAbd-i Cebbāra çü buldılar vuṣūl
Şād oluban cemʿi ḳıldı ṣaġ u ṣol
15 İkisi ʿasker ṣāf ālāylar baġlayup
Ṣaġ u ṣolı ḳalbi gāhī ṣaġlayup
16 Kim kere meydāna dediğin nā-gehān
Mehleb ol dem cūş idüp oldı revān
17 Kergedānın bindi bir naʿra urup
Bir ḳara ṭaġ gibi meydāna girüp

33b

1 Bir mübāriz var ise gelsün berü

Kim gelürse ṣaġ esen varmaz girü
2 Zühlistānı girer meydānına
Anda üç ḍarb urdı anuŋ cānına
3 Cümlesini menʿi ḳıldı buġz u kīn
Döndi bir ḍarb urdı aŋa ol laʿīn
4 Ḫurd-ı ḫām idüp anı ḳıldı şehīd
Gitdi ʿadna uçmaġa hel min mezīd
5 Gördi Aḥmed ḳalmadı ṣabra ḳarar
Girdi meydānına anuŋ nāmüdār
6 Gürz-ü girān cenge ṭurdılar yaḳın
Ḥamleler on dört ḫaṭā geçdi hemīn
7 Çünki nevbet Aḥmede geldi hemān
Didi gel İslāma gir ey pehlüvān
8 Āḫiret dünyā olasın tā emīn
Saŋa yazuḳdur ölüm olma mühīn
9 Bugün elimden saŋa olmaz necl-āt
Suŋdı buŋa ol laʿīn u bī-ḥayāt
10 Didi bārī yādigārım al ʿadüvv
Server aŋa anda bir mühre uru
11 Başı beyni tārimār oldı laʿīn
Nā ümid oldı ḥayātından hemīn
12 Depesi üzre yıḳılup virdi cān
Hem cehennem ateşine irdi cān
13 ʿAbd-i Cebbār aġladı ün eyledi
Didi Aḥmed baġrımı ḫūn eyledi
14 Ḍarb urup ol şāhı merdān-ı mezīd
Yetmiş üç melʿūnı ḳıldı nā-bedīd
15 Meşcer ol gün eyledi ḥarb-i şedīd
Ṭoḳuz ādem eyledi ol gün şehīd
16 Aḥmede tīġin ḥavāle eyledi
Bu daḫı defʿ-i melāle eyledi
17 Aḥmed ol dem ra’dı-vārı ḥaykırup
Kemerinden ḳapdı anı dest urup

34a

[1] Ḳaldurup urdı zemīne baġladı
Getürüp ʿalem dibinde ṭaġladı
[2] Oġlı ʿUdvān çekdi ḳılıç Aḥmede
Bileğinden ṣıḳdı elin ey dede
[3] Düşdi ḳılıcı elinden ol zamān
Urdı bir mühre o sulṭānı zamān
[4] Rahş-ı başı ḫūrd olup düşdi yana
Ṭutdı getürdi babası yanına
[5] Bir nücūm sāʿatde ol dem şīr ü ner
Ḫāricīlerden yüz ellisin biçer
[6] ʿAbd-i Cebbār aġladı baḳdı yola
ʿArcī nā-be-kār ile ḥālüm no'la
[7] Emir ḳıldı ṭabl u ārām urdılar
Her birisi meskenine vardılar
[8] Gördiler ṣaḫrā yüzinden ẓāhir oldı bir ġubār
Çıḳdı ol dem Aḥmedüŋ öŋine geldi bir süvār
[9] Dest-i pūs idüp çıkardı nāmesini uzadup
Virdi Aḥmedüŋ eline eyledi anda ḳarār
[10] Nāmenüŋ mefhūmı bu kim ben ʿAzīz-i Mıṣrıyem
Sen ki İslām pādişāhısın nīgāhbānı iy yār
[11] Geldi Mehlān yigirmi dört kez yüz biŋ er ile çıkup
Yedi kez yüz biŋ piyāde ʿasker-ile bī-şümār
[12] Mervān oġullarını diler ki ide pādişāh
Aradan sizi getürmek diler anlar ḫūr u zār
[13] Baka her ḳanda irerse yıḳa erkegin ḳurb
Mālını yaġma dişilerin esīr ide ḫasār
[14] Bu ṣıfatla geldiler İskenderiyyeden çıkup
Ṭaşdı deryā gürleyüp geldi besī mevc biḥār
[15] Mıṣr u Şāma daḫı Baġdād üzre yörimek diler
Hep diyārları ḫarāb itmek diler ol ḫākisār
[16] Her ne lāzım ise anı idesin ey şāhı dīn
Bilmedüŋ yoḳsa iderdük dimeyesiŋ ey Nigār

34b

1 Didi Aḥmed ey hecīn benden ʿAzīze ḳıl selām
Māl ile īḳbāle varsun anlara bā-ıżṭırār

2 Bu diyārlar hep sizindür anlara ide cevāb
Tā ki Mışrı ḳurtara aʿdā elinden bī-żarār

3 Aḥmed ol dem māl virüp hecīne ʿizzetü ḳıldı ḫoş
Elvidāʿ idüp yola ʿAzmi Mışrī itdi o yār

4 Geldi birʿayyār daḫı Şām valisinden Aḥmede
Aŋa daḫı bu cevābı virdi ol şāh-ı kibār

5 Hele bir kez evvelā gelsün bize aʿdā-yı dīn
Sāniyā devlet görelim ḳanḳısına ola yār

6 ʿAsker eyder ʿAbd-i Cebbāra viremeyüz cevāb
Şimdi melʿūnlar gelince işimüz ola ḫasār

7 Didi Aḥmed yüz çevirmedüŋ bu aŋa kimseden
Şimdi daḫı ceng iderüz tā olınca āşikār

8 Ṣāf ālāylar baġlanup cenge süvār oldı çeri
Ey ʿaceb meydāna kim gire didi aġyār-ı yār

9 Yürüdi Mıżrāb o dem gūyā ki āhenden cebel
Bir zamān laʿbi hüner gösterdi anda nāmüdār

10 Bir pelīd meydāna girdi ismi Ebū'l-ʿAnkebūt
Naʿra urup gürzini ḳıldı havāle nā-be-kār

11 Dest urup Mıżrāb o dem ṭutdı laʿīnüŋ gürzini
Çekdi elinden alup atdı yabana der-kenār

12 Naʿra urup başına gürzin havāle indürüp
Hep başından tā ayaġa ḳıldı anı ḫurd u hār

13 Döndi andan naʿra urup yana er ḳıldı ṭalep
Daḥveʾ-i kübrā irince ceng ider ol pāyidār

14 On ṭoḳuz melʿūnı urup ḳıldı cümle nā-bedīd
Ol zamānuŋ Rüstem-i Zālı idi her biri ḫār

15 Baʿde-hū bir ferdi vāḥid girmedi meydānına
ʿAbd-i Cebbār kuma idüp yöridi kum-ı şirār

16 Ehl-i İslām daḫı geldi tīġ-i bürrān parlayup
Naʿralardan ṭoldı ʿālem düşdi tenler bī-şümār

17 Top gibi başlar atılup yunḳaʾ-i neccārı-veş

Aḳdı ḳan deryā miṣāli ṭoldı saḥrā negi var

35a

1 Tā o gün aḫşām olınca tīġ-i bürrān ṣaldılar
İki ʿasker döndi ol dem yerine itdi ḳarār

2 Geldi cezīreʾ-i ʿummān pādişāhı ismi ʿād
ʿAskeri yüz elli biŋ gürbüz pelīd ebter süvār

3 Her biri yüz elli ādemden çevirmez idi yüz
ʿAbd-i Cebbāra gelüp eylediler anda ḳarār

4 Didi ʿād bū gice biz anlara bir iş idelüm
Yigirmi dört biŋ er gönderelüm şeb-ḫūne hār

5 Çün ṣabāḥ ola olar yorġun iken biz varalum
Anları cümle perīşān eyleyelüm ḫūr u zār

6 Meger anda idi bādıldā gelüp virdi ḫaber
İtdiler bunlar tedārük ber-müretteb şehr-i yār

7 Yigirmi dört biŋ er gelüp aʿdā gice itdi hücūm
Aḥmed ol dem her ṭarafı baġlayup itdi ḥaṣār

8 Naʿra urup şāh-ı ʿālem gümledi çarḫ-ı felek
Aḥmedü'z-Zemcī benüm ey ḫāricīʾ-i ḫākisār

9 Ey laʿīnler cān elimden ḳanda idesiz ḫalāṣ
Tīġ-i baṭṭalın çeküp girdi bulara şāhsüvār

10 Bir ṭarafdan girdi Mıżrāb hem melik-zāde daḫı
Hem selāsil-i cezīre daḫı zerbād nāmüdār

11 Yigirmi biŋ ʿaskeri ortaya aldılar bular
Ordılar ḍarb u adūya yā muʿīn yā girdigār

12 Yigirmi dört biŋ ḫāricīden ḳalmadı ferd-i aḥād
Cümleniŋ ḳanı dögüldi vādīler ṭoldı biḥār

13 ʿAbd-i Cebbār ʿād ile feryād idüben yöridi
Dört kez yüz biŋden artıḳ ʿasker-ile ṣad-ı hezār

14 Yüz biŋ erle Aḥmed ol dem anları ḳarşuladı
Kopdı anda bir ḳıyāmet ḳanıla ṣaḥrā ṭolar

15 Gördi melik-zāde ol dem ceng iderken bir belīd
Ḳaddi yigirmi yedi arş bir ḳara ṭaġ gibi var

16 Gürleyüp naʿra ururdı ṭaġ u ṣaḥrā gümledi
Bildi anı ʿadı ʿUmmānī imiş melʿūn-ı ḫār

17 Bir oḳ atup ol laʿīnüŋ raḫşını itdi helāk
Depesi üzre yıḳıldı ol laʿīn u nā-be-kār

35b

1 Aŋa ṭoḳuz yerde zaḫm urup perīşān eyledi
Güç-ile ʿUmmānīler ḳapdı anı itdi firār
2 Ol laʿīnüŋ cevşen-i muḥkem Süleymānı idi
Ol sebebden ol zamānda meskeni olmadı nār
3 ʿAbd-i Cebbār ʿāciz olup ṭabl-ı ārām urdılar
Her biri geldi yerine eyledi anda ḳarār
4 ʿAbd-i Cebbār gördi yüz yetmiş bahādır begleriŋ
Ṣandalası ḳaldı ḫāli ḳalmadı deyyār-ı yār
5 Mürd olup ḳırḳ dört begi ʿUmmānıīnüŋ düşdi gerü
Yaralınuŋ ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ ey yādiġār
6 Ḳopdı cümle bāre-gāhlardan fiġān u aġlamaḳ
ʿAdı ʿUmmānī ṭoḳuz yerde yaralu ḫūr u zār
7 Hāy u hāyı aġlayup ben didi böyle görmedüm
Tīġ urup ceng eyledüm yetmiş meṣāfem daḫı var
8 Yüz otuz dört cezīre aldum ḳamu ceng ile ben
Żabṭa aldum daḫı üçyüz pāre şehr-i iştihār
9 Biŋden artuḳ ḳalʿaya hükm iderem ben dāʾimā
Böyle bir ṭāʾifeye rast gelmedüm deyyār-ı yār
10 Ebū Caʿfer çün işitdi ey püser
Geldi ḳāfir ṭoldı dünyā ser-be-ser
11 El-amān Efrenc ile maġrib ḳamu
Engürüs Mārāc ile Zaġreb ḳamu
12 Ol zamān ḥālini bildi aġladı
ʿAbd-i Cebbār hīlesini aŋladı
13 İtdügine tevbeler ḳılur idi
Günde biŋ kez dirilüp ölüridi
14 Nāme yazdı Kamura Hinde daḫı
Ḫusrev-i ābād-ıla Sinde daḫı
15 Kabuna Gürgene daḫı Zabile
Ḳandahāra hem Buḫārā Kābile
16 Şeştere Belḫe daḫı māzenderān

Māverā nehre Semerḳanda revān

36a

1 Ḥāṣılı yetmiş şehere nāmeler
Şāhlara şehzādelere ser-be-ser

2 Ebū Müslim şāhı merdān-ı mezīd
Kim anı bir ḫāricī ḳıldı şehīd

3 Aḥmed-ile bu ḳadar ceng eyledüm
Şimdi ḥāl ne olduġını aŋladum

4 Siz gelüŋ Aḥmed-ile bir olalum
Bu gelen kāfir ile ceng ḳılalum

5 Nāme yazdı ʿAbd-i Cebbāra daḫı
Gönderür melʿūn u füccāra daḫı

6 Yazdı aŋa ey vezīr telbīs hemān
Ey laʿīn nāmem vuṣūlında revān

7 El çekesin ehl-i İslāmdan yeter
Ey laʿīn ey Naṣr-ı Seyyārdan beter

8 Bu ṭarafdan ol zamān Mehlān çıḳup
Ḳanḳı yere uġrasa yaḳup yıḳup

9 Mışra yakın geldi çün ol bī-temiz
Geldi istiḳbāline Mışrı ʿAzīz

10 Çoḳ firāvān māl ile geldi berü
Mervān oġullarını buldı girü

11 El öpüp tuḥfelerin virdi ḳamu
Māl u emvāl u firāvān ey ʿamū

12 Didi bilüŋ ey ḫalīfe-zādeler
Ey ciḥān sulṭānları āzādeler

13 Pederiŋüz ḫidmetinden gitmedüm
Hem teberdāra iʿāne itmedüm

14 Bu vilāyetler sizündür ser-be-ser
Pes gerekdür pāyimāl olmayalar

15 Bir emān bilmez ḳavümdür bu ḳavüm
Uġraduġına ḫarāb eyler yevüm

16 İl diyār size gerekmez mi daḫı
Didiler gerçek sözüŋdür ey saḫī

17 Geldiler Mehlāna gördiler penāh
Ḳızıl aṭlāsdan ḳurulmış bāre-gāh

36b

1 Seksen altı ḳubbe üzre ḳurılu
Yüz otuz dört direk altun urılu
2 On iki biŋ ibri sīm ṭanābları
Yigirmi dört biŋ sīm gümiş mismārları
3 Bir dīvān gördi ṭurur anda hemān
Virdi şeddād-ile cimşīdden nişān
4 İkiyüz ḳırk yedi altun kürsī var
Taḫtınuŋ ṣaġ cānibinde ber-ḳarār
5 Üzerinde oturan begler ḳamu
Mile beŋzer her birisi yā ʿamū
6 Maġribi efrenc beni'l-aṣfer ʿaded
Her birisi ġul u ʿifrīt yā meded
7 Hiçbiri ʿAnḳāya dimezdi siŋek
Ṣarf iderdi ʿışḳıla saʿy u emek
8 Ṣol ṭarafda ikiyüz ḳırḳ dört daḫı
Kürsī varıdı ṣāfī gümiş ey aḫī
9 El-amān efrenc beni'l-aṣfer girü
Kürsīlerde otururdı rū-be-rū
10 Muḫtelif ecnāsı dürlü maḫlūḳāt
Bir ʿacīb heybetlü ḳavüm ḳat u ḳat
11 Yigirmi sekiz ayaḳ üzre urılu
Ol laʿīnüŋ taḫtı şāhı ḳurılu
12 Sīm u zer ḫāṣdan daḫı olmış ṭılā
Şeb çıraḳlar güşelerde evvelā
13 Gördi Mehlānı siyāh ṣaḳalludı
Dürr-ü cevherlere ġarḳ olmışdı
14 Yigirmi sekiz eriş anuŋ boyı var
Otururdı taḫtı üzre ber-ḳarār
15 Ber-serinde yigirmi künkürelü ṭāc
Ber-muraṣṣaʿ der muṣannaʿ irtiyāc
16 Ṣaġ u ṣolda ol kadar şehzādeler

Pehlüvānlar şehlerü āzādeler

17 Çün ʿAzīz gördi buları yā meded

Didi hıfẓ eyle bulardan yā aḥad

37a

1 Geldi Şām vālīsi istiḳbāline

Çoḳ firāvān mālı ile iḳbāline

2 Şām ile Mışrī bular itdi ḫalāṣ

Pāyimāl oldı ḳalanı ʿamū ḫāṣ

3 Uġraduġı yerleri itdi ḫarāb

Ḥaddi Kūfeye varınca ıżṭırāb

4 Dirdi gören hiç zamān-ile ʿaceb

Bunda geldimi benī-ādem neseb

5 Yoḳdı bir ḫayme olarda yā mesīr

Üç beş ādem olmaya anda esīr

6 Çün laʿīnler Baṣraya geldi yaḳın

Aldı Mervān oġlı Abdullah hemīn

7 Nāme yazdı ʿAbd-i Cebbāra hemān

Caʿferi taḫtdan ayırup bī-gümān

8 Ḫākipāyıma anı getüresün

ʿAbd-i Cebbār oḳudı bildi yaḳın

9 ʿAbd-i Cebbār cemʿ ḳıldı ḫākisār

Pāk u esbāb u ḫazīne her ne var

10 Gice ile bunları Baġdāda hep

Virdi gönderdi ḳamu ābāda hep

11 Şems-i ḫāver ʿazmi ḳıldı ṣubh-ı ṣādıḳda hemān

Ser çeküp ufuḳ muʿaẓẓamdan görindi bī-ḫışām

12 Nūr u Yezdān-ile dünyāyı münevver eyledi

İki ʿasker ṣāf ālāylar baġlayup itdi ḳıyām

13 Kim gire meydāna dirken gördiler ʿUmmānīden

Girdi meydāna ḳara ṭaġ gibi bir merdūd u ḥām

14 Ḳulleʾ-i āhen miṣāli omuzında bir ʿamūd

Pend idüp tīġler meyānında ʿacāʾib intiẓām

15 Bir zamān cevlān idüp laʿbi hüner gösterdi bu

Didi beni bilmeyen āgāh olup bilsün temām

16 Ḳarṭūs-ı ʿUmmānīyem her kim ulu min ārzūlar
Yörisün meydānıma gelsün göre tā incizām

37b

1 Şāh-ı ʿUmmānī bugün merdāneligüm seyr idüp
Ḳızı Ḥūr Bānūyı baŋa tezvīc idüp vire tām
2 Ben daḫı ʿahd eyledüm meydānıma her kim gele
Bī-ser u sāmān olup dünyā yüzinden gide nām
3 Ol laʿīn bir naʿra urdı kūh u hāmūn gürledi
Gördi İslām ʿaskeri çün vehm alup bu nece kirām
4 Sürdi at meydānına Mıżrāb o dem naʿra urup
Geldi bir bād-ı ṣabā gibi o gün aldı humām
5 Ol laʿīn Mıżrābı gördi yal u bal issi ḳatı
Yaḳışıḳlu bir dilāver ki aranıcaḳ inşiyām
6 Didi Mıżrāba ecelüŋ seni getürdi baŋa
Heybeti ġızıldısı ṣahrāyı ṭutdı iḳtiḥām
7 Serfirāza öyle bir nīze ḥavāle eyledi
Bihter-i şāh-ı siperin ḳarşu virdi bā-niẓām
8 Ol laʿīn meydān başından bir naẓar ḳıldı baḳup
Sedd-i İskender miṣāli şāhı gördi bā-niẓām
9 Melʿūn ol dem didi yana ṣaġ mısın ey nā-be-kār
Ḥamle ḳıldı bir daḫı bir nīze urdı bā-niẓām
10 Server eydür ey laʿīn yā bize nevbet yoḳmıdur
Tīġ āteş-tāb der destinde ṭurdı bā niẓām
11 Ol laʿīne öyle bir tīġ urdı ol şāh-ı cihān
Tā meyānına varınca iki pāre ḳıldı ḫām
12 Didi server şāh-ı ʿummān ḳızı Ḥūri Bānūyı
Ey laʿīn virdüm saŋa şimdi senüŋ olsun temām
13 Çün bu ḥāli gördi ʿUmmān ʿaskeri hep yöridi
Ḥamle idüp iki ʿasker yöridi elde ḫusām
14 Şimşīr ile tīg-i bürrān gevdelere uġradı
Düşdi tenler çıḳdı cānlar naʿra urup ẕü'l-kirām
15 Öyle bir ceng oldı anda gevdeʾi getürdi kan
Şāh ʿUmmān pür ġażab oldı hemān itdi ḳıyām
16 Zaḫmlarına bakmayup ḳapdı ʿamūdun yöridi

Öŋine her kim gelürse urup ider inʿidām

17 Gürleyüp gelür iken rāst geldi Mıżrāb-ı laʿīn
Gürzini ḳıldı ḫavāle urdı bir ḍarb u ʿıẓām

38a

1 Server aŋa gürzini virdi berāber menʿ idüp
Lākin ammā elif ḳaddi dal olup oldı żımām

2 Tā o gün beyn'el-ṣalātin ceng ider iki dilīr
İki ʿasker bunlaruŋ seyrine ṭurdı yā selām

3 Serfirāz ol dem ḳaḳdı urdı bir ḍarb-ı şedīd
Şāhı ʿUmmān gürzini virdi berāber [döndi?] iltiyām

4 Başını ḳaçurdı arḳaya sipere aldurup
Pāre pāre oldı ḳalḳan ḥāʾil olmadı ẓülām

5 Bindigi atuŋ beli ḳırıldı düşdi sernigūn
ʿAd daḫı düşdi zemīne yüzi üzre iḫtirām

6 ʿAbd-i Cebbār ṭabl-ı ārām urdı çün gördi anı
İki ʿasker birbirinden el çeküp döndi hiyām

7 ʿAbd-i Cebbār ol gice aldı yüz altmış biŋ çeri
Ordugāha kodı girü eyledi tenbīhi tām

8 Didi yarın sizde çān ḳurtarmaḳ ardınca oluŋ
Bāḳī ʿaskerin alup gice revān oldı mülām

9 ʿAbd-i Cebbār sürʿatiyle ʿazmi Baġdād eyledi
Çün ṣabāḥ oldı bilindi ḥāl u aḥvālü merām

10 Aḥmed aldı ehl-i İslām ʿaskerini yöridi
ʿAbd-i Cebbār ordusını başdı ḳıldı iġtinām

11 Anda yüz altmış biŋ erden ḳalmadı ferd-i aḥad
Cümlesinüŋ ḳanını dökdi zemīne bā-sihām

12 ʿAbd-i Cebbāruŋ ne kim var ordugāhın żabṭ idüp
Bulınan erzāḳ u eşyā aldılar cümle temām

13 ʿAbd-i Cebbār geldi Baġdada yakın
Girdi Caʿferuŋ sarāyına hemīn

14 Bī-nihāye ḫāricīler bilece
Ebu Caʿfer yanına geldi nice

15 ʿAbd-i Cebbār ḥayḳırup ṭurdı uru
Caʿfere oldı muḳābil rū-be-rū

16 Didi Caʿfere otur ey bī-ḥasen
Bir daḫı lāyıḳ degilsin taḫta sen

38b

1 Geldi taḫt ṣāhibleri ey bī-edeb
Bugün içün saʿy iderdüm rūz u şeb
2 Ben ṭoḳuz sene duruşdum aşikār
Uş henüz geldi ḥuṣūla işbu kār
3 Eyü şahlıḳ eyledün bilür iseŋ
Dürlü taḥsīnin baŋa ḳılur iseŋ
4 Ebū Caʿfer anda bir naʿra urur
Bire bu melʿūn ne yabana söylüyor
5 ʿAbd-i Cebbār bir işāret[48] eyledi
Ḫāricīlere başarat eyledi
6 Caʿfere taḫt üzerine ṭaldılar
Caʿferi taḫtdan aşaġa aldılar
7 İki elini ḳafāsına hemān
Pend idüben baġladılar bī-aman
8 Ol mülāʿanlar ḳamusı ṭaldılar
Her ne var māl u ḫazīne aldılar
9 Çaġırup itdi münādīler nidā
Ṭoldı Baġdāduŋ içi cümle ṣadā
10 Ḫuṭbe vü sikke daḫı şimden girü
İbn-i Mervān üzre ola ayıru
11 ʿAdı ʿUmmānīyedür ey nāmüdār
Mervān oġlı tā gelince şehriyār
12 Şehr-i Baġdadı ḳamu żabṭ eylesen
Mervān oġlına varuram uşde ben
13 Aldı Caʿferi tevābīʿin ḳamu
Daḫı hep ehl-i ʿayālın bā-ʿamū
14 Sevḳ iderdi der keşān-ber-keşān
Mervān oġullarına geldi hemān
15 Baḳdı Mervān oġlı ʿAbdullah o ten

---

48 şeklinde yazılmıştır.

Ebū Caʿfere eyitdi dinle sen

16 Devletimüze bu dem olduŋ sebeb
Yoḳsa seni katl iderdüm neʿaceb

17 Çünki Şāh Müslimi ḳılduŋ helāk
Seni aldurmam nihāye olma çāk

39a

1 Ḥabs iderem seni lākin bī-meded
Bekle zindān-ıʿamīḳāyı tā ebed

2 Benüm atam ḳankı zindānda seni
Ḥabs iderdi girü beklersin anı

3 Getürüp Mehlān öŋine Caʿferi
Anda Mehlān emr ḳıldı yir yeri

4 Caʿferiŋ boynını uruŋ bī-aman
Bu ne dimek böyle olur mı hemān

5 Merḥamet ḳıldı bir ādem saŋa çün
Seni zindāndan çıḳardı ey zebūn

6 Devletini baḫş idüp vire saŋa
Sen ḫıyānet eyleyesün sen aŋa

7 Der siyāset Caʿferi çökerdiler
İşiden bilen anı sökerdiler

8 Bir vezīr aŋa şefāʿat eyledi
Ḥabsine anda şecāʿat eyledi

9 Şāmdaki ʿAbbāsī zindānda ebed
Getürüp ḥabs eylediler yā meded

10 Geldiler Baġdāda çünkim irdiler
Şāṭ yanında bāre-gāhlar ḳurdılar

11 Ehl-i Baġdād yanlarına gitdiler
Anlara ḳırḳ gün żiyāfet itdiler

12 Ṭurdılar andan tedārükler görüp
ʿAbd-i Cebbār daḫı ʿAbdullah ṭurup

13 Aldılar beş kerre yüz biŋ ʿaskeri
Aḥmede anlar yöridi ileri

14 Aḥmed aldı ʿaskerini ġānimīn
Kūh-ı surḫa geldi bunlar sālimīn

15 Server anda ḳurıdı diye anı girü
Daʿvet itdi ʿaskerini ilerü
16 İlleriŋüze buyurdı gidesiz
Bulınup ḥıfẓ-ı ḥirāset idesiz
17 İl diyārı şol yaḳın olan kişi
Eylesünler illerine cünbüşi

39b

1 Çünki Mehlān-ile olam rū-be-rū
Ol vaḳit sizde gelesiz ey ilerü
2 El öpüp ʿasker ṭaġıldı yerine
Her birisi gitdi yerlü yerine
3 Aḥmed-ile ḳaldı seksen biŋ süvār
Yigirmi biŋ daḫı piyāde nā-medār
4 Aḥmed Allāha tevekkül eyledi
Görelüm Allāh ne emr ider didi
5 Bāre-gāh Yūsuf ḳapusında ṭurup
Zikri Yezdān-ile anda oturup
6 Şāhı Müslim tābūtın ṣaḳlar idi
Gāh ziyāret idüben aġlarıdı
7 Birāder gel beni diŋle ne diyem saŋa ey cāna
Düzeyim dürr-ü mercānı işiden ḳala ḥayrāna
8 Buyurdı ʿaskere Aḥmed varam Mehlān bī-dīne
Uram bir dest-i merdāne naẓarda ey naẓar bīnā
9 Yigirmi biŋ bahādır hāżır idüp ḳıldı āmāde
Yigirmi pehlivān daḫı berāber aldı şīrāne
10 Tedārükde iken feth-i rikābı irişi geldi
Ṭoza ṭopraġa müstaġrıḳ yüz urup şaha şulṭāna
11 Didi Aḥmed ki yā fetḥi eyit bir ḫaberün var mı
Neʿam didi ḳıyām idüp senāya eyledi mebnā
12 Eyitdi şehri Baġdāddan çıkup Mehlān ḫurūc itdi
Ziyāde pehlüvānı çoḳ ʿasker bī-ʿaded ammā
13 Ele getürdügi şehri iġāre itdiler cümle
Ayāġı başduġı yere çimen bitmez ola ḥāşā
14 Didi Aḥmed Ḫudā ḳādir durur her mümkināt üzre

Aŋa biz iʿtişām itdüŋ ki oldur ḳādir mevlā

15 Sipāriş ḳıldı tābūtı melik-zādeye ḫāḳāna

Didi saŋa emānetdür göreyüm seni ey cāna

16 Elif Bānū fiġān idüp didi ey şāh-ı sulṭānum

Ebā Müslim beni saŋa emānet ḳıldı ey bennā

40a

1 Beni kime ḳoyup şimdi gidersin ey cihān server

Didi ey vālide şimdi elem çekme buŋa aşlā

2 Yaḳında inşāʾAllāh ben girü size irişürem

Emānet eyledüm sizi hemān ol ferd-i Yezdāna

3 Yigirmi biŋ ere sāmī muḳaddem ceyş buyurmışdı

Yola rāhı olur bunlar yürürler cümle Mehlāna

4 Çü Mehlāna yaḳın geldi buyurdı feṯḥ-i ʿayyāra

İlerü sen yöri evvel ḫaberde olasın dānā

5 Ḳaçankim vardı Mehlāna görür ordusını anda

Şu resme bāre-gāhlardan ṭolar hep ṭaġ u ṭaş ṣaḥrā

6 Bularıŋ ṣavt u eṣvātı çıḳup ṭutdı semāvātı

ʿİmārāt u ḫarābātı ki ṭoldı ser-tā-ser dünyā

7 Pes andan geldi Mehlānuŋ erişdi bāre-gāhına

Görür ol dem ṣaġ u ṣolda ṭururlar merd-i merdāna

8 Nice gürbüz bahādır pehlivānlar anda var ammā

Oturur taḫtda bir sulṭān var anda ḳaddile bālā

9 Yigirmi küngürelü tāc başında laʿl ü zerrīn var

Yedi vezīr yemīninde yesārında daḫı miṣlā

10 Ḳatında varıdı on dört ḥakīm ḥāẕıḳ u üstād

Yigirmi dört müneccim hem ḳatında varıdı mencā

11 Ḳafāsında dilīrāne ḳıyām üzre ṭūrur biŋ er

Ḳamu zerrīn kemerlü hep el urup tīġ-i bürrāna

12 Ḳamu ẕevḳ-i ṣafā ile iderler ṣoḥbeti ḫāsı

Çi Aḥmed çi melik-zāde çi İslām leşkeri lava

13 Çıḳınca ordudan kesdi ki yetmiş ʿademin başın

Pes anda geldi Aḥmede ḫaber virdi aŋa her çā

14 Pes andan eyledi tenbīh ʿasākire cihān server

Yöriyüp dört ṭarafdan ʿaskere şeb-ḫūn ider cemʿa

15 Nice zīller nice neyler ḳamu depretdiler cümle
Cihān ṭoldı ṣadā ile temāmet ser-be-ser dünyā
16 Ururlar naʿra ve oḳlar iderler tīr-i bārānı
Ḳamu ġāfil gice hāli ḳıyāmet ḳopdı yā mevlā
17 Nice biŋ fīller ve atlar boşanup ürkünüp bunlar
Ayaġa pāyimāl idüp ne kim var bāre-gāh ālā

40b

1 Uyandı leşker aʿdā nedür deyü bunuŋ aṣlı
Ḳamusı bāre-gāhlardan suʾāl itmek diler cemmā
2 Başını bāre-gāhından çıḳaran zümreʾ-i ḳāfir
Düşerdi başı öniŋe kesilmiş devr-i ezmāna
3 Pes irüp berḳı ḫāṭıf-veş dilāverleri İslāmuŋ
Çalardı kāfiruŋ başın zemīne ḳıldılar ilḳā
4 Niyāmından ḳıyām iden alurdı gömlegin deyü
Geyerdi başına ṭonın yaḳasın bulmadı aṣlā
5 Kimi ʿaks atına ol dem eyerin vażʿ iderlerdi
Dir iken buna ḥāl oldı ider diler anı mevtā
6 Ṭaġ u ṭaş yendi ġavġadan ḳarışdı leşker-i küffār
Dögüldi el ayaḳ tenler ḳıyāmet oldı vāveylā
7 Gürūh-ı ehl-i İslām naʿrası irdi semāvāta
Biribirini ḳırdılar ne kim var leşker-i aʿdā
8 Görür Mehlān ṣaḥārālar sadā vü naʿradan ṭoldı
Bire bu ġavġā nedür didi ḳıyāmet mi ola ḥālā
9 Didiler bilmeyüz şāhum neden ola bunuŋ aṣlı
Bizi düşmān gelüp başdı ḳarışdı zīr-ile bālā
10 Gūyā yüz kerre yüz biŋ er bulara girdi merdāna
Ḳıyāmetden nişān virdi ururlar ḍarb-ı merdāna
11 ʿAsākir pāyimāl olup saçılmaz dost ile aʿdā
Birisi merḥamet ḳılmaz birine ceng ile ḫāşā
12 Oġul ata ḳarındaşlar ḳanı ecdād-ile ābā
Dökilüp ḳanıla ṭoldı ṣaḥārā aḳdı çün deryā
13 Kırarken ḳāfiri Sultān ʿArcī Aḥmedü'z-Zemcī
Öŋine geldi sāriḳ birbirini bildiler raʿnā
14 Ey ʿArcī nā-be-kār didi eyü girdüŋ elime sen

Havāle eyledi gürzin ġażabla şāha sulṭāna

15 Pes aŋa Aḥmedü'z-Zemcī ki ṣaldı tīġ-i baṭṭālın

İki pāre ider gürzin atıldı pāreler ednā

16 Geçerken ol laʿīni hem çalup ḳıldı iki pāre

Pes anuŋ revc nā-pākī caḥīme irdi nīrāna

17 Daḫı Maḥḳūhiye irdi ki Mehlānuŋ ḳarındaşı

Pes aŋa urdı bir mühre caḥīm oldı aŋa māʾvī

41a

1 Daḫı şimrāḳa irdi hem urur bir ḍarb aŋa muḥkem

Yıḳuben pende çekdi hem getürmişdi ẕelīl-āne

2 Ururśam on yedi ḳāfir helāk itdi ḳamu fācir

Dökeli nām u şān issi gör imdi şīr-i Yezdāna

3 Daḫı ḳırḳ ḳāfiri ol dem esīr idüp getürmişdi

Nice küffār yere düşdi ḳılıcından perīşāna

4 Fethi ceng ideriken Aḥmede gösterdi Mehlānı

Çü bildi server-i ʿālem muḳābil geldi merdāna

5 Laʿīn ol şāh-ı sulṭāna ḥavāle ḳıldı bir nīze

Siper virdi aŋa server tedāfüʿle selīm-āne

6 Pes andan server-i ʿālem urur bir ḍarb aŋa muḥkem

Siper virdi aŋa ol dem şecāʿatdan ṭurur aḳvā

7 Hemān tāze ḫıyār gibi siper oldı iki pāre

Başın ḳaçurdı bī-çāre perīşān ḥāl-ile ednā

8 Siperinden ḳılıç indi atınuŋ başına bindi

Zemīne ṭop gibi ḳondı atıldı başı meydāna

9 Laʿīn zīr u zeber şaşdı yüzi üzre yere düşdi

Laʿīnüŋ ḳolları uşdı çıḳardılar anı cemʿā

10 Pes andan Aḥmed-ile Sām daḫı cümle dilīrān nām

Ṭaġuŋ dāmānına bessām çıḳuben gitdiler cemmā

11 Ele giren laʿīnleri aġaca ṣalbı-dār idüp

Yöriyüp bir zamān gidüp verāya geçdiler māşa

12 Bularda raḫşları merrāt yorılup ḳalmadı ṭāḳāt

O dem bir vādīye ḥālāt nüzūl eylediler ābā

13 Ṭaʿām yeyüp o meydānda feraḥ-yāb oldılar cānda

Yatup uyudılar anda ālā ey gevher-i yektā

14 Bulara basuban olup gözedür idi Ḥīt-zāde
O gün aḫşām olınca tā ḥirāset ḳıldı ol cāna
15 Ḳaçan Mehlān ṣabāḥ oldı ʿasākire naẓar ḳıldı
Görür başdan daḫı leşden ṭolar ṭaġ ile ṭaş ṣaḥrā
16 Aḳar deryā gibi ḳan bāre-gāhlar pāyimāl oldı
Arada yoġıdı bir yād eger zinde eger mevtā
17 Feres getürdiler bindi temāmet ʿaskeri gezdi
Gezilmez oldı leşlerden gör imdi ah u ifġānā

41b

1 Yüz elli altı biŋ ādem kılıcdan geçdi bi'l-cümle
Ziyāde elli biŋden çoḳ yaralu düşdi ḫüsrāna
2 Görer ḳırḳ biŋleriŋ yeri ḳalur ṣandalası ḫāli
Üzerinde siyāh pūşīdeler çekildi yā hazā
3 Zemīni maġribi ʿayyār didi Mehlāna ey şāhum
Bu ḳırḳ begi Türābīler ele getürdiler cemmā
4 Getürüp taġ eteginde aġaca aṣdılar cümle
İşitdi çün bunı Mehlān fiġāna irdi ḥayrāna
5 Zemīni maġribīye didi Mehlān
Ḳalavuzlıḳ idesin şimdi el-ān
6 Ḳıyām idüp buŋa lebbeyk itdi
Ḳıtı yaydan çıḳar oḳ gibi gitdi
7 Nice derbent dereler geçdi ʿayyār
İrüp maʿhūd u kūha oldı seyyār
8 Görüp bunları döndi girü geldi
Ḫaber virdi ḳamusı ḫāli bildi
9 O dem şehzādeler ṣaffında mihrāb
Ki Mehlānuŋ ḳarındaşı idi ḫāb
10 Ḳıyām idüp didi ey şah-ı maġrib
Beni gönder varam ey māh-ı maġrib
11 Olar ġāfil iken anları ḳıram
Ḳalanın ḫākipāyına getürem
12 Yigirmi biŋ bahādır aldı melʿūn
Hemān özini yola ṣaldı melʿūn
13 O dem Aḥmed yaturken gördi rüʾyā

Didiler ġāfil olma ey dilārā

14 Hemān Aḥmed menāmından uyandı
Dilāverlerini yanına aldı

15 Gice gitdi güneş ṭoġdı münevver
ʿAvalim oldı hep nūrānī enver

16 Göründi leşker-i şeyṭān irişdi
Ṭarafeyn geldi der meydān irişdi

42a

1 Ḳılıç çeküp ḳarışdı iki leşker
Dökilüp el ayaḳlar düşdi leşler

2 Yerüŋ bir katı atıldı havāya
Atılup ṭop gibi başlar ovaya

3 Erenler naʿrası ṭutdı cihānı
Ṣadālar hemçü raʿdı āsumānı

4 Odem at ṣaldı mihrāb-ı muḳātil
Yöridi geldi Aḥmede muḳābil

5 Hemāndan servere bir nīze urdı
Aŋa Aḥmed siperin ḳarşu virdi

6 Pes andan naʿra urup şāh-ı ʿālem
Ṣunup ṭutdı kemerinden dem a dem

7 Eyerden ḳaldurup ḳolına aldı
İki ʿasker ḳamu ḥayrāna ḳaldı

8 Laʿīn cüst eyleyüp kesdi kemerin
Yere düşdi ḫalāṣ oldı eserün

9 Laʿīnüŋ geldi imdādı hezārān
Şeb-i rūz olurıdı ṣad hezārān

10 O gün ceng itdiler tā oldı aḫşām
İki ʿasker yerine ḳıldı ārām

11 Şehīd oldı nice sünnī müsülman
Zebūn olduḳ eyitdi baʿżı yārān

12 Didi Aḥmed yaraşmaz bize ḳaçmaḳ
Tevekkül eyleyüŋ Taŋrıya ancaḳ

13 Ḫudāya kalbüŋüzi eyleyüŋ ṣāf
Ṣabāḥ oldı ālāylar baġlanup ṣāf

14 Hemān-dem at sürüp meydāna Aḥmed
Hüner gösterdi der cevlāna Aḥmed
15 Çıḳar meydānına melʿūnu ḥāmūn
O dem bir naʿra urup eyledi ün
16 Laʿīni gördi çünkim māh-ı ʿālem
Aŋa bir mühre urdı şāh-ı ʿālem
17 Siperden cepheden geçdi verāya
Ḳara ṭaġ gibi yıḳıldı oraya

Derkenar[49]

42b

1 Müsülmanlar sevinüp oldılar şād
Laʿīnlerden ġırīvi ḳopdı feryād
2 Baramun nāmına maḥkūhı ʿifrīt
Sürer atın girer meydāna bir it
3 Aŋa bir mühre urdı yana server
Ḳafāsı ṭaġılup düşdi ol ebter
4 Ḍuḫā irince ol Sulṭān-ı ʿArcī
Şu deŋlü urdı küffāra kılıcı
5 Yere şaldı yüz yigirmi mülāʿan
Ḳamusı nām u şān issi mülāʿan
6 Görür mihrāb buŋa bir ferd-i vāḥid
Muḳābil olamaz bir merd-i vāḥid
7 ʿAlem depretdi ol melʿūn u medhūr
Yöridi nice biŋ küffār-ı maḳhūr
8 Yöridi Maġrib u Zaġreb el-amān
ʿAsākir nice kim deryā-yı ʿummān
9 Dönüp Aḥmed daḫı itdi işāret
Yöridi sünnīler geldi başarat
10 Didi Aḥmed yöriyüŋ ṭop verāya
ʿAdūlar ʿaskeri ḳomaŋ araya
11 Bular daḫı ḳamu tekbīr getürüp
Ḳılıcı ḳāfirüŋ boynına urup

---

49 "Tecnîs tamdır." şeklinde bir derkenar vardır.

12 Dögüldi el ayaḳlar çıkdı cānlar
Ṭaşup deryā-yı ʿummān aḳdı ḳanlar
13 Ḳılıçlar şaldılar Sām ile Aḥmed
İkisinüŋ daḫı rūḥına raḥmet
14 Leşi leşe ṭayatdı bu iki er
Zemīn görünmez oldı ey dilāver
15 Zebūn oldı müsülmanlar edāya
Pes Aḥmed ʿarż-ı ḥāl itdi Ḫudāya
16 Beyābān cānibinden çıḳdı bir toz
İki ʿasker çevirdiler aŋa yüz
17 O dem ḳırḳ dāne zerrīn ser-i ʿalemler
Nümāyān oldılar ey bī-elemler

43a

1 Dökilür idi kūs u ḳāmurānı
Öŋince iki şehzāde cevānı
2 Ḳamu pūlāda müstaġraḳ gelürler
Gūyā cümlesi heft ü ser ecder
3 İkisi daḫı ḥāriṣ-zāde idi
İkisi ḳahramān āzāde idi
4 İkisi naʿra urup der meyādīn
Şu resme gürledi kūh u meyādīn
5 Şu deŋlü dökdiler kanıʿadūdan
Anuŋ bī-ḥaddi pāyānı ʿadūdan
6 Arada ceng iderken irdi mihrāb
Muḳābil geldi Aḥmed gördi mihrāb
7 Kılıcın Aḥmede kıldı ḥavāle
Aŋa bir ḍarb urup mekr-ile āla
8 Siper virdi ḳılıca şāh-ı merdān
Alup şavdı eyice şāh-ı sulṭān
9 Pes andan dest urup ṭutdı laʿīni
Kemerinden şunup tuṭdı laʿīnī
10 Ḳol-ıla anı ḳaldurdı havāya
Getürüp çaldı anı bir ḳayāya
11 Vücūdı ḫūrd u ḫām olup meyānı

Cehennem ateşine gitdi cānı

12 Pes andan naʿra urup şāh-ı ālā
Benüm küşendeʾ-i mihrāb ḥālā

13 Çögürdi işbu hāli anda küffār
Geberdi şāhları mürd oldı nā-çār

14 Ḳamusı ḳaçdı der nālān didiler
Dirīgā ḳandadur Mehlān didiler

15 Pes Aḥmed oḫşayup serverlerini
Ki öpdi her birinüŋ gözlerini

16 Ġanayum mālını taksīm buyurdı
Virüp ġāzīlere cümle ṭuyurdı

17 Esīrlerüŋ ḳamu boynın ururlar
Melik-zāde deyüp andan yürürler

43b

1 Ey birāder gel beni diŋle diyem ben saŋa
Naḳl ider ehl-i tevāriḫ bir kulaġ eyle aŋa

2 Aḥmedü'z-Zemcī buyurdı feṯḥ-i ʿayyāra yöri
Bir ḫaber devrān-ı ʿalemden getüresin baŋa

3 Çün işitdi buyurur lebbeyk fermān ber-serem
Gitdi şol yaydan çıḳar oḳ-veş yöridi bir yaŋa

4 Az zamānda gitdi geldi didi ey şāhum benüm
Şimdi vardum şehr-i Dimʿāna irüp ḳaldım ṭaŋa

5 ʿAbd-i Cebbār ile Mervān oġlı ʿAbdullah varup
Şehr-i Dimʿānı ḳamu żabṭ itdiler oŋdan ṣoŋa

6 Bir laʿīni ḳıldı anlar ulu cāmiʿa ḫaṭīb
İbni Mervān idāne ḫuṭbe oḳudı yanuŋa

7 Nice sünnī ḳāmilini ḳıldılar anda şehīd
Fitne ile ṭoldurup şehr-i ḫaber oldur saŋa

8 Hem tedārük ḳıldılar kim şehr-i Rāya gideler
Hem melik-zāde daḫı Neysābūra gitdi şuŋa

9 Buyurur Sulṭān ʿArcī ey benüm yārenlerüm
Ehl-i İslāmı zebūn ḳoymaḳ bize olmaz revā

10 Şehr-i Dimʿāna varalum girelüm azın azın
Ṣuret-i tebdīl ile mestūr hāli der ḫafā

11 Naʿrayı çün işidesiz gelesiz ber mā-ḳamu
Tīġ-i bürrānı uralum idelüm anda ġazā
12 Server on yār-ıla geldi Şām ḳapusına irüp
Bākīsi daḫı kezālik çün ḳarīb oldı mesā
13 Ḳapucı geldi ḳapuya diledi anı çeke
Didi ḳapuda ne ṭurursız ıraġ oluŋ şumā
14 Server ol dem tīġ-i baṭṭalın çeküp ʿuḳḳāb-veş
Tā meyānına başından iki biçdi ol hümā
15 Naʿra urdı şāh-ı ʿālem şehre düşdi zelzele
Aḥmedü'z-Zemcī benüm geldüm irişdüm hākezā
16 Bir dem içre nicesini anda bī-cān eyledi
Şāh-ı ʿālem naʿrasından ditredi arżu memā
17 Pehlivānlar çünki şahuŋ naʿrasını işidüp
Tīġ-i āteş-tāb ile irdi ḳamu cenge mehā

44a

1 Nā-gehān şehrüŋ içinde düşdi ceng-i ġulġule
Naʿralardan ṭoldı ʿālem esdi bir bād-ı ṣabā
2 Gördiler kopdı ḳıyāmet bire bunuŋ aṣlı nedür
Didiler düşmān gelüp girdi şehre pür ʿanā
3 Çünki Mervān oġlı ʿAbdullah işitdi bu sözi
Cān başına ṣıçrayup ol dem ḳıyām itdi meżā
4 On iki biŋ ḳapusı ḳul-ile cenge yöridi
Şam ḳapusına irişdi gördi ʿālem der fenā
5 Naʿra urup didi ey ṭorlaḳı ʿArcī nā-be-kār
Eyü girdüŋ elime bu şehr içinde ẓāhirā
6 ʿAskerine hāy ḳomaŋuz didi ol melʿūn-ı kīn
Aḥmed üzre yöridi cümle ḫavāric nā-sezā
7 Ol ḳadar ceng oldı anda baş u leşden sed olup
Heybetinden gökde Mirrīḫ ditredi itdi buŋa
8 Aḥmedüŋ elinde tīġ urur iderdi nā-bedīd
Gāh ururdı mihre cān-sitān ile ider fenā
9 Aʿnī bile ṣaḳlarıdı ḫoş mücevvef bir aġac
Mühre ḳurdı ol aġacuŋ içine şemsü'ḍ-ḍuḥā
10 Ol mübārek aġzı ile ol aġaca nefḫ idüp

Mühre giderdi ʿadūya urup iderdi fenā

11 Üç fīl itdiler iḳāme ḳarşusına mührenüŋ
Ḥāʾil olmadı girü bulup helāki intifā

12 Geldi ḳarşusına cevherlere ġarḳ olmış biri
Bād-ı bā-raḫşe süvār olmış ṭurur muḥkem rāha

13 Bildi Mervān oġlı ʿAbdullah der ol melʿūn-ı şūm
Didi yā Allāh sen eyle işimi āsān nevā

14 El urup bir ṭaş ḳoyup başdan ṣabānun çevirüp
Ṭaşını virdi güşāde ol laʿīne bā-ṣafā

15 Çaġırup hem baġırırken aġzına ṭokundı ṭaş
Başı beyni tār ü mār olup yıḳıldı der resā

16 Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup düşdi laʿīn
Rūḥı nā-pākī caḥīme uçdı gitdi der belā

17 Server ol dem secde-i şükr eyledi Yezdāna o
Ḫāricīler aġlayup feryād iderler bā-melā

44b

1 Şehr içinde sünnīler maḫfi iken ṭurdı uru
Pür silāḥ olup olar daḫı yöridi bi-ḫafā

2 İki sāʿatde biŋ altı yüz ḫavāric ḳanları
Yere dökildi aŋa göre ḳıyās it mā-sivā

3 Ol kadar ḫāricīleri ḳırdılar anda yā meded
Ḳalanı geldi müsülman oldı cümle bā-ṣafā

4 Aḥmed eyder ol ḥarām-zāde laʿīni getürüŋ
Buldılar anı getürdiler ḥużūra bā-cefā

5 Aḥmed eyder devlet ü dünyā içün inṣāf meded
Diyesin imāmlara sen öyle ḳavli nā-sezā

6 Bir iki ṭabınca urdı ol laʿīnüŋ yüzine
Şehrüŋ ortasında andan ṣalb-dār itdi revā

7 Ġāzīler andan laʿīne tīr-i bārān itdiler
Cānını virdi cehīme ṭāmuya itdi meżā

8 Aḥmed ol dem şehr-i Dimʿānı ḳamu pāk eyledi
İbn-i Mervānuŋ ḫazīnesini aldılar şāha

9 Çünki Mehlān Aḥmedüŋ ardınca ʿasker gönderüp
İntiẓār üzre ṭururdı kim ne ola mā-cerā

10 Ṭaşradan nā-gāh ġalebe oldı ḳāl
Bire görüŋ didi ki nice oldı ḥāl
11 Gördiler bozġun ʿasākir geldi zād
Ah u efġān eyleyüp feryād u dād
12 El-amān ʿArcī elinden el-amān
Taḳyelerin yere urdılar hemān
13 Didi Mehlān ey dirīġā nolduŋuz
Bir ḫaber virüŋ baŋa ne ṣolduŋuz
14 Didiler mihrāb ḳarındaşuŋ ḳanı
Pehlüvānlar eyle yoldaşuŋ ḳanı
15 Ḳanı begler nām-dārānuŋ ḳanı
Bunca leşkerle süvārānuŋ ḳanı
16 Çün işitdi zār u zārı aġladı
Ah idüp cān-ı cigerin ṭaġladı

45a

1 Ṣordı Mervān oġlı ḳandadur hemān
Didiler ol daḫı gitdi bī-amān
2 Çünki Mehlān bunı daḫı diŋledi
Derd ü ġamla ah idüben iŋledi
3 Didi buŋa itmezisüŋ intiḳām
Yerlerimüzde bize ḳalmadı nām
4 El-amān maġrib Frengistān-ıla
Maġrib u Zaġreb u Türkistān-ıla
5 Bir diyārda ḳalmadı nāmūsımuz
Gelmeyeydün bu yaŋa ḳamusımuz
6 Aḥmed üzre varmaġı aldurdılar
Bārgāh u sancaḳ ʿalem ḳaldurdılar
7 Maġrib-i şimrāk idi ser ʿaskeri
Yüz biŋ er ile yöridi ileri
8 Göçdi ardınca ʿasākir bī-girān
Fevc a fevc ḳoşun ḳoşun olup revān
9 Feṯḥ-i ʿayyār anda idi ol zamān
Geldi Aḥmede ḫaber virdi hemān
10 Aḥmed eyder ʿAbd-i Cebbāra bu ān

Varalum şeb-ḫūn idelüm nā-gehān

[11] Ol laʿīne gice şeb-ḫūn itdiler
Dört ṭarafdan naʿra vü ün itdiler

[12] Anlara ateş miṣāli çatdılar
Başların ṭop gibi yere atdılar

[13] Kopdı gice hāy-ı hūyı dādı-gīr
Āsumāna çıkdı feryād ü nefīr

[14] Gürleyüp ʿAmmār gelürken ibni Ḥīt
İki biçdi ḳıldı anı nā-bedīd

[15] İbni Mervān Aḥmede geldi yaḳın
Tīġini ḳıldı ḥavāle ol laʿīn

[16] Aḥmed anı siper-ile menʿ idüp
Ol laʿīnüŋ ḥamlesi geçdi gidüp

[17] Server ol dem bir ḥacer ḳapdı siyāh
Atdı anı ol laʿīne ḫāh-ı rāh

45b

[1] Arkasına indi ṣān kūhu'l-bürūz
Tār ü mār oldı siper sāz u söz

[2] Femmü enfīnüden dimalar atılup
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup

[3] Diledi başını ḳaṭʿ ide emīn
Ḳırḳ biŋ ādem oḳa ṭutdılar hemīn

[4] O laʿīni ḳapdılar uçurdılar
Mūmiyā ezüp aŋa içürdiler

[5] Aḥmed etbāʿıyla ʿaskerden çıḳup
Yollarına rūzigār gibi gidüp

[6] Ol laʿīnler tā ṣabāḥ olınca ān
Birbirini ḳırdılar ḍarb-ı yaman

[7] Çün ṣabāḥ oldı görür cümle hemü
Leş leşe ṭanıdı ṣaḥrālar ḳamu

[8] Yaralunuŋ ḥaddi yoḳ pāyānı yoḳ
Gördiler çün her biri aġladı çoḳ

[9] Bāre-gāhlar daḫı yaġmā oldı hep
Bildiler sünnī Müslüman aldı hep

10 Geldi Aḥmed ʿasker-ile şādumān
İrdiler Neysābūra emn ü emān
11 İki ʿasker birbirile görişüp
Cümle Neysābūr öŋine irişüp
12 Bāre-gāhı Yūsufa cemʿ oldılar
Tābūtı varup ziyāret ḳıldılar
13 Bir zamān mātem idüp aġlaşdılar
Yas çeküp cān u göŋül ṭaġlaşdılar
14 Bānū geldi Aḥmed-ile görişüp
Şükr-i Yezdāna ḳamusı irişüp
15 Çünki Mehlān ʿaskeri geldi yaḳın
Ehl-i İslām ḫavfa düşdi bir kezin
16 Didi Aḥmede melik-zāde hemān
Deşt-i Bulġara varalum bu zamān
17 Çün diyārına gide Mehlān hemīn
Ol zamān bunda oluruz ḥāżırīn

46a

1 İbni Mervānı iderüz der-helāk
Bu diyārları ḳıluruz cümle pāk
2 Didi Aḥmed yā melik inṣāf degül
Ehl-i İslāmı ḳoyavuz ola ḳul
3 Nice bī-çāre vü ʿācizler yekūn
Cümle küffār eline olur zebūn
4 Gel tevekkül idelüm Yezdāna biz
Umaram Allāh vire naṣr-ı ʿazīz
5 Şehr-i Neysābūr ehālīsi ḳamu
Bildiler Mehlān yaḳın geldi hemü
6 Anda Ḥisān ibni Temīm bir velī
Varıdı devr-i zamānuŋ ekmeli
7 Şehrüŋ aʿyān-ı ḳatına geldiler
Ey ʿaceb biz ne idelüm didiler
8 Aḥmede mi şimdi imdād idelüm
Yoḳsa aŋa biz degülüz diyelüm
9 Ol ʿAzīz eyder buŋa çekmeŋ elem

Aḥmede imdād iderüz lā-cerem

10 Ḳalʿadan üç biŋ bahādır cemʿ olup
İki biŋ ādem ḳafāsına alup

11 Biŋ kişi ḳalʿada ḳodı başuban
İki biŋ server alup oldı revān

12 Tūġ-ı ʿalem sancaḳ acup ol pāk dīn
ʿAsker-ile Aḥmede geldi hemīn

13 Çıḳdı Aḥmed daḫı istiḳbāline
Begleri daḫı bile iḳbāline

14 Şāh Müslim bāre-gāhına gelüp
İki biŋ ādemine ʿizzet ḳılup

15 Bir dīvān itdi Ḥisān ibni Temīm
Geldi cümle ḥāżır oldı bā-ʿamīm

16 Didi ey Alī Muḥammed dostları
Ey muḥibbi ḫānedān-ı serveri

17 Ben işitdüm ki perīşān olduŋuz
Deşt-i Bulġāra varalum didüŋüz

46b

1 Ehl-i İslāmı ḳoyasız bī-nevā
Siz gidesiz ola mı aŋa revā

2 Yeryüzünde nice ḳanlar dökile
Nice nā-ḥāḳ yere başlar kesile

3 Nicesine iriser ẓulm ü ḍalāl
Olısar yarın size andan suʾāl

4 Öyle küffārdan ḳaçar mı ṭoġrı ḳul
Ḳanḳı ḳitābda yazar cāʾiz degül

5 Nuṣret Allāhdan ṭurur leyl ü nehār
ʿAskere çoḳlıġa olmaz iʿtibār

6 Ḥażret-i Ḥamza ile nūş-ı revān
Yedi gün ceng eylediler bī-aman

7 Öyle bir nūş-ı revān ṣulṭān idi
ʿAskeri bī-ḥaddi bī-pāyān idi

8 ʿAskeri Ḥamza idi ġāyet ḳalīl
Aŋa nuṣret virdi Allāhu'l-Celīl

9 Ḥażret-i Ḥamza olardan ḳorḳmadı
Urdı anları perīşān eyledi
10 Umaram Behzād-ile oġulları
İrişe imdādımuza her biri
11 Ṭalebe oġulları Termūn u şāh
Nicesi daḫı gele melce-penāh
12 Çün işitdiler bunı şād oldılar
Dilleri meʿmūr u ābād oldılar
13 Başını aṣdı melik-zāde hemān
Didügine nādim oldı ol zamān
14 Melik-zāde ḳıyām idüp didi ey şāh-ı sulṭānum
Ki nice yerde sen bunca ġazālar eyledüŋ tekrār
15 Dilerem ben daḫı Sāmı alam bir nice ʿaskerle
Uram bir dest-i merdāne ʿadūya ey yüz-i gül-zār
16 Didi Aḥmed aŋa nola Ḫudā rāst getüre işüŋ
Pes aldı yigirmi dört biŋ er yola rāhı olup ey yār

47a

1 Pes Aḥmed intiḫāb idüp tedārük eyledi girü
Yigirmi dört biŋ er ile bu daḫı yöridi şeh-vār
2 Melik-zāde öri ṭurdı ʿasākirin iki ḳıldı
Yarusın aldı Ḫīt-zāde yarusın kendüsi hem-vār
3 Pes andan iki cānibden hücūm itdiler aʿdāya
Gice ẓulmet derūnında ururlar naʿralar yek-pār
4 Uçar oḳ her biri anda güşāde ḳıldı aʿdāya
Pes andan tīġlerin çeküp yöridi cümlesi muḫtār
5 Daḫı fīllere oḳ urup iderler tīr-i bārānı
Yaralu oldı çün fīller kesüp zencīrlerin nā-çār
6 Nice yüz biŋ ḳadar fīller pes ürküp ṣıçradı anlar
Ne kim var pāyimāl idüp ḫıyām-ı bāre-gāh āṣār
7 O dem bī-ḥaddi bī-pāyān yatan küffār olur yaḳẓān
Suʾāl ider ḳamu yeksān nedür aṣlı bunuŋ ey yār
8 Kimi gömlek deyü arḳasına ṭonun geyerlerdi
Başın çıḳaracaḳ menfez bulamazdı ṭurup arar
9 Kimi pendinü'l-kām urup çekerdi atını gelmez

Kimi sercini ʿaks urup taḥayyürde ḳalur enẓār

10 Kimisi bāre-gāhında başın iḫrāç iderdi çün
Bārī ḳılıç urup başı düşerdi öŋine murdār

11 Pes andan geldi bir naʿra ṣalındı gökler ü yerler
Benüm Sulṭān-ı ʿArcī Aḥmedü'z-Zemcī eyā füccār

12 Gūyā kendü saḥāb içre nitekim raʿd ü berḳ idi
Şu deŋlü döḳdiler ḳanı ki seyl oldı nite enhār

13 Yıġıldı keştelerden püşteler ah u fiġān oldı
Ururlar ḍarb-ı merdāne ḳarışdı leşker-i küffār

14 Ḫıyām-ile nice biŋ bar-ı gāhlar pāyimāl oldı
Nice leşler yere düşdi atılup top gibi başlar

15 Kılıçlar yıldırım gibi görindi berḳ-ı lemmāʿı
Naʿāra ṭoldı ṣaḥrālar ḳıyāmet ḳopdı yā Cebbār

16 Ṣabāḥ çünkim ḳarīb oldı çekildi server-i İslām
Ki Neysābūr yolın ṭutup ḫurūc itdi ḳamu ebrār

17 Gice gitdi ṣabāḥ oldı naẓar ḳıldı ḳamu aʿdā
Düşen başdan yatan leşden gezilmez oldı yasalar

47b

1 Görürler bāre-gāhları olupdı ḫāk-ile yeksān
Ḳamu feryād vāveylā eder ah enīn aġlar

2 Kimi ḳanı pederümdür kimi ḳanı efendüm ah
Kimi dir ḳanı evlādum ḳarındaşum ḳanı aġlar

3 Üç oġlı düşdi Mehlānuŋ daḫı hem on yedi begi
İkiyüz elli ṭoḳuz biŋ laʿīnler mürd olup nā-çār

4 Zaḫm-dārı daḫı yüz biŋ yaralu düşdi bī-çāre
Çögürdi bunları Mehlān buŋadan yüregin ṭaġlar

5 Sögerdi ʿAbd-i Cebbāra daḫı hem ibni Mervāna
Selāmetle diyārıma bular gelmeseler deyyār

6 Benüm ẕevḳüm varıdı geldiler bunlar diyārıma
Başıma bu belāları bular getürdiler eşrār

7 Dirīġā bu Turābīler ḳadar bir hīle-bāz ādem
Bu aŋa devr-i ādemden berü gelmedi bir Cebbār

8 Döndi Aḥmed ʿaskerine ġānimīn
Geldi Neysābūra cümle sālimīn

9 Çünki bir ḳaç gün mürūr itdi hemān
Geldi Mehlān ʿasker-ile bī-girān
10 Geldi Neysābūr öŋinde oturup
Anda cümle bāre-gāhların ḳurup
11 Güne güne muḫtelif ecnās gelüp
Ṭāġ u ṣaḥrā bāre-gāhlardan ṭolup
12 Anlaruŋ ḳatında İslām ʿaskeri
Ḳaṭredür deryāya nisbet her biri
13 Didiler ey ḳādir u ferd u eḥad
Furṣat u nuṣret senüŋdür yā meded
14 Didi Mehlān bu ḳoşun anlar meded
Ol Turābīler hemān bunlar mıdur
15 Başımuza getüren dürlü belā
Ne ʿacāʾib[50] bunlar anlar mı ola
16 ʿAbd-i Cebbār belī aŋa söyledi
Yā baŋa anlar neler itdi didi

48a

1 Bir zamān Mehlān terakkub eyledi
Başını ṣalup taʿaccüb eyledi
2 Yazdı Mehlān Aḥmede nāme hemān
Çünki oldı bu ḳadar devr-i zamān
3 Gel günāhıŋa idüben tevbe sen
Ben daḫı iḥsān ideyüm saŋa ben
4 Şam u Baġdādı daḫı Māzenderan
Ḫorosān Neysābūrı tā İṣfāhan[51]
5 Bu diyārları virem olsun senüŋ
Tābūtı anda varup defn eyleyüŋ
6 ʿAyb degilmidür bir uluyı hemü
Gezdüresiz dār u deyyāra ḳamu
7 Yoḳ diriseŋüz sizi idem helāk
Cümleŋüzden yeryüzi hep ola pāk

---

50 şeklinde yazılmıştır.

51 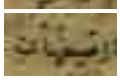 şeklinde harekelenmiştir.

8 Çünki Aḥmed ne olduġını aŋladı
Didi aŋa var beyān eyle didi
9 Emr-i Ḥaḳla bir iş iderüz aŋa
Bulamaz maġrib yolını varmaġa
10 ʿAḳlı varsa olmasun tā sernigūn
Bize Mervān oġlını virsün bugün
11 Hem Ḫarācī boynına alsun ḳamu
Ṭurmayup tā maġribe varsun ḳamu
12 Yoḳ dirise ceng durur yarın hemān
Ḥāżır olsun vaḳtine yoḳdur emān
13 Çün işitdi ġażaya geldi laʿīn
İki ʿasker ṣāf ālāy düzdi hemīn
14 Laʿli ḥabbe ʿazmi meydān eyledi
Bir hüner gösterdi cevlān eyledi
15 Didi ey gümrāh-ı maġriblerü girü
Ölümini isteyen gelsün berü
16 Ḳubbe ser der ʿazmi meydān eyledi
Server ol dem anı bī-cān eyledi
17 Yöridi Ḳārūn maġribi girü
Gürzini ḳıldı ḥavāle rū-be-rū

48b

1 Reddi ḳıldı ḍarbını ol pehlüvān[52]
Ṣaldı aŋa tīġ-i bürrān ol zamān
2 İki biçdi ṣaldı yere nā-gehān
Hāyı hūyı ḳopdı dünyā ey civān
3 Gün ḍuḥāya tā irince bi-figāŋ
Yüz yigirmi maġribi ḳıldı helāk
4 Çün bu hāli gördi Mehlānı mühīn
ʿAskerine hāy ḳomak didi hemīn
5 İki ʿasker birbirine uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri ṭoġradı
6 Bir ḳatı yerüŋ havāya atılup

---

52 şeklinde yazılmıştır.

Ḥadd ü bi-pāyān ʿasākir ḳatılup

7 Öyle bir ceng oldı anda ol zamān

Heybetinden gürledi çarḫ āsumān

8 Aḳ ḳara yek-reng olup ḳoca yigit

Cām-ı mevtī nūş idüp nice yigit

9 Ceng idüp Sulṭānı ʿArcī ileri

Dem-be-dem terġīb iderdi ʿaskeri

10 Tīġ-i baṭṭalı elinde yā meded

Ḍarb urup başlar keserdi bī-ʿaded

11 Ḳılıcından yere ḳanlar dökilür

Nice başlar nice tenler dökilür

12 Ḳalʿadan oġlān uşaḳ avret ḳamu

El acup cümle duʿā eyler hemü

13 Keştelerden püşteler oldı hemān

Aḳdı deryā gevdeʾi getürdi ḳan

14 Gökde melek yerde ḥayvān u zemīn

Aḥmedüŋ cengine didi āferin

15 Ehl-i İslāmı girüye sürdiler

Ḫendeḳ üzre bunları getürdiler

16 Yöridi Aḥmed daḫı Mıżrāb-ıla

Sām yöridi hem melik-zāde bile

17 Yöridi her biri itdi naʿralar

Durdı daḫı arḳa bir eylediler

53

49a

1 Urdılar bunlar ʿaẓīm cenge esās

Dökdiler ḳanı ʿadūdan bi-ḳıyās

2 Sürdiler küffārı ḫendeḳden girü

Açdılar meydānı bunlar ilerü

3 Gördi Mehlān naʿra urup yöridi

---

53 yazma eserin kırk dokuzuncu sayfasının kenarında bir kılıç resmi çizilmiş ve içerisinde "tiġ-i baṭṭal" yazmaktadır.

Öŋine kim gelse öldürüridi

4 Öŋine geldi melik-zāde hemān

Birbirini bildi anlar bi-gümān

5 Birbirile gürz ü girān ceng idüp

Naʿralardan ṭoldı ṣāhrālar gidüp

6 Birbirine ol ḳadar gürz urdılar

İki ʿasker cümle seyre ṭurdılar

7 Aḥmed ile Sām aŋa ḳıldı naẓar

Serveri içün ḳıldılar anlar ḥazer

8 Zīrā Mehlān çoḳ pelīd gürbüz idi

Ḥarb u ḍarbına ziyāde özidi

9 Aḫşāma dek ikisi ceng eyledi

Hīçbiri daḫı ẓafer-yāb olmadı

10 Ṭoḳuz atı oldı Mehlānın helāk

Serverüŋ bir atı daḫı oldı çāk

11 At getürüben süvār olurdılar

Birbirine ḥarb u ḍarb ururdılar

12 Pāre pāre oldı ālāt u silāḥ

Ḥarb u ḍarb-ile ḳamu ister felāḥ

13 İki ecder ceng iderdi fi'l-verā

Birbirinden ikisi aldı yara

14 Server ol dem naʿra urdı ḫışımla

Diledi Mehlānı getüre ele

15 ʿAbd-i Cebbār ṭabl-ı ārām urdurup

Anda Mehlānı ölümden ḳurtarup

16 Defn-i mevtī ḳıldılar üç gün temām

Ḳıldılar dördinci gün cenge ḳıyām

49b

1 Ṣaf ālāylar baġlanup cenge süvār oldı çeri

Çıkdı Mehlāndan münādīler nidā itdi hemān

2 İki ʿaskerden piyāde[54] ʿazm-i meydān eylesün

Didiler bu gün piyādeler ola cenge revān

---

54 metnin bütününde bu şekilde harekelenmiştir.

3 Çıḳdı er-zāde zemīn maġrib-i cenge daḫı
Bile otuz biŋ piyāde yöriyüb elde sinān
4 Bu ṭarafdan mīr-i gün Belḫi daḫı Sām ibn Hīt
Bile bādıldā daḫı feth-i rikābı serverān
5 On iki biŋ server-i İslām otuz biŋ maġribi
Oldılar cenge muḳābil çekdiler ḳılıç sinān
6 El ayaḳ burun ḳulaḳ meydāna düşdi yā meded
Ṭop gibi başlar atılup naʿradan ṭoldı cihān
7 Server-i İslām girüye maġribīleri sürüp
Maġribi on biŋ piyāde daḫı geldi bā-ziyān
8 Cümle idüp yöridiler cümlesi yalın ḳılıç
Ehl-i İslāmı girüye sürdiler anlar hemān
9 Gördi Aḥmed bunı çün oldı piyāde yöridi
Tīġ elinde naʿra urup ditredi çarḫ āsumān
10 Dökdiler ḳanı ʿadūdan bī-naẓīr bī-ḳıyās
Sürdiler anlara Mehlān üzerine bī-gümān
11 Nicelere zaḥm irişdi nicesi düşdi ulu
Aḫşām olup her birisi yerine ṭutdı mekān
12 Geldi bir ʿayyār gelüp nāme getürdi Aḥmede
Dest-i pūs itdi ḳıyām idüp azīz-āne hemān
13 Nāmenüŋ mefhūm-ıla maʿnūnı şöyle yazılu
Deşt-i ḳıcāḳ padişāhı çün benüm Ṭuġrā-yı ḫān
14 Sen ki Aḥmedsün ey İslām pādişāhı pāk dīn
Bir gice ḫābumda gördüm ol Resūl-i kāmurān
15 Faḫr-i ʿālem bihteri hem iki cihān serveri
Buyurur baŋa yöri tīz rāha girʿayn-ı ʿayān
16 Didi benden ger şefāʿat umarısaŋ tīz yöri
Aḥmede cenge yiriş taʿcīl ʿale’t-taʿcīl revān
17 Sünnīlerüm benüm evlādlarımuŋ ḳanı içün
Ki ʿazīm ġāyet zebūn olmış durur cengde hemān

50a

1 Yüz biŋ er hem daḫı seksen biŋ bāhādır cemʿ idüp
Rāha girdüm size imdāda yöridüm bu zamān
2 Her ne kim emrüŋ olursa aŋa fermān ber serem

Buyur ey şāhum aŋa ben muntaẓıran bu zamān

3 Aḥmed olʿayyāra ḫilʿat daḫı biŋ altun virüp
Yazdı bir nāme daḫı gelsün deyü olʿālī-şān

4 Çün ṣabāḥ oldı girü ṣaflar daraldı bī-ʿaded
Sāḳīʾ-i maḥkūhı at meydāna sürdi ḳaltebān

5 Cezīre şāhı selāsil at sürüp meydānına
Naʿra urup bir zamān ceng itdi iki pehlüvān

6 Server ol dem çaldı anı iki pāre eyledi
Ḳardaşı pūlādı[55] māh kūhı yörüdi bī-emān

7 Ḥāṣılı server o gün aḫşām olınca ḍarb urup
Yigirmi dört ḳāfir pelīdi yere ṣaldı ol civān

8 Çün ṣabāḥ oldı girü ṣaflar ālāylar baġlanup
Ḥadd ü bī-pāyān ʿasākir yörüdi cenge revān

9 Maġrib-i Zaġreb el-amān Engürūs Mārāc ile
Ḫāricī efrenc ḳamusı yöridi elde sinān

10 Yörüdi Aḥmed melik-zāde Muḥammed şāh-ıla
Yöridi Sām ile Mıżrāb-ı cihāngīr rāye-gān[56]

11 Pehlüvānlar tīġlerinʿuryān idüben yöridi
Ḳopdı ol dem bir ḳıyāmet yā muʿīn yā müsteʿān

12 Keştelerden bir ḳatı yerüŋ havāya atılup
Ol ḳadar ādem ḳırılup oldı deryā aḳdı ḳan

13 Naʿralardan ṭoldı dünyā gümledi çarḫ-ı felek
Bir ẓulümāt u ḳıyāmet ḳopdı anda nā-gehān[57]

14 Ellişer bozar laʿīn her müʾmine uşde gelüp
Ehl-i İslāmı araya aldılar çevre hemān

15 Aḥmed ile hem melik-zāde yaralu oldılar
Yalvarup Allāha ol dem didiler yā müsteʿān

16 Gördiler bir toz ẓuhūr idi cihānı ḳapladı
Toz yarıldı bir naẓar ḳıldı aŋa pīr-i civān

17 Gördiler yüz seksen iy zerrīn ʿalem itdi ẓuhūr

---

55 şeklinde yazılmıştır.

56 şeklinde harekelenmiştir.

57 şeklinde harekelenmiştir.

Her ʿalem dibinde biŋ atlu yigitler var revān

50b

1 Cümlesi tekbīr getürüp tīr gümāne el urup
Allāh Allāh söyleyüp cümle yüridi lā-emān

2 Ehl-i İslām gördiler çün zaḫmlarına baḳmayup
Yedi başlu her biri bir ezdehā oldı hemān

3 Ḍarb urup kāfirleri ʿalemleri üzre sürüp
Dögdiler anları ol dem esdi bir bād-ı ḫazān

4 Şaşdı Mehlān cümlesini şimdi aldum ider igen
Bire meded kimdür gelen bu ṭāʾife didi yaman

5 Çün bu ḥāli gördi anda ṭabl-ı ārām urdurup
El çeküp cengden ḳamusı yerine ṭutdı mekān

6 Aḥmed-ile begler-ile görişüp Ṭoġrāyı Ḫān
Merhabā ile teʿānuḳlar ziyāde bī-girān

7 Ṭurup andan tābūtı gelüp ziyāret ḳıldılar
Yas u mātem eylediler dīdelerden aḳdı ḳan

8 ʿAbd-i Cebbār eleminden ṭaldı efkāra laʿīn
Ey dirīgā bizi bunlar idi yesrdür bī-nişān

9 Ehl-i İslāmdan o günde ceng idüp olan şehīd
Gitdi on dört biŋ kişi hep ṭutdı uçmaḳda mekān

10 Gitdi Mehlānuŋ ḳarındaşları mürd oldı o gün
Daḫı biŋ dört yüz otuz dört serveri gitdi yaman

11 Mürd olup seksen ṭoḳuz biŋ hem sekiz yüz ādemi
Daḫı ṭoksan dört kimesne hem yüz altmış pehlüvān

12 Ṣaydı yüz biŋden ziyāde yaraluları anuŋ
Anları çün gördi Mehlān eyledi ah u fiġān

13 İbn-i Mervāna ḳaḳıyup didi ey melʿūn u dūn
Bu belālaruŋ ḳamusı şūmluġuŋdandur ʿayān

14 Ṣaġlıġ-ile gelmeyeydüŋ maġribe ey ḫākisār
Seni getüren geminüŋ dibi delinsün her ān

15 Bir avuc Türābīler elinden oldum uş zebūn
Ey ūġursuz bu Türābīler nemi aldı hemān

16 Bī-ḥisāb ḫazīneleri bu yola ḳıldum telef
Bī-ḥisāb ādemlerüm düşdi zemīne serverān

51a

1 İki ʿasker ṣāf ālāylar baġladı
Ṣaġ u ṣolı ḳalbi gāhī saġladı
2 Gördiler Gülbādı maġribi revān
Gergedānın sürdi meydāna hemān
3 Didi Mehlān yüri seni yarladum
Nār u nūra seni ben ışmarladum
4 On ṭoḳuz erişdi ḳadd ü ḳāmeti
Kendü-yi pūlāda ġarḳ itmiş idi
5 Yüzü yetmiş biŋ ere mālik itdi
Ḥarb u ḍarba küşteye sālik itdi
6 Bir bülend-āvaz-ıla itdi nidā
Naʿrasından vādīler ṭoldı ṣadā
7 Aŋa ḳarşu yüridi Ergüne Ḫān
Ḥarb u ḍarb u defʿ u refʿu bī-girān
8 ʿĀkıbet Gülbād ʿamūd urdı hemīn
Düşdi ḫānuŋ gergedānı ber-zemīn
9 Ḫān daḫı düşdi zemīne sernigūn
Bende çekdi baġladı ḳıldı zebūn
10 Ḳaldırup ʿalem dibinde getürüp
Döndi Gülbād girü meydāna girüp
11 Ḫānuŋ oġlı yüridi Meysūr-ı Ḫān
Birbiriyle ḥarb u ḍarbu lā-emān
12 Ḥamleler otuz ḳadar geçdi ḫaṭā
Ḥarb u ḍarb u defʿ u refʿu arada
13 ʿĀḳıbet anı daḫı ḳıldı esīr
Atası yanında ḳodı bir ḥaḳīr
14 Yedi serveri o gün ḳıldı şehīd
On yedi daḫı esīr itdi pelīd
15 Aḥşām olup ṭabl-ı ārām urdılar
Her birisi meskenine ṭurdılar
16 Şād olup Mehlān buyurdı āḫire
Geydürüp Gülbāda ḫilʿat fāḫire
17 Didi bu esīrleri ḥabs idelüm

Tā ṣabāh meydāna alup gidelüm

51b

[1] Ḳarşularında aṣalum bir kezin
Tā Turābīler görüp olsun ḥazīn
[2] Ehl-i İslām oldılar ġāyet ḥazīn
Oldı hep esīrler içün bir kezin
[3] Aḥmed ol dem ḳıldı Allāha niyāz
Sāma didi ey cihāna serfirāz
[4] Böyle zamānda ataŋ gider idi
Hep esīrleri ḫalāṣ ider idi
[5] Dilerem sen daḫı şimdi varasun
Anları bir ḥāl ile ḳurtarasun
[6] Didi nola ey şehin-şāhum benüm
Yoluŋa olsun fedā cān u tenüm
[7] Gitdi esīrlere irdi ol zamān
Varıdı biŋ ādem anda basuban
[8] Kuş bile yanlarına uçmazıdı
Varmaġa bir ḥāl aŋa geçmezidi
[9] Hendese ʿilmiyle urdı bir laġam
Yanlarından çıḳdı ne pīş ü ne kem
[10] Birbirile bunlar iderken vedāʿ
Her biri igen ḥayātdan ibtiyāʿ
[11] Gördiler bir baş göründi ez-zemīn
Gördiler Sāmı ḳamu oldı emīn
[12] Zīr-i zemīnden getürdi anları
İşidüp şād eyleyesüz cānları
[13] Geldiler Mehlāna virdiler ḫaber
Oldı göŋli ġuṣṣadan zīr-i zeber
[14] Didi ne yavuz ḳavümdür bu kavüm
Ne gice ne gündüz iderler nevüm
[15] Çün ṣabāḥ oldı żiyā geldi nehār
İki ʿasker oldı cenge bī-ḳarār
[16] Gürleyüp maġrib u zaġrib Alaman
Engürüs Efrenc ḫavāric bī-emān

17 Ḥaddü bī-pāyān ʿasākir yüridi
Hep fesād issidi şerr-i şūrdı

52a

1 Yüridi Aḥmed melik zāde hemān
Sām ile Mıżrāb daḫı Ṭuġrayı Ḫān
2 Ḫān Muẓaffer daḫı ḥāriṣ zādeler
Pehlivānlar şāhlar u şāh-zādeler
3 İki ʿasker birbirine uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri toġradı
4 Ol ḳadar ceng oldı anda ol zamān
Ḳan buḫārı min ṣerā tā āsumān
5 Nicenüŋ oldı vücūdı nā-bedīd
Nicesi oldı ḥayātdan nā-ümīd
6 Nicelerüŋ nesli oldı munḳatıʿ
Nice yār ayrıldı yārinden serīʿ
7 Tüstereye döndi ḳılıçlar saḫī
Ḳalmadı terkeşlerinde oḳ daḫı
8 Yedi kez Aḥmed oları sürdi çoḳ
Üç kezin anlar buları sürdi çoḳ
9 Aḫşām olup ṭabl u ārām urdılar
Her birisi meskenine vardılar
10 İkiyüz yigirmi dört biŋ ḫākisār
Mürd olup gitdi cāhīme[58] nā-be-kār
11 Daḫı yüz biŋ yaralu düşdi hemān
Gördi Mehlān fikre vardı bir zamān
12 Yetmiş üç biŋ server olmışdı şehīd
Yigirmi altı biŋ yaralu yā muʿīd
13 Çün bu ḥāli gördi Aḥmed ol zamān
Ol daḫı efkāra vardı bir zamān
14 Üç gün ārām eylediler yir yerin
Her biri defn eyledi mevtāların
15 Didiler ol vaḳit ḫoca gelüp Feyrūz-ıla ḫandān

---

58 şeklinde yazılmıştır.

Diyārına vuṣūl itdi ḳarār idüp ḳamu ferḥān

16 Ḥarāmīleri şehzāde urup maḥvı ʿadīm itdi
Şüyūʿ buldı diyārı içre işitdi zümre-i iḫvān

52b

1 Buḫārā şāhı Feyrūzı getürdi ḳatına ol dem
Ziyāde iʿtibār idüp ider ikrām eyle ihsān

2 Münādīler nidā idüp didiler yarın ey cāna
Bāzergān zāde meydāna girüp hem eyleye cevlān

3 Ki şāhuŋ pāyitaḫtı ṣandaladaki dilāverle
Olarla imtiḥān ola anuŋla görüşe merdān

4 Ṣabāḥ olınca şīr-āne girer şehzāde meydāna
Hüner gösterdi iḫvāna görenler ḳaldılar ḥayrān

5 Ki baş şākirdi ġażbānuŋ ḥavāle eyledi tīġin
Siper virdi aŋa server ki menʿ itdi anı āsān

6 Pes andan server-i ʿālem aŋa bir ḍarb urur muḥkem
Atuŋ boynına yıḳdı hem pes aŋa dest urup ol ān

7 Kemerden ḳapdı şīr-āne ḳolına aldı ol cāna
Serinden devr idüp şāna anı gezdürdi ol cānān

8 Ḳalan şākirdlerine ḫūb birer laʿb-ile ol maḥbūb
Aŋa oldı ḳamu maġlūp irişdi ḳuvvet-i Yezdān

9 Pes andan ṣoŋra üstād-ı muḳābil geldi merdāna
Ki faṣl-ı maʿreke idüp ziyāde ḳıldılar cevlān

10 Girü dest urdı şehzāde ṭutar üstād-ı ġażbānı
Başına ḳaldurup anı berāber eyledi yeksān

11 Getürüp şāhuŋ öŋine yere ḳodı ʿazīz-āne
İder şehzādeye taḥsīn ne kim var dost ile düşmān

12 ʿAmūda el urup gürkān muḳābil yürüdi ol ān
Ki on beş ḥamlesin āsān alup menʿ eyledi cānān

13 Anı bir gürz-ile cāna zemīne eyledi ilḳā
Muḳābil yürüdi Ḍaḥḥāk elinde nīze cān-sitān

14 İkisi nīze ile bir zamān ceng eyledi bunlar
Pes urdı nīze Ḍaḥḥāka yıḳıldı düşdi sergerdān

15 Görenler cümlesi cengin ider şehzādeye taḥsīn
Ḳamu el-āfile ḫamsīn taḥayyürde ḳalur ḥayrān

16 Ġażanfer ṭurdı merdāna yüridi girdi meydāna
Muḳābil oldı şīr-āne dutuşdı bu iki arslan
17 Ġażanfer ṣūretine bir ṭabanca öyle urdı kim
Feres boynın ḳoca düşdi perīşān ḥāl ile nālān

53a

1 Hemān şāhzāde ol günde Buḫārā şāhı öŋinde
Yüz altmış pehlüvāna ne ġalebe eyledi ḫandān
2 Bāhādırları bi'l-cümle bir alma gibi ḳolına
Alup ḳaldurdı başına berāber eyledi ekvān
3 Bunuŋ ḳuvvetine ʿālem iderler nice taḥsīnler
Şāhuŋ ṣol pāyitaḫtuŋ pehlüvānı oldı pür aḥzān
4 Keyānūş idi şīrānı teḥammül itmedi cānı
Yüridi ḳıldı cevlānı ol idi Rüstemi ezmān
5 O dem birbirine bunlar şu denlü urdılar gürzi
Didi ʿālem henüz ḫaşmın bulup cenge iki aḳrān
6 Gāhī toz içine bunlar ḳalurlar ḥarb u ḍarb-ile
Gāhī naʿraların ancaḳ işidürdi ḳamu iḫvān
7 Ġażaba geldi şehzāde ṣunup ṭutdı kemerinden
Keyānūş gibi insānı havāya ḳaldurup ol ān
8 Havāda bir zamān anı ṭolandurdı ḥaḳīr-āne
Pes andan atı üstine ḳodı anı bilā-noḳṣān
9 Çögürdi Ḫusrevī belā hemān dem bī-ḳarār oldı
Didi ey şāhı sulṭānum dilerem ben daḫı el-ān
10 Şu oġlān-ıla ben daḫı görişem imtihān-ıla
Buyurdı şāh aŋa ol dem bu işe olmaya erzān
11 Ki zīrā sen zamānuŋ Rüstemi mānende bir ersin
Ṣabāḥdan berü ceng idüp ḳanı yorġun durur oġlan
12 Bu gün lāyıḳ degildür ṣāf anuŋla ceng degül inṣāf
Bir āḫir vaḳtda ber iżʿāf idersüz cengi merd-ānān
13 ʿİnād idüp didi elbet bu gün cenge virem zīnet
[Didi Feyrūz] Eyitdi şāh ne bu ḥālet nola gelsün baŋa el-ān
14 Yigit çünkim murād itdi ki meʾyūs olmasun gelsün
İşitdiler bunı cümle taḥayyürde ḳalur insān
15 Yüridi Ḫusrevi ana hemān dem girdi meydāna

Muḳābil oldı şīr-āne hüneri ḥaddi bī-pāyān

16 Görenler heybetin ālā yaḳın itdi ḳamu hālā
Didiler Ḫusrev-i Bālā ḳıyar anı ider bī-cān

17 Fe-ʾemmā Ḫusrev-i Bālā ʿadāvet eyledi buŋa
Bāzergān zāde sen ḳanda ne lāyıḳ saŋa ad u ṣan

53b

1 Diyelüm bir ikisine ḥaḳāret eyledüŋ yekfī
Ṭalep ḳılsaŋ anuŋ ʿözrün ferāġat ḳılsaŋuz nedmān

2 Ḫakāret ḳılduŋ iḫvāna dilīrān nāmüdārāna
Anuŋçün geldüm uş ana ki bozam erligün noḳṣān

3 Didi Feyrūz ne kim gelse elüŋden hiç dirīġ itme
Senüŋ daḫı naṣibüŋ ger varısa alasın uyan

4 Ḳaḳıdı Ḫüsrev-i Bālā ʿamūd ṣaldı buŋa ḥālā
Bu daḫı gürzini ala berāber eyledi ḳalḳan

5 Pes andan serfirāz aŋa ḥavāle eyledi gürzin
O daḫı gürzini buŋa berāber eyledi īḳān

6 Elinden furladı gürzi ḳırılup bir yaŋa gitdi
Feres boynın ḳoca düşdi perīşān ḥāl ile nālān

7 Pes andan server-i ʿālem sunup dutdı kemerinden
Havāya ḳaldurup anı başına eyledi yeksān

8 Yedi kez devr idüp gezdi temāmet saḫn-ı meydānı
Ḫalāʾiḳ eyledi taḥsīn görenler ḳaldılar ḥayrān

9 Fe-ʾemmā Ḫusrev-i Bālā çü geldi ʿaḳlı başına
Görür kendüyi ḥayrāna şāhuŋ pencesine giryān

10 Didi şimden girü ḳalsun baŋa ṣaġluḳ ḥarām olsun
Eleminden ziyāde aġladı ah eyleyüp efġān

11 Pes andan ṣoŋra şehzāde getürdi Ḫüsrevi ol dem
Ḳodı raḫşı üzerine görişüp bu iki arslan

12 Fe-ʾemmā şāh ṣafāsından ʿaṭalar ḳıldı Feyrūza
Virüp üç fāḫire ḫilʿat buyurdı eyledi fermān

13 Virüp ṣaġ pāyitaḫtı adına menşūrını yazdı
Didiler cümle Feyrūza mübārek ola ey sulṭān

14 Çıḳarup Ḫusrevi ḳıldı ʿasākirine serʿasker
Bāzergānı vezīr itdi ʿaṭalar eyledi iḥsān

15 Ḫusrev-i Bālā żiyāfet ḳıldı bāb
Yigirmi yedi server itdi intiḫāb
16 Didi anlara ki şāhımuz eşer
Ol bāzergān zādeye ḳıldı naẓar

54a

1 Pādişāhuŋ naẓarı kimyā durur
Gitdi bizden her zamān aŋa durur
2 Pāyitaḫt yerimüzi virdi aŋa
Anı mümtāz eyledi oŋdan ṣoŋa
3 Ḳıldı oġlān ʿırżımuzı pāyimāl
Anı tenhā alduralum bā-zevāl
4 Şāh suʾāl iderse inkār idelüm
Derdimüze şimdi tīmār idelüm
5 Serverüŋ ḳatline itdiler vifāḳ
ʿ Āhd-i peymān-ıla cümle ittifāḳ
6 Çıḳdı Feyrūz yalaŋuz bir gün o yār
Eyledi ṣaḥrāda bir āhū şikār
7 Bir ṭarafdan ẓāhir oldı bir ġubār
Ḫusrev-i Bālā görindi āşikār
8 Anda şehzāde naẓar ḳıldı görür
Hem çü ecder Ḫusrev-i Bālā gelür
9 Cevşen-i pūlāda ġarḳ olmışıdı
Anda ḥāl ne oldugını aŋladı
10 Gördi aŋa ḥamle ḳıldı negi var
Atılup ʿuḳābī-veş oldı süvār
11 Dāvud ol dem bir teber ṣaldı aŋa
Ṭutdı elinden alup ḳaldı ṭaga
12 Ṣūretine aŋa bir sille urup
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup
13 Cümlesi birden hücūm itdi aŋa
Gördi şehzāde anı ḳaldı ṭaga
14 Her kime bir ḍarb urur ol nāmüdār
Yere yıḳdı ḳıldı anı ḫūr u zār
15 Ḳıldı şehzāde buları tār ü mār

Yüz ṭutup şehre ḳamu oldı firār

16 Kiminüŋ ḳolı ḳırıḳ başı yarıḳ
Bir ṭutar yer yoḳ bularda hep ṣınıḳ

17 Ḫusrev-i Bālā yüridi pür ġażab
Dört yüz er ardınca geldi bī-edeb

54b

1 Gitdi ḫādim ḫocaya virdi ḫaber
Ḫoca daḫı şāha gitdi ey püser

2 Ḫusrev ol şehzād-ıla cengde yaman
Nice ḥamleler ḫaṭā geçdi hemān

3 ʿĀḳıbet şehzāde bir gürz indirüp
Ḫusrev aŋa gürzini ḳarşu virüp

4 Uçdı gürzüŋ pāreleri her yaŋa
Düşdi atuŋ boynına oldı ṭaga

5 Arḳaya aldı ʿaḳl gitdi girü
Depesi üzre muʿallaḳ düşdi o

6 Ḫusrevüŋ gögsine bindi şāhızād
Diledi başın kese ābād-ı bād

7 Ḫusrev açdı gözlerini aġladı
Ben ḫaṭā itdüm beni ḳıyma didi

8 Raḥmı ḳıldı anı āzād eyledi
Ol yıḳılmış göŋlini şād eyledi

9 Geldi ḫoca şāh-la irdi o dem
Hep vezīrler ḥāżır oldı daḫı hem

10 Şāh o dem cellāda fermān eyledi
Ḫusrevüŋ gün boynını ur şimdi didi

11 Geldi Feyrūz eyledi şāha recā
Ḫusrevi ḳurtardı ölümden necā

12 İkisi birbirile görüşdiler
Ṣuçlarından vazgeçüp barışdılar

13 Bir ḳızı varıdı şāhuŋ ġāyeti ḥüsnā cemāl
Ecmel-i devri zamānuŋ yoġıdı hiç misl-i yār

14 Zühere isminde sīm endāmıdı bir pāre māh
Andan ayru daḫı evlādı yoġıdı gül-izār

15 Geldi Feyrūz girdi bir baġa temāşā eyleye
Ḳarşusına nāgehān geldi göründi ol nigār
16 Çünkü Feyrūz anı gördi bir kez ah itdi o dem
ʿAḳlı başından gidüp oldı vücūdı bī-ḳarār

Der kenar[59]

55a

1 Kendüyi cemʿ eyledi ol dem niyāza başladı
ʿAḳlımı zülfüŋ gibi ḳılma perīşān ey nigār
2 Ey cinānuŋ hūrīsi ey gözlerimüŋ nūrīsi
Nesl-i insāndan mısın ey nev-bāhārı lāle-zār
3 Ḳanḳı baġuŋsun güli ḳanḳı diyāruŋ sünbüli
Ey cihānuŋ ecmeli serv-i sehī ḳadd-i çenār
4 Beni ḳılduŋ bu fenāda ʿışḳınuŋ āvāresi
Ey meh-i peyker perī ḳılma beni pervāne var
5 ʿAndelībüŋ gülden ayru zinde-gānı oldı mı
Gül-istānı ʿarżı ḳıl ey nāzenīn ü şīve-kār
6 Bānū didi ey benüm rūh-ı revānum sevgülü
Benüm artuḳdur saŋa ʿışḳum ziyāde bī-şümār
7 Benüm atam beni saŋa virmek ister yā dilīr
Şimdilik eyle ḥayālimle ḳanāʿat nev-behār
8 Bānū ile ʿ āhd ü peymān eylediler ol zamān
Ḥasret-ile her biri gitdi yolına āşikār
9 Bir seḥer vaḳti sarāydan bir fiġān irdi ḳatı
Cāriyeler aġlayup feryād iderler zār u zār
10 Didiler bir el göründi Bānūyı ḳapdı serīʿ
Baʿde-hū nā-būd u nā-peydā olup devr-i medār
11 Çün işitdi peder-ile māderi oldı ḥazīn
Şāh dīvān itdi vezīrler ḥāżır oldı negi var
12 Şāh suʾāl itdi bulardan ḥikmeti nedir bunuŋ
Bir vezīri didi ey şāhum buŋa maʿnī şiʿār
13 Nicesine daḫı eyle ḥāl irişüp ḥayreti

[59] Tevbe olsun ḳıyma beni el-amān
Merḥamet ḳıldı aŋa şāh-ı cihān

Bu işi Ṣalṣāl-ı Nerre eyledi ey şehr-i yār

14 Bundan evvel bir ḳızımı ḳapdı oldı nā-bedīd
Üç kezin ʿasker çeküp vardum aŋa ey gam-kār

15 Bir ḳara būluṭ göründi raʿd u berḳ itdi ẓuhūr
Yaġdı ateşler zemīne ʿaskere ṭutundı nār

16 Her kime itdi işābet ol sāʿat oldı helāk
Ol būluṭ ġārdan çıḳup andan ḫurūc iderdi nār

17 İdemedüm aŋa bir çāre ḳanı mümkin degül
Ḫalīḳa eyle emānet olmaya aŋa medār

55b

1 Bunı çün Feyrūz işitdi key melūl oldı ḳatı
Didi ḳandadur mekānı nerrenüŋ idüŋ niṣār

2 Ey göŋül ah eyle kim ah eylemek hengāmıdur
Ey gözüm ḳan aġla kim ḳan aġlamaḳ eyyāmıdur

3 Ayrılup benden bu gün ḥālim perīşān eyleyüp
Ol ki göz nūrı göŋül maṭlūbı cān ārāmıdur

4 İşbu fikr-ile ṭururken ḫāba vardı gözleri
Geldi bir nūrānī pīr didi aŋa ey nāmüdār

5 Nerre dīvi öldürürsün Bānūyı daḫı alup
Baʿde-hū Neysābūr cenge yüri ey nāmüdār

6 Bir daḫı saŋa ben gelürem seni āgāh eyleyem
Kimüŋ oġlısın saŋa ben söylerem ey yāriġār

7 Çün uyandı işbu sırrı dimedi bir kimseye
Bindi atın yola girdi yüridi leyl-i nehār

8 Yüridi beş gün irişüp ol ṭaġuŋ dāmānına
İndi atından zemīne bir naẓar ḳıldı o yār

9 Geldi bir ġār öŋine ol dem duḫūl itdi aŋa
Gördi ġār içinde bir pīr otururdı istinār

10 Didi ey oġul delīlem saŋa ben ey cān-ı men
Nerre dīv sāḥir durur andan ḥazer itme nijār

11 Anda bu esmāları dāʾim ḳırāʾat idesin
Öŋüŋe gelen siḥirler bāṭıl ola bī-żırār

12 Bu yedi ismi oḳı çünki muḳābil olasın
Ġālib olursun anuŋ siḥri saŋa itmeye kār

13 İsm-i aʿẓāmı daḫı ālātına yazdı ḳamu
Āġzı yārin aġzına virdi anı yutdı bu yār
14 Pīr eyitdi ey oġul şimdi ḳıyām eyle yüri
Gitdi bir ṭaġa öŋünde varıdı bir ulu ġār
15 Girdi ġāra gördi anda varıdı bir ejdehā
İsm-i aʿẓāmla ḳamusın bāṭıl itdi negi var
16 Ḥāşılı açdı ḳapu ṣalṣālı nerre irişüp
Taḫtı şāha oturdı bir ḳara ṭaġ gibi var

56a

1 Zühere Bānū öŋinde oturur ġāyet ḥazīn
Ah -ı eflāke irişüp gözlerinden ḳan aḳar
2 Ṣaġ u ṣolda nice ḳızlar ḍarb urur ceng-i cefā̈n
Şāh-ı zāde kendüzin cemʿ itdi muḥkem pāyidār
3 Naʿra urdı şāh-ı ʿālem gümledi çarḫ-ı felek
Tīġ-i bürrānun çeküp didi ki ey melʿūn-ı ḫār
4 Nerre eyder bunda ḳuş bile uçamazdı ebed
Ben bileydüm ey ʿaceb ḳandan gelüp bu nā-be-kār
5 Naʿra urup gürzini ḳapdı hücūm itdi laʿīn
Şāha eyledi ḥavāle heybet-ile ḫākisār
6 Yedi adım şāhızāde kendüyi atdı o dem
İndi gürzi der zemīni ḫandeḳ itdi āşikār
7 Didi yat bere nā-be-kār istedügüŋ bulduŋ ḳamu
Naʿra urdı şāhızāde ditredi ṣaḥrā biḥār
8 Ol laʿīn gördi bunı çün didi yana ṣaġ mısın
Bir daḫı gürzin ḥavāle ḳıldı ol melʿūn-ı ḫār
9 Yigirmi yedi ḥamlesin bir laʿb-ile aldı ṣavup
Döndi andan tīġ-i bürrān ṣaldı aŋa nāmüdār
10 Nerre dīvi ḳoltuġından çaldı anı pehlüvān
Başu ḳul berrān olup uçdı havāya ḫūr-ı zār
11 Ḳızlar ol ḥāli görüp ʿaleyke ʿavnullāh deyü
Servere dürlü duʿālar eylediler bī-şümār
12 Nerre ol dem bir ḳara ṭaġ gibi yere yıḳılup
Ḳanı seyl oldı zemīne meskeni hem oldı nār
13 Bir görüldi ẓāhir oldı ṭutdı dünyāyı ḳatı

Hep siḥirler bāṭıl oldı ḳalmadı deyyār-ı yār

14 Aldı cümle ḳızları diyüŋ ḫazāʾin[60] mālını

Oldılar yola revāna ʿazm-i rāhı şehr-i yār

15 Bu ṭarafdan çün ṣabāh oldı nehār

Ḫoca Faḫrüddīn olupdı bī-ḳarār

16 Görmedi Feyrūzını itdi suʾāl

Nerreye vardı didi aŋa ricāl

56b

1 Çün işitdi geldi şāha aġladı

İşidenler hep yüregin ṭaġladı

2 Ḳanı evlādum ciger-güşem benüm

Nerre diye gitdi ol cān u tenüm

3 Zühere Bānūyı çaldı nerre dīv

Zühere ḫānuyı aldı nerre dīv

4 Anuŋ çün baş u cān itdi fidā

Anuŋ çün bu işi ḳıldı edā

5 Şāh işitdi bunı çünkim ol zamān

Didi ʿasker vireyim saŋa hemān

6 Şimdi tīz elden ʿasākirle yüri

Der-peyince ben daḫı vardum yüri

7 Ḫoca aldı on iki biŋ er temām

Kūha ʿazm-i rāh olup itdi ḳıyām

8 Kūhda şāhzāde ṭururken ol zamān

Bile diyüŋ mālları başı hemān

9 Gördiler tozlar ẓuhūr itdi ʿayān

Geldi ḫocaʿasker-ile nāgehān

10 Gördi Feyrūz çıkdı istiḳbāline

Ḫoca ile görişüp āmāline

11 Öpdi Feyrūzı gözinden ol zamān

Baġrına başdı ḳucaḳlar cān u cān

12 Didi ey cānum ne kılduŋ ey teni

Verṭaya kişi ṣalar mı kendüni

---

60 şeklinde yazılmıştır.

13 Didi cāndan geçmeyince bir kişi
Vaṣl-ı cānān olmaya anuŋ işi
14 Gördiler tozlar belürdi nāgehān
Pādişāh geldi irişdi ol zamān
15 Vüzerāsı ʿaskeri daḫı bile
Geldi cümle bā-ʿumūmī şāhıla
16 Çıḳdı bunlar daḫı istiḳbāline
Her biri yüzler sürüp āmāline
17 Zühere Bānū daḫı sāʾirleri
Ṣaġ selāmet geldi çıḳdı her biri

57a

1 Bu ḳadar māllar daḫı bile ḳamu
Ṭaġ gibi altun cevāhir yā ʿamū
2 Pādişāh oldı bu ḥāle şādımān
Şād u ḫürrem oldı hep pīr u cevān
3 Şāhı-zāde şāha gelüp görişüp
Dest-būs idüp pes aŋa irişüp
4 Pādişāh buyurdı dīvān eyledi
Ṭurdı andan emr-i fermān eyledi
5 Didi cümle şāhid oluŋ müslimūn
Taḫtımı hem mülkimi cümle yekūn
6 Feyrūza cümle baġışladum didi
Ḳızımı daḫı aŋa virdüm didi
7 Döndiler andan Buḫārāya ḳamu
Şād u ḫürrem geldi cümle bā-ʿamū
8 Getürüp dīv başını günbed miṣāl
Aşdılar ḳalʿaya devr-i māh-ı sāl
9 Bir dügün itdiler anda bī-naẓīr
Ḥāżır oldı hep ṣaġīr eyle kebīr
10 ʿĀşıḳ irdi devlet maʿşūkına
Vāṣıl olup ʿizzete maḥbūbına
11 Her seferde Bānū bile şāh-ıla
Gitdi ayrılmadı şems u māh-ıla

12 Toġdı bir oġlı ṭulūʿ[61] itdi gelüp
Nev Ebā Müslim deyü adın ḳoyup
13 Açdı dīvüŋ ṣandıġ[62]ını şāh-zād
Bir ḳılıçla bir siper anda nihād
14 Ḳabżası cevherden idi ser-be-ser
Ḳabżasında yazarıdı ey siper
15 Ol Süleyman ibni Dāvud ṣacı
Oḳudı hem aŋladı cümle hebi
16 Çekdi ḳınından çıḳara şāhı-zād
Ḳābil olmadı aŋa ābād-ı bād
17 Buldı ṣandūḳ içine bir levḥ daḫı
Yazarıdı üzerinde ey aḫī

57b

1 Nerre ṣalṣāluŋ mekānı ola bu
Şāhı-zāde anı ḳatl ide hemü
2 Yādigārum ben daḫı anuŋ çün
Ḳodum ol ibni Ebā Müslim içün
3 Sen eger ibni Ebā Müslim isen
Üç ṣalāt ile selām ile ḥüsün
4 Baʿdehū ḳılıç saŋa olur muṭīʿ
Çıḳarursın anı ḳınından serīʿ
5 Üç ṣalāt ile selām itdi dilīr
Çekdi ḳınından çıḳardı merd ü şīr
6 Ḳılıcı ḳıldı ḥamāʾil beline
Hem siperi daḫı aldı ḳolına
7 Bir gice rüʾyā görür ol şāhı-zād
Şāh Müslim didi aŋa māh-ı zād
8 Sen benüm oġlumsun ey şāh-ı zamān
Aḥmede Neysābūra iriş hemān
9 ʿAbd-i Cebbār hem daḫı Mehlān-ıla
Ḳılıç urup dün ü gün iḫvān-ıla

---

61 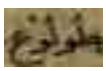 şeklinde yanlış yazılmıştır.

62 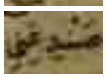 şeklinde yanlış yazılmıştır.

10 Tābūtumı ateşe yaḳmaḳ diler
Ehl-i İslāmı daḫı yıḳmaḳ diler
11 ʿAmmaŋ Aḥmed ṣıḳleti vardur yetiş
Ey oġul taʿcīl ʿālī’t taʿcīl yetiş
12 Ḫoca vü şāha daḫı oldı ʿayān
Öyle rüʿyā ikisi gördiʿayān
13 İbni Müslim oldıġını bildiler
Cümlesi Feyrūza ʿizzet ḳıldılar
14 Şāhı-zāde çünki rüʾyā gördi ol merd-i güzīn
Nevmi ḫābından uyandı aŋladı bildi yaḳīn
15 Geldi şāha gördügi düşi ifāde eyledi
Didi ben cenge giderem ey şehen-şāh zemīn
16 Didi ben daḫı varuram ey ciger-gūşem benüm
Ḳıldılar bunlar tedārük ʿazm-i rāhı āferin

58a

1 Şöyle yüz ḳırḳ biŋ güzīde ʿaskerānda cemʿolup
Taḫt-ı şāhı iki deve üzre ḳıldılar metīn
2 Üstine çadır u hümāyūn üzerinde sāyebān
Şāh Muḥammed taḫtına geçdi oturdı kām u bīn
3 Ṣaġ ṣolında vezīrler pehlüvānlar bī-ʿaded
Elli beşlü sancaḳ altun çözdiler ʿayne’l-yakīn
4 Çıḳdı şeh-zāde on iki biŋ ʿasākir bilece
Cümlesi zerrīn kemerlü ḫoş müzeyyen nāzenīn
5 Yigirmi biŋ ʿaskerle çıḳdı yüridi hüsr ü şāh
Zer ʿalem efraşte[63] endāḫte[64] aʿlā mübīn
6 Çıḳdı ardınca muẓaffer ʿasker-ile yedi biŋ
Hep ḳıyāfet ehremen ʿifrīt ṣıfatlu Müslimīn
7 Dürlü reng-ā-reng ʿalemler al yeşil ṣaru ḳızıl
Zīnetin buldı ṣaḥārā oldı cümle sālikīn
8 ʿAzm-i Neysābūru Ahmed deyü bunlar gitmede
Gice gündüz yol yüriyüp sāz-ı rāh-ı āferīn

---

63 yanlış harekelenmiştir.

64 yanlış harekelenmiştir.

9 Çi-günem ez-desti tūbege revem çarḫ-ı felek
Yābne ḳāżī ān ḫudā nuṣret dehed Rabbün muʿīn
10 Rāviler eyder ki Behzād ol zamān
Destūr aldı Şāh-ı Müslimden revān
11 Aldı Ḥamza oġlını Ḳāsım eyle
Gitdiler maġrib diyārına bile
12 Gitdi hem anlar ile Termūn Şāh
Maġribe bunlar ḳarār eyledi māh
13 Zīrā maġrib yedi şāhlıḳ yer imiş
Daḫı on dört beglik artıḳ varımış
14 Anda Behzād bir gice rüʾyā görür
Şāh-ı Müslim geldi aŋa buyurup
15 Ne uzaḳ baŋa baḳarsın gel berü
Ṭurdı Behzād daḫı vardı ilerü
16 Gördi ḳızıllar geyer ol nūr-ı ʿayn
Bile yanında Ḥasan ile Ḥüseyn

58b

1 Ol mübārek ellerin öpdi bile
Ḳarşularında ṭurur ādāb-ile
2 Didi yā Behzād şehīd ol dem irem
Şimdi bu sulṭānlar-ile oluram
3 Didi Şāhum kim şehīd ḳıldı seni
Didi vaḳti gelmedi diyemem anı
4 Aḥmede var ehl-i İslāma iriş
Anlara imdāda var tīzce göriş
5 Çün uyandı ah idüben aġladı
Serverin dīvān idüp cemʿ eyledi
6 Gördi ki rüʾyāyı ḥāli söyledi
Cümlesi ḫātır perīşān aġladı
7 Beglerine yazdı cümle nāmeler
Geldi cemʿ oldı ʿasākir ser-be-ser
8 Bunuŋ üzre elçi daḫı irişüp
Anda Behzād-ile geldi görişüp
9 Çıḳarup Sulṭān-ı ʿArcī nāmesin

Virdi Behzāda çü bildi ḳamusın

10 Aldı evlād ü ʿasākirin ḳamu
Aldı ṭoḳsan yedi biŋ server hemü

11 Rūz-i şeb ılġar-ıla girdi yola
Aḥmedü'z-Zemcī deyüp cümle bile

12 Bu yaŋadan Aḥmedü'z-Zemcī ʿasākirle girü
Yedi yıl Mehlān-ıla ceng eyledi ol māhiru

13 Bir dīvān idüp buyurdı ey benüm yārānlarum
Ġayret idüp tīġ-i bürrānı uralum rū-be-rū

14 Ḥaḳ Taʿālādan umaram bize imdād eyleye
Ṣādıḳ-āne ʿışkıla cenge ṭuralum rū-be-rū

15 Ṣāf ālāylar baġlanup itdi münādīler nidā
Didi Aḥmedu rūz-ı şeb cenge varalum rū-be-rū

16 Yedi gün yedi gice at arḳasından inmeyüz
Nuṣret-i Yezdān görelüm kime yār ola girü

59a

1 Kim kere meydāna dirken çıḳdı bir naʿra anı
Gördiler meydāna girdi bir bāhādır sevgülü

2 Nevrūz-ı şāh-ı bıçaġı ber meyānında anuŋ
Bir siper zerrīn ḳolında esbi gülgün nāżıru

3 Cübbe cevşen ile arkasında ḳaplan postu var
Ṣaġ u ṣol zerrīn silāḥlu nev-civān nev-res ulu

4 Naʿra urup bir zamān meydānda cevlān eyledi
Hīt-i mümtāz oġlıyam ey ferd-i Yezdāna ʿadū

5 Bir mübāriz var ise meydānıma gelsün bu gün
Ögredeyüm aŋa erlik nice olur rū-be-rū

6 Gördi Mehlān ah idüp didi ʿaceb bu nā-be-kār
Ḳanḳı yerden türeyüp geldi Türābīlere o

7 Hem dem olalı ḳıyāmeti ḳopardı başıma
Yoḳmı bir er tā aŋa vara cevāb ide ḳamu

8 Ṣıçradı ʿUḳayl-ı Hindī bir ḳıyām itdi laʿīn
On iki biŋ ʿaskere mālik idi ṭurdı uru

9 Tīr-i endāz idi hiç oḳı ḫaṭā gitmezdi
Girdi meydāna yedi oḳ ḥāżır itdi ilerü

10 Anları birer birer atdı ḥavāle eyledi
Her birin bir laʿbile menʿ eyledi ol sevgülü
11 Server ider ey laʿīn çün gelmedüŋ baŋa yaḳın
Seni ben cenge muḳābil isteridüm rū-be-rū
12 Server ol dem aldı bir ṭaş ṣabana ḳoydı hemīn
Devr idüp virdi güşāde ber-tehāvī gürleyü
13 Geldi ṭaş gürüldüsi meydān-ı cümle kapladı
Ol laʿīn çekdi siperin başına öyle ṭuru
14 Ṭaş sipere ṭokunuben pāre pāre eyledi
Başı beyni tār ü mār oldı yıḳıldı ol ʿadū
15 Gördi ḳāfirler bu ḥāli ḳopdı dünyā hāy-ı hūy
Çün ki Mehlān bunı gördi hāy ḳomaŋ didi ḳamu
16 Maġrib u Zaġrib Alaman Engürüs Mārāc ile
Ḫāricī Efrenc ḳamusı bir ḳıyām itdi uru
17 Ḥaddi bī-pāyān ʿasākirler yüridi bī-ʿaded
İki ʿasker ḳarılup ḳatıldı cümle ḫāżır bu

59b

1 Küştelerden püşteler baġladı ḳanlar çaġlayup
Top gibi başlar yere ġalaṭān olup ṭoldı hemü
2 Murġ cān uçdı havāya ten ḳafes ḳaldı tehī
Ḥaykırurdı sāḳī tīz şerbet memātı faşra bu
3 Bir ḳatı yerüŋ havāya atılup oldı hebā
Gün yüzi baḳır ṭāsa döndi ḫayāl oldı girü
4 Aḳ ḳara al u ḳızıl yek reng olup ḳoca yigit
Oġul ata farḳ olınmaz vay ana baba ʿamū
5 Aḥmed ile Sām melik-zāde daḫı Mıżrāb-ile
Laʿl-i reng olup bu lenge döndiler ḳandan girü
6 Naʿralardan ṭoldı ṣaḥrā gümledi çarḫ-ı felek
Maġribīleri girüye sürdiler andan girü
7 Ol ḳadar ādem ḳırılup gevdeʾi getürdi ḳan
Meşʿalelerden giceler gün olup devr-i ʿulū
8 Didi Mehlān ġayret eyleyüŋ buları alalum
Gelmeden bunlara imdād ḥarb u ḍarba rengi bu
9 Bunlara imdād gelürse mümkin olmaya daḫı

Dīvleri bile Süleymanuŋ ʿazīm olmaz ṭuru

10 Yürüdi bī-ḥaddi bī-pāyān ʿasākir cümlesi
Ehl-i İslāmı iḥāṭa eyledi cümle ʿadū

11 Üç gün üç gice devāmı tīġ-i bürrān ṣaldılar
Başu leşden ṭoldı ṣaḥrā zīr u bālā iŋleyü

12 Şöyle her bir müʾmine yüz elli yüz aʿdā-yı dīn
Ḳalmadı ṭāḳat bularda ḥarb u ḍarbeniŋi ḫū

13 Ṭurdı Aḥmed el getürüp ḳıldı Allāha duʿā
Nuṣretüŋ vir bize imdād eyle yā Cebbārı hū

14 Hā buları şimdi alduḳ dir iken aʿdā-yı dīn
Gördiler maġrib yolından toz ẓuhūr itdi ʿulū

15 Gördi anı maġribīler oldı cümle şādumān
Ehl-i İslām nā-ümīd oldı ḥayātından ḳamu

16 Gördiler ṭoḳsan yedi zerrīn ʿalem itdi ẓuhūr
Her ʿalem dibinde biŋ atlu yigit var sevgülü

17 Öŋlarince aḳ saḳallu bir bāhādır şāh-süvār
Yüz yigirmi idi sinnī ḳadr-i ʿālī cāhı o

60a

1 Oġlı Ḳāsım ile Ḥamza ṣaġ u solında anuŋ
Gūyā ki Rüstem Nerīmān Sām idi ol baḫtulu

2 Yedi tīġ iki siper ẓāhrında ḳaplan postu ḫūb
Şöyle bir heybet ṣalābet naʿra urup ḥayḳıru

3 Anda üç naʿra urup ṭaġlar yerinden oynadı
Gümledi ṣaḥrā meyādīn çarḫ-ı mīnā gürleyü

4 Uşde Behzādum irişdüm ʿaleme ṣāḥib-ḳırān
Ey melāʿinler elimden ḳanda varasız ḳamu

5 Kendü hem oġulları ṭoḳsan yedi biŋ ʿaskeri
Cümlesi tekbīr getürüp Allāh Allāh söyleyü

6 Kendülerin urdılar küffāra cümle ḍarb urup
El ayaḳ hem baş u leşden oldı ṣaḥrālar ṭolu

7 Ehl-i İslām bildiler çün oldı cümle şādımān
Yedi başlu her biri bir ejdehā oldı girü

8 Ol ḳadar aʿdāya anda tīġ-i bürrān ṣaldılar
Taḥsīn itdi hep melāʾik seyre ṭurdı nāẓıru

9 İşbu cengi gördi çün mirrīḥ eflāk züḥal[65]
Ellerinden atdılar ḫançerlerini ḥāyıru

10 Aḥmed-ile begleri Behzāda ḳarşu vardılar
At üzerinde iken bunlar görişüp rū-be-rū

11 Döndiler tekrār yana düşmāna itdiler hücūm
Ḫāhı nā-ḫāh yār diler küffārı sürdiler girü

12 Anda yüz biŋden ziyāde düşdi ḳāfir mürd olup
Çün bu ḥāli gördi Mehlān yüridi ehl-i ṭamū

13 Bād-ı bā-raḫşına binüp sürdi cenge ʿaskerin
Tīġlerin ʿuryān idüp cümle yüridi ilerü

14 Yedi biŋ fīlleri anda yedi ḳat zencīr-ile
ʿAskeri İslāma cümle sürdiler cenge varu

15 Şāh Müslim tābūtını getüren yaʿnī deve
Pīr ṣāliḥüŋ elinde naʿra urup ḥayḳıru

16 Çıkdı zencīrin kesüp küffāra ol dem yüridi
Öyle bir kez naʿra urup ṭaġ u ṣaḥrā gürleyü

17 Ol deveye tābiʿ olup yedi biŋ daḫı deve
Yüridi küffāra anlar her biri cenge ṭuru

60b

1 Didi Mehlān çün Türābiyyān zebūn oldı ḳatı
Develere taʿlīm idüp geldiler cenge ṭuru

2 ʿAbd-i Cebbār didi ey şāhum deve ceng eylemez
Nā-be-kār ʿArcī kerāmātı imiş bunlar ḳamu

3 Didi Mehlān şimdi alduḳ bunları ġayret idüŋ
Yüridi aʿdā ḳamusı eyledi cenge ġulu

4 Aḥmed u Behzād u Ḥamza Ḳāsım u Termūn u Şāh
Sām melik zāde daḫı Mıżrāb yüridi ilerü

5 Ol ḳadar ṣaldı bular aʿdāya anda ḳılıcı
Müʾmininüŋ ḳalmadı tāb-ı tüvānı diŋlenü

6 Bir gice Mehlān görür rüʾyā hemān
Bir ata binmiş giderken nāgehān

7 Gitdi bir ṣaḥrāya irdi sīreti

---

65 şeklinde yanlış yazılmıştır.

Feres ile balçıġa[66] düşdi ḳatı

8 Tāb u ġāzīne düşer anda hemīn

Çamura ġarḳ oldı atı der zemīn

9 Anda ḥayretle ṭururken ol zamān

Bir ḳara buluṭ göründi nāgehān

10 Ḳapdı balçıḳdan ḫalāṣ itdi anı

Ṭoġrı Maġribe alup gitdi anı

11 Çün uyandı ḳurdı dīvānı yaḳın

Ḳırḳ vezīri ḥāżır oldı nāẓırīn

12 Gördügi rüʾyāyı teḳrīr eyledi

Bir vezīri anı taʿbīr eyledi

13 Didi Maḳlān gördügüŋ ṣaḥrā vü at

Devletüŋ ṭurur senüŋ aʿlā ḳanat

14 Batdıġı öyle yitiser devletüŋ

Maḥv olup senden gidiser devletüŋ

15 Çamura düşdüŋ bulasın nekbeti

Düşmān ile ceng idersin ġāyeti

16 Ol buluṭ saŋa havādan geldüġi

Seni çamurdan çıḳarup aldugı

17 Tā saŋa bir cāzūdan dermān ola

Der meʾāle emr-ile fermān ola

61a

1 Buḫārā cānibinden toz ẓuhūra geldi ekvānı

Felek yüzine peyveste olup fevḳānī taḫtānī

2 Çıḳar bād-ı ṣabā karşu ki aŋa itdi istiḳbāl

Peyinden tā girībāna hemān şaḳ eyledi anı

3 İçinden çıḳdı yüz ḳırḳ dört ʿalemler cümlesi zerrīn

Ḳamuda nuṣret-i āyāt yazılmış idi nūrānī

4 Varıdı her ʿalemde biŋ bāhādır atlu zerrīn boş

Günā gün ṣūret-i ʿifrīt dilīrān nāmüdārānı

5 Öŋinde cümlenüŋ bellü gelür bir nev-civān ḫallü

Cevāhir cübbesi lüʾlü elinde tīġ-i bürrānı

---

66 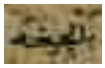 şeklinde yanlış yazılmıştır.

6 İki siper yedi tīġ bilesince şevket-i dārā
Gūyā Rüstem Nerīmān Sām idi maḥbūb u Yezdānī
7 Ṣaġında lālāsı ġażbān ṣolında Ḫüsrev-i Bālā
Ḳafāsında nice şehler gelür her biri ḫūbānı
8 O dem naʿra urur server ṣalındı gökler ü yerler
Benüm ibni Ebā Müslim benüm Feyrūz-ı şīrānī
9 Bu gün ol gün ṭurur kim ben sizi ey leşker-i aʿdā
Ki ḳırup tār ü mār idüp idem ḫāk-ile yeksānı
10 Pes andan urdı bir naʿra özini ṣaldı küffāra
Ḳalan serverleri daḫı yüridi cümle şīrānī
11 Şu resme ṣaldılar muḥkem ʿadūya tīġ-i bürrānı
Döküldī bī-ḥisāb ādem ṣadālar ṭutdı ezmānı
12 Ḳılıçlar yıldırım gibi uranlar berḳ-i ḫāṭır-veş
Düşen başdan yatan leşden gezilmez oldı her yanı
13 Ki Feyrūz ol ḳadar ḳırdı ʿadūyı eyledi noḳsān
Bozıldı leşker-i ṭuġyān ḳamusı ḫayb-i ḫüsrānı
14 İtdi ʿaskeri İslām ʿaceb kim ola bu Feyrūz
Veya kimdür Ebā Müslim bu oġlı ola cānānı
15 Cevāb itdi aŋa baʿżı bire kim olur-ise olsun
Bizi şimdi ḫalāṣ itdi ʿadūdan şīr-i Yezdānı
16 Gūyā ki kāhramān idi veyā Rüstem zamān idi
ʿAdū-yı lā-mekān itdi gör imdi māh-ı tābānı

61b

1 Öŋine geldi bir kāfir cevāhir cübbeler geymiş
Elinde gürzü urur şöyle ḳalur ḫāk-ile yeksānı
2 Çü gördi anı şehzāde ḥavāle eyledi gürzin
Zemīne eyledi ilḳā yere yıḳdı ẕelīlānı
3 Pes anıŋ kesmedi başın tenezzül itmedi gitdi
Meger Mehlān idi ammā ve lākin bilmedi anı
4 Örü ṭurdı görür Mehlān cihānı hāy-ı hūy dutdı
O dem ah idüp aġladı aḳıtdı gözleri ḳanı
5 Eyitdi ʿAbd-i Cebbāra ʿaceb mümkin buŋa çāre
Düşdüŋ dār u deyyāra ḳanı maġrib selīmānı
6 Görelüm baş u cān ḳaydın ḳaçalum maġribe hemkīn

Ḳararları ḳamu nemkīn firāra döndi giryānı

7 Didiler zengüye ḳuvvet bereket ḳamçıya elbet
Gicede yüz çevürdi hep ḳamu ḫāli perīşānı

8 Yüridi leşker-i İslām ʿalemdārları bi'l-cümle
İderler pāre pāre hep ḳarīn-i ḳurb-ı şeyṭānı

9 Ne kim var bāre-gāh-ı māl ḳamusın aldı ġāzīler
Görişüp begler ü şāhlar iderler şükr-i Yezdānı

10 Alur Sulṭān Aḥmed Ḫan negim var ʿavret ü oġlan
Ḳamu İslām diyārından getürdükleri nisvānı

11 Buları hep diyārına zamān-ıla ḳodı rāha
Ḳamuya baḫş-ı māl idüp ider inʿām-ı iḥsānı

12 Gürūh-ı ehl-i İslāmdan temām on biŋ şehīd oldı
Cinān-ı ʿadn-ı firdevsi bulup ḥavrā vü ġılmānı

13 Pes aldı Aḥmedü'z-Zemcī ḳucaḳlar şāhı Feyrūzı
Öper gözlerini anuŋ ider ah-ile efġānı

14 Gel ey şāhum yādigārı gel ey gözlerimüŋ nūrı
Ḳucaḳlar baġrına başup ālā ey cānımuŋ cānı

15 Virüp taḫtı bağışladum saŋa lāyıḳ mübārek bād
Negim var server-i İslāmu ideler bīʿat-ı şānı

16 Didi Feyrūz ki ey ʿamū-yı ḫāṣṣum ey benüm cānum
Gerekmez baŋa tāc ü taḫt senüŋdür ey saḫā kanı

17 Öteden berü żabṭ itdüŋ senüŋ olsun mübārek bād
Girü Aḥmed ḳarār itdi gör ol āyīn ü erḳānı

62a

1 Yemīnize ḳarār idüp oturmışdı ḳoca Behzād
Ṣolında geçdi şehzāde oturdı şīrīzed anı

2 Melik zāde berāberde oturdı nīm-i taḫt üzre
Ḳalan şāhlar merātibce oturup ḳurdı dīvānı

3 Pes andan geldi şehzāde ziyāret ḳıldı tābūtı
Gūyā ki ḫāba varmışdı ebed ṣolmadı elvānı

4 Naẓar ḳıldı atasına ṣarılur tābūta aġlar
Pes itdi yas u mātemler ider çāk-ı girībān

5 Elīf Bānū ile daḫı görişüp dest-i būs ider
Öper ol daḫı Feyrūzeŋ iki gözin ḥazīnānı

6 İtdi ey ciger-güşem eyü günde irişdüŋ ḫoş
Ḳanı Şāh-ı Ebā Müslim pes idüp ah u efġānı
7 Eyitdi ḥasretüŋdedür anaŋ şol minneti Bānū
Anı daḫı getüresin görişüp vaṣl-ı cānānı
8 Gelüp Saʿdi zülāl ol dem görişüp merhabā ile
Taʿānuḳlar teşāfuḥlar anuŋ bī-ḥadd ü pāyānı
9 Didi rāvī ḳacan Mehlān-ı maġbūn
Bozuldı döndi ol maḥrūm u mecnūn
10 Yedi Aḥmed elinden bir ṭabanca
Ḳanı diller beyān ide ki anca
11 Yola rāhī yüridi bir nice gün
Zelīl-āne gider idi gice gün
12 İrişdi bir çemen-zāra oturdı
Görür ol dem yüce tozlar belürdi
13 ʿAlī Şīrem ki yaʿnī ibni Behzād
Benüm didi irişdüm cenge bünyād
14 Çıḳardı tīġ-i bürrānın yüridi
El ayaḳ düşdi ṣaḥrālar ḳurıdı
15 Yedi gün yedi gice tīġ-i bürrān
Ururlar naʿra urup ceng ü şīrān
16 Helāk oldı temām üç biŋ melāʿin
Zaḥm-dārı daḫı ḳaç biŋ melāʿin

62b

1 ʿAlī Mehlān-ıla oldı muḳābil
Arada ceng ile ḳalmadı ḥāʾil
2 ʿAlī ṣaldı pes aŋa tīġ-i bürrān
Aŋa ḳarşu siperin virdi Mehlān
3 Siperi iki pāre oldı uçdı
İki barmaġı daḫı yere düşdi
4 Ser-i raḫşı zemīne oldı ġaltān
Yüzi üzre zemīne düşdi Mehlān
5 Kemendler atdılar aŋa ḥavāle
Yaḳın oldı ki tā ire zevāle
6 O vaḳtin ḫāṭırına geldi rüʾyā

Ḳanı imdād baŋa dirken ḥuyārā
7 Görürler ṣāʿiḳa indi havādan
Ḳara buluṭ nüzūl itdi semādan
8 İḥāṭa ḳıldı İslām ʿaskerini
Göremez oldı bunlar birbirini
9 Yılanlar ezdehālar oldı peydā
Bu aḥvāli görenler ḳaldı şeydā
10 Şehīd oldı nice sünnī müsülman
Esīr oldı ʿAlī ol şīr-i Yezdān
11 Firār oldı ḳalan ḳırḳ biŋ dilīri
Bular anda ʿAlīyi nerre şīri
12 O dem cellāda emr eyledi Mehlān
ʿAlīnüŋ boynını uruŋ kemā-kān
13 Gelür cellād elinde tīġ-i bürrān
Söze geldi vezīri adı Maḳlān
14 Didi şāhum buŋa ölmek gerekmez
Ḳarındaşı durur anuŋ Ferāmez
15 Velī cinler aŋa oldı müsaḫḫar
İderler intiḳāmını müḳerrir
16 Bunı ḥabs idelüm şimdi berāber
Görelüm rūzigār ne yerden eser
17 Şu kim Mehlāna geldi itdi imdād
Ki ser Cābūr u sācir idi bī-dād

63a

1 Ki ḳırḳ biŋ sāhir ile geldi bī-dīn
Saḥārā siḥr-ile ṭoldı meyādīn
2 ʿAlī Şīriŋ gelüp ʿaskeri irdi
ʿAlī içün didiler ele girdi
3 İşitdi çünki Behzād oldı ġam-nāk
Firāḳ odına yanup gözi nem-nāk
4 Didi Aḥmed gelün şimdi varalum
ʿAlīʾyi ellerinden ḳurtaralum
5 Ferāvān ʿasker-ile geldi Aḥmed
Ṭurup cenge muḳābil oldı Aḥmed

6 Ḳaçurup bunları ḳıldı perīşān
ʿAlīʾyi ellerinden aldı ẕī-şān
7 Didi Mehlān ki ey Sulṭān-ı Sāḥir
Beni maġribe ilet bā-cemāhir
8 Alup Sāḥir bunı uçdı havāya
Ḳamu etbāʿıla göçdi havāya
9 Ferāmeze ki çün nāme irişdi
O daḫı ḳırḳ biŋ er-ile yarışdı
10 Ḳamusı cinnī dīvi ʿasker-idi
Ferāmez şehleri vü server-idi
11 Ṣaġında ʿAbdurrāhman perī bile
Daḫı ʿAbdü'l-ʿAzīz ṣolında öyle
12 Ferāmez taḫt-ı şāha oturdı
Havāden cinler anı getürürdi
13 Gelürken Sāḥiri vü Mehlānı buldı
Havā yüzī ḳamu ceng ile ṭoldı
14 Oḳudı ism-i aʿẓāmı[67] Ferāmez
Siḥirler bāṭıl oldı hep yaramaz
15 Havāda urdı bunlar tīġ-i bürrān
Zemīne düşdi leşler ṣad hezārān
16 Nicesini esīr itdi dil-ārā
Firār itdi ḳalanı yüzi ḳara
17 Ḫavāric leşker-ile ibn Mervān
Daḫı hem ʿAbd-i Cebbār-ile Mehlān

63b

1 Ḳamu maġrib diyārına irişdi
Ehālī cemʿ olup geldi görişdi
2 Esīrleri Ferāmez cümle aldı
İrişdi ʿaskeri İslāma geldi
3 Ferāmez şehr-i Baġdāda irişdi
Bulup Aḥmed ile anda görişdi
4 Pes öpdi evvelā Aḥmed elini

---

67 şeklinde yanlış yazılmıştır.

Pes andan öpdi Behzāduŋ elini
[5] Görişüp ḳıldı cümle merhabālar
Teʿānuḳlar ziyāde merhabālar
[6] Esīrlerüŋ biri Mehlānuŋ oġlı
Daḫı ʿAbdu’l-Melik Mervānuŋ oġlı
[7] On iki daḫı Mehlānuŋ vezīri
Ḳalanı ʿaskeri bālā vü zīri
[8] Buları dīne daʿvet itdi Aḥmed
Ḳabūl itmediler anlara laʿnet
[9] Ebū’l-Leys anda beyṭārı irişdi
Buyurdı Aḥmed aŋa gel irişdi
[10] On iki mūḫ başına her birinüŋ
Urup çaḳdı başına her birinüŋ
[11] Pes andan Şāma vardılar berāber
Ferāmeze buyurdı ey dil-āver
[12] Dilerüm Şāma şimdi sen giresin
Ḫavāric ellerinden ḳurtarasın
[13] Ḫavāric begleri aḳvāṣı melʿūn
Nişīni Şām idi işitdi maġbūn
[14] Gice çıḳdı bile üç biŋ ḫavāric
Ṭarabulusa ḳaçdı oldı ḫāric
[15] Ferāmez yüridi dīv ʿasker-ile
Dürişüp ḳalʿaʾ-i aldılar ele
[16] Yüriyüp alup ṭutdı hevāʾī
Naʿra ṭoldı dünyā hūy u hāyı
[17] Çalar diler ḫavāric başlarını
Yere döküp dima vü leşlerini

64a

[1] Ḫavāricden şehri eyledi pāk
Didi cümle ġazāŋ olsun mübārek
[2] Ferāmez açdı ḳalʿa ḳapusını
Ḫavāricleri ḳırdı ḳamusını
[3] Duḫūl eyledi Şāma ehl-i īmān
Bu ḥāle oldı cümle şād u ḫandān

4 Duhūl itdi aŋa Sulṭān Aḥmed
Oturup taḫt-ı ʿizzetde müʾeyyed
5 Çünki Mehlān ḳaçdı maġribe firār oldı hemīn
ʿAbd-i Cebbār-ıla Mervān oġlı bile hāribīn
6 Aḥmedü'z-Zemcī daḫı Şāmı ser-ā-ser fetḥ idüp
Emr-i fermān eyledi andan o sulṭān zemīn
7 Ebū Caʿferi daḫı zindān içinden çıḳarup
Hāżır itdiler anı dīvāne cümle müslimīn
8 Emr idüp cemʿ eyledi ʿālimleri müftīleri
Anlara cümle suʾāl idüp didi ey ʿālimīn
9 Ebū Caʿfere ḳatil īcāb ider mi şerʿile
Söyleyüŋ siz nedür emrullāhi rabbi'l-ʿālemīn
10 Bu suʾāle yek dehāndan cümlesi virdi cevāb
Ḳana ḳandur buyurup Allāhu Rabbü'l-Ālemīn
11 Āşiḳāra buŋa nāṭıḳ oldı āyāt u ḳıṣāṣ
Ḥazretüŋe daḫı maʿlūm iken ey şāh-ı güzīn
12 Otuz altı sene Mervān ḥabsine yatmış iken
Şāh Müslim geldi zindāndan ḫalāṣ itdi hemīn
13 Buŋa iḥsān eyleyüp dünyāya sulṭān eyledi
Döndi aʿdā oldı aŋa der ḫarāb u boġzuŋın
14 Ḫandānı āl ü evlādı Muḥammedi daḫı
Sönmesine saʿyi ḳıldı oldı bu aʿdāʾ-i dīn
15 Ḳıla daʿvāyı ḫilāfet ḫārice tābiʿ olup
Nice biŋ ādem helākine sebeb oldı metīn
16 İbni Mervān ile Mehlān geldigi budur sebeb
Nice insān pāyimāl olup faḳīr ü müʾminīn

64b

1 Şāh Müslimi bu ādem itmese ḳatli şehīd
Bunlaruŋ biri vücūda gelmez idi ẓāhirīn
2 Ebū Müslim seyyidü'l-ġāzīyi eyledi şehīd
Buŋa ḳatli vācib oldı ey şehin-şāh zemīn
3 Andan Aḥmed emir ḳıldı ehl-i İslām cemʿ olup
Cāmiʿaya ümmiye öŋinde ehālī müslimīn
4 Ebū Caʿferi getürüp der keşān u ber keşān

Bellü başlardan daḫı yetmiş ḫavāric beglerin
5 Cümlesi zencīrlere bağlu ḳamu ḫūr u z̲elīl
Geldi Ebū Elleys̲i Bayṭarī irişdi bir kezin
6 On ikişer mūḫi on iki imāmuŋ ʿışḳına
Aldı urdı cümle beglerüŋ başına dāḫirīn
7 Dört biŋ esīr varıdı anları daḫı getürüp
Cümlesinüŋ başlarını kesdiler ʿayne'l-yaḳīn
8 Andan emr eyledi Aḥmed ṣaḥn-ı meydāna gelüp
Ebū Caʿferi daḫı getürdiler ʿayne'l-yaḳīn
9 İki el iki ayaḳdan gerdiler evtād-ile
Geldi ḳaṣṣāblar derisin yüzdiler ʿayne'l-yaḳīn
10 Aldılar derisini cümle ṣaman ṭoldurdılar
Aṣdılar Şām ḳapusında ʿibretü lilʿālemīn
11 Ey birāder bunlaruŋ ḥāli bize ʿibret yeter
Her ne kim eylerse kişi bulur anı nāzenīn
12 Çi-günem ez-desti tūbeŋe revem çarḫ-ı felek
Yābne ḳāżī an ḫudā tevfīḳ dehed Rabbü'n-muʿīn
13 Geldi ʿayyār-ı cihān feṭḥ-i rikāb
Toza ġarḳ olmışıdı ḥüsn-i meʾāb
14 Ḥāli Akvāṣı ḫaber virdi emīn
Ṭarabulusa didi gitdi hemīn
15 Anda ciger-güşeʾi ṣāḥib-ḳırān
Çünki Feyrūz bunı işitdi hemān
16 Nitekim şol ezdehāyı heft ü ser
Aḥmede geldi didi ey z̲ī-hüner
17 Akvāṣuŋ cengini baŋa viresin
Didi nola bu işi sen göresin

65a

1 Geydürüp Feyrūza ḫilʿat fāḫire
Biribiri üzre üç ḳat fāḫire
2 El oyup şehzāde geldi yerine
Cümle şehlerin getürdi yerine
3 Ḫusrev-i efrāzı şāhı Hindūyı
Ḫusrev-i gül-gūn ḳabāyı kendüyi

4 Hem ġażanfer nīze-dārı bilece
Daḫı ġażbān-ı süvāri bilece
5 Ḥāṣılı biŋ dāne mümtāz-ı cihān
Bile aldı nāmüdārānı zamān
6 Ḳāmūsınuŋ cübbeleri sīm ü zer
Her biri pūlādı mīle döndiler
7 Çıḳdı şehzāde süvār oldı yaḳın
Kendüyi pūlāda ġarḳ itdi hemīn
8 Cevşen-i zerrīn cevāhir cübbeler
Bilesince yedi tīġ iki siper
9 Yetmiş iki pāre ālātı daḫı
Ḥarb u ḍarba hep Süleymanı aḫī
10 Yerine Şāh-ı Muḥammedi ḳoyup
Girdi yola ʿazm-i rāh itdi koyup
11 Bu yaŋadan daḫı Aḥmed neyledi
Ser-be-ser Şāmı alup feṯḥ eyledi
12 Begligin virdi Ferāmeze yana
Ol daḫı ḳodı Süheyli yerine
13 Varıdı yanında seksen biŋ çeri
Hep müheyyā dīvi cinnī ʿaskeri
14 Gitdi Aḳvāṣ bile üç biŋ ʿaskeri
Çün Ṭarabulusa irdi her biri
15 Kendüyi vü ḥālini itdi beyān
Didi maġribe giderem bu zamān
16 Baŋa bir ḳaç gemi virüŋ gideyüm
Çün giderem sizi iḥsān ideyüm
17 Ḳalʿa diz-dārı anı redd eyledi
Virmedi sefīne aŋa neyledi

65b

1 Buldı on dört boş sefīne ol laʿīn
Sürdi ṣuya ʿazm-i rāh itdi hemīn
2 Ol laʿīn itdi duʿā yā nār u nūr
Bir selāmet bize şimdi bī-ḳuṣūr
3 Kesdi rüzgār zerre anda esmedi

Tā bular deryāda menzil kesmedi

4 Gördiler bir toz belürdi nāgehān
Baḳdı ol toza ḳamu pīr u civān

5 Ol laʿīn dir sāzı ile sözler nedür
Şām ṭarafından gelen tozlar nedür

6 Düşmān ardımuzcadur gelür berü
Gayret idüŋ bir varalum ilerü

7 Geldi Feyrūz leb-i deryāya irüp
Ol laʿīnüŋ ḥāl ü aḥvālin ṣorup

8 Ol laʿīni ḳıldılar aŋa beyān
Didiler henüz açıldılar revān

9 Diz-dār anda sünnī müʾmin er idi
Ḥācī İbrāhim aŋa dirler idi

10 Çünki şehzādeʾi bildi evvel zamān
Ebū Müslim oġlıdur ʿayn-ı ʿıyān

11 Geldi yüz sürdi ayaġına anuŋ
Dest-i būs itdi ayāġına anuŋ

12 Gördi bir tāze civāndur lā-naẓīr
Cübbe ālāt-ı silāḥı merd u şīr

13 Ṣan ḳanatlu şöyle bir ʿanḳā durur
Bindügi raḫş-ı cihān peymā durur

14 Didi ey şāh-ı cihānum merḥabā
Ey benüm sulṭān-ı cānum merḥabā

15 Ben saŋa menzil gemilerin virem
İrişür sen anları çekme elem

16 Buyurup üstād-ı mellāḥlar gelüp
Bir nice menzil gemilerün alup

17 Ber tedārük ṣaldılar deryāya hep
Çekdiler yelkenleri bālāya hep

66a

1 Baḥre çün açıldı Aḳvāṣ ol zamān
Bir gice furtuna oldı bī-emān

2 Cūşa geldi mevc-i deryā kā'l-cibāl
Üç gün üç gice gider anlar zevāl

3 Baʿde-hū emnu oldı deryā der emīn
Bir Cezīreye irişdiler hemīn
4 Çıḳdı deryādan ḳamusı negi var
Ol Cezīrede bular itdi ḳarār
5 Ol Cezīre begleri Sehlān idi
Zengler idi ḳamu yeksān idi
6 Ādem etin yerdiler ʿādetleri
Büt-perest idi ḳamu ādemleri
7 Gördiler bunları cümle yüridi
Naʿralardan zīr ü bālā iŋledi
8 El ayaḳ başlar döküldi bī-ʿaded
Aḳdı ḳanlar düşdi tenler yā meded
9 Üç biŋ ādemini Aḳvāşuŋ nedir
Kimi ḳırıldı kimi oldı esīr
10 Ḳırḳ ḳulıyla kendüsi itdi firār
Ḳaçdı deryāya açıldı ḫūr u zār
11 Zengibārān yaḳdılar ateş ʿazīm
Şişlere leşleri dizdiler ʿamīm
12 Bişürüp iderdiler tāze kebāb
Baʿde-hū yayup içerdiler şarāp
13 Baḥr ile Aḳvāş gider iken görür
Şeş sefīne üstine ṭoġrı gelür
14 Cüst ü ʿayyāra didi Feyrūz-ı fer
Şu sefīneden baŋa getür ḫaber
15 On tīr endāz bile aldı ekmeli
Ol gemiye sürdi gitdi ol velī
16 Şordı Aḳvāş aŋa kimsin rehberi
Didi Mehlān ibni Lünküŋ ʿaskeri
17 Rūzigār esdi muḫālif gelmişüz
Kendümüzi uşde bunda bulmışuz

66b

1 Didi Akvāş yā sizüŋ sancaġıŋuz
Şol Türābilere beŋzer yalaŋuz
2 Didi ḳorḳudan çevirdüḳ şūreti

Ḫavfımuzdan ḳılduḳ eyle sīreti

3 Didi Aḳvāṣ yā begiŋüz kim durur
Didi ol Sührābı ibni Üng durur

4 Çünki Aḳvāṣ bunı işitdi hemīn
Şād oluban ḳorḳudan oldı emīn

5 Kendini ʿayyāra bildürdi hemān
Ol daḫı geldi ḫaber virdi hemān

6 İki gemi birbirin buldı hemīn
Naʿra urdı Şāh-ı Merdānı zemīn

7 Ol ciger-gūşeʾi Ebā Müslim benüm
Feyrūzem ibni Ebā Müslim benüm

8 Çünki Aḳvāṣ bu kelāmı diŋledi
Anda ḥāl ne olduġını aŋladı

9 Bildi andan kendüye olmaz ḫalāṣ
Atdı deryāya özini bī-menāṣ

10 Çekdi Feyrūz tīġ-i bürrānın daḫı
Ḳollarını kesdi cümle yā aḫī

11 Gemileri çekdi anda der-kenār
Çıḳdılar Cezīreye her negi var

12 Didi mellāḥlar ki ey şāh-ı kibār
Zengīlerün yerleridir bu diyār

13 Ey nice ẓālim durur anlar hemān
Ḳorkaruz saŋa irişe bir ziyān

14 Zengīler bir yerde cemʿ olmışıdı
Yetmiş ādem gevdesin almışıdı

15 Şişlere şancup iderdiler kebāp
Etleri yeyüp içerdiler şarāp

16 Gördiler şehzādeʾi yüridi hep
Rızḳımuz geldi deʾi yürüdi hep

67a

1 Rāvī didi işbu kum zengī siyāh ḳaṭrān idi
Her biri ḳadd ü ḳāmeti mīle menāre şanasın

2 Āvāzları raʿd u bahār eŋ aṣġarīnüŋ ḳāmeti
Ġul u beyābānı gibi gör Ḫaḳ Taʿālā ḥikmetin

3 Omuzlarından deste çūb geydükleri cümle deri
Arslan u ḳaplandan ḳamu dābbe ẕiʾāb[68] u lābisin
4 Dehşet alurdı nāẓırun ḥayret irişürdi aŋa
Şöyle ki gören anlaruŋ heyʾet ile eşkāllerin
5 Sulṭānları Sehlān idi rengi siyāh ḳatrān idi
Gören anı ḥayrān idi der heybetine ḫāʾifin
6 Ḳaddi menāre ḳara ṭaġ gözleri ḳalḳandan büyük
Külḫān ocaġı-veş yanar aġzı maġāre gibisin
7 Dişleri kelb dişi gibi azuları ḫınzīr-veş
Esnānı ṭaşra uzanur lebden ṭudaḳdan ḫāricin
8 Başı ulu günbed misāl āvāzı raʿd u berḳ gibi
Bir omuzında deste çūb ʿifrīte benzerdi hemīn
9 Şāh-zādeʾi gördi hemān yüridi cümle bī-emān
Sürdi ḳamu cenge revān dört kerre yüz biŋ ʿaskerin
10 Feyrūz daḫı ṭurdı uru ʿaskerini aldı berü
Aʿdāya geldi rū-be-rū buldı ālāylar zīnetin
11 Bir naʿra urdı nāgehān zelzeleye vardı cihān
Gümledi çarḫ-ı āsumān ṭaġ u ṣaḥārā bir kezin
12 Zengīlerüŋ ʿaḳlı ḳamu sersem olup şaşdı ḳamu
İki ʿasākir ḳatılup dögüldi aʿżālar metīn
13 Atıldı başlar çıḳdı cān dögüldi tenler bī-emān
Ḳopdı ḳıyāmet ol zamān leşler düşüp ṭoldı zemīn
14 Şehzāde gitdi ilerü Sehlāna oldı rū-be-rū
Sehlān ʿamūdın ḥayḳıru itdi ḥavāle yā muʿīn
15 Feyrūzı fer ʿUkkābe-veş ol dem yerinden atılup
Meydān ḳadar sīnesine bir müşte urdı āferin
16 Gürzi elinden bir yaŋa uçdı gidüp ḳaldı ṭaŋa
Enf ü dehānından dima atıldı ḳanlar nāzilin
17 Çaḳ depesi üzre düşüp indi muʿallaḳ yıḳılup
Feyrūz anı pende çeküp baġladı muḥkem nāzenīn

67b

1 Boġazına zencīr ṭaḳup teslīm ider ʿayyārına

---

68 şeklinde yazılmıştır.

Döndi pes andan ʿaskere naʿra urur ol şāh-ı dīn
2 Merdāne ṣaldı ḳılıcı aġladı hep ulu güci
Rüstem Nerīmān Sām ile cengine itdi āferin
3 Kimin ṣıyup ḳırdı kimin bākīlerin ḳıldı esīr
Şehzāde bir dīvān idüp getürdi yaʿnī ḳamusın
4 Meydān siyāset ḳurılup cellād daḫı ḥāżır olup
Feyrūz naṣīḥatlar ḳılup buyurdı ulug müslimīn
5 ʿAẕīmliġini ḫāliḳuŋ hem muʿcizāt-ı Muṣṭafā
Bir bir beyān itdi ḳamu aŋladı cümle sāmiʿīn
6 Sehlān ḳabūl itdi hemān īmāna geldi ol zamān
Etbāʿı daḫı cümlesi īmāna geldi ecmaʿīn
7 Feyrūz daḫı ṭurdı örü bendini Sehlānuŋ alur
Ṣıġadı arḳasın anuŋ öpdi pes iki gözlerin
8 Sehlān daḫı şehzādenüŋ düşdi ayaġına anuŋ
Didi ki ey cān u tenüm kimsin beyān eyle adın
9 Yā ḳanḳı baġuŋsın güli ḳanḳı diyāruŋ sünbüli
Devr-i zamānuŋ ekmeli ey Şāh-ı Merdānı zemīn
10 Didi Ebā Müslimüŋ oġlıyum işit yā pehlüvān
Sehlān işitdi şād olup el-ḥamdü li’llāhi’l-maʿin
11 Başḳa yedi ḳalʿa daḫı ḥükminde idi ey saḫī
Müʾmin olup anlar daḫı getürdi cümle beglerin
12 Ḫāliṣ müslimān oldılar Feyrūzı ile olup refīk
Cengde bile yoldaş olup ḳamu ġazāya sālikīn
13 Aḥmede geldi şāhızād anlar daḫı cümle bile
Feyrūza taḥsīn eyledi beglerü şehler āferin
14 Oġul atasına deyü beŋzerse öyle beŋzesün
Buna ʿacāʾib tāʾife rām itdi kendüye hemīn
15 Aḥmed ḳılıç urdı hemü maḥv itdi aʿdāʾi ḳamu
İslām diyārın fetḥ idüp ḳıldı ārī ol pāk dīn
16 Bidʿat ẓulm maḥv oldı hep sünnetler oldı āşikār
Ṭonandı dünyā ser-be-ser buldı ʿavālim zīnetin

68a

1 Çün dīn İslāmı aru ḳıldı temām ol māhiru
Maġribe ʿaskerle varu ḳıldı girü fetḥ-i mübīn

2 Mervānuŋ oġlını ṭutup hem ʿAbd-i Cebbārı daḫı
On ikişer evtādı hem başlarına çaḳdı metīn
3 Leşlerini oda yaḳup virdi riyāḥa güllerin
Mehlānı daḫı maḥv idüp żabṭ eyledi yerlü yerin
4 Dünyā aldı eline oldı ḳamu emn u emān
Virdi ʿadālet ʿāleme ḳuvvet bulup İslām u dīn
5 Maḥşerde cümle umaruz iderüz Allāhdan dilek
Bīze şefīʿ ide ḳamu bunları Rabbü'l-ʿālemīn
6 Ey ḳāżı oġlı örü ṭur hey nice bir fısḳ-ı fucūr
Hey nice bir şerr-ile şūr eyle tedārük ʿāmilin
7 ʿÖmrüŋ ḳışa fikrüŋ ṭavīl ʿişyān keṣīr ṭāʿat ḳalīl
Yā ẕe'l kemāli ẕī'l cemīl eyle hidāyet yā muʿīn
8 Çıḳdı Aḥmed Şām-ı şerīfden ṭurup
Begler-ile ḳuds-i şerīfe varup
9 Mescid-i Aḳṣāya girdi şāh-ı dīn
Bir zamān ḳıldı ʿibādet māh-ı dīn
10 Zarılıḳlar eyledi Yezdāna ol
Yalvarup ol Hażreti Sübḥāna ol
11 Secdesinden ḫāba vardı ol velī
Gördi rüʾyā aŋa buyurdı ʿalī
12 Enbiyālar evliyālar aġladı
Senüŋ içün hep yürekler ṭaġladı
13 Ḥak Taʿālādan dilediler hemīn
İstedügüŋ virdi Rabbü'l-ʿālemīn
14 Maġribe var anlara eyle cezā
Anda on dört sene idersin ġazā
15 Ḫāricīnüŋ ḳaṭʿ idersin ʿırḳını
Nuṣret u furṣat senüŋdür yā ġanī
16 Nevm-i ḫābından o dem bīdār olup
Şād oluban vāḳıfı esrār olup

68b

1 Vardı peyġamberlerüŋ merḳadlerin
Aġlayu ḳıldı ziyāret yir yirin
2 Yūnus ile İbrāhim peyġamberi

Merḳadı İshāk u Yaʿḳūbuŋ yeri
3 Yūsuf ile hem daḫı iḫvānınıŋ
Ravżasını daḫı sāre ananuŋ
4 Döndi andan göç deyü itdi nidā
Maġribe ʿazm eyledi pāy u gedā
5 Çıḳdı istiḳbāline mıṣr-ı ʿazīz
Ḫoş żiyāfet eyledi subḥet lezīz
6 Aḥmed aldı rāha girdi beglerin
Ḥāṣılı ḳırḳ dört ḳadar taḫt-ı nişīn
7 Maġribe vardı ḳamu itdi vuṣūl
Kerr ü ferri ile ne kim var ṣaġ u ṣol
8 Yolda bulduḳları aʿdā-yı şürūḥ
Cümlesini ḳıldılar fetḥ-i fütūḥ
9 Bir esīre eyledi Aḥmed suʾāl
Ḳandadur Mehlān eyit bize maḳāl
10 Didi Mehlān cemʿ ider ʿasker yıraḳ
Bundan aŋa yolı var ḫaylī ıraḳ
11 Bu yaḳın yerlerde bir derbendi var
Var durur anda ʿasākir bī-şümār
12 Ser cihān derbend aŋa dirler imiş
Menzili yigirmi beş gün var imiş
13 Anda ser-ʿasker olan Ṭāruk biri
Daḫı Elḳāṣ u Meṭārıḳ serserī
14 Yedi neferdür anuŋ ser-ʿaskeri
Ġāfil olmak siz bulardan hīçbiri
15 Baḳdı Aḥmed ʿaskerine ser-be-ser
Ṣaydılar hem iki yüz seksen biŋ er
16 Virdi Behzāda emānet tābūtı
Ger ölürsem Mıṣra defn eyle didi
17 ʿAskeri aŋa sipāriş eyledi
Der ʿaḳab bize daḫı gelüŋ didi

69a

1 Aḥmed aldı iki biŋ ʿasker temām
Sāmı ile Mıżrābı daḫı ol hümām

2 Hem melik zāde Ferāmezi daḫı
Gice rāha girdi cümle ey aḫī
3 Ol ḳadar sürʿatle bunlar vardılar
Dört gün içre ol ʿadūya irdiler
4 Çıkdılar bir buşta üzre bir gice
Leşker-i aʿdā görindi ey nice
5 Baḳdı Aḥmed ṭoldı ṣaḥrā ser-be-ser
Meşʿaleler daḫı fanuslar yanar
6 İki yüz elli biŋ ādem ʿaskeri
Bir ulu ṣaḥrā ṭutulmış yir yeri
7 Kıldı Aḥmed ʿaskerini dört bölük
Dört ṭarafdan idevüz didi sülūk
8 Naʿramı çün işidesiz ol zamān
Siz daḫı naʿra ura ister bī-emān
9 Der -ʿaḳab aʿdāya idesiz hücūm
On ikişer oḳ atasız yā nücūm
10 Leşker-i aʿdā yaturken ḫāb-ı ġafletde ḳamu
Geldi Aḥmed ʿaskere baḳdı yaturlar intihā
11 Anda yā Allāh deyüp bir naʿra urdı şāh-ı dīn
Zelzeleye irdi ṣaḥrā ditredi arż u semā
12 Nice fīller kergedānlar anda ürküp ṣıçrayup
Hep ḫıyāmı başlarına yıḳdılar anda revā
13 Naʿralardan ṭoldı ṣaḥrā ḳopdı dünyā hāy-ı hūy
On ikişer oḳ atup küffāra anda bā-ṣafā
14 Elli biŋ sünnī ḳoyuldı başlarına anlaruŋ
İki yüz elli biŋ ādem bir ḳıyām itdi mesā
15 Kimi bu ġavġa nedür deyü başını çıḳarup
Biri ḍarb urup başı öŋine düşerdi fenā
16 Kimi gömlek deyü başına geyerdi ṭonını
Başını çıkaracaḳ yaḳa bulamazdı ʿanā

69b

1 Kimi atına eyerin ʿaks ururdı bī-maḥal
Buŋa ne oldı dir iken başı düşerdi ʿanā
2 Rāvī eyder Ṭāruḳ u Elḳāṣ Metārıḳ bu üçi

Yaʿni derbendde yaturken bir ḳıyām idüp avā
3 Cebbe cevşen geydiler tīz oldı cümle pūr silāḥ
Kendü ʿaskerlerine ḳarşu yüridiler revā
4 Dost u düşmān farḳ olınmaz oġura geldügini
Tiġ-i bürrān ṣaldılar ḳanlar döküldi mā-cezā
5 Ceng iderken Aḥmed ol Ṭārıḳ Meṭāruḳı bulup
Anlara mühre urup ṣaldı zemīne ol hümā
6 Sāmı ile Mıżrāb Ferāmez ceng iderken bu üçi
Ādemi ādeme urup ḳıldılar cümle hebā
7 Varıdı derbend ṭaġında bir ulu ḳalʿa metīn
Ser cihān ḳalʿa adına dirleridi dāʾimā
8 Geldi biŋ ādemle şāhı anda cenge irişüp
Adına Şāmūsu Şāh dirlerdi işi pür ḫaṭā
9 Anlara çün gördi Aḥmed anları ḳarşuladı
Ceng açıldı naʿralardan ṭoldı ṣaḥrā istivā
10 Aḥmedüŋ ḳarşusına geldi laʿīn Şāmūsu Şāh
Heybetiyle bir ḳılıç indürdi şāha nā-sezā
11 Aḥmed ol dem tīġ-i baṭṭalın aŋa ḳarşu virüp
Ol laʿīnüŋ ḍarbını redd eyledi kıldı fenā
12 Döndi andan bir ḳılıç ṣaldı aŋa ol nāmüdār
İki pāre eyledi ṭamu aŋa oldı cezā
13 ʿAskerini ḳırdılar hem baʿżısı ḳaçdı girü
Aḥmedüŋ kūşına ol dem geldi bir ʿālī ṣadā
14 Didi yā Aḥmed olardan fāriġ olma bile git
Ḳalʿaʾi ele ḳoyasun yüri ey nūr-ı hüdā
15 Aḥmed anlardan daḫı ayrılmadı bile gidüp
Ol daḫı ḳalʿaya girdi ḳapuyı ṭutdı hümā
16 Geldi bevvāb istedi ḳalʿa ḳapusını çeke
Tīġ-i baṭṭalun çeküp biçdi laʿīni bā-sezā
17 Naʿra urdı Aḥmedu’z-Zemcī benüm geldüm yaḳın
ʿAskeri bildi ki Aḥmed şehri aldı bī-mirā

70a

1 Girdiler anlar daḫı ḳalʿaya düşdi velvele
Dökdiler ḳanı ʿadūdan ḳıldılar anda ġazā

[2] Ḳalanı feryāda irüp didi cümle el-emān
Şāmūsuŋ aldı sarāyın żabṭ ider şems'üḍ-ḍuḥā
[3] Mā-beḳā cümle īmāna geldiler müʾmin olup
Şühedāları ḳamu defn eylediler ḥāliya
[4] Çün ṣabāh oldı muḫālif leşkeri baḳdı görür
İçlerinde yād kişi yoḳ cümlesi ehl-i hevā
[5] Birbirini ḳırdılar hep baş u leşden sed olup
Vay ana baba deyü aġladı cümle mā-sivā
[6] Ṣaydılar otuz sekiz biŋ beş yüz altmış oldı mürd
Buldılar yigirmi biŋ daḫı yaralu fī'l-verā
[7] Çünki Mehlāna ḫaber geldi işitdi nā-be-kār
ʿAḳlı başından gidüp bī-hūş olup buldı belā
[8] ʿAbd-i Cebbār ah zārından felek oldı siyāh
Didi Aḥmed baġrımı ḫūn eyledi vākur betā
[9] Ben bu dervīş nā-be-kāruŋ ḥālini bilmez idüm
Ebū Müslimden bunı ḳatl ideridüm evvelā
[10] Ester ü ābād şāh-ı nāgehān
İsmi ʿAḳvāḳ idi ṭurdı ol zamān
[11] Yüz yigirmi ḳaldurup zerrīn ʿalem
Döŋdürüp ṭabl u neʿāresin ẓulem
[12] Ḳanṭur u Sinṭur idi ser-ʿaskeri
Anda Mehlāna vedāʿ itdi çeri
[13] Bī-girān ceyş ile girdiler yola
Yürüdi hep ehl-i İslāma gele
[14] Tā ki urup eyleyeler intiḳām
Ḳalʿaʾi daḫı alalar bā-ḥusām
[15] Çünki Aḥmed ḥāllerin bildi ʿurūc
Yigirmi biŋ ʿasker-ile itdi ḫurūc
[16] Bāḳīlere daḫı tenbīh eyledi
Der ʿaḳab siz daḫı gelesiz didi

70b

[1] Sāmı Mıżrābı Ferāmezi daḫı
Feyrūz-ıla yola girdi ol saḫī
[2] Bir gice anları şeb-ḫūn eyledi

Her ṭarafdan naʿra vü ün eyledi

[3] İki ʿasker birbirine uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri ṭoġradı

[4] Gūyā şimşek idi ḳılıçlar ḳamu
Naʿralar hem berḳ-ı ḫāṭıf yāʿamū

[5] Tā ṣabāḥ olınca deryā aḳdı ḳan
Bir ḳıyāmet ḳopdı ol dem nāgehān

[6] Naʿra urdı şāhı ʿālem nāmüdār
Ditredi çarḫ u zamān aġyār-ı yār

[7] Tīġ-i baṭṭalın çeküp ol şīr ü ner
Kime uġrāsa anı iki biçer

[8] Sāmı daḫı bile aldı yüridi
Serfirāz-ı maġribīye uġradı

[9] Ol ḳadar leşler dögüldi yā meded
Aḳdı ḳanlar düşdi tenler bī-ʿaded

[10] Serfirāzuŋ üzerine sürdiler
Hep ʿalemdārların anda ḳırdılar

[11] Serfirāz-ı maġribī naʿra urur
Ḳılıcını Sāma ol dem indürür

[12] Nevrūz-ı şāhı bıçaġını hemīn
Ḳarşu virdi menʿi ḳıldı bu emīn

[13] Server ol dem bir ḳılıç ṣaldı hemīn
İki pāre düşdi yere ol laʿīn

[14] Yürüdi Sermūn-ı Maġribī uru
Bir ḳılıç indirdi Aḥmede girü

[15] Ḍarbını defʿ eyledi şāh-ı zemīn
Döndi anı iki biçdi bu emīn

[16] Bir ṭarafdan daḫı Feyrūz nāmüdār
Ceng iderdi ḳāfir ile Şīrivar

[17] Ḳılıcından yere ḳanlar dökilür
Nice başlar nice tenler dökilür

71a

[1] Ceng iderken uġradı ol māhiru
Maġribī eʾimmeʾi buldı örü

2 Birbirini gördi iki ejdehā
Birbirine ḥamle ḳıldılar rehā
3 Gördigim bir pehlüvāndur lā-naẓīr
Didi gel İslāma gir olma ḥaḳīr
4 Şetm ḳıldı ol laʿīn u bī-żiyā
Didi Feyrūz aŋa gel ey bī-ḥayā
5 Öyle bir ḍarb urdı aŋa şāhızād
İki pāre düşdi yere nā-murād
6 Dost u düşmān didi cümle āferin
Ey sülāleʾi Ebā Müslim emīn
7 Daḫı Mıżrāb ceng iderken bī-emān
Ḳāfiri yarar giderken ol zamān
8 Maġribī serkūbı gördi bu emīn
Bir ḳara ṭaġa müsāvī ol laʿīn
9 Sürdi Mıżrāb atını aŋa irüp
Öŋini aldı hemān naʿra urup
10 Ol laʿīn Mıżrāb gördi heyʾeti
On sekiz erişdi ḳadd ü ḳāmeti
11 Sī-murġı otāġa başında geyer
Dört tīġ anda varıdı iki siper
12 Cübbesine cevşene ḳıldı ṭamaʿ
Ḥamle ḳıldı şāha ol melʿūn-ı Şāʿ
13 Gürzini ḳıldı ḥavāle ol laʿīn
Gürzini virdi berāber şāh-ı dīn
14 Döndi Mıżrāb öyle urdı bir ʿamūd
Ḳarşu aŋa ol daḫı virdi ʿamūd
15 İki gürz bir oldı indi başına
Ḫurd olup cümle vücūdı başına
16 ʿAskeri İslām ʿadūya ṭaldılar
Pehlüvānlar tīġ-i bürrān ṣaldılar
17 Öyle bir ceng oldı anda ol zamān
Baş u leşden yer görünmezdi hemān

71b

1 Pehlüvānlar naʿra urup cenge hep

Laʿl-i reng olup pelenge[69] döndi hep

2 Anda küffārı perīşān itdiler
Ḍarb urup ḫāk-ile yeksān itdiler

3 Aḥmed ol dem indi atından yere
Secdeʾi şükr eyledi ol ḳādire

4 Ol düşenlerüŋ ḳamu eşyāların
Virdi Aḥmed ġāzīlere yir yerin

5 Didi Aḥmed ber teʿāḳub varalum
Leşker-i küffārı daḫı uralum

6 Ol diyārda varıdı Ḥamīd Şāh
Aḥmede ḳıldı maḥabbet ḫāh-ı rāh

7 Yedi biŋ ʿaskerle geldi Aḥmede
Girdiler İslāma cümle ey dede

8 Aḥmed anı sevdi hem yoldāş idüp
Āḫiret dünyā anı ḳardaş idüp

9 Geldi Behzād ʿasker-ile irişüp
Vāṣıl olup Aḥmed-ile görişüp

10 Anda ʿAkvāḳ eyledi çünkim firār
Geldi Mehlāna yaralu ḫūr u zār

11 Çünki Mehlān ḥāli bildi aġladı
Derd-ile cān u cigerin ṭaġladı

12 Didi anlardan umaram ala dād
Lāt ü ʿUzzā hem Hübel aʿlā Menāt

13 Rāviler öyle buyurdı diŋle ey ṣāḥib cemāl
Yazdı Mehlān nāmeler her cānibe indi visāl

14 Cābūrı sāḥiri daḫı nāme yazdı getürüp
Didi aŋa beni Aḥmedden ḫalāṣa vücūd u ḥāl

15 Ol daḫı der-bendi alup baġladı muḥkem metīn
Aḥmedi baḳdı gele tā ide aŋa meger al

16 Ṣarb idi ġāyet uyar hem oldı maġribe yol
Şöyle kim bir atlu biŋ atluyı iderdi zevāl

72a

---

69 şeklinde harekelenmiştir.

[1] Geldi Aḥmed ʿasker-ile irdi aŋa gördiler
Raʿd u berḳ ile ṣavāʾiḳ irdi ol dem bī-miṣ̲āl
[2] Bir ẓulemāt ḳopdı anda indi ateşler ʿaẓīm
Aḥmedi itdi iḥāṭa naʿra irdi zī-ʿavāl
[3] Aḥmed ol dem naʿra urdı tīġ-i baṭṭalın çeküp
Cāzūyı diledi ura ide anı pāyimāl
[4] Ġāfil olup ism-i aʿẓāmı dilinden ḳıldı dūr
Ol laʿīn furṣat bulup yutdı anıyı ḳīl u ḳāl
[5] Nā-bedīd olup siḥriler ġāʾib oldı cümlesi
Ehl-i İslām bildiler çün aġladı cümle ricāl
[6] Aḥmed içün ġāzīler hep ḳanlu yaşlar aġladı
Elleri ayaḳları oldı ʿamelden infiṣāl
[7] Didi Behzād diŋleyüŋ siz ey Muḥammed ümmeti
Biz ġazāyı idelüm Allāh içün her māh-ı sāl
[8] Eger Aḥmed gitdise el-ḥükmü lillāhi'l ʿazīm
Şāh-ı Müslim oġlı Feyrūzı iderüz şāh-ı ḥāl
[9] Ehl-i İslām ol arada bār-gāhların ḳurup
Oturup maḥzūn ḳamusı der firāḳ bā-melāl
[10] Anda Behzād Aḥmed içün ḳıldı Allāha duʿā
Cümlesi āmīn didiler yā mücīb yā ze'l-celāl
[11] Aḥmedi aldı o dem bir cānibe ḳondı laʿīn
Bende çekdi ḳatı muḥkem ṣaḳladı bī-inḥilāl
[12] Anda bir ḳaç sāḥiri Mehlāna kondırdı laʿīn
ʿAbd-i Cebbāra çün işitdi bir ḳıyām itdi delāl
[13] Yola girdi bile almışdı yüz elli biŋ kişi
Didi Mehlāna getürem nā-be-kārı bī-mecāl
[14] Sāhir u ol dem emr ḳıldı geldi cellād irişüp
Didi Aḥmedüŋ başını ḳıl teninden infiṣāl
[15] Çekdi cellād ḳılıcı ister ki şāha indire
Bir yüce ṣayha o dem peydā olup geldi o ḥāl
[16] Anda cellāduŋ başı düşdi yere ġalṭān olup
Bir ṭuman çökdi ẓulemāt irdi ol dem zīr u bāl
[16] Çün ṭuman gitdi görürler Aḥmedüŋ āṣ̲ār yok
Bir kez ah eyledi Cābūrsa laʿīn ol bed-fiʿāl

72b

1 Didi benden nā-be-kār Aḥmed ziyāde cāzūdur
Elimüzden siḥr-ile çıḳdı ḫalāṣ oldı ne ḥāl

2 Baḳdı Aḥmed bir diraḫtuŋ sāyesinde bulınup
Ḳarşusında gördi bir nūrānī pīr itdi suʿāl

3 Didi ey pīr-i mübārek destegīrim sen misin
Pīri eyitdi ʿAbdurraḥman perīyem ey ẕī-kemāl

4 Ḥāliŋi gördüm seni ḳapdum getürdüm bunda uş
Ġāfil olma bir daḫı böyle mehālikden melāl

5 Geldi İslām ʿaskerine gördi cümle şād olup
Dest-i būs ider ḳamu şükr-i Ḫudāʾi zü'l-celāl

6 ʿAbd-i Cebbār çün işitdi ʿaḳlı gitdi bir zamān
Sökdi Cābūrsaya didi ey laʿīn bed-fiʿāl

7 Didi Cābūr anı bilmezdüm meger seḥḥārı imiş
Ṣanʿat-ıla elimüzden ġāʾib oldı bī-maḥāl

8 Aḥmed ol dem ism-i aʿẓāmı oḳudı nice kez
Anda İslām ʿaskerine dāʾire ḳıldı viṣāl

9 Geldi Cābūr onun-ile bile ḳırḳ biŋ saḥiri
Gördiler bir ḳalʿa pūlādan göründi bī-miṯāl

10 ʿAskeri İslāma varmaḳ olmadı mümkin aŋa
Ardılarınca ʿAbd-i Cebbār daḫı geldi bā-dalāl

11 ʿAbd-i Cebbāruŋ yüz elli biŋ ʿasākiri bile
İki ʿasker ṣāf ālāylar baġladı ide ḳıtāl

12 İki ʿasker birbirine tīġ-i bürrān ṣaldılar
Aḳdı ḳanlar çıḳdı cānlar düşdi tenler bī-mecāl

13 Cāzūlardan ʿAbd-i Cebbārdan helāk oldı çoġı
Anda Aḥmed ceng iderken Cābūrı buldı o ḥāl

14 Ṣaldı aŋa tīġ-i baṭṭalını ol şāh-ı cihān
Bir ʿaẓīm zaḫm urdı aŋa düşdi yere bed-faʿāl

15 Ḫalīfeleri anı ḳopdı ḫalāṣ itdi ḳamu
Nā-bedīd olup ıraġa ḳanı yā ceng ü cidāl

16 Öyle bir ceng oldı anda gün yüzini kapladı
Hāy-ı hūy ṭutdı cihānı gümledi ṣaḥrā cibāl

17 Başu leşden ṭoldı ṣaḥrā ditredi arż u semā

ʿAbdi Cebbār ḳaçdı ol dem ġaʾib oldı bī-mecāl

73a

1 Çaldı Aḥmed hep ʿalemdārları ḳıldı sernigūn
Yedi biŋ esīr daḫı geçdi ele bī-mekru al

2 Kaçdı Cābūrsa yaralu cāzūları bilece
Māllarını raḫtlarını aldı hep ehl-i kemāl

3 Yedi biŋ esīrleri īmāna daʿvet ḳıldılar
Gelmeyen īmāna kesdiler başını lā-yezāl

4 Geldi Aḥmed ḳalʿaʾi ṣalṣāl öninde ḳondılar
Bārigāhların ḳurup cümle oturdı bī-zevāl

5 Geldi Cābūr ʿasker-ile ḳalʿada oldı nişīn
Girdi zāhid ṣūretıne ʿaskeri daḫı o ḥāl

6 Didi ben bir ḥīle ile Aḥmedi getüreyim
Ġaflet ile anı alup maḥv ide zīr ü bāl

7 Yazdı bir nāme alup geldiler anı Aḥmede
Oḳudılar nāmesini diŋledi cümle ricāl

8 Yazdı ben ki zāhidem seccādeʾi post nişīn
Sen ki İslāmuŋ nigeh-bānısın ey ʿālī ḫıṣāl

9 Dīn īmān ehliyem efʿāl u Mehlāndan beri
Eyledüm ārzū ki senüŋle görişem kelellāl

10 Ḫāk pāye size varsam mānīʿ oldı birligüm
Bir tevāżuʿ eyleyüp teşrīfe ey ṣāḥib cemāl

11 Didi Aḥmed nola biz daḫı severüz pīrleri
İştiyāḳımuz ziyāde ben gelürem inḥilāl

12 Ol gelen melʿūnlara geydürdi zerrīn cāmeler
Ol laʿīnler geldiler cāzū öŋine kīl u ḳāl

13 Didi Cābūr Aḥmed-ile ben ki idem güft-i gū
Ol zamān sizleri daḫı siḥre oluŋ meşġūl ḥāl

14 Anda Aḥmed ḥāl bildi aldı Behzādı bile
Sāmı Feyrūzı melik zād-ile Mıżrābı zülāl

15 Ḳāsım u Ḥamza Ferāmezi daḫı aldı bile
Ḥāṣılı ḳırḳ pehlüvān aldı ḳatına bī-miṣāl

16 Didi çün olam muḳābil Cābūrı ben ḍarb uram
Siz daḫı etbāʿını hem idesiz ḍarb u ḳıtāl

17 Nāgehān ola ki siḥr itmege anlar ḳalmasun
Cümle maḫfi tīglerini aldı gitdi zīr u bāl

73b

1 Çün ḳapuya geldi bunlar Cābūr itdi bir ḳıyām
Aḥmedi aldı ḳatına ḳıldılar cümle viṣāl
2 Nāgehān Aḥmed serīʿan tīġ-i baṭṭalın çeküp
Ṣaldı Cābūra iki biçdi anı itdi zevāl
3 Pehlüvānlar ol laʿīnüŋ leşkerine uġradı
Çaldılar tīġi ʿadūya eylediler pāyimāl
4 Ḍarb urup melʿūnları hep ḫāke yeksān itdiler
Secdeʾi şükr eyledi ol ferdīz dāne ricāl
5 Çünki Mehlān Cābūrı almışıdı
Ḳaydı pende Aḥmede ṣalmışıdı
6 Abd-i Cebbārı daḫı virmişidi
Ḫākipāyına getüre Aḥmedi
7 Kūş-ı hūş üzre ṭururken nāgehān
ʿAbd-i Cebbār yaralu geldi hemān
8 Dād u bī-dād ile feryād eyledi
ʿAklı gitdi yere düşdi aġladı
9 Didi ey melʿūn ne ḥāl oldı sana
Ol daḫı vaṣf eyledi oŋdan soŋa
10 Anda Mehlān ḥāli bildi ṣaġ u ṣol
Aġladı düşdi yere oldı melūl
11 Begleri geldi ḳatına bī-ḥasen
Didiler aŋa elem-nāk olma sen
12 Cābūr Aḥmedi ḳatıŋa getürür
Ḳalʿaʾi ṣalṣāla gitdi oturur
13 Siḥr-ile baġlu getüre Aḥmedi
İntiḳāmuŋı alursın key ḳatı
14 Çün işitdi bunı Mehlān oldı şād
Muntaẓır oldı ṭurur ābād-ı bād
15 Nāgehān oldı ḳapuda ḳīl u ḳāl
Bire görüŋ didi ki nice oldı ḥāl
16 Didiler ey şāh-ı maġribi zemīn

Size ṣaġlıḳ gitdi sāḥirler hemīn

74a

1 Gitdi Cābūr ʿasker-ile bī-emān
Nā-be-kār ʿArcī elinden el-emān

2 Yine Mehlān ah idüben aġladı
İşidüp cān u cigerin ṭaġladı

3 Didi Aḥmed ḳuyruġımı ḳomayor
Nār u nūra ben ṣıġındum ḳomayor

4 Çıḳdı Aḥmed ʿasker-ile negi var
ʿAzm-i Mehlān eyledi ol nāmüdār

5 Rāviler öyle buyurdı anda Mehlānı mühīn
Nāme yazdı beglerini ḥāżır itdi yir yerin

6 Çıḳalum bir yere didi bir temāşā idelüm
Dervīş Aḥmedüŋ ālāyın seyr idelüm bir kezin

7 Seyr iderken gördiler bir toz belürdi key refīʿ
Devr idüp aġdı havāya örtdi İslām ʿaskerin

8 Ol ġubāra esdi bir bād-ı ṣabā ḳarşu varup
Dāmeninden şaḳ edüp irdi girībāna yaḳın

9 Gördiler on dört ḳadar zerrīn ʿalem itdi ẓuhūr
Yaʿnī on dört biŋ temām erüŋ nişānıdur hemīn

10 Ṭabl u ḥarbı ḳırḳ sekiz kūs u neʿāra çalınur
Öŋlerince orta boylu bir dilīrüge mübīn

11 Cübbesi vü cevşeni altun cevāhir ser-be-ser
Ḫoş müzeyyen pür silāḥlu zīnet-i aʿlā mübīn

12 Öŋlerince ḫoş oḳur ʿayyārları medḥ-i senā
Cümlesi altun külāh elmās teberlü yir yerin

13 Şāh-ı Müslim bāregāhını getürdiler ḳurup
Şöhret-ile görenüŋ ʿaḳlı giderdi nāzenīn

14 Bunı gördi çünki Mehlān didi Aḥmed bu mıdır
Didiler Maʿdı Kereb zāde imiş merd-i güzīn

15 Adına Mıʿdān deyü söyler ḳamu ehl-i zebān
Ḫamzaʾi ṣaḥib-ḳırān ser-ʿaskeridür bilesin

16 Geldi bir otlu şulu yerde nüzūl itdi ḳamu
Şaşdı Mehlān gördi çün bu tertīb ile zīnetin

74b

1 Der ʿaḳab bir toz belürdi ʿālemi ṭutdı ṣadā
Geldi otuz dāne altun ser ʿalem irdi yaḳın
2 Başları ʿalemlere şöyle berāber ḥāmili
Her ʿalem dibinde var biŋ nev-civānı żār-ı bīn
3 ʿAskeri cümle müheyyide otuz biŋ merd-i şīr
Hoş müzeyyen pür silāḥlu ḥarb u ḍarba ḳalurın
4 Öŋlerince şehleri şöyle gelür bir ʿālī ẕāt
Ser-be-ser altun cevāhirlere ġarḳ olmış metīn
5 Çünki Mehlān bunı gördi didi kimdür bu gelen
Didiler Behzāduŋ oġlıdur Ferāmez kām u bīn
6 Der ʿaḳab bir toz daḫı çıḳdı havāya devr idüp
On iki altun ʿalem geldi ẓuhūra vāṣılīn
7 Her ʿalem dibinde var bir pehlüvānı lā-naẓīr
On iki biŋ ʿaskeri ġāyet müzeyyen nāẓırīn
8 Cümlesinüŋ önlerince bir bāhādır şeh-süvār
Ser-be-ser altun cevāhirlere müstaġraḳ hemīn
9 Ṣordı Mehlān ʿaskerine didi kimdür bu gelen
Didiler Behzāduŋ oġlı Ḥamzadur ismi nişīn
10 Der ʿaḳab bir toz daḫı suʾi havāʾī seyr idüp
On iki zerrīn ʿalem geldi ḥużūra ḥāżırīn
11 On iki biŋ ʿaskeri hep nāmüdārānı zamān
Öŋlerince şehleri bir merd-i ezmān-ı zemīn
12 Didi Mehlān bu daḫı kimdür beyān idüŋ anı
Didiler Ḳāsım durur Behzāduŋ oġlı māh-ı dīn
13 Der ʿaḳab bir toz daḫı çıkdı havāyı ḳapladı
On yedi zerrīn ʿalem geldi ḥużūra nāṣırīn
14 On yedi biŋ ʿasker-ile geldi iki pehlüvān
Aʿnī Behzād oġlı Hāşim ʿAlī şīr-i metīn
15 Der ʿaḳab bir toz daḫı ṭutdı cihānı ḳaplayu
Geldi yigirmi ser ʿalem zerrīn görindi ẓāhirīn
16 Yigirmi biŋ ʿasker müzeyyen hep tüvānā pür silāḥ
Öŋlerince şehleri ṣāḥib-ḳırān el-ʿālemīn
17 Öyle bir heybet ṣalābetde gelür bir pīr-i şīr

Ḥarb u ḍarba gūyā ki Rüstem Nerīmān ṣanasın

75a

1 Ṣordı Mehlān ʿaskerine kim durur bu pādişāh
Didiler aŋa ki Behzādı cihānsızdur metīn

2 Nāgehān bir toz belürdi ṭutdı eflākı ḳamu
On yedi zerrīn ʿalem geldi ḥużūra yā muʿīn

3 On yedi biŋ ʿaskeri her biri ʿifrīt-i zamān
Öŋlerince bir bāhādır şāh-ı merdān-ı zemīn

4 Ser-be-ser altun cevāhirlere müstaġraḳ gelür
Ḥarb u ḍarbına anuŋ Rüstemler ider āferin

5 Didi ʿayyārına Mehlān kim durur bu ḳāhramān[70]
Didi Feyrūzdur Ebā Müslimüŋ oġlı nāzenīn

6 Nāgehān bir toz belürdi ṭoldı ṣaḥrālar ḳamu
On iki altun ʿalem geldi ẓuhūra fāżılīn

7 On iki biŋ ʿaskeri cümle tüvānā pür silāḥ
Şehleri gūyā zamānuŋ Rüstemi merd-i güzīn

8 Cübbesi vü cevşeni altun cevāhir sīm u zer
Didi ʿayyārı ki Mıżrābı cihāngīrdür hemīn

9 Der ʿaḳab tozlar belürdi ṭoldı dünyā hāy-ı hūy
Gördiler ḳırḳ dört ʿalem oldı nümāyān ḥāżırīn

10 Geldi ḳırḳ dört biŋ ḳadar hep Türk ü Tātār ʿaskeri
Geldi melik zāde ḫāḳānı nüzūl itdi emīn

11 Geldi zerbād ʿaskeri bile otuz biŋ merd-i şīr
Geldi ḥāriṣ zādeler Mālik Muḥammed nāzilīn

12 Yigirmi dört biŋ ʿasker-ile şāhı ḫārezm irişüp
Yaʿnī Mıżrābuŋ atası Şāh Muḥammed ḳāmilīn

13 Şāh Muḥammed geldi ḫāḳānı otuz biŋ er ile
Her biri devr-i zemanuŋ nāmüdār-ı ekmelīn

14 On iki biŋ ʿasker-ile geldi Tūrānī irüp
On iki biŋ er ile şu yek tīr endāz nāṣırīn

15 On iki biŋ ʿasker-ile laʿl-i ḥabbe irişüp
On iki biŋ er ile dīvi pāyān sālikīn

---

70 metnin bütününde bu şekilde harekelenmiştir.

16 Geldi şāh-ı maṭlaba ḫūrdanıŋ ʿasker bī-ʿaded
Geldi Sām ile Süleyman Ḫorosānı yaḳın
17 Ḫān muẓaffer geldi ḳondı hem daḫı Ṭuġra-yı Ḫān
Şāhlar vü şāhzadeler geldi nüzūle ecmaʿīn

75b

1 Her birinüŋ ʿaskeri vü zīneti pūlādı boş
Der mehābet görenüŋ ʿaḳlı giderdi hāribīn
2 Geldi Aḥmed on iki biŋ iç aġalar bilece
Ḫāṣ ālāyı ẓāhir oldı ḫoş müzeyyen nāzenīn
3 Geldi Aḥmed bāre-gāhı Yūsufa ḳıldı nüzūl
Ẕikri Yezdān-ıla taḫtında oturdı şāh-ı dīn
4 Bunlaruŋ ardınca ḳondı ehl-i beyti ḫānedān
Bāre-gāhlar vażʿ olınup buldı ṣaḥrā zīnetīn
5 Çünki Mehlān gördi bu tertībleri zīnetleri
ʿAḳlı başından gidüp ḥayretde ḳaldı ḫāʾifīn
6 Sökdi ol dem ʿAbd-i Cebbāra eyitdi ey laʿīn
Ẕem iderken bunları sen bize ey melʿūn-ı kīn
7 Bunlara sen aşcı başcı ṭuzcı ḳuzcıdır idüŋ
Böyle zīnetli ʿasākir gördi mi rūy-ı zemīn
8 Çi-günem ez dest-i tūbege revem çarḫ-ı felek
Yābne ḳāżī ān Ḫudā nuṣret dehed Rabbün maʿīn
9 İsterü ābād öŋinde ḳondılar
Tedbīr Mehlāna cümle döndiler
10 Yazdı Aḥmed anda bir nāme hemān
Gönderür Mehlāna ol şāh-ı zamān
11 Yazdı İslāma pādişāhum bu gün
Aḥmedü'z-Zemcī penāhīyem bu gün
12 Sen ki Mehlān şāh olasın bu zamān
Sizlere nāmem vuṣūlında hemān
13 ʿAbd-i Cebbārı ol ḥarām zādeʾi vir
Daḫı Mervān oġlı ol melʿūn vir
14 Çün viresin yerlerüŋ olsun senüŋ
Rāḥat olup şād ola cān tenüŋ
15 Olmazise bilmedüm bildüm dime

Ceng iderüz senüŋ-ile bā-heme

16 Çün ḳabūl itmedi ol melʿūn-ı ḫār

İki ʿasker oldı cenge bī-ḳarār

76a

1 İki ʿasker ṣāf alāylar baġladı

Ṣaġ ṣolı ḳalbi gāhı ṣaġladı

2 Kim gire meydāna dirken nāgehān

Maġribī Mālūş yüridi ol zamān

3 Bir zamān meydānda cevlān eyledi

Ölümini isteyen gelsün didi

4 Girdi meydānına zer-bādı dilīr

Sürdi atın naʿra urup merd-i şīr

5 Gördi Mālūş bir dilāverdür o yār

Görmedi mis̲lin anuŋ deyyār-ı yār

6 Gürzini buŋa ḥavāle eyledi

Bu daḫı defʿi melāle eyledi

7 Server andan bir ʿamūd urdı aŋa

Ol daḫı menʿ eyledi oŋdan ṣoŋa

8 Ḥamleler altmış ḳadar geçdi ḫaṭā

Ḥarb u ḍarb u defʿ u refʿ u arada

9 ʿĀḳıbet bir gürz urur ol nāmüdār

Ol laʿīni ḳıldı anda ḫūrd u ḫār

10 Gördi Mehlān ġażaba geldi yakın

Didi her kim intiḳām eyler hemīn

11 Kim getürür ise anuŋ başını

Her ne diler görem anuŋ işini

12 Yüridi Mīlūş-ı maġribī örü

Bindi raḫşın sürdi meydāna varu

13 Urdı nīze ol laʿīn u bed-faʿāl

Server anı menʿi ḳıldı bī-zevāl

14 Naʿra urup nīze urdı şāh-ı dīn

Ḳarşu virdi siperini ol laʿīn

15 Deldi anı sīnesine ṣancalup

Arḳadan çıḳdı muʿallaḳ yıḳılup

16 Çıḳdı küffārdan ṣadā ah u fiġān
Ehl-i İslām oldı cümle şādumān
17 Yürüdi ʿAḳrāş-ı maġribī girü
Gürzini ḳıldı ḥavāle rū-be-rū

76b

1 Server anı menʿ ḳıldı bī-ziyān
Server andan ḥamle ḳıldı bī-emān
2 Öyle bir gürz urdı aŋa bu emīn
Başı beyni ḫūrd olup düşdi hemīn
3 Ḥāṣılı ḍarb urdı ol şāh-ı mezīd
On yedi melʿūnı ḳıldı nā-bedīd
4 Döndi andan yana cevlān eyledi
Er diledi ḥamle devrān eyledi
5 Pāyitaḫtuŋ pehlüvānı Evriyān
Gördi çün dāmeni ḳıldı der meyān
6 Sürdi atın ʿazm meydān eyledi
Çoḳ hüner gösterdi cevlān eyledi
7 Didi ḳurmıyam seni ey nā-be-kār
Ḫalḳa urup idesin böyle ḫasār
8 Nīzesin buŋa ḥavāle eyledi
Bu daḫı defʿi melāle eyledi
9 Döndi andan ṣoŋra gürz-ile urup
Server aŋa gürzini ḳarşu virüp
10 Çün ʿamūdı ber ʿamūda açılup
Aradan odlar ateşler ṣaçılup
11 Server andan bir ʿamūd urdı aŋa
Ol daḫı menʿ eyledi oŋdan ṣoŋa
12 Birbirile çoḳ zamān ceng itdiler
Ḥarb u ḍarb u ġāyeʾi teng itdiler
13 ʿĀḳıbet server ḳaḳdı bir ʿamūd
Öyle urdı at başını ḳıldı ḫūrd
14 Evriyān oldı yere zīr ü zeber
Diledi kim bir ḳıyām ide meger
15 Server ol dem tīz örü ṭurdı hemān

Sinesīne muşt urur ol pehlüvān

16 Enf u aġzından dimalar atılup
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup

17 Server anı bende çekdi baġladı
Getürüp ʿalem dibinde ṣaġladı

77a

1 Gördi çün Vernā yüridi bī-emān
Servere bir nīze urdı ol zamān

2 Server anı menʿ ḳıldı bī-ziyān
Döndi aŋa bir ʿamūd urdı ḳıyān

3 İki dalı arasına ṣoḳulup
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup

4 Anı daḫı pende çekdi baġladı
Getürüp ʿalem dibinde ṣaḳladı

5 Döndi andan yana cevlān eyledi
Er diledi ḥamle devrān eyledi

6 Kimse girmedi anıŋ meydānına
Ġayreti dīniyye irdi cānına

7 Çekdi ḳılıcını ʿuryān eyledi
Ṣaġ ḳolı urdı perīşān eyledi

8 Maġribīler didiler naḥsdur bu gün
Ṭabl u ārām urdı ol maġbūn-ı dün

9 Her biri Zerbāda didi āferin
Fāḫire ḫilʿat geyür diler hemīn

10 Aḥmed esīrleri aldı yanına
Ḫoş naṣīḥat eyledi ikisine

11 Aḥmed anları müsülmān eyledi
Māl u ḫilʿat virdi iḥsān eyledi

12 Gice gitdi güneş ṭoġdı żiyālar geldi nūrānī
Ālāylar baġlanup ṣaflar ṣadālar ṭutdı ezmānı

13 İki ʿasker süvār olup muḳābil geldi merdāne
ʿAceb meydāna kim gire dir iken cümle yeksānı

14 Hemān Çārḳızı nām ol dem yüridi bir pelīd melʿūn
Atını sürdi meydāna ṭolandı ḳıldı cevlānı

15 Yüridi saʿd-ı Kūfī nām girer meydānına anıŋ
Laʿīn bir ḍarb urur ol dem şehādet geldi nūrānī
16 Muḥammed girdi meydāna el urup tīġ-i bürrāna
İder cengi dilīrāne urur ḍarb-ı firāvānı

77b

1 Pelīd bir ḍarb urur muḥkem şehīd oldı Muḥammed hem
İrişdi ʿAdna Firdevse bulup ḥavrā vü ġılmānı
2 Yüridi girü bir server muḳābil geldi ey dāder
Girü bir ḍarb urur ebter şehīd ḳıldı o cānānı
3 Bu ḥāli gördi çün Mehlān sevinüp şād olur ḫandān
Didi ey Şāh-ı Merdānān göreyüm seni ey Dānī
4 Bulardan dādum al bu dem işitdi ol pelīd eẕlem
O dem naʿra urur muḥkem ṭolandı gezdi meydānı
5 Didi Aḥmed ḳanı gelsün naṣībini bu gün alsun
Elümden mevtini bilsün iki pāre īdem anı
6 Çü Aḥmed bildi şīr-āne hemān dem girdi meydāna
Muḳābil geldi merdāne gör imdi şāh-ı sulṭānı
7 O melʿūn anda üç ḥamle ider ol şāh-ı sulṭāna
Birer laʿbile menʿ idüp tedāfüʿle selīmānı
8 Pes andan dest urup ol şāh ṣunup ṭutdı kemerinden
Havāya ḳaldurup ol dem laʿīni ḫayb-i ḫüsrānı
9 Getürüp ol laʿīni bir ḳayaya ḍarb urup muḥkem
Vücūdı ḫurd-ı ḫām olup ziyāret ḳıldı nīrānı
10 Ne kim var ʿasker-i İslām iderler şāha taḥsīnler
Ne kim var leşker-i bednām ider ah-ile efġānı
11 Yüridi maġribī Berkār girer meydāna ol murdār
Ḳılıç ṣaldı buŋa seyyār ki ura şāh-ı merdānı
12 Havādan inmedin eli ḳılıç çekdi aŋa ol şāh
O melʿūnı miyānından pes urdı tīġ-i bürrānı
13 Yarusını o melʿūnuŋ havāya eyledi berrān
Cefā ile uçup gitdi cehennem nārına cānı
14 O dem Ekrārı maġribī atını sürdi meydāna
Anı daḫı iki biçdi gör imdi şīr-i Yezdānı
15 Ḍuhā vaḳti olınca tā yigirmi yedi küffārı

İki biçdi helāk itdi ḳamu ecnād-ı şeyṭānı

16 Görür Mehlān ʿazīm olmaz buna bir ādemi aṣlā
Ḳomaŋ deyü nidā itdi yüridi cümle ekvānı

17 Bu ḥāli gördi çün sulṭān ḳılıcın eyledi ʿuryān
Yüridi ʿaskere ol an gör ol deryā-yı ʿummānı

78a

1 Yüridi ʿasker-i İslām kesildi el ayaḳ ecsām
Yere düşdi nice aḳvām gör ol ḥāli perīşānı

2 İki leşker ḳatılup ḳan buḫārı aġdı eflāke
ʿAḳıllar irmez idrāke ururlar tīġ-i bürrānı

3 Feres ṣaḥli erenler naʿrası irdi semāvāta
Neʿāra hāy-ı hūydan hep ṣadālar ṭutdı ezmānı

4 Ziyāde leşker-i küffār ḳoyıldı Aḥmede yek-pār
Hemān ol seyyid-i ebrār ider cengi dilīrānı

5 Ṭolandı tīġ-i baṭṭalın olara ṣaldı merdāne
Kime urdı iki ḳıldı gör imdi māh-ı ṭābānı

6 Yüridi leşker-i küffār bunı ortaya aldılar
Kemendler buŋa atdılar ḥadāra döndi her yanı

7 İşitdi ceng iderken Sām cihān-ı hāy-ı hūy ṭutdı
Gelürdi naʿrası şāhuŋ nitekim raʿd u aḳrānı

8 Velakin yanına varmaḳ ki aŋa olmadı mümkin
Şu denlü ʿasker-i küffār iḥāṭa eyledi anı

9 Yedi kerre ṣalāt-ile ayaḳların yere urup
Havāya eyledi pervāz nitekim ṭayr-ı ʿunvānı

10 Yuḳarudan nite şāhun misāli Aḥmede indi
Kemendleri çalar ol dem hebāya irdi yeksānı

11 Pes andan ṣaldılar bunlar ʿadūya tīġ-i bürrānı
Düşen başdan yatan leşden gezilmez oldı ey Dānī

12 Pes andan irdi bir naʿra ṣalındı gökler ü yerler
İrişdi Feyrūz u Behzād Ferāmez anda ḫūbānı

13 Ḳaġan arslan gibi bunlar irişdiler ol araya
ʿAdūyı tār ü mār idüp iderler ḫāke yeksānı

14 Süvār oldı girü Aḥmed görüşdiler selāmetle
Pes andan sürdiler cenge ururlar tīġ-i bürrānı

15 Bölük bölük olup ʿasker yüridi her biri ayru
Bular her biri semt-ile ururlar ḍarb-ı merdānı

16 Ki Mıżrāb bir ṭarafdan ceng ider ʿAnḳā-yı merdümle
Melik zāde ider ġarka bile cengi dilīrānı

17 Daḫı Ġaylūş ile Behzād iderler ceng-i merdāne
Daḫı Feyrūz-ıla Merdān iderler hangi şīrānı

Der kenar[71]

78b

1 Bular cümle ġarīmīni çalup ḳıldı iki pāre
Bozuldı leşker-i aʿdā geri gitdi hezīmānı

2 Bu ḥāli gördi çün Mehlān pes urdı ṭabl-ı ārāmı
Yerine her biri geldi ḳarār itdi selīmānı

3 Ṣabāḥ oldı żiyā geldi münevver oldı bu ʿālem
Ālāylar baġlanup saflar anuŋ bī-ḥaddi pāyānı

4 Eyā meydāna kim gire dir iken her biri anda
Beyābān cānibinden toz ẓuhūra geldi ekvānı

5 Toz açıldı görürler bir niḳāb-dār geldi meydāna
Hüner meydānını açup ṭolandı ḳıldı cevlānı

6 Niḳāb-dār at başın çeküp hemān dem urdı bir naʿra
Yüzini döndi küffāra nidā itdi kemā-kānı

7 Didi ey leşker-i şeyṭān ḳanı cengime er gelsün
Size göstereyüm bu dem nicedür bāḳī vü fānī

8 Ḳabāḥa bir pelīd ol dem atını sürdi meydāna
Çevirüp nīzesin buŋa ḥavāle eyledi anı

9 Niḳāb-dār nīzeʾi anda alup menʿ āsān
Pes andan urdı bir nīze gör imdi şīr-i Yezdānı

10 Siperi sīneʾi deldi ki ẓāhrından hurūc itdi
Pes andan nīzeʾi silküp yere çaldı ẕelīlānı

11 O dem küffār ṭarafından ġırīvi ḳopdı vāveylā
Sevindi ʿasker-i İslām ṣadālar ṭutdı meydānı

12 Niḳāb-dār girü aʿdādan diledi er ṭalep ḳıldı
Ki Cengeş nāmı bir melʿūn yüridi geldi ḥayrānı

[71] Dökildi ḳanları ḫāke

13 Hemān dem nīzesin buŋa ḥavāle eyledi melʿūn
Niḳāb-dār nīzeʾi ḳapdı elinden aldı erzānı
14 Çevirüp Cengeşe anı şu deŋlü urdı ey cāna
Laʿīnüŋ arḳasından çoḳ ḫurūc itdi ʿayānānı
15 Beyābān cānibinden toz belürdi ṭutdı eflākı
Yüz yigirmi ʿalem-i naḥs ẓuhūra geldi ḥüsrānı
16 O dem şaruḳ gelüp irdi yüz yigirmi biŋ er ile
Gelüp Mehlāna imdāda gör ol ecnād-ı şeyṭānı
17 Niḳāb-dārı çögürmişdi suʾal itdi ki kimdür bu
Didiler Ḥaḳ Taʿālānuŋ belāsıdur beyabanı

Der kenar[72]

79a

1 Çü şarıḳ bildi bu ḥāli atını sürdi meydāna
Çevirüp nīzesin buŋa ḥavāle eyledi anı
2 Niḳāb-dār żarbını anuŋ alup menʿ eyledi āsān
Pes andan gürzini aŋa melāle meyledi cānı
3 Laʿīn ol dem aŋa ḳarşu berāber eyledi gürzin
İki gürz bir olup indi başına cümle yeksānı
4 Ḳaçurdı başını atun başına eyledi yeksān
ʿUmūd şol arkada olan sipere indi nālānı
5 Siperi tār ü mār olup pes oldı kendü lā-yaʿḳıl
Niḳāb-dār ḳolına anı diledi ala şīrānı
6 Bu ḥāli gördi çün Mehlān ururlar ṭabl-ı ārāmı
Hemān dem el çeküp cengden iki ʿasker selīmānı
7 Niḳāb-dār geldügi yolı girü aldı nihān oldı
İki ʿasker taḥayyürde ḳalur ey cān u cānānı
8 Pes andan soŋra yana ceng açıldı
Dilīrān nāmüdār anlar ṣaçıldı
9 Alāy ṣaflar ḳaçan kim baġladılar
ʿAceb meydāna kim gire didiler
10 Melik zāde hemān meydāna girdi
Mübāriz diledi cevlāna girdi

[72] Beyābān-ı ey ṣaḥā

11 Gelür Zerḳāb maġribī muḳābil
Hemān ceng eyledi iki muḳātil
12 Melik zāde ʿamūd urdı laʿīne
Anı bir darb-ile ṣaldı zemīne
13 Pes andan maġribī Ḳırvānī geldi
Dilāver anı daḫı yere ṣaldı
14 Ḳılıç çeküp ḳarışdı iki leşker
Kesildi el ayaḳlar düşdi leşler
15 Yerüŋ bir ḳatı atıldı havāya
Atılup ṭop gibi başlar ovaya
16 Laʿīnüŋ leşkeri yüz biŋden artıḳ
Ḳırıldı pehlüvānı andan artuḳ

79b

1 Yaralunuŋ ḥisābı yoḳ dirīġā
Ḳırıldı pehlüvānı çoḳ dirīġā
2 Yüz altmış ṣandalası ḳaldı ḫāli
Ḳırıldı begleri gel aŋla ḥāli
3 Bu ḥāl üzre yedi ey ceng iderler
Cihānı başlarına teng iderler
4 Bu fikr-ile ṭurur iken Ḫuyārā
Aŋa bir nāme geldi pāyidāra
5 Yazdı ben Melik-i Ḳūrı Ḳaṣram
Senüŋ çün ḥāzır oldum saŋa naṣra
6 İrişdüm ḳalʿaʾi Aḳvāka imdi
Buluşdum Zengi Ḫırbāy-ile şimdi
7 Benüm dört kerre yüz biŋ ʿaskerüm var
Gelürem saŋa zinhār olma nā-çār
8 Meger anda idi feṯḥ-i rikābı
Gelüp bildürdi Aḥmede cevābı
9 İşitdi çün Ferāmez ile Behzād
Ḳıyām idüp bular ile melik zād
10 Didiler Aḥmede vir bize destūr
Varalum olʿadūya ey yüz-i nūr
11 Buyurdı anlara nola varasız

ʿAdūya dest-i merdāne urasız

12 Bular gice alup bir nice ʿasker
Yüridiler ʿadūya ey birāder

13 Ḳulavuz bunlara feṯḥ-i rikābı
Ḫaber virürdi aḥvāl-ı ṣavābı

14 ʿAdūlar ḳalʿaʾi Aḳvāḳ öŋinde
Gice ġāfil yatur iken ṣoŋında

15 Melik zāde Ferāmez ile Behzād
Cevāhir ibni Ḫāḳān yaʿnī Şehzād

16 Bular naʿra ururlar dört ṭarafdan
Ururlar tīġ-i bürrān her ṭarafdan

17 On ikişer oḳ atdılar ḳamusı
Verāya atdılar ʿār u nāmūsı

80a

1 Uyandı uykusından cümle küffār
Ḳılıç çeküp diledi ḥamle yek-pār

2 Kimi gömlek deyü ṭonın geyerdi
Yaḳasın bulamaz anı göyerdi

3 Kimi ata eyerin ʿasker ururdı
Çekerdi atı gelmezdi ṭururdı

4 Kimi pendini çekmedin binerdi
Muʿallaḳ yıḳılup yere inerdi

5 Kimi çadırdan isterdi ḫurūca
Başı öŋine düşerdi berüce

6 Neʿāra hāy-ı hūydan ṭolandı ṣaḥrā
El ayaḳ baş u leşden ṭoldı ṣaḥrā

7 Oġul ata ḳarındaş ile aʿdā
Birisi farḳ olınmazıdı aṣlā

8 Ḫurūc idüp aradan ehl-i İslām
Ḳalanı birbirini ḳırdı aḳvām

9 Gün açıldı naẓar ḳıldı ʿadūlar
Arada yād kimesne bulsa diler

10 Ṣayarlar ḳırḳ sekiz biŋ mürde ulu
Daḫı ḳırḳ biŋden artıḳ var yaralu

11 Çü gördi aġladı Ḫırbāy-ı Zengi
Didi kendümüze ḳılduḳ bu cengi
12 Bu yaŋadan Aḥmedü'z-Zemcī buyurdı rū-be-rū
İki cānibden münādīler nidā itdi girü
13 Ceng ḥarbīler çalındı ṣāf ālāylar baġlanup
İki deryā cūş idüp cenge süvār oldı girü
14 Kim gire meydāna dirken gördiler Ḥamza dilīr
At sürüp meydāna cevlān eyledi ol sevgülü
15 Yigirmi dört dürlü hüner gösterdi cevlān eyledi
Yüridi Şimrāḳ Maḥkūhı laʿīn ṭurdı örü
16 İki arslan birbirine ḳıldı nice ḥamleler
Çaldı Ḥamza ol laʿīni iki biçdi ayıru

80b

1 Geldi Mihrāḳı laʿīn ol daḫı düşdi bī-edeb
Yürüdi Şimrākı kūhı ol daḫı düşdi ulu
2 Yürüdi ʿImlāḳı kūhı düşdi yere virdi cān
Ḥaṣılı yetmiş laʿini biçdi yere ṣaldı o
3 Artuḳ andan soŋra kimse girmedi meydānına
Aḥmed andan emr idüp Ḥamzaʾi aldılar berü
4 Der ʿaḳab Feyrūz binüp meydāna sürdi atını
Der mehābet naʿrasından zīr u bālā iŋleyü
5 Didi Feyrūzem Ebā Müslimüŋ oġlı şīr-i ner
Bī-günāh iden şehīd atamı gelsün ilerü
6 Yüridi Ḳırdādı kūhı ḥamle ḳıldı ol laʿīn
Server anı iki pāre ḳıldı yere düşdi o
7 Yüridi ʿAḳvāḳ kūhı ḥamle ḳıldı servere
Anı daḫı ortasından iki biçdi ḥāyıru
7 Yürüdi Ekvānı kūhı çün muḳābil oldılar
Server anı iki biçdi yere düşdi ol ʿadū
8 Ḳırḳ ṭoḳuz kāfir pelīdi ḥaṣılı ḳıldı helāk
Ġayr kimse girmedi meydānına ḳaldı girü
9 Server andan naʿra urup yana er ḳıldı ṭalep
Didi ḳanı ol ḥarām-zāde yürisün ilerü
10 ʿAbd-i Cebbār laʿīnüŋ bir göreyim yüzini

Didi Mehlān ʿAbd-i Cebbāra yüri aŋa varu

11 Atasını çün şehīd ḳılduŋ buŋa daḫı yüri
Yoḳsa seni pendi idüp gönderem aŋa aġlayu

12 Neylesün nā-çār olup meydāna girdi ol laʿīn
ʿAskerine didi ger beni yıḳarsa ol ʿadū

13 Didi Ḳābuŋ cümle ile eyleyüŋ beni ḫalāṣ
Sürdi meydāna muḳābil oldı şāha rū-be-rū

14 Feyrūz ol dem naʿra urup bir ḳılıç ṣaldı aŋa
Ol laʿīn çekdi siperin başına öyle ṭuru

15 Çün ḳılıç indi sipere iki pāre eyledi
Ṣol ḳol-ile başımı kurtarayum didi hemü

16 Hāy diyince tīġ gelüp kesdi omuzına inüp
Bir ḳol-ile bir ḳulaġı yere düşdi ayıru

81a

1 Sol ḳol-ile bir ḳulaġı ayrılup düşdi yire
Omuzından sedyine varınca oldı yaralu

2 Ol ḫarām-zāde laʿīnüŋ ʿaḳlı başından gidüp
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup düşdi varu

3 Feyrūz ol dem diledi kese laʿīnüŋ başını
Yedi biŋ geldi tīr endāz ḳıldılar aŋa ġulu

4 Şāh-ı Feyrūzı ḳamusı oḳa ṭutdı nāgehān
Şāh o dem kendüsini bir cānibe atdı ṭuru

5 ʿAbd-i Cebbārı ḳapup bir ġayrı cenge baḳmayup
Girü döndiler düşen ḳolını aldılar girü

6 Ḫamle ḳıldı kāfire çün eyledi oḳdan ṣāvul
Bir dem içre nicesini ḫāke yeksān itdi o

7 Gün daḫı aḫşām irişdi ṭabl u ārām urdılar
Her biri yerlü yerine geldi yā Cebbārı hū

8 Aḥmed-ile begleri Feyrūza tāhsīn itdiler
Şād oluban şükr-i Yezdān eyledi cümle ḳamu

9 Aldı Mehlān ʿAbd-i Cebbāruŋ omuzın ṭaġladı
Yaḳdılar ḳaṭrāna ol dem oldı cümle ḳayġulu

10 Geldi Aḥmede melik zāde hemān
Daḫı Behzād u Ferāmez şādumān

11 Geldi melik kur u ḳaṣrı nā-be-kār
Geldi hem Ḫırbāy-ı Zengī ḫākisār
12 Yaralu Mehlāna geldiler bular
Her biri ḫāṭır perīşān ḫūr u zār
13 İki ʿasker ṣāf ālāylar baġlayup
Ṣaġ u ṣolı ḳalbi gāhī saġlayup
14 Kim gire meydāna dirken nāgehān
Ḳāsım ol dem sürdi meydāna hemān
15 Bir zamān meydānda cevlān eyledi
Er diledi ḥamle devrān eyledi
16 Çıḳdı kāfir leşkerinden bir pelīd
Adı Meblūş idi bir ḳaddi ḳadīd

81b

1 İki arslan cenge ṭurdı bir zamān
Ḥarb u ḍarbu defʿu refʿu lā-emān
2 Ḳāsım aŋa ḥamle ḳıldı bī-emān
Anı bir ḍarb-ile ḳıldı bī-nişān
3 Çünki Mehlān bunı gördi ol mühīn
ʿAskerine hāy ḳomaŋ didi hemīn
4 Ḥaddü bī-pāyān ʿasākir yüridi
Her ne kim anda cemāhir varıdı
5 İki ʿasker birbirine uġradı
Tīġ-i bürrān gevdeleri ṭoġradı
6 Ḥaddü bī-pāyān ʿasākir ḳatılup
Bir ḳatı yerüŋ havāya atılup
7 Uçdı başlar düşdi leşler bī-şümār
Seyl oluban aḳdı ḳanlar āşikār
8 Öyle ceng iderdi ʿAkvākı laʿīn
Aḥmedün ḳarşusına geldi hemīn
9 Aldı bir ṭaş atdı aŋa şāh-ı dīn
Ḫurd u ḫām olup yıḳıldı ol laʿīn
10 Yürüdi Ḫırbāyı Zengī nā-be-kār
Zengbāduŋ şāhı idi ḫākisār
11 Aḥmede tīġin havāle eyledi

Bu daḫı defʿi melāle eyledi

12 Ḳuvveti raḫş-ıla geçdi ol laʿīn
Girü bir ṭaş atdı aŋa şāh-ı dīn

13 Ol laʿīnüŋ başına ṭokundı ṭaş
Ḫūrd olup beyni ṭaġıldı gitdi baş

14 Bir ḳara ṭaġ gibi yere dökilüp
Depesi üzre muʿallaḳ yıḳılup

15 Öyle bir ceng itdiler anda o gün
Leşker-i küffār olmışıdı zebūn

16 Elli dört biŋ kāfir olmışdı helāk
Aġladı Mehlān yaḳasın ḳıldı çāk

17 Baḳdı Mehlān ṣandala üç yüz ḳadar
Ḫāli olup anda yoḳ deyyār-ı yār

82a

1 Didi ḳanı noldı cümle ṣāḥibi
Didiler cengde ḳamu düşdi hebī

2 Didi gitsünler cehenneme ḳamu
Ne ʿaceb ḳırıldılar anlar hemü

3 Aḥmedü'z-Zemcī buyurdı ey benüm yārenlerüm
Bu gice aʿdā ḳatı yorgun iken ḥāl-i ḫasār

4 Diledi cānum bu gice anlara şeb-hūn idem
Ölümini isteyen gelsün varalum yādiġār

5 Didi Behzād-ile Feyrūzu Ferāmez Sām ile
Biz ölümden ḫavfımuz yoḳdur ebed deyyār-ı yār

6 Yek dehāndan didi cümle cānımuz olsun fedā
Ceng iderüz cümlemüz Allāh içün leyl ü nehār

7 Aldı Behzādı Ferāmezi daḫı bāḳīlerin
Aldı yetmiş biŋ kişi gice yüridi şehr-i yār

8 Öŋine feth-i rikābı gezeridi kulavuz
Gice ġāfil iken aʿdā geldi cümle nāmüdār

9 Dört ṭarafdan ṣaldılar ordu arasına ḳamu
At deve merkeb ḳatır hem ḳıldılar cümle şikār

10 Daḫı bulduḳları baḳraç tencere sīnnī ḳazan
Aldılar anları bile çıḳdı cümle der-kenār

11 Anları ḥayvānlaruŋ ḳuyruḳlarına baġlayup
ʿAskere ḍarb-ile ṣalıvirdiler ey māh u yār
12 Bir götürdü ḳopdı hep çadırlarına uġrayup
İçlerinde ḳopdı ol dem bir ḳıyāmet āşiḳār
13 Ehl-i İslām her ṭarafdan urdı cümle naʿralar
On ikişer oḳ ʿadūya itdi cümle negi var
14 Tīġlerin ʿüryān idüp andan ʿadūya ṭaldılar
Mest iken küffār niyāmından ḳıyām itdi şirār
15 Başlarun çadırlarından çıḳarun aʿdā-yı dīn
Kellesi düşerdi öŋine kesilmiş ḫūr u zār
16 Kimi atına eyerin ʿaks ururdı kimisi
Atını arar iken düşerdi başı bī-ḳarār

82b

1 Kimi gömlek yerine ṭonın geyerdi başına
Buna oldı dir iken başı düşerdi bī-medār
2 Ġāzīler aralarında tīġ-i bürrānı ṣalup
Tekbīr āvāz-ı cihānı ṭutdı ṣaḥrālar ṭolar
3 Nice fīller kergedanlar anda ürküp ṣıçrayup
Bārigāhlar ḫāke yeksān oldı cümle ṣad hezār
4 Ḍarb ururdı kimi oġlını kimi ḳardaşını
Anı düşmān ṣanurıdı terk idüp nāmūs-ı ʿār
5 Naʿralardan ṭoldı ṣaḥrā ḳopdı dünyā hāy-ı hūy
Düşdi tenler aḳdı ḳanlar oldı ṣaḥrālar biḥār
6 Aḥmed üç kez girdi küffāruŋ içine ser-be-ser
Ṣaġ ṭarafdan girdi ṣoldan çıḳdı ol şāh-ı kibār
7 Her kimi buldı öŋinde iki pāre eyledi
Aldı etbāʿını andan çıḳdılar ey māh-ı yār
8 Tā ṣabāḥ olınca aʿdā tīġi bürrānı ṣalup
Çün ṣabāḥ oldı açıldı gün ziyā irdi nehār
9 Baḳdı anlar içlerinde yād kişi yoḳ birisi
Kendülerden ol ḳadar ādem ḳırıldı bī-şümār
10 Çün bu ḥāli gördi Mehlān ʿaḳlı gitdi ah idüp
Bire görüŋ didi helāk olan ne miḳdār ola yār
11 Yüz yigirmi yedi biŋden buldılar artuḳ helāk

Yüz yigirmi biŋden artıḳ yaralusı ḫūr u zār

12 Çün bu ḥāli gördi Mehlān hāy u hāyı aġladı
Didi nedür bu belālar başıma geldi mehār

13 Didiler ey şāh-ı maġrib bu belāları ḳamu
Bunlar idi başuŋa dāʾim getüren āşikār

14 İbni Mervānı daḫı hem ʿAbd-i Cebbārı ṭutup
Aḥmede teslīm idesin başıla ġavġā żırār

15 Anda Mehlān emr ḳıldı ʿAbd-i Cebbārı ṭutup
İbni Mervānı daḫı hem baġladılar üstüvār

16 Hem daḫı tābiʿlerini ṭutdı cümle baġladı
Aḥmede irsāl idüp aġladı cümle zār u zār

17 Gel kerem eyle didiler bizi sen öldür bu gün
Aḥmede gönderme bizi öyle ḥāl-i şer mesār

83a

1 Didi sizi öldürürsem yana bulmazam ḫalāṣ
Aḥmed-ile Şāh-ı Feyrūzun elinden āşikār

2 Bunlaruŋ sözine ışġā itmedi Mehlān o dem
Yola şaldı bunları zār u perīşān nā-be-kār

3 Yolda Melik Ḳūr u Ḳaşır anları gördi hemān
Aldı anları girü Mehlāna geldi bī-ḳarār

4 Didi ʿayb degül mi saŋa bunları gönderesün
Gönderürsen anları girü saŋa olmaya kār

5 Kervānlar dīnlerine seni daʿvet eyleye
Dīn-i İslāmı diyeler eyle şimdi iḫtiyār

6 Çünki Mehlān bu kelāmı diŋledi itdi rücūʿ
Nādim olup anları göndermedi ol ḫākisār

7 Ḥālindi ceng ü ḥarbīler ālāylar baġlanup ṣaflar
ʿAceb meydāna kim gire dir iken cümle ey cāna

8 O dem küffār ṭarafından yüridi er Nevāsıgir
Didi Aḥmed bu kāfirden ḥazer lāzım ṭurur aḳvā

9 Ki zīrā çoḳ ḳatı gürbüz bāhādır nā-be-kār imiş
Olur olmaz kişi buŋa muḳābil olmaya aşlā

10 Aŋa Ḳāsım süvār olup hemān dem girdi meydāna
Muḳābil geldi merdāne dutuşdı iki ecderhā

11 İki gün ceng ider bunlar ḳatı ḳorḳulu şīrāna
Ẓafer-yāb olmadı biribirine ceng ile ḥāşā
12 Pes andan gürz-ile Ḳāsım pes anı ḳıldı ālūde
ʿAlemler dibine baġlu getürdi anı ol cāna
13 O dem ʿaleyke ʿAvnullāh ṣadāsı irdi eflāke
Ḥazīn oldı aŋa Mehlān düşer ah-ile efġāna
14 Dirīġā bunlar ile ḥālimüz nice olur didi
Döner andan girü Ḳāsım girer meydāna cevlāna
15 Pes andan rūz-ı maġribī girer meydānına anuŋ
Ḍurūb u ḥarb u ḍarb-ile ururlar merd u merdāna
16 Girü bir gürz ile Ḳāsım anı daḫı esīr itdi
Öŋünde on yedi ser-keş esīr itdi ḥaḳīr-āne

83b

1 Yarındası gün oldı çün ālāylar baġlanup ṣaflar
Muḥammed şāhı ḫākānı yüridi girdi meydāna
2 Bunuŋ meydānına ol dem yüridi bir pelīd melʿūn
Hemān bir ḍarb urur server ḳalur ḫāk-ile yeksān
3 Daḫı vaḳti olınca tā ḳılıçlar ṣaldı merdāne
Otuz yedi bāhādır fireng esīr itdi ẕelīlāna
4 Melik-i Ḳūr u Ḳaṣr ol dem ḳomaŋ deyü nidā itdi
Yedi biŋ nāmüdārānı yüridi cümle yeksāna
5 O dem Aḥmed naẓar ḳıldı melik zādeye ḫāḳāne
Buyurdı ḫāṣ ālāyuŋla yüri aʿdāya şīrāna
6 Yedi biŋ ḫāṣ alāyından ḳafāsına alur ol dem
Yüridi naʿralar urup ḳılıçlar ṣaldı düşmāna
7 Nücūm sāʿatde anları kırup hem sürdiler muḥkem
ʿAlem naḥsları üzre buları döŋdi ḫüsrāna
8 Girü ol nā-be-kār ol dem ḳomaŋ deyü nidā itdi
Ki irsāl itdi Ḳımhūrı daḫı Ḳimhārı ḥayrāna
9 Yedi biŋ ʿasker-ile yüridiler cenge merdāne
Melīk zāde ʿasākirin gerüye sürdiler bī-vā
10 Çü Aḥmed gördi bu ḥāli işāret ḳıldı Mıżrāba
Yedi biŋ ʿasker-ile hem el urup tīġ-i bürrāna
11 Şu deŋlü ḳırdı küffārı buları sürdi ol sāʿat

ʿAlemlerine Mehlānuŋ döger anları ḫüsrāna

12 Ḳaḳıdı nā-be-kār ol dem didi Şenṭūs tīr endāze
Ki on dört biŋ ʿasākirle anı gönderdi ekvāna

13 Ḳarışdılar girü anlar ururlar tīġ-i bürrānı
Hem endem ehl-i İslāmı girüye sürdiler cemʿā

14 Çü gördi Aḥmedü'z-Zemcī ḥavāle eyledi Sāmı
Yedi biŋ ʿasker-ile hem ururlar ḍarb-ı merdāna

15 Perīşān hāl-ile ol dem sürüp hem ḳırdı küffārı
ʿAlem-i naḥsları üzre döküldi cümle nā-bīnā

16 Laʿīn ṭūmār-ı zengīʾi daḫı Gülbādı gönderdi
Güzīde otuz altı biŋ ʿasākirle gelür ḳana

17 Ulu ceng itdiler anda dögüldi el ayaḳ ecsām
Ġalebe eyledi küffār didiler cümlesi ez̲z̲ā

84a

1 Yedi biŋ ʿasker-ile yürüdi Melik Muḥammedle
Şu deŋlü dökdiler ḳanı girü maġlūp olur cemmā

2 Çü gördi Aḥmedü'z-Zemcī buyurdı Şāh-ı Feyrūza
O daḫı aldı on dört biŋ güzīde ʿaskeri ḥālā

3 Şu deŋlü urdılar bunlar ʿadūya tīġ-i bürrānı
Hemān dem ġālib oldılar ʿadūya merd u merdāna

4 Laʿīnler er nevāsı mīnevāsı itdiler irsāl
Olarda on yedi biŋ ʿasker-ile geldiler ḥarbā

5 O dem ḳol ḳol olur cümle ururlar ḥarb-ile ḫarbi
Melik zādeʾi sürdiler gerüye ceng ile māşa

6 İşāret eyledi Aḥmed Ferāmez ile Ḥamzaya
Daḫı Ḳāsım ile bunları ḳıyām eylediler ālā

7 Yedi biŋ ʿasker-ile ṣaldılar aʿdāya esyānı
Neʿara vü ṣadālardan dutuşdı zīr-ile bālā

8 Girü küffār sürdiler girüye ḥarb u ḍarb-ile
ʿAlem-i naḥsları üzre dögüldi leşker-i aʿdā

9 Laʿīniler anda Ṭaymūrı daḫı hem şīr-i ṣalṣālı
Komaŋ deyü nidā ile ḥavāle ḳıldılar duta

10 Ḳamu pūlādı boş olup yüridi on yedi biŋ er
Melik zāde ile bunlar ururlar ḍarb-ı mā ehvā

11 ʿUmūdlar gümlemesinden cihān ṭoldı ṣadā ile
Melik zādeʾi sürdiler gerüye ceng ile hemtā
12 Bu ḥāli gördi çün Aḥmed işāret ḳıldı Behzāda
O dem Behzād ḳıyām itdi ālāyı ḫāṣ-ile maḥżā
13 Hemān dem naʿralar urup ururlar ḍarb aʿdāya
Şu deŋlü ḳırdılar bunlar ʿadūyı ḳıldılar lava
14 Bu ḥāli Ḳūr u Ḳaṣr ol dem çü gördi bir ḳıyām itdi
Süvār oldı ṣanasın kim yedi başlu bir ejderhā
15 Hemān yetmiş biŋ er ol dem ḳafāsına alur muḥkem
Ḳamu pūlādı boş aʿẓam yüridi ḳıldı istīlā
16 İki ʿasker şecīʿāne yüridi cenge merdāne
Ṣadāʾī merd u şīrāne ṭutuldı şehrü vü ṣaḥrā
17 Ḳılıç çagıldısı çıḳdı atıldı nīzeler oḳlar
ʿAmūd gürüldisi ṭoldı temāmet ser-tā-ser dünyā

84b

1 Feres ṣāhli erenler naʿrası irdi semāvāta
Zelāzil[73] düşdi ṣaḥrāya erenler üzdiler ḳana
2 Döküldi el ayaḳ leşler atıldı ṭop gibi başlar
Dökilüp seyl gibi yaşlar atılup baş u ḳol aʿżā
3 Fiġān ider ḳılıç ḳalḳan yaġup bārān yerine ḳan
Bu ḥāli gördi çün Mehlān düşer ḫavf-ile efġāna
4 Ḥayātdan nā ümīd oldı otuz biŋ ʿaskeri oldı mevt
Daḫı mecrūḥları buldı ḥisābı yoḳ belā iḥṣā
5 Bilindi ḥāl ü encām-ı necāt olmaz aŋa nāmı
Çalındı ṭabl u ārāmı didiler cümlesi innā
6 Ḳur-ı Ḳaṣra söyledi ʿAnṭāş-ı Ḫān
İki yüz biŋ ʿaskerüm var lā-emān
7 Ben bilürdüm beni bir Hüveşnüŋ Şāh
Hem diridüm ḳāhramānum gāh u gāh
8 Hem diridüm ḥarb u ḍarba ḳādirüm
ʿAskerimle ʿālemi feṭḥ iderüm
9 Bir ṭabanca yedüm anlardan bu gün

---

73 şeklinde harekelenmiştir.

Bu gün oldum ellerinden uş zebūn

10 Ne ʿacāʾib tāʾifedür bu ḳavum
Her biri Rüstem nerīmāndur ḳavum

11 Ḳur-ı Ḳaṣır didi ey şāh-ı zamān
Bunları sen görme eyle zī-muhān

12 Bunlaruŋ cengine Rüstemler daḫı
Hiç biri ṭāḳat getürmez ey aḫī

13 Yedi iḳlimdendür anlar her biri
İntiḫāb olmış güzīde ʿaskeri

14 Niceleri feleğe dimez kelek
Niceleri sīmurġa[74] dimez siŋek

15 Her biri āhen cigerlüdür ṣabā
Ḥalḳı ʿālem gözlerine bir hebā

16 Elli dört yıldur bular ceng ide pūr
ʿĀleme ḳılıç ṣalup teng ideyür

85a

1 Ġālib olmadı bulara hīç biri
ʿĀlemi feth eylediler yir yeri

2 Ben diridüm yedi iḳlimi henüz
Feṯḥ iderem ʿaskerümle yalaŋuz

3 Var idi dört kerre yüz biŋ ʿaskerüm
Nice nice pehlüvānum beglerüm

4 Çün melāḳı bunlara oldum ʿaded
ʿĀciz oldum ellerinden yā meded

5 Pehlüvānlarum ḳırıldı ḳalmadı
Her ne tedbīr itdüm ise gelmedi

6 Eger Aḥmed cenge gireydi bu gün
Bizi alup ideridi sernigūn

7 ʿAbd-i Cebbār bir el-ile der zamān
Feyrūza dāʾim sögerdi her zamān

8 Beni elsüz ḳodı söylerdi yaman
Ah elinden el-amān u el-emān

---

74 şeklinde harekelenmiştir.

9 Bir gice rüʾyāda gördi ol laʿīn
Bir ulu ṣaḥrāda giderken emīn
10 Ḳarşusında bir esed itdi ẓuhūr
Ḳurtulamadı ki andan oladur
11 Ol esed ṭutdı yaḳasından ḳapup
Ḳaldurup anı zemīn üzre yıḳup
12 On iki ṭırnakların aldı ṭakup
Abd-i Cebbāruŋ ḳafāsına ṣoḳup
13 Acısından eyledi ah u fiġān
Ḳorḳusından uyanup ṭurdı yaman
14 Ditredi cümle vücūdı bī-ḳarār
Bir zamān aġladı şöyle zār u zār
15 Didi bildüm on iki ṭırnak eser
On iki mūḫdur başuma uralar
16 Zīrā gördüm eyle rüʾyā ana ben
Naṣrı Seyyāra daḫı Mervāna ben
17 Ah u ḥaṣret nideyüm gitdi merām
Ey dirīġā alamadum intiḳām
18 İntiḳām Aḥmede ḳaldı nideyüm
Ben bu ḥasret ile ḳanda gideyüm

85b

1 Aḥmedü'z-Zemcī buyurdı diŋle ey ṣāḥib-i hüner
Geldi ḳatında oturdı Sām-ile Feyrūzı fer
2 Didi dilerem bu gice anlara şeb-ḫūn idem
Siz ne dirsiz bu işe ey ser-firāzı şīr u ner
3 Ḫoş olur didi bular biz daḫı gelürüz bile
On yedi server alup gice revāna oldılar
4 Didi Aḥmed dilerem ben ey selim sebze boş
Basubana varam evvel tā uram tīġ ü teber
5 Kimdürür anlara ḥāris didi Şīr-i Şenṭalūs
Didi var sen aŋa evvel pūr kelām-ı muʿteber
6 Vardı didi elçiyüm Mehlāna varmaḳ isterem
Var refīḳlerüm daḫı anlar gerüde ḳaldılar
7 Nāme var bizde sehī Cemcām-ı Şāhdan gelürem

Gice geldük ḳorḳumuzdan ez türābiyyin-i dar
8 Şenṭalūs baḳdı sözi gercek inandı şād olup
Didi var refīklerüŋ getür ṣoralum ne ḫaber
9 Vardıʿayyār Aḥmedi bākīler-ile getürüp
Geldi Aḥmed ol laʿīnüŋ ḳatına ḳıldı eṣer
10 Ol laʿīn eyder çıḳaruŋ nāme gözi göreyüm
Bir başarat ala cānum size virem sīm u zer
11 Aḥmed ol dem tīġ-i Baṭṭalın çıḳardı buyurup
Nāmemüz budur size böyle oḳunur ẕī-ḫaṭar
12 Çaldı anda ol laʿīni iki pāre eyledi
ʿAskerini daḫı ḳırdılar perīşān itdiler
13 Küştelerden püşteler baġladı ḳanlar çaġlayup
Ḳalanı māldan geçüp ordularına ḳaçdılar
14 Gitdi Aḥmed anlar-ile orduya ayrılmayup
Ordunuŋ her cānibinden urdı bunlar naʿralar
15 Haddi bī-pāyān ʿasākir uyḳudan itdi ḳıyām
Gördiler kim bir ḳıyāmet ḳopdı anda ser-tā-ser
16 Çadırından baş çıḳaran nola bu ġavġā deyü
Eŋsesinden biri urup başı öŋine düşer
17 Kimi gömlek deyü başına geyerdi ṭonını
Şaşduġından kimi ʿaks ururdı atına eyer

86a

1 At ayaġından kimi pendini almadın binüp
Ser-nigūn olurdı kendü atıla pūr-ḫūn u ter
2 Nice fīller kergedanlar deve atlar ürkütüp
Bārigāhlar pāyimāl olup ayaġa geçdiler
3 Naʿralardan ṭoldı ṣaḥrā ḳopdı dünyā hāy-ı hūy
Aḳdı ḳanlar seyl olup düşdi zemīne gevdeler
4 Oġul ata farḳ olınmaz dost u aʿdā bī-temīz
Ol gice kāfirler anda bir birini ḳırdılar
5 Bāregāhından melik zāde uyandı gördi kim
Bir ḳıyāmet ḳopdı küffār ʿaskerinde ser-tā-ser
6 Ġālibā begleri didi birbir-ile bozışup
Berü bu küffār ne sebebdür birbirini ḳırdılar

7 Didiler Sulṭān ʿArcī naʿrası gelür bize
Naʿralar içre nitekim raʿd u berḳ eyler eṣer

8 Bāregāhına bakıŋ Sulṭān-ı ʿArcī var mıdur
Bāregāhını arayup Aḥmedi bulmadılar

9 Başını ṣaldı melik zāde düşündi bir zamān
Didi Allāha emānet ḳıldum anı ẕī-hüner

10 Ḫaḳ Taʿālā ʿāḳıbetini anuŋ ḫayr eylesün
Himmet ü iḳdāmı çoḳdur kāfire şām u seḥer

11 Çıḳdı Aḥmed bāḳīleri daḫı geldiler berü
Tā ṣabāḥ olınca küffār birbirini urdılar

12 Çün ṣabāḥ oldı görürler yād kişi yoḳ arada
Kendüler kendülerine tīġ-i bürrān ṣaldılar

13 Aġladı Mehlān didi görüŋ helāki çokmudur
Defin içün mevtāları on biŋden artuḳ buldılar

14 Gitdi büyük başlarından otuz altı maġribī
Çün bu ḥāli gördi anlar ḳıldı cümle nevḥalar

15 Aḥmedü'z-Zemcī bu ḥāl üzre temām on dört sene
Maġribe küffāra urdı ḫārice tīġ u teber

16 Ḍarb-ı Rüstem heybetinde sīretinde Dāvuduŋ
Hem Süleyman saṭvetinde ṣūreti şems u ḳamer

17 Nice serkeşleri çaldı anda bī-cān eyledi
Simurġa siŋek dimezdi her biri aʿlā naẓar

86b

1 ʿAbd-i Cebbārı daḫı Mervānuŋ oġlını dutup
On ikişer mūḫ bularuŋ başlarına çıḳdılar

2 Ṣalbıdār idüp pes andan leşlerin oda yaḳup
Küllerini virdi bāde rūḥlar uçdı fī-saḳar

3 Abd-i Cebbār laʿīnden ʿibret almayan kişi
ʿAḳlı yoḳ izʿānı yoḳdur oldur ednā bī-baṣar

4 Daḫı Mehlānı izāle eylediler aradan
Hem ḳalan küffārı urup ḳıldılar zīr ü zeber

5 Ḳanḳılar īmāna geldi buldı der emn u emān
Ḳankılar kim gelmedi īmāna boynın urdılar

6 Bākīlerine daḫı cümle ḫarāca baġladı

ʿĀlemi feṯḥ eyledi açdı cihāna bāl ü per

7 Dīn ü İslām şāyiʿ oldı ṭutdı dünyāyı ḳamu
ʿĀleme virdi ʿadālet nitekim ḳıldı ʿömr

8 Yā ilāhī sen bu ġāzīleri ḳıl bize şefīʿ
Çün ola maḥşer güni rüʾyā olına ḫayr u şer

9 Senā vü ḥamdü bī-ġāye liḫallāḳı'l-ġanī mevlā
Hüve'l-evvel hüve'l-āḫir hüve'ẓ-ẓāhir hüve'l-aʿlā

10 Hüve'l-ḥayyu hüvallāhullezī lā Rabbe illā hū
Lehü'l-mülkü lehü'l-kevnü lehü'l-ʿavnu lehü'l-ālā

11 Bize çoḳ faẕl u iḥsānı ki virdi nuṣret-i kānī
İdelüm şükr-i Yezdānı ki oldur cümleden evlā

12 Bu gün faṣl u bāhār oldı çimenler sebze-vār oldı
Gönüller bī-ḳarār oldı temāşā idelüm māşā

13 Sevinüp ṭuralum örü söze başlayalum ayru
Eger nuṣret ola girü virürse bu dile mevlā

14 Ḳaçan beş gün mürūr idüp münādīler nidā itdi
Ki yarın ceng-i sulṭānı olısar yā uli'l-ārā

15 Gice gitdi ṣabāḥ oldı ʿavālim oldı nūrānī
İki ʿasker süvār olup ālāylar baġlanup cemʿa

16 Yemīn-āne yesār-āne bezendi çün ālāy ṣaflar
ʿAceb meydāna kim gire eyitdi zīrle bālā

87a

1 Hemān dem gördiler Mıżrāb atını sürdi meydāna
Ṭarıdı ḳıldı cevlānı hüner gösterdi ekvāna

2 Didi ey leşker-i şeyṭān ḳanı cengime er gelsün
Sürüp pes kergedanını irişdi geldi bir aʿdā

3 Adı Ḳābūs-ı Şīr idi muḳābil geldi merdāna
ʿAẓīm ceng-i cidāl idüp dutuşdı iki ejderhā

4 Arada ḥamleler nice temām yetmiş ḫaṭā geçdi
Ẓafer bulmadı hiç biribirine ceng-ile ḥāşā

5 Ḳaḳıdı ḫışm-ıla Mıżrāb ʿamūdın ber seri üzre
Çevirüp urdı bir naʿra felekler iŋledi mīnā

6 Didi ey pehlüvān geldüm saŋa uş ġāfil olma sen
Ḥavāle eyledi gürzin eserde ey naẓar bīnā

7 O dem Ḳābūs-ı Şīr aŋa berāber eyledi gürzin
İki gürzi bir olup indi başına cümle yeksāna
8 Ḳaçurdı başını atuŋ başına eyledi yeksān
ʿAmūdı arḳaya aldı sipere şöyle ḫüsrāna
9 Pes andan dest urup Mıżrāb ṣunup ṭutdı kemerinden
ʿAlemler dibine baġlu yere urdı ẕelīl-āna
10 Pes andan server-i ʿālem diledi ḳanı er gelsün
Ḳışatur nāmı isminde yüridi geldi bir aʿdā
11 İkisi ḥarb-i ẓarb ile ṭolanup ṭutdı meydānı
Anı bir gürz-ile daḫı esīr itdi ḥaḳīr-āne
12 Buyurdı serfirāz andan ḳanı cengime er gelsün
Püleng pūş nāmı isminde irişdi geldi bir aḳvā
13 Atını sürdi meydāna ḥavāle eyledi tīġin
Źülāl-i Sām-ı Baṣrīʾi berāber virdi ol cāna
14 İki tīġ hemçü mārān-veş ṣarıldı birbirine eş
Kezālik ḥamleler geçdi ḫaṭāya ḥarb-ile ḍarba
15 Ḳaḳıdı serfirāz an atına virdi bir meydān
Pülenge bir ʿamūd urdı ziyāde merd u merd-āna
16 O daḫı gürzini ol dem berāber eyledi muḥkem
Elinden furladı gürzi uçup gitdi ẕelīl-āne
17 Sipere arḳaya aldı o daḫı tār ü mār oldı
Pes oldı kendü lā-yaʿḳıl yere düşdi ʿalīl-āna

87b

1 Girü şāh-ı cihān ol dem ṣunup ṭutdı kemerinden
ʿAlemler dibine baġlu yere urdı melīl-āna
2 Pes andan urdı bir naʿra ki benüm lenduha nesli
Benüm cengime er gelsün ḳanı ey leşker-i aʿdā
3 Girü bir pehlüvān daḫı atını sürdi meydāna
Girü bir gürz-ile anı esīr itdi ḥaḳīr-āne
4 O günde on yedi aʿdā esīr eyledi ol cāna
Ki her biri zamānuŋ Rüstem-i Zālı idi hemtā
5 Bu ḥāli gördi çün Mehlān ḳomaŋ deyü nidā itdi
Ki on dört kerre yüz biŋ er hücūm itdi ḳamu cemʿā
6 Çü gördi Aḥmedü’z-Zemcī işāret ḳıldı ol cāna

Yüridi server-i İslām ʿadūya merd u merd-āna

7 İki leşker ḳatılup ḳan buḫārı aġdı eflāke
Ḳılıçlar yıldırım gibi virürdi berḳ ile ıżvā

8 Yerüŋ bir ḳatı atıldı semāya der hebā oldı
Zemīne ten cesed düşdi döküldi baş ayaḳ aʿżā

9 O gün Sulṭānı ʿArcī naʿrası dutdı semāvātı
Zelāzil irdi küffāra bozıldı leşker-i aʿdā

10 Bu ḥāli gördi çün Mehlān pes urdı ṭabl u ārāmı
İki leşker girü geldi yerine eyledi pervā

11 Esīrlere naṣīḥat eyledi şāh-ı cihān server
Buları dīn u İslāma getürdi ol yüzi aḍḥā

12 Ḳur u Ḳaşır hem daḫı ʿAnṭāş-ı Ḫān
Gördiler rüʾyā o gice şādumān

13 Ḥaḳḳ-ıla bāṭıl ḳamu oldı ʿayān
Ṣıdḳ-ıla oldı ikisi müslimān

14 Her biri aldı ḳamu etbāʿını
Eyledi ḥāżır müheyyā ey ġanī

15 Didiler yarın açıla ceng-i bāb
Aḥmede imdād idelüm bā-ṣevāb

16 ʿAbd-i Cebbāra daḫı Mehlān-ıla
Ḥamle idelüm bulara cān-ıla

88a

1 Anları ele ḳoyalum ey dede
Armaġan ile gidelüm Aḥmede

2 Çün ṣabāḥ oldı żiyā geldi nehār
İki ʿasker oldı cenge bī-ḳarār

3 Ceng-i ḥarbīler çalındı ol zamān
Ṣaġ u ṣol ṣaflar bezendi sālikān

4 Anda Mehlān ḥarba iḳdām eyledi
ʿAskeri on altı kez yüz biŋ idi

5 İki ʿasker cenge girdi yā meded
Ten cesed aʿżā döküldi bī-ʿaded

6 Ol ḳadar ādem ḳırıldı ol zamān
Baş u leşden yer görinmezdi hemān

7 Baḳdı Mehlān geldi bir ah u fiġān
ʿAskeri aġladı cümle el-amān
8 Ḳur-ı Ḳaṣır hem daḫı ʿAnṭāş-ı Ḫān
Ḳırdılar bizi emān el-amān
9 ʿAbd-i Cebbār gördi anı aġladı
Anda ḥāl ne olduġını aŋladı
10 Didi Mehlāna bize yoḳdur ḳarār
Uşda ben gitdüm deyü itdi firār
11 Baḳdı Mehlān ḳalmadı bir sāz u söz
Gördi devlet kendüden çevürdi yüz
12 Tīz ḫazīneden biraz nesne alup
Ḳaçdı yola girdi itdügin bulup
13 Ḳaçdı mehdiyye diyārın gözledi
Yola girdi kūh u surḫı izledi
14 Çünki Mehlān eyledi ol dem firār
Aldı Aḥmed taḫtını itdi ḳarār
15 Māl u emlāk u ḫazīne her ne var
Ele geçdi cümlesi dār u diyār
16 Ḳūr u Ḳaṣır hem daḫı ʿAnṭāş-ı Ḫān
Aḥmedüŋ elini öpdiler hemān
17 Görişüp İslāma geldi ikisi
Bunlaruŋ etbāʿı daḫı cümlesi

88b

1 Şāh-ı ʿālem faż̧l u inʿām eyledi
Anlara taʿẓīm-i ikrām eyledi
2 Mehlānuŋ mālını virdi bunlara
Baḫş u iḥsān itdi ol cānānlara
3 Ester u ābāda ḳıldılar şurūḥ
Ḳalʿasını ḳıldılar feṯḥ-i fütūḥ
4 Şol ki īmāna girüp buldı emān
Baḫş u inʿām eylediler ḫānımān
5 Girmeyen īmāna cümle ḳırdılar
Her ne var māl u ṭavārın dirdiler
6 Aldı Aḥmed Hamzaʾi Mıżrāb-ıla

Hem Ferāmezi daḫı koşdı bile
7 Ḳalʿa Nemrūdiyyeye gidüŋ didi
Anı siz feṯḥ-i fütūḥ idüŋ didi
8 Hem melik zādeʾi ikmāl eyledi
Feraḥ-ı ābāda irsāl eyledi
9 Didi Behzāda ki ey ṣāḥib-ḳırān
Sen daḫı ābāda olasın revān
10 Hem daḫı Feyrūzı gönderdi emīr
Ol kevākib ḳalʿasına dādıgīr
11 Beglerini rāha ṣaldı her yaŋa
Didi feṯḥ idüŋ ḳamu oŋdan soŋa
12 Kendüsi on altı biŋ ʿasker alup
Bārigāh Yūsufda mekṣ-ile ḳalup
13 Şāh-ı Müslim tābūtın ṣaḳlar idi
Gāh ziyāret ḳıluban aġlar idi
14 Diŋle ey şāh-ı cihānum bir ḫaberüm var eyü
Gūş idesün anı çün saŋa ne ġuṣṣa ne ḳapu
15 Çün şitā hengāmı geçdi nev-bāhār eyyāmıdur
Ol ḫarāb olmış göŋüller tāzelensün rū-be-rū
16 Revnaḳ aldı ṭaġ u ṣaḥrā oldı ʿālem sebze boş
Zīnet-i Yezdān-ıla oldı ʿavālimler ṭolu

89a

1 Al yeşil ṣaru ḳızıl ṭonandı ezhār-ı zemīn
Lāle vü sünbül şaḳāʾiḳ nesrīn ü sūsen nümū
2 Serdi zaḥmet gitdi cümle geydi saḥrālar yeşil
Bāġ-ı cennet oldı dünyā zīnetin buldı hemü
3 Rāvīler bu vech-ile ḳıldı rivāyet ey ʿazīz
Çünki Mehlān bir ṭabanca yedi Aḥmedden varu
4 Kūh-ı sürḫāba varup ol yerde ārām eyledi
Anda bir ṣulu çimen-zāra nüzūl itdi girü
5 ʿAbd-i Cebbār daḫı Mervān oġlı cümle ḫāricī
Daḫı Mehlān ʿaskeri hep anda cemʿ oldı uru
6 Abd-i Cebbār ile Mervān oġlı Mehlānuŋ elin
Öpdiler hem aġladılar oldı cümle ḳayġulu

7 Devlet ü sābıḳlarını ẕikr-ile hep aġladı
Geydiler mātem libāsın hep melūl-āne ṭuru
8 Didi ʿayyārına Mehlān ey zemīn maġribī
Yüri var aʿdāya şimdi hāl u aḥvālı ṣoru
9 Girüye varmaḳ mıdur yā bize gelmek mi merām
Gör ki Aḥmed ʿazm-i rāhı bize var mı ilerü
10 Ol daḫı lebbeyk diyüp gitdi revān oldı serīʿ
Yürüdi üç gün mürūrında rücūʿ itdi girü
11 Didi Aḥmed beglerini cümle irsāl eyledi
Ḳalʿalaruŋ fetḥine anları gönderdi ḳamu
12 Kendüsi on altı biŋ er ile ḳaldı yalaŋuz
Anuŋ işi bizlere furṣat ġanīmet oldı bu
13 Ehl-i ġayret bizde olsa anlara şeb-ḫūn ile
Anları ele getürmek bize āsān idi o
14 Çün işitdi ʿAbd-i Cebbār bir ḳıyām itdi laʿīn
Didi ey şāh-ı cihānum ben varayım ilerü
15 Ġāfil iken anları şeb-ḫūn ideyüm bī-emān
Ḳıram anları kimini getüreyüm ḳayġulu
16 Lakin ey şāh-ı cihānum bir recām vardur saŋa
Ben eger bir ḥāl olursam beni diŋle ey ulu
17 Mervān oġlını diyārına getüresün deyü
Anda anı şāh idesün göreyüm seni eyü

89b

1 Ben şu ʿArcī nā-be-kāra intiḳāma varayım
Umaram furṣat vire baŋa yezīd ol sevgülü
2 Koşdı Mehlān ḳardaşı Sercānı bile varalar
Didi varuŋ nār u nūr furṣat vire size deyü
3 Bunlara ḫilʿat geyürdi yola ṣaldı şād olup
Çoḳ firāvān ʿasker-ile rāha girdiler ḳamu
4 Ehl-i İslām ʿaskerinden biri itmişdi ḫurūc
Vardı ṣaḥrāda ʿibādet ideridi nīgi ḫū
5 Gördi bir nūrānī boz atlu irişdi ḳatına
Didi ey oġul var Aḥmede selām eyle uru
6 ʿAbd-i Cebbār yoldadur şeb-ḫūna gelürdi aŋa

Eylesün aŋa tedārük şöyle merdāna ṭuru

7 ʿĀbid ol dem geldi Aḥmede ḫaber virdi anı
Bu daḫı ḳıldı tedārik didi yā Cebbār-ı hū

8 Aḫz idüp on biŋ güzīde ʿaskeri şāh-ı cihān
Vardı bir maḫfī mekāna anlar-ıla māhiru

9 Ḫaymelerde ḳalanı ṭurdı müheyyā yir yerin
ʿAbd-i Cebbār gice geldi yürüdi ehl-i ṭamū

10 Abd-i Cebbār naʿra urup bunlara itdi hücūm
Aḥmed ardından irişdi on biŋ erle ḥayḳıru

11 Ehl-i İslām anları ortaya aldı ḍarb urup
Leşler-ile oldı saḥrānuŋ içi cümle ṭolu

12 Yıldırım gibi ḳılıçlar gevdelere uġradı
Ḳanlar ile oldı meydānuŋ içi cümle ṭolu

13 ʿAbd-i Cebbārı daḫı hem on yedi begin ṭutup
Bāḳīlerüŋ ḳanlarını yere dökdiler ḳamu

14 Gitdi gice geldi Aḥmed taḫtına itdi ḳarār
Hamd-ile şükr eyledi ol Ḥażret-i Yezdāna o

15 Bir dīvān idüp getürdi cemʿ idüp serverlerin
ʿAbd-i Cebbārı daḫı hem ḥāżır itdi rū-be-rū

16 Pehlüvānlar geldi cümle ḳat u ender ḳat olup
Şāh-ı Müslim tābūtını ḥāżır itdiler girü

17 Döndi Aḥmed ʿAbd-i Cebbāra eyitdi nicesün
Ḳanı ol dinüŋ çıraġı Şāh-ı Müslim sevgülü

90a

1 Ne idi cürmi o şāhuŋ żāyiʿ itdüŋ anı sen
Ehl-i İslāmı idesün fitne ile ḳayġulu

2 Bu ḳadar dürlü belāları getürdüŋ bize sen
Girdüŋ uş bu gün elime ḫūr u zār u aġlayu

3 Abd-i Cebbār didi ey ṭorlaḳ-ı ʿArcī nā-be-kār
Ol Ebā Müslim didügüŋ ḳāvī pendi bī-ʿulu

4 Bir oduncı nā-be-kār idi cezāsın buldı ḫoş
Benüm ammā ah u zārum gice gündüz bu dur o

5 Mervān oġlı şāhı taḫta devlete irgürmedüm
Çekdügüm bunca emekler żāyiʿ oldı ḥāyıru

6 Aḥmed anı üç kezin īmāna daʿvet eyledi
Dīn ü İslāmı ḳabul itmedi ammā olʿadū
7 Şāh buyurdı bunda olsa Ḥażret-i Feyrūz-ı fer
Tā ḥużūrında siyāset olsa olurdı eyü
8 Ne ideyüm ṣabra ammā tāḳatum yoḳdur benüm
Gün bu gün bulsun cezāsın Teŋrinüŋ düşmānı o
9 Ḳanı Ebu'l-Leyṣi Beytārī ḳanı gelsün berü
Ol daḫı lebbeyk ile geldi ḥużūra ilerü
10 Ehl-i dīvāne suʾāl eyledi ol dem şāh-ı dīn
Ne cezā lāyıḳ ṭurur buŋa beyān idüŋ hemü
11 Dir melik zāde bunuŋ evvel lisānı ḳaṭʿ ola
Zīrā anuŋla neler itdi cihāna söyleyü
12 Çün işitdi bunı Aḥmed didi aŋa āferin
Dilini çengel ile ṭaşra çıḳardılar berü
13 Çekdi cellād ḫançerin kesdi laʿīnüŋ dilini
Anda feryād u fiġānı ʿarşa eflāke varu
14 Yüz gözi ol laʿīnüŋ oldı hep ālūde ḳan
Kendüden gidüp zemīne ḫāke ġalṭān oldı o
15 Baḳdı Mıżrābuŋ yüzine girü ol şāh-ı cihān
Didi sen bunuŋ cezāsın eyle şimdi ayıru
16 Server ider bu laʿīnüŋ saġ elin ḳaṭʿı idesiz
Zīrā anuŋla nice serverleri ḳıldı ulu
17 Aḥmed aŋa āferin didi bunı maʿḳūl görüp
Ṣaġ ḳolını kesdi cellād düşdi ol aʿmā ʿadū

90b

1 Bir zamāndan ṣoŋra ʿaḳlı başına geldi anuŋ
Gömdiler anı zemīne tā miyānına varu
2 Aldı Ebū'l-Leyṣ-i Beytārī çekücin eline
On iki mūḫı başına urdı kıldı yaralu
3 Saġ gözine ṣol gözine cephesine başına
Anda on iki imāmuŋ ʿışḳına cümle uru
4 Baʿde-hū anı çıḳarup ṣalbı-dār eylediler
Pehlüvānlar anı oḳa ṭutdı ḳıldı zaḥmılu
5 Oda yaḳdılar leşi nā-būd u şol nā-pākini

Virdiler bāde remādın eyledi seyr-i ṭamū
6 ʿAbd-i Cebbār laʿīnden ʿibret almayan kişi
Zihni yoḳ idrākı yoḳdur ʿaḳl u fikri ḳaragu
7 Ṭurdı yerinden melik zāde ḳıyām itdi dilīr
Gözlerinden öpdi Aḥmedi duʿā itdi eyü
8 Ol laʿīnüŋ beglerini dīne daʿvet itdiler
Girdiler īmāna anlar oldı cümle baḫtulu
9 Rāvī eyder ol zamān Feyrūz-ı Şāh
Şehr-i Cimşīde ʿazīmet ḳıldı māh
10 Rūz-ı şeb ṭayyı merāḥil eyledi
Nice gün ḳatʿı menāzil eyledi
11 Ol kevākib ḳalʿasına irişüp
Ḳarşusında bārigāhların ḳurup
12 Ḳalʿanuŋ şāhı adı İsfendüyār
Çoḳ bāhādır kimse idi nāmüdār
13 Yazdı bir nāme aŋa Feyrūz-ı fer
Şāh-ı Müslim oġlıyum aʿlā naẓar
14 Siz girüp İslāma oluŋ sālimīn
Āḫiret dünyā olasız tā emīn
15 Olmazise bilmedüm bildüm dime
Ceng iderüz senüŋle bā-heme
16 Rāżī olmadı buŋa İsfendiyār
İki ʿasker oldı cenge bī-ḳarār
17 Yigirmi biŋdi ʿaskeri İsfendiyār
Bākīsin Mehlāna göndermişdi var

91a

1 Ḳırḳ biŋ idi şāhı zāde ʿaskeri
Ṣāf ālāy baġlandı cümle yir yeri
2 Kim kere meydāna dirken merdümān
Gördiler bir naʿra irdi nāgehān
3 Girdi meydāna hemān Feyrūz-ı fer
Her biri şaşdı aŋa ḳıldı naẓar
4 Yigirmi dört dürlü o dem ʿarż-ı hüner
Anlara gösterdi anda şīr u ner

5 Naʿra urup pehlüvān gelsün berü
Göstereyüm aŋa erlik rū-be-rū
6 Esʿad isminde yüridi bir dilīr
Cenge başladı ikisi merd u şīr
7 Gürzini şāha ḥavāle eyledi
Bu daḫı defʿi melāle eyledi
8 Döndi andan ḥamle ḳıldı merd u şīr
Didi geldüm ġāfil olma ey dilīr
9 Gürzini indürdi aŋa ḥayḳıru
Esʿad aŋa gürzini ḳarşu virü
10 Furladı gürzi elinden bir yaŋa
Arḳaya aldı girü ḳaldı ṭaŋa
11 Ṣundı şāh-zāde kemerinden ḳapup
Ḳaldurup ʿalem dibinde getürüp
12 Der ʿaḳab mesʿūd yüridi bī-emān
Cenge başladı ikisi der zamān
13 Ḥamleler yetmiş ḳadar geçdi ḫaṭā
Ḥarb u ḍarb u defʿ u refʿ u arada
14 Şāh-zāde raʿdı varı ḥayḳırup
Desti urup anı kemerinden ḳapup
15 Ṭutdı anı pende çekdi baġladı
Getürüp ʿalem dibinde saġladı
16 Döndi anda yana cevlān eyledi
Er diledi ḥamle devrān eyledi
17 Server ol dem bir bir ardınca urup
On yedi serveri ṭutdı getürüp

91b

1 Çünki gördi Şāh-ı Taḥsīn eyledi İsfendiyār
Didi böyle pehlüvānı görmedi deyyār-ı yār
2 Baḳdı Senḥāmuŋ yüzine kim ne ṭurursın yüri
Ḳaydı pend idüp şunı baŋa getürsen yüri var
3 Pāyitaḫtuŋ pehlüvānı ol idi Senḥām-ı tīġ
Aŋa idi iʿtimādı yoġıdı miṣl-i diyār
4 Pür silāḥ olup hemān meydāna sürdi atını

Naʿra urup ḥamle ḳıldı şāha ol dem nā-medār
5 Ceng ile nice arada ḥamleler geçdi ḫaṭā
Ḳaḳıdı pes şāhızāde naʿra urup raʿdı var
6 Gürzini başdan çevirüp öyle urdı bir ʿamūd
Sipere arḳaya aldı girü oldı tār ü mār
7 Atılup enf u dehānından dimā ḳanlar revān
Düşdi atuŋ boynına oldı vücūdı bī-ḳarār
8 Naʿra urup ṣundı şeh-zāde kemerinden ḳapup
Ḳaldurup aldı ḳolına ber tehāvī ḫūr-ı zār
9 Getürüp ʿalem dibinde yara urdı baġlayup
Aḫşām oldı her biri geldi yerine intiẓār
10 Ol gice baġlarını açdı ḳamu şāh-ı cihān
Didi ger isterseŋüz şāhıŋuza varuŋ medār
11 Ger dilerseŋüz bizümle ḳalasız bunda girü
Didiler biz saŋa bende yüz ḳamu leyl-i nehār
12 Girdiler īmāna anda oldı cümle müʾminün
Çün ṣabāḥ oldı girü ṣaflar bezendi bī-şümār
13 Kim kere meydāna dirken gördiler Feyrūz-ı Şāh
Naʿra urup sürdi at meydāna ol şāh-ı kibār
14 Varısa bir pehlüvān meydānıma gelsün didi
Göstereyüm aŋa erlik nice olur kārızār
15 Gördiler çün nerre dīvler ḳarşusına ṭuramaz
Didi ben aŋa ʿazīmem yüridi İsfendiyār
16 Fīle bindi girdi meydān içre cevlān eyledi
Bunlaruŋ seyrine ṭurdı hep ṣıġār-ile kibār
17 Gürz ü girān ceng ü şīrān ol ḳadar ceng itdiler
Tā o gün aḫşām olınca ḥarb u ḍarbu ṣad hezār

92a

1 Ḥāṣılı üç gün bular ceng itdiler şīrāne-veş
Ḳāhramānlar bunlaruŋ cengine taḥsīn itdi var
2 Çünki dördinci gün oldı ḳaḳıdı şāh-ı cihān
Didi geldüm ġāfil olma saŋa benden yādiġār
3 Gürzini başdan çevirüp zengüye muḥkem başup
Gürzini aŋa ḥavāle eyledi ol şehriyār

4 Ol daḫı bā-ḳuvvet-ile gürzini ḳarşu virüp
Furladı gürzi elinden uçdı gitdi bī-ḳarār
5 Başını ḳaçurdı arḳaya sipere aldurup
Pāre pāre oldı ḳalḳan ḥāʾil olmadı ḫasār
6 Furladı enf u dehānından dimā ḳanlar revān
Dest urup şehzāde anı ḳolına aldı medār
7 Getürüp anı ʿazīz-āne yere ḳodı girü
Ḳaldurup aldı eline itdi aŋa iʿtibār
8 Gördi İslām ʿaskeri hep Allāh Allāh çaġırup
Naʿraʾi tekbīr ṣadāsı ʿarşa çıḳdı āşikār
9 Luṭfını Feyrūz-ı Şāhuŋ gördi çün ol nāmüdār
Ol sāʿat īmāna geldi oldı anda pāyidār
10 ʿAskeri daḫı ehālī girdiler īmāna hep
Cümle kāmil müʾmin olup yerleri dārü'l-ḳarār
11 Tābiʿ oldılar ḳamu Feyrūz u Şāha kul olup
Şāh daḫı İsfendiyārı ḳıldı ser-ʿasker o yār
12 Daʿvet itdi ḳalʿasına bunları İsfendiyār
Bunlara dürlü żiyāfetler ḳılup leyl ü nehār
13 Şāh-ı Feyrūza didi İsfendiyār
Bir recām vardur saŋa ey nāmüdār
14 Bundan ötesinde bir şāh varımış
Adına Ḫān-ı Cebel dirler imiş
15 Ḳızı Gül Bānūya ʿāşık olmışam
Gice gündüz ḥayretine ḳalmışam
16 İstedüm ammā atası virmedi
ʿĀşıḳ-āne anda bir ah eyledi
17 Server eyder bir elem çekme aŋa
İnşāʾ-Allāh anı virürem saŋa
18 Kerr ü ferri-ile yola girdi emīr
Ol diyāra irdi çün ol nerre şīr

92b

1 Nāme yazdı anlara Feyrūz-ı fer
Çün ḳabul itmediler ey ẕī-hüner
2 İki ʿasker cenge itdi ḥamleler

Ḥarb u ḍarba cenge girdi cümleler

3 Yıldırım gibi ḳılıçlar oynadı
Seyl gibi ḳanlar döküldi ḳaynadı

4 Bir ẓulümāt ḳopdı ol dem nāgihān
Baş u leşden yer görünmezdi hemān

5 Oġul ata farḳ olınmazdı ebed
El ayaḳ başlar döküldi bī-ʿaded

6 Ḳan buḫārı çıḳdı eflāke varu
Gün yüzi baḳır ṭāsa döndi girü

7 Gördi çün bu heybeti şems ü ḳamer
Ellerinden düşdi şemşīr ü teber

8 Gökde Mirrīḫ[75] ḫançerin yere urup
Hem melāʾikler daḫı seyre ṭurup

9 Seyre döndi Müşterī ile Zuḫal
Didiler ey ḳādir u ʿazze ve cel

10 Zühere sāzın ḳırup atdı hemān
Hem ʿUṭārid oldı ḫayrān ol zamān

11 Nuṣret irüp esdi bir bād-ı ṣabā
Oldı kāfir ʿaskeri cümle hebā

12 Kim müsülmān olsa virdiler emān
Aŋa iḥsān eylediler ḫānümān

13 Gelmeyen īmāna cümle ḳırdılar
Her ne var māl u ṭavārın dirdiler

14 Aldı Gül Bānūyı anda şāh-ı dīn
ʿAḳd ider İsfendiyāra māh-ı dīn

15 ʿĀşık irdi devlet ü maʿşūḳına
Vāṣıl olup ʿizzete maḥbūbına

16 Ol diyāruŋ ʿasker-ile şāh-ı dīn
ʿAsker-i İslāma geldi māh-ı dīn

17 Çıḳdı begler cümle istiḳbāline
Aldılar getürdiler āmālına

18 Geldi irdi ġānimīn ü sālimīn

---

75 şeklinde harekelenmiştir.

Aḥmed-ile görişüp oldı emīn

93a

1 Yüz elli biŋ ʿasker ile Mehlān firār itdi varu
Mehdiyye şehrine irüp feryād u zār-ile girü

2 Şīr-i ʿAlīnüŋ ḳatına gitdi vuṣūl itdi yana
Gördi ʿAlīnüŋ ʿaskerin ḥadd u ḥisābı yoḳ ṭuru

3 Çün pehlüvānların hıyāb āmāde gördi bī-ḥisāb
Şöyle zamānuŋ Rüstem-i Zālı idi her biri o

4 Oynadı göŋli şād olup ġammı gidüp buldı feraḥ
Didi ki cānı var ise Aḥmed baŋa gelsün berü

5 Aḥmed buyurdı cemʿ idüp üç kerre yüzi biŋ ʿaskerin
Şimdi buyurdı nidelüm dīvān idüp ṭurdı örü

6 Didi aŋa pāy u gedā her dem muʿīnüŋdür Ḫudā
Daḫı delīlüŋdür ḫażır tedbīr senüŋ ey sevgülü

7 Aḥmed buyurdı varalum Mehlāna ḳılıç uralum
Ḥaḳ ne buyurdı görelüm ol Ḥażret-i Cebbārı hū

8 Pes yola girdiler ḳamu ṭayy-ı merāḥil mū-be-mū
Uġradı yolda rū-nümū bir şehre ol yüri şulu

9 Bir mescid anda varıdı mescid-i ʿĪsā ism-ile
Yaʿnī o miscidden göğe varmışdı ʿĪsā der ʿulu

10 Üçyüz daḫı altmış seneliḳ anda bir kişi nişīn
Aḥmed anuŋla görişüp ḥamd-i s̲enā itdi ḳamu

11 Ḫırḳasına elin ḳoyup çıḳardı ol nūrānī pīr
Bir ṭaş çıḳarup Aḥmede mis̲l-i zümürrüd rengilü

12 Buyurdı ey oġul saŋa bu ṭaşı virdüm yādigār
Senden ayırma bunı var bir gün saŋa gerek eyü

13 Alsaŋ zübānuŋ altına açlık susızlıġuŋ gide
Bir yaraya sürseŋ eger ḫoş ola ey ḳadr-i ulu

14 Pende giriftār olanuŋ pendine sürse anı ger
Bāġı açıla ol zamān bula ḫalāṣ andan girü

15 Yigirmi dürlü ḫāṣṣası vardur ḳamu itdi beyān
Bunı baŋa virdi ḫażır ṣaḳla bile ey nīg-i ḫū

16 Buyurdı girü ol humām ʿömrüm benüm oldı temām
Defn eyle beni bā-niẓām kendü elüŋle rū-nümū

17 Başını ḫırḳaya ḳoyup bir kerre yā Allāh diyüp
Rūḥ-ı revān oldı uçup gitdi cināna baḫtulu

Derkenar[76]

93b

1 Aḥmed daḫı anı yuyup techīz tekfīnin goyup
Ḳıldı namāzın defn idüp aʿlā mekāna baḫtulu

2 Andan göçüp ol şāh-ı dīn ol şehr-i murġāna irüp
Feṯḥ-i fütūḥ itdi anı īmāna geldiler ḳamu

3 Cümle o şehrüŋ ṭaşını anda Süleyman-ı nebī
Ḳuşlarla getürmişidi ʿulvī binā aʿlā yā bu

4 Andan göçüp girdi yola begleri ʿaskeri bile
ʿAzm itidi Mehlāna gele şīr-i ʿalīye rū-be-rū

5 Geldi ḫaber Mehlāna kim murġānı aldı şāh-ı dīn
Feyrūzı anda şāh idüp işitdi oldı ḳayġulu

6 Şāhlarını ḳatına cemʿ eyledi şīr-i ʿalī
Didi Aḥmedüŋ ālāyın seyr idelüm bā-ṣafā

7 Çıḳdılar bir yüce yere kim temāşā ideler
Gördiler tozlar çıḳup ṭoldı ḳamu arż-ı semā

8 Ol ġubāra geldi bir bād-ı ṣabā ḳarşu varup
Dāmeninden şeḳ idüp irdi girībāna hevā

9 Toz açıldı geldi ḳırḳ zerrīn ʿalem itdi ẓuhūr
Her ʿalem dibinde biŋ atlu yigitler var şehā

10 Yigirmi eriş ḳadd-ile öŋünce bir şāh-ı zamān
ʿAskeri ġāyet müzeyyen pür silāḥlu mā-cerā

11 Geldi bir aʿlā mekāna eyledi anda nüzūl
Bārigāhı Yūsufı ḳurdı oturdı bī-ḫafā

12 Zīnet-ile bunları gördi ḳaçan şīr-i ʿAlī
Ṣordı Mehlāna bular mıdur ḳamusı hā-kezā

13 Didi Mehlān bu gelen ser-ʿaskeridür yalaŋuz
Adı Mıʿdān ibni Maʿdī bildi cümle mā-ʿadā

14 Der ʿaḳab bir toz belürdi ṭutdı eflāki ḳamu

---

76 Ger su ile yusan bunı ḫastaya içürsen anı
Ṣıḥḥat bula cān u teni bula şifā ola eyü

Yigirmi dört zerrīn ʿalem geldi ẓuhūra bā-ṣafā

15 Yigirmi dört biŋ ʿaskeri cümle tüvāna pür silāh
Önŋlerince şehleri bir şāh-ı merdānı Ḫudā

16 Ṣordı Mehlāna ʿAlī kimdür gelen bu şīr-i ner
Didi Behzād oġlıdur adı Ferāmez dāʾimā

94a

1 Ṣaġ ṭarafında olan ḳardaşı Ḳāsımdur velī
Ṣol ṭarafından gelen ḳardaşı Ḥamzadur şehā

2 Der ʿaḳab tozlar belürdi devr-i bālā eyledi
Geldi ʿasker önŋlerince iki şāh indi nümā

3 Didi Mehlān bu gelen şehler ʿasākirler ḳamu
Pīr-i Ḥāriṣ oġlıdur bu iki şehler hā-kezā

4 Der ʿaḳab tozlar belürdi ḳırḳ ʿalem itdi ẓuhūr
Önŋlerince maṭlaba şāhı gelüp indi ʿulā

5 Der ʿaḳab tozlar belürdi ṭutdı eflāki ḳamu
Ġarḳ-ı āhen ʿaskeri cümle tüvāna rū-nümā

6 Önŋlerince şehleri gūyā zamānuŋ Rüstemi
Didi Mehlān buda Mıżrab-ı Cihāngīrdür hemü

7 Der ʿaḳab tozlar belürdi bir ālāy itdi ẓuhūr
Önŋlerince şehleri bir pīr-i şīr-i sevgülü

8 Heybetinden ditredi ṣaḥrā meyādın kūh u ḳāf
Didi Mehlān bu gelen Behzād imiş ḳadr-i ulu

9 Der ʿaḳab zerrīn ʿalemler ḳırḳ ḳadar itdi ẓuhūr
Ḳırḳ biŋ er sāḥib sinān geldi görindi ne ḳıyu

10 Cübbeler altun gümiş cevher geyimlü her biri
Nefīr āvāzı cihānı ṭutdı cümle rū-be-rū

11 Her ʿalem pervāzına āyet yazılmış yā naṣīr
Ṣordılar Mehlāna kimdür bu gelen bunda uru

12 Didi Mehlān bu gelen şimdi ḥarem şāhı durur
Adına Dāvud Şāh dirler zamānı baḫtulu

13 Mīr-i gün belḫi anuŋ ardunca geldi yā meded
Geldi şu yek anuŋ ardınca ʿasākirle girü

14 Bir gürüldi ḳopdı andan hep naẓar ḳıldı aŋa
Geldi yüz ḳırḳ dört ʿalem zerrīn ẓuhūra ilerü

15 Aʿnā biŋ erüŋ nişānıdur devāmı her ʿalem
Nuṣret-i āyāt-ı ʿuẓmā her ʿalemde yazılu
16 Cümle altun ḥal ile bir ḫoş yazılmış ḫaṭṭ-ı hū
Kelime tevḥīd şehādet her ʿalemde yazılu

94b

1 Ser-be-ser ʿaskerleri altun cevāhir geydügi
Şehleri behrāmı ḫāḳānı imiş yüzi şulu
2 Gördi bu heybetleri zīnetleri şīr-i ʿAlī
Nice biŋ taḥsīnler-ile āferin didi hem o
3 Şāh-ı ḫāḳānı zemīn geldi göründi der ʿaḳab
Geldi melik zāde ibni Ḳızıl Arslan ilerü
4 Der ʿaḳab tozlar belürdi āġdı eflāke ḳamu
Yigirmi dört biŋ er görindi cümleden aʿlā nümū
5 Ser-be-ser-ʿasker siyāh boş ẓāhir oldı gördiler
Hep piyāde ellerinde oḳları şīr-āne o
6 Yayları bazularında hep etekler der meyān
Der mehābet cümlesi seyl gibi geldi çaġlayu
7 Anlar-ıla bile gelmiş Şāh-ı Müslim tābūtı
Didi Mehlān bu gelen Sulṭān-ı ʿArcīdür ulu
8 Cümle ḳāfir Aḥmede baḳdı daḫı şīr-i ʿAlī
Bir siyāh boş bir siyāh raḫşa süvār olmış ṭuru
9 Şol Nerīmān heybetinde ṣuretinde Yūsufuŋ
Hem Süleyman saṭvetinde sīret-i Dāvud ʿulū
10 Lihyesi aḳ sīnesi üzre dökülmiş yā ʿumū
Yüzi nūrānī cemāli kendüsi bir nīg-i ḫū
11 Nice ḥāfızlar önince oḳuyup feṭḥ-i şerīf
Ḫoş ṣadālu Ḥażret-i Yezdāna cümle yalvaru
12 Bir ālāy geldi daḫı üç biŋ kişi merd-i dilīr
Önlerince varıdı on dāne ḫatun māhiru
13 Ṣordı Mehlāna o dem Şīr-i ʿAlī kimdür bular
Anda Mehlān ah idüp aġladı zār-ı ḳayġulu
14 Didiler aġladuġuŋ aṣlınadur eyle yapan
Didi Mehlān Şāh-ı Müslim ḫatunıdur bu eyü
15 Nice cengler eyledi cümle beyān itdi o dem

Adına dirler Elif Bānū cihāna sevgülü

16 Güldi cümle bu kelāmı çün işitdi suḫr-ıla
Zenleri bile sizüŋ ʿaḳlıŋuzı almış deyü

17 Ṣordı Mehlāna ʿAlī cengde ʿasākirüŋ senüŋ
Anlar-ile ne ḳadar ʿaskerle olduŋ rū-be-rū

95a

1 Didi yigirmi dört kez yüz biŋ dilīrum varıdı
Anlaruŋ üç kerre yüz biŋ idi ʿaskerler ḳamu

2 Didi niçün bu ḳadar ʿaskerle ġālib olmadıŋ
Didi sen ceng eyleriseŋ aŋlayasın ḫoş eyü

3 Ṣordılar Mehlāna ʿasker daḫı var mı kim gele
Didi vardur der ʿaḳab tozlar ẓuhūr itdi girü

4 Gördiler ḳırḳ dāne altun ser ʿalem itdi ẓuhūr
Geldiler ḳırḳ biŋ bāhādır ḫoş müzeyyen ilerü

5 Bir siyāh boş öŋlerince bir siyāh raḫşa süvār
Dürr ü cevherlere ġarḳ olmış gelürdi baḫtulu

6 Didi Mehlān Şāh Müslim oġlıdur şimdi gelen
Adına Saʿd-ı Zülāl söyler ḳamu dost ü ʿadū

7 Bilesince Cezīre Şāh-ı Ṣelāsil ḫoş dilīr
Birisi daḫı bile zerbād-ı Tibrīzi varu

8 Behmen ü ḫākānı hem dīvi beyābānı daḫı
Ḫān muẓaffer hem daḫı ġūl u beyābānı ṭuru

9 ʿAsker-i İslāmı hep seyr eyledi şīr-i ʿAlī
Didi bu güne ʿasākir görmedi dünyā ḳamu

10 Yedi iḳlime ḥüküm iden selāṭin gelse hep
Bunlara olmaz ġarīm ʿālem eger olsa ʿadū

11 Geldi Aḥmed taḫtı Yūsufda oturdı nāmüdār
Beglerini şāhlarını ḥāżır itdi negi var

12 Didi Aḥmed bunda uş geldüŋ nüzūl itdüŋ ḳamu
Nidelüm şimdi ne dirsiz bunı idüŋ āşikār

13 Didiler saŋa muṭīʿuz her ne dirsen söz senüŋ
Server anda yazdı bir nāme ʿAlīye pāyidār

14 Virdi badıldāya anı aŋa irsāl eyledi
Nāmeʾi aldı ʿAlī eline itdi iʿtibār

15 Mührini açdı vezīri eline virdi anı
Öyle yazmış benki İslām pādişāhıyam ey yār
16 Sen daḫı bize muḫālif olmayasın umaram
Senüŋ içün bu diyāra gelmedüm ben yā żarār

95b

1 İki ādem ṭālibiyem geldüm uş bunda bu gün
Kūylaruŋa yerlerüŋe itmedüm zerre zerār
2 Geldi Mehlān yigirmi dört kez yüz biŋ er ile baŋa
Nuṣret-i Yezdān ile eyledüm anı şer mesār
3 Hep vilāyetlerin aldum ester u ābād-ıla
Kendime ḳıldım müsaḫḫar hep ehālīne ki var
4 İbni Mervānı daḫı Mehlānı viresin baŋa
ʿAskerini tābiʿini hep ṣıġār-ıla kibār
5 Ben diyār-ı ʿaceme bundan rücūʿ idem girü
Bu diyārları ḳamu virdüm saŋa deyyār-ı yār
6 Yoḳ diyüp baŋa muḫālif olurısaŋ bilesin
El içün kim aġlarısa bī-baṣar ola şirār
7 Bir zamān başın zemīne ṣaldı fikr-ile ʿalī
Döndi andan didi bādıldāya ey ʿayyār-ı yār
8 Didi var benden selām eyle ziyāde Aḥmede
Erlik ile bunları alsun elimden nāmüdār
9 Ḥāżır olsun cengi sulṭānı ola yarın hemān
Bāde ḫilʿat geydürüp ṣaldı yola bā-iġtirār
10 Geldi bādıldā kelāmı Aḥmede virdi ḫaber
Ḳıldılar bunlar tedārik ḥarb u ḍarba intiẓār
11 Ol zamān ki ʿAbd-i Cebbārı izāle itdiler
Anda Sercān ibni Lüng geçdi ele bī-iḫtiyār
12 Anda Sercānı bular īmāna daʿvet ḳıldılar
Rāżī oldı didi ben īmānı ḳıldım iḫtiyār
13 ʿĀbid oldı Ṣuremmā ḳaldı bular ile ebed
Leyk-i furṣat gözleridi dāʾimā leyl u nehār
14 Ḫāb-ı ġaflet uyḳuda buldı o gice Aḥmedi
Ṭaruladı ʿaḳlını ḳıldı izāle ḫākisār
15 ʿAḳlı gitdi serverüŋ çün buldı furṣat ol laʿīn

Bağladı ḫādimlerine virdi ol melʿūn-ı ḫār

16 Geldiler ʿaskerlerine bunı maḥbūs itdiler
Ḳoydılar bir bārigāha ḳıldılar anı ḥaṣār

17 El ayaġına buŋa muḥkem demürler urdılar
Müjde-gāniler hemān Mehlāna vardı bī-şümār

96a

1 Virdi Mehlān anlara inʿām u iḥsān itdi çoḳ
Şād olup furṣāt bize geldi didi ḳavm-i şirār

2 Ehl-i İslām çün ṣabāh oldı naẓar ḳıldı ḳamu
Çadırında pādişāhı bulmadılar yā-medār

3 Dirler iken nice oldı ey ʿaceb sulṭānımuz
Naʿra urdı bir laʿīn meydāna girdi ḫākisār

4 İsmi Filyūs idi baŋa pehluvān gelsün didi
Girdi meydāna melik zāde Bāhādır nāmüdār

5 Ḳaḳıdı Filyūs eyitdi ey ecelin isteyen
Sen misin meydānıma baŋa gelen ey nā-be-kār

6 Ḥamle ḳıldı ol laʿin nīze ḥavāle eyledi
Siper-ile menʿi ḳıldı nīzesini şehr-i yār

7 Ḥamle ḳıldı bir daḫı nīze ḥavāle eyledi
Server ol dem anı daḫı menʿi ḳıldı bī-żırār

8 Çünki şāha geldi nevbet urdı bir nīze aŋa
Siperini ḳarşu virdi ol laʿīn u ḫūr-ı zār

9 Anda şāhuŋ nīzesine ḥāʾil olmadı siper
Geçdi andan sīnesine ṣancılup itdi żırār

10 Sīneʾi deldi ve rāye arkadan itdi ḫurūc
Ruḥı uçdı ṭāmuya oldı yeri darü'l-bevār

11 Çıḳdı kāfir ʿaskerinden bir ġırīvi yā meded
Yüridi birden Cezāyir ʿaskeri bā-iḳtidār

12 Lākin ammā anları hep ḳomadı Şīr-i ʿAlī
Ol laʿīnüŋ var idi bir kölesi bir nāmüdār

13 Tīġ elinde bindi atın ʿazm-i meydān eyledi
Çün aġasınuŋ helākin gördi oldı bī-ḳarār

14 Naʿra urup bir ḳılıç şāha havāle eyledi
Ol laʿīnüŋ ḍarbını menʿ eyledi ol şāh u var

15 Bir bir ardınca yedi kez ḥamle ḳıldı ol laʿīn
Her birini menʿ ḳıldı anda ol şāh-ı kibār
16 Döndi andan bir ḳılıç ṣaldı aŋa ol şāh-ı dīn
Ortasından tā eyere iki biçdi kāmukār
17 Ġayrete düşdi Cezāyir pehlüvānı her biri
Bir bir ardınca bunuŋ meydānına girdi şirār

96b

1 Tā ḍuḥā vaḳti olınca ḳırḳ ṭoḳuz merd-i dilīr
Naʿra urup yere ṣaldı cümlesini gül-ʿizār
2 Cumhūr isminde bir ulu pehlüvānı varıdı
Bir işāret eyledi Şīr-i ʿAlī aŋa iy yār
3 Gün bu gündür eyle iẓhār-ı şecāʿat yā dilīr
Şu ʿadūnuŋ başını baŋa getür eyle niṣār
4 Didi ʿār olur baŋa varsam anuŋ cengine ben
Aḥmedü'z Zemcī eger olsa varurdum kāruzār
5 Ġażaba geldi ʿAlī Şīr didi gel ey nā-be-kār
Şu dilīrüŋ işini bitürivir eyle medār
6 Sen anı eyle izāle baʿde-hu gel Aḥmede
Bindi atın ol laʿīn meydana girdi ḫākisār
7 Naʿra urup bir ḳılıç ṣaldı melik zādeye bu
Siper-ile menʿi ḳıldı ḍarbını ol nāmüdār
8 Döndi server ol laʿīne öyle urdı bir ʿamūd
Hep başından tā ayaġa ḳıldı anı ḫūrd u ḫār
9 Gel ey māhbūb yārānum işit benden kemālātı
Bil ey merġūb u cānānum eyit tenden maḳālātı
10 Didiler Aḥmedü'z-Zemcī çü geldi başına ʿaḳlı
Taḥayyürde ḳalur canı tefekkür itdi ḥālātı
11 Ḳaçan ḥālini görmişdi o dem bir naʿra urmışdı
Müvekkellere ṣormışdı ne ḥāl oldı baŋa zātı
12 Baŋa bellü zevāl oldı beyān idüŋ ne ḥāl oldı
Didiler intiḳāl oldı getürdiler mübālātı
13 Didiler ḳardaşı Mehlān seni ṭaruladı Sercān
Virüp ḳıldı seni bī-cān getürdi bunda ġāyātı
14 Buyurdı anlara sulṭān ḫalāṣ idüŋ beni bu ān

Sizi şāh iderem aʿyān aḳālımda iḳāmātı

15 Didiler buŋa ey bī-dād ne mümkindür saŋa feryād
Ḫalāṣuŋ yoḳdurur ābād bulasın dürlü āfātı

16 Didi çün fāʾideŋüz yoḳ baŋa cevr-i cefāŋuz çok
Beni baŋa ḳoyuŋ ayruḳ çıḳup gidüŋ melāmātı

97a

1 Olar daḫı çıḳup gitdi bunuŋda ḫāṭıra bitdi
O pīrüŋ virdigi ṭaşı olan anda kerāmātı

2 Benānında idi ḳāʾim anı ṣaḳlar idi dāʾim
Uyanıḳ olsa ger nāʾim ideridi ṣıyānātı

3 Mübārek aġz-ıla urdı çıḳarup baġlara sürdi
Demürler uçdı hep gördi açıldı buldı leẕẕātı

4 Çü baġlardan ḫalāṣ irdi hemān dem çadırı yardı
Çıḳuban ṭaşrada gördi bir at anda muhāyātı

5 Binüp raḫşa süvār oldı bu yaŋa çadıra geldi
ʿAsākirin gelüp buldı idüp Ḫaḳḳa münācātı

6 Çü gördi ʿasker īmān cemālin hep olup şād-ān
Ayaġına düşüp yeksān ṣorarlar anda ḥālātı

7 Didiler Ḫāliḳ ü Yezdān özüŋi ḳılmaya noḳṣān
Cemālüŋden bizi bir ān ıraġ itmeye āyātı

8 Bu daḫı hep beyān itdi nice oldısa ʿayān itdi
Etegin der miyān itdi tedārik ḳıldı ġāyātı

9 Ṣoyındı kendü eṣvābın geyindi ceng ü esbābın
Ki yetmiş pāre ālātın ṭaḳındı ceng ü ġārātı

10 Binüp raḫşına merdāna hemān dem sürdi meydāna
Teveccüh ḳıldı düşmāna didi gelüŋ baŋa ḳatı

11 ʿAlī Şīr gördi çün anı ġażaba geldi ekvānı
Niçün dökmediŋüz ḳanı kesüp başın siyāsātı

12 Buyurdı didi yā cellād müvekkelleri ḳıl bī-dād
Bularuŋ başını bā-leẕẕāt kesüben ḳıl ḥaḳārātı

13 ʿAlī çün Aḥmedi gördi ziyāde ḫavf idüp cānı
Didi uruŋ helāk idüŋ ki virmeŋ aŋa emānı

14 Yüridi leşker-i küffār gelüp deryā gibi eşrār
Ḳoyuldı Aḥmede yekpār araya aldılar anı

15 Çü gördi ʿaskeri İslām yüridiler ḳamu aḳvām
Eger ʿArāb eger aʿcām ne kim var ceng ü şirānı
16 Ferāmez Ḳāsım u Behzād daḫı Mıżrāb-ile Zerbād
Melik zāde daḫı şehzād bāhādırlar firāvānı

97b

1 ʿAlī Şīrüŋ ʿasākiri ki on dört kez idi yüz biŋ
Bulardan ġayri Mehlānuŋ yüz elli biŋ kemā-kānı
2 ʿAsākir ehl-i İslāmuŋ ki üç kerre idi yüz biŋ
Ḳarışdı iki ʿaskerler ururlar tīġ-i bürrānı
3 Yerüŋ bir ḳatı atıldı hevāya irdi eflāke
Döküldi baş ayaḳ tenleri gör imdi ah u efġānı
4 Erenler ḥarb u ḍarbından neʿāradan ṣadālardan
Dutuldı gün yüzi birden ẓulümāt oldı ezmānı
5 İderdi ceng-i serkeşler döküldi gevdeler leşler
Zemīn üzre düşen başlar anuŋ bī-ḥaddi pāyānı
6 Aḳardı yerlere ḳanlar yıġıldı büşteler tenler
O dem pervāz idüp cānlar hevāya uçdı nālānı
7 At u fīller ṣadāsından daḫı pāy u gedāsından
Olan ḍarbuŋ edāsından felekler ḳaldı ḥayrānı
8 Felekler ḳan buḫārından ḳızıl ṭāsa rücūʿ itdi
Erenler ḥarb u ḍarbından gör ol ḥāli perīşānı
9 Oġul ata ḳarındaşlar dökerdi gözleri yaşlar
Boyandı ṭaġlar u ṭaşlar ḳızıl ḳana beyābānı
10 Belürmez cedd-ile enbā ḳıyāmet günidür gūyā
Zebūn oldı ḳamu aʿdā bozılup münhezimānı
11 ʿİnāyet eyledi mevlā bozıldı leşker-i aʿdā
Ḳamu aʿlā ile ednā emāna geldi yeksānı
12 ʿAlī Şīr didi Mehlāna bularla çoḳ ḳıtāl itdüŋ
Ne ḥāl ile bular girü ṭururlar eyle iʿlānı
13 Eyitdi buŋa encāmı urasın ṭabl-ı ārāmı
Bu ḥāl idi ferencāmı bu idi derde dermānı
14 ʿAlī Şīr itdi ibrāmı āsāyiş ṭabl-ı ārāmı
Ururlar anda ḫuddāmı bu güne buldı emānı
15 İki ʿasker yüzin döndi rikābından yere indi

Mekānına gelüp ḳondı oturdılar selīmānı

16 Ṭabl u ārāmı āsāyiş urdı çün ḳavm-i ʿadū
Ehl-i İslām ʿaskeri cümle daḫı geldi girü

98a

1 Çıḳdı Aḥmed yüce yere baḳdı cümle ʿaskerin
Şanki ḳan deryāsına ṭalmış ḳamu geldi berü

2 Laʿl-i reng olup bulaŋga her biri dönmişidi
Anlara Aḥmed duʿālar eyledi ol sevgülü

3 Baḳdı żāyiʿ olanı ṣaġ geleni kimdür deyü
Bellü başlu pehlüvānlar ṣaġ esen geldi ḳamu

4 Şühedāları alup defn eyledi ol şāh-ı dīn
Üstüne tārīḫlerin meşhedlerinde yazılu

5 Bāre-gāhına gelüp ḳondı ʿasākir şādumān
Nān u niʿmetler yindi şükr-i Yezdān-ile hū

6 Üstüne sükkerli şerbetler içildi ḫoş leẕīẕ
Cümleye pīrler lisānından duʿālar söylenü

7 Maḳtel-i Ḥasan Ḥüseyn andan oḳundı bir zamān
Ehl-i ʿirfān diŋledi aġladı oldı ḳayġulu

8 Ehl-i İslām cümlesi Sercāna laʿnet itdiler
Eşnāʿı efʿālına ḥayretde ḳaldılar ḳamu

9 Şīr ʿAlī dīvān idüp didi ḫaber virüŋ baŋa
Ne ḳadar ʿasker ḳırıldı nicesidi zaḥmılu

10 Ṣaydılar üç biŋ yedi yüz ṭoḳsan üç kişi ulu
Hem otuz biŋden ziyāde idi anda yaralu

11 Çün ʿAlī gördi bu ḥāli ṭaldı efkāra velī
Ḳorḳusından nidesin bilmedi oldı ġuṣṣalu

12 Didi göŋlinde nolaydı gelmeyeydiŋüz baŋa
Böyle düşmānı getürdiŋüz yanıma rū-be-rū

13 Aḥmedüŋ anda ḫalāṣın anlara ṣordı ʿAlī
Ḥāl ü aḥvālı beyān itdiler aŋa mū-be-mū

14 Didi Mehlān ile küffār cāzū imiş ol kişi
İtdügi efʿāli cümle siḥr-ile ider hem o

15 Bir kişinüŋ eli ayaġı demürde ola hem
Ol daḫı muḥkem ḥaṣār içinde iken örtülü

16 Ḫalḳ arasından bu güne ġāʾib[77] olmaḳ ola mı
Zerre deŋlü ʿaḳlı olan bunı fehm ider eyü
17 Hem Ferāmezüŋ daḫı var cinleri vü dīvleri
Anuŋ içün bize bunlar ġalib olurlar eyü

98b

1 Biz daḫı aŋa muḳābil cāẕū ḥāżır idelüm
Biz daḫı anlara ġālib olavuz şimden girü
2 Ebleḥ eyder bilürem bir cāẕū var ġāyet ẕekī
Siḥr-ile göği yere hem yeri göğe çıḳaru
3 Didi Mehlān bire meded kimdür beyān eyle bize
Didi kūhistānda olur ismi pür ḳan ola o
4 Ṭaġda tenhāda maġārada olur şeyṭān-ile
Ögrenür andan siḥriler daʾim işi ola bu
5 Yüz yigirmi biŋ anuŋ sāḥirleri ḥāżır durur
Yazdı Mehlān u ve ʿAlī bir nāme aŋa gel berü
6 Bu yanadan daḫı Aḥmed ḥarem-i ḫāṣṣa varup
Źikr-i mevlā ile ol dem eyledi anda vużū
7 Ṭurdı andan ḳāʾim olup ḳıldı ḳırḳ rekʿat namāz
Oḳudı enʿām u leysi sūresini bu ulu
8 Aldı on ʿayyārı bile gice aʿdāya varup
Rehber ile buldı Sercanı yataġına varu
9 Taḫtı üzre uyḳuda[78] ḫınzīr gibi uyurdı
Çadırından iki mūḫ ḳopardı girdi içre
10 Ṭaruladı baġladı ʿayyāra virdi şāh-ı dīn
İbn Mervānı sehī Mehlānı daḫı arayu
11 Taḫtlarından buldılar yatur uyurdı ikisi
Başlarını kesdiler gevdelerinden ayıru
12 Taḫtları üzre yatan ḫādimleri idi meger
Anlaruŋ başı kesildi yerleri oldı ṭamū
13 Çünki Sercānuŋ başına ʿaḳlı geldi ol zamān
Baḳdı kendü ḥāline aġladı oldı ḳayġulu

---

77 şeklinde yazılmıştır.

78 şeklinde harekelenmiştir.

14 Didi Aḥmed bu gün oldur itdügüŋi bulasın
Ey nifāḳ ehl-i laʿīn uş yaŋına geldi ṭamū

15 Kesdi iki elini çıḳardı iki gözini
Dilini kesdi laʿīnüŋ ḳıldı anı yaralu

16 Mehlānuŋ taḫtı öŋinde ṣalb-dār itdi anı
Ḳoltuġından bir aġaca ḳıldı anı aṣılu

17 Baʿde-hu yārānlarını bile aldı şāh-ı dīn
Ordunuŋ her cānibinden naʿralar urdı ḳamu

Der Kenar[79]

99a

1 Naʿralardan ṭoldı saḥrā kūh u hāmūn iŋledi
Ceddi bī-pāyān ʿasākir bir ḳıyām itdi örü

2 Her ṭarafdan ḥarb u ḍarba tīġ-i bürrān parladı
Gevdeler düşdi zemīne niceler düşdi ulu

3 Oġul ata cedd ü ebnā dost u aʿdā bī-temīz
Farḳ idemezdi biri birini ʿālem ḳara-gu

4 Her biri ḍarb ideridi oġura geldügini
Bir ḳıyāmet ḳopdı anda vay ana baba ʿamū

5 Geldi Mehlān taḫtına çün bir naẓar ḳıldı o dem
Ḳardaşı Sercānı gördi ḳarşusında aşılu

6 ʿAḳlı gitdi aġladı düşdi yere bī-hoş olup
Yüzine ṣaçmaġa ol dem bulmadılar ḳaṭre ṣu

7 Cüst-i ʿayyār ḳapucı şekline girdi irişüp
Buldı bir saḳsı içine bevl idüp aldı berü

8 Geldi Mehlānuŋ yüzine ṣaçdı anı ol zamān
ʿAḳlı geldi başına çün bir ḳıyam itdi girü

9 Çıkdı Aḥmed bākīleri daḫı geldiler berü
Tā ṣabāḥ olınca anlar ḥarb u ḍarba fāʿilu

10 Çün ṣabāḥ oldı görürler yād kişi yoḳ arada
Kendüler kendülerini urdı ḳıldı recmlü

11 Nice biŋ ādem yere düşdi ḳırılup virdi cān

[79] Meger anlar taḫtlarında ḳorḳudan yatmazıdı
Her gice başḳa yere yatup uyurdılar ḫalu

Nice biŋ daḫı varıdı içlerinde yaralu
12 Ḳırḳ ṭoḳuz biŋ yedi yüz ṭoḳsan kişi oldı helāk
Daḫı yüz biŋden ziyāde içlerinde yaralu
13 Şīr ʿAlī gördi buları aġladı bī-iḫtiyār
Ṭaldı efkāra ziyāde ah-ı eflāke varu
14 Çün bu ḥāli gördi atlar ol zamān
Ḳırḳ gün ārām istediler bā-emān
15 Didi Aḥmed üç gün ārām iderem
Baʿde ceng ü vecd-ile giderem
16 Çünki dördinci gün oldı her biri
Meymene meysere düzdi ṣafları

99b

1 Şīr ʿAlīnüŋ bir dilīri vardı
Adına cumhūr u dīv dirlerdi
2 Cenge ḳādir idi ulu pehlüvān
Aŋa idi iʿtimādı her zamān
3 Böyle gün içün anı ṣaḳlarıdı
Çaġırup didi aŋa yā serveri
4 Gir hüner göster bu gün meydāna sen
Didi nola başım üzre şimdi ben
5 Bindi atın ʿazmi meydān eyledi
Çoḳ hüner gösterdi cevlān eyledi
6 Didi er gelsün bu gün meydānıma
Göstereyüm aŋa erlik şānıma
7 Bindi Ḳāsım yüridi meydānına
Nīzesin ḳıldı ḥavāle cānına
8 Cumhūr anı menʿi ḳıldı bī-żarār
Çoḳ bāhādır er idi bir nāmüdār
9 Ḥamle ḳıldı bir daḫı Ḳāsım girü
Gürzini ḳıldı ḥavāle ḥayḳıru
10 Menʿ ider girü anı bir laʿbile
İki ʿasker seyre ṭurdılar hele
11 Cumhūr andan ḥamle ḳıldı üç kezin
Her birini menʿi ḳıldı bu emīn

12 Tā o gün evle olınca iki şīr
Birbirine ḥarb u ḍarb u lā naẓīr
13 Didi Aḥmed Ḳāsıma varuŋ örü
ʿĀciz oldısa diyüŋ gelsün girü
14 Yüridi feṯḥ rikābı ilerü
Ḳāsıma bunları didi rū-be-rū
15 Çün işitdi bu kelāmı nāẓıru
Ḫışma geldi bir kez anda ḥaḳıru
16 Ḳuvvet-i bāzūya getürdi buŋa
Naʿra urup bir ḳılıç ṣaldı aŋa
17 Ol ḳara ṭaġı iki biçdi emīn
Leşi iki cānibe düşdi hemīn

100a

1 Ehl-i İslām cümle taḥsīn eyledi
Her biri ʿaleyke ʿavnullāh didi
2 Gördi küffār eyledi ah u fiġān
Ehl-i İslām oldı cümle şādımān
3 Çıkdı süfyān-ı tīr endāz-ı hemīn
Bir ḳara ṭaġa müsāvī ol laʿīn
4 Ḳāsıma üç oḳ havāle eyledi
Bu daḫı defʿi melāle eyledi
5 Döndi andan aŋa Ḳāsım şāh-ı dīn
Bir oḳ ol dem atdı aŋa māh-ı dīn
6 Aġzına urdı ḳafādan çıḳdı o
Bir ḳara ṭaġ gibi yere yıḳdı o
7 Tā o gün aḫşām irince ʿaskere
Otuz altı pehlüvān ṣaldı yere
8 Çünki aḫşām oldı cümle döndiler
Her biri meskenlerine ḳondılar
9 Ḳāsıma ḫilʿat geyürdi şāh-ı dīn
Ḫoş duʿālar ḳıldı aŋa māh-ı dīn
10 Aḥmed buyurdı bu gice ġāfil iken aʿdā ḳamu
Şeb-ḫūn idelüm anlara ḥażır olasız pāyidār
11 ʿAskeri ḳıldı dört bölük her yaŋadan ola sülūk

Buŋa vifāḳ itdi mülk oldı müheyyā ser ḳarār

12 Behzāda virdi tābūtı ʿaskeri bekle sen didi
Şeb-ḫūnı cānum istedi ben anı itdüm iḫtiyār

13 Aldı Ferāmezi bile ceng erlerin Mıżrāb-ile
Girdi yola aḥbāb-ile şeb-ḫūna vardı nāmüdār

14 Feṭḥ-i rikābı muʿteber getürdi küffārdan eşer
Didi yaturlar bī-ḫaber uyḳuda hep kavm-i şirār

15 Bir iki yüz seksen biŋ er hāżır müheyyā oldılar
Cāsūs daḫı virdi ḫaber küffāra girdi negi var

16 Her bir ṭarafdan ṭaldılar yerlü yerince ṣaldılar
Küffārı uyur buldılar naʿralar urdı negi var

100b

1 On ikişer oḳ atdılar bir kerre yā Allāh deyüp
Küffāra ṭaldı her biri yalın ḳılıç yā girdigār

2 Hāy-ile hūyından ḳamu atları ürkdi yā ʿamū
Zencīrlerin kesdi hemü fīller boşandı negi var

3 Ayaġa geçdi ber-kemāl çadırlar oldı pāyimāl
Küffāra müşkül oldı ḥāl cenge döşendi negi var

4 Leyl idi ʿālem ḳaragu farḳ itmedi dost u ʿadū
Oġul ata ebnā ʿamū ceng ideridi ḫākisār

5 Her kimi bulsa bī-gümān ḍarb ideridi ol zamān
Düşmān anı ṣanur yaman urur ḳılurdı tār ü mār

6 Aḳdı zemīne ḳanları uçdı havāya cānları
Serildi yere tenleri aġladı cümle ḫūrizār

7 Ḳanlar revān oldı aḳup cānlar serīʿ üzre çıḳup
Bir ḍarb ile yere yıkup her kimi bulsa ḫākisār

8 Etbāʿın aldı şāh-ı dīn çıḳdı aradan māh-ı dīn
Tā ṣubḥa dek aʿdāʾ-i dīn urdı ḳılıcı kārızār

9 Çünkim ṣabāh oldı ʿayāŋ bunlar naẓar ḳıldı yaman
Yād içlerinde yoḳ hemān kendüler imiş ḫūrizār

10 Aḥmed hücūm itdi revān Şīr-i ʿAlīye bī-emān
Taḫtını elinden hemān diledi ala gülʿizār

11 Şīr-i ʿAlīnüŋ lebleri yarıldı ḫavfından deri
Bozuldı cümle ʿaskeri diledi kim ide firār

12 Böyle iken ḥāli yaman tozlar belürdi nāgehān
Yüz on ʿalem oldı ʿayān ʿasker görindi bī-şümār
13 Yüz on biŋ er itdi ẓuhūr öŋince bir kāfir gelür
Naʿra uruban ḥayḳırur ḳaddi menāre āşikār
14 Elde ṭutardı bir ḳılıç bir levḥ ḳader ʿarżı anuŋ
Bir naʿra urdı ol laʿīn ditredi hep şaḥrā biḥār
14 Ṭalḳān Şāhı tīġ-i zen benüm ḳamu cenge gezen
ʿAsker ṣayup şehler bozan geldüm bu gün itdüm medār
15 ʿAsker-i İslāma laʿīn çekdi ḳılıç ṭaldı hemīn
Leşler döküldi ber-zemīn ʿaskeri bile negi var
16 Aḥmed Ferāmezle hemān Mıżrāb u Hamza pehlüvān
Yüridi bunlar ol zamān ḳopdı ḳıyāmet āşikār

101a

1 Kesildi başlar aḳdı ḳan döküldi leşler çıḳdı cān
Bozuldı aʿdālar yaman oldılar anda tār ü mār
2 Tozlar ẓuhūr itdi girü deryā kenarından berü
Seksen ʿalem biŋer örü geldi nice ḳavm-i şirār
3 Seksen biŋ er geldi laʿīn yüz pehluvān daḫı hemīn
Öŋince bir melʿūn kīn ḳaddī menāre nā-be-kār
4 İslām erine ṭaldılar tīġler ḳılıçlar ṣaldılar
Urup ʿamelden ḳaldılar ḳılıçlarından ḳan aḳar
5 Şol denlü İslām ʿaskeri ṣaldı ḳılıçlar her biri
ʿĀciz oluban erleri ey ḳādir u perverdigār
6 Hep pehlüvānlar bā-ʿamīm bile Ḥısān ibni Temīm
Çünki girüp dir yā ʿalīm nuṣret senüŋ ey girdigār
7 Cenge Elif Bānū daḫı girdi ḳılıç ṣaldı aḫī
Şīr-i ʿAlīnüŋ üstüne döküldi kāfir negi var
8 Şīr-i ʿAlī gördi hemü maġluba vardılar ḳamu
Ṭabl-ı āsāyiş ey ʿamū çaldılar anda ḫūr u zār
9 Ṭabl-ı ārām urdılar çün döndiler cengden hemān
Geldiler meskenlerine eyledi ārām-ı cān
10 Rezm-i ṭonların çıkarup bezm-i ṭonlarıŋ geyüp
Şühedāları alup defn eylediler kāmurān
11 ʿAskeri gözden geçürdi baḳdı cümle şāh-ı dīn

Pehlüvānlar saġ selāmet geldi irdi rāyigān
12 Şāh-ı Ġüristān yalaŋuz cengde olmışdı şehīd
Gitdi Cennāti'n-Nāʿīme ʿAdna ḥavrāya ʿayān
13 Didi Aḥmed ol iki bölük ʿasākir kāfire
Gelmeseydi anları bu gün alurduḳ bī-emān
14 Zīrā düşmānuŋ yüzi dönmişidi ʿacze ḳatı
İnşāʾe-Allāhu yaḳīnen ol daḫı olur ayān
15 Şīr Alī dīvān idüp cemʿ eyledi hep begleriŋ
Ṣordı şeb-ḫūnda ne miḳdār żāyiʿ oldı bī-nihān
16 Ṣaydı seksen dört biŋ er mürd oldı gitdi der cehīm
Daḫı yüz biŋden ziyāde yaralusı bā-ziyān

101b

1 Anları gördi ʿAlī çün aġladı oldı melūl
Baḳdı cümle pehlüvānın ṣaġ gelen kimdür hemān
2 Biŋ yedi yüz pehlüvāndan ḳaldı yüz yetmiş kişi
Bākīsi ḳırıldı gitdi oldı cümle bī-nişān
3 Kürsīleri ḳaldı ḫāli ḳalmadı deyyār u yār
Niceler bī-hoş olup aġladı ebnāʾi zamān
4 Didiler bunlar hübel aʿlāya idi sevgülü
Ey ʿaceb yā nār u nūr bunlara niçün oldı fān
5 Şir ʿAlī vezīrlerine emri ḳıldı buyurup
Yeŋi gelen iki ʿaskerde var iki pehlüvān
6 Varuŋ iki pehlüvānı ḥāżır idüŋ yanıma
ʿİzzet ü ikrām-ıla varup getürdiler hemān
7 Biri Sirdāḳ idi ismi birinüŋ Vaḳvāḳ idi
Bunlara aḳrān aḳālimde yoġıdı pehlüvān
8 Şīr ʿAlī Mehlān-ile bunlara itdiler ḳıyām
Anlara dürlü ṣafāʾi merḥabālar bī-girān
9 Didi ḫoş ġāyet deminde geldiŋüz bu gün bize
Gelmeyeydiŋüz vücūdımuz olurdı bī-nişān
10 Ṣandala ḳurdı bular oturdı anlar rū-be-rū
Dürlü ḫilʿatlar bulara geydürüp bir yüce şān
11 Didi anlar bizü olara bir iş iderüz hemīn
Devr-i ādemden bu ana olmaya öyle muhān

12 Aḥmede bildürdiler anlara olan iʿtibār
Didi bir kimse bizi anlara getürse revān
13 Bunı böyle söyleriken biri girdi içerü
Ḫoş temennā eyleyüp bir nāme virdi nāgihān
14 Çün oturdı Aḥmed ol dem bir naẓar ḳıldı aŋa
Gördi bir ser-bāz imiş kim görmedi mis̲lin cihān
15 Ṣordı Aḥmed aŋa kimsin baŋa bildür adıŋı
Didi ümmiyye ʿÖmer oġlıyam ey şāh-ı zamān
16 İsmimüz Şehlāse imiş ey şehin-şāhum benüm
Didi ḳandandur gelişüŋ ne ḫaberüŋ var bu ān
17 Didi Sām ibni Saʿīdi sizlere ider selām
Bāḳī cevāb nāmenüŋ içinde ey cānān-ı cān

102a

1 Nāmeʾi oḳudılar şöyle yazılmış idi kim
Evvelā adıŋuz Ḫudā ismi benām-ı müsteʿān
2 S̲āniyā yazmış Binūr-ı Muṣṭafāʾi lā-yezāl
Ben ki Saʿd ibni Saʿīdī kūfīyem ey ḳāmurān
3 Hem ciger-kūşeʾi Ḥamza nesli evlādından em
Ol mübārek nāmıŋuzı işideli der zamān
4 İtdigüŋ feṭḥ-i fütūḥātı işitdüm didiler
ʿĀşıḳ oldum ḫākipāyuŋe ḳoyam biŋ baş u cān
5 Vācib oldı baŋa gelüp size imdād eylemek
Hem mübārek gül cemāliŋe müşerref olam ān
6 Yüz biŋ er sünnī müsülmān cemʿ idüp geldüm berü
Pehlüvānlardan getürdüm yetmiş iken pehlüvān
7 Ḳaldı üç menzil size olsam mülāmi rū-be-rū
İstirāḥat çün nüzūl itdüm oturdum bu zamān
8 Nāmeʾi ʿayyārum ile size irsāl eyledüm
Her ne kim emrüŋ olursa anı idem ben bu ān
9 Diŋleyüp sevindi cümle bārek-Allāh didiler
Her biri ʿayyāra virdi sīm u zer ḫançer sinān
10 Aḥmed ol dem aŋa virdi ʿizz ü ḫilʿat fāḫire
Virdi biŋ altun daḫı ikrām idüp itdi Ḥisān
11 Didi Aḥmed ictimāʿı kāfirüŋ vardur bu dem

Dünki gün geldi iki gümrāh olara pehlüvān
12 Ḳādir iseŋ beni ilet anlara bir göreyüm
Nice serbāz olduġını bileyüm bu dem ʿayān
13 Didi ʿayyār nola sulṭānum seni getüreyüm
Sözüme lākin ʿinād itmeyesin ey ʿālī-şān
14 Aḥmedüŋ tenine sürdi eyledi anı siyāh
Ḥabeşe döndi vücūdı oldı ḳara bī-gümān
15 Leblerine daḫı sürdi lebleri oldı ġalīẓ
Her kim anı görse heybet alurıdı hemcü nān
16 Bir bāzergān şekline girdi anı aldı bile
Sürdi kāfirler içine girdiler ey kāridān
17 Aḥmedi ḳodı ḳapuda kendü girdi içerü
Vardı Mehlāna ʿAlī Şīre görüşdi rāyigān

102b

1 Virdi üç cevher ʿAlī Şīre hediyye getürüp
Virdi Mehlāna bāhādırlara cümle merdümān
2 Ol ḳadar ḫoşlarına geldi hedāyāsı anuŋ
İʿtibār itdiler aŋa sevdiler anı maʿān
3 Ṣandala ḳurdılar aŋa nān-ı niʿmet yedürüp
Üstine sükkerli şerbetler içürüp şādımān
4 Ehl-i dīvān çoḳ ṣafālar kesb idüp iʿzāz-ıla
Şīr Ālī ṣordıgı ḳandandur gelişüŋ cāvīd-ān
5 Didi Şehlāse diyārımuz imiş obur ṣabūr
Çoḳ ıraḳdan gelürem yollardadur gün mekān
6 Didi şāhum bu ḳadar gürbüz bāhādır sizde var
Yānīçün bu Türkleri ḳılmadı anlar bī-mekān
7 Şīr ʿAlī didi iy ḫoca pehlüvānlarum benüm
Cümlesinden yek durur bir boş cüvāl ey kāridān
8 Didi ʿayyār bir ḳulum zengī ḥabeşi var siyāh
Lākin ammā ḥarb u ḍarbı kār u zārı pehlüvān
9 Bu senüŋ dīvānıŋı gözden geçürdüm ser-tā-ser
Ḳulıma olur muḳābil görmedüm bir pehlüvān
10 Ḳandadur ḳuluŋ senüŋ ṣordı buŋa Şīr-i ʿAlī
Didi ṭaşrada atıma ḫidmet ider basuban

11 Çünki kāfir pehlüvānları işitdi bunları
Bī-ḥużūr oldı ḳamusı ġażaya geldi hemān
12 Ol yeŋi gelen bāhādır dizi üstine gelüp
Ey delü ḫoca senüŋ ne pehlüvānuŋ var bu ān
13 Bir demür gürzüm var anı refʿ iderse ger o ḳul
Menṣūbum olsun anuŋ virdüm devāmı her zamān
14 Didi ḫoca gürziŋi aŋa ḥavāle eyle sen
Ger el-ile menʿ iderse ṣādıḳam ben bu zamān
15 Ger el-ile menʿi idemezse helāk olsun ḳulum
İtmezem daʿvā anı bilsün her ebnāʾi zamān
16 Geldi Aḥmed ehl-i dīvān baḳdı hep aŋa ḳamu
Kendülere nisbeten gevdede az bir nā-tüvān
17 Gürz ü baṭṭālını ḳapdı ol laʿīn u ḫākisār
Ber-serinde ḳırḳ kezin devr eyledi itdi nişān

103a

1 Ḳırḳ birinde dilde ẕikr idüp didi yanar u nūr
Aḥmede ḳıldı ḥavāle gürzini bā-ıḳtırān
2 Aḥmed ol dem Ḥażret-i Yezdāna itdi iʿtimād
İsm-i aʿẓamı oḳudı yā muʿīn yā müsteʿān
3 Ḳarşu virdi ellerini ol laʿīnüŋ gürzine
Ṭutdı żabṭ eyledi anı menʿi ḳıldı bī-ziyān
4 Cümlesi kāfir müsülmān didi şāha āferīn
Ol laʿīn utandı ol dem ser mesār oldı muhān
5 Ġayret idüp çekdi gürzin alamadı olmadı
Bire edepsüz gürzimi ḳo ey ḥayāsuz bir utan
6 Şāh didi ger ḳādir iseŋ çek elümden al bunı
Ġayret idüp çekdi girü alamadı imtiḥān
7 Çekdi Aḥmed aldı elinden laʿīnüŋ gürzini
Seksen üç kez devr idüp virdi küşāde kāmurān
8 Başına çaldı miyānına varınca ser-be-ser
Ḫūrd u ḫām itdi laʿīni yere ṣaldı bī-emān
8 Ol laʿīn gibi yoġıdı içlerinde bir dilīr
Begler anı gördiler çün çekdiler ḫançer sinān
9 Her birisi Aḥmed üzre yüridi itdi ġulu

Naʿra urdı şāh-ı ʿālem ditredi ʿarş āsumān
10 Naʿrasından şāşdı cümle neyleyesün bilmedi
Ṣaġ u ṣola ṣaldı aʿdāya ḳılıcı nāgehān
11 Aḥmedü'z-Zemcī benüm deyü ʿAlī Şīre ṭalup
Ṭutdı taḫtından nitekim serçeʾi ṭutdı ṭoġan
12 Bende çekdi baġladı Şehlāse ʿayyāra virüp
Kendüsi aʿdā ile ceng itdi ol ṣāḥip ḳırān
13 Geldiler seksen ḳadar ʿayyārları şāhuŋ aŋa
Ṣaldılar aʿdāya tīġ-i düşdi leşler aḳdı ḳan
14 Aldı Şehlāse ʿAlī Şīri getürdi nāgehān
ʿAsākir İslāma geldi oldı cümle şādımān
15 Yüridi Behzād melik zāde daḫı cümle dilīr
Aḥmede imdād idüben çekdiler ḳılıç sinān
16 Bir ʿaẕīm ceng oldı anda nüh felek virdi ṣadā
Düşdi tenler çıḳdı cānlar seyl oluban aḳdı ḳan

103b

1 Ceng iderken şāh-ı ʿālem anda Sirdāka irüp
Ḥamlesini menʿ ḳıldı irmedi şāha ziyān
2 Şāh-ı ʿālem ṭurdı andan urdu bir mühre aŋa
Tār ü mār oldı ḳafāsı düşdi yere virdi cān
3 Mühre andan geçdi üç ḳāfiri bī-cān eyledi
Ṣındı kāfir leşkeri gitdi girüye bī-emān
4 Aḫşām oldı her birisi geldi yerlü yerine
Anda ārām eyleyüben rāḥat oldı cism ü cān
5 Aldı ʿayyār Aḥmedi bir ḫoş devā ile yudı
Gevdesi aġardı cümle nūra döndi ʿālişān
6 Buyurdı Aḥmedü'z-Zemcī ʿAlī Şīr geldi meydāna
Didiler gel müsülmān ol naṣīḥat ḳıldılar aŋa
7 Cihānda rāḥat idersin bu dünyāda selāmetle
Daḫı ʿuḳbā ʿaẕābından irişmeye saŋa aṣlā
8 Güzel didi süriŋüz hep ḳabūl itdüm ḳamu lā-reyb
İẕin virüŋ baŋa lākin ideyüm girüye rücʿā

9 Alam ʿaskerimi cümle ḫazāʾin[80] mālım ile hep
Ki Mehlān ibni Mervānı getürem daḫı ey şāha
10 Olınca tārikābuŋda yüriyem ey benüm şāhum
Saŋa ben ḳul olam daʾim ḳıluram ah dime īfā
11 İşitdi çün bunı Aḥmed öper gözlerini anuŋ
Buyurdı vaʿde ḫulf itme göreyüm seni ey cāna
12 Didi Aḥmed bu iḳrārda ṭurur sen bende āhd itdüm
Ne kim var cümle ser-tā-ser virürem maġribī saŋa
13 Ḳamu şimden girü daḫı ne miḳdār feṭḥ ider olsam
Senüŋ olsun bular cümle bulasın niʿmet ü ālā
14 ʿAlī Şīr gördi çün şāhuŋ bu güne iltifātını
Mürevvetle saḫāsını begendi aḥsen ḫüsnā
15 ʿAlī Şīre daḫı üç ḳat geyürdi fāḫire ḫilʿat
Esīrleri ḫalāṣ idüp ki iḥsān itdiler ālā
16 Mücevher raḫş zīnetle ʿAlīʾi ṣaldılar rāha
Gelüp ʿaskerine irdi niẓāmı şöyle ber ehvā

104a

1 Bu yaŋadan daḫı Mehlān ḳurar şehler-ile dīvān
Olup ḥāżır ḳamu yeksān bulup cemʿiyyet-i kübrā
2 ʿAlī Şīr didi ey şehler vezīrler güş idüŋ baŋa
Bu Aḥmede ġarīm olmaz ne Sām u Rüstem ü dāra
3 Düni günde siyāh idi bu gün nūrānī oldı aḳ
Hem anuŋ naʿrasından ben şaşurdum ʿaḳlımı aḳvā
4 Beni dutdı alup gitdi daḫı Sirdāḳı Vaḳvāḳı
Urup cümle helāk itdi elinden olmaya mencā
5 Varıdı bir vezīr ebter ʿAlī Şīre didi ey ser
Senüŋ gibi ulu server bu dünyā görmedi ammā
6 Ki Aḥmed gibi seḥḥāre müseḫḫar olasın yāra
Eli altında bī-çāre revā mıdur saŋa ibḳā
7 Neden bildüŋ didi ey yār ki bu Aḥmed ola seḥḥār
Didi dün görmedüŋ yekpār vücūdı hep idi ḳara
8 Bu günde oldı nūrānī tefekkür eyle sen anı

---

80 şeklinde yazılmıştır.

Lebi iken saḳīmānı bu günde oldı nā-bīnā

9 ʿAlī fikr eyledi zūret siḥirden ġayri bir ṣūret
Görinmedi buŋa elbet anı gösterdi bu eşyā

10 Didi yā nidelüm şimdi didi gönder aŋa ilci
Ḳılalum Aḥmedi daʿvet gele çünkim senā sīna

11 Dil uç-ıla ḳamu begler müsülmān olalar anlar
İnandursun anı bunlar ṣadāḳat göstere cemmā

12 Ṭaʿāma ḳatalum ṭaru yeye çünkim ola ṣayru
Keselüm başını ayru ḳılalum biz anı ifnā

13 Ḳılıca uralum ey yār ʿasākirin ḳamu yekpār
Ḳalur maġrib saŋa her bār negim var zīr-ile bālā

14 ʿAlī Şīr āferīn didi vezīri sözine cümle
Begendi iḫtiyār itdi kelāmını anuŋ raʿnā

15 Negim didi vezīr ebter begendi sözini begler
Hezārān dürlü taḥsīnler iderler aŋa istiʿlā

16 Pes andan aldılar ḫāma yazarlar şāha bir nāme
Bes aldı cezbeye şāhı getürür nāmeʾi māşā

17 O dem emr eyledi server çıḳar iḳbālına şehler
Hezārān dürlü baḫşişler virürler aŋa istiżā

104b

1 Gelüben dört yüz ādemle irişdi şāha sulṭāna
Selāmullāh ile ol dem duḫūl itdi belā iḫfā

2 Aŋa bir ṣandala zerrīn ḳurup oturdı buġzugın
Bes andan cezbeye şāhı çıḳardı nāmeʾi hayra

3 Oḳundı nāmesi ol ān yazardı evvel-i ʿunvān
Benām-ı Ḥażret-i Yezdān Binür-i Muṣṭafā garrā

4 Ḳuluŋuz ben ʿAlī Şīrem sen ey sulṭān u cānānı
Bu semtüŋ ḥāl u aḥvālın bu güne olasın dāna

5 Getürdüm beglerümi hep size rām olduġum didüm
Olarda oldılar rāżı eger aʿlā eger ednā

6 Ne kim var hep otaġımda müsülmān oldılar cümle
Ḥicāb u ḫavf ider sizden negim var zīr-ile bālā

7 Bu dem luṭf eyle sulṭānum tevāżuʿla ulu lisānum
Buyuruŋ bize cānānum gelesiz bunda istīlā

[8] Bulara dīn ü İslāmı şerāyiʿ birle aḥkāmı
Beyān eyle ferencāmı iṭāʿat eyleye cemʿā
[9] Düşündi bir zamān Aḥmed zemīne başını ṣaldı
Pes andan cezbeye şāhuŋ yüzine baḳdı ol cāna
[10] Pes anı dīn ü İslāma buyurdı eyledi daʿvet
Nifāḳ üzre dil ucıyla müsülmān oldı ol gūyā
[11] Gelen ādemleri bile ḳamunuŋ ḳalpleri hīle
Müsülmān oldılar cümle münāfıḳ idiler ḥālā
[12] Bulara ḫilʿātı İslām geyürdiler idüp ikrām
Ṭaʿāma ḳıldılar ibrām yedürüp niʿmet ü ālā
[13] Pes Aḥmed eyledi dīvān didi ey beglerüm iḫvān
Benümle kim gelür el-ān varalum anlara fersā
[14] Cevāb itdi aŋa cümle gelürüz cümlemüz bile
Didi Behzāda sen hele girüye ḳal meʿāl-ebnā
[15] Üç oġlını anuŋ-ıla girüye ʿaskere kodı
Daḫı hem pehlüvānlardan girüye ḳaldılar hemtā
[16] Melik zāde didi hīle iderlerse bize enger
Tedārikle silāḥ-ile varalum anlara cemʿā
[17] Eger biz varmasaḳ şimdi bular ḳorḳdı diye anlar
Bāhādır pehlüvān dört yüz girür rāha gider yektā

105a

[1] Ḫaber geldi ʿAlī Şīre gelür Mehlān-ıla ḳarşu
Ne kim var begler ü şehler çıḳar iḳbāline eşḳā
[2] ʿAlī Şīr Aḥmedüŋ elin öper taʿẓīm ider aŋa
Ki Mehlān ibni Mervānı dilek ḳıldı senā sīna
[3] Dilekler çün ḳabūl oldı bu ikisi bile geldi
Olar daḫı elin aldı öperler ʿizz ü mā-ehvā
[4] Negim var ʿaskeri küffār müsülmān oldılar yek-pār
Hemān ol Seyyīdü'l-Ebrār inandı anlara aḳvā
[5] ʿAlī Şīrüŋ otaġında nüzūl itdi duḫūl itdi
Ulu begler ulu şehler içerü girdiler cemʿā
[6] Oturdılar merātible ḳamu yerlü yerin cümle
ʿAlī Şīr hem daḫı Mehlān ṭururlar ḫidmete yektā
[7] Şumātlar nān u niʿmetler döşendi niʿmet-i ḫūnlar

Ḳatup ṭaru yedi bunlar ulu begler ḳamu cemmā

8 Ṭaʿām yendi temām oldı oturdı her biri anda
Açıldı dürlü ṣohbetler kelāma itdiler inşā

9 Ṭururken Aḥmedü'z-Zemcī yıḳıldı düşdi lā-yaʿḳıl
Kezālık[81] hem melik zāde daḫı sāʾirleri miṣlā

10 İrişdiler ḳamu derḥāl buları anda bī-imhāl
Çeküp baġladılar fi'l-ḥāl ki habse itdiler ilḳā

11 Ḳalan ṭaşrada insānı çaluban tīġ-i bürrānı
Döküldi nicenüŋ ḳanı ḳıyāmet ḳopdı yā Mevlā

12 Ḳaçup fetḥi gelür sāde irişdi anda Behzāda
Ḫaber virdi ol arada olan aḥvāli bā-ḍarrā

13 O dem Behzād üç oġlıla ḳıyām itdi serīʿāna
Ki yüz seksen biŋ er ile yüridi kāfire eclā

14 Gice ġāfil iken eşrār yaturken leşker-i küffār
Bular yalın ḳılıç yek-pār ḳoyuldı kāfire ezhā

15 Döküldi yerlere ḳanlar havāya oynadı cānlar
Zemīn üzre düşen tenler ḥisābı yoḳ belā iḥṣā

16 ʿAlī Şīr hem daḫı Mehlān işitdiler bunı ol ān
Süvār oldı ḳamu yeksān yüridi cenge merdāna

17 Ṣabāḥ oldı ḳamu eşrār yüridi leşker-i küffār
İki ʿasker ḳamu yek-pār ḳarışdı ḥarbe vü ḍarba

105b

1 Havāya oynadı başlar döküldi gevdeler leşler
Ḳızıl ḳana nice ṭaşlar boyandı oldılar ḥamrā

2 Şu deŋlü oynadı cānlar döküldi yerlere ḳanlar
Zebūn oldı müsülmānlar didiler cümle yā mevlā

3 Bu hāl üzre iken bunlar gidüp Şehlāse ol ʿayyār
İrişdi Sāma ey şeh-vār ḫaber virdi aŋa herca

4 Çü Sām ibni Saʿīd bildi serīʿana çıḳa geldi
ʿAdūya kāfire ṭaldı ḳılıçlar ṣaldılar aṣfā

5 Temāmet yüz biŋ er ile ḳamu tekbīr getürdiler
Ki yā Allāh u yā Allāh deyüp yüridiler aḳvā

---

81 şeklinde yazılmıştır.

6 Ṣaluban tīġ-i bürrānı şu deŋlü dökdiler ḳanı
Felekler ḳaldı ḥayrānı irişdi ḥayret-i kübrā
7 Ki ḳurı çalıʾi ateş ne resm-ile yaḳar ise
Yaḳup yandurdı aʿdāʾi bu güne merd-i merdāna
8 Gelüp feṯḥ-i rikābı yār buyurdı Sāma gel ey yār
Esīrler yerlerin deyyār saŋa göstereyüm hemvā
9 Alur Sām bile ʿayyārı yüridi ḳırdı küffārı
Varup buldı esirleri ḫalāṣ itdi ḳamu ehvā
10 Negim vardı müvekkiller ḳılıçdan hep geçürdiler
Esīrleri uçurdılar getürdiler ber ü cemʿā
11 ʿAlī Şīr Aḥmedi ayru yere ḥabs eyledi ṣayru
Anı bulmadılar ḥayru girüye ḳaldı ol cāna
12 ʿAlī Şīrüŋ ʿasākiri bozılup oldılar maġlūp
Uruban ṭabl-ı ārāmı girüye geldiler ḥayra
13 Bu ḥāl üzre iken nā-gāh havā yüzinde ey hem-rāh
Görindi bir ḳara buluṭ havāda oldı ol peydā
14 Ṣaḳıyup geldi şimşekler görindi çoḳ ʿalāʾimler
Görenler anı bildiler ki cāẕūlar gelüp īzā
15 Buyurdı ʿaskere Behzād ki cāẕūlar gelüp bī-dād
Ki ismi aʿẓamı ābād oḳusun hep ulū'l-ārā
16 Ki biŋ yüz seksen idi hep gelüp kondı ḳamu aġleb
Eşirrālar idi ber-leb müsülmānlara hep aʿdā
17 ʿAlī Şīr eyledi dīvān getürdi anları ferḥān
Hezārān merḥabālar ān bulara eyledi icdā

106a

1 ʿAlī emr eyledi ol dem getürüŋ Aḥmedi bu dem
Getürdiler anı muḥkem demürlerde ḳamu aʿżā
2 Didi ey nā-be-kār ʿArcī siḥr-ile sen neler ḳılduŋ
Benüm dīvānımı öyle siḥr-ile idesin rüsvā
3 Siḥr-ile bunları ḳılmaḳ ebed anda hüner olmaz
Hüner oldur ki ḳurtarmaḳ bu günde cānıŋı azmā
4 Didi Aḥmed baŋa ḥīle idüp geçürdiŋüz ele
Hemāndem ḥarb u ḍarb-ile degildi merd-i merdāna
5 Elüŋdeyüm bu günde ben eliŋüzden negim gele

Dirīġ itme ki furṣat olur anı ḳıl keyfe mā ehvā

6 ʿAlī Şīr didi yā cellād emān virme buŋa ābād
Ur anuŋ boynını bī-dād yere dök ḳanını icrā

7 O dem ṣıçradı üç cellād uralar boynını bī-dād
Hemān emr eyledi ol hād irişdi bir ʿaẕīm ṣayḥa

8 Ṣanasın ṣūr-ı İsrāfil çalındı diŋle ey ʿaḳıl
ʿAḳıllar oldı hep zāʾil yere düşdi ḳamu fersā

9 Zamān andan mürūr itdi ʿaḳıl geldi ẕuhūr itdi
Bular çünkim ġurūr itdi anuŋçün oldılar ednā

10 Görür bunlar ḳamu cellād yaturlar pāre pāre hep
Daḫı yoḳ şāhuŋ öŋleri görinmez oldı nā-binā

11 ʿAlī Şīr cāẕūya baḳdı eyitdi sende gördügi
Bu dem Aḥmed saŋa daḫı hüner gösterdi bī-hemtā

12 Bu yaŋadan daḫı Aḥmed gözin açup naẕar ḳıldı
Görür bir mürġizār içre özini aḥsen-i ḥüsnā

13 Demür yā bend ü zencīr yoḳ tefekkür eyledi ol şāh
Siyāsete yaturdum ben ne ḥāl oldı ʿaceb baŋa

14 ʿAceb bilsem şehīd oldum pes andan cennete geldüm
Didi Aḥmed naẕar ḳıldum bir aġac anda var ezgi

15 Aġacda gördi bir kāġat aşılmış var budaġında
Yazar anda ḫażır seni ḫalāṣ itdi bu dem yektā

16 Zemīne sürdi ḫaddeyni dilinde şükr-i Yezdānī
İki rekʿat namāz ḳıldı teyemmümle senā sīna

17 Bir āvāz irdi hātifden yüri ṣaġ cānibe bu dem
Yüridi buldı bir rāʿī suʾāl itdi aŋa eşyā

106b

1 Didi rāʿī diyārımuz dinledi adına Şehmūr
Ki bu ṭaġuŋ verāsında var anda bir şeher mebnā

2 Bu şehrüŋ şāhına şāhūr dinledi adına meşhūr
Eger emr itse yüz biŋ er gelür aŋa olur peydā

3 Var imiş bir ḳızı anuŋ cemīle ġāyet-i ḥüsnā
Verāda bir diyār vardur Ḳıbāḥa ism-ile ḥālā

4 Anuŋ şāhı adı ʿimlāḳ pes oldı bu ḳıza müştaḳ
Ṭalep ḳıldı ʿale’l-eşvāk bu ḳızı istedi vaṣla

5 Atası virmedi anı saḳīm oldı bunuŋ cānı
Çeküp leşker firāvānı yüridi cengine aḳvā
6 Yüz elli biŋ ʿasākirle şeher öŋinde merdāna
İki leşker dilīr-āna ḳıtāla eyledi rücʿā
7 Ṣabāḥ oldı güneş toġdı bu ʿālem oldı nurānī
Yüridi server-i ʿālem çıḳar ṭaġ üzre ol cāna
8 Naẓar ḳıldı görür ammā şeher öŋinde bir ṣaḥrā
İki ʿasker bilā-iḥṣā ḳıtāla eyledi zülfī
9 Ālāylar baġlanup ṣaflar yemīn-āne yesār-āne
İki leşker süvār oldı eger ednā eger aʿlā
10 Bu şehrüŋ pehlüvānından beş ādem girdi meydāna
Şecāʿatde mehābetde dügeli ḳamudan evlā
11 O bir ʿasker ṭarafından bir ādem girdi meydāna
Bularla ḥarb u ḍarb-ıla ṭolanup zīr-ile bālā
12 Bir ḍarb-ile ḍarb idüp başını eyledi nā-būd
Ḳalanlar ḫavf idüp andan biri girmedi meydāna
13 Çü gördi Aḥmedü'z-Zemcī yüridi girdi meydāna
Hemān dem yıldırım gibi okını aldı ol cāna
14 Aŋa bir ḍarb urup ol dem başından tā ayaġına
Vücūdı ḫūrd u ḫām olup yere düşdi olur mevtā
15 Pes andan server-i ʿālem ziyāde er ṭalep ḳıldı
Buyurdı pehlüvān gelsün benüm meydānıma ḥālā

107a

1 ʿArż idüp ʿuşşāḳa imdi bir müzeyyen ṣūreti
Teşne olanlara virdüm kāse ile şerbeti
2 Rāvīler bu vech-ile çünkim rivāyet eyledi
İḫtişār idüp be-ġāyet naẓma virdüŋ zīneti
3 Ḳarye Pāçān Of ḳażası nāẓıma oldı maḳām
Biŋ ikiyüz otuz altı tariḫinde rāyeti
4 Ey bu naẓmuŋ ʿāşıḳı ey zümreʾi iḫvān-ı dīn
Beni ẕikr-i ḫayr-ile yād eyleyüŋ aʿlā ḳatı
5 Size eżʿāfını vire Ḥażret-i Bāri Ḫudā
Yādigārım budur ancaḳ ey Muḥammed ümmeti
6 Mevt iricek bu kitābum yādigār ola deyü

Anuŋiçün bu kitāba çekdüķ uşda zaḥmeti

7 İnnemā’d-dünyā ve mā-fīhā kıẓıllın zāʾilin
Nevm-i Nāʾimdür cihānuŋ zīneti vü devleti

8 Bāġ-ı ʿömrüm nev-bāhārın görmedin irdi ḫazān
Görmedin ʿömrüŋ ṣabāḥın aḫşām oldı ġāyeti

9 Ġaflet-ile ʿömrimüŋ sermāyesin ķıldım telef
Ah u ḥasret ķanı bizde Ḥaķ Taʿālā ṭāʿatī

10 Yā ilāhī Kāżī oġlı ķuluŋa eyle naṣīb
Vir aŋa Firdevsi aʿlāda cemāle rüʾyeti

11 Cümle müʾmin ķullar-ile ķıl ʿazābuŋdan emīn
Soŋ nefes īmān-ıla ḫatm eyle bizi ʿizzeti

12 Atamuza anamuza cedd-ile ebnāmuza
Cümlemüze eyle iʿṭā ḥūr u ġılmān cenneti

13 Olmadum ʿiṣyānlar-ile raḥmetüŋden nā-ümīd
Çün buyurduŋ ey Ḫudā lā-tefteṭū emn raḥmeti

14 Cümleʾi esmāʾi ḥüsnā ḥürmeti içün yā ilāh
Sen ķabūl eyle duʿāmı ismi aʿẓam ḥürmeti

15 Enbiyā vü evliyā vü aṣfiyā vü etķıyā
Ol Resūlüŋ ʿışķ-ı pāk-i faḫr-i ʿālem ḥürmeti

5. DİZİN

-A-

āb : su [Far.]
ā. 009b/6

ābā : babalar [Ar.]
ā. 040b/12, 041a/12

ʿ**abā** : kaba kumaştan yapılmış bol ve geniş giyecek [Ar.]
ʿa.+ ya 002b/9

ābād : yer, şehir [Far.]
ā.+ a 037a/10, 088b/3, 088b/8, 088b/9
ā.+ ıla 035b/14
ā. 003a/4, 032b/15, 046b/12, 054b/6, 057a/16, 070a/10, 073b/14, 075b/9, 095b/3, 096b/15, 105b/15, 106a/6

ʿ**Abbās** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 016a/1

ʿ**Abbāsī** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 039a/9

ʿ**Abd-i Cebbār** : öz. is. [Ar.]
ʿa.+ a 003a/6, 003b/9, 004a/4, 004b/7, 006b/8, 010b/3, 010b/12, 011a/10, 011b/1, 011b/3, 014b/7, 019b/6, 020b/15, 024b/4, 025b/17, 026b/14, 028b/10, 028b/11, 031a/10, 033a/12, 033a/14, 034b/6, 035a/3, 036a/5, 037a/7, 045a/10, 047b/5, 061b/5, 072a/12, 075b/6, 080b/11, 087b/16, 089b/17
ʿa.+ da 029b/14
ʿa.+ dan 072b/13
ʿa.+ dur 004b/4
ʿa.+ ı 004a/8, 005a/3, 008a/1, 008b/7, 009a/15, 011a/4, 018a/13, 031b/17, 068a/2, 073b/6, 075b/13, 081a/5, 082b/14, 082b/15, 086b/1, 089b/13, 089b/15, 095b/11
ʿa.+ ıŋ 032a/7
ʿa.+ uŋ 002b/3, 003b/6, 010a/5, 013b/4, 014a/12, 033a/1, 038a/12, 072b/11, 081a/9, 085a/12
ʿa. 002a/1, 002a/11, 002b/1, 002b/13, 002b/14, 004b/9, 004b/13, 004b/17, 005a/5, 005a/10, 005b/2, 005b/4, 005b/14, 006a/13, 006b/4, 006b/12, 009a/1, 009a/12, 009b/2, 009b/8, 010a/1, 010a/6, 010a/8, 010a/14, 010b/16, 011a/1, 011b/8, 013b/14, 014a/16, 014b/3, 014b/5, 015a/3, 015a/15, 015b/2, 016a/7, 016b/1, 018a/15, 019a/17, 019b/1, 019b/14, 020b/6, 021a/1, 021b/11, 022a/8, 022a/11, 022a/12, 022b/9, 023a/13, 023b/1, 023b/11, 023b/15, 024a/3, 024a/12, 024a/16, 024b/1, 024b/5, 025a/4, 025a/10, 025b/11, 026a/12, 027a/13, 028a/7, 029a/7, 030a/5, 031a/15, 031b/2, 032b/14, 033b/13, 034a/6, 034b/15, 035a/13, 035b/3, 035b/4, 035b/12, 037a/8, 037a/9, 038a/6, 038a/7, 038a/9, 038a/10, 038a/13, 038a/15, 038b/5, 039a/12, 043b/5, 047b/16, 049a/15, 050b/8, 057b/9, 060b/2, 063a/17, 064a/5, 070a/8, 072b/6, 072b/10, 072b/17, 073b/7, 080b/11, 085a/7, 086b/3, 088a/9, 089a/5, 089a/6, 089a/14, 089b/6, 089b/9, 089b/10, 090a/3, 090b/6

ʿ**Abd-i Mācid** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 026b/5

ʿ**Abdullah** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 009b/9, 026b/9, 037a/6, 038b/15, 039a/12, 043b/5, 044a/3, 044a/13

ʿ**Abdullah-ı Rāżī** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 012b/4

ʿ**Abdurraḥman** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 063a/11, 072b/3

ʿ**Abdu'l Mecīd** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 026b/4

ʿ**Abdu'l Melīk** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 063b/6

ʿ**Abdü'l** ʿ**Azīz** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 063a/11

ʿ**ābid** : ibadet eden, kulluk eden [Ar.]
ʿa. 089b/7, 095b/13

ʿ**abīde** : eser, anıt [Ar.]
ʿa. 011b/13

ʿ**ābir** : bir yerden geçen, geçici [Ar.]
ʿa. 001a/3

ʿ**acabā** : acaba[Ar.]
ʿa. 023a/12

ʿ**acāʾib** : şaşırtıcı, tuhaf [Ar.]
ʿa. 015b/10, 028b/14, 028b/16, 037a/14, 047b/15, 067b/14, 084b/10

Aʿ**cām** : Acemler, İranlılar [Ar.]
a. 097a/15

ʿ**aceb** : şaşılacak şey, gariplik [Ar.]
ʿa. 002a/3, 025b/12, 026a/1, 026a/5, 026a/8, 027a/13, 027b/13, 028b/12, 034b/8, 037a/4, 038b/16, 046a/7, 056a/4, 059a/6, 061a/14, 061b/5, 077a/13, 079a/9, 082a/2, 083a/7, 086b/16, 096a/3, 101b/4, 106a/13, 106a/14

ʿ**Acem** : Acem [Ar.]
ʿa.+ e 095b/5

acı : dert, keder [T.]
a.+ sından 085a/13

ʿ**acīb** : acayip [Ar.]
ʿa. 036b/10

ʿ**āciz** : güçsüz, çaresiz[Ar.]
ʿa.+ ler 046a/3
ʿa. 001a/16, 010b/16, 015a/3, 020a/14, 035b/3, 085a/4, 099b/13, 101a/5

ʿ**acz** : aciz [Ar.]
ʿa.+ e 101a/14

aç - : açmak [T.]
a.- dı 003b/7, 054b/7, 055b/16, 057a/13, 064a/2, 086b/6, 091b/10, 095a/15
a.- dılar 032b/13, 049a/2
a.+ sa 032a/3
a.- up 046a/12, 048b/12, 078b/5, 106a/12

açıl - : 1 - : gündüz olmaya başlamak [T.]
a.- dı 005a/3, 011b/7, 012a/9, 080a/9, 082b/8

2 - : açılmak [T.]
a.- a 087b/15, 093a/14
a.- dı 015a/9, 017b/2, 024a/14, 066a/1, 066a/10, 069b/9, 078b/5, 079a/8, 093b/9, 097a/3, 105a/8
a.- dılar 065b/8
a.- up 076b/10

açlık : açlık [T.]
a. 093a/13

açuḳ : açık [T.]
a. 016a/6

ad : isim [T.]
a.+ ı 001a/16, 008b/2, 008b/9, 012a/3, 026b/9, 027b/8, 029a/17, 030b/13, 062b/13, 081a/16, 087a/3, 090b/12, 093b/13, 093b/16, 106b/4
a.+ ın 029b/5, 057a/12, 067b/8
a.+ ına 008a/16, 015b/15, 053b/13, 069b/7, 069b/8, 074a/15, 092a/14, 094a/12, 094b/15, 095a/6, 099b/1, 106b/1, 106b/2
a.+ ıŋı 101b/15
a.+ ıŋuz 102a/1
a. 053a/17

ʿ**ād** : adetler, gelenekler [Ar.]
ʿa.+ ı 035a/16, 035b/6, 038b/11
ʿa. 031a/8, 035a/2, 035a/4, 035a/13, 038a/5

aʿ**dā** : düşmanlar [Ar.]
a.+ dan 078b/12
a.+ i 064a/14, 067b/15, 100b/8, 105b/7
a.+ lar 101a/1
a.+ lara 012a/1
a.+ ya 011a/12, 012a/13, 016b/16, 019a/10, 019a/14, 024a/9, 025b/4, 047a/3, 047a/4, 060a/8, 060b/5, 067a/10, 069a/9, 083b/5, 084a/7, 084a/13, 089a/8, 098b/8, 103a/11, 103a/14
a.+ yı 011b/2
a. 001b/5, 009a/2, 012a/9, 024a/5, 024a/9, 033a/5, 034b/2, 034b/5, 035a/7,

040b/1, 040b/7, 040b/11, 047a/17, 059b/12, 059b/14, 060b/3, 061a/9, 064a/13, 068b/8, 069a/4, 069a/10, 078b/1, 080a/7, 082a/3, 082a/8, 082a/15, 082b/8, 084a/8, 086a/4, 087a/2, 087a/10, 087b/2, 087b/4, 087b/9, 097b/10, 097b/11, 099a/3, 100a/10, 103a/13, 105b/16

ādāb : toplumun değer yargılarına uygun [Ar.]
ā. 058b/1

ʿ**adālet** : hak ve hukūka uyma, hakkāniyet [Ar.]
ʿa. 001b/10, 003b/7, 068a/4, 086b/7

ʿ**adāvet** : düşmanlık, kin [Ar.]
ʿa. 053a/17

ʿ**add** : sayı, sayma [Ar.]
ʿa. 008b/9

ʿ**aded** : sayı [Ar.]
ʿa. 036b/6, 085a/4

ādem : insan, kişi [Ar.]
ā.+ den 008b/11, 024b/9, 035a/3, 047b/7, 101b/11
ā.+ dür 001a/17
ā.+ e 013b/1, 014a/6, 069b/6
ā.+ i 015a/15, 050b/11, 069b/6, 077b/16
ā.+ in 040a/13
ā.+ ine 046a/14
ā.+ ini 066a/9
ā.+ le 014b/2, 015a/5, 069b/8, 104b/1
ā.+ leri 020b/13, 066a/6, 104b/11
ā.+ lerin 011b/11
ā.+ lerine 001b/8
ā.+ lerüm 050b/16
ā.+ üŋ 029a/17
ā. 001a/10, 001a/15, 004b/5, 005b/17, 011b/12, 012b/16, 013b/2, 013b/15, 014a/10, 015a/6, 015a/11, 016a/16, 017a/12, 017b/12, 018b/3, 019b/8, 020a/10, 023a/10, 024a/6, 024a/8, 024b/2, 024b/11, 026b/6, 028a/17, 030b/13, 033b/15, 037a/5, 039a/5, 041b/1, 045b/3, 046a/10, 047b/7, 050a/12, 051b/7, 059b/7, 061a/11, 064a/15, 064b/1, 066a/6, 066b/14, 069a/6, 069a/14, 082b/9, 088a/6, 095b/1, 099a/11, 106b/10, 106b/11

ʿ**ādet** : adet, gelenek [Far.]
ʿa.+ leri 066a/6

ʿ**adīm** : bulunmayan, yok [Ar.]
ʿa.+ ānı 027a/2
ʿa. 008b/13, 014a/10, 015a/13, 027a/6, 052a/16, 056a/6

ʿ**Adn** : Cennet [Ar.]
ʿa.+ a 012a/7, 033b/4, 077b/1, 101a/12
ʿa.+ e 022b/3
ʿa. 061b/12

ʿ**adū** : düşman[Ar.]
ʿa.+ dan 009b/12, 043a/5, 049a/1, 049b/10, 061a/15, 070a/1
ʿa.+ lar 011b/16, 042b/10, 079b/14, 080a/9
ʿa.+ nuŋ 096b/3
ʿa.+ ya 005a/1, 008a/12, 009b/12, 018b/16, 035a/11, 044a/10, 046b/15, 061a/11, 069a/3, 071a/16, 073b/3, 078a/11, 079b/10, 079b/11, 079b/12, 082a/13, 082a/14, 084a/3, 087b/6, 105b/4
ʿa.+ yı 061a/13, 061a/16, 078a/13, 084a/13
ʿa. 015a/12, 022b/11, 023a/3, 023a/7, 033b/10, 059a/4, 059a/14, 059b/10, 080b/8, 080b/13, 090a/6, 090a/17, 095a/6, 095a/10, 097b/16, 100b/4

ʿ**Adüvvi** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 017a/7

āfāt : afetler, musībetler [Ar.]
ā.+ ı 096b/15

āferin : beğenme sözü [Far.]
ā. 005a/1, 006a/5, 016b/7, 048b/14, 057b/16, 058a/8, 067a/15, 067b/2, 067b/13, 071a/6, 075a/4, 077a/9, 090a/12, 090a/17, 094b/2, 103a/4, 104a/14

āfile : batan, kaybolan [Ar.]

ā. 052b/15

āfitāb : güneş, güneş ışığı [Ar.]
ā.+ a 013b/16

aġ : ak, duru, berrak [T.]
a.+ dı 094b/4
a. 006a/5, 024b/9, 028a/1, 028b/4

aġ - : yukarı çıkmak, yükselmek [T.]
a.- dı 020a/12, 026a/15, 074a/7, 078a/2, 087b/7

aġa : baba, ata, ağabey [T.]
a.+ lar 075b/2
a.+ sınuŋ 096a/13

aġaç : ağaç [T.]
a.+ a 041a/11, 041b/4, 044a/10, 098b/16
a.+ da 106a/15
a.+ ın 002a/4
a.+ lar 017b/9
a.+ uŋ 004a/13, 044a/9
a. 032b/4, 044a/9, 106a/14

āgāh : bilgi sahibi, haberdar [Far.]
ā.+ ımuz 032b/6
ā. 011b/2, 037a/15, 055b/6

aġar - : ağarmak, beyazlamak [T.]
a.- dı 103b/5

aġla - : ağlamak [T.]
a.- dı 001a/12, 004a/16, 005a/12, 006a/11, 006b/15, 007a/15, 007b/2, 010a/1, 010a/8, 011b/8, 013a/14, 013b/3, 014a/14, 016b/12, 018b/10, 019a/17, 021a/5, 021b/12, 023b/16, 024a/4, 024a/16, 025a/4, 027b/9, 030a/2, 033a/11, 033b/13, 034a/6, 035b/12, 044b/16, 045b/8, 053b/10, 054b/7, 056b/1, 058b/5, 058b/6, 061b/4, 067b/2, 068a/12, 070a/5, 071b/11, 072a/5, 072a/6, 073b/8, 073b/10, 074a/2, 080a/11, 081b/16, 082b/12, 082b/16, 085a/14, 086a/13, 088a/7, 088a/9, 089a/7, 094b/13, 098a/7, 098b/13, 099a/6, 099a/13,
100b/6, 101b/1, 101b/3
a.- dılar 089a/6
a.- duġuŋ 094b/14
a.- maḳ 024a/17, 031b/6, 035b/6, 055b/2
a.- r 002a/6, 010a/8, 013b/10, 020b/14, 047b/1, 047b/2, 062a/4, 088b/13
a.- rıdı 039b/6
a.- rısa 095b/6
a.- rsın 021b/12
a.- yu 068b/1, 080b/12, 090a/2
a.- yuben 021b/10
a.- yup 007b/4, 021b/9, 035b/7, 044a/17, 055a/9
a. 055b/2

aġlaş - : ağlaşmak [T.]
a.- dı 003a/14
a.- dılar 016a/3, 045b/13
a.- u 023b/13
a.- uben 018a/10

aġleb : daha kuvvetli, en kuvvetli [Ar.]
a. 105b/16

aġyār : rakipler, düşmanlar [Ar.]
a.+ dan 029a/11, 033a/1
a. 005b/16, 005b/17, 006a/1, 034b/8, 070b/6

aġız : ağız [T.]
a.+ ı 044a/10, 055b/13, 067a/6
a.+ ına 007a/5, 044a/15, 055b/13, 100a/6
a.+ ından 076b/16
a. 097a/3

ah : ünlem [T.]
ā. 002a/2, 002a/3, 003a/16, 003b/5, 004a/16, 004b/9, 006a/7, 006b/15, 007b/2, 009a/7, 011b/12, 013b/3, 016a/1, 016a/3, 016b/12, 018b/10, 018b/11, 018b/12, 020a/9, 020b/14, 021b/9, 023b/11, 023b/13, 027a/10, 028b/1, 029b/10, 041a/17, 044b/11, 044b/16, 045a/2, 047a/13, 047b/1, 047b/2, 050b/12, 053b/10, 054b/16, 055b/2, 056a/1, 058b/5, 059a/6, 061b/4, 061b/13, 062a/6, 070a/8, 072a/17, 074a/2, 076a/16, 077b/10, 082b/10, 083a/13, 085a/8, 085a/13, 085a/17, 088a/7, 090a/4, 092a/16, 094b/13, 097b/3, 100a/2, 107a/9

ah : kötü dilek[T.]
a. 099a/13

aḥad : fert, kişi, bir, tek [Ar.]
a. 035a/12, 036b/17, 038a/11

aḥbāb : dost, arkadaş [Ar.]
a.+ um 004a/7
a. 100a/13

aḥcār : taşlar [Ar.]
a. 001b/7

ʿahd : söz verme, yemin [Ar.]
ʿ.+ ime 103b/10
ʿ. 019b/6, 032b/10, 037b/2, 054a/5, 055a/8, 103b/12

āhen : demir [Far.]
ā.+ den 034b/9
ā. 027b/14, 037a/14, 084b/15, 094a/5

āhen-ger : demirci [Far.]
ā. 025a/16

aḫī : cömert, yiğit [Ar.]
a. 004b/6, 007b/16, 036b/8, 057a/17, 065a/9, 066b/10, 069a/2, 084b/12, 101a/7

āḫir : son, sondaki [Ar.]
ā.+ e 051a/16
ā. 010b/5, 053a/12

āḫiret : arasat, mahşer [Ar.]
ā. 033b/8, 071b/8, 090b/14

aḥkām : hükümler, yargılar [Ar.]
a.+ ı 104b/8

aḥmaḳ : ahmak, kafasız, bön[Ar.]
a. 012b/14

Aḥmed : öz. is. [Ar.]
a.+ den 014a/15, 071b/14, 089a/3
a.+ e 002b/9, 006b/4, 006b/13, 007b/12, 008b/3, 011a/7, 012b/4, 012b/7, 012b/10, 012b/14, 014a/13, 032a/10, 032b/1, 033b/7, 033b/16, 034a/2, 034b/4, 039a/13, 040a/13, 041a/4, 042a/4, 043a/7, 045a/9, 045a/15, 045b/16, 046a/8, 046a/9, 046a/12, 048a/2, 049b/12, 049b/16, 057b/8, 058b/4, 064b/16, 067b/13, 070b/14, 071b/6, 071b/7, 073a/7, 073b/5, 078a/4, 078a/10, 079b/8, 079b/10, 081a/10, 081b/11, 082b/14, 082b/16, 082b/17, 085a/18, 087b/15, 088a/1, 089b/5, 089b/7, 093a/11, 094b/8, 095b/8, 095b/10, 096b/6, 097a/14, 101b/12, 103a/1, 103a/16, 104a/2
a.+ i 016b/14, 071b/15, 072a/2, 072a/11, 073a/6, 073b/1, 073b/6, 073b/12, 073b/13, 085b/9, 086a/8, 090b/7, 095b/14, 097a/13, 102a/17, 103b/5, 104a/10, 105b/11, 106a/1
a.+ ler 016b/6
a.+ sün 008b/4, 049b/14
a.+ u 058b/15
a.+ üŋ 007a/4, 012b/1, 016b/15, 021a/17, 034a/8, 034a/9, 044a/8, 044b/9, 048b/14, 069b/10, 069b/13, 072a/14, 072a/17, 074a/6, 088a/16, 093b/6, 098a/13, 102a/14, 105a/2
a.+ ün 081b/8
a. 002b/10, 002b/12, 003a/11, 003a/13, 003a/17, 006a/11, 006a/14, 006b/6, 007a/1, 007a/7, 007b/14, 009a/10, 009b/6, 010a/10, 010b/5, 010b/7, 010b/8, 010b/9, 010b/10, 011a/11, 011a/13, 011a/14, 011b/3, 011b/8, 011b/14, 012b/3, 012b/8, 013a/10, 014b/2, 014b/4, 014b/10, 014b/14, 015b/6, 015b/17, 016b/4, 017a/2, 017a/16, 017b/10, 018a/9, 018a/11, 018a/15, 018b/5, 018b/8, 018b/14, 019a/16, 020b/1, 021a/2, 021a/7, 021a/11, 021a/14, 022a/1, 022a/9, 022a/10, 025a/9, 025b/5, 026a/8, 026a/10, 027a/15, 027b/12, 028b/6, 029b/5, 029b/8, 029b/10, 030a/10, 030b/14, 031a/10, 031a/12, 031b/7, 032a/14, 032b/2, 032b/7, 033a/4, 033b/5, 033b/13, 033b/17, 034b/1, 034b/3, 034b/7, 035a/7, 035a/14, 036a/3, 036a/4, 038a/10, 039a/14, 039b/3, 039b/4, 039b/8, 039b/11, 039b/14, 040a/12, 041a/10, 041b/13, 041b/14, 042a/5, 042a/12, 042a/14, 042b/9, 042b/10, 042b/13, 042b/15, 043a/6, 043a/15, 044a/6, 044b/4, 044b/5, 044b/8, 045a/6, 045a/10, 045a/16, 045b/5, 045b/10, 045b/14, 046a/2,

046a/13, 046b/16, 047a/1, 047b/8, 048a/8, 048b/16, 049a/7, 049b/9, 050a/3, 050a/10, 050a/15, 050b/6, 051b/3, 052a/1, 052a/8, 052a/13, 057b/11, 058a/8, 059b/5, 059b/13, 060a/10, 060b/4, 061b/17, 062a/10, 063a/4, 063a/5, 063b/3, 063b/4, 063b/8, 063b/9, 064a/4, 064b/3, 064b/8, 065a/11, 067b/15, 068a/8, 068b/6, 068b/9, 068b/15, 069a/1, 069a/5, 069a/7, 069a/10, 069b/5, 069b/9, 069b/11, 069b/14, 069b/15, 069b/17, 070a/8, 070a/15, 071b/3, 071b/4, 071b/5, 071b/8, 071b/9, 072a/1, 072a/3, 072a/6, 072a/8, 072a/10, 072b/1, 072b/2, 072b/8, 072b/13, 073a/1, 073a/4, 073a/11, 073a/13, 073a/14, 073b/2, 074a/3, 074a/4, 074a/14, 075b/2, 075b/3, 075b/10, 077a/10, 077a/11, 077b/5, 077b/6, 078a/14, 080b/3, 081a/8, 082b/6, 083a/1, 083a/8, 083b/5, 083b/10, 084a/6, 084a/12, 085a/6, 085b/4, 085b/9, 085b/11, 085b/14, 086a/11, 088a/14, 088b/6, 089a/9, 089a/11, 089b/10, 089b/14, 089b/17, 090a/6, 090a/12, 090a/17, 092b/18, 093a/4, 093a/5, 093a/7, 093a/10, 093b/1, 095a/11, 095a/12, 098a/1, 098a/2, 098b/6, 098b/14, 099a/9, 099a/15, 099b/13, 100a/10, 100b/10, 100b/17, 101a/13, 101b/14, 101b/15, 102a/10, 102a/11, 102b/16, 103a/2, 103a/7, 103a/10, 103b/11, 103b/12, 104a/6, 104a/7, 104b/9, 104b/13, 106a/4, 106a/11, 106a/12, 106a/14

Aḥmedü'z Zemcī : öz. is. [Ar.]
a. 006a/3, 010a/12, 011a/2, 012a/12, 014b/7, 015b/1, 016b/9, 019a/6, 019a/9, 025a/8, 025b/3, 025b/7, 027a/9, 029b/3, 033a/6, 035a/8, 040b/13, 040b/15, 043b/2, 043b/15, 047a/11, 058b/11, 058b/12, 061b/13, 064a/6, 069b/17, 075b/11, 080a/12, 082a/3, 083b/14, 084a/2, 085b/1, 086a/15, 087b/6, 096b/4, 096b/10, 103a/12, 103b/6, 105a/9, 106b/13

Aḥmed Ḫan : öz. is. [Ar.]
a. 061b/10

aḥrā : daha uygun [Ar.]
a.+ dur 027a/9

aḥsen : en güzel [Ar.]
a. 103b/14, 106a/12

aḫşām : akşam [T.]
a.+ a 049a/9
a.+ ı 026b/7
a. 009b/16, 012a/6, 014b/12, 016a/14, 017b/8, 023a/16, 024a/7, 035a/1, 041a/14, 042a/10, 049b/11, 050a/7, 051a/15, 052a/9, 081a/7, 091b/9, 091b/17, 100a/7, 100a/8, 103b/4, 107a/8

āhū : ceylan, karaca [Far.]
ā. 054a/6

aḥvāl : hâller, durumlar [Ar.]
a.+ ı 089a/8, 098a/13
a.+ ın 104b/4
a.+ i 008b/6, 011b/9, 025b/11, 062b/9, 105a/12
a.+ in 065b/7
a.+ ü 038a/9
a. 079b/13

aḫyār : iyi, hayırlı ve erdemli olanlar [Ar.]
a. 020b/12, 021a/1

aḫz : alma, kabul etme [Ar.]
a. 089b/8

aḥzāb : bölükler, kısımlar [Ar.]
a. 009a/10

aḥzān : üzüntüler, sıkıntılar [Ar.]
a. 053a/3

aḳ - : akmak [T.]
a.- ar 006a/7, 041a/16, 056a/1, 101a/4
a.- ardı 097b/6
a.- dı 006a/8, 006a/12, 011b/17, 017a/1, 018a/10, 025b/10, 031a/6, 034b/17, 040b/12, 042b/12, 048b/13, 050a/12, 050b/7, 066a/8, 070b/5, 070b/9, 072b/12, 081b/7, 082b/5, 086a/3, 100b/6, 101a/1, 103a/14, 103a/17
a.- ıdup 003a/14
a.- up 004a/14, 100b/7

aḳıt - : akıtmak [T.]
a.- ıtdı 061b/4

aḳ : beyaz [T.]
a. 048b/8, 059b/4, 059b/17, 094b/10, 104a/3

aḳāl : çer, çöp [Far.]
a.+ ımda 096b/14

aḳālim : iklimler [Ar.]
a.+ de 101b/7

ʿ**aḳd** : anlaşma, sözleşme [Ar.]
ʿa. 092b/14

ʿ**āḳıbet** : sonunda, neticede [Ar.]
ʿa.+ ini 086a/10
ʿa. 004b/2, 051a/8, 051a/13, 054b/3, 076a/9, 076b/13

ʿ**aḳıḳ** : kırmızı değerli taş [Ar.]
ʿa. 017b/3

ʿ**āḳıl** : akıllı [Ar.]
ʿa.+ lar 027a/3, 078a/2, 106a/8
ʿa. 106a/8, 106a/9

ʿ**aḳl** : akıl, anlak, dimağ [Ar.]
ʿa.+ ı 031a/11, 048a/10, 053b/9, 054b/16, 067a/12, 070a/7, 072b/6, 073b/8, 074a/13, 075b/1, 075b/5, 081a/2, 082b/10, 086b/3, 090b/1, 095b/15, 096b/10, 098a/16, 098b/13, 099a/6, 099a/8
ʿa.+ ımı 055a/1, 104a/3
ʿa.+ ını 095b/14
ʿa.+ ıŋuzı 094b/16
ʿa. 054b/5, 090b/6

aḳmār : ay ve yıldızlar [Ar.]
a. 019b/15

aḳrān : yaşıt [Ar.]
a.+ ı 078a/7
a. 053a/5, 101b/7

ʿ**Aḳrāş-ı Maġrib** : öz. is. [Ar.]
ʿa.+ ī 076a/17

ʿ**aks** : akis, yansıma [Ar.]
ʿa. 040b/5, 047a/9, 069b/1, 082a/16, 085b/17

ʿ**aḳūr** : azgın, kudurmuş [Ar.]
ʿa.+ a 030b/8

aḳvā : daha kuvvetli, en kuvvetli [Ar.]
a. 041a/6, 083a/8, 087a/12, 104a/3, 105a/4, 105b/5, 106b/5

ʿ**Aḳvāḳ** : öz. is. [T.]
ʿa.+ a 079b/6
ʿa.+ ı 081b/8
ʿa. 070a/10, 071b/10, 079b/14, 080b/7

aḳvām : kavimler, milletler [Ar.]
a. 078a/1, 080a/8, 097a/15

Aḳvāş : öz. is. [Ar.]
a.+ ı 063b/13, 064b/14
a.+ uŋ 064b/17, 066a/9
a. 065a/14, 066a/1, 066a/13, 066a/16, 066b/1, 066b/3, 066b/4, 066b/8

āl : aile, sülale [Ar.]
ā.+ i 006a/15
ā. 001a/1, 006a/4, 064a/14

al - : almak [T.]
a.- a 006b/5, 019b/8, 020b/8, 030a/4, 071b/12, 079a/5, 085b/10, 100b/10
a.- alar 008a/14, 070a/14
a.- alum 001a/3, 059b/8
a.- am 006b/16, 046b/15, 103b/9
a.- amadı 103a/5, 103a/6
a.- amadum 085a/17
a.- asın 053b/3
a.- asız 011b/13
a.- asun 023b/7
a.- ayum 011a/11
a.- dı 001a/6, 002b/8, 003b/6, 004a/9, 004b/3, 006b/11, 007b/14, 007b/16, 008a/10, 008b/1, 009b/11, 010a/5, 010b/7, 011a/9, 011b/5, 012b/11, 013a/15, 013b/5, 014a/14, 014b/2, 014b/4, 016a/7, 016b/10, 016b/12, 016b/15, 017a/16, 018a/8, 020b/12, 020b/16, 022b/16, 022b/17, 023b/4, 023b/9, 024a/8, 029b/7, 030a/2, 032a/10, 032a/15,

032b/16, 033a/4, 033a/12, 037a/6, 037b/4, 038a/7, 038a/10, 038b/13, 039a/14, 039b/9, 041b/12, 041b/14, 042a/7, 045b/9, 046b/16, 047a/2, 049a/13, 050b/15, 052b/7, 054b/5, 056a/9, 056a/14, 056b/3, 056b/7, 057b/6, 058a/10, 058a/11, 058b/10, 059a/12, 061b/9, 061b/13, 063a/6, 063b/2, 064b/6, 065a/5, 066a/15, 067a/10, 068a/4, 068b/6, 069a/1, 069b/17, 070a/2, 070b/8, 071a/9, 072a/11, 073a/2, 073a/14, 073a/15, 073a/17, 073b/1, 077a/10, 078b/13, 079a/7, 081a/9, 081b/9, 082a/7, 082b/7, 083a/3, 084a/2, 085a/12, 087a/8, 087a/17, 087b/14, 088a/14, 088b/6, 088b/16, 089b/11, 090b/2, 091a/10, 091b/6, 091b/8, 092a/6, 092a/7, 092b/14, 093b/5, 095a/14, 098b/8, 098b/17, 099a/7, 100a/13, 100b/8, 102a/16, 103a/7, 103a/15, 103b/5, 104a/16, 105a/3, 106b/13

a.- dılar 010b/17, 011a/1, 012a/5, 012a/6, 015a/7, 032b/13, 035a/11, 038a/12, 038b/6, 038b/8, 039a/13, 044b/8, 050a/14, 063b/15, 064b/10, 078a/6, 080b/3, 081a/5, 082a/10,
092b/17, 097a/14, 104a/16

a.- duġı 060b/16

a.- duḳ 009b/6, 059b/14, 060b/3

a.- duklarını 016a/2

a.- dum 035b/8, 050b/4, 095b/3

a.- madın 086a/1

a.- mandan 019a/10

a.- mış 094b/16

a.- mışdı 072a/13

a.- mışıdı 004b/13, 066b/14, 073b/5

a.- saŋ 093a/13

a.- sun 048a/11, 077b/5, 095b/8

a.- uban 003b/16

a.- up 003a/10, 004b/16, 005b/7, 006b/14, 009b/1, 011b/17, 012b/1, 012b/14, 015a/8, 021a/6, 025b/9, 030a/16, 032b/14, 033a/1, 034b/11, 037b/3, 038a/8, 043a/8, 046a/10, 046a/11, 051a/17, 052b/12, 053a/2, 054a/11, 055b/5, 060b/10, 063a/8, 063b/16, 065a/11, 065b/16, 071b/15, 073a/6, 073a/7, 078b/9, 079a/2, 079b/12, 085a/6, 085b/3, 088a/12, 088b/12, 098a/4, 101a/10, 104a/4

a.- ur 003b/11, 007a/10, 011a/13, 011b/1, 014a/15, 019b/5, 061b/10, 067b/7, 083b/6, 084a/15, 105b/9

a.- uram 010b/4, 013a/1, 019b/13, 024b/6, 026a/11, 026b/3

a.- urdı 040b/4, 067a/4

a.- urduḳ 101a/13

a.- urıdı 102a/15

a.- ursın 073b/13

a. 002b/2, 005b/6, 005b/11, 006b/10, 006b/12, 008b/3, 031b/10, 033b/10, 053b/4, 077b/4

al : kırmızı [T.]

a. 005b/1, 058a/7, 059b/4, 089a/1, 103a/6

al : hile, aldatma [T.]

a. 071b/15, 073a/1

ālā : yücelik [Ar.]

ā. 040a/17, 041a/13, 043a/12, 053a/16, 061b/14, 084a/6, 103b/13, 103b/15, 104b/12

aʿlā : çok iyi, mükemmel [Ar.]

a.+ da 107a/10

a.+ ya 101b/4

a. 058a/5, 060b/13, 071b/12, 074a/11, 086a/17, 090b/13, 093b/1, 093b/3, 093b/11, 094b/4, 097b/11, 104b/5, 106b/9, 107a/4

ʿ**alāʾiḳ** : ilgiler, alakalar [Ar.]

ʿa.+ den 021b/5

ʿ**alāʾim** : belirtiler, işaretler [Ar.]

ʿa.+ ler 105b/14

Alaman : öz. is. [İt.]

a. 042b/8, 050a/9, 051b/16, 059a/16

ālāt : araçlar, aletler [Ar.]

ā.+ ı 065a/9

ā.+ ın 097a/9

ā.+ ına 055b/13

ā. 018a/1, 049a/12, 065b/12

ālāy : kalabalık, cemaat [Far.]

ā.+ ı 020a/7, 075b/2, 084a/12

ā.+ ın 074a/6, 093b/6

ā.+ ından 083b/6
ā.+ la 022a/8
ā.+ lar 008b/8, 010a/10, 015a/17, 017a/9, 019b/7, 022a/15, 023a/11, 025b/12, 026a/16, 027b/13, 030a/11, 033a/15, 034b/8, 037a/12, 042a/13, 049b/1, 050a/8, 051a/1, 058b/15, 067a/10, 072b/11, 076a/1, 077a/12, 078b/3, 080a/13, 081a/13, 083a/7, 083b/1, 086b/15, 106b/9
ā.+ uŋla 083b/5
ā. 005b/5, 048a/13, 079a/9, 086b/16, 091a/1, 094a/7, 094b/12

aldur - : aldırmak [T.]
a.- alum 003b/12, 054a/3
a.- dılar 045a/6
a.- mam 032b/11, 038b/17
a.- up 015a/2, 022b/13, 038a/4, 092a/5

ʿ**ālem** : evren, kâinat [Ar.]
ʿa.+ e 003b/11, 008a/5, 068a/4, 084b/16, 086b/7
ʿa.+ i 008a/15, 074b/1, 084b/8, 085a/1, 086b/6
ʿa.+ inde 003b/15
ʿa. 001a/16, 003a/16, 004a/5, 005a/9, 005a/13, 012b/16, 015a/9, 016b/3, 016b/17, 017a/14, 020a/2, 021b/15, 026b/17, 029a/11, 029b/16, 031a/13, 033a/1, 034b/16, 035a/8, 041a/4, 041a/6, 042a/6, 042a/16, 042b/7, 043b/15, 043b/16, 044a/1, 044a/4, 049b/15, 052b/6, 053a/3, 053a/5, 053b/7, 056a/3, 070b/6, 078b/3, 084b/15, 087a/10, 088b/1, 088b/16, 095a/10, 099a/3, 100b/4, 103a/10, 103b/1, 103b/2, 106b/7, 106b/15, 107a/15

ʿ**alem** : alamet, işaret, bayrak, sancak [Ar.]
ʿa.+ de 061a/4, 094a/15, 094a/16
ʿa.+ den 043b/2
ʿa.+ e 060a/4
ʿa.+ i 012a/2
ʿa.+ inde 021b/8
ʿa.+ ler 020b/3, 027b/5, 042b/17, 058a/7, 061a/3, 083a/12, 087a/9, 087b/1, 094a/9
ʿa.+ lere 074b/2
ʿa.+ leri 050b/3
ʿa.+ lerine 083b/11
ʿa. 007a/17, 007b/3, 009a/1, 009b/3, 009b/7, 015b/2, 015b/4, 015b/8, 015b/11, 017a/4, 017a/6, 017b/16, 028a/7, 031a/7, 034a/1, 045a/6, 046a/12, 050a/17, 051a/10, 058a/5, 059b/16, 070a/11, 074a/9, 074b/1, 074b/2, 074b/6, 074b/7, 074b/10, 074b/13, 074b/15, 075a/2, 075a/6, 075a/9, 076b/17, 077a/4, 078b/15, 083b/7, 083b/15, 084a/8, 091a/11, 091a/15, 091b/9, 093b/9, 093b/14, 094a/4, 094a/11, 094a/14, 094a/15, 095a/4, 100b/12, 101a/2

ʿ**alem-dār** : bayrak taşıyan [Ar.-Far.]
ʿa.+ ları 019a/16, 061b/8, 073a/1
ʿa.+ ların 070b/10

ʿ**ālemīn** : âlemler [Ar.]
ʿa. 031b/1, 064b/10

ʿ**alev** : ateş, sıcaklık [T.]
ʿa.+ i 006a/7

ʿ**aleyke** : Senin üzerine olsun! [Ar.]
ʿa. 056a/11, 083a/13, 100a/1

ʿ**ale't-taʿcīl** : alelacele, çarçabuk [Ar.]
ʿa. 049b/16, 057b/11

ʿ**ālī** : yüksek, yüce [Ar.]
ʿa. 002a/12, 026a/9, 059b/17, 069b/13, 073a/8, 074b/4, 102a/13

ʿ**Alī** : öz. is. [Ar.]
ʿa.+ nüŋ 062b/12, 093a/2
ʿa.+ ye 093b/4, 095a/13
ʿa.+ yi 062b/11, 063a/4, 063a/6
ʿa. 001a/1, 006a/15, 046a/16, 062b/1, 062b/2, 062b/10, 063a/2, 068a/11, 093b/6, 093b/12, 093b/16, 094b/17, 095a/14, 095b/7, 097a/13, 098a/11, 098a/13, 098b/5, 101b/1, 103b/16, 104a/9, 106a/1

ʿ**ālim** : bilgili, ilim sahibi [Ar.]
ʿa.+ īn 064a/8
ʿa.+ leri 064a/8
ʿa. 101a/6

ʿālīşān : şerefli, şanı yüksek [Ar.]
ʿa. 017b/10, 018a/3, 050a/3, 103b/5

Āli Süfyān : öz. is. [Ar.]
ā.+ uŋ 008a/12

ʿAlī Şīr : öz. is. [Ar.]
ʿa.+ e 102a/17, 102b/1, 103a/12, 103b/15, 104a/5, 105a/1
ʿa.+ em 062a/13, 104b/4
ʿa.+ i 103a/15
ʿa.+ iŋ 063a/2
ʿa.+ üŋ 097b/1, 105a/5, 105b/12
ʿa. 096b/5, 097a/11, 097b/12, 097b/14, 103b/6, 103b/14, 104a/2, 104a/14, 105a/2, 105a/6, 105a/16, 105b/11, 105b/17, 106a/6, 106a/11

Allāh : Allah [Ar.]
a.+ a 019a/4, 030a/14, 039b/4, 050a/15, 051b/3, 059b/13, 072a/10, 086a/9
a.+ dan 046b/5, 068a/5
a. 001a/13, 001b/16, 031a/1, 039b/4, 044a/13, 046a/4, 050b/1, 060a/5, 069a/11, 072a/7, 082a/6, 092a/8, 093a/17, 100b/1, 105b/5

Allāhu Rabbü'l Ālemīn : Alemlerin Rabbi olan Allah [Ar.]
a. 064a/10

Allāhu'l Celīl : azamet sahibi büyük yüce Allah [Ar.]
a. 046b/8

Allāhü Ekber : Allah en büyüktür [Ar.]
a. 012a/13, 018a/5, 019a/2

alma - : almamak [T.]
a.- yan 086b/3, 090b/6
a. 053a/2

alt : aşağı [T.]
a.+ ı 024b/14
a.+ ına 024b/13, 093a/13
a.+ ında 104a/6

altı : sayı [T.]
a. 024a/1

altı yüz : sayı [T.]
a. 015a/2

altmış : sayı [T.]
a. 031a/7, 076a/8, 093a/10

altmış altı : sayı [T.]
a. 017a/11

altun : altın [T.]
a. 019b/15, 025b/15, 029a/10, 036b/1, 036b/4, 050a/3, 057a/1, 058a/3, 074a/11, 074a/12, 074b/1, 074b/4, 074b/6, 074b/8, 075a/4, 075a/6, 075a/8, 094a/10, 094a/16, 094b/1, 095a/4, 102a/10

ālūde : bulaşmış, kirli[Far.]
ā. 011b/11, 018a/6, 083a/12, 090a/14

aʿmā : kör [Ar.]
a. 022b/11, 090a/17

āmāde : hazır [Far.]
ā. 011a/13, 039b/9, 093a/3

āmāl : istek ve arzular [Ar.]
ā.+ ine 056b/10, 056b/16, 092b/17

ʿamāme : sarık [Ar.]
ʿa.+ sin 025b/7
ʿa. 007b/9

ʿamel : iş, çalışma [Ar.]
ʿa.+ den 024a/13, 030b/5, 072a/6, 101a/4

ʿamīḳ : derin, çukur [Ar.]
ʿa.+ ıyı 039a/1

ʿāmil : bir işi yapan [Ar.]
ʿā.+ in 068a/6

ʿamīm : genel, umum[Ar.]
ʿa. 046a/15, 066a/11, 101a/6

āmīn : amin [Ar.]
ā. 072a/10

ammā : bağlaç [Ar.]

a. 005a/2, 005b/8, 015a/13, 038a/1, 039b/12, 040a/8, 061b/3, 090a/4, 090a/6, 090a/8, 092a/16, 096a/12, 102b/8, 104a/5, 106b/8

ʿ**Ammār** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 019b/5, 045a/14

ʿ**amū** : amca [Far.]
ʿa.+ yı 061b/16
ʿa. 032b/1, 036a/11, 036b/5, 037a/2, 038b/13, 057a/1, 057a/7, 059b/4, 070b/4, 094b/10, 099a/4, 100b/2, 100b/4, 101a/8

ʿ**amūd** : değnek, sopa[Ar.]
ʿa.+ a 023b/3, 052b/12, 076b/10
ʿa.+ ı 019b/10, 076b/10, 087a/8
ʿa.+ ın 067a/14, 087a/5
ʿa.+ lar 084a/11
ʿa.+ un 005b/6, 037b/16
ʿa. 005b/10, 005b/12, 023b/2, 023b/3, 023b/8, 037a/14, 051a/8, 053b/4, 071a/14, 076a/7, 076b/11, 076b/13, 077a/2, 079a/4, 079a/12, 084a/17, 087a/15, 091b/6, 096b/8

ān : an, dakika [Ar.]
ā. 001b/14, 006b/17, 008a/4, 011b/13, 017a/8, 020a/16, 030b/2, 045a/10, 045b/6, 050b/14, 052b/6, 052b/12, 053a/7, 058a/9, 064b/12, 075b/8, 077b/17, 096b/14, 097a/7, 101b/16, 102a/5, 102a/8, 102b/12, 104b/3, 105a/16, 105b/17

aŋ - : anmak, hatırlamak [T.]
a.- ŋalum 001a/1

aŋa : ona [T.]
a. 002a/12, 002b/1, 002b/8, 003b/10, 005a/1, 005a/7, 005b/4, 005b/7, 005b/8, 005b/11, 006b/10, 007b/6, 008a/2, 008a/6, 008b/2, 008b/14, 008b/17, 009b/13, 011a/6, 012b/8, 013b/9, 014a/2, 014a/12, 014b/11, 014b/16, 015a/4, 016b/10, 017b/5, 018b/5, 019b/15, 020a/1, 020a/2, 020a/8, 020b/2, 022a/2, 022a/17, 022b/12, 022b/14, 022b/15, 023a/5, 023a/6, 023b/3, 025a/11, 026a/5, 026a/7, 026b/10, 027a/1, 027a/15, 027a/16, 027b/3, 028a/1, 028b/13, 029b/3, 029b/6, 030a/1, 030a/5, 030a/6, 030a/10, 030a/13, 030a/15, 030a/16, 030b/3, 030b/4, 030b/9, 031a/16, 031b/10, 031b/11, 032b/2, 032b/6, 033b/3, 033b/10, 034b/4, 034b/7, 035b/1, 036a/6, 038a/1, 039a/6, 039a/8, 039b/14, 040a/13, 040b/15, 040b/17, 041a/1, 041a/5, 041a/6, 042a/5, 042a/16, 042b/3, 042b/16, 043a/7, 043b/1, 044b/2, 045b/4, 046a/8, 046b/1, 046b/8, 046b/16, 047b/7, 047b/16, 048a/8, 048a/9, 048b/1, 049a/7, 050a/2, 050a/16, 051a/7, 051b/8, 052b/5, 052b/6, 052b/8, 053a/10, 053b/5, 054a/1, 054a/2, 054a/10, 054a/11, 054a/12, 054a/13, 054b/3, 054b/17, 055a/14, 055a/17, 055b/4, 055b/9, 056a/9, 056a/16, 057a/3, 057a/6, 057a/16, 057b/7, 058a/14, 059a/5, 059a/7, 061a/2, 061a/15, 062b/2, 062b/5, 062b/15, 063b/9, 064a/4, 064a/13, 065a/17, 065b/8, 065b/9, 066a/16, 067a/4, 068a/11, 068b/10, 068b/12, 068b/17, 069b/11, 069b/12, 071a/4, 071a/5, 071a/9, 071a/14, 071b/14, 071b/15, 072a/1, 072b/10, 072b/14, 073b/11, 075a/1, 076a/7, 076b/2, 076b/9, 076b/11, 077a/2, 077b/12, 078a/8, 079a/2, 079a/3, 079b/4, 080b/11, 080b/12, 080b/15, 081a/3, 081b/2, 081b/9, 081b/12, 083a/10, 083a/13, 084b/5, 085b/5, 087a/7, 089b/6, 090a/12, 090a/17, 090b/13, 091a/3, 091a/5, 091a/9, 091b/3, 091b/14, 091b/15, 092a/3, 092a/7, 092a/17, 092b/12, 093a/6, 094a/14, 095a/14, 096a/8, 096a/16, 096b/2, 097a/13, 098a/13, 098b/1, 098b/5, 099b/2, 099b/3, 099b/6, 099b/16, 100a/5, 100a/9, 101b/14, 101b/15, 102a/10, 102b/2, 102b/3, 102b/14, 102b/16, 103a/14, 103b/2, 103b/6, 104a/10, 104a/15, 104a/17, 104b/2, 104b/14, 105a/2, 105b/3, 106a/17, 106b/2, 106b/14, 107a/10

ana : anne [T.]
a.+ mın 018a/4
a.+ muza 107a/12
a.+ ŋ 062a/7
a.+ nuŋ 068b/3
a.+ sı 001a/9, 027b/10
a. 053a/15, 053b/2, 059b/4, 070a/5, 085a/16, 099a/4, 101b/11

aʿnā : yerler, bölgeler[T.]
a. 094a/15

ʿ**anā** : güçlük [Ar.]
ʿa. 029b/1, 031a/14, 044a/2, 069a/16, 069b/1

anca : ancak [T.]
a. 062a/10

ancaḳ : yalnız, sadece [T.]
a. 027b/2, 042a/12, 053a/6, 107a/5

anda : onda [T.]
a. 001a/10, 001b/3, 002a/12, 002a/14, 002b/4, 002b/12, 003a/1, 003a/2, 003a/11, 003b/8, 005a/13, 005b/2, 006a/13, 008b/1, 008b/2, 012a/7, 013a/2, 013a/3, 013b/15, 014a/9, 015b/2, 017a/2, 017b/7, 017b/9, 017b/12, 018b/17, 019a/14, 021a/7, 021a/15, 022a/10, 022a/15, 022b/4, 022b/6, 022b/8, 022b/9, 023a/7, 025b/10, 028b/14, 029b/11, 029b/12, 030a/8, 030a/12, 031b/5, 032a/5, 032b/4, 032b/12, 033b/2, 033b/10, 034a/9, 034b/9, 035a/3, 035a/6, 035a/14, 035b/3, 036b/3, 037a/5, 037b/15, 038a/11, 038b/4, 039a/3, 039a/8, 039a/15, 039b/5, 040a/5, 040a/8, 040a/13, 041a/13, 043a/13, 043b/7, 043b/11, 043b/16, 044a/7, 044b/3, 045a/9, 046a/6, 047a/4, 047b/10, 048a/5, 048b/7, 049a/15, 050a/13, 050b/5, 051b/7, 052a/4, 054a/8, 054a/9, 055b/11, 055b/15, 057a/9, 057a/13, 058a/14, 058b/8, 060a/3, 060a/8, 060a/12, 060a/14, 060b/5, 060b/8, 060b/9, 062b/11, 063b/3, 063b/9, 064b/15, 065b/3, 065b/9, 066b/8, 066b/11, 068a/14, 068b/11, 068b/13, 069a/11, 069a/12, 069a/13, 069b/8, 070a/1, 070a/12, 070b/10, 071a/11, 071a/17, 071b/2, 071b/10, 072a/2, 072a/10, 072a/12, 072a/16, 072b/8, 072b/13, 072b/16, 073a/14, 073b/10, 074a/5, 075b/10, 076a/9, 077b/7, 078a/12, 078b/4, 078b/9, 079b/8, 081b/4, 081b/15, 081b/17, 082b/3, 082b/15, 083b/17, 084a/9, 085b/12, 085b/15, 086a/4, 086a/17, 088a/4, 088a/9, 089a/4, 089a/5, 089a/17, 090a/13, 090b/3, 091a/4, 091a/16, 091b/12, 092a/9, 092a/16, 092b/14, 093a/9, 093a/10, 093b/3, 093b/5, 093b/11, 094b/13, 095a/13, 095b/11, 095b/12, 096a/9, 096a/15, 097a/1, 097a/4, 097a/6, 097b/14, 098a/10, 098a/13, 098b/6, 099a/4, 099b/15, 101a/1, 101a/8, 103a/17, 103b/1, 103b/4, 105a/8, 105a/10, 105a/12, 106a/3, 106a/14, 106a/15, 106b/1

andan : ondan[T.]
a. 002b/2, 003b/4, 005a/14, 005b/11, 006b/2, 007b/12, 007b/13, 008b/13, 008b/16, 011a/8, 011b/4, 012a/15, 012a/16, 013a/12, 014a/13, 014a/15, 015b/8, 016b/1, 016b/11, 018a/9, 018a/10, 020a/2, 020a/4, 020a/5, 021a/7, 021b/1, 022a/5, 022b/12, 022b/14, 022b/15, 025a/11, 025a/12, 025a/14, 025b/4, 025b/7, 025b/13, 026a/3, 026a/11, 026b/5, 026b/13, 027a/7, 027a/9, 027b/13, 031a/12, 034b/13, 039a/12, 040a/7, 040a/14, 041a/6, 041a/10, 042a/6, 043a/9, 043a/12, 043a/17, 044b/6, 044b/7, 046b/3, 047a/3, 047a/4, 047a/11, 050b/7, 052b/6, 052b/9, 053a/8, 053b/5, 053b/7, 053b/11, 054b/14, 055a/16, 055b/10, 056a/9, 057a/4, 057a/7, 059b/6, 061a/10, 062a/3, 063b/4, 063b/11, 064a/6, 064b/3, 064b/8, 066b/9, 067b/1, 068b/4, 069b/12, 076a/7, 076b/1, 076b/4, 076b/9, 076b/11, 077a/5, 077b/8, 078a/11, 078a/12, 078a/14, 078b/9, 078b/10, 079a/2, 079a/8, 079a/13, 079a/16, 080b/3, 080b/10, 082a/14, 082b/7, 083a/12, 083a/14, 083a/15, 085a/10, 086b/2, 087a/9, 087a/10, 087a/12, 087b/2, 091a/8, 093a/14, 093b/2, 093b/4, 094a/14, 095b/7, 096a/9, 096a/16, 098a/7, 098b/4, 098b/7, 099b/11, 100a/5, 103b/2, 103b/3, 104a/16, 104b/2, 104b/9, 106a/9, 106a/14, 106b/12, 106b/15

ʿ**andelīb** : bülbül [Ar.]
ʿa.+ üŋ 055a/5

anı : onu [T.]
a.+ yı 072a/4
a. 002a/14, 002b/7, 002b/15, 003a/7, 003a/8, 003b/12, 003b/16, 004a/3, 004b/10, 004b/11, 005a/4, 005a/10, 005a/12, 005b/3, 007a/2, 007b/10, 007b/15, 008b/13, 009b/3, 009b/14,

010b/7, 012b/6, 012b/15, 013a/1, 013b/9, 013b/17, 014a/10, 014b/5, 015a/1, 015a/12, 015b/17, 016a/7, 016b/15, 017a/2, 017a/3, 017a/11, 017b/3, 018a/7, 018b/6, 019b/16, 020a/1, 020a/4, 021a/10, 022b/7, 022b/13, 022b/17, 023a/13, 024b/16, 025a/15, 025b/9, 026a/1, 026a/3, 026a/8, 026a/9, 026b/10, 026b/14, 026b/16, 027a/5, 027a/11, 028a/1, 028a/5, 030a/1, 030a/5, 030a/6, 031a/2, 031a/4, 031a/12, 031b/4, 032a/1, 032a/6, 032a/7, 032a/13, 032a/16, 032b/1, 032b/4, 032b/5, 033b/4, 033b/17, 034a/16, 034b/12, 035a/16, 035b/1, 036a/2, 037a/8, 038a/6, 039a/2, 039a/7, 039a/15, 040b/5, 041a/9, 043a/10, 043b/13, 044b/4, 045a/14, 045a/16, 045a/17, 048a/16, 050a/6, 051a/13, 052b/5, 052b/7, 052b/10, 052b/13, 053a/8, 053a/16, 053b/7, 054a/2, 054a/3, 054a/13, 054a/14, 054b/8, 054b/16, 055b/13, 056a/10, 057b/1, 057b/4, 058b/3, 059a/1, 059b/15, 060b/10, 060b/12, 061a/2, 061b/2, 061b/3, 062a/1, 062a/7, 063a/12, 064a/7, 064b/11, 065a/17, 067a/5, 067a/17, 070b/7, 070b/15, 071b/8, 072a/3, 072b/7, 072b/15, 073a/6, 073a/7, 073b/2, 074b/12, 076a/13, 076a/15, 076b/1, 076b/17, 077a/2, 077a/4, 077b/5, 077b/14, 078a/8, 078b/8, 078b/14, 079a/1, 079a/5, 079a/12, 079a/13, 080a/2, 080b/6, 080b/7, 080b/8, 081b/2, 082b/4, 083a/12, 083a/16, 083b/12, 085a/11, 086a/9, 087a/11, 087b/3, 088a/9, 088b/7, 088b/14, 089a/17, 089b/7, 090a/1, 090a/6, 090b/1, 090b/4, 091a/14, 091a/15, 092a/6, 092a/7, 092a/17, 093a/14, 093b/1, 093b/2, 095a/14, 095a/15, 095b/2, 095b/16, 096a/7, 096b/6, 096b/8, 097a/2, 097a/11, 097a/14, 098b/15, 098b/16, 099a/8, 099b/3, 099b/8, 099b/10, 100a/12, 100b/5, 102a/8, 102a/14, 102a/15, 102a/16, 102b/2, 102b/13, 102b/15, 103a/3, 103a/9, 104a/8, 104a/9, 104a/11, 104a/12, 104b/10, 105b/11, 105b/14, 106a/1, 106a/5, 106b/5

anın : onun [T.]
a. 006b/15

anıŋ : onun [T.]
a. 008b/9, 026b/4, 026b/5, 030a/15, 061b/3, 077a/6, 077a/15

aʿnī : bundan anlaşılan şudur, yani [Ar.]
a. 044a/9, 074b/14

ʿ**Anḳā** : masal kuşu, Zümrüdüanka [T.]
ʿa.+ ya 036b/7
ʿa.+ yı 078a/16
ʿa. 065b/13

aŋla - : bilmek, kavramak, algılamak [T.]
a.- dı 001b/6, 004b/7, 035b/12, 048a/8, 054a/9, 057a/15, 057b/14, 066b/8, 067b/5,
088a/9
a.- dum 036a/3
a.- yasın 095a/2
a. 079b/2

anlar : onlar [T.]
a.+ a 004b/16, 008a/7, 008a/13, 018b/2, 022a/3, 022a/14, 024b/4, 034b/1, 034b/2, 035a/4, 039a/11, 045a/12, 049b/10, 053b/16, 058b/4, 063b/8, 064a/8, 068a/14, 069b/5, 069b/9, 079b/11, 082a/4, 085b/2, 085b/5, 088b/1, 089a/13, 091a/4, 092b/1, 096a/1, 096b/14, 098a/2, 098a/13, 098b/1, 100a/10, 101b/8, 101b/12, 102a/12, 104b/13, 104b/16, 105a/4
a.+ da 001a/15, 004b/16
a.+ dan 016a/8, 069b/15, 071b/12, 084b/9
a.+ ı 009b/5, 011b/5, 016b/16, 018b/2, 020b/9, 024b/5, 029a/4, 032b/7, 032b/9, 035a/5, 035a/14, 041b/11, 046b/9, 050b/3, 050b/12, 051b/5, 051b/12, 059a/10, 064b/7, 065b/15, 069b/9, 070b/2, 077a/11, 082a/10, 082a/11, 083a/3, 083a/4, 083a/6, 083b/7, 083b/11, 088a/1, 089a/11, 089a/13, 089a/15, 089b/11, 096a/12, 101a/13, 101b/1, 105b/17
a.+ uŋ 021b/14, 047b/12, 067a/4, 069a/14, 095a/1, 098b/12
a. 001b/9, 003a/13, 004b/2, 012a/6, 013b/12, 016a/5, 024b/15, 025b/2, 028a/14, 034a/12, 039a/13, 043b/6, 047a/6, 047b/14, 047b/15, 047b/16, 049a/4, 049a/7, 049b/8, 052a/8, 058a/12, 060a/17, 066a/2, 066b/13, 067b/11, 067b/13,

070a/1, 073a/17, 079a/8, 082a/2, 082b/9, 083b/13, 084b/13, 085b/6, 085b/14, 086a/14, 089b/8, 090b/8, 094b/7, 094b/17, 099a/9, 101b/10, 101b/11, 102b/6, 104a/11, 104b/17

ʿ**Anṭāş-ı Ḫān** : öz. is. [T.]
ʿa. 084b/6, 087b/12, 088a/8, 088a/16

ʿ**Anteriyye** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 017a/8

anuŋ : onun [T.]
a.+ dur 018b/6
a.+ la 021b/4, 052b/3, 053a/12, 090a/11, 090a/16, 093a/10
a. 001b/12, 005a/6, 005b/3, 006a/6, 009a/15, 010a/14, 010b/1, 010b/7, 011a/10, 014a/10, 019b/13, 020a/3, 022b/2, 022b/5, 022b/11, 026a/6, 027b/3, 029a/15, 031b/5, 033b/2, 033b/5, 036b/14, 040b/16, 043a/5, 050b/12, 053b/1, 053b/2, 055b/12, 056b/4, 056b/13, 057b/2, 059a/2, 060a/1, 061b/13, 062a/8, 062b/14, 065b/11, 067b/7, 067b/8, 068b/14, 075a/4, 076a/5, 076a/11, 078b/3, 079a/2, 083a/15, 086a/10, 089a/12, 090b/1, 094a/13, 096b/4, 097b/5, 098a/17, 098b/5, 100b/14, 102b/2, 102b/13, 103b/11, 104a/3, 104a/14, 104b/15, 106a/6, 106a/9, 106b/3, 106b/4, 107a/6

ʿ**ār** : utanma duygusu, haya [Ar.]
ʿa. 079b/17, 082b/4, 096b/4

ara - : aramak [T.]
a.- r 047a/8, 082a/16
a.- yu 098b/10
a.- yup 005a/11, 086a/8

ara : arasında, ortasında, içinde [T.]
a.+ da 027a/2, 031b/4, 041a/16, 043a/6, 051a/12, 062b/1, 072a/9, 076a/8, 080a/9, 086a/12, 087a/4, 091a/13, 091b/5, 099a/10, 105a/12
a.+ dan 033a/8, 034a/12, 076b/10, 080a/8, 086b/4, 100b/8
a.+ larında 082b/2
a.+ sına 077a/3, 082a/9
a.+ sından 019b/8, 098a/16
a.+ ya 042b/10, 050a/14, 078a/13, 097a/14

ʿ**Arab** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 021a/4, 021b/2, 031a/8, 097a/15

ārām : rahat, huzur [Far.]
ā.+ ı 026b/7, 032a/9, 078b/2, 079a/6, 084b/5, 087b/10, 097b/13, 097b/14, 097b/16, 105b/12
ā.+ ıdur 055b/3
ā. 009b/16, 015a/3, 015b/13, 016a/14, 023b/15, 024a/7, 028b/2, 034a/7, 035b/3, 038a/6, 042a/10, 049a/15, 050b/5, 051a/15, 052a/9, 052a/14, 077a/8, 081a/7, 089a/4, 099a/14, 099a/15, 101a/9, 103b/4

aran - : aranmak [T.]
a.- ıcaḳ 037b/5

ārāste : süslenmiş, donanmış [Far.]
ā. 018a/1

ʿ**Arcī** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 010b/3, 022a/12, 026b/3, 034a/6, 040b/14, 044a/5, 044b/12, 060b/2, 074a/1, 089b/1, 090a/3, 106a/2

ard : **1.** arka taraf, art [T.]
a.+ ılarınca 072b/10
a.+ ımuzcadur 065b/6
a.+ ından 016b/11, 018a/4, 089b/10

2. peşinden, ardı sıra [T.]
a.+ ınca 011a/8, 018a/11, 026a/12, 030b/13, 038a/8, 044b/9, 045a/8, 054a/17, 058a/6, 075b/4, 091a/17, 094a/13, 096a/15, 096a/17
a.+ unca 094a/13

ārī : asiller [Ar.]
ā. 067b/15

arḳa : arka, öbür yan [T.]
a.+ da 079a/4
a.+ dan 076a/15, 096a/10
a.+ sın 067b/7
a.+ sına 047a/8, 045b/1
a.+ sında 028b/15, 029b/13, 059a/3

a.+ sından 058b/16, 078b/14
a.+ ya 005b/7, 022b/16, 023b/4, 023b/9, 038a/4, 054b/5, 087a/8, 087a/17, 091a/10, 091b/6, 092a/5
a. 022b/13, 048b/17

armaġan : hediye [T.]
a. 088a/1

arslan : aslan [T.]
a. 001a/15, 052b/16, 053b/11, 067a/3, 078a/13, 080a/16, 081b/1

arş : arşın, eski bir uzunluk ölçüsü [T.]
a. 035a/15

ʿ**arş** : **1.** : gök [T.]
ʿa.+ a 090a/13, 092a/8

2. : taht, makam [Ar.]
ʿa. 103a/10

artıḳ : fazla, fazlalık [T.]
a. 035a/13, 058a/13, 079a/16, 080a/10, 082b/11

artuḳ : çok, pek çok [T.]
a.+ dur 055a/6
a. 008a/10, 011b/11, 023b/15, 024a/15, 035b/9, 079a/16, 080b/3, 082b/11, 086a/13

aru : temiz, saf [T.]
a. 021b/14, 068a/1

ʿ**arż** : **1.** : toprak, yer [Ar.]
a. 031a/9, 069a/11, 072b/17, 093b/7

2. : gösteri, sunuş [Ar.]
ʿa.+ ı 055a/5, 100b/14
ʿa. 010a/11, 019a/4, 042b/15, 043b/16, 091a/4, 107a/1

ārzū : istek [Far.]
ā.+ lar 037a/16
ā. 073a/9

aş - : asmak [T.]
a.- alum 051b/1
a.- am 031b/1
a.- dı 013b/10, 046b/13
a.- dılar 025a/2, 041b/4, 057a/8, 064b/10
a.- duŋ 014b/8

aşıl - : asılmak [T.]
a.- ılmış 106a/15
a.- ılu 032a/1, 098b/16, 099a/5

ʿ**asā** : baston [Ar.]
ʿa. 027a/10, 032b/2, 032b/8

ʿ**asākir** : askerler [Ar.]
ʿa.+ e 014a/9, 040a/14, 041a/15
ʿa.+ i 008b/11, 072b/11, 097b/1, 105b/12
ʿa.+ in 047a/2, 058b/10, 083b/9, 097a/5, 104a/13
ʿa.+ ine 053b/14
ʿa.+ le 001a/5, 008b/7, 025a/16, 056b/6, 058b/12, 083b/12, 083b/16, 094a/13, 106b/6
ʿa.+ ler 003a/3, 013a/16, 013b/1, 025b/1, 059a/17, 094a/3
ʿa.+ üŋ 094b/17
ʿa. 012a/10, 025a/15, 040b/11, 042b/8, 044b/11, 045a/8, 048b/6, 050a/8, 051b/17, 058a/4, 058b/7, 059b/10, 067a/12, 068b/11, 075b/7, 081b/4, 081b/6, 085b/15, 095a/9, 097b/2, 098a/5, 099a/1, 101a/13, 103a/15

āsān : kolay [Far.]
ā. 003b/10, 026b/12, 044a/13, 052b/5, 052b/12, 078b/9, 079a/2, 089a/13

āsār : eserler [Ar.]
ā. 012a/1, 047a/6, 072a/17
āsāyiş : emniyet, güvenlik [Far.]
ā. 097b/14, 097b/16, 101a/8

aṣfā : en saf ve temiz olan [Ar.]
a. 105b/4

aṣfiyā : içi saf ve temiz olanlar [Ar.]
a. 107a/15

aṣġar : en küçük [Ar.]
a. 001a/16

aṣġarī : en az, en küçük olan [Ar.]
a.+ nüŋ 067a/2

aṣḥāb : Peygamberimiz Hz. Muḥammed'i sağlığında gören, sohbetinde bulunan Kur'an'ı ve İslam'ı bizzat kendisinden öğrenen İslam büyükleri [Ar.]
a.+ ın 001a/1

ʿ**āṣī** : baş kaldıran, isyan eden [Ar.]
ʿa. 008a/5, 011b/14

ʿ**asker** : asker, leşker [Ar.]
ʿa.+ ānda 058a/1
ʿa.+ de 101b/5
ʿa.+ den 014a/10, 045b/5, 049b/2
ʿa.+ e 009b/4, 017a/5, 039b/8, 040a/14, 046b/5, 055a/15, 059a/8, 067b/1, 069a/10, 077b/17, 082a/11, 100a/7, 104b/15, 105b/15
ʿa.+ i 011a/13, 016b/12, 020a/9, 023b/15, 024a/1, 025a/13, 030b/1, 031a/5, 035a/2, 035a/11, 037b/3, 037b/13, 039a/13, 041a/17, 042b/10, 045a/7, 045b/15, 046b/7, 046b/8, 047b/12, 048b/9, 056b/15, 060a/5, 060a/14, 061a/14, 063a/2, 063b/2, 063b/7, 065a/13, 065a/14, 066a/16, 068b/17, 069a/6, 069b/17, 071a/16, 072b/10, 073a/5, 074b/3, 074b/7, 074b/11, 075a/3, 075a/7, 075a/10, 075a/11, 075b/1, 084a/2, 084b/4, 084b/13, 088a/4, 088a/7, 089a/5, 089b/8, 090b/17, 091a/1, 092a/8, 092a/10, 092b/11, 093b/4, 093b/10, 093b/15, 094a/5, 096a/11, 097a/15, 097b/16, 100a/11, 100a/12, 100b/11, 100b/16, 101a/5, 101a/11, 105a/4
ʿa.+ idür 013b/4
ʿa.+ imi 103b/9
ʿa.+ imle 084b/8
ʿa.+ in 011b/3, 038a/8, 060a/13, 067a/9, 074a/7, 093a/2, 093a/5, 098a/1
ʿa.+ inde 086a/5
ʿa.+ inden 020b/11, 089b/4, 096a/11
ʿa.+ ine 006a/8, 023b/11, 029b/1, 032b/13, 044a/6, 047b/8, 048b/4, 068b/15, 072b/5, 072b/8, 074b/9, 075a/1, 080b/13, 081b/3, 103b/16
ʿa.+ ini 011b/1, 031b/8, 038a/10, 039a/14, 039a/15, 062b/8, 067a/10, 069a/7, 069b/13, 085b/12, 095b/4
ʿa.+ le 046b/15, 058a/5, 068a/1, 071b/7, 094b/17, 095a/2
ʿa.+ ler 013b/4, 095a/1, 097b/2
ʿa.+ leri 094b/1
ʿa.+ lerine 069b/3, 095b/16
ʿa.+ üm 029a/3, 029a/5, 079b/7, 084b/6, 085a/3
ʿa.+ ümle 085a/2
ʿa. 008a/7, 008a/14, 008b/5, 010b/15, 011b/5, 014b/13, 016a/10, 016b/8, 016b/16, 017a/9, 017b/16, 020b/4, 022a/8, 023a/16, 024a/11, 025a/16, 025b/13, 027a/3, 030a/6, 031b/15, 032a/2, 033a/15, 034a/11, 034b/6, 035a/1, 035a/13, 037a/12, 037b/13, 038a/2, 038a/6, 039b/2, 039b/12, 042a/7, 042a/10, 042b/16, 044b/9, 045b/10, 045b/11, 046a/12, 047b/9, 048a/13, 048b/5, 049a/6, 051a/1, 051b/15, 052a/3, 055a/14, 056b/5, 056b/9, 058a/6, 059a/17, 063a/5, 063a/10, 063b/15, 068b/10, 069a/1, 070a/15, 070b/3, 071b/9, 072a/1, 072b/11, 072b/12, 073a/5, 074a/1, 074a/4, 074b/14, 074b/16, 075a/12, 075a/14, 075a/15, 075a/16, 075b/16, 076a/1, 077a/13, 077b/10, 078a/1, 078a/8, 078a/15, 078b/11, 079a/6, 079a/7, 079b/12, 080a/3, 081a/13, 081b/5, 083b/9, 083b/10, 083b/14, 084a/1, 084a/4, 084a/7, 084a/16, 086b/15, 088a/2, 088a/5, 088b/12, 089b/3, 090b/16, 092b/2, 092b/16, 093a/1, 094a/2, 094b/5, 095a/3, 095a/9, 097a/6, 097b/15, 098a/9, 099b/10, 100b/12, 100b/15, 100b/16, 105a/17, 106b/8, 106b/11

aṣl : hakikat, gerçek [T.]
a.+ ı 014b/8, 040b/1, 040b/9, 044a/2, 047a/7
a.+ ınadur 094b/14

aṣlā : hiçbir zaman [Ar.]
a. 001a/17, 040a/1, 040b/4, 077b/16, 080a/7, 083a/9, 103b/7

āsūde : sessiz, sakin [Far.]
ā. 021b/15

āsumān : gök, sema [Far.]

ā.+ a 006a/7, 027b/4, 032b/8, 045a/13
ā.+ ı 042a/3
ā. 005a/16, 012a/1, 012a/13, 016b/17, 017a/14, 019a/5, 033a/6, 048b/7, 049b/9, 052a/4, 067a/11, 103a/10

aşaġa : alt taraf, aşağı[T.]
a.+ dan 024b/10
a. 006b/11, 007a/5, 038b/6

aşcı : aş pişiren [T.]
a. 075b/7

ʿ**āşıḳ** : aiık, aşırı seven kimse[Ar.]
ʿa. 057a/10, 092a/15, 092b/15, 102a/4
ʿa.+ ı 107a/4

ʿ**āşıḳāne** : aşığa yakışır biçimde [Ar.]
ʿa. 092a/16

āşiḳār : gözle görülebilen, meydanda [Far.]
ā.+ a 064a/11
ā. 002b/5, 005a/8, 006b/11, 015b/8, 034b/7, 038b/2, 054a/7, 055a/8, 056a/6, 067b/16, 081b/7, 082a/12, 082b/13, 083a/1, 092a/8, 095a/12, 100b/13, 100b/17

at - : atmak, fırlatmak[T.]
a.- asız 069a/9
a.- dı 004a/4, 007a/4, 008b/13, 014a/10, 016a/7, 017a/16, 017a/17, 020a/4, 020a/15, 025a/4, 027a/1, 027a/11, 029a/7, 030a/1, 030b/15, 032b/4, 034b/11, 045a/17, 056a/6, 059a/10, 066b/9, 081a/4, 081b/9, 081b/12, 092b/10, 100a/5
a.- dılar 045a/12, 060a/9, 062b/5, 078a/6, 079b/17, 100b/1
a.- duḳ 018b/5
a.- up 009a/11, 013b/9, 035a/17, 069a/13

at : at [T.]
a.+ a 022b/17, 031a/14, 080a/3
a.+ ı 006a/10, 030b/6, 049a/10, 053a/8, 060b/8, 080a/3
a.+ ıma 102b/10
a.+ ın 010a/10, 010a/11, 022b/10, 023a/15, 030b/7, 042b/2, 055b/7, 076a/4, 076b/6, 096a/13, 096b/6, 099b/5
a.+ ına 026a/3, 040b/5, 069b/1, 082a/16, 085b/17, 087a/15
a.+ ından 017a/3, 022b/3, 055b/8, 071b/3
a.+ ını 006a/11, 010a/5, 023a/12, 030b/17, 047a/9, 071a/9, 077a/14, 077b/14, 078b/8, 079a/1, 080b/4, 082a/16, 087a/1, 087a/13, 087b/3, 091b/4
a.+ ınuŋ 041a/8
a.+ lar 009a/11, 028a/13, 040a/17, 086a/2, 099a/14
a.+ ları 006a/2, 010a/6, 100b/2
a.+ larındasun 020a/14
a.+ uŋ 005b/8, 023b/4, 038a/5, 052b/6, 054b/4, 087a/8, 091b/7
a.+ un 079a/4
a. 012b/7, 012b/13, 014b/7, 014b/15, 015b/1, 018a/2, 020b/4, 022a/15, 022a/17, 022b/11, 023a/7, 030b/7, 030b/8, 031a/11, 031a/14, 037b/4, 042a/4, 042a/14, 049a/11, 050a/4, 050a/5, 058b/16, 060a/10, 060b/13, 076b/13, 078b/6, 080a/14, 082a/9, 086a/1, 091b/13, 097a/4, 097b/7

at : isim, ad [T.]
a.+ ın 066a/6

ata : baba, cet, ecdat [T.]
a.+ m 039a/2, 055a/7
a.+ mı 080b/5
a.+ muŋ 026b/3, 027a/16, 027b/1
a.+ muza 107a/12
a.+ ŋ 051b/4
a.+ sı 004a/3, 006b/7, 015b/15, 051a/13, 075a/12, 092a/16, 106b/5
a.+ sına 062a/4, 067b/14
a.+ sını 080b/12
a. 010a/8, 023b/13, 024a/17, 040b/12, 059b/4, 060b/6, 080a/7, 086a/4, 092b/5, 097b/9, 099a/3, 100b/4

ʿ**aṭā** : hediye, bağış, ihsan [Ar.]
ʿa.+ lar 053b/12, 053b/14
ʿa. 029a/10

ateş : ateş, od [T.]
a.+ e 057b/10

a.+ ine 007a/6, 033b/12, 043a/11
a.+ ler 014a/5, 023b/3, 055a/15, 072a/2, 076b/10
a. 006a/6, 024b/6, 024b/17, 045a/12, 066a/11, 105b/7

āteş-tāb : ateş gibi [T.]
ā.- 037b/10, 043b/17

atıl - : atılmak [T.]
a.- a 086a/1
a.- dı 009a/8, 012a/14, 028a/11, 031a/6, 040b/15, 041a/8, 042a/2, 067a/13, 067a/16, 079a/15, 084a/17, 084b/2, 087b/8, 097b/3
a.- up 017a/14, 018a/6, 020a/11, 027a/4, 028a/11, 029b/6, 030b/5, 034b/17, 042a/2, 045b/2, 047a/14, 048b/6, 049b/6, 050a/12, 054a/10, 059b/3, 067a/15, 076b/16, 079a/15, 081b/6, 084b/2, 091b/7

aṭlās : kıymetli bir kumaş cinsi [Ar.]
a.+ dan 036a/17

atlu : atlı [T.]
a.+ dan 001a/17
a.+ yı 071b/16
a. 050a/17, 059b/16, 061a/4, 071b/16, 089b/5, 093b/9

avā : gürültü patırtı [Far.]
a. 069b/2

ʿ**avālim** : Dünyalar, âlemler [Ar.]
ʿ.+ ler 088b/16
ʿ. 041b/15, 067b/16, 086b/15

āvāre : serseri, derbeder [Far.]
ā.+ si 055a/4

āvāz : yüksek ses [Far.]
ā.+ ı 028a/13, 067a/8
ā.+ ları 067a/2
ā. 019a/7, 082b/2, 094a/10, 106a/17

ʿ**avnullah** : Allah'ın yardımı [Ar.]
ʿa. 056a/11, 083a/13, 100a/1

ʿ**avret** : vücûdun mahrem yerleri, edep yerleri [Ar.]
ʿa. 048b/12, 061b/10

avuç : elin iç tarafı [T.]
a. 050b/15

ay : ay, zaman dilimi [T.]
a. 003b/8, 024a/1

ayaġ : ayak [T.]
a.+ a 029a/4, 034b/12, 040a/17, 086a/2, 096b/8, 100b/3
a.+ ı 039b/13, 098a/15
a.+ ına 002a/6, 003b/8, 021b/12, 031a/14, 065b/11, 067b/8, 095b/17, 097a/6, 106b/14
a.+ ından 086a/1

ayaḳ : ayak [T.]
a.+ dan 064b/9
a.+ lar 020a/12, 028a/10, 042a/1, 042b/12, 079a/14
a.+ ları 018b/7, 029b/11, 072a/6
a.+ ların 026a/4, 031a/1, 078a/9
a. 001b/9, 005b/1, 009a/8, 013a/8, 015a/10, 016a/6, 023a/8, 023b/12, 036b/11, 040b/6, 049b/6, 060a/6, 062a/14, 066a/8, 078a/1, 080a/6, 083b/17, 084b/2, 087b/8, 092b/5, 097b/3

ʿ**ayāl** : topluluk, aile [Ar.]
ʿ.+ ın 038b/13
ʿ.+ in 002b/8

aʿ**yān** : bir yerin ileri gelen, nüfuzlu kişileri [Ar.]
a.+ ı 003b/1
a. 046a/7, 096b/14

ʿ**ayān** : gözle görülür bir şekilde açık ve belli olan, âşikâr [Ar.]
ʿa.+ ānı 003b/14, 025a/14, 078b/14
ʿa. 001a/8, 009b/7, 015b/4, 016a/5, 016b/10, 017b/15, 031a/7, 033a/9, 049b/15, 050b/13, 056b/9, 057b/12, 087b/13, 097a/8, 100b/9, 100b/12, 101a/12, 101a/14, 102a/12

ayas : kölelere verilen ad [T.]
a. 002a/16

āyāt : işaretler, belirtiler [Ar.]
ā.+ ı 097a/7
ā. 013b/9, 061a/3, 064a/11, 094a/15

ʿayb : utanılacak şey, kusur [Ar.]
ʿa. 048a/6, 083a/4

āyet : ayet [Ar.]
ā. 094a/11

ayıl - : ayılmak, uyanmak [T.]
a.- dı 030a/1

ayır - : birbirinden uzaklaştırmak [T.]
a.- u 038b/10, 080a/16, 080b/17, 090a/15, 098b/11
a.- up 037a/7

ayırma - : ayırmamak [T.]
a. 093a/12

āyīn : töre, adet [Far.]
ā. 061b/17

āyine : ayna [Far.]
ā. 030a/2

ʿayn : kendisi, aslı, görünüş [Ar.]
ʿa. 016b/10, 049b/15, 058a/16, 065b/10

ʿayne'l-yaḳīn : görülerek elde edilen kesin bilgi [Ar.]
ʿa. 058a/3, 064b/7, 064b/8, 064b/9

ayrıl - : ayrılmak [T.]
a.- dı 023b/13, 052a/6
a.- dılar 011a/12
a.- madı 069b/15
a.- up 055b/3, 081a/1

ayrılma - : ayrılmamak [T.]
a.- dı 057a/11
a.- yup 085b/14

ayru : ayrı, başka [T.]
a. 054b/14, 055a/5, 078a/15, 086b/13, 104a/12, 105b/11

ayruḳ : başka, ayrı [T.]
a. 096b/16

ʿayyār : hilekâr, dolandırıcı [Ar.]
ʿ.+ a 040a/4, 043b/2, 050a/3, 066a/14, 066b/5, 098b/10, 102a/9, 103a/13
ʿ.+ ı 075a/8, 098b/8, 105b/9
ʿ.+ ına 067b/1, 075a/5, 089a/8
ʿ.+ ındur 013a/15
ʿ.+ ları 074a/12, 103a/14
ʿ.+ um 102a/8
ʿ. 008b/2, 013b/2, 013b/7, 014a/8, 024b/16, 034b/4, 041b/3, 041b/7, 045a/9, 049b/12, 064b/13, 085b/9, 095b/7, 099a/7, 102a/13, 102b/8, 103b/5, 105b/3

ʿAyyār-ı Badılda : öz. is. [Ar.]
ʿa. 013a/15

ʿAyyār-ı Selīm : öz. is. [Ar.]
ʿa.+ e 004b/6
ʿa. 004b/7

az : çok olmayan, biraz, küçük bir bölüm, [T.]
a. 018a/12, 043b/4, 102b/16

aʿżā : vücut parçaları, organlar [Ar.]
a.+ lar 012a/4, 067a/12
a. 030b/10, 084b/2, 087b/8, 088a/5, 106a/1

ʿaẕāb : günah işleyenlere ölüm sonrası verilecek ceza [Ar.]
ʿa.+ ından 103b/7
ʿa.+ uŋdan 107a/11

āzād : hür, özgür [Far.]
ā. 054b/8

āzāde : hür [Far.]
ā.+ ler 036a/12, 036b/16
ā. 043a/3

aʿẓām : en büyük, çok büyük[Ar.]
a.+ ı 055b/13, 063a/14, 072a/4, 072b/8, 103a/2, 105b/15
a.+ la 055b/15
a. 003a/6, 084a/15, 107a/14

āẕān : kulaklar [Ar.]
ā.+ nın 014b/4

azın azın : azar azar [T.]
a. 043b/10

ʿ**aẕīm** : **1.** : büyük, ulu, yüce [Ar.]
ʿa.+ liğini 067b/5
ʿa. 019b/7, 027a/5, 049a/1, 072a/2, 072a/8, 072b/14, 077b/16, 087a/3, 103a/17, 106a/7

2. : kesin karar, irade, gayret [Ar.]
ʿa. 049b/17, 059b/9, 066a/11

ʿ**azīme** : sebat, kararlılık [Ar.]
ʿa.+ m 091b/15

ʿ**azīmet** : yol çıkma, gitme [Ar.]
ʿa. 090b/9

ʿ**azīmü'ş-şān** : derecesi ve mertebesi çok yüksek olan Allah [Ar.]
ʿa. 020b/18

ʿ**azīz** : kıymetli, değerli [Ar.]
ʿa.+ āne 049b/12, 052b/11, 092a/7
ʿa.+ i 003a/2
ʿa. 036b/17, 046a/4, 046a/9, 089a/3

ʿ**Azīz** : öz. is. [Ar.]
ʿa.+ e 034b/1

ʿ**Azīz-i Mıṣrī** : öz. is. [Ar.]
ʿa.+ yem 034a/10

ʿ**azl** : geri çekme, görevine son verme [Ar.]
ʿa. 004b/11, 004b/14

ʿ**azm** : azim, niyet, karar [Ar.]
ʿa.+ i 037a/11, 048a/14, 048a/16, 049b/2
ʿa. 002b/8, 011a/12, 011b/1, 011b/5, 014a/13, 014a/15, 021b/11, 022a/7, 027b/15, 028a/4, 030a/11, 038a/9, 056a/14, 056b/7, 057b/16, 058a/8, 065a/10, 065b/1, 068b/4, 074a/4, 076b/6, 089a/9, 093b/4, 096a/13, 099b/5

azmā : denemiş, denenmiş [Far.]
a. 106a/3

ʿ**Azm-i Mıṣrī** : öz. is. [Ar.]
ʿa. 034b/3

azu : azı dişi [T.]
a.+ ları 067a/7

ażvā : ışıklar, aydınlıklar [Ar.]
a. 087b/7

ʿ**azze :** "Aziz olsun!" anlamında padişahlar için dua sözü [Ar.]
ʿa. 092b/9

-B-

bā- : başına getirildiği Arapça ve Farsça kelimelere "-li" veya "ile" anlamı veren bir ön ek [Far.]
b. 004b/5, 030b/15, 031a/8, 031a/14, 034b/1, 037b/7, 037b/8, 037b/9, 037b/10, 038a/11, 038b/13, 044a/12, 044a/17, 044b/4, 046a/15, 049b/7, 054a/3, 056b/15, 057a/7, 060a/13, 063a/7, 069b/16, 070a/14, 072a/9, 072b/10, 075b/15, 087b/15, 090b/15, 092a/4, 093a/16, 095b/9, 096a/11, 097a/12, 099a/14, 101a/6, 101a/16, 103a/1, 105a/12

bāb : kapı [Ar.]
b.+ ını 003b/7
b. 053b/15, 087b/15

baba : ata, peder, baba [T.]
b.+ sı 034a/4
b. 059b/4, 070a/5, 099a/4

bād : **1.** : rüzgâr [Far.]
b.+ ı 060a/13
b. 032a/6, 050b/3, 054b/6, 057a/16, 061b/15, 061b/17, 073b/14

2. : hızlı koşan at [Far.]
b. 044a/12

baʿd : ondan sonra [Ar.]
b.+ ı 025b/6

bādāş : ödül, mükâfat [Far.]
b. 008b/5

bāde : şarap, içki [Far.]
b. 006a/17, 029a/9, 086b/2, 090b/5, 095b/9

baʿde : sonra [Ar.]
b. 007a/16, 099a/15

baʿde-hū : ondan sonra [Ar.]
b. 006b/10, 008a/8, 022a/14, 024a/2, 031b/13, 034b/15, 055a/10, 055b/5, 057b/4, 066a/3, 066a/12, 090b/4, 096b/6, 098b/17

Bādıldā : öz. is.(?)
b.+ ya 095a/14, 095b/7
b. 013b/5, 013b/13, 014a/2, 014a/9, 028b/8, 029b/12, 031b/13, 035a/6, 049b/4, 095b/10

bād-ı şabā : doğudan esen hoş ve hafif rüzgâr [Far.-Ar.]
b. 013a/11, 016a/4, 017b/15, 037b/4, 044a/1, 061a/2, 074a/8, 092b/11, 093b/8

bāġ : bağ, meyve bahçesi, gezinti yeri [Far.]
b.+ a 054b/15
b.+ ı 093a/14
b.+ lara 097a/3
b.+ lardan 097a/4
b.+ ların 032b/17
b.+ larını 032b/13, 091b/10
b.+ uŋsın 067b/9
b.+ uŋsun 055a/3
b. 001a/4, 089a/2, 107a/8

bağlu : bağlı, bağlanmış olan[T.]
b. 006b/11, 016a/6, 064b/5, 083a/12, 087a/9, 087b/1

2. : kapalı [T.]
b. 073b/13

Baġdād : öz. is. [Ar.]
b.+ a 002a/2, 013a/16, 016b/11, 037a/10, 038a/13, 039a/10, 063b/3
b.+ da 008a/16
b.+ dan 039b/12
b.+ ı 038b/12, 048a/4
b.+ uŋ 038b/9
b. 003b/1, 003b/5, 019a/5, 021b/11, 024b/1, 030a/4, 034a/15, 038a/9, 039a/11

bağır - : bağırmak, haykırmak [T.]
b.- ırken 044a/15

bağışla - : bağışlamak [T.]
b.- dum 057a/6, 061b/15

bağla - : bağlamak [T.]
b.- dı 017a/9, 024a/4, 030a/2, 031a/14, 031b/12, 031b/14, 034a/1, 051a/1, 051a/9,
059b/1, 067a/17, 071b/15, 072b/11, 076a/1, 076b/17, 077a/4, 082b/16, 085b/13, 086b/6,
091a/15, 095b/15, 098b/10, 103a/13
b.- dılar 027b/13, 038b/7, 079a/9, 082b/15, 105a/10
b.- nup 106b/9
b.- yu 022b/7
b.- yup 022a/15, 024a/2, 032b/5, 033a/15, 035a/7, 037a/12, 081a/13, 082a/11, 091b/9

bağlan - : bağlanmak [T.]
b.- dı 091a/1
b.- up 008b/8, 010a/10, 015a/17, 019b/7, 023a/11, 025b/12, 026a/16, 030a/11, 034b/8, 042a/13, 049b/1, 050a/8, 058b/15, 077a/12, 078b/3, 080a/13, 083a/7, 083b/1, 086b/15

bağır : bağır, kalp [T.]
b.+ ımı 033b/13, 070a/8
b.+ ına 016b/15, 032b/16, 056b/11, 061b/14
b.+ umı 032a/12

bahādır : kahraman, yiğit [Far.]
b.+ lar 097a/16
b.+ lara 102b/1
b.+ ları 053a/2
b. 005a/15, 008a/16, 015b/11,

019a/6, 019b/14, 020b/7, 033a/4, 035b/4, 039b/9, 040a/8, 041b/12, 046a/10, 050a/1, 059a/1, 059b/17, 061a/4, 074b/8, 075a/3, 083a/9, 083b/3, 090b/12, 095a/4, 096a/4, 099b/8, 102b/6, 102b/12, 104b/17

bahār : bahar [T.]
b. 067a/2, 086b/12

bā-hem : bir arada, birlikte [Far.]
b. 030a/16

bāhir : ayan beyan, apaçık [Ar.]
b. 001a/9

baḫr : deniz, derya [Ar.]
b.+ e 066a/1
b. 066a/13

baḫş : bağış, ihsan [Far.]
b.- ı 061b/11
b. 011a/2, 039a/6, 088b/2, 088b/4

baḫşiş : asıl ücretten başka verilen ek para [Far.]
b.+ ler 104a/17

baḫt : kısmet, nasip [Far.]
b.+ ulu 060a/1, 090b/8, 093a/17, 093b/1, 094a/12, 095a/5

baḳ - : bakmak [T.]
b.- a 034a/13
b.- ar 004a/4, 009a/14
b.- arsın 058a/15
b.- dı 005b/4, 007b/12, 010a/6, 013b/9, 028b/13, 030a/1, 030a/4, 034a/6, 038b/15, 065b/4, 068b/15, 069a/5, 069a/10, 070a/4, 071b/15, 072b/2, 081b/17, 082b/9, 085b/8, 088a/7, 088a/11, 090a/15, 091b/2, 094b/8, 098a/1, 098a/3, 098b/13, 101a/11, 101b/1, 102b/16, 104b/9, 106a/11
b.- dılar 007b/6
b.- ıŋ 086a/8
b.- up 005b/9, 029a/17, 037b/8
b. 004a/7

baḳır : bakır [T.]
b.+ ı 007b/8
b. 059b/3, 092b/6

bāḳī : sürekli kalıcı, sonsuz [Ar.]
b.+ ler 085b/9
b.+ lere 070a/16
b.+ leri 086a/11, 099a/9
b.+ lerin 067b/3, 082a/7
b.+ lerüŋ 089b/13
b.+ lerine 086b/6
b.+ si 043b/12, 101b/2
b.+ sin 090b/17
b. 018a/12, 020b/11, 038a/8, 078b/7, 101b/17

baḳma - : bakmamak [T.]
b.- yup 037b/16, 050b/2, 081a/5

baḳraç : bakraç [T.]
b. 082a/10

bāl : **1.** : gönül, kalp [Ar.]
b. 021b/11

2. : kanat [Far.]
b. 086b/6

bālā : yukarı [Far.]
b.+ ya 065b/17
b. 030a/8, 040a/8, 040b/9, 059b/11, 063b/7, 066a/7, 080b/4, 084a/7, 086b/16, 094a/2, 104a/13, 104b/6, 106b/11

balçıġ : balçık, bataklık [T.]
b.+ a 060b/7

balçıḳ : balçık, bataklık [T.]
b.+ dan 060b/10

balıḳ : balık [T.]
b. 020b/9

baŋa : birinci teklik kişi zamiri, ben'in yaklaşma hâli [T.]
b. 001a/8, 001b/1, 003a/12, 003b/17, 004a/1, 006b/1, 007a/3, 007a/7, 008a/4, 008a/5, 010a/15, 013b/8, 014b/3, 015a/4, 016b/5, 018b/11, 019b/14, 022a/6, 026b/14, 027a/14, 028b/6, 031b/11, 032a/13, 037b/1, 037b/6, 038b/3, 043b/2, 044b/13, 047b/16, 049b/15, 053a/13,

053b/10, 058a/15, 059a/11, 061b/16, 062b/6, 064b/17, 065a/16, 066a/14, 089b/1, 091b/2, 093a/4, 093a/15, 095b/2, 095b/4, 095b/6, 096a/4, 096a/5, 096b/3, 096b/4, 096b/11, 096b/12, 096b/16, 097a/10, 098a/9, 098a/12, 101b/15, 102a/5, 103b/8, 104a/2, 106a/4, 106a/13

Bānū : öz. is. [Far.]
b.+ yı 055a/10, 055b/5, 056b/3
b. 045b/14, 055a/6, 055a/8, 056a/1, 056b/17, 057a/11, 062a/7

bār : var, mevcut [T.]
b. 104a/13

bārān : **1.** : yağdıran [Far.]
b.+ ı 040a/16, 044b/7, 047a/5
b. 066a/11

2. : yağmur [Far.]
b. 084b/3

bāregāh : saray [Far.]
b.+ dan 024a/17, 031b/6
b.+ ı 020b/12, 028b/10, 029b/9, 045b/12, 075b/3, 093b/11
b.+ ına 040a/7, 046a/14, 086a/8, 098a/5
b.+ ında 032a/8, 047a/10
b.+ ından 040b/2, 086a/5
b.+ ını 007b/16, 074a/13, 086a/8
b.+ lar 039a/10, 041a/16, 045b/9, 047a/14, 075b/4, 086a/2
b.+ lardan 035b/6, 040a/5, 040b/1, 047b/11
b.+ ları 010a/4, 047b/1
b.+ ların 022a/8, 047b/10, 073a/4, 090b/11
b.+ larına 033a/8
b.+ larun 010b/17
b. 036a/17, 039b/5, 040a/17, 047a/6, 061b/9

bārekallah : Allah mübarek etsin. [Far.]
b. 102a/9

bārgāh : saray [Far.]
b.+ larda 010a/7
b.+ ların 072a/9
b. 045a/6

barış - : barışmak, sulh [T.]
b.- dılar 054b/12

bārī : **1.** : hiç olmazsa, hiç değilse [Far.]
b. 005a/7, 006b/1

2. : öyle ise [Far.]
b. 033b/10, 047a/10

bārigāh : saray [Far.]
b.+ a 095b/16
b.+ lar 082b/3
b. 088b/12

barmaġ : parmak [T.]
b.+ ı 062b/3

baş - : **1.** : baskın yapmak [T.]
b.- dı 038a/10, 040b/9

2 - : basmak [T.]
b.- dı 017b/3
b.- dılar 025a/2
b.- duġı 039b/13
b.- uban 041a/14, 046a/11, 051b/7
b.- up 014b/4, 016b/15, 023a/5, 023b/2, 092a/3

3 - : sarmak, kucaklamak [T.]
b.- dı 032b/16, 056b/11
b.- up 061b/14

bā-ṣafā : zevkle [Ar.]
b. 044a/14, 044b/3, 069a/13, 093b/6, 093b/14

başar : görme yeteneği, görüş [Ar.]
b. 086b/3, 095b/6

başıl - : basılmak [T.]
b.- a 016b/3, 082b/14

başīr : görüp anlayan [Ar.]
b. 007b/15

başīret : doğru görüş, sağgörü [Ar.]
b. 003a/13, 022a/9

Başra : öz. is. [Ar.]
b.+ ya 037a/6

Basuban : öz. is.?
b.+ a 085b/4
b. 102b/10

baş : **1.** : baş, kafa [T.]
b.+ a 008a/3
b.+ dan 005b/12, 023b/8, 030b/12, 041a/15, 044a/14, 047a/17, 061a/12, 078a/11, 091b/6, 092a/3
b.+ ı 004a/2, 012b/8, 014b/17, 017a/1, 017b/4, 028a/3, 033b/11, 034a/4, 040b/2, 041a/8, 044a/15, 047a/10, 054a/16, 059a/14, 067a/8, 069a/15, 069b/1, 072a/16, 076b/2, 080a/5, 082a/16, 082b/1, 085b/16, 098b/12
b.+ ım 099b/4
b.+ ımı 080b/16
b.+ ın 019b/14, 029a/17, 040a/13, 040b/3, 041a/7, 047a/8, 047a/10, 054b/6, 061b/3, 078b/6, 095b/7, 097a/11
b.+ ına 005b/8, 007b/9, 012b/12, 013a/3, 023a/6, 023b/4, 025b/7, 029a/14, 030a/9, 034b/12, 040b/4, 041a/8, 044a/3, 052b/10, 053a/2, 053b/7, 053b/9, 059a/13, 063b/10, 064b/6, 069a/16, 071a/15, 079a/3, 079a/4, 080b/15, 081b/13, 082b/1, 085b/17, 087a/7, 087a/8, 090b/1, 090b/2, 090b/3, 096b/10, 098b/13, 099a/8
b.+ ında 013b/16, 025b/14, 025b/15, 040a/9, 071a/11
b.+ ından 009a/17, 014a/4, 030a/15, 031a/12, 034b/12, 043b/14, 054b/16, 070a/7, 075b/5, 081a/2, 096b/8, 106b/14
b.+ ını 003a/6, 005b/8, 010a/4, 010a/14, 010a/16, 010b/8, 014a/11, 016b/2, 018b/6, 023b/4, 029a/12, 031a/4, 038a/4, 040b/2, 045b/3, 046b/13, 048a/1, 057a/8, 069a/15, 069a/16, 072a/14, 073a/3, 076a/11, 076b/13, 079a/4, 081a/3, 086a/9, 087a/8, 092a/5, 093a/17, 096b/3, 097a/12, 104a/12, 104b/9, 106b/12
b.+ lar 011a/16, 012a/14, 013a/8, 015a/10, 017a/14, 018a/6, 023a/8, 023b/12, 028a/11, 028a/12, 031a/6, 034b/17, 042a/2, 046b/2, 047a/14, 048b/10, 048b/11, 049b/6, 059b/1, 066a/8, 067a/13, 070b/17, 079a/15, 081b/7, 084b/2, 092b/5, 097b/5, 101a/1, 105b/1
b.+ lardan 029a/17, 064b/4
b.+ ları 011b/17, 074b/2
b.+ ların 045a/12
b.+ larına 068a/2, 069a/12, 069a/14, 079b/3, 086b/1
b.+ larını 011b/14, 016b/3, 063b/17, 064b/7, 098b/11
b.+ larun 082a/15
b.+ lu 020b/3, 050b/2, 060a/7, 084a/14
b.+ u 009a/8, 056a/10, 059b/11, 072b/17
b.+ uma 085a/15
b.+ uŋ 010a/7
b.+ un 013b/6
b.+ uŋa 010b/13
b.+ uŋı 010b/3
b. 005b/17, 006a/9, 008b/11, 016a/6, 016a/11, 017a/1, 018a/6, 018b/3, 018b/6, 018b/9, 022b/16, 044a/7, 051b/11, 056b/4, 060a/6, 061b/6, 070a/5, 071a/17, 080a/6, 081b/13, 084b/2, 085b/16, 087b/8, 088a/6, 092b/4, 097b/3, 102a/4

2. : kişinin kendi şahsı, zâtı [T.]
b.+ a 022a/2
b.+ ıma 004a/5, 006b/8, 047b/6, 059a/7, 082b/12
b.+ ımuza 021b/13, 047b/15
b.+ ına 016a/2, 103a/8
b.+ uŋa 082b/13
b.+ larına 008a/9

3. : başlangıç, iki uçtan her biri, taraf [T.]
b.+ ı 056b/8
b.+ ından 005b/9, 037b/8

4. : bir topluluğun, örgütün veya kuruluşun lideri, önder [T.]
b.+ a 018b/9
b.+ ları 015a/6, 015b/7, 017a/7, 024b/3, 031a/8, 033a/13
b.+ larından 086a/14
b. 052b/5

başarat : **1.** : basiret [Ar.]
b. 028b/6, 042b/9, 085b/10

2. : bir işi yöneten kimse, başkan [T.]
b. 038b/5

başcı : yönetici, amir [T.]
b. 075b/7

bāşed : olsun, ola ki [Far.]
b. 025a/6

başḳa : başka [T.]
b. 067b/11

başla - : başlamak [T.]
b.- dı 029a/1, 055a/1, 091a/6, 091a/12
b.- r 020a/11
b.- yalum 086b/13

baştan başa : bir işin başından sonuna kadar [T.]
b. 025a/3

bat - : batmak [T.]
b.- dıġı 060b/14

bāṭıl : doğru olmayan, yanlış inanç [Ar.]
b. 055b/11, 055b/15, 056a/13, 063a/14, 087b/13

baṭman : eski bir ağırlık ölçüsü [T.]
b. 005b/6, 022b/18

baṭṭāl : kahraman, cesur, yiğit [Ar.]
b.+ ı 009a/4, 032a/4, 048b/10
b.+ ın 035a/9, 040b/15, 043b/14, 069b/11, 070b/7, 072a/3, 073b/2, 078a/5, 085b/11
b.+ un 069b/16
b.+ ını 072b/14, 102b/17
b.+ um 012b/3
b. 006a/6

bāzergān : tüccar [Far.]
b.+ ı 053b/14
b.+ lar 001b/10
b.+ uz 001a/11
b. 001a/6, 001b/3, 052b/2, 053a/17, 053b/16, 102a/16

baʿżı : bazı, bir kısım [Ar.]
b.+ sı 069b/13
b. 042a/11, 061a/15

bazu : kuvvet, kudret [Far.]
b.+ larında 094b/6

bāzū : kas, pazı [Far.]
b.+ ya 099b/16

bebr : kaplan [Far.]
b. 006a/6

becid : hemen, derhal [Far.-Ar.]
b. 018b/1

beçer - : becermek [T.]
b. 008a/3

beden : vücut, gövde [Ar.]
b.+ lerden 024b/10

bed-fiʿāl : yaramaz [Far.-Ar.]
b. 072a/17, 072b/6, 072b/14, 076a/13

bednām : kötü ün kazanmış [Far.]
b.+ ı 026b/7
b. 021b/13, 033a/13, 077b/10

beg : bey, efendi [T.]
b.+ endi 103b/14
b.+ i 035b/5, 041b/3, 047b/3
b.+ im 002a/14
b.+ in 089b/13
b.+ iŋüz 066b/3
b.+ ler 013b/11, 013b/12, 025b/2, 036b/5, 044b/15, 050b/6, 061b/9, 068a/8, 092b/17, 103a/9, 104a/11, 104a/15, 105a/1, 105a/5, 105a/7
b.+ lere 021a/14, 022a/9
b.+ leri 013b/4, 013b/6, 029b/11, 046a/13, 060a/10, 063b/13, 066a/5, 073b/11, 079b/2, 081a/8, 086a/6, 093b/4
b.+ leriŋ 035b/4, 101a/15
b.+ lerin 064b/4, 067b/11, 068b/6
b.+ lerine 008a/11, 018a/15, 058b/7
b.+ lerini 016b/1, 074a/5, 088b/11, 089a/11, 090b/8, 095a/11
b.+ lerü 067b/13
b.+ lerüm 019b/14, 085a/3, 104b/13

b.+ lerümi 104b/5
b.+ lerüŋ 064b/6
b.+ ligin 065a/12
b.+ lik 058a/13
b.+ üm 016b/5
b.+ üŋ 010a/7

be-ġāyet : çok aşırı, son derece [Ar.]
b. 107a/2

begen - : beğenmek,takdir etmek [T.]
b.- di 009b/1, 030a/16, 104a/14, 104a/15

beḫān : söyle [Far.]
b. 025a/5

Behrām : öz is. [Far.]
b. 016b/7, 033a/13

Behrām-ı Ḫāḳān: öz is. [Far.]
b. + ı 094b/1

Behrām Tūrānī : öz. is. [Far.]
b. 017b/5

Behzād : öz. is. [Far.]
b.+ a 058b/9, 060a/10, 068b/16, 084a/12, 088b/9, 100a/12, 104b/14, 105a/12
b.+ ı 073a/14, 075a/1, 082a/7
b.+ um 060a/4
b.+ uŋ 063b/4, 074b/5, 074b/9, 074b/12
b. 046b/10, 058a/10, 058a/14, 058a/15, 058b/2, 058b/8, 060b/4, 062a/1, 063a/3, 071b/9, 072a/7, 072a/10, 074b/14, 078a/12, 078a/17, 079b/9, 081a/10, 082a/5, 084a/12, 093b/16, 094a/8, 097a/16, 103a/16, 105a/13, 105b/15

Behzād Cevāhir ibni Ḫāḳān : öz. is. [Far.-Ar.]
b. 079b/15

bekle - : beklemek [T.]
b.- rsin 039a/2
b.- rüm 010a/9
b. 039a/1, 100a/12

bel : bel [T.]
b.+ i 038a/5
b.+ inde 019b/10
b.+ ine 029a/15, 057b/6

belā : musibet, kötülük [Ar.]
b.+ lar 082b/12
b.+ ları 006b/8, 047b/6, 082b/13, 090a/2
b.+ laruŋ 050b/13
b.+ sıdur 078b/17
b. 008a/9, 023a/17, 031a/11, 044a/16, 047b/15, 053a/9, 070a/7, 084b/4, 104b/1,
105a/15

Belḫ : Afganistan'da bir yerleşim yeri [Far.]
b.+ e 035b/16
b.+ i 049b/4

belī : peki, hayhay [Ar.]
b. 047b/16

belīd : akılsız, ahmak [Ar.]
b. 035a/15

belīġ : açık, anlaşılır [Ar.]
b. 011a/10

bellü : belli [T.]
b. 029a/17, 061a/5, 064b/4, 096b/12

bellü başlu : En önemli, başlıca [T.]
b. 098a/3

belür - : belli olmak, ortaya çıkmak [T.]
b.- di 009b/7, 015b/4, 017a/6, 024b/2, 056b/14, 062a/12, 065b/4, 074a/7, 074b/1, 075a/2, 075a/6, 075a/9, 078b/15, 093b/14, 094a/2, 094a/4, 094a/5, 094a/7, 094b/4, 100b/12
b.- mez 097b/10

ben : teklik birinci kişi zamiri [T.]
b.+ de 021b/6, 029a/8, 051a/9, 072a/11, 091b/11, 103a/13, 103b/12
b.+ den 005b/6, 028b/4, 034b/1, 049b/16, 055b/3, 072b/1, 092a/2, 095b/8,

096b/9
b.+ i 002b/2, 004a/14, 016b/11, 021b/13, 022a/2, 022a/3, 028b/11, 032b/10, 037a/15, 039b/7, 039b/16, 040a/1, 041b/10, 043b/1, 054b/7, 054b/17, 055a/4, 055a/7, 063a/7, 071b/14, 080b/13, 080b/14, 084b/7, 085a/8, 089a/16, 093a/16, 096b/14, 096b/16, 102a/12, 104a/4, 107a/4
b.+ üm 001a/9, 001a/13, 002a/8, 002a/11, 002a/17, 002b/10, 003a/2, 004b/1, 006a/3, 010a/12, 010b/13, 011a/4, 012a/8, 012a/12, 014b/9, 016b/6, 018a/2, 019b/12, 020b/7, 022a/10, 023a/5, 023a/13, 025a/8, 025a/14, 025b/5, 026b/2, 027b/2, 029b/3, 033a/6, 035a/8, 039a/2, 043a/12, 043b/4, 043b/9, 043b/15, 047a/11, 047b/6, 049b/13, 049b/17, 051b/6, 055a/6, 055a/7, 056b/2, 057b/8, 057b/16, 058b/13, 061a/8, 061b/16, 062a/13, 065b/14, 066b/7, 069b/17, 079b/7, 082a/3, 087b/2, 090a/4, 090a/8, 093a/16, 100b/15, 101b/16, 102b/7, 103a/12, 103b/10, 106a/2, 106b/15
b.+ ümle 104b/13
b. 002a/9, 002a/10, 002a/16, 002a/17, 002b/2, 002b/4, 002b/6, 003a/12, 004a/13, 004b/15, 005a/10, 006b/16, 007a/2, 008a/7, 008b/4, 010b/9, 011a/11, 011a/12, 011b/10, 012b/3, 013a/1, 013b/10, 016b/3, 016b/5, 018b/2, 018b/12, 020b/8, 021b/5, 021b/15, 022a/3, 022a/10, 024b/6, 026a/2, 026b/3, 026b/14, 027a/14, 029a/2, 029a/6, 032b/7, 032b/9, 032b/11, 034a/10, 035b/7, 035b/8, 035b/9, 037b/2, 038b/2, 038b/12, 040a/2, 043b/1, 046a/17, 046b/15, 048a/3, 050a/2, 051a/3, 053a/9, 053a/10, 054b/7, 055b/6, 055b/10, 056a/4, 056b/6, 057b/2, 057b/15, 057b/16, 059a/11, 061a/9, 065b/15, 070a/9, 073a/6, 073a/8, 073a/11, 073a/13, 073a/16, 074a/3, 079b/5, 084b/7, 085a/2, 085a/16, 085a/18, 085b/4, 088a/10, 089a/14, 089a/16, 089b/1, 091b/15, 095a/15, 095a/16, 095b/5, 095b/12, 096b/4, 099b/4, 100a/12, 102a/2, 102a/8, 102b/14, 103b/10, 104a/3, 104b/4, 106a/5, 106a/13

benām : tanınmış, meşhur [Far.]
b. 102a/1, 104b/3

benān : parmaklar [Ar.]
b.+ ında 097a/2

bend : ip, urgan [Far.]
b.+ e 076b/17
b. 106a/13

bende : kul, köle [Far.]
b. 002a/8, 018a/2

ben-i ādem : ademoğulları [T.]
b. 037a/4

Beni'l-Aṣfer : sarı ırk, Rumlar [Ar.]
b. 036b/6, 036b/9

Ben-ī Ḥayy : öz. is. [Ar.]
b. 031a/8

bennā : bina yapan kimse [Ar.]
b. 039b/16

beŋz : beniz, yüz [T.]
b.+ lerinde 029b/17
b.+ lü 026b/1

beŋze - : benzemek [T.]
b.- r 025b/16, 066b/1
b.- rdi 067a/8
b.- sün 067b/14

beŋzer : benzemek [T.]
b.+ se 067b/14
b. 026a/17, 036b/5

ber : beri [T.]
b. 003a/3, 043b/11, 059a/2, 065b/17, 071b/5, 076b/10, 103b/16, 105b/10

ber- : **1.** : başına getirildiği Farsça kelimelere "üst, üzeri, üzerinde, üzere" anlamlarını vererek sıfatlar yapan bir ön ek [Far.]
b. 036b/15, 043b/3, 050a/2, 053a/12, 087a/5, 102b/17

2. : genişlik [Far.]
b. 100b/16

ber-ā-ber : bir arada, birlikte[Far.]
b.+ de 062a/2
b. 005b/7, 005b/12, 022b/14, 022b/15, 023a/6, 023b/3, 023b/8, 026b/10, 038a/1, 038a/3, 039b/9, 052b/10, 053a/2, 053b/4, 053b/5, 062b/16, 063b/11, 071a/13, 074b/2, 079a/3, 087a/7, 087a/13, 087a/16

berbād : berbat [Far.]
b. 021a/17

bereket : bolluk [Ar.]
b. 061b/7

beri : beri [T.]
b. 073a/9

berḳ : şimşek [Ar.]
b.+ ı 028a/12, 040b/3
b. 070b/4
b. 005a/14, 047a/12, 047a/15, 055a/15, 061a/12, 067a/8, 072a/1, 086a/7, 087b/7

Berkār : öz. is. [T.]
b. 077b/11

ber-ḳarār : kararlı [Far.-Ar.]
b. 036b/4, 036b/14

ber-kemāl : yolunda, iyi, mükemmel [Far.-Ar.]
b. 100b/3

ber-leb : dudağında [Far.]
b. 105b/16

ber-müretteb : düzenli, tertipli [Far.-Ar.]
b. 035a/6

berrān : keskin [Far.]
b.+ ı 004a/1
b. 056a/10, 077b/13

ber-tehāvī : önemsemeden [Far.-Ar.]
b. 023a/1, 059a/12, 091b/8

berūz : kavga, savaş [Far.]
b. 030a/13

berü : beri, beriye [T.]
b.+ ce 080a/5
b. 011b/1, 012b/17, 014b/2, 022a/4, 024b/8, 033a/12, 033b/1, 036a/10, 047b/7, 048a/15, 053a/11, 058a/15, 061b/17, 065b/6, 067a/10, 080b/3, 086a/6, 086a/11, 090a/9, 090a/12, 091a/5, 093a/4, 098a/1, 098b/5, 099a/7, 099a/9, 101a/2, 102a/6

ber-zemīn : yerde [Far.]
b. 051a/8

besī : çokluk, fazlalık [Far.]
b. 034a/14

besīm : güler yüzlü, güleç [Ar.]
b. 003b/2, 025a/7

bessām : güler yüzlü, gülen [Ar.]
b. 041a/10

beste : bağlı, bağlanmış [Far.]
b. 032a/8

beş : sayı [T.]
b.+ den 022b/18
b.+ er 020b/13
b. 037a/5, 039a/13, 055b/8, 086b/14, 106b/10

beşaş : açık yüzlü, güler yüzlü [Ar.]
b. 008b/3, 008b/13

beş yüz : sayı [T.]
b. 032b/8

betā : bir yerde oturma, ikamet [Ar.]
b. 070a/8

beter : daha kötü, daha fena [Far.]
b. 010b/12, 036a/7

bevār : yok olma, mahvolma[]
b. 096a/10

bevl : idrar [Ar.]
b. 099a/7

bevvāb : kapıcı [Ar.]
b. 069b/16

beyābān : çöl, kır [Far.]
b.+ ı 067a/2, 078b/17, 095a/8, 097b/9
b. 006a/6, 042b/16, 078b/4, 078b/15

beyān : söyleme, açıklama [Ar.]
b. 001b/15, 008b/1, 011b/2, 027a/13, 048a/8, 062a/10, 065a/15, 065b/8, 067b/5, 067b/8, 074b/12, 090a/10, 093a/15, 094b/15, 096b/12, 097a/8, 098a/13, 098b/3, 104b/8

beyn : **1.** : beyin [T.]
b.+ i 014b/17, 033b/11, 044a/15, 059a/14, 076b/2, 081b/13

2. : arada, arasında [Ar.]
b. 038a/2

beyt : ev, mesken [Ar.]
b.+ i 075b/4

beyṭār : baytar, veteriner [Ar.]
b.+ ı 063b/9

bezen - : bezenmek [T.]
b.- di 014b/6, 017b/8, 022b/10, 031b/16, 086b/16, 088a/3, 091b/12

bezm : toplantı, topluluk [Far.]
b. 101a/10

bezrīn : bunun üzerine [Far.]
b. 020b/16

bıçaġ : bıçak [T.]
b.+ ı 025b/15, 026b/1, 059a/2
b.+ ın 026b/13
b.+ ını 070b/12

bırakḳ - : bırakmak [T.]
b.- dı 029b/5

bıyıḳ : bıyık [T.]
b.+ lı 026b/1

bi- : başına getirildiği Arapça kelimelere "ile, birlikte" anlamı katan edat kökenli ön ek [Ar.]
b. 010a/1, 029b/1, 030a/12, 032b/1, 055b/11, 069b/17, 072a/11, 086b/3, 095b/6, 096a/7, 105a/10

bī-ʿaded : hesapsız [Ar.]
b. 005b/1, 009b/15, 011b/6, 013a/8, 015a/10, 015b/3, 016a/11, 017b/13, 019a/15, 021a/4, 039b/12, 048b/10, 050a/4, 058a/3, 059a/17, 066a/8, 070b/9, 075a/16, 088a/5, 092b/5

bī-amān : amansız, acımasız [Ar.]
b. 011a/14, 012a/14, 015a/9, 015b/7, 016b/2, 016b/16, 017a/16, 017b/9, 030b/17, 038b/7, 039a/4, 045a/1, 046b/6

bī-aru : temiz olmayan [Far.-T.]
b. 012b/17

bīʿat : birinin egemenliğine girme [Ar.]
b.+ ı 025b/3, 025b/6
b. 061b/15

biʿavnillah : Allah'ın yardımıyla [Ar.]
b. 020a/7

bī-beḳā : bekasız, sonlu [Far.-Ar.]
b.+ dur 002a/15, 006b/3

bī-cān : cansız [Far.-Ar.]
b. 007a/2, 026a/6, 032a/5, 043b/16, 048a/16, 053a/16, 086a/17, 096b/13, 103b/3

biç - : biçmek, kesmek [T.]
b.- di 010b/11, 017a/11, 017b/5, 028a/2, 028a/6, 032b/4, 043b/14, 045a/14, 048b/2, 069b/16, 070b/15, 073b/2, 077b/14, 077b/15, 080a/16, 080b/2, 080b/7, 080b/8, 096a/16, 099b/17
b.- er 013a/7, 034a/5, 070b/7

bī-çāre : çaresiz [Far.]
b.+ lerden 005b/5
b. 041a/7, 046a/3, 047b/4, 104a/6

bī-dād : zulüm, adaletsizlik [Far.]
b. 003a/4, 062b/17, 073b/8, 096b/15, 097a/12, 105b/15, 106a/6, 106a/7

bī-dār : uyanık, uykusuz [Far.]
b. 020a/16, 068a/16

bidʿat : sonradan çıkan [Ar.]
b. 067b/16

bī-dīn : dinsiz [Far.-Ar.]
b.+ e 039b/8
b. 019b/13, 020a/5, 022a/4, 063a/1

bī-edeb : edepsiz, terbiyesiz [Far.-Ar.]
b. 014a/2, 038b/1, 054a/17, 080b/1

bī-elem : dertsiz, gamsız [Far.-Ar.]
b.+ ler 042b/17

bī-emān : korkusuzlukla [Far.-Ar.]
b. 032a/2, 050a/6, 051b/16, 066a/1, 067a/9, 067a/13, 069a/8, 071a/7, 074a/1, 076b/1, 077a/1, 081b/2, 089a/15, 091a/12, 100b/10, 101a/13, 103a/8, 103b/3

bī-figāŋ : ağlamasız, inlemesiz [Far.-Ar.]
b. 048b/3

bī-gāne : yabancı [Far.]
b. 026a/2

bī - ġāye: gayesiz [Far.-Ar.]
b. 086b/9

bī-girān : fazla olmayan, az [Far.-Ar.]
b. 011b/16, 012a/14, 017b/6, 017b/12, 032a/2, 045a/8, 047b/9, 050b/6, 051a/7, 070a/13, 101b/8

bī-gümān : şüphesiz [Far.-Ar.]
b. 011b/10, 019a/9, 032a/4, 037a/7, 049a/4, 049b/10, 100b/5, 102a/14

bī-günāh : suçsuz, günahsız [Far.-Ar.]
b. 080b/5

bī-ḫaber : habersiz [Far.-Ar.]
b. 100a/14

bī-ḥadd : sınırsız [Far.-Ar.]
b.+ i 043a/5, 046b/7, 047a/7, 059b/10, 078b/3, 097b/5
b. 062a/8

bī-ḫafā : gizlilikle [Far.-Ar.]
b. 030a/9, 030b/7, 044b/1, 093b/11

bi-ḥār : denizler [Ar.]
b. 005b/1, 034a/14, 035a/12, 056a/7, 082b/5, 100b/14

bī-ḥasen : güzel olmayan [Far.-Ar.]
b. 010b/9, 038a/16, 073b/11

bī-ḥayā : arsız, utanmaz [Far.-Ar.]
b. 030b/8, 030b/16, 071a/4

bī-ḥayāt : cansız [Far.-Ar.]
b. 012b/7, 014b/7, 015b/1, 033b/9

bī-hemtā : eşit, denk olmayan [Far.-Ar.]
b. 106a/11

bī-ḥırās : korkusuz [Far.-Ar.]
b. 002a/8

bī-ḫışām : çekişme ile, mücadele ile [Far.-Ar.]
b. 037a/11

bī-ḥisāb : hesapsız [Far.-Ar.]
b. 017b/7, 020a/10, 050b/16, 061a/11, 093a/3

bī-hoş : hoş olmayan [Far.-Ar.]
b. 099a/6, 101b/3

bihter : çok iyi, en iyi [Far.]
b.+ i 049b/15
b. 037b/7

bī-hūş : şaşkın, sersem [Far.-Ar.]
b. 014a/11, 029a/13, 031b/12, 070a/7

bī-ḫużūr : huzursuz [Far.-Ar.]
b. 102b/11

bī-iḫtiyār : irade dışı, kendiliğinden [Far.-

Ar.]
b. 095b/11, 099a/13

bī-ḳarār : kararsız [Far.-Ar.]
b. 005b/6, 006a/14, 014b/13, 051b/15, 053a/9, 054b/16, 056a/15, 075b/16, 082a/16, 083a/3, 085a/14, 086b/12, 088a/2, 090b/16, 091b/7, 092a/4, 096a/13

bī-ḳıyās : ölçüsüz [Ar.]
b. 049a/1, 049b/10

bī-kirām : soysuz [Far.-Ar.]
b. 010a/12

bī-ḳuṣūr : kusursuz [Far.-Ar.]
b. 065b/2

bī -ʿulüv: büyüklük, yücelik [Ar.]
b. 090a/3

bil - : bilmek, bir şeyden anlamak [T.]
b.- di 001b/3, 002a/15, 009a/16, 030a/5, 031b/7, 032b/1, 035a/16, 035b/12, 037a/8, 041a/4, 041b/8, 044a/13, 049a/4, 057b/14, 058b/9, 065b/10, 066b/9, 069b/17, 070a/15, 071b/11, 073a/14, 073b/10, 077b/6, 079a/1, 093b/13, 105b/4
b.- diler 008b/6, 040b/13, 045b/9, 046a/5, 057b/13, 060a/7, 072a/5, 105b/14
b.- düm 006b/3, 029a/8, 075b/15, 085a/15, 090b/15
b.- düŋ 034a/16, 104a/7
b.- en 039a/7
b.- esin 074a/15, 095b/6
b.- esince 014a/16, 015b/9, 027b/1, 061a/6, 065a/8, 095a/7
b.- esiz 021a/16, 028b/5
b.- eydüm 056a/4
b.- eyüm 102a/12
b.- iŋüz 011b/2
b.- medi 020a/14, 061b/3, 098a/11, 103a/11
b.- medüm 075b/15, 090b/15
b.- meyen 037a/15
b.- meyüz 013b/8, 040b/9
b.- mez 014a/7, 036a/15, 070a/9
b.- mezdüm 072b/7
b.- sem 003b/9, 106a/14
b.- sün 010a/13, 037a/15, 077b/5, 102b/15
b.- üŋ 019b/14, 036a/12
b.- ür 038b/3
b.- ürdüm 021b/15, 084b/7
b.- ürem 098b/2
b. 096b/9

bilin - : bilinmek [T.]
b.- di 003a/5, 003a/11, 033a/3, 038a/9, 084b/5

biʿl-cümle : bir şeyin hepsi, tamamı [Ar.]
b. 003a/9

bilā-īḥāş : bir kimsenin namusuna dokunmama [Ar.]
b. 008b/6, 008b/16

bilā-īṣār : esirgeyerek verme, ikram etmeme [Ar.]
b. 019b/13

bilā-iḥṣā : sayısız [Ar.]
b. 106b/8

bilā-noḳṣān : eksiksiz [T.]
b. 053a/8

bildür - : bildirmek, anlatmak [T.]
b.- di 066b/5, 079b/8
b.- diler 101b/12
b.- esiz 028b/11
b.- eyüm 008a/7
b.- üp 002b/13
b.- 101b/15

bile : birlikte, beraber [T.]
b. 001b/1, 006a/9, 009b/11, 011a/9, 015a/7, 024a/4, 024a/8, 025a/13, 027b/10, 032b/14, 044a/9, 046a/13, 048b/16, 049b/3, 049b/4, 051b/8, 056a/4, 056b/8, 056b/15, 057a/1, 057a/11, 058a/11, 058a/16, 058b/1, 058b/11, 059b/9, 063a/11, 063b/14, 064a/5, 065a/5, 065a/14, 066a/15, 067b/12, 067b/13, 069b/14, 069b/15, 070b/8, 072a/13, 072b/9, 072b/11, 073a/14, 073a/15, 075a/11, 078a/16, 082a/10, 085b/3, 088b/6, 089b/2, 093a/15, 093b/4, 094b/7,

094b/16, 095a/7, 098b/8, 098b/17, 100a/13, 100b/16, 101a/6, 102a/16, 104b/11, 104b/14, 105a/3, 105b/9

bilece : birlikte, beraber [T.]
b. 014b/1, 028b/9, 038a/14, 058a/4, 065a/4, 073a/2, 075b/2

bilek : olmak, alınmak [T.]
b.+ inden 034a/2

bī-maḥāl : yersiz [Ar.]
b. 069b/1, 072b/7

bī-mecāl : halsiz, takatsiz [Ar.]
b. 072a/13, 072b/12, 072b/17

bī-medār : dönüşü olmayan, dönmez [Ar.]
b. 005a/6, 010b/16, 015a/3, 082b/1

bī-meded : yardımsız [Ar.]
b. 039a/1

bī-mekān : yersiz, yurtsuz [T.]
b. 102b/6

bī-mekr : hilesiz, aldatmasız [Ar.]
b. 073a/1

bī-menāş : sığınaksız, barınaksız [Ar.]
b. 066b/9

bī-mezhep : mezhepsiz [Ar.]
b. 022a/4

bī-misāl : eşsiz, benzersiz [Ar.]
b. 072a/1, 072b/9, 073a/15

bin - : binmek [T.]
b.- di 005b/4, 010b/10, 012a/5, 023a/15, 030b/8, 033a/17, 041a/8, 041a/17, 054b/6, 055b/7, 076a/12, 091b/16, 096a/13, 096b/6, 099b/5, 099b/7
b.- digi 038a/5
b.- dügi 023a/7, 065b/13
b.- erdi 080a/4
b.- miş 060b/6
b.- üp 009a/12, 060a/13, 080b/4, 086a/1, 097a/5, 097a/10

biŋ : sayı [T.]
b.+ den 035b/9
b.+ er 101a/2
b. 006a/2, 014a/6, 023b/17, 024a/6, 030a/6, 032b/9, 031a/7, 035b/13, 040a/11, 040a/17, 042b/7, 046a/11, 047a/14, 050a/3, 050a/17, 051b/7, 059b/16, 061a/4, 062a/16, 064a/15, 065a/5, 069b/8, 071b/16, 074b/2, 093b/9, 094a/15, 094b/2, 099a/11, 102a/4, 102a/10

bīn : bölge, mıntıka [Ar.]
b. 058a/2, 064a/5, 074b/2, 074b/5, 075b/1

bina : bina, yapı [Ar.]
b. 002a/12

bīnā : gören, görücü [Far.]
b. 039b/8, 087a/6

biŋ altı yüz : sayı [T.]
b. 044b/2

bī-naẓīr : eşsiz, benzersiz [Far.-Ar.]
b. 002a/9, 002a/10, 049b/10, 057a/9

biŋ dört yüz otuz dört : sayı [T.]
b. 050b/10

bī-nevā : nasipsiz, çaresiz [Far.-Ar.]
b. 030b/5, 046b/1

bī-nevvās : iyi bir şekilde, sıkıca ? [Far.-Ar.]
b. 002a/9

bī-nihān : gizli olmayan, görünen [Far.-Ar.]
b. 011b/7, 101a/15

bī-nihāye : sonsuz [Far.-Ar.]
b. 038a/14

biŋ iki yüz otuz altı : sayı [T.]
b. 107a/3

bī-nişān : belirtisiz, işaretsiz [Far.-Ar.]
b. 012a/10, 018a/7, 050b/8,

081b/2, 101b/2, 101b/9

Binūr-ı Muṣṭafāʾ : öz. is. [Ar.]
b.+ i 102a/2

biŋ yedi yüz : sayı [T.]
b. 101b/2

biŋ yüz seksen : sayı [T.]
b. 105b/16

bī-pāyān : sonsuz, tükenmez [Far.]
b. 046b/7, 047a/7, 048b/6, 050a/8, 051b/17, 053a/15, 059a/17, 059b/10, 081b/4, 081b/6, 085b/15, 099a/1

bir : sayı [T.]
b. 001a/9, 001a/10, 001a/14, 001b/2, 001b/3, 001b/6, 001b/8, 002a/2, 002a/5, 002a/12, 002b/8, 002b/13, 002b/15, 003a/10, 003b/8, 003b/12, 003b/17, 004a/7, 004a/10, 004a/11, 004a/13, 004a/15, 005a/9, 005a/12, 005b/2, 005b/5, 005b/8, 005b/9, 005b/10, 005b/12, 006a/1, 006a/17, 007a/2, 007a/4, 007a/7, 007a/8, 007a/10, 007a/13, 007a/17, 007b/3, 007b/6, 007b/17, 008a/16, 008b/1, 008b/2, 008b/8, 008b/9, 008b/10, 008b/14, 009a/4, 009a/5, 009a/6, 009a/8, 009a/13, 009a/16, 009b/7, 009b/13, 009b/14, 010a/5, 010b/2, 010b/13, 010b/16, 011a/3, 011a/15, 011b/4, 011b/10, 012a/3, 012a/11, 012b/6, 012b/8, 012b/11, 012b/12, 012b/17, 013a/3, 013a/6, 013a/10, 013a/11, 013a/13, 013a/15, 013b/1, 013b/5, 013b/8, 013b/10, 013b/11, 013b/13, 013b/14, 013b/15, 014a/1, 014a/2, 014a/3, 014a/5, 014a/10, 014b/10, 014b/11, 014b/16, 015a/4, 015a/13, 015b/4, 015b/8, 015b/10, 015b/11, 016a/9, 016b/9, 016b/12, 017a/3, 017a/10, 017a/11, 017b/3, 017b/14, 017b/15, 018a/4, 018a/7, 018b/2, 018b/3, 018b/13, 018b/15, 019a/11, 019a/12, 019a/13, 019b/3, 019b/8, 019b/9, 019b/11, 020a/2, 020a/5, 020b/2, 020b/3, 020b/7, 021a/10, 021b/13, 022a/1, 022a/8, 022a/14, 022a/15, 022a/17, 022b/2, 022b/3, 022b/11, 022b/17, 023a/4, 023a/6, 023a/9, 023a/14, 023b/2, 023b/8, 023b/9, 024a/17, 024b/14, 025a/8, 025a/11, 025a/12, 025a/14, 025b/13, 025b/14, 025b/15, 025b/16, 026a/1, 026a/3, 026a/5, 026a/11, 026a/17, 026b/1, 026b/2, 026b/9, 026b/10, 026b/12, 027a/1, 027a/2, 027a/4, 027a/7, 027b/3, 027b/4, 027b/6, 028a/5, 028a/11, 028b/8, 028b/9, 028b/14, 028b/16, 029a/14, 029b/9, 029b/10, 030a/1, 030a/6, 030a/7, 030a/8, 030a/9, 030a/13, 030a/15, 030b/3, 030b/6, 030b/9, 030b/10, 030b/11, 030b/12, 030b/14, 030b/16, 031a/1, 031a/3, 031a/7, 031a/10, 031b/3, 031b/4, 031b/5, 031b/9, 031b/10, 032a/10, 032a/11, 032a/13, 032a/17, 032b/2, 032b/4, 033a/5, 033a/17, 033b/1, 033b/3, 033b/10, 034a/3, 034a/5, 034a/8, 034b/4, 034b/5, 034b/9, 034b/10, 034b/15, 035a/4, 035a/10, 035a/14, 035a/15, 035a/17, 035b/9, 036a/2, 036a/4, 036a/15, 036b/3, 036b/10, 037a/5, 037a/13, 037a/14, 037a/15, 037b/3, 037b/4, 037b/5, 037b/7, 037b/8, 037b/9, 037b/11, 037b/15, 037b/17, 038a/3, 038a/16, 038b/4, 038b/5, 039a/5, 039a/8, 039b/7, 039b/8, 039b/11, 040a/8, 040b/17, 041a/1, 041a/5, 041a/6, 041a/11, 041a/12, 041a/16, 042a/2, 042a/5, 042a/15, 042a/16, 042b/2, 042b/3, 042b/6, 042b/16, 043a/7, 043a/10, 043b/1, 043b/2, 043b/3, 043b/6, 043b/16, 044a/1, 044a/9, 044a/14, 044b/6, 044b/13, 045a/5, 045a/17, 045b/13, 045b/15, 046a/6, 046a/15, 046b/7, 046b/15, 047a/11, 047b/7, 047b/9, 048a/1, 048a/6, 048a/9, 048a/13, 048a/14, 048b/6, 048b/7, 048b/17, 049a/10, 049b/12, 049b/14, 050a/5, 050a/11, 050a/12, 050a/3, 050a/13, 050a/16, 050b/2, 050b/3, 050b/15, 051a/6, 051a/13, 051b/1, 051b/2, 051b/5, 051b/8, 051b/9, 051b/11, 052a/11, 052a/13, 052b/6, 052b/13, 052b/14, 052b/17, 053a/2, 053a/8, 053a/11, 053a/12, 053b/1, 053b/6, 054a/6, 054a/7, 054a/11, 054a/12, 054a/14, 054a/16, 054b/3, 054b/13, 054b/14, 054b/15, 054b/16, 055a/9, 055a/10, 055a/12, 055a/14, 055a/15, 055a/17, 055b/4, 055b/6, 055b/7, 055b/8, 055b/9, 055b/14, 055b/15, 055b/16, 056a/8, 056a/9, 056a/12, 056a/13, 056b/13, 057a/9, 057a/12, 057a/13, 057a/17, 057b/7, 058a/14, 058b/13, 059a/1, 059a/2, 059a/4, 059a/5, 059a/7, 059a/8, 059a/10, 059a/12,

059a/16, 059b/3, 059b/12, 059b/17, 060a/2, 060a/7, 060a/16, 060b/6, 060b/7, 060b/9, 060b/12, 060b/17, 061a/5, 061a/10, 061b/1, 062a/10, 062a/11, 062a/12, 064b/5, 065a/16, 065b/2, 065b/4, 065b/6, 065b/12, 065b/13, 065b/16, 066a/1, 066a/3, 066b/13, 066b/14, 067a/8, 067a/11, 067a/15, 067a/16, 067b/3, 067b/5, 068a/6, 068a/9, 068b/9, 068b/11, 069a/4, 069a/6, 069a/11, 069a/14, 069b/2, 069b/7, 069b/10, 069b/12, 069b/13, 070b/2, 070b/5, 070b/13, 070b/14, 070b/16, 071a/3, 071a/5, 071a/8, 071a/14, 071a/15, 071a/17, 071b/16, 072a/2, 072a/11, 072a/12, 072a/15, 072a/16, 072a/17, 072b/2, 072b/4, 072b/6, 072b/9, 072b/14, 072b/16, 073a/6, 073a/7, 073a/10, 073b/1, 074a/6, 074a/7, 074a/8, 074a/10, 074a/16, 074b/1, 074b/4, 074b/6, 074b/7, 074b/8, 074b/10, 074b/11, 074b/13, 074b/15, 074b/17, 075a/2, 075a/3, 075a/6, 075b/10, 076a/3, 076a/5, 076a/7, 076a/9, 076b/2, 076b/11, 076b/13, 076b/14, 077a/1, 077a/2, 077a/14, 077a/15, 077b/1, 077b/2, 077b/9, 077b/16, 078a/12, 078a/16, 078b/5, 078b/6, 078b/8, 078b/9, 078b/12, 079a/3, 079a/12, 079a/15, 079b/4, 079b/12, 080b/11, 080b/15, 080b/17, 081a/1, 081a/4, 081a/5, 081a/6, 081a/15, 081a/16, 081b/1, 081b/2, 081b/6, 081b/9, 081b/12, 081b/14, 081b/15, 082a/12, 083a/16, 083b/2, 084a/14, 084b/7, 084b/9, 084b/15, 085a/7, 085a/9, 085a/10, 085a/14, 085b/10, 085b/15, 086a/5, 086a/9, 087a/2, 087a/5, 087a/7, 087a/10, 087a/11, 087a/12, 087a/15, 087b/2, 087b/3, 087b/8, 088a/7, 088a/11, 088b/14, 089a/3, 089a/4, 089a/14, 089a/16, 089b/5, 089b/8, 089b/15, 090a/4, 090b/1, 090b/13, 091a/2, 091a/6, 091a/10, 091b/6, 091b/14, 092a/13, 092a/14, 092a/16, 092a/17, 092b/4, 092b/11, 093a/8, 093a/9, 093a/10, 093a/11, 093a/12, 093a/13, 093a/17, 093b/7, 093b/8, 093b/10, 093b/11, 093b/14, 093b/15, 094a/7, 094a/14, 094a/16, 094b/8, 094b/10, 094b/12, 095a/5, 095a/13, 095b/7, 095b/16, 096a/3, 096a/7, 096a/8, 096a/11, 096a/12, 096a/14, 096a/16, 096b/2, 096b/7, 096b/8, 096b/11, 097a/4, 097a/7, 097b/3, 098a/7, 098a/15, 098b/2, 098b/5, 098b/16, 099a/1, 099a/4, 099a/5, 099a/7, 099a/8, 099a/16, 099b/1, 099b/8, 099b/9, 099b/10, 099b/15, 099b/16, 100a/3, 100a/5, 100a/6, 100a/15, 100a/16, 100b/1, 100b/7, 100b/13, 100b/14, 101a/3, 101b/10, 101b/11, 101b/12, 101b/13, 101b/14, 102a/12, 102a/16, 102b/7, 102b/8, 102b/9, 102b/13, 102b/16, 103a/5, 103a/9, 103a/17, 103b/2, 103b/5, 104a/5, 104a/9, 104a/16, 104b/2, 104b/9, 105b/13, 106a/7, 106a/12, 106a/14, 106a/15, 106a/17, 106b/1, 106b/3, 106b/8, 106b/11, 106b/12, 106b/14, 107a/1

birāder : erkek kardeş [Far.]
b. 039b/7, 043b/1, 064b/11, 079b/12

biraz : çok değil, bir parçacık [T.]
b. 001b/15, 088a/12

bir bir : ayrı ayrı, tek tek [T.]
b. 026a/12, 086a/6, 091a/17, 096a/15, 096a/17

bir biri : biri öteki, yekdiğer [T.]
b.+ le 045b/11, 049a/5, 051b/10, 054b/12, 076b/12
b.+ n 066b/6
b.+ nden 038a/6, 049a/13
b.+ ne 003a/14, 010b/15, 013a/9, 016a/10, 018a/16, 019a/3, 023b/12, 033a/7, 048b/5, 049a/6, 049a/11, 052a/3, 053a/5, 070b/3, 071a/2, 072b/12, 080a/16, 081b/5, 087a/14, 099b/12
b.+ ni 033a/10, 040b/13, 045b/6, 049a/4, 062b/8, 070a/5, 071a/2, 080a/8, 086a/4, 086a/6, 086a/11
b.+ yle 051a/11

birden : **1.** : ansızın, birdenbire [T.]
b. 017b/13, 019a/2

2. : birlikte [T.]
b. 026a/14, 054a/13, 096a/11

bire : "Ey! Hey!" anlamında seslenme [T.]
b. 013b/2, 020b/6, 023a/14,

028b/12, 038b/4, 040b/8, 044a/2, 044b/10, 050b/4, 061a/15, 073b/15, 082b/10, 098b/3, 103a/5

birer : her bir [T.]
b. 001b/8, 014a/15, 017a/15, 052b/8, 077b/7

birer birer : her biri ayrı olarak, tek tek [T.]
b. 026b/13, 028a/6, 059a/10

biri : bir kimse [T.]
b.+ ne 028a/16, 040b/11
b.+ ni 025b/3
b.+ nüŋ 001a/15, 101b/7
b.+ si 003b/8, 008b/11, 009b/10, 019b/5, 021a/9, 040b/11, 080a/7, 082b/9, 095a/7
b. 009b/9, 012a/8, 013b/17, 014a/7, 024b/9, 028a/16, 044a/12, 063b/6, 064b/1, 068b/13, 069a/15, 084b/12, 085b/16, 089b/4, 101b/7, 101b/13, 106b/12

biri bir : birer birer [T.]
b.+ ini 099a/3
b. 030b/13

biri biri : biri öteki, yekdiğer[T.]
b.+ ne 083a/11, 087a/4
b.+ ni 040b/7
b. 065a/1

birle : bununla birlikte [T.]
b. 104b/8

birlig : bütünlük, bölünmezlik [T.]
b.+ üm 073a/10

bīser u sāmān : sefil ve perişan [T.]
b. 037b/2

bī-şümār : sayısız, pek çok [Far.]
b. 005a/3, 006a/8, 034a/11, 034b/16, 055a/6, 056a/11, 068b/11, 081b/7, 082b/9,
091b/12, 095b/17, 100b/12

bişür - : pişirmek [T.]
b.- üp 066a/12

bit - : bitmek [T.]
b.- di 097a/1
b.- mez 039b/13

bī-temīz : temiz olmayan [Ar.]
b. 036a/9, 086a/4, 099a/3

biti : mektup [T.]
b. 002b/13

bitür - : bitirmek [T.]
b.- em 010a/16, 010b/3
b.- eyim 008a/15
b.- ivir 096b/5

bī-vefā : vefasız [Far.]
b. 002a/15, 006b/3

biz : çokluk birinci şahıs zamiri [T.]
b.+ de 007a/12, 085b/7, 089a/13, 107a/9
b.+ den 054a/1
b.+ e 001a/3, 001a/11, 001b/16, 003a/4, 004a/5, 006b/6, 006b/9, 012b/2, 016a/8, 018b/5, 018b/14, 020b/1, 022a/9, 028b/6, 032a/14, 034b/5, 037b/10, 042a/12, 043b/9, 045a/3, 048a/10, 058b/14, 059b/13, 064b/11, 065b/2, 068a/5, 068b/9, 068b/17, 075b/6, 079b/10, 086a/7, 086b/8, 086b/11, 088a/10, 089a/9, 089a/13, 090a/2, 095a/16, 096a/1, 098a/17, 098b/3, 101b/9, 104b/7, 104b/16
b.+ i 022a/12, 040b/9, 050b/8, 061a/15, 082b/17, 085a/6, 088a/8, 097a/7, 101b/12, 107a/11
b.+ lere 011b/8, 028b/7, 089a/12
b.+ ü 101b/11
b.+ üm 001a/12, 021b/14, 021b/15, 025b/6, 026a/9
b.+ ümle 091b/11
b. 001a/2, 001a/11, 003b/16, 018b/5, 018b/14, 022a/14, 022b/12, 025b/4, 030a/10, 035a/4, 035a/5, 039b/14, 046a/4, 046a/7, 046a/8, 072a/7, 073a/11, 082a/5, 085b/3, 091b/11, 098b/1, 104a/12, 104b/17

bī-żarār : zararsız [Ar.]
b. 034b/2, 099b/8

bī-zevāl : sonu olmayan, bitimsiz [Ar.]
b. 073a/4, 076a/13

bī-żiyā : ışıksız [Ar.]
b. 071a/4

bī-ziyān : zararsız, ziyansız [Far.]
b. 076b/1, 077a/2, 103a/3

bi'l-cümle : bütün, hep [Ar.]
b. 041b/1, 053a/2, 061b/8

bi'ẕ-ẕāt : kendi, kendisi, şahsen [Ar.]
b. 013b/9

boġaz : boğaz [T.]
b.+ ına 027a/8, 067b/1

boş : boş [T.]
b.+ ıdı 024b/14
b. 031b/13, 061a/4, 065b/1, 075b/1, 084a/10, 084a/15, 085b/4, 088b/16, 094b/5, 094b/8, 095a/5, 102b/7

boşan- : bağlarından ve iplerinden kurtulmak [T.]
b.- dı 100b/2
b.- up 040a/17

boy : boy, uzunluk, endam [T.]
b.+ ı 012a/3, 027b/7, 030a/8, 036b/14
b.+ lu 074a/10

boya : boya [T.]
b.+ lar 029a/16

boyan - : boyanmak [T.]
b.- dı 097b/9, 105b/1

boyn : boyun, boğaz [T.]
b.+ ın 043a/17, 052b/17, 053b/6, 086b/5
b.+ ına 020b/4, 031a/11, 042b/11, 048a/11, 052b/6, 054b/4, 091b/7
b.+ ını 039a/4, 054b/10, 062b/12, 106a/6, 106a/7
b.+ umı 002a/8
b.+ uŋı 003b/17, 004a/1

boz - : bozmak [T.]
b.- am 053b/2
b.- an 100b/15
b.- ar 050a/14
b.- ıldı 061a/13

boz : açık toprak rengi [T.]
b. 089b/5

bozġun : bozgun [T.]
b. 044b/11

bozıl - : bozulmak, dağılmak [T.]
b.- dı 087b/9, 097b/11
b.- up 097b/10, 105b/12

bozış - : dostlukları bozulmak [T.]
b.- up 086a/6

bozul - : bozulmak [T.]
b.- dı 062a/9, 078b/1, 100b/11, 101a/1

bölük : **1.** : kısım [T.]
b. 032a/17, 069a/7

2. : savaş birliği [T.]
b. 100a/11, 101a/13

bölük bölük : bölükler hâlinde [T.]
b. 014a/4, 017b/6, 078a/15

böyle : bu şekilde, bu tarzda [T.]
b.+ dür 006b/16
b. 004a/5, 005b/3, 006a/16, 006b/4, 006b/16, 012b/16, 035b/7, 035b/9, 039a/4, 051b/4, 072b/4, 075b/7, 076b/7, 085b/11, 091b/1, 098a/12, 099b/3, 100b/12, 101b/13

bre : ey, hey [Yun.]
b. 056a/7

bu : işaret zamiri [T.]
b.+ dur 001b/4, 021b/16, 023a/5, 026a/10, 064a/16, 085b/11, 090a/4, 107a/5
b.+ ŋa 003b/9, 020a/1, 021a/11, 021b/15, 022b/11, 022b/15, 023a/4, 029a/10, 033b/9, 040a/1, 041b/6, 042b/6, 044a/7, 045a/3, 046a/9, 053a/17, 053b/4,

053b/5, 055a/12, 061b/5, 062b/14, 064a/11, 064a/13, 064b/2, 069b/1, 076a/6, 076b/8, 077b/11, 078a/6, 078b/8, 078b/13, 079a/1, 080b/12, 083a/9, 090a/10, 090b/16, 095b/17, 096b/15, 097b/13, 099b/16, 100a/11, 102b/10, 104a/9, 106a/6

b.+ na 007b/8, 040b/5, 067b/14, 077b/16, 082b/1

b.+ nda 001a/12, 004a/6, 018a/16, 021a/16, 021b/4, 021b/6, 022a/12, 045b/17, 056a/4,

066a/17, 072b/4, 090a/7, 091b/11, 094a/11, 095a/12, 095b/1, 096b/13, 104b/7

b.+ ndan 055a/14, 068b/10, 092a/14, 095b/5

b.+ nı 004a/5, 004a/6, 008a/4, 016a/9, 023a/1, 025a/4, 027a/16, 028a/9, 031a/11, 041b/4, 045a/2, 046b/12, 049b/9, 053a/14, 055b/1, 056a/8, 056b/5, 059a/15, 062b/16, 063a/8, 064b/15, 066b/4, 070a/9, 073b/14, 074a/14, 074b/5, 078a/6, 081b/3, 090a/12, 090a/17, 093a/12, 093a/15, 095a/12, 095b/16, 098a/16, 101b/13, 103a/6, 103b/11, 105a/16

b.+ nlar 001a/6, 001a/12, 001a/17, 007b/13, 008b/6, 011b/1, 011b/7, 012a/6, 019b/7, 020a/14, 025b/2, 028a/14, 035a/6, 039a/14, 040a/3, 040a/17, 047b/6, 047b/14, 047b/15, 049a/1, 049a/2, 050b/8, 051b/10, 052b/14, 053a/5, 053a/6, 056b/16, 057b/16, 058a/8, 058a/12, 060a/10, 060b/2, 062b/8, 063a/15, 069a/3, 073b/1, 078a/11, 078a/13, 082b/13, 083a/11, 083a/14, 084a/3, 084a/10, 084a/13, 085b/14, 095b/10, 098a/17, 100b/9, 100b/17, 101b/4, 104a/11, 105a/7, 105b/3, 106a/10

b.+ nlara 004b/4, 006b/9, 014a/5, 018b/8, 023a/16, 059b/8, 059b/9, 075b/7, 079b/13, 085a/4, 088b/2, 089b/3, 089b/10, 092a/12, 095a/10, 101b/7, 101b/8

b.+ ŋlara 101b/4

b.+ nlardan 006b/16

b.+ nları 002b/13, 008a/2, 012a/8, 016b/4, 021a/6, 037a/10, 041b/8, 047b/4, 048b/15, 060b/3, 063a/6, 066a/7, 068a/5, 075b/6, 083a/2, 083a/4, 084a/6, 084b/, 092a/12, 093b/12, 095b/8, 099b/14, 102b/11, 106a/3

b.+ nlaruŋ 013a/6, 038a/2, 064b/1, 064b/11, 075b/4, 083a/2, 084b/12, 088a/17, 091b/16, 092a/1

b.+ ŋun 002a/4

b.+ nuŋ 003b/9, 011b/9, 026a/9, 040b/1, 040b/9, 044a/2, 047a/7, 053a/3, 055a/12, 058b/8, 083b/2, 090a/11, 090a/15, 096a/17, 106b/5

b.+ nuŋda 097a/1

b. 001a/8, 001a/9, 004a/1, 006a/16, 007b/9, 011b/10, 011b/14, 012b/11, 023a/15, 023b/7, 023b/12, 026a/5, 026b/5, 028b/14, 034a/10, 034b/7, 037a/15, 037b/3, 039a/4, 047b/7, 049b/2, 053b/4, 057b/1, 059a/17, 059b/2, 059b/8, 074a/14, 074b/5, 074b/12, 076a/6, 076b/8, 078b/17, 081b/11, 089a/12, 089b/7, 090a/16, 091a/7, 093b/3, 093b/13, 094a/6, 094b/14, 097a/8, 097b/13, 098b/4, 100a/4, 102b/9

2. : işaret sıfatı [T.]

b.+ nda 037a/4

b. 001b/6, 001b/15, 002a/17, 002b/1, 002b/10, 002b/14, 002b/16, 003a/7, 003a/11, 004a/16, 005a/10, 005a/13, 005a/14, 005b/6, 005b/11, 005b/14, 005b/15, 006b/3, 006b/8, 006b/9, 007a/10, 007a/11, 007b/9, 008a/1, 008a/3, 008b/1, 008b/6, 008b/7, 010a/13, 011a/4, 011b/8, 011b/9, 011b/13, 012a/5, 012a/12, 012b/5, 012b/12, 012b/16, 013a/2, 013a/3, 013b/1, 013b/4, 013b/8, 013b/12, 013b/17, 014b/3, 014b/9, 015b/14, 016b/3, 017b/10, 018a/4, 018b/6, 018b/7, 018b/9, 020a/15, 020b/2, 020b/6, 020b/17, 021a/13, 021b/9, 021b/15, 022a/2, 022a/11, 022b/5, 023a/7, 024a/14, 025b/11, 025b/17, 026a/1, 026a/8, 026a/14, 027a/2, 027b/2, 028a/7, 028b/6, 028b/11, 029b/3, 029b/7, 030b/2, 031b/14, 031b/17, 033b/16, 034a/14, 034b/2, 034b/4, 035a/4, 036a/4, 036a/8, 036a/14, 036a/15, 037b/13, 038b/4, 038b/16, 040b/8, 041b/3, 042b/14, 044a/3, 044a/5, 045a/5, 045a/10, 045b/16, 046a/1, 047a/1, 047b/6, 047b/7, 047b/14, 048a/5, 048b/4, 049b/4, 050a/1, 050a/2, 050b/4, 050b/5, 050b/13, 050b/15, 050b/16, 051a/17, 051b/14, 052a/13, 052b/16, 053a/10, 053a/12, 053a/13, 053b/11, 055a/4, 055a/13, 055b/3, 055b/11, 055b/12, 055b/13, 056a/4, 056a/15,

056b/4, 057a/1, 057a/2, 058b/2, 058b/12, 059a/5, 059a/6, 059a/15, 059b/5, 060a/12, 061a/9, 061a/14, 062b/9, 064a/3, 064a/10, 064a/14, 064b/1, 064b/17, 065a/11, 065a/15, 066b/8, 066b/12, 068b/11, 069a/15, 069b/2, 069b/6, 070a/9, 070b/12, 070b/15, 071a/8, 074a/16, 074b/9, 075a/1, 075a/5, 075b/5, 075b/11, 075b/12, 076b/2, 077a/8, 077b/3, 077b/4, 077b/5, 077b/17, 078b/2, 078b/3, 078b/7, 079a/1, 079a/6, 079b/3, 079b/4, 080a/11, 080a/12, 082a/3, 082a/4, 082b/12, 082b/13, 082b/17, 083a/6, 083a/8, 083b/10, 084a/12, 084a/14, 084b/3, 084b/9, 084b/10, 085a/6, 085a/18, 085b/2, 085b/16, 086a/6, 086a/14, 086a/15, 086b/8, 086b/12, 086b/13, 087b/5, 087b/10, 089a/3, 090a/2, 090a/8, 092b/7, 093a/12, 093b/16, 094a/3, 094a/8, 094a/11, 094a/12, 094b/2, 094b/7, 094b/16, 095a/9, 095a/16, 095b/1, 095b/5, 096b/3, 096b/7, 096b/14, 097a/5, 097b/13, 097b/14, 098a/11, 098a/16, 098b/6, 098b/7, 098b/14, 099a/14, 099b/4, 099b/6, 099b/11, 099b/15, 100a/10, 100b/15, 101a/13, 101b/9, 101b/11, 101b/16, 102a/7, 102a/8, 102a/11, 102a/12, 102b/6, 102b/12, 102b/14, 103b/7, 103b/12, 103b/14, 104a/1, 104a/2, 104a/3, 104a/5, 104a/7, 104a/8, 104a/9, 104b/4, 104b/7, 105a/3, 105b/3, 105b/7, 105b/13, 106a/1, 106a/3, 106a/5, 106a/11, 106a/12, 106a/15, 106a/17, 106b/1, 106b/2, 106b/4, 106b/7, 106b/10, 107a/2, 107a/4, 107a/6

budaġ : budak[T.]
b.+ ında 106a/15

bugün : içinde bulunulan gün [T.]
b. 026b/3, 033b/9, 037b/1, 038b/1, 048a/10

buġz : nefret, kin [Ar.]
b.+ ugın 104b/2
b. 004a/8, 033b/3

buḫār : buhar [Ar.]
b.+ ı 017a/14, 020a/12, 026a/15, 052a/4, 078a/2, 087b/7, 092b/6
b.+ ından 097b/8

Buḫārā : öz. is. [Far.]
b.+ ya 057a/7
b. 035b/15, 052b/1, 053a/1, 061a/1

buḫūr : tütsü [Ar.]
b.+ ı 029a/11

bu ḳadar : bu denli [T.]
b. 036a/3, 048a/2, 090a/2, 095a/2, 102b/6

bul - : bulmak [T.]
b.- a 093a/14
b.- amaz 048a/9, 080a/2
b.- amazdı 047a/8, 069a/16
b.- asın 060b/15, 096b/15, 098b/14, 103b/13
b.- dı 003b/14, 011b/11, 013b/8, 013b/13, 016b/14, 023a/10, 023b/1, 028a/5, 029b/2, 036a/10, 052a/16, 057a/17, 058a/7, 063a/13, 065b/1, 066b/6, 067a/10, 067b/16, 070a/7, 071a/1, 072b/13, 075b/4, 082b/7, 084b/4, 086b/5, 088b/4, 089a/2, 090a/4, 093a/4, 095b/14, 095b/15, 097a/3, 097a/5, 097b/14, 098b/8, 099a/7, 105b/9, 106a/17
b.- dılar 005a/11, 032b/12, 033a/2, 033a/14, 044b/4, 070a/6, 082b/11, 086a/13, 098b/11, 100a/16
b.- duḳları 068b/8, 082a/10
b.- dum 004a/15, 031a/10
b.- duŋ 056a/7
b.- ısar 027b/3
b.- mazam 083a/1
b.- mışuz 066a/17
b.- sa 080a/9, 100b/5, 100b/7
b.- saŋuz 012b/15
b.- sun 090a/8
b.- up 002a/13, 009a/15, 014a/10, 017a/2, 017a/9, 030a/11, 031b/3, 044a/11, 053a/5, 061b/12, 063b/3, 068a/4, 069b/5, 072a/4, 077b/1, 088a/12, 104a/1
b.- ur 003a/10, 010a/7, 027a/12, 064b/11

bula - : bulandırmak [T.]
b.- dı 017b/17

bulaŋga : sofa, veranda [Çin.]
b. 098a/2

bular : bunlar [T.]
b.+ a 018a/3, 021a/2, 024b/8, 027a/3, 028a/14, 035a/9, 040b/10, 041a/14, 085a/1, 087b/16, 101b/10, 104b/8, 104b/12, 105b/17
b.+ da 041a/12, 054a/16, 059b/12
b.+ dan 008b/11, 012a/8, 036b/17, 055a/12, 068b/14, 077b/4, 097b/1
b.+ ı 013b/5, 036b/17, 052a/8, 054a/15, 059b/8, 059b/14, 061b/11, 063b/8, 083b/7, 083b/11, 087b/11, 099a/13, 105a/10
b.+ ıŋ 040a/6
b.+ la 097b/12, 106b/11
b.+ uŋ 001a/17, 022b/18, 026b/12, 086b/1, 097a/12
b. 001a/10, 001b/11, 003a/14, 005b/14, 018a/14, 019b/6, 020a/10, 020b/2, 024b/10, 025a/1, 035a/11, 037a/2, 042b/11, 047b/5, 047b/6, 060b/5, 062b/11, 065b/3, 066a/4, 078a/15, 078b/1, 079b/9, 079b/12, 079b/16, 081a/12, 084b/16, 085b/3, 092a/1, 093b/12, 094b/13, 095b/12, 095b/13, 097b/12, 101b/10, 103b/13, 104b/17, 105a/14, 106a/9

buldur - : buldurmak [T.]
b.- durayım 005a/10, 032b/7

Bulġar : öz. is. [T.]
b.+ a 045b/16, 046a/17

bulın - : bulunmak [T.]
b.- an 038a/12
b.- up 039a/16, 072b/2

bulma - : bulmamak [T.]
b.- dı 031b/9, 040b/4, 087a/4
b.- dılar 086a/8, 096a/2, 099a/6, 105b/11

bulun - : var olmak, mevcut olmak [T.]
b.- dum 004a/13

buluş - : buluşmak [T.]
b.- dum 079b/6

buluṭ : bulut [T.]
b. 055a/15, 055a/16, 060b/9, 060b/16, 062b/7, 105b/13

buŋa : "Bu" işaret zamirinin yaklaşma hâli [T.]
b.+ dan 047b/4

bunca : bu kadar, birçok [T.]
b. 006a/16, 044b/15, 046b/14, 090a/5

burc : burç [Ar.]
b.+ dan 006b/11, 007a/5, 024b/10
b. 025a/2

burun : koku alma organı [T.]
b. 005b/1, 049b/6

buyur - : söylemek, emretmek [T.]
b.- dı 001a/13, 003a/12, 014a/2, 025b/3, 030a/10, 039a/16, 039b/8, 040a/4, 043a/16, 043b/2, 051a/16, 053a/10, 053b/12, 057a/4, 058b/13, 063b/9, 063b/11, 067b/4, 068a/11, 071b/13, 074a/5, 079b/11, 080a/12, 082a/3, 083b/5, 084a/2, 085b/1, 087a/12, 090a/7, 093a/5, 093a/7, 093a/12, 093a/16, 096b/14, 097a/12, 100a/10, 103b/6, 103b/11, 104b/10, 105b/8, 105b/15, 106b/15
b.- duŋ 107a/13
b.- ıdı 008b/13
b.- mışdı 025b/5, 040a/3
b.- uŋ 104b/7
b.- up 016b/10, 030b/16, 058a/14, 064a/10, 065b/16, 085b/11, 101b/5
b.- ur 031b/16, 043b/3, 043b/9, 049b/15
b.- ursın 003b/13
b. 002a/11, 050a/2

bülend-āvaz : yüksek ses [Far.]
b. 019b/11, 051a/6

bünyād : asıl, esas [Far.]
b. 062a/13

bürrān : keskin, kesici [Far.]
b.+ a 040a/11, 077a/16, 083b/10
b.+ eh 020a/8
b.+ ı 003a/15, 011b/17, 020a/10, 025b/4, 043b/11, 058b/13, 061a/5, 061a/11, 077b/12, 078a/2, 078a/11, 078a/14, 082b/2, 082b/8, 083b/13, 084a/3,

097b/2, 105a/11, 105b/6
b.+ ın 017b/1, 017b/5, 062a/14, 066b/10
b.+ un 018a/3, 056a/3
b. 006a/9, 009a/7, 010b/15, 011b/4, 013a/9, 015b/5, 015b/12, 016a/10, 017a/13, 017b/11, 019a/3, 023a/8, 024a/13, 031a/9, 032a/3, 034b/16, 035a/1, 037b/14, 048b/1, 048b/5, 052a/3, 056a/9, 059b/11, 060a/8, 062a/15, 062b/2, 062b/13, 063a/15, 069b/4, 070b/3, 071a/16, 072b/12, 079b/16, 081b/5, 086a/12, 099a/2

bürūz : ortaya çıkma [Ar.]
b. 045b/1

büt-perest: puta tapan [Far.]
b. 066a/6

bütün : eksiksiz, tam [T.]
b. 011b/7

büyük : büyük [T.]
b. 067a/6, 086a/14

-C-

Cābir : öz. is. [Ar.]
c.+ e 006b/12
c. 006b/11, 007a/2

Cābire : öz. is. [Ar.]
c.+ dür 007a/1

Cābūr : öz. is. [T.]
c.+ a 073b/2
c.+ ı 072b/13, 073a/16, 073b/5
c.+ sa 072a/17
c.+ saya 072b/6
c. 062b/17, 071b/14, 072b/7, 072b/9, 073a/5, 073a/13, 073b/1, 073b/12, 074a/1

Cābūrsa : öz. is. [T.]
c. 073a/2

cadır : çadır [T.]
c.+ larından 082a/15

Caʿfer : öz. is. [Ar.]
c.+ e 002b/1, 002b/9, 002b/10, 003b/8, 003b/16, 004a/8, 038a/15, 038a/16, 038b/6
c.+ i 002a/16, 002b/7, 037a/7, 038b/6, 038b/13, 039a/3, 039a/7
c.+ iŋ 039a/4
c.+ le 003b/3, 021b/11
c.+ uŋ 038a/13
c.+ üŋ 021b/12
c. 002b/6, 003a/6, 003b/9, 003b/13, 003b/15, 004a/4, 005a/2, 005a/12, 005b/14, 006a/13, 006a/14, 006b/8, 008a/2, 008a/15, 011a/9, 013b/5, 013b/8, 024b/4, 033a/12

Caʿfer ibni Leys : öz. is. [Ar.]
c. 027b/16

cāh : mevki, yer [Far.]
c.+ ı 059b/17
c. 001a/4

cāḥīm : Cehennem [Ar.]
c.+ e 040b/16, 044a/16, 044b/7, 052a/10
c. 040b/17, 101a/16

cāʾiz : doğru, uygun, yerinde [Ar.]
c. 046b/4

cām : cam [Far.]
c. 048b/8

cāme : giysi, elbise [Far.]
c.+ ler 073a/12

cāmiʿa : topluluk, zümre [Ar.]
c.+ ya 064b/3
c. 043b/6

cān : can [Far.]
c.+ a 019b/11, 020a/4, 026b/10, 026b/16, 027a/1, 027a/7, 039b/7, 039b/15, 041a/14, 052b/2, 052b/7, 052b/13, 078b/14, 083a/7, 083a/12, 087a/13, 087b/4, 087b/6, 103b/11, 104b/9, 105b/11, 106b/7, 106b/13
c.+ da 041a/13
c.+ dan 056b/13
c.+ ı 002b/14, 008b/1, 011a/11,

013a/14, 013b/2, 014b/5, 019b/16, 025a/10, 043a/11, 044b/16, 053a/4, 055b/10, 061b/14, 077b/13, 079a/2, 093a/4, 096b/10, 097a/13, 106b/5
c.+ ımuŋ 061b/14
c.+ ına 033b/2, 077a/6, 099b/7
c.+ ını 024a/4, 044b/7
c.+ ıŋı 106a/3
c.+ lar 001b/9, 006a/8, 020a/14, 037b/14, 042b/12, 072b/12, 097b/6, 100b/7, 103a/17, 105a/15, 105b/2
c.+ ları 024b/5, 029a/4, 051b/12, 100b/6
c.+ um 002b/11, 004b/1, 026b/15, 027a/17, 032a/12, 056b/12, 061b/16, 065b/14, 082a/4, 085b/10, 100a/12
c.+ uŋa 010b/5
c. 002b/14, 006a/1, 006a/3, 007a/6, 011a/11, 012a/14, 016a/3, 016b/15, 017b/2, 018a/3, 018b/9, 018b/10, 019a/10, 020b/8, 025a/5, 029b/4, 031a/6, 031b/9, 033b/12, 035a/9, 044a/3, 045b/13, 051b/6, 055b/3, 056b/2, 056b/4, 056b/11, 059b/2, 061b/6, 067a/13, 067b/8, 071b/11, 074a/2, 075b/14, 079a/7, 080b/2, 087b/16, 099a/11, 101a/1, 101a/9, 101b/17, 102a/4, 103b/2, 103b/4

cānān : gönülden sevilen [Far.]
c.+ ı 002b/14, 017b/2, 025a/5, 026a/10, 027a/14, 061a/14, 062a/7, 077b/2, 079a/7,
101b/17, 104b/4
c.+ lara 088b/2
c.+ um 096b/9, 104b/7
c. 031b/9, 052b/7, 052b/12, 056b/13

cānib : yön, cihet [Ar.]
c.+ den 047a/3, 080a/12
c.+ e 021b/16, 027a/1, 071b/13, 072a/11, 081a/4, 099b/17, 106a/17
c.+ inde 036b/4
c.+ inden 007b/6, 017b/14, 027b/4, 042b/16, 061a/1, 078b/4, 078b/15, 085b/14, 098b/17

cān-sitān : öldüren [Far.]
c. 019b/10, 044a/8, 052b/13

cāriye : köle kadın, halayık [Ar.]
c.+ di 027b/10
c.+ ler 055a/9
c. 001a/9

cāsūs : casus, ajan [Ar.]
c. 015a/4, 100a/15

cāẕū : cadı, büyücü [Far.]
c.+ dan 060b/17
c.+ dur 072b/1
c.+ lar 105b/14, 105b/15
c.+ lardan 072b/13
c.+ ları 073a/2
c.+ ya 106a/11
c.+ yı 072a/3
c. 073a/12, 098a/14, 098b/1, 098b/2

Cebbār : Her türlü güç ve kudretin, ululuğun sahibi olan Allah. [Ar.]
c.+ ı 059b/13, 081a/7
c. 023a/8, 047a/15, 047b/7, 089b/7

cebel : dağ [Ar.]
c. 034b/9

cedd : cet [Ar.]
c.+ i 099a/1
c. 023b/13, 097b/10, 099a/3, 107a/12

cedīd : yeni, kullanılmamış [Ar.]
c. 010a/6, 015a/11, 016a/16, 024b/11

cefā : sıkıntı, ezâ [Ar.]
c.+ n 056a/2
c.+ ŋuz 096b/16
c. 027a/15, 044b/4, 077b/13

cehd : çalışma, çabalama [Ar.]
c. 008a/11, 011a/10

Cehennem : Günahkârların öldükten sonra ahrette cezalarını çekmek üzere gidecekleri yer. [Ar.]
c.+ de 027b/3
c.+ e 082a/2
c. 007a/6, 014a/2, 033b/12,

043a/11, 077b/13

cel : aziz ve celil olan Allah [T.]
c. 092b/9

cellād : çok kırbaç vuran, adam öldüren kimse [Ar.]
c.+ a 054b/10, 062b/12
c.+ uŋ 072a/16
c. 062b/13, 067b/4, 072a/14, 072a/15, 090a/13, 090a/17, 097a/12, 106a/6, 106a/7, 106a/10

cemʿ : toplama, bir araya getirilme [Ar.]
c.+ a 040a/14, 086b/15
c.+ ā 041a/9, 083b/13, 087b/5, 104b/8, 104b/16, 105a/5, 105b/10
c. 005a/4, 007a/13, 011a/5, 011a/6, 011b/4, 011b/15, 012b/1, 013b/4, 020b/13, 021b/16, 022a/4, 023b/6, 025b/1, 029a/6, 029b/11, 033a/14, 037a/9, 045b/12, 046a/10, 050a/1, 055a/1, 056a/2, 058a/1, 058b/5, 058b/7, 063b/1, 064a/8, 064b/3, 066b/14, 068b/10, 089a/5, 089b/15, 093a/5, 093b/6, 101a/15, 102a/6

cemāhir : cumhurlar, topluluklar [Ar.]
c. 063a/7, 081b/4

cemāl : yüz güzelliği [Ar.]
c.+ e 107a/10
c.+ i 094b/10
c.+ in 097a/6
c.+ üŋden 097a/7
c. 054b/13, 071b/13, 073a/10

Cemcām-ı Şāh : öz. is. [T.]
c.+ dan 085b/7

cemīl : güzel, iyi [Ar.]
c. 068a/7

cemīle : güzel [Ar.]
c. 106b/3

cemʿiyyet : toplum, topluluk [Ar.]
c. 104a/1

cemmā : **1.** : insan topluluğu, yığın [Ar.]
c. 040b/1, 041a/10, 041b/3, 084a/1, 105a/7

2. :hükümdar, şah [Far.]
c. 104a/11

cenāze : cenaze [Ar.]
c. 006b/4

ceng : savaş, harp [Far.]
c.+ de 001a/5, 013a/10, 049b/17, 054b/2, 067b/12, 082a/1, 094b/17, 101a/12
c.+ den 011a/15, 050b/5, 079a/6, 101a/9
c.+ e 004b/8, 006b/5, 011a/10, 012a/5, 014b/10, 014b/13, 015a/17, 017a/10, 018a/13, 019b/6, 026b/14, 031a/5, 031b/15, 032a/2, 033b/6, 034b/8, 043b/17, 044a/4, 048a/12, 049a/1, 049a/16, 049b/1, 049b/2, 049b/3, 049b/5, 049b/16, 050a/8, 051b/15, 053a/5, 053a/13, 055b/5, 057b/15, 058b/14, 058b/15, 059a/11, 060a/13, 060a/14, 060a/17, 060b/1, 060b/3, 062a/13, 063a/5, 067a/9, 069b/8, 071b/1, 075b/16, 078a/14, 080a/13, 081a/5, 081b/1, 083b/9, 084a/16, 085a/6, 088a/2, 088a/5, 090b/16, 091a/6, 091a/12, 092b/2, 099b/2, 100b/3, 100b/15, 101a/7, 105a/16
c.+ i 006b/12, 008b/16, 015b/6, 020a/15, 053a/12, 060a/9, 077a/16, 078a/4, 078a/16, 080a/11, 095b/9
c.+ ime 012b/3, 078b/7, 087a/2, 087a/12, 087b/2
c.+ in 026a/9, 052b/15
c.+ ine 008b/17, 048b/14, 067b/2, 084b/12, 092a/1, 096b/4, 106b/5
c.+ ini 006b/10, 064b/17
c.+ ler 094b/15
c.+ ü 018a/1
c. 003a/8, 003a/15, 005b/15, 006a/10, 006a/11, 009a/5, 009a/14, 009b/15, 010a/2, 010a/9, 011b/15, 012a/1, 014b/6, 015a/9, 015a/16, 016a/9, 016b/17, 017a/2, 017a/3, 017b/5, 017b/13, 017b/14, 018a/7, 018a/14, 021b/4, 023a/9, 023a/11, 023a/15, 023a/16, 024a/1, 024b/9, 025b/17, 026a/14, 027a/2, 028a/15, 031a/7, 032a/4, 034b/7, 034b/13, 035a/15, 035b/7, 035b/8, 036a/3, 036a/4, 037b/15, 038a/2, 040b/11, 041a/4, 042a/10, 043a/6, 044a/1,

044a/7, 046b/6, 048a/12, 048b/7, 048b/9, 049a/5, 049a/9, 049a/13, 050a/5, 050b/9, 052a/4, 052b/14, 053a/11, 053a/12, 056a/2, 058b/12, 060b/2, 060b/15, 062a/15, 062b/1, 063a/13, 069b/5, 069b/6, 069b/9, 070b/16, 071a/1, 071a/7, 071a/17, 072b/13, 072b/15, 072b/16, 075b/15, 076b/12, 078a/7, 078a/16, 078a/17, 079a/8, 079a/11, 079b/3, 080a/13, 081b/8, 081b/15, 082a/6, 083a/7, 083a/11, 083b/17, 084a/5, 084a/11, 084b/16, 086b/14, 087a/3, 087a/4, 087b/15, 088a/3, 090b/15, 091b/5, 091b/17, 092a/1, 095a/2, 097a/9, 097a/15, 097b/5, 099a/15, 100a/13, 100b/4, 103a/13, 103a/17, 103b/1

Cengeş : öz. is. [T.]
c.+ e 078b/14
c. 078b/12

Cennāti'n Nāʿīm : Kur'an-ı Kerim'de adı geçen sekiz cennetten dördüncüsünün adı, Firdevs. [Ar.]
c.+ e 101a/12

cennet : güzel bahçe [Ar.]
c.+ e 106a/14
c.+ i 107a/12
c. 089a/2

cephe : ön, yüz [Ar.]
c.+ den 042a/17
c.+ sine 090b/3

cesed : ölü, cansız [Ar.]
c.+ den 014a/11
c.+ ler 020a/9, 031a/6
c. 087b/8, 088a/5

cevāb : yanıt [Ar.]
c.+ ı 034b/4, 079b/8
c. 001a/14, 006b/9, 014b/8, 034b/2, 034b/6, 059a/7, 061a/15, 064a/10, 101b/17, 104b/14

cevāhir : mücevher [Ar.]
c.+ lere 074b/4, 074b/8, 075a/4
c. 057a/1, 061a/5, 061b/1, 065a/8, 074a/11, 075a/8, 094b/1

cevān : genç, delikanlı [Far.]
c.+ ı 043a/1
c. 011a/6, 057a/2

cevher : **1.** : bir şeyin özü, esası [Ar.]
c.+ den 057a/14
c.+ i 005a/14
c.+ lere 036b/13, 044a/12, 095a/5
c. 094a/10

2. : üstün nitelik, yetenek [Ar.]
c. 102b/1

cevlān : dolaşma, gezinme [Ar.]
c.+ a 042a/14, 079a/10, 083a/14
c.+ ı 053a/4, 077a/14, 078b/5, 087a/1
c. 010a/11, 010b/2, 010b/10, 022b/2, 023b/6, 026a/7, 026b/8, 028a/3, 037a/15, 048a/14, 052b/2, 052b/9, 059a/4, 076a/3, 076b/4, 076b/6, 077a/5, 080a/14, 080a/15, 081a/15, 091a/16, 091b/16, 099b/5

cevr : eziyet, cefa [Ar.]
c. 096b/16

cevşen : eskiden giyilen bir savaş elbisesi [Far.]
c.+ e 071a/12
c.+ i 074a/11, 075a/8
c. 033a/4, 035b/2, 054a/9, 059a/3, 065a/8, 069b/3

ceyḥūn : öz. is. [Ar.]
c. 032a/12

ceyş : ordu, asker [Ar.]
c.+ e 011a/7
c. 040a/3, 070a/13

cezā : iyi veya kötü karşılık [Ar.]
c.+ sın 090a/4, 090a/8, 090a/15
c. 030b/2, 031a/4, 031a/13, 068a/14, 069b/4, 069b/12, 090a/10

Cezāyir : öz. is. [Ar.]
c.+ leri 003a/9
c. 096a/11, 096a/17

cezbe : kendinden geçme, vecit [Ar.]
c.+ ye 104a/16, 104b/2, 104b/9

cezīre : ada, yarımada [Ar.]
c.+ de 066a/4
c.+ ye 066a/3, 066b/11
c. 035a/10, 035b/8, 050a/5, 066a/5, 095a/7

Cezīre-i ʿUmmān : öz. is. [Ar.]
c. 035a/2

cibāl : dağlar [Ar.]
c. 066a/2, 072b/16

cidāl : mücadele, savaş [Ar.]
c. 072b/15, 087a/3

ciger : ciğer [Far.]
c.+ in 044b/16, 071b/11, 074a/2
c.+ lüdür 084b/15
c. 102a/3

ciğer-güşe : çok sevilen kimse [Far.]
c.+ i 066b/7
c.+ m 056b/2, 057b/16, 062a/6
c. 064b/15

ciḥān : Dünya, evren, âlem [Far.]
c.+ a 004a/3, 006a/1, 020b/17, 051b/3, 086b/6, 090a/11, 094b/15
c.+ da 021b/13, 103b/7
c.+ ı 003a/9, 042a/3, 050a/16, 061b/4, 072b/16, 074b/15, 079b/3, 082b/2, 094a/10
c.+ sızdur 075a/1
c.+ um 004b/1, 022a/3, 065b/14, 088b/14, 089a/14, 089a/16
c.+ uŋ 001a/15, 055a/3, 107a/7
c. 001a/11, 005b/11, 005b/15, 005b/16, 006a/15, 006b/3, 007b/14, 011a/15, 012a/2, 014b/16, 016b/12, 016b/13, 018a/5, 020b/5, 020b/16, 024a/14, 028b/5, 031a/6, 032a/10, 036a/12, 037b/11, 040a/1, 040a/14, 040a/15, 049b/6, 049b/15, 054b/17, 064b/13, 065a/5, 065b/13, 067a/11, 068b/12, 069b/7, 072b/14, 078a/7, 084a/11, 087b/1, 087b/11, 089b/8, 090a/15, 091b/10, 092a/2, 101b/14

Cimşīd : öz. is. [T.]
c.+ den 036b/3
c.+ e 090b/9

cin : cin [Ar.]
c.+ i 029b/15
c.+ ler 062b/15, 063a/12
c.+ leri 098a/17
c.+ nī 065a/13

cinān : cennetler [Ar.]
c.+ a 093a/17
c.+ uŋ 055a/2
c. 012a/7, 061b/12

cinnī : bir tek cin [Ar.]
c. 063a/10

cism : cisim, beden [Ar.]
c.+ i 013b/2, 025a/10
c.+ ini 006b/14
c. 008b/1, 103b/4

civān : yakışıklı genç [Far.]
c.+ dur 065b/12
c.+ ı 009a/3, 028a/9
c. 011a/9, 015b/11, 025b/14, 026a/7, 048b/2, 050a/7, 050a/16, 065b/4

cumʿa : cuma [Ar.]
c. 021a/11

cumhūr : halk, ahali, topluluk [Ar.]
c. 013b/13, 096b/2, 099b/1, 099b/8, 099b/11

cūş : coşma, coşkunluk [Far.]
c.+ a 066a/2
c. 005b/16, 031a/9, 031b/13, 033a/16, 080a/13

cübbe : cübbe [T.]
c.+ den 030b/5
c.+ ler 061b/1, 065a/8, 094a/10
c.+ leri 065a/6
c.+ si 025b/15, 061a/5, 074a/11, 075a/8
c.+ sine 071a/12
c. 033a/4, 059a/3, 065b/12, 069b/3

cüdā : ayrılmış [Far.]
c. 031a/4

cümle : herkes [Ar.]
c.+ den 086b/11, 094b/4
c.+ ler 092b/2
c.+ müz 082a/6, 104b/14
c.+ müze 107a/12
c.+ müzi 014a/8
c.+ niŋ 035a/12
c.+ nüŋ 017b/17, 061a/5
c.+ ŋüzden 048a/7
c.+ si 013b/11, 015b/12, 016a/3, 016a/4, 017a/8, 019b/1, 023a/2, 024a/15, 029a/13, 032b/15, 043a/2, 047a/4, 049b/8, 050b/1, 052b/15, 054a/13, 057b/13, 058a/4, 058b/6, 059b/10, 060a/5, 061a/3, 064a/10, 064b/5, 067b/6, 070a/4, 072a/5, 072a/10, 074a/12, 083b/17, 084b/5, 088a/15, 088a/17, 094b/6, 098a/8, 103a/4
c.+ sin 032b/10
c.+ sinden 102b/7
c.+ sini 012b/5, 033b/3, 050b/4, 068b/8, 096b/1
c.+ sinüŋ 007b/11, 038a/11, 064b/7, 074b/8
c.+ ye 098a/6
c. 001a/12, 003a/3, 003b/5, 004a/6, 004b/3, 004b/12, 005a/13, 007a/13, 007a/15, 007b/10, 008a/2, 008b/11, 009a/2, 009a/6, 010a/2, 010a/10, 010b/4, 011b/4, 013a/11, 014a/3, 014a/9, 015a/12, 015b/2, 015b/13, 017a/5, 018a/9, 019a/8, 019a/14, 019a/16, 019b/9, 020a/6, 020a/8, 020a/13, 021b/14, 023a/2, 023a/6, 023a/7, 023a/16, 023b/5, 025a/2, 025a/11, 025b/12, 026a/7, 027a/3, 027a/15, 027b/1, 027b/5, 028a/8, 029a/13, 029b/13, 032a/3, 032b/12, 033a/3, 033a/4, 034b/14, 035a/5, 035b/6, 038a/12, 038b/9, 039b/13, 040a/3, 040a/15, 041a/10, 041b/4, 043a/16, 044a/6, 044b/3, 045b/7, 045b/11, 046a/1, 046a/3, 046a/15, 047b/8, 047b/10, 048b/12, 049a/6, 049b/8, 050b/1, 053a/14, 053b/13, 054a/5, 056a/14, 056b/15, 057a/5, 057a/6, 057a/7, 057a/15, 058a/7, 058b/7, 058b/11, 059a/13, 059a/17, 059b/10, 059b/15, 060a/6, 060a/7, 060a/13, 060a/14, 061a/10, 063b/2, 063b/5, 064a/1, 064a/3, 064a/7, 064a/8, 064b/6, 064b/10, 065a/2, 066a/7, 066b/10, 067a/3, 067a/9, 067b/5, 067b/11, 067b/13, 068a/5, 069a/2, 069b/3, 069b/6, 070a/2, 070a/3, 070a/5, 071a/6, 071a/15, 071b/7, 072a/5, 072b/5, 073a/4, 073a/7, 073a/17, 073b/1, 074b/3, 075a/7, 075b/9, 076a/16, 077a/13, 077b/16, 078b/1, 079a/3, 080a/1, 080b/14, 081a/8, 081a/9, 082a/1, 082a/6, 082a/8, 082a/9, 082a/10, 082a/13, 082b/3, 082b/16, 083a/7, 083b/4, 083b/15, 084a/5, 085a/14, 086a/14, 086b/6, 087a/7, 088a/7, 088b/5, 089a/2, 089a/5, 089a/6, 089a/11, 089b/11, 089b/12, 089b/16, 090b/3, 090b/8, 091a/1, 091b/12, 092a/10, 092b/11, 092b/13, 092b/17, 093b/3, 093b/13, 093b/15, 094a/5, 094a/10, 094a/16, 094b/8, 094b/11, 094b/15, 094b/16, 097b/16, 098a/1, 098a/14, 100a/1, 100a/2, 100a/8, 100b/6, 100b/11, 101a/11, 101b/1, 101b/2, 102a/9, 102b/1, 103a/11, 103a/15, 103a/16, 103b/5, 103b/9, 103b/12, 103b/13, 104a/4, 104a/14, 104b/6, 104b/11, 104b/14, 105a/6, 105b/2, 107a/11, 107a/14

cün : çünkü [Far.]
c. 047a/10, 069a/8

cünbüş : eğlence, neşe [Far.]
c.+ i 039a/17

Cüneyd : öz. is. [Ar.]
c. 017a/8

cürm : cezayı gerektirecek suç [Ar.]
c.+ i 090a/1

cüst : araştırma, arama [Far.]
c. 009b/4, 042a/8, 066a/14, 099a/7

cüvāl : çuval [Far.]
c. 102b/7

-Ç-

çā : aferin, yaşa [T.]
ç. 040a/13

çadır : çadır, otağ [T.]
ç.+ a 097a/5
ç.+ dan 080a/5

ç.+ ı 097a/4
ç.+ ında 096a/2
ç.+ ından 017a/1, 085b/16, 098b/9
ç.+ lar 100b/3
ç.+ larına 082a/12
ç. 058a/2

çagıldı : hafif gürültü [T.]
ç.+ sı 084a/17

çaġır - : çağırmak [T.]
ç.- up 038b/9, 044a/15, 092a/8, 099b/3

çaġla - : çağlamak [T.]
ç.- yu 094b/6
ç.- yup 017a/13, 059b/1, 085b/13

çaḳ - : vurmak [T.]
ç.- alum 008a/12
ç.- dı 063b/10, 068a/2
ç. 067a/17

çak - : parçalamak, kesmek [T.]
ç.- up 017b/1

çāk : yırtılmış yer, yırtık [Far.]
ç. 038b/17, 049a/10, 062a/4, 081b/16

çal - : vurmak, çalmak [T.]
ç.- ar 063b/17
ç.- ardı 040b/3
ç.- dı 014a/10, 031b/4, 043a/10, 050a/6, 056a/10, 056b/3, 073a/1, 078b/10, 080a/16, 085b/12, 086a/17, 103a/8
ç.- dılar 073b/3, 101a/8
ç.- uban 105a/11
ç.- uben 032a/9
ç.- up 008b/13, 013a/10, 014a/3, 040b/16, 078b/1

Çālenderiyye : öz. is.[Ar.]
ç. 011b/15

çalı : genellikle dipten dallanarak yayılan, gövdesi ince odunsu bitki [T.]
ç. 105b/7

çalın - : çalınmak [T.]
ç.- dı 014b/6, 026b/7, 028b/2, 080a/13, 084b/5, 088a/3, 106a/8
ç.- ur 074a/10

çamur : su ile karışmış bulaşkan toprak [T.]
ç.+ a 060b/8, 060b/15
ç.+ dan 060b/16

çān : can [Far.]
ç. 038a/8

çār : dört [Far.]
ç. 006a/10

çāre : çıkar yol, yöntem, çözüm [Far.]
ç.+ si 021b/16
ç. 003b/9, 032a/13, 055a/17, 061b/5

çarḫ : gökyüzü, Dünya [Far.]
ç. 005a/16, 005b/17, 006b/17, 035a/8, 048b/7, 049b/9, 050a/13, 056a/3, 058a/9, 059b/6, 060a/3, 064b/12, 067a/11, 070b/6, 075b/8

Çārḳızı : öz. is. ? [T.]
ç. 077a/14

çat - : yaklaşıp vurmak [T.]
ç.- dılar 045a/12

çayır : otlak, mera [T.]
ç. 001a/4

çehre : açıkta görünen, belli olan şey [Ar.]
c.+ sine 029a/16
c. 014b/8

çek - : çekmek [T.]
ç.- di 006a/13, 006b/15, 015b/17, 022b/7, 023b/12, 032b/3, 032b/5, 034a/2, 034b/11, 041a/1, 051a/9, 057a/16, 057b/5, 059a/13, 066b/10, 066b/11, 072a/11, 072a/15, 076b/17, 077a/4, 077a/7, 080b/15, 090a/13, 091a/15, 100b/16, 103a/6, 103a/7, 103a/13
ç.- diler 031a/2, 049b/5, 065b/17, 103a/9, 103a/16

ç.- dügüm 090a/5
ç.- düḳ 107a/6
ç.- e 043b/13, 069b/16
ç.- erdi 047a/9, 080a/3
ç.- esin 036a/7
ç.- me 002b/2, 040a/1, 065b/15, 092a/17
ç.- medin 080a/4
ç.- meŋ 046a/9
ç.- üp 006b/3, 018a/3, 028a/4, 028a/10, 035a/9, 037a/11, 038a/6, 042a/1, 043b/14, 045b/13, 047a/4, 050b/5, 055a/14, 056a/3, 067a/17, 069b/16, 070b/7, 072a/3, 073b/2, 078b/6, 079a/6, 079a/14, 080a/1, 105a/10, 106b/5
ç. 103a/6

çekil - : çekilmek [T.]
ç.- di 041b/2, 047a/16

çeküç : çekiç [Far.]
ç.+ in 090b/2

çemen-zār : çimenlik, yeşillik [Far.]
ç.+ a 007b/17, 011a/3, 019b/3, 062a/12

çenār : çınar [Far.]
ç. 055a/3

çengel : Çengel [Far.]
ç. 090a/12

çer : savaşta karşılıklı duran saflar [T.]
ç. 021b/2

çeri : asker [T.]
ç.+ si 021a/9
ç. 034b/8, 038a/7, 049b/1, 065a/13, 070a/12

Çerkes : öz. is. [T.]
ç.+ den 001a/9

çevgān : ucu eğri değnek, baston [Far.]
ç. 014a/5

çevir - : bir şeyin yönünü değiştirmek [T.]
ç.- di 009a/17
ç.- diler 042b/16
ç.- düḳ 066b/2
ç.- em 004a/6
ç.- medüŋ 034b/7
ç.- mez 001a/17, 035a/3
ç.- mezdi 008b/11
ç.- üben 022b/18
ç.- üp 005b/12, 023b/8, 026a/3, 026b/16, 030a/15, 030b/17, 031a/12, 044a/14, 078b/8, 078b/14, 079a/1, 087a/5, 091b/6, 092a/3

çevre [T.]
ç. 050a/14

çevür- : çevirmek [T.]
ç.- di 016a/8, 030b/7, 061b/7, 088a/11

çıḳ - : çıkmak [T.]
ç.- a 105b/4
ç.- alum 074a/6
ç.- dı 006a/8, 006b/14, 007a/5, 009b/14, 012a/14, 014a/6, 018b/3, 018b/4, 024a/11, 027b/4, 031a/6, 032b/8, 034a/8, 037b/14, 042b/12, 042b/16, 045a/13, 046a/13, 049b/1, 049b/3, 051b/9, 054a/6, 056b/10, 056b/16, 056b/17, 058a/4, 058a/5, 058a/6, 059a/1, 060a/16, 061a/3, 063b/14, 065a/7, 066a/4, 067a/13, 068a/8, 068b/5, 072b/1, 072b/12, 074a/4, 074b/6, 074b/13, 076a/15, 076a/16, 081a/16, 082a/10, 082b/6, 084a/17, 086a/11, 092a/8, 092b/6, 092b/17, 096a/11, 098a/1, 099a/9, 100a/3, 100a/6, 100b/8, 101a/1, 103a/17
ç.- dılar 066b/11, 069a/4, 082b/7, 086b/1, 093b/7
ç.- ıcak 018a/11
ç.- ınca 040a/13
ç.- uban 097a/4
ç.- uben 041a/10
ç.- up 004a/15, 008a/6, 011b/4, 013b/7, 015a/7, 016b/8, 016b/13, 023b/6, 024a/8, 034a/11, 034a/14, 036a/8, 039b/12, 040a/6, 045b/5, 055a/16, 093b/7, 096b/16, 097a/1, 100b/7

çıḳar - : çıkarmak [T.]
ç.- a 057a/16, 069a/16
ç.- acaḳ 047a/8

ç.- an 040b/2, 085b/16, 017a/1
ç.- dı 001b/7, 002b/7, 034a/9, 039a/5, 057b/5, 062a/14, 085b/11, 093a/11, 098b/15, 104b/2
ç.- dılar 025b/9, 041a/9, 090a/12
ç.- sun 027a/15
ç.- u 022b/18, 098b/2
ç.- un 082a/15
ç.- uŋ 085b/10
ç.- up 003a/1, 003a/15, 003b/16, 014a/5, 027a/10, 030b/11, 053b/14, 058b/9, 060b/16, 064a/7, 069a/15, 090b/4, 093a/11, 097a/3
ç.- ursın 057b/4
ç. 003b/1, 003b/16, 008a/3, 008b/3, 013b/13, 022a/2, 025a/9, 026b/4, 041b/6, 042a/15, 043b/3, 061a/2, 101a/10, 104a/17, 105a/1, 106b/7

çıraġ : lamba, kandil [Far.]
ç.+ ı 029a/8, 089b/17
ç.+ ın 008a/12

çırāḳ : lamba, kandil [Far.]
ç.+ lar 036b/12
ç.+ uŋ 006a/15

çī- : ne [Far.]
ç. 025a/5, 040a/12

çiftlik : geniş arazi [T.]
ç.+ ini 005a/11

çi-gūne : nasıl, ne türlü [Far.]
ç.+ m 006b/17, 058a/9, 064b/12, 075b/8

çimen : çayır, çim [Far.]
ç.+ ler 086b/12
ç. 001a/4, 039b/13

çimen-zār : çimenlik [Far.]
ç.+ a 004a/13, 089a/4

çin : gerçek, hakikat [T.]
ç. 005b/10, 018a/13, 019b/9, 030a/16

çoban : hayvan güden kimse [T.]
ç.+ ın 031b/5
ç. 031b/10

çoġ : çok [T.]
ç.+ ı 072b/13
ç. 018a/12

çoḳ : az olmayan, fazla, çok [T.]
ç.+ dur 086a/10
ç.+ lıġa 046b/5
ç. 002b/14, 021a/2, 023b/1, 024a/16, 027b/1, 031a/16, 033a/11, 036a/10, 037a/1, 039b/12, 041b/1, 045b/8, 049a/8, 052a/8, 076b/6, 076b/12, 078b/14, 079b/1, 083a/9, 086b/11, 086a/13,089b/3, 090b/12, 096a/1, 096b/16, 097b/12, 099b/5, 099b/8, 102b/4, 102b/5, 105b/14

çök - : çökmek [T.]
ç.- di 021a/8, 072a/16

çöker- : çökermek, aşağı düşürmek, çökertmek [T.]
ç.- diler 027a/9, 039a/7

çöz - : çözmek[T.]
ç.- di 032b/17
ç.- diler 058a/3

çūb : sopa [Far.]
ç. 025b/16, 030a/5, 030a/11, 030a/12, 030b/3, 030b/4, 067a/3, 067a/8

çūn : çünkü [Far.]
ç. 002b/5, 003a/9, 003b/14, 004a/16, 004b/11, 004b/13, 005a/3, 005a/13, 005a/14, 005b/14, 006b/16, 007b/10, 008a/3, 008b/8, 009a/16, 009b/13, 010a/6, 010b/1, 010b/6, 010b/14, 011a/4, 012a/16, 013a/5, 013b/8, 014a/5, 014b/13, 015a/8, 015a/16, 016a/3, 016b/12, 016b/13, 017b/8, 017b/10, 018b/7, 020a/4, 020a/15, 021a/16, 021b/11, 022a/2, 022a/11, 022b/1, 022b/5, 022b/9, 022b/10, 023a/3, 023a/7, 023a/13, 023a/17, 023b/3, 023b/11, 024a/14, 024a/16, 024b/16, 026a/14, 026a/16, 027b/3, 028a/9, 029a/7, 029b/5, 029b/13, 029b/14, 030a/1, 030a/5, 030b/5, 030b/16, 031a/15, 031b/12, 031b/15, 033a/3, 033a/9, 033a/11, 035a/5, 035b/10, 036a/9,

036b/17, 037a/6, 037b/3, 037b/13, 038a/6, 038a/9, 040b/12, 041b/4, 043b/3, 043b/11, 043b/12, 044b/16, 045b/7, 045b/8, 045b/17, 046b/12, 047a/5, 048a/13, 048b/4, 049b/9, 049b/13, 050a/4, 050a/8, 050b/2, 050b/5, 050b/12, 051b/15, 052a/13, 053b/2, 055a/11, 055b/1, 055b/7, 056a/8, 056a/15, 056b/1, 056b/4, 058b/5, 059a/11, 060a/7, 060a/9, 060a/12, 060b/1, 060b/11, 063a/9, 065a/14, 065a/16, 066a/1, 068a/1, 069b/9, 070a/4, 072a/5, 072a/12, 072a/17, 072b/6, 073a/16, 073b/1, 073b/14, 074a/16, 075b/14, 075b/16, 076b/5, 076b/10, 077a/1, 077b/3, 077b/17, 078b/2, 079a/6, 079b/5, 079b/9, 080b/8, 080b/12, 080b/16, 081a/6, 082b/8, 082b/10, 082b/12, 083b/1, 084a/12, 084b/3, 085a/4, 086a/12, 086a/14, 086b/8, 086b/16, 087b/5, 087b/10, 088a/2, 088b/14, 088b/15, 089a/14, 090a/12, 091b/12, 091b/15, 092a/9, 092a/18, 092b/1, 092b/7, 093a/3, 094b/16, 095b/15, 096a/2, 096a/13, 096b/16, 097a/11, 097a/13, 097b/16, 098a/11, 099a/5, 099a/8, 099a/10, 099a/14, 099b/15, 101a/9, 101b/1, 101b/14, 102a/7, 103a/9, 103b/11, 103b/14, 105a/3, 106a/9, 107a/13

çūnki : çünkü, madem ki, şundan dolayı ki [Far.]
ç. 001b/5, 002a/1, 003a/8, 003a/11, 007a/9, 015a/15, 024b/5, 029b/8, 033b/7, 038b/17, 039b/1, 043b/17, 044a/3, 044b/9, 045a/2, 045b/15, 047b/9, 048a/2, 048a/8, 055b/12, 057b/14, 059a/15, 063a/3, 064a/5, 064b/15, 065b/10, 066b/4, 066b/8, 070a/7, 070a/15, 071b/11, 073b/5, 074a/14, 074b/5, 075b/5, 081b/3, 083a/6, 088a/14, 089a/3, 091b/1, 092a/2, 096a/8, 098b/13, 099a/16, 100a/8, 101a/6, 102b/11

çü : çünkü [Far.]
ç. 001b/3, 001b/6, 008b/1, 008b/6, 013b/5, 013b/9, 014a/3, 020a/9, 021a/8, 025b/11, 026b/14, 033a/14, 040a/4, 041a/4, 043a/13, 047b/4, 053a/9, 053b/9, 054a/8, 058b/9, 061b/2, 077b/6, 078b/17, 079a/1, 080a/11, 083b/10, 083b/14, 084a/2, 084a/14, 087b/6, 096b/10, 097a/4, 097a/6, 097a/15, 105b/4, 106b/13

çün : çünkü [Far.]
ç. 003a/2, 039a/5, 057b/2

çünkim : çünkü [Far.]
ç. 002a/9, 003a/5, 004a/1, 020b/13, 023b/16, 028a/7, 030a/1, 039a/10, 042a/16, 047a/16, 053a/14, 056b/5, 071b/10, 100b/9, 104a/10, 104a/12, 106a/9, 107a/2

çünkü : şundan dolayı, şu sebeple [Far.]
ç. 054b/16

-D-

da : dahi, da, de, bağlaç [T.]
d. 007b/9, 032a/3, 094a/6

dābbe : binek ve yük hayvanı [Ar.]
d. 067a/3

dād : tat, lezzet [T.]
d.+ ı 005b/6
d.+ um 077b/4
d. 030a/3, 044b/11, 071b/12, 073b/8

dāder : erkek kardeş [Far.]
d. 077b/2

dadı-gīr : adaletli, doğru [Far.]
d. 045a/13, 088b/10

Ḍaḥḥāk : öz. is. [Ar.]
ḍ.+ a 052b/14
ḍ.+ ı 001b/7
ḍ. 052b/13

Ḍahhāk-I Süflī : öz. is. [Ar.]
ḍ.+ yi 015a/6

daḫı : dahi [T.]
d. 001a/1, 001b/11, 002b/7, 003b/14, 004a/11, 004b/5, 005b/10, 006a/1, 006b/6, 007b/3, 007b/4, 007b/16, 009a/6, 009b/14, 010a/7, 010a/17, 011a/6, 011a/9, 011a/14, 011b/1, 011b/12, 011b/14, 011b/15, 011b/16, 011b/17, 012b/11, 013a/8, 013a/12, 014b/1, 015a/1, 015a/7, 015a/11, 015b/3, 015b/9, 016a/16, 017a/8, 017a/12, 017b/11, 018a/4, 018a/12,

019a/2, 019a/11, 019a/13, 019a/16, 019b/2, 019b/4, 019b/5, 019b/15, 020a/13, 020a/17, 021b/2, 022b/9, 022b/15, 023a/4, 023a/8, 023a/10, 023b/17, 024b/11, 024b/12, 025b/1, 025b/6, 025b/9, 026b/5, 027b/10, 027b/11, 028b/6, 028b/7, 030a/3, 030a/7, 030a/11, 030b/1, 031b/13, 031b/14, 032a/7, 033a/1, 033b/16, 034a/15, 034b/4, 034b/7, 034b/16, 035a/10, 035b/7, 035b/8, 035b/14, 035b/15, 035b/16, 036a/5, 036a/16, 036b/8, 036b/12, 037b/2, 037b/9, 038a/5, 038a/16, 038b/10, 038b/13, 039a/12, 039b/3, 039b/9, 040a/9, 040b/17, 041a/1, 041a/3, 041a/10, 041a/15, 042b/9, 042b/11, 042b/13, 043a/3, 043b/8, 043b/12, 044b/1, 045a/1, 045a/2, 045b/9, 046a/13, 046b/11, 046b/15, 047a/1, 047a/5, 047b/3, 047b/4, 047b/5, 048a/3, 048a/4, 048b/16, 048b/17, 049a/9, 049a/10, 049b/3, 049b/4, 049b/7, 050a/1, 050a/3, 050b/10, 050b/11, 051a/9, 051a/13, 051a/14, 051b/5, 052a/1, 052a/2, 052a/7, 052a/11, 052a/13, 053a/9, 053a/10, 053b/3, 053b/4, 053b/5, 054b/1, 054b/9, 054b/14, 055a/13, 055b/5, 055b/6, 055b/13, 056a/8, 056b/6, 056b/15, 056b/16, 056b/17, 057a/1, 057a/6, 057a/17, 057b/2, 057b/6, 057b/9, 057b/10, 057b/12, 057b/16, 058a/13, 058a/15, 058b/8, 059b/5, 059b/9, 060a/17, 060b/4, 061a/10, 062a/5, 062a/7, 062a/16, 062b/3, 063a/9, 063a/11, 063a/17, 063b/6, 063b/7, 064a/6, 064a/7, 064a/11, 064a/14, 064b/4, 064b/7, 064b/8, 065a/4, 065a/9, 065a/11, 065a/12, 066b/5, 066b/10, 067a/10, 067b/4, 067b/6, 067b/7, 067b/8, 067b/11, 067b/13, 068a/2, 068a/3, 068b/3, 068b/13, 068b/17, 069a/1, 069a/2, 069a/5, 069a/8, 069b/15, 070a/1, 070a/6, 070a/14, 070a/16, 070b/1, 070b/8, 070b/16, 071a/7, 071a/14, 071b/5, 071b/14, 071b/15, 072b/4, 072b/10, 073a/1, 073a/5, 073a/11, 073a/13, 073a/15, 073a/16, 073b/6, 073b/9, 074b/6, 074b/10, 074b/12, 074b/13, 074b/15, 075a/17, 075b/13, 076a/6, 076a/7, 076b/8, 076b/11, 077a/4, 077b/14, 078a/17, 079a/13, 080a/10, 080b/1, 080b/7, 080b/12, 081a/7, 081a/10, 081b/11, 082a/7, 082a/10, 082b/14, 082b/15, 082b/16, 083a/16, 083b/3, 083b/8, 083b/16, 084a/2, 084a/6, 084a/9, 084b/4, 084b/12, 085a/16, 085b/3, 085b/6, 085b/12, 086a/11, 086b/1, 086b/4, 086b/6, 087a/11, 087a/16, 087a/17, 087b/3, 087b/12, 087b/16, 088a/8, 088a/16, 088a/17, 088b/6, 088b/9, 088b/10, 089a/5, 089a/10, 089b/7, 089b/13, 089b/15, 090a/9, 091a/7, 092a/4, 092a/10, 092a/11, 092b/8, 093a/6, 093a/10, 093b/1, 094b/8, 094b/12, 095a/3, 095a/7, 095a/8, 095a/16, 095b/4, 096a/7, 097a/1, 097a/8, 097a/16, 097b/7, 097b/16, 098a/15, 098a/17, 098b/1, 098b/6, 098b/10, 099a/9, 099a/11, 099a/12, 099b/9, 100a/4, 100a/15, 101a/3, 101a/7, 101a/14, 101a/16, 102a/10, 102a/15, 103a/16, 103b/7, 103b/9, 103b/13, 103b/15, 104a/1, 104a/4, 104b/15, 105a/3, 105a/6, 105a/9, 105a/16, 106a/10, 106a/11, 106a/12

dāḫir : toplanılmış ve gömülmüş [Ar.]
d.+ īn 064b/6

daḫve-i kübrā : kaba kuşluk [Ar.]
d. 034b/13

dāʾim : sürekli, devamlı [Ar.]
d. 011b/9, 055b/11, 082b/13, 085a/7, 097a/2, 098b/4, 103b/10

dāʾimā : her zaman, sürekli olarak [Ar.]
d. 035b/9, 069b/7, 093b/16, 095b/13

dāʾire : daire [Ar.]
d. 072b/8

dal : dal [T.]
d.+ ı 077a/3
d. 038a/1

ḍalāl : doğru yoldan ayrılma, sapma [Ar.]
ḍ. 046b/3, 072b/10

dāmān : etek [Far.]
d.+ ına 041a/10, 055b/8

dāmen : etek [Far.]

d.+ i 076b/5
d.+ inden 017b/15, 074a/8, 093b/8
d.+ ine 012a/16

dānā : bilen, bilgili [Far.]
d. 040a/4, 104b/4

dāne : tane, adet [Far.]
d. 042b/17, 065a/5, 073b/4, 074b/1, 094b/12, 095a/4

Dānī : öz. is. [Ar.]
d. 003a/6, 026a/8, 026b/15, 077b/3, 078a/11

ḍar : zarar [Ar.]
ḍ. 085b/7

dār : **1.** :İdam mahkûmlarını asmak için dikilen direk [Far.]
d.+ a 032a/2
d. 017b/9

2. : ülke, yurt [Ar.]
d. 048a/6, 061b/5, 088a/15

3. : yer, mekân [Ar.]
d. 096a/10

-dār : "tutan, sâhip ve mâlik olan" anlamını veren son ek[Far.]
d. 031b/17, 032a/7, 041a/11, 044b/6, 078b/5, 078b/6, 078b/9, 078b/12, 078b/13, 078b/17, 079a/2, 079a/5, 079a/7, 086b/2, 090b/4, 098b/16

dārā : Eski İran hükümdarlarına verilen unvan, melik [Far.]
d. 061a/6, 104a/2

daral - : daralmak [T.]
d.- dı 050a/4

ḍarb : dövme, vurma [Ar.]
ḍ.+ a 008a/11, 023a/15, 030b/1, 051a/5, 059b/8, 059b/12, 065a/9, 074b/3, 074b/17, 084b/8, 087a/14, 092b/2, 095b/10, 099a/2, 099a/9, 105a/17
ḍ.+ ı 008a/7, 102b/8
ḍ.+ ına 005b/3, 030a/7, 049a/8, 075a/4
ḍ.+ ından 026a/15, 097b/4, 097b/8
ḍ.+ ını 009b/1, 014b/16, 022b/12, 048b/1, 069b/11, 070b/15, 079a/2, 096a/14, 096b/7
ḍ.+ u 051a/11, 081b/1, 091b/17
ḍ.+ uŋ 097b/7
ḍ. 001b/8, 009a/13, 009b/13, 009b/14, 012a/10, 012b/6, 015a/2, 015a/13, 017a/15, 017b/6, 018a/7, 018b/17, 022a/14, 023a/17, 024a/9, 026b/4, 026b/9, 026b/11, 026b/12, 027a/1, 028a/5, 030a/15, 030b/3, 030b/9, 030b/10, 030b/12, 033b/2, 033b/3, 033b/14, 035a/11, 037b/17, 038a/3, 040b/10, 041a/1, 041a/6, 043a/7, 045b/6, 047a/13, 048b/10, 049a/11, 049a/12, 050a/7, 050b/3, 051a/7, 051a/12, 052b/6, 053a/6, 054a/14, 056a/2, 060a/6, 069a/15, 071a/5, 071b/2, 073a/16, 073b/4, 076a/8, 076b/3, 076b/12, 077a/15, 077a/16, 077b/1, 077b/2, 077b/9, 078a/15, 079a/12, 081b/2, 082a/11, 082b/4, 083a/15, 083b/2, 083b/14, 084a/8, 084a/10, 084a/13, 086a/16, 087a/11, 089b/11, 091a/13, 099a/4, 099b/12, 100b/5, 100b/7, 106a/4, 106b/11, 106b/12, 106b/14

dāreyni : iki dünya [T.]
d.+ de 006a/5

ḍarrā : sıkıntı, keder)(Ar. [T.]
ḍ. 105a/12

dāsitān : destan, masal [Far.]
d. 016b/6, 030b/2

daʿvā : problem, sorun, mesele [Ar.]
d.+ yı 064a/15
d. 002b/5, 102b/15

daʿvet : davet [Ar.]
d. 039a/15, 063b/8, 073a/3, 083a/5, 090a/6, 090b/8, 092a/12, 095b/12, 104a/10, 104b/10

Dāvud : öz. is. [Ar.]
d.+ uŋ 086a/16
d. 054a/11, 094b/9

Dāvud Şāh : öz. is. [Ar.]
d. 094a/12

de - : demek, söz söylemek [T.]
d.- di 011a/11, 013a/16, 017b/13
d.- diğin 033a/16
d.- r 002b/4, 012a/7, 024a/11, 038b/14, 039a/7, 041b/16, 042a/14, 043a/4, 043a/14,
043b/10, 044a/4, 044a/13, 044a/15, 044a/16, 046a/1, 048a/16, 060b/8, 060b/17, 064a/13, 064b/4, 066a/3, 067a/5, 072a/9, 075b/1, 076b/5, 080b/4, 085a/7, 086b/5, 087b/8, 091a/12, 093a/9, 094b/6, 097a/8, 101a/16, 102a/3
d.- yü 056a/11
d.- yüp 013a/12, 043a/17, 058b/11, 069a/11, 100b/1, 105b/5

de : bağlaç [T.]
d. 028b/6

deʾi : deyi, diye [T.]
d. 066b/16

deʾb : gelenek, âdet, usul [Ar.]
d.+ i 002b/8

dede : büyük baba, ata [T.]
d. 007a/13, 034a/2, 071b/7, 088a/1

defʿ : uzaklaştırma, savma [Ar.]
d.- i 091a/7
d.- u 081b/1
d. 006b/9, 013a/2, 020a/1, 023a/17, 024b/2, 033b/16, 051a/7, 051a/12, 070b/15, 076a/6, 076a/8, 076b/8, 081b/11, 091a/13, 100a/4

defʿa : kez, kere [Ar.]
d. 012a/6, 016a/13

defin : ölüyü toprağa gömme işi [Ar.]
d.

defn : ölüyü toprağa gömme işi [Ar.]
d.+ i 023a/11
d. 006b/2, 048a/5, 049a/16, 052a/14, 068b/16, 070a/3, 086a/13, 093a/16, 093b/1, 098a/4, 101a/10

degil : ek fiilin olumsuzu [T.]
d.+ di 106a/4
d.+ dür 053a/12
d.+ midür 048a/6
d.+ sin 038a/16
d. 014b/9

degül : değil [T.]
d.+ em 002a/17
d.+ üz 046a/8
d. 003b/10, 046a/2, 046b/4, 053a/12, 055a/17, 083a/4

değin : değin, kadar, edat [T.]
d. 049a/9

dehān : ağız [Far.]
d.+ dan 025b/5, 064a/10, 082a/6
d.+ ından 022b/16, 023b/10, 067a/16, 091b/7, 092a/6

dehhaş : çok korkunç, çok dehşetli [Ar.]
d. 008b/15

dehşet : aşırı korku, korkunçluk [Ar.]
d. 067a/4

dek : kadar, değin [T.]
d. 029a/2, 100b/8

del - : delmek [T.]
d.- di 020a/3, 076a/15, 078b/10, 096a/10
d.- diler 024b/15, 025a/1
d.- insün 050b/14

delāl : insana hoş, sevimli, güzel görünen hâl [Ar.]
d. 072a/12

deli : aklını kaçırmış, divane [T.]
d. 001a/3

delīl : delil, kanıt [Ar.]
d.+ em 055b/10
d.+ üŋdür 093a/6

dellāl : tellal [Ar.]
d.+ lar 018b/4

delü : deli [T.]
d. 023b/5, 102b/12

dem : zaman, vakit [Far.]
d.+ idür 002b/1
d.+ inde 101b/9
d. 001b/2, 001b/6, 001b/9, 002a/7, 002a/16, 002b/7, 002b/16, 003a/17, 003b/4, 003b/13, 004a/4, 005a/7, 005b/4, 005b/5, 006a/14, 007a/1, 008b/8, 008b/12, 008b/13, 008b/15, 009a/1, 009a/12, 009a/17, 010b/11, 011a/6, 011a/16, 011b/10, 012a/12, 012b/11, 012b/13, 013a/14, 013b/3, 013b/8, 013b/11, 013b/17, 014a/4, 014a/13, 014a/14, 014b/2, 014b/14, 015a/6, 017a/2, 017a/11, 017b/1, 017b/9, 017b/14, 019b/5, 019b/8, 019b/11, 020a/1, 020a/12, 020b/2, 020b/3, 020b/9, 021b/1, 022a/15, 022b/7, 022b/8, 023b/2, 023b/6, 025a/11, 025b/1, 025b/8, 025b/10, 025b/13, 025b/14, 025b/16, 025b/17, 026a/4, 026a/7, 026a/17, 026b/2, 026b/4, 026b/5, 026b/8, 026b/9, 026b/11, 026b/12, 026b/16, 026b/17, 027a/3, 027a/4, 027a/5, 027a/8, 027a/10, 027a/12, 027b/16, 028a/1, 028b/10, 028b/11, 028b/13, 029b/10, 030a/4, 030b/3, 030b/6, 030b/8, 030b/12, 031a/5, 031a/8, 031b/5, 032a/8, 033a/8, 033a/12, 033a/16, 033b/17, 034a/5, 034a/8, 034b/3, 034b/9, 034b/11, 035a/1, 035a/7, 035a/14, 035a/15, 037b/4, 037b/9, 038a/3, 038b/16, 040a/7, 040b/5, 041a/3, 041a/6, 041a/12, 041b/9, 041b/13, 042a/4, 042a/14, 042a/15, 042b/17, 043b/14, 043b/16, 044a/3, 044a/17, 044b/8, 045a/17, 047a/7, 048a/16, 049a/14, 050a/6, 050a/11, 050a/15, 050b/3, 051b/3, 052b/1, 053a/5, 053a/9, 053a/10, 053a/15, 053b/11, 054a/11, 054b/9, 054b/10, 054b/16, 055a/1, 055b/9, 056a/6, 056a/12, 058b/2, 059a/7, 059a/12, 060a/16, 061a/8, 061b/4, 062a/8, 062a/12, 062b/12, 067a/15, 068a/16, 069b/11, 069b/13, 070b/5, 070b/11, 070b/13, 071b/3, 072a/1, 072a/3, 072a/11, 072a/14, 072a/15, 072a/16, 072b/8, 072b/17, 075b/6, 076b/15, 077a/14, 077a/15, 077b/4, 077b/6, 077b/8, 077b/14, 078a/10, 078b/6, 078b/7, 078b/8, 078b/11, 078b/13, 078b/16, 079a/3, 079a/6, 080b/15, 081a/3, 081a/4, 081a/6, 081a/9, 081a/14, 082a/12, 083a/2, 083a/8, 083a/10, 083a/13, 083b/2, 083b/4, 083b/5, 083b/6, 083b/8, 083b/12, 083b/15, 084a/3, 084a/5, 084a/12, 084a/13, 084a/14, 084a/15, 085b/11, 087a/1, 087a/7, 087a/16, 087b/1, 088a/14, 089b/7, 090a/10, 091a/4, 091a/17, 091b/4, 092b/4, 093a/6, 094b/13, 094b/15, 096a/7, 096b/11, 097a/4, 097a/10, 097b/6, 098b/6, 099a/5, 099a/6, 100a/5, 101b/14, 102a/10, 102a/11, 102a/12, 103a/2, 103a/4, 104a/17, 104b/1, 104b/7, 105a/13, 106a/1, 106a/4, 106a/7, 106a/11, 106a/15, 106a/17, 106b/13, 106b/14

dem-a-dem : gitgide, zaman geçtikçe)Far. [T.]
d. 042a/6

dem-be-dem : her vakit, daima [Far.]
d. 048b/9

demür : demir [T.]
d.+ de 098a/15
d.+ ler 095b/17, 097a/3
d.+ lerde 106a/1
d. 102b/13, 106a/13

deŋe - : denemek [T.]
d.- rdi 029a/9

deŋlü : kadar [T.]
d. 020b/10, 020b/17, 025b/13, 026a/15, 027a/7, 042b/4, 043a/5, 047a/12, 053a/5, 078a/8, 078b/14, 083b/11, 084a/1, 084a/3, 084a/13, 098a/16, 101a/5, 105b/2, 105b/6

dep - : tepmek, çifte atmak [T.]
d.- di 010a/11

depe : başın tepesi [T.]
d.+ si 005b/13, 010b/8, 012b/12, 013a/4, 022b/1, 023b/10, 033b/12, 035a/17, 044a/16, 045b/2, 054a/12, 054b/5, 067a/17, 076b/16, 077a/3, 081a/2, 081b/14

depme : tekme [T.]
d. 026a/5, 026b/10, 031a/3

depret - : kımıldatmak, sarsmak [T.]
d.- di 009a/1, 015b/2, 028a/7, 042b/7
d.- diler 040a/15

der : **1.** : kapı [Far.]
d. 006b/1, 036b/15

2. : Farsça kelimelerden "içinde, de" anlamları ile birleşik sıfatlar yapan ön ek [T.]
d. 056a/6

derāhim : dirhemler, akçeler [Ar.]
d.+ leri 031b/10

der-ʿaḳab : hemen arkasından, akabinde [Far.-Ar.]
d. 019a/11, 068b/17, 069a/9, 070a/16, 074b/1, 074b/6, 074b/10, 074b/13, 074b/15, 075a/9, 080b/4, 091a/12, 093b/14, 094a/2, 094a/4, 094a/5, 094a/7, 094a/9, 094b/3, 094b/4, 095a/3

derbend : dar geçit, boğaz [Far.]
d.+ de 001b/4, 069b/2
d.+ e 011b/16
d.+ i 011b/15, 015a/8, 068b/11, 071b/15
d. 041b/7, 068b/12, 069b/7

derd : derin üzüntü, tasa [Far.]
d.+ e 097b/13
d.+ imüze 054a/4
d. 045a/2, 071b/11

der-dest : tutma, ele geçirme, yakalama [Far.]
d.+ inde 037b/10

dere : küçük akarsu [Far.]
d.+ ler 041b/7

derḥāl : Hemen, şimdi [Far.]
d. 105a/10

deri : ten, cilt [T.]
d.+ lerüŋ 005a/9
d.+ sin 064b/9
d.+ sinden 030a/9
d.+ sini 064b/10
d. 067a/3, 100b/11

der-kenār : yanda [T.]
d. 034b/11, 066b/11, 082a/10

dermān : çıkar yol, çare [Far.]
d.+ ı 003b/9, 097b/13
d. 032a/13, 060b/17

der-pey : ardı sıra [Far.]
d.+ ince 056b/6

derūn : iç, içeri, gönül [Far.]
d.+ ı 002a/2
d.+ ında 047a/3

dervīş : derviş [Far.]
d. 006b/2, 011b/8, 070a/9, 074a/6

dervīşān : dervişler [Far.]
d. 003a/15

derviş-āne : dervişçesine, dervişlere yakışır biçimde [Far.]
d. 002b/4

deryā : deniz [Far.]
d.+ da 065b/3
d.+ dan 066a/4
d.+ sına 012a/10, 015b/6, 023a/9, 098a/1
d.+ ya 047b/12, 065b/7, 065b/17, 066a/10, 066b/9
d. 005b/1, 009a/2, 009a/9, 012a/14, 017a/1, 034a/14, 034b/17, 040b/12, 041a/16, 042b/8, 042b/12, 048b/13, 050a/12, 066a/2, 066a/3, 070b/5, 077b/17, 080a/13, 097a/14, 101a/2

dest : el [Far.]
d.+ e 025b/16, 030a/12, 030b/3, 030b/4, 067a/3, 067a/8
d.+ i 058a/9, 064b/12
d. 006a/6, 006b/17, 012b/3, 022b/7, 033b/17, 034b/11, 039b/8, 040b/15, 043a/9, 046b/15, 052b/6, 052b/10, 075b/8, 077b/8, 079b/11, 087a/9, 091a/14, 092a/6, 102b/17

dest-būs : el öpen [Far.]
d. 014a/13, 034a/9, 049b/12, 057a/3, 062a/5, 065b/11, 072b/5

dest-gīr : elden tutan, yardımcı [Far.]
d.+ im 072b/3
d. 026b/15

destūr : izin, icazet [Far.]
d. 028b/13, 058a/10, 079b/10

deşt : çöl, ova [Far.]
d. 045b/16, 046a/17, 049b/13

devā : ilaç [Ar.]
d. 103b/5

devām : devam [Ar.]
d.+ ı 021a/15, 059b/11, 094a/15, 102b/13

deve : iri yapılı yük hayvanı [T.]
d.+ den 021a/9
d.+ lere 060b/1
d.+ ye 060a/17
d.+ yi 021a/7
d. 007a/9, 007a/10, 007a/11, 015a/13, 019a/7, 021a/8, 021a/9, 021a/11, 021a/13, 025b/10, 058a/1, 060a/15, 060a/17, 060b/2, 082a/9, 086a/2

devlet : **1.** : rütbe, büyük mevki, makam [Ar.]
d.+ i 002a/16

2. : hükûmet ve yönetim katı, makamı [Ar.]
d.+ e 002a/17, 003b/17, 090a/5
d.+ i 002b/3, 003b/11, 003b/12, 004b/16, 006a/15, 006a/17, 107a/7
d.+ imüze 038b/16
d.+ ini 039a/6
d.+ üŋ 060b/13, 060b/14
d. 002b/2, 002b/10, 012b/15, 016a/8, 034b/5, 044b/5, 057a/10, 088a/11, 089a/7, 092b/15

devr : zaman, çağ, devir [Ar.]
d.+ e 017b/4
d.+ i 054b/13
d. 002a/3, 002b/16, 014a/4, 026b/3, 028b/4, 040b/2, 046a/6, 047b/7, 048a/2, 052b/7, 053b/8, 055a/10, 057a/8, 059a/12, 059b/7, 067b/9, 074a/7, 074b/6, 075a/13, 094a/2, 101b/11, 102b/17, 103a/7

devrān : Dünya, felek [Ar.]
d. 005a/8, 010b/2, 010b/10, 016a/8, 043b/2, 076b/4, 077a/5, 081a/15, 091a/16

deycūr : karanlık [Ar.]
d. 014a/4

deyü : diye [T.]
d. 003b/6, 008a/16, 008b/15, 009a/1, 022a/5, 022a/7, 023b/11, 026a/14, 031b/6, 040b/1, 040b/4, 047a/8, 050a/3, 057a/12, 058a/8, 067b/14, 068b/4, 069a/15, 069a/16, 070a/5, 074a/15, 077b/16, 080a/2, 083b/4, 083b/8, 084a/9, 085b/16, 085b/17, 087b/5, 088a/10, 089a/17, 089b/2, 094b/16, 098a/3, 103a/12, 107a/6

deyyār : hiç kimse [Ar.]
d.+ a 048a/6, 061b/5
d. 020a/13, 035b/4, 035b/9, 047b/5, 056a/13, 076a/5, 081b/17, 082a/5, 091b/1, 095b/5, 101b/3, 105b/8

Dımışkī Rāfiʿ : öz. is. [Ar.]
d. 019b/16

di - : demek, söylemek [T.]
d.- di 001a/8, 001a/9, 001a/14, 001b/1, 001b/3, 001b/7, 002a/9, 002a/11, 002a/16, 002a/17, 002b/1, 002b/3, 002b/6, 002b/10, 002b/11, 002b/16, 003a/13, 003b/15, 003b/17, 004a/4, 004a/6, 004a/12, 004a/17, 004b/4, 004b/6, 004b/8, 004b/9, 004b/10, 004b/11, 005a/7, 005a/10, 005b/4, 005b/5, 005b/10, 005b/11, 005b/14, 006a/5, 006a/12, 006a/14, 006b/4, 006b/6, 006b/8, 006b/10, 006b/12, 006b/16, 007a/2, 007b/12, 008a/2, 008a/4, 008a/11, 008a/16, 008b/3, 010a/14, 010a/15, 010b/3, 010b/5, 010b/12, 010b/14, 011b/8, 012a/8, 012b/14, 013a/5, 013b/1, 013b/3, 013b/17,

014a/1, 014a/8, 014b/3, 014b/7, 016a/8, 016b/2, 016b/5, 018b/11, 018b/13, 020a/5, 020b/1, 021a/2, 021a/11, 021a/14, 021b/4, 021b/12, 021b/15, 022a/2, 022a/3, 022a/6, 022a/9, 022a/10, 022a/11, 022a/12, 022a/14, 022a/16, 023b/1, 023b/7, 024b/6, 024b/17, 025a/10, 026a/2, 026a/8, 026a/10, 027a/14, 027a/17, 027b/15, 028b/4, 028b/6, 029a/8, 030b/2, 031a/1, 031a/2, 031b/7, 031b/10, 031b/11, 032b/1, 032b/6, 032b/9, 032b/11, 033a/12, 033b/7, 033b/10, 033b/13, 034b/1, 034b/7, 034b/8, 035a/4, 035b/7, 036a/12, 036b/17, 037a/15, 037b/6, 037b/9, 037b/12, 038a/8, 038a/16, 039b/4, 039b/11, 039b/14, 039b/15, 039b/16, 040a/1, 040b/8, 040b/14, 041b/3, 041b/5, 041b/10, 042a/12, 042b/10, 043b/4, 043b/13, 044a/5, 044a/6, 044a/13, 044b/10, 044b/13, 045a/3, 045b/16, 046a/2, 046a/16, 046b/14, 046b/16, 047b/14, 047b/16, 048a/8, 048a/15, 048b/4, 048b/14, 049b/16, 050b/4, 050b/13, 051a/3, 051a/17, 051b/3, 051b/6, 051b/14, 053a/5, 053a/9, 053a/13, 053b/3, 053b/10, 053b/16, 054b/7, 054b/10, 055a/6, 055a/12, 055b/1, 055b/4, 055b/10, 056a/3, 056a/7, 056a/8, 056a/16, 056b/5, 056b/12, 056b/13, 057a/5, 057a/6, 057b/7, 057b/15, 057b/16, 058b/2, 058b/3, 058b/15, 059a/6, 059a/15, 059b/8, 060b/1, 060b/2, 060b/3, 060b/13, 061b/16, 062a/9, 062a/13, 062b/14, 063a/4, 063a/7, 064a/1, 064a/8, 064b/14, 064b/16, 064b/17, 065a/15, 065b/14, 066a/14, 066a/16, 066b/1, 066b/2, 066b/3, 066b/12, 067a/1, 067b/8, 067b/10, 068b/10, 068b/16, 068b/17, 069a/7, 069b/14, 070a/2, 070a/8, 070a/16, 071a/3, 071a/4, 071a/6, 071b/5, 071b/12, 071b/14, 072a/7, 072a/13, 072a/14, 072b/1, 072b/3, 072b/6, 072b/7, 073a/6, 073a/11, 073a/13, 073a/16, 073b/9, 073b/15, 074a/3, 074a/6, 074a/14, 074b/5, 074b/9, 074b/12, 075a/5, 075a/8, 076a/3, 076a/10, 076b/7, 077a/9, 077b/3, 077b/5, 078b/7, 080a/11, 080b/5, 080b/10, 080b/11, 080b/13, 080b/14, 080b/16, 081b/3, 082a/1, 082a/2, 082a/5, 082a/6, 082b/10, 082b/12, 083a/1, 083a/4, 083a/8, 083a/14, 083b/12, 084b/, 085a/15, 085b/2, 085b/3, 085b/4, 085b/5, 085b/6, 085b/8, 086a/6, 086a/9, 086a/13, 087a/2, 087a/6, 088a/10, 088b/7, 088b/9, 088b/11, 089a/8, 089a/11, 089a/14, 089b/2, 089b/5, 089b/7, 090a/3, 090a/12, 090a/15, 090a/17, 091a/8, 091b/1, 091b/10, 091b/14, 091b/15, 092a/2, 092a/13, 093a/4, 093a/6, 093b/6, 093b/13, 093b/16, 094a/3, 094a/6, 094a/8, 094a/12, 094b/2, 094b/7, 094b/14, 095a/1, 095a/2, 095a/3, 095a/6, 095a/9, 095a/12, 095b/7, 095b/8, 095b/12, 096a/1, 096a/4, 096b/4, 096b/5, 096b/16, 097a/10, 097a/12, 097a/13, 097b/12, 098a/9, 098a/12, 098a/14, 098b/3, 098b/14, 099a/15, 099b/3, 099b/4, 099b/6, 099b/13, 099b/14, 100a/1, 100a/12, 100a/14, 101a/13, 101b/9, 101b/11, 101b/12, 101b/15, 101b/16, 101b/17, 102a/11, 102a/13, 102b/5, 102b/6, 102b/7, 102b/8, 102b/10, 102b/14, 103a/1, 103a/4, 103a/6, 103b/8, 103b/12, 104a/2, 104a/5, 104a/7, 104a/10, 104a/14, 104a/15, 104b/13, 104b/14, 104b/16, 106a/2, 106a/4, 106a/6, 106a/14, 106b/1

d.- digi 025b/6

d.- diler 001a/11, 001a/14, 013b/8, 014a/7, 020b/15, 025b/5, 026a/9, 027b/2, 027b/13, 032b/6, 036a/16, 040b/9, 041b/13, 043a/14, 044a/2, 044b/14, 045a/1, 046a/7, 047b/13, 049b/2, 050a/15, 052a/15, 052b/2, 053a/16, 053b/13, 055a/10, 061b/7, 063a/2, 065b/8, 072a/10, 073b/11, 073b/16, 074a/14, 074b/5, 074b/9, 074b/12, 075a/1, 077a/8, 078b/17, 079a/9, 079b/10, 082a/1, 082b/13, 082b/17, 083b/17, 084b/5, 086a/7, 087b/15, 091b/11, 092b/9, 094b/14, 095a/13, 096b/10, 096b/12, 096b/13, 096b/15, 097a/7, 101b/4, 102a/4, 102a/9, 103b/6, 105b/2

d.- dügine 046b/13

d.- dügüŋ 090a/3

d.- düm 104b/5

d.- düŋüz 046a/17

d.- me 075b/15, 090b/15

d.- mek 039a/4

d.- meyesiŋ 034a/16

d.- mez 084b/14

d.- mezdi 036b/7, 086a/17

d.- r 004b/15, 005a/5, 009b/6,

019a/2, 020b/14, 040b/5, 047b/2, 048a/7, 048a/12, 059b/14, 065b/5, 069b/1, 077a/13, 082b/1, 083a/7, 084b/7, 084b/8, 085a/2, 090a/11
d.- rdi 002a/3, 037a/4
d.- rdiler 088b/5, 092b/13
d.- rken 016a/9, 037a/13, 059a/1, 062b/6, 076a/2, 080a/14, 081a/14, 091a/2, 091b/13
d.- rler 010a/15, 065b/9, 068b/12, 092a/14, 094a/12, 094b/15, 096a/3
d.- rlerdi 015b/15, 069b/8, 099b/1
d.- leridi 069b/7
d.- sen 095a/13
d.- rsin 003a/6
d.- rsiz 004b/17, 085b/2, 095a/12
d.- yicek 023a/12
d.- yince 080b/17
d.- yüŋ 056a/14, 056b/8, 099b/13
d.- yüp 089a/10, 093a/17, 095b/6
d. 004a/12, 078b/4, 101a/6

dībā : ipek saten veya ipek kadife üzerine altın ve gümüş işlemeli ağır kumaş [Far.]
d. 028b/15

dīdār : güzel yüz, çehre [Far.]
d. 023a/1

dīde : göz [Far.]
d.+ lerden 018a/10, 050b/7
d. 019a/8

dik - : yetiştirmek için bir bitkiyi toprağa yerleştirmek [T.]
d.- diler 018b/3
d.- düŋ 002a/4
d.- en 001b/4

dikil - : dikilmek [T.]
d.- üp 017b/9

dil : dil, lügat, lisan [T.]
d.+ de 103a/1
d.+ e 086b/13
d.+ inde 003b/4, 106a/16
d.+ inden 072a/4
d.+ lerde 016b/6, 030b/2
d.+ leri 046b/12

2. : dil [T.]
d.+ ini 090a/12, 090a/13, 098b/15
d.+ ler 062a/10
d. 104a/11, 104b/10

dilārā : gönlün sevdiği güzel [T.]
d. 027b/14, 028a/1, 041b/13, 063a/16

dil-āver : yiğit, cesur [Ar.]
d.+ dür 076a/5
d.+ le 020b/9, 052b/3
d.+ leri 018a/5, 040b/3
d.+ lerini 041b/14
d. 009b/1, 009b/2, 037b/5, 042b/14, 063b/11, 079a/13

dile - : istemek [T.]
d.- di 010b/10, 027a/1, 030b/17, 031a/4, 043b/13, 045b/3, 049a/14, 054b/6, 072a/3, 076b/4, 076b/14, 077a/5, 078b/12, 079a/5, 079a/10, 080a/1, 081a/3, 081a/15, 082a/4, 087a/10, 091a/16, 100b/10, 100b/11
d.- diler 068a/13
d.- r 004b/10, 016b/11, 034a/12, 034a/15, 040b/1, 040b/5, 057b/10, 060a/11, 063b/17, 076a/11, 077a/9, 080a/9
d.- rdi 004a/14
d.- rem 046b/15, 051b/5, 053a/9, 085b/2, 085b/4
d.- rseŋüz 091b/11
d.- rüm 063b/12

dilek : isteme, arzu etme [T.]
d.+ ler 105a/3
d. 068a/5, 105a/2

dil-figār : gönlü yaralı, âşık [Far.]
d. 016a/6

dilīr : yürekli, cesur [Far.]
d.+ ı 062b/11
d.+ i 018a/12, 099b/1
d.+ um 095a/1
d.+ üge 074a/10
d.+ üŋ 096b/5
d. 004a/12, 005b/7, 005b/16, 011a/6, 017b/17, 018b/15, 019a/11, 019a/13, 023a/9, 023b/3, 038a/2, 055a/7,

057b/5, 076a/4, 080a/14, 090b/7, 091a/6, 091a/8, 094b/12, 095a/7, 096b/1, 096b/3, 103a/9, 103a/16

dilīr-ān : cesurlar, yürekli kimseler [Far.]
d.+ a 040a/11, 106b/6
d.+ ı 003a/8, 008b/16, 025a/13, 025a/15, 026b/11, 078a/4, 078a/16
d. 008b/17, 025b/1, 027b/11, 041a/10, 053b/2, 061a/4, 079a/8

dilīr-āne : yiğitçesine, mertçesine [Far.]
d. 077a/16

dimā : kanlar [Ar.]
d.+ lar 045b/2, 076b/16
d. 023b/10, 063b/17, 067a/16, 091b/7, 092a/6

Dimʿān : öz. is. [Ar.]
d.+ a 043b/4, 043b/10
d.+ ı 011a/9, 043b/5, 044b/8

dime - : dememek [T.]
d.- den 020a/14
d.- di 055b/7

dīn : din [Ar.]
d.+ e 063b/8, 090b/8
d.+ iyye 077a/6
d.+ lerine 083a/5
d.+ üŋ 089b/17
d. 007b/5, 007b/15, 011a/4, 012b/9, 013a/3, 014b/11, 015b/17, 029b/10, 031a/15,
034a/16, 034b/5, 046a/12, 049b/14, 059b/12, 059b/14, 064a/14, 067b/1, 067b/15, 068a/1, 068a/4, 068a/9, 069a/11, 071a/13, 073a/9, 074b/12, 075b/3, 076a/14, 081b/9, 081b/12, 082a/15, 083a/5, 086b/7, 087b/11, 090a/6, 090a/10, 092b/14, 092b/16, 093b/2, 093b/5, 096a/16, 098a/4, 098b/10, 098b/17, 100a/5, 100a/9, 100b/8, 101a/11, 104b/8, 104b/10, 107a/4

dinil - : denilmek, adlandırılmak [T.]
d.- di 106b/2

diŋle - : dinlemek [T.]
d.- di 045a/2, 066b/8, 073a/7, 083a/6, 098a/7, 106b/1
d.- yüŋ 072a/7
d.- yüp 102a/9
d. 011a/4, 028b/8, 038b/15, 039b/7, 043b/1, 071b/13, 085b/1, 088b/14, 089a/16, 106a/8

diŋlen - : dinlenmek [T.]
d.- ü 022a/13, 029b/2, 060b/5

dip : dip [T.]
d.+ i 050b/14
d.+ inde 009b/3, 015b/11, 034a/1, 050a/17, 051a/10, 059b/16, 074b/2, 074b/7, 076b/17, 077a/4, 091a/11, 091a/15, 091b/9, 093b/9
d.+ ine 083a/12, 087a/9, 087b/1

diraḫt : ağaç [Ar.]
d.+ uŋ 072b/2

direk : ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek [T.]
d. 036b/1

dirīġ : esirgeme, koruma, kıyamama [Far.]
d. 053b/3, 106a/5

dirīġā : eyvahlar olsun, yazık [Far.]
d. 004a/17, 010a/9, 013b/10, 015b/16, 016a/4, 018b/8, 018b/9, 028b/1, 043a/14, 044b/13, 047b/7, 050b/8, 079b/1, 083a/14, 085a/17

diril - : dirilmek [T.]
d.- üp 035b/13

diş : diş [T.]
d.+ i 067a/7
d.+ leri 067a/7
d.+ lerin 027a/10

dişi : kadın [T.]
d.+ lerin 034a/13

ditre - : titremek [T.]
d.- di 043b/16, 044a/7, 049b/9, 056a/7, 069a/11, 070b/6, 072b/17, 085a/14, 094a/8, 100b/14, 103a/10

dīv : şeytan, ifrit [Far.]
d.+ e 009b/10
d.+ i 055b/5, 056a/10, 063a/10, 065a/13, 075a/15, 095a/8
d.+ ler 005b/3, 091b/15
d.+ leri 059b/9, 098a/17
d.+ üŋ 057a/13
d. 055b/10, 056b/3, 057a/8, 063b/15, 099b/1

dīvān : yüce bir varlığın huzuru, katı, makamı [Far.]
d.+ a 002b/3, 002b/16, 064a/7, 090a/10
d.+ dan 001b/1
d.+ ı 016b/1, 060b/11, 062a/2
d.+ ımı 106a/2
d.+ ına 003b/5
d.+ ıŋı 102b/9
d. 028b/13, 036b/3, 046a/15, 055a/11, 057a/4, 058b/5, 058b/13, 067b/3, 089b/15, 093a/5, 098a/9, 101a/15, 102b/4, 102b/16, 104a/1, 104b/13, 105b/17

diyār : ülke, memleket [Ar.]
d.+ a 092a/18, 095a/16
d.+ da 045a/5, 071b/6
d.+ ı 039a/17, 052a/16
d.+ ıma 047b/5, 047b/6
d.+ ımuz 102b/5, 106b/1
d.+ ın 067b/15, 088a/13
d.+ ına 010a/17, 021b/3, 045b/17, 052a/15, 058a/11, 061b/11, 063b/1, 089a/17
d.+ ında 001a/7
d.+ ından 061b/10
d.+ ıŋuza 021a/14
d.+ lar 034b/2
d.+ ları 034a/15, 046a/1, 048a/5, 095b/5
d.+ uŋ 055a/3, 067b/9, 092b/16
d. 036a/16, 066b/12, 088a/15, 091b/3, 095b/5, 106b/3

Diyārbekir : öz. is. [Ar.]
d. 015b/14

diye : diyerek, deyip [T.]
d.+ ler 083a/5
d.+ lüm 046a/8, 053b/1
d.+ m 039b/7, 043b/1
d.+ mem 058b/3
d.+ sin 002b/16, 008a/5, 044b/5
d. 039a/15, 056b/2, 104b/17

diz - : dizmek, sıralamak [T.]
d.- di 002a/13, 002b/14
d.- diler 066a/11
d.- i 102b/12

dizdār : kale muhafızı, kale bekçisi [Far.]
d.+ ı 065a/17
d. 020b/7, 021a/4, 023a/9, 065b/9

dost : sevilen kişi [Far.]
d.+ ları 046a/16
d. 023a/2, 040b/11, 052b/11, 069b/4, 071a/6, 086a/4, 095a/6, 099a/3, 100b/4

dostan : dostlar [Far.]
d. 025a/5

dög - : dövmek, vurmak [T.]
d.- diler 050b/3
d.- eli 027b/11
d.- er 083b/11
d.- üldi 001b/9, 011b/17, 012a/14, 020a/10, 035a/12, 040b/6, 042b/12, 067a/12, 067a/13, 070b/9, 083b/17, 084a/8
d.+ üp 018a/13

döķ - : dökmek [T.]
d.- di 038a/11
d.- diler 009b/12, 026a/15, 043a/5, 047a/12, 049a/1, 049b/10, 070a/1, 084a/1, 089b/13, 105b/6
d.- düŋ 020b/17
d.- eli 041a/2
d.- er 003a/16, 028b/16
d.- erdi 097b/9
d.- mediŋüz 097a/11
d.- üp 003b/5, 009b/5, 010a/16, 063b/17
d. 002a/8, 106a/6

dökil - : dökülmek [T.]
d.- di 044b/2
d.- e 046b/2
d.- üp 040b/12, 042a/1, 081b/14,

084b/2
d.- ür 011a/16, 043a/1, 048b/11, 070b/17

dökül - : dökülmek [T.]
d.- di 005b/1, 013a/8, 015a/10, 061a/11, 066a/8, 069b/4, 083b/15, 084b/2, 087b/8, 088a/5, 092b/3, 092b/5, 097b/3, 097b/5, 100b/16, 101a/1, 101a/7, 105a/11, 105a/15, 105b/1, 105b/2
d.- miş 094b/10

dön - : dönmek [T.]
d.- di 005b/11, 007b/12, 009b/11, 010a/2, 012a/5, 013a/3, 015a/3, 015b/13, 016a/11, 017b/3, 019a/17, 022b/14, 026b/4, 026b/5, 026b/6, 029b/1, 030b/8, 030b/10, 031b/9, 033b/3, 034b/13, 035a/1, 038a/3, 038a/6, 041b/8, 047b/8, 051a/10, 052a/7, 056a/9, 059b/3, 061b/6, 062a/9, 064a/13, 067b/1, 068b/4, 069b/12, 070b/15, 071a/14, 071b/1, 076b/4, 076b/9, 077a/2, 077a/5, 078a/6, 078b/6, 083b/7, 089b/17, 091a/8, 091a/16, 092b/6, 092b/9, 095b/7, 096a/16, 096b/8, 097b/15, 100a/5, 102a/14, 103b/5
d.- diler 007b/17, 016a/13, 020b/10, 023a/9, 033a/8, 057a/7, 059b/5, 060a/11, 065a/6,
075b/9, 081a/5, 100a/8, 101a/9
d.- em 011a/11
d.- er 011a/13, 011b/1, 083a/14
d.- miş 009b/10, 017b/17
d.- mişidi 098a/2, 101a/14
d.- üp 026b/12, 042b/9

dönder - : döndermek [T.]
d.- di 016a/8

döŋdür - : döndürmek [T.]
d.- üp 070a/11

dörder : Dört sayısının üleştirme biçimi [T.]
d. 030a/12

dördinci : dördüncü [T.]
d. 013b/13, 049a/16, 092a/2, 099a/16

dört : sayı [T.]
d. 011b/3, 015a/7, 022a/4, 022a/7, 035a/13, 040a/14, 045a/11, 065b/1, 067a/9, 068b/6, 069a/3, 069a/7, 071a/11, 079b/7, 079b/16, 082a/9, 085a/3, 100a/11

dört biŋ : sayı[T.]
d. 001a/17, 004b/5, 011a/11, 011a/13, 012a/13, 015b/9, 064b/7, 075a/10

dört yüz : sayı [T.]
d. 015a/11, 027b/10, 054a/17, 104b/1, 104b/17

dört yüz otuz üç : sayı [T.]
d. 016a/16

döşe - : döşemek, yaymak [T.]
d.- ndi 100b/3, 105a/7

duʿā : dua [Ar.]
d.+ lar 021a/2, 056a/11, 098a/2, 098a/6, 100a/9
d. 030a/14, 048b/12, 059b/13, 065b/2, 072a/10, 090b/7

dūd : duman, tütün [Far.]
d. 006a/7

ḍuḥā : kuşluk vakti [Ar.]
ḍ.+ ya 048b/3
ḍ. 002b/16, 026a/13, 042b/4, 044a/9, 070a/2, 077b/15, 096b/1

duḫūl : içeri girme, giriş [Ar.]
d. 001a/10, 003a/1, 055b/9, 064a/3, 064a/4, 104b/1, 105a/5

dūn : **1.** : alçak, soysuz [Ar.]
d.+ ī 022a/17
d. 006b/8, 008a/2, 008a/11, 014b/3, 050b/13

2. : alt, aşağı [Ar.]
d.+ uŋ 025a/7

dur - : **1.** : durmak [T.]
d.- ur 049b/17, 054a/1, 055b/10, 062b/14, 065b/13, 066b/3, 066b/13, 068b/11, 074b/12, 075a/1, 075a/5,

094a/12, 098b/5, 102b/7

2. : kalkmak
d.- dı 048b/17
d.- ış 011a/10
d.- ur 026b/3

ḍurūb : dövmeler, vurmalar [Ar.]
ḍ. 026b/4, 083a/15

duruş - : çalışmak, uğraşmak [T.]
d.- dum 038b/2

dut - : tutmak [T.]
d.- a 084a/9
d.- dı 053b/7, 061b/4, 087b/9, 104a/4
d.- up 086b/1

dutul - : tutulmak [T.]
d.- dı 097b/4

dutuş - : yanmak, tutuşmak [T.]
d.- dı 008b/1, 013b/2, 052b/16, 083a/10, 084a/7, 087a/3

dügeli : her, hep [T.]
d. 106b/10

düken - : tükenmek, bitmek [T.]
d.- di 020a/13

dün : bir önceki gün [T.]
d.+ ki 102a/11
d. 014b/9, 020b/7, 057b/9, 077a/8, 104a/7

2. : gece [T.]
d.+ i 104a/3
d. 008a/11, 011b/7

Dünyā : Dünya, yeryüzü [Ar.]
d.+ da 103b/7
d.+ ya 004a/7, 064a/13
d.+ yı 017b/14, 024a/10, 037a/12, 056a/13, 086b/7
d. 002a/15, 003b/2, 003b/12, 007b/7, 009a/9, 016a/9, 025b/8, 033b/8, 035b/10, 037b/2, 040a/6, 040a/15, 044b/5, 048b/2, 050a/13, 059a/15, 063b/16, 067b/16, 068a/4, 069a/13, 071b/8, 075a/9, 082b/5, 084a/17, 086a/3, 089a/2, 090b/14, 095a/9, 104a/5, 107a/7

düriş- : çabalamak, mücadele etmek [T.]
d.- üp 063b/15

dürlü : türlü, çeşitli [T.]
d. 001b/12, 008a/9, 019b/11, 021a/6, 031a/16, 036b/10, 038b/3, 047b/15, 056a/11, 058a/7, 080a/15, 090a/2, 091a/4, 092a/12, 093a/15, 096b/15, 101b/8, 101b/10, 104a/15, 104a/17, 105a/8

dürr : inci [Ar.]
d. 036b/13, 039b/7, 095a/5

düş - : düşmek [T.]
d.- di 002a/6, 005a/15, 005b/13, 006a/8, 007a/6, 008b/15, 009a/8, 011b/6, 012a/10, 012b/8, 013a/6, 014b/11, 015a/10, 015b/3, 016a/11, 017a/13, 017b/4, 017b/12, 018b/8, 019a/1, 019a/15, 019a/17, 020a/17, 021b/12, 022b/1, 022b/17, 023a/8, 023b/10, 023b/15, 026a/6, 028a/10, 028a/12, 031a/6, 031a/11, 031b/12, 032b/12, 034a/3, 034a/4, 034b/16, 035b/5, 037b/14, 038a/5, 041a/3, 041a/9, 041b/1, 042a/1, 042a/8, 042b/3, 043b/15, 044a/1, 044a/16, 045b/15, 047a/14, 047b/3, 047b/4, 049b/6, 049b/11, 050b/16, 051a/8, 051a/9, 052a/11, 052b/14, 052b/17, 053b/6, 054b/4, 054b/5, 060a/12, 060b/7, 062a/14, 062b/3, 062b/4, 063a/15, 066a/8, 067b/8, 070a/1, 070b/9, 070b/13, 071a/5, 072a/16, 072b/12, 072b/14, 073b/8, 073b/10, 076b/2, 078a/1, 079a/14, 080b/1, 080b/2, 080b/6, 080b/8, 080b/17, 081a/1, 081a/2, 081b/7, 082a/1, 082b/5, 084b/1, 086a/3, 087a/17, 087b/8, 090a/17, 091b/7, 092b/7, 096a/17, 099a/2, 099a/6, 099a/11, 099b/17, 103a/14, 103a/17, 103b/2, 105a/9, 106a/8, 106b/14
d.- düŋ 060b/15, 061b/5
d.- en 028a/13, 047a/17, 061a/12, 078a/11, 081a/5, 097b/5, 105a/15
d.- enlerüŋ 071b/4
d.- er 017a/1, 060b/8, 083a/13, 084b/3, 085b/16, 047a/10
d.- erdi 040b/2, 069a/15, 069b/1,

080a/5, 082a/15, 082a/16, 082b/1
d.- eydüŋ 007a/7
d.- üp 009b/4, 012a/4, 020b/4, 023a/7, 067a/13, 067a/17, 097a/6

düş : rüya [T.]
d.+ i 057b/15

düşmān : yağı, hasım [Far.]
d.+ a 060a/11, 083b/6, 097a/10
d.+ ı 004a/4, 090a/8, 098a/12
d.+ uŋ 101a/14
d. 003a/13, 023a/2, 024a/1, 040b/9, 044a/2, 052b/11, 060b/15, 065b/6, 069b/4, 071a/6, 082b/4, 100b/5

düşün- : düşünmek [T.]
d.- di 086a/9, 104b/9

düz- : düzmek, oluşturmak, meydana getirmek [T.]
d.- di 028b/9, 048a/13, 099a/16
d.- em 003b/12
d.- er 002b/15
d.- eyim 039b/7

-E-

Ebā Bekir : Dört Büyük Halife'nin ilki, Hz. Ebābekr [Ar.]
e. 001a/1

Ebā Müslim : öz. is. [Ar.]
e.+ den 008b/10
e.+ e 003a/7, 003b/13
e.+ i 005a/6, 006a/4
e.+ ün 027b/8
e.+ üŋ 067b/10, 075a/5, 080b/5
e. 001b/15, 003a/8, 003a/17, 003b/3, 003b/5, 003b/7, 003b/8, 003b/14, 004a/1, 006b/11, 011b/10, 013a/1, 013a/13, 013b/3, 018a/2, 020a/5, 020b/16, 025b/5, 025b/7, 028b/3, 039b/16, 057a/12, 061a/14, 062a/6, 066b/7, 071a/6, 090a/3

ebed : sonsuz [Ar.]
e. 001a/13, 004b/16, 011b/6, 032b/11, 039a/1, 039a/9, 056a/4, 062a/3, 082a/5, 092b/5, 095b/13, 106a/3

ebleḥ : akılsız, bön [Ar.]
e. 098b/2

ebnā : oğullar [Ar.]
e.+ muza 107a/12
e. 023b/13, 099a/3, 100b/4, 101b/3, 102b/15, 104b/14

ebrār : hayır işleyenler, takva sahipleri [Ar.]
e. 009a/6, 020a/10, 021a/1, 047a/16, 078a/4

ebṣār : gözler [Ar.]
e. 020b/2

ebter : kısır, zürriyetsiz [Ar.]
e. 035a/2, 042b/3, 077b/2, 104a/5, 104a/15

Ebū Caʿfer : öz. is. [Ar.]
e.+ e 016b/3, 016b/4, 025b/11, 038b/15, 064a/9
e.+ i 064a/7, 064b/4, 064b/8
e.+ üŋ 013b/6
e. 019b/50, 22b/5, 035b/10, 038a/14, 038b/4

Ebū el Leysi Bayṭarī : öz. is. [Ar.]
e. 064b/5

Ebū İsḥāḳ : öz. is. [Ar.]
e. 007b/1

Ebū Müslim : öz. is. [Ar.]
e.+ den 070a/9
e. 001a/5, 036a/2, 064b/2, 065b/10

Ebū'l ʿAnkebūt : öz. is. [Ar.]
e. 034b/10

Ebū'l Leys : öz. is. [Ar.]
e. 063b/9

Ebu'l Leysi Beytārī : öz. is. [Ar.]
e. 090b/2, 090a/9

ecdād : atalar, dedeler [Ar.]
e. 040b/12

ecder : daha uygun, en uygun [Ar.]
e. 043a/2, 049a/13, 054a/8

ecderhā : ejderha [Far.]
e. 083a/10

ecel : hayatın sonu [Ar.]
e.+ in 096a/5
e.+ üŋ 037b/6

eclā : Çok belli olan [Ar.]
e. 105a/13

ecmaʿīn : hepsi, tümü[Ar.]
e. 067b/6, 075a/17

ecmel : en güzel, pek güzel [Ar.]
e.+ i 055a/3
e. 054b/13

ecnād : askerler [Ar.]
e. 027b/15, 077b/15, 078b/16

ecnās : cinsler, çeşitler [Ar.]
e. 029a/6, 036b/10, 047b/11

ecsām : cisimler [Ar.]
e. 078a/1, 083b/17

ed - : etmek [T.]
e.- er 047b/1
e.- üp 074a/8

edā : **1.** : tavır [Far.]
e. 030a/15

2. : bitirme [Ar.]
e.+ ya 042b/15
e. 056b/4

3. : cilve [Far.]
e.+ sından 097b/7

edep : güzel huy ve iyi davranış [Ar.]
e.+ süz 103a/5

ednā : en aşağı [Ar.]
e. 040b/15, 041a/7, 086b/3, 097b/11, 104b/5, 106a/9, 106b/9

efʿāl : işler, eylemler [Ar.]
e.+ ına 098a/8
e.+ i 098a/14
e.+ ime 002a/7
e. 073a/9

efendü : efendi, sahip [Yun.]
e.+ m 002a/7, 020b/14, 047b/2

efġān : acı ile bağırma, ıstırapla inleme [Far.]
e.+ a 041a/17, 083a/13, 084b/3
e.+ ı 003b/5, 027a/10, 061b/13, 062a/6, 077b/10, 097b/3
e. 007b/2, 028b/1, 044b/11, 053b/10

efkār : üzüntü, tasa [Far.]
e. 020a/15
e.+ a 050b/8, 052a/13, 098a/11, 099a/13

eflāk : felekler, gökler [Ar.]
e.+ e 002b/2, 020a/12, 056a/1, 078a/2, 083a/13, 087b/7, 090a/13, 092b/6, 094b/4, 097b/3, 099a/13
e.+ ı 075a/2, 078b/15
e.+ i 026a/15, 093b/14, 094a/5
e. 060a/9

efraşte : yukarı kaldırılmış, yükseltilmiş [Far.]
e. 058a/5

-efrāz : yükselten, yükseltilmiş [Far]
e.+ ı 065a/3

Efrāziyye : öz. is. [Far.]
e. 001a/6

Efrenc : Avrupalı, Frenk [Ar.]
e. 035b/11, 036b/6, 036b/9, 050a/9, 051b/16, 059a/16

eger : yahut, veya [T.]
e. 003a/4, 003a/12, 041a/16, 057b/3, 072a/8, 085a/6, 086b/13, 089a/16, 093a/13, 095a/10, 096b/4, 097a/15, 104b/5, 104b/17, 106b/2, 106b/9

egin : elbise, kıyafet [T.]
e.+ ne 025b/8

eglen - : eğlenmek [T.]
e.- düresiz 029a/2

eḥad : fert, kişi [Ar.]
e. 047b/13

ehālī : ahali, halk [Ar.]
e.+ ne 095b/3
e.+ si 003b/5, 046a/5
e. 003b/1, 063b/1, 064b/3, 092a/10

ehl : topluluk, cemaat [Ar.]
e.+ iyem 073a/9
e. 002b/8, 003a/1, 003a/5, 004a/3, 005a/12, 007b/10, 009b/5, 010a/2, 013a/8, 013a/12, 014b/1, 015b/3, 015b/5, 017a/12, 018b/10, 019a/2, 019a/4, 019b/1, 019b/2, 019b/7, 023a/8, 023b/17, 024a/1, 024b/7, 025b/11, 028b/13, 032b/13, 033a/3, 034b/16, 036a/7, 038a/10, 038b/13, 039a/11, 040b/7, 043b/1, 043b/9, 045b/15, 046a/2, 046b/1, 048b/15, 049b/8, 050a/14, 050b/2, 050b/9, 051b/2, 057b/10, 058b/4, 059b/10, 059b/15, 060a/7, 060a/12, 061b/12, 064a/3, 064b/3, 070a/4, 070a/13, 072a/5, 072a/9, 073a/2, 074a/15, 075b/4, 076a/16, 080a/8, 082a/13, 083b/13, 089a/13, 089b/4, 089b/9, 089b/11, 090a/1, 090a/10, 096a/2, 097b/2, 097b/16, 098a/7, 098a/8, 098b/14, 100a/1, 100a/2, 102b/4, 102b/16

ehremen : kötü ruh, şeytan [Far.]
e. 058a/6

ehvā : istek, arzu [Ar.]
e. 084a/10, 103b/16, 105b/9, 106a/5

eʾimme : imamlar [Ar.]
e.+ i 071a/1

ekber : en büyük, daha büyük [Ar.]
e. 003b/12

ekmel : hiç kusursuz, en mükemmel [Ar.]
e.+ i 046a/6, 066a/15, 067b/9
e.+ in 075a/13

Ekrār-ı Maġrib : öz. is. [Ar.]
e.+ ī 077b/14

ekvān : varlıklar, alemler [Ar.]
e.+ a 083b/12, 087a/1
e.+ ı 026a/16, 061a/1, 077b/16, 078b/4, 080b/8, 097a/11
e. 053a/2

el : el, organ [T.]
e.+ de 017a/12, 020b/50, 38a/13, 049b/3, 050a/9, 100b/14,
e.+ den 056b/6
e.+ e 001b/13, 003b/15, 017b/7, 022a/1, 024b/6, 029a/6, 031a/15, 039b/13, 041a/11, 041b/3, 049a/14, 063a/2, 063b/15, 069b/14, 073a/1, 088a/1, 088a/15, 089a/13, 095b/11, 106a/4
e.+ i 029b/11, 077b/12, 098a/15, 104a/6
e.+ imden 025a/10, 060a/4, 095b/8
e.+ ime 002a/3, 002a/5, 006b/7, 040b/14, 044a/5, 090a/2
e.+ imüzden 072b/1, 072b/7
e.+ in 034a/2, 089a/6, 090a/16, 093a/11, 105a/2, 105a/3
e.+ inde 009a/4, 009a/5, 012b/10, 019b/10, 025b/16, 026b/2, 030a/12, 032a/4, 044a/8, 096a/13048b/10, 049b/9, 052b/13, 060a/15, 061a/5, 061b/1, 062b/13
e.+ inden 003b/6, 004a/4, 005b/13, 011b/8, 011b/9, 015b/16, 020a/15, 023b/9, 034a/3, 034b/2, 034b/11, 044b/12, 050b/15, 053b/6, 054a/11, 062a/10, 067a/16, 074a/1, 078b/13, 083a/1, 085a/8, 087a/16, 091a/10, 092a/4, 100b/10, 103a/7, 104a/4
e.+ iŋe 003b/12, 026b/15
e.+ ine 003a/10, 004b/13, 006b/5, 013b/9, 015a/14, 019b/15, 029a/15, 034a/9, 046a/3, 068a/4, 91a/2, 092a/7, 095a/14, 095a/15
e.+ ini 021a/17, 021b/1, 022a/5, 038b/7, 063b/4, 088a/16, 098b/15
e.+ iŋüzden 106a/5
e.+ leri 018b/7, 072a/6
e.+ lerin 027a/8, 031a/13, 058b/1
e.+ lerine 008a/14

e.+ lerinde 018a/1, 094b/5
e.+ lerinden 008a/8, 060a/9, 063a/4, 063a/6, 063b/12, 084b/9, 085a/4, 092b/7
e.+ lerini 103a/3
e.+ süz 085a/8
e.+ ümden 005a/10, 006a/3, 018a/3, 020b/8, 029b/4, 033b/9, 035a/9, 077b/5, 103a/6,
e.+ üŋden 003b/11, 053b/3
e.+ üŋdeyüm 106a/5
e.+ üŋe 006b/4
e.+ üŋle 093a/16
e. 001b/9, 005a/8, 005b/1, 006b/3, 009a/8, 013a/8, 015a/10, 016a/13, 020a/8, 020a/12, 022b/3, 022b/18, 023a/8, 023b/12, 028a/10, 032b/3, 036a/7, 036a/11, 038a/6, 039b/2, 040a/11, 040b/6, 042a/1, 042b/12, 044a/14, 048b/12, 049b/6, 050b/1, 050b/5, 052b/12, 055a/10, 059b/13, 060a/6, 062a/14, 064b/9, 065a/2, 066a/8, 077a/16, 078a/1, 079a/6, 079a/14, 080a/6, 083b/10, 083b/17, 084b/2, 085a/7, 092b/5, 095b/6, 095b/17, 102b/14, 102b/15

elʿālem : yabancılar, başkaları [Ar.]
e.+ īn 074b/16

el-amān : kötü bir durumdan veya can sıkıcı kişilerden usanma bildiren söz [Ar.]
e. 004a/14, 011b/8, 011b/9, 016a/12, 035b/11, 036b/9, 044b/12, 045a/4, 054b/17, 070a/2, 074a/1, 085a/8, 088a/7, 088a/8

elʾ-ān : şu anda, şimdi [Ar.]
e. 041b/5, 053a/9, 053a/13, 104b/13

elbet : kuşkusuz, şüphesiz [Ar.]
e. 021a/7, 021a/14, 053a/13, 061b/7, 104a/9

elçi : elçi, sefir [T.]
e.+ nüŋ 014b/4
e.+ yem 028b/11
e.+ yüm 085b/6
e. 014b/4, 058b/8

elek : elek [T.]
e.+ den 032a/16

elem : keder, üzüntü [Ar.]
e.+ i 032a/11
e.+ inden 050b/8, 053b/10
e. 040a/1, 046a/9, 065b/15, 092a/17

elem-nāk : acılı, kederli [Ar.]
e. 022a/3, 073b/11

el-ḥükmü'lillāhi : Bu konuda yargı Allah'a aittir, hükmünü Allah versin [Ar.]
e. 072a/8

Elif : öz. is. [Ar.]
e. 038a/1

Elīf Bānū : öz. is. [Ar.]
e. 028a/2, 028a/3, 028a/8, 039b/16, 062a/5, 094b/15, 101a/7

Elif Ḫatun : öz. is. [Ar.]
e.+ ı 031a/15
e. 027b/10, 027b/14, 028a/5, 032a/10

Elḳāṣ : öz. is. [Ar.]
e. 068b/13, 069b/2

elli : sayı [T.]
e.+ şer 050a/14
e. 015b/4, 017a/16, 017b/7, 028a/6, 029a/17

elli beş : sayı [T.]
e.+ lü 058a/3

elli biŋ : sayı [T.]
e.+ den 041b/1
e. 015b/7, 069a/14

elli dört : sayı [T.]
e. 084b/16

elli dört biŋ : sayı [T.]
e. 081b/16

elli ṭoḳuz biŋ : sayı [T.]
e. 047b/3

elmās : elmas [Far.]

e. 074a/12

elvān : renkler[Ar.]
e.+ ı 062a/3

elvidāʿ : elveda [Ar.]
e. 034b/3

em : ilaç, merhem [T.]
e. 102a/3

emān : aman ve bağışlanma dileme [Ar.]
e.+ a 001b/9, 097b/11
e.+ ı 097a/13, 097b/14
e. 003b/6, 011a/7, 012a/12, 012b/2, 036a/15, 048a/12, 088a/8, 088b/4, 092b/12, 099a/14, 106a/6

emānet : emanet [Ar.]
e.+ dür 039b/15
e. 039b/16, 040a/2, 055a/17, 068b/16, 086a/9

emek : uzun ve zahmetli çalışma [T.]
e.+ ler 016a/4, 090a/5
e. 036b/7

emel : istek, arzu [Ar.]
e. 006b/16

emīn : şüphesi olmayan, inan, güvenen [Ar.]
e. 001b/14, 012b/5, 012b/12, 013a/2, 013a/3, 015b/17, 019b/1, 020b/12, 021a/1, 029b/3, 030a/14, 031b/17, 033b/8, 045b/3, 051b/11, 064b/14, 066a/3, 066b/4, 070b/12, 070b/15, 071a/6, 071a/8, 075a/10, 076b/2, 085a/9, 090b/14, 092b/18, 099b/11, 099b/17, 107a/11

emir : buyruk, talimat [Ar.]
e. 023b/15, 034a/7, 064b/3

emīr : bir kavmin, şehrin veya devletin başkanı [Ar.]
e. 088b/10, 092a/18

emīrü'l müʾminīn : müminlerin emiri [Ar.]
e. 031b/1

emlāk : mülkler [Ar.]
e. 088a/15

emn : güvenlik [Ar.]
e.+ u 066a/3
e. 107a/13

emn ü emān : **1.** : huzur ve sükûnet [Ar.]
e. 016b/3, 020b/16, 045b/10, 068a/4, 086b/5

2. : aman ve bağışlanma dileme [Ar.]
e. 024a/11

emr : emir, buyruk [Ar.]
e.+ i 101b/5
e.+ üŋ 002b/6, 050a/2, 102a/8
e. 002b/6, 011b/14, 021a/7, 024b/8, 031b/1, 039a/3, 039b/4, 048a/9, 057a/4, 060b/17, 062b/12, 064a/6, 064a/8, 064b/8, 072a/14, 080b/3, 082b/15, 104a/17, 106a/1, 106a/7, 106b/2

Emrullāhi Rabbi'l ʿĀlemīn : Alemlerin rabbi olan Allah'ın emri [T.]
e. 064a/9

emvāl : mallar, mülkler [Ar.]
e. 036a/11

eŋ : en [T.]
e. 067a/2

enʿām : Enam suresi [T.]
e. 098b/7

enbā : Peygamberler [Ar.]
e. 097b/10

enbiyā : peygamberler [Ar.]
e.+ lar 068a/12
e. 107a/15

encāb : soyca temiz olanlar, necipler [Ar.]
e.+ ı 010a/15

encām : işin sonu, son [Far.]
e.+ ı 097b/13
e. 084b/5

endāẖte : atılmış, bir yana bırakılmış [Far.]
e. 058a/5

endām : vücut, beden [Far.]
e.+ ıdı 054b/14

endāz : atan, atıcı [Far.]
e.+ e 083b/12
e. 022b/11, 023a/6, 023a/7, 059a/9, 066a/15, 075a/14, 081a/3, 100a/3

ender : az bulunan [Ar.]
e. 031a/6, 031a/11, 089b/16

enf : burun [Ar.]
e. 014b/4, 022b/16, 023b/10, 067a/16, 076b/16, 091b/7, 092a/6

enfī : burunla ilgili [Ar.]
e.+ nüden 045b/2

enger : eğer, şayet [Far.]
e. 104b/16

Engürūs : öz. is. [Far.]
e. 035b/11, 050a/9, 051b/16, 059a/16

enhār : nehirler, ırmaklar [Ar.]
e. 020a/14, 047a/12

enīn : inleyiş, inleme [Ar.]
e. 004b/9, 047b/1

enṣār : yardım edenler, yardımcılar [Ar.]
e. 020b/1

eŋse : ense [T.]
e.+ sinden 085b/16

envār : nurlar, ışıklar [Ar.]
e. 020a/17

enver : en parlak [Ar.]
e.+ i 029a/9
e. 041b/15

enẓār [T.]
e. 047a/9

er : kahraman, yiğit [T.]
e.+ den 038a/11
e.+ e 040a/3, 051a/5
e.+ i 030b/1
e.+ ine 101a/4
e.+ le 011a/8, 011a/14, 016b/14, 022a/7, 035a/14, 089b/10
e.+ lere 011a/2
e.+ leri 010a/2, 101a/5
e.+ lerin 100a/13
e.+ sin 053a/11
e.+ sün 013b/1
e.+ üŋ 074a/9, 094a/15
e. 007b/1, 007b/4, 008a/16, 008b/16, 009b/17, 010a/13, 010b/10, 011a/6, 012a/3, 012a/4, 014b/14, 017a/7, 020a/8, 021b/2, 022a/6, 026a/7, 026a/11, 026b/7, 026b/15, 027a/5, 027a/17, 027b/15, 028b/5, 029b/2, 030b/7, 031a/7, 032b/14, 033a/12, 034a/11, 034b/13, 035a/4, 035a/7, 040a/11, 040b/10, 042b/14, 045a/7, 046b/16, 047a/1, 049b/3, 050a/1, 054a/17, 056b/7, 059a/7, 063a/9, 065b/9, 068b/15, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 076b/4, 077a/5, 078b/7, 078b/12, 078b/16, 080b/10, 081a/15, 083a/8, 084a/4, 084a/10, 084a/15, 087a/2, 087a/10, 087a/12, 087b/2, 087b/5, 089a/12, 091a/16, 094a/9, 094b/4, 095b/2, 099b/6, 099b/8, 100a/15, 101a/3, 101a/16, 102a/6, 105a/13, 105b/5, 106b/2, 106b/15

erbāb : sahipler, malikler [Ar.]
e. 009a/5

erdeşīr : aslan yürekli, cesur [Far.]
e.+ i 001b/8
e. 001a/15, 001b/5

eren : erler, yiğitler [T.]
e.+ ler 020a/11, 026a/15, 028a/13, 042a/3, 078a/3, 084b/1, 097b/4, 097b/8
e. 011b/15

Ergüne Ḫān : öz. is. [Ar.]
e. 051a/7

eri - : erimek [T.]
e.- di 027b/16

eriş : **1.** : arşın [Far.]
e.+ di 071a/10
e. 012a/3, 027b/7, 030a/8, 030a/12, 030b/15, 036b/14, 093b/10

2. : erişme, ulaşma [T.]
e.+ di 051a/4

Erḳām-ı Kirmānī : öz. is. [Ar.]
e. 014b/10

erḳān : yol, yöntem [Ar.]
e.+ ı 061b/17

erkeg : erkek [T.]
e.+ in 034a/13

erlig : güçlü [T.]
e.+ üm 016b/6
e.+ ün 053b/2

erlik : yiğitlik [T.]
e. 022a/16, 059a/5, 091a/5, 091b/14, 095b/8, 099b/6

erzāḳ : yenilecek içilecek şeyler, azıklar [Ar.]
e. 038a/12

erzān : uygunluk, layık görülme [Far.]
e.+ ı 026b/9, 078b/13
e. 053a/10

es - : esmek [T.]
e.- di 013a/11, 044a/1, 050b/3, 066a/17, 074a/8, 092b/11
e.- er 062b/16
e.- medi 065b/3

Esʿad : öz. is. [Ar.]
e. 091a/6, 091a/9

esās : işin doğrusu, asıl [Ar.]
e. 002a/11, 002b/11, 049a/1

esb : at, beygir [Far.]
e.+ i 059a/2

esbāb : araçlar, vasıtalar [Ar.]
e.+ ın 097a/9
e. 037a/9

esed : aslan burcu [Ar.]
e.+ le 020a/16
e. 085a/10, 085a/11

esen : **1.** : sağlıklı, sıhhatli [T.]
e. 011a/12, 098a/3, 033b/1

eser : belirti, iz [Ar.]
e.+ de 087a/6
e.+ in 042a/8
e. 025a/14, 053b/16, 085a/15, 085b/9, 086a/7, 100a/14

esīr : savaşta düşman eline düşen kişi, tutsak [Ar.]
e.+ e 068b/9
e.+ ler 016a/6, 051b/2, 105b/8
e.+ lere 051b/7, 087b/11
e.+ leri 001b/10, 017b/9, 017b/12, 051a/17, 051b/4, 063b/2, 073a/3, 077a/10, 103b/15, 105b/9, 105b/10
e.+ lerüŋ 016b/2, 043a/17, 063b/6
e.+ üŋ 015a/14
e. 015a/11, 017a/5, 017b/7, 022b/8, 034a/13, 037a/5, 041a/3, 051a/13, 051a/14, 062b/10, 063a/16, 064b/7, 066a/9, 067b/3, 073a/1, 083a/16, 083b/3, 087a/11, 087b/3, 087b/4

eski : geçmişte kalan [T.]
e. 007b/1

esmā : isimler [Ar]
e.+ ları 055b/11

esmāʾi ḥüsnā : Allah'ın güzel isimleri [Ar.]
e. 107a/14

esnān : yaşlar [Ar.]
e.+ ı 027a/15, 067a/7

esrār : sırlar, gizler [Ar.]
e. 019b/8, 068a/16

ester : katır [Far.]
e. 070a/10, 088b/3, 095b/3

esvāb : giyecek şeyler, elbise[Ar.]
e.+ ın 097a/9

eṣvāt : sesler [Ar.]
e.+ ı 040a/6

esyān : üzüntülü, kederli [Ar.]
e.+ ı 084a/7

eş : benzer [T.]
e. 087a/14

eşirrā : kötülük edenler, fesat çıkaranlar [Ar.]
e.+ lar 105b/16

eşḳā : daha haydut, en haydut [Ar.]
e. 105a/1

eşkāl : biçimler, görüntüler [Ar.]
e.+ lerin 067a/4

eşnāʿ : çok kötü, en fena [Ar.]
e. 098a/8

eşrāf : itibar sahibi kimseler, ileri gelenler [Ar.]
e. 003b/1

eşrār : çok kötü, zalim ve hain olan kimseler [Ar.]
e. 020a/8, 020b/13, 047b/6, 097a/14, 105a/14, 105a/17

eşvāk : şiddetli arzular, istekler [Ar.]
e. 106b/4

eşyā : eşya [Ar.]
e.+ ların 071b/4
e. 038a/12, 104a/9, 106a/17

et : et [T.]
e.+ in 066a/6
e.+ leri 066b/15

etbāʿı : hizmetçiler, uşaklar [Ar.]
e.+ la 063a/8
e.- n 100b/8
e.+ nı 002a/13, 004b/3, 073a/16, 082b/7, 087b/14
e.+ yla 045b/5
e. 067b/6, 088a/17

eteg : etek [T.]
e.+ in 097a/8
e.+ inde 041b/4
e.+ ler 094b/6

etḳıyā : günah işlemekten çekinenler [Ar.]
e. 107a/15

evlā : daha uygun [Ar.]
e. 086b/11, 106b/10

evlād : evlat, çocuk [Ar.]
e.+ ı 006a/4, 018a/4, 054b/14, 064a/14
e.+ ından 102a/3
e.+ larımuŋ 049b/17
e.+ um 020b/14, 032a/11, 047b/2, 056b/2
e. 020b/3, 058b/10

evle : daha uygun [T.]
e. 099b/12

evliyā : veliler, Allah'a daha yakın olanlar [Ar.]
e.+ lar 068a/12
e. 107a/15

Evriyān : öz. is. [T.]
e. 076b/5, 076b/14

evtād : ağaç veya demir kazıklar, direkler [Ar.]
e.+ ı 068a/2
e. 064b/9

evvel : ilk, önce [Ar.]
e. 011a/7, 040a/4, 055a/14, 065b/10, 085b/4, 085b/5, 090a/11, 104b/3

evvelā : öncelikle [Ar.]
e. 034b/5, 036b/12, 063b/4, 070a/9, 102a/1

evzān : ölçüler, ağırlıklar [Ar.]
e. 025a/1

ey : seslenme sözü, ünlem [T.]
e. 001a/3, 001a/8, 001a/9, 001a/11, 001b/1, 001b/7, 001b/16, 002a/1, 002a/2, 002a/3, 002a/7, 002a/11, 002a/14, 002a/17, 002b/10, 002b/14, 003a/2, 003a/4, 003a/6, 003a/7, 003a/12, 003b/12, 003b/15, 003b/17, 004a/4, 004a/6, 004a/7, 004a/17, 004b/1, 004b/2, 004b/6, 005a/5, 005a/7, 005a/11, 005b/5, 005b/11, 006a/3, 006a/14, 006b/2, 006b/8, 007a/1, 007a/9, 007a/13, 007a/14, 007b/12, 008a/2, 008a/4, 008b/13, 010a/1, 010a/9, 010a/12, 010a/15, 010b/3, 010b/5, 010b/9, 010b/12, 011a/4, 011a/11, 011a/15, 012a/12, 012b/14, 012b/17, 013a/1, 013a/5, 013a/15, 013a/16, 014a/2, 014b/7, 014b/8, 014b/9, 015a/4, 015a/17, 015b/1, 015b/16, 016a/1, 016a/4, 016a/6, 016b/5, 018a/3, 018b/8, 018b/9, 019a/9, 019b/8, 019b/13, 019b/14, 020a/1, 020a/5, 020b/1, 020b/5, 020b/8, 020b/15, 020b/17, 021b/12, 021b/13, 022a/2, 022a/3, 022a/10, 022a/16, 023a/1, 023a/5, 023a/13, 023b/7, 023b/13, 024b/9, 025a/10, 025a/13, 025b/3, 025b/17, 026a/2, 026a/5, 026a/8, 026a/12, 026b/15, 027a/14, 027a/17, 027b/15, 028b/9, 029a/5, 029a/8, 029a/12, 029b/4, 030b/7, 030b/16, 031a/2, 031a/10, 031b/14, 032a/10, 033b/7, 034a/2, 034a/16, 034b/1, 034b/8, 035a/8, 035a/9, 035b/5, 035b/10, 036a/6, 036a/7, 036a/11, 036a/12, 036a/16, 036b/8, 037b/9, 037b/10, 037b/12, 038a/16, 038b/1, 038b/11, 039a/5, 039b/1, 039b/7, 039b/8, 039b/15, 039b/16, 040a/1, 040b/14, 041a/13, 041b/3, 041b/10, 041b/13, 042b/14, 042b/17, 043b/1, 043b/4, 043b/9, 044a/5, 044b/13, 046a/7, 046a/16, 046b/14, 046b/15, 046b/16, 047a/7, 047b/13, 048a/15, 048b/2, 049b/14, 050a/2, 050b/8, 050b/13, 050b/14, 050b/15, 051b/3, 051b/6, 052b/2, 053a/9, 053b/13, 054b/1, 055a/1, 055a/2, 055a/3, 055a/4, 055a/5, 055a/6, 055a/12, 055a/13, 055a/14, 055b/2, 055b/4, 055b/5, 055b/6, 055b/10, 055b/14, 056a/3, 056a/4, 056b/12, 057a/14, 057a/17, 057b/8, 057b/11, 057b/15, 057b/16, 058b/13, 059a/4, 059a/11, 060a/4, 060b/2, 061a/9, 061b/14, 061b/16, 062a/6, 063a/7, 063b/11, 064a/8, 064a/11, 064b/2, 064b/11, 064b/16, 065b/14, 066b/12, 066b/13, 067b/8, 067b/9, 067b/11, 068a/6, 069a/2, 069a/4, 069b/14, 071a/4, 071a/6, 071b/7, 071b/13, 072a/7, 072b/3, 072b/6, 073a/8, 073a/10, 073b/9, 073b/16, 075b/6, 076b/7, 077b/2, 077b/3, 078a/11, 078b/7, 078b/14, 079a/7, 079b/3, 079b/10, 079b/12, 082a/3, 082a/11, 082b/7, 082b/13, 083a/7, 084b/, 084b/12, 085a/17, 085b/1, 085b/2, 085b/4, 087a/2, 087a/6, 087b/2, 087b/14, 088a/1, 088b/9, 088b/14, 089a/3, 089a/8, 089a/14, 089a/16, 089b/5, 090a/3, 091a/8, 092a/13, 092b/1, 092b/9, 093a/6, 093a/12, 093a/13, 093a/15, 095a/15, 095b/7, 096a/3, 096a/5, 096b/5, 096b/9, 096b/15,
098b/14, 101a/5, 101a/6, 101a/8, 101b/4, 101b/15, 101b/16, 101b/17, 102a/2, 102a/13, 102a/16, 102b/7, 102b/12, 103a/5, 103b/9, 103b/10, 103b/11, 104a/2, 104a/5, 104a/7, 104a/13, 104b/4, 104b/13, 105b/3, 105b/8, 105b/13, 106a/2, 106a/8, 107a/4, 107a/5, 107a/13

eyā : ey, hey! [Far.]
e. 047a/11, 078b/4

eyd - : demek, söylemek [T.]
e.- er 003b/13, 005b/2, 007a/7, 010b/9, 012b/17, 013b/17, 022a/13, 023a/5, 032b/7, 034b/6, 044b/4, 044b/5, 045a/10, 046a/9, 056a/4, 058a/10, 069b/2, 085b/10, 090b/9, 092a/17, 098b/2
e.- ür 037b/10

eyer : binek hayvanlarının sırtına konulan nesne [T.]
e.+ den 042a/7
e.+ e 096a/16
e.+ in 040b/5, 069b/1, 080a/3, 082a/16
e. 085b/17

eyice : iyice [T.]
e. 043a/8

eyit - : demek, söylemek [T.]
e.- di 003a/6, 003a/7, 003b/9, 003b/10, 024b/4, 026a/1, 026a/12, 026b/14, 026b/15, 027a/13, 027a/14,

027a/17, 027b/2, 038b/15, 039b/12, 042a/11, 053a/13, 055b/14, 061b/5, 062a/7, 072b/3, 075b/6, 086b/16, 089b/17, 096a/5, 097b/13, 106a/11

e.- diler 026a/8

e. 039b/11, 068b/9, 096b/9

eyle - : etmek, yapmak, eylemek [T.]

e.- di 001a/5, 001b/2, 001b/8, 001b/10, 002b/1, 002b/15, 003a/3, 003a/15, 003b/7, 004a/2, 004a/10, 004b/4, 004b/9, 004b/10, 004b/11, 005a/13, 005b/7, 006b/11, 006b/15, 007b/2, 007b/10, 008b/12, 008b/14, 009a/11, 009b/1, 010a/11, 010b/2, 010b/10, 010b/11, 011a/2, 011a/7, 011a/9, 011b/8, 014a/11, 014b/16, 015a/12, 015b/14, 017b/2, 018b/5, 019a/8, 020a/1, 020a/15, 022a/17, 022b/2, 022b/3, 022b/4, 022b/6, 023a/4, 023a/6, 023b/5, 023b/6, 024a/9, 026a/3, 026b/10, 026b/12, 026b/16, 026b/17, 027a/4, 028a/3, 029b/10, 030a/3, 030a/11, 030a/14, 030a/16, 030b/6, 030b/9, 031a/5, 031a/16, 032a/5, 032a/12, 032b/17, 033b/13, 033b/15, 033b/16, 034a/9, 035b/1, 035b/3, 037a/12, 037b/7, 038a/7, 038a/9, 038b/5, 039a/8, 039b/4, 039b/11, 040a/14, 040b/14, 042a/15, 043b/16, 044a/17, 044b/8, 046b/9, 047a/1, 048a/1, 048a/14, 048a/16, 049a/9, 050a/6, 050b/12, 052a/14, 052b/5, 052b/10, 052b/12, 052b/13, 052b/14, 053a/1, 053a/2, 053a/17, 053b/4, 053b/5, 053b/7, 053b/8, 053b/12, 053b/14, 054a/2, 054a/6, 054b/8, 054b/10, 054b/11, 055a/1, 055a/13, 056a/5, 057a/4, 057b/15, 058a/12, 058b/5, 058b/12, 059a/4, 059a/10, 059a/14, 059b/10, 060b/3, 060b/12, 061a/2, 061a/13, 061b/2, 062b/12, 064a/1, 064a/3, 064a/6, 064a/8, 064a/13, 064b/2, 064b/8, 065a/11, 065a/17, 067b/13, 068a/3, 068a/10, 068b/4, 068b/5, 068b/9, 068b/17, 069b/11, 069b/12, 070a/8, 070a/16, 070b/2, 070b/15, 071b/3, 071b/10, 072a/9, 072a/17, 072b/4, 073b/4, 073b/8, 073b/9, 074a/4, 076a/3, 076a/6, 076a/7, 076b/4, 076b/6, 076b/8, 076b/11, 077a/5, 077a/7, 077a/10, 077a/11, 077b/13, 077b/17, 078a/8, 078a/9, 078b/8, 078b/13, 079a/1, 079a/2, 079a/3, 079a/4, 079a/11, 080a/14, 080a/15, 080b/16, 081a/6, 081a/8, 081a/15, 081b/11, 082b/7, 083b/14, 083b/17, 084a/6, 085a/13, 085b/12, 086a/17, 086b/6, 087a/6, 087a/7, 087a/8, 087a/13, 087a/16, 087b/4, 087b/10, 087b/11, 087b/14, 088a/4, 088a/14, 088b/1, 088b/8, 089a/4, 089a/11, 089b/14, 090a/6, 090a/10, 090b/5, 090b/10, 091a/7, 091a/16, 091b/1, 091b/16, 092a/3, 092a/16, 093b/6, 093b/11, 094a/2, 094b/15, 095a/9, 095a/14, 096a/6, 096a/7, 096a/13, 096a/14, 096b/2, 097b/11, 098a/2, 098a/4, 098b/6, 099b/5, 100a/1, 100a/2, 100a/4, 101a/9, 101a/15, 102a/14, 102b/17, 103a/3, 103b/3, 104a/9, 104a/17, 104b/10, 104b/13, 105b/11, 105b/17, 106a/1, 106a/7, 106a/13, 106b/6, 106b/8, 106b/12, 107a/2

e.- diler 012a/15, 017b/12, 035a/3, 039a/9, 041a/12, 046b/6, 048b/17, 050b/7, 052a/14, 055a/8, 056a/11, 070a/3, 073b/3, 084a/6, 085a/1, 086b/4, 088b/4, 090b/4, 092b/12, 101a/10

e.- düm 007a/2, 035b/7, 036a/3, 037b/2, 040a/2, 073a/9, 095b/2, 102a/8

e.- düŋ 005a/8, 008a/2, 008a/3, 020b/16, 021b/14, 022a/2, 046b/14, 053b/1

e.- dün 021b/13, 027b/3, 038b/3

e.- mek 002b/11, 055b/2, 102a/5

e.- mem 032b/9

e.- mez 005b/3, 007a/12, 060b/2

e.- r 003b/13, 007a/9, 012b/16, 021a/13, 027a/17, 030a/10, 031a/7, 036a/15, 048b/12, 076a/10, 086a/7, 095a/2

e.- rdi 017b/6

e.- rse 002b/5, 064b/11

e.- sem 016b/4

e.- sen 038b/12

e.- sün 011a/10, 016b/7, 049b/2, 086a/10, 089b/6

e.- sünler 039a/17

e.- ye 026a/1, 031a/4, 052b/2, 054b/15, 058b/14, 083a/5, 104b/8

e.- yeler 070a/14

e.- yelüm 003b/16, 035a/5

e.- yem 002b/6, 055b/6

e.- yesiz 029a/4

e.- yesün 039a/6

e.- yesüz 051b/12

e.- yüben 103b/4

e.- yüm 005a/9
e.- yüŋ 042a/12, 042a/13, 048a/5, 059b/8, 080b/14, 107a/4
e.- yüp 001b/12, 002b/12, 009a/2, 011b/5, 021b/11, 023a/16, 031a/13, 042a/8, 044b/11, 053b/10, 055b/3, 064a/13, 073a/10, 101b/13
e. 001a/2, 001a/8, 001b/16, 002b/1, 002b/2, 004b/6, 005a/7, 006a/16, 010b/5, 011a/10, 011a/12, 014b/8, 015a/4, 018a/16, 022a/6, 023a/1, 026b/14, 027a/13, 028b/4, 029b/4, 029b/17, 030a/14, 036b/17, 043b/1, 044a/13, 044b/14, 048a/8, 052b/1, 055a/7, 055a/13, 055a/17, 055b/2, 055b/14, 057a/9, 058a/11, 059b/13, 066b/2, 067b/8, 068a/6, 068a/7, 068a/14, 068b/16, 082b/17, 083a/5, 084b/, 085a/16, 089b/5, 090a/15, 093a/16, 094b/14, 095b/8, 096b/3, 096b/5, 096b/6, 097b/12, 098b/3, 102b/14, 104a/8, 104b/7, 104b/8, 107a/10, 107a/11, 107a/12, 107a/14

eylik : iyilik, yardım [T.]
e. 006a/16

eyü : iyi [T.]
e. 021b/13, 022a/3, 038b/3, 040b/14, 044a/5, 062a/6, 088b/14, 089a/17, 090a/7, 090b/7, 093a/12, 094b/14, 095a/2, 098a/16, 098a/17

eyyām : günler, zaman [Ar.]
e.+ ıdur 055b/2, 088b/15

ez : ismin ayrılma hâlini yapan ön ek [Far.]
e. 005b/1, 006b/17, 025a/5, 058a/9, 064b/12, 075b/8, 085b/7

ez - : ezmek [T.]
e.- üp 045b/4

eẕā : eziyet etme [Ar.]
e. 083b/17

eżʿāf : en zayıf [Ar.]
e.+ ını 107a/5

ezdehā : ejderha [Far.]
e.+ lar 062b/9
e.+ yı 064b/16
e. 050b/2

ezgi : kulağa hoş gelen her türlü ses, nağme [T.]
e. 106a/14

ezhā : küçümseme, hor görme [Ar.]
e. 105a/14

ezhār : çiçekler [Ar.]
e. 089a/1

eziyyet : güçlüük, cefa [Ar.]
e. 031a/16

eẓlem : zulüm edici [Ar.]
e. 077b/4

ezmān : zamanlar [Ar.]
e.+ a 040b/2
e.+ ı 002b/16, 025a/15, 025b/15, 027b/11, 061a/11, 077a/12, 078a/3, 097b/4
e. 027b/6, 053a/4, 074b/11

ez-zemīn : yerden [Far.]
e. 051b/11

ejdehā : ejder, masal kahramanı hayvan [Far.]
e. 055b/15, 060a/7, 071a/2

ejderhā : ejderha [Far.]
e. 084a/14, 087a/3

-F-

fācir : günahkâr [Ar.]
f. 001a/17, 041a/2

faḥḥāş : her kötülüğü yapan [Ar.]
f. 008b/7

fāḫir : övünülecek, şanlı, şerefli [Ar.]
f. 001b/4

fāḫire : övünülecek, şanlı, şerefli [Far.]
f. 051a/16, 053b/12, 065a/1, 077a/9, 102a/10, 103b/15

faḫr : övünme, gururlanma [Ar.]
f. 002a/1, 003a/16, 049b/15, 107a/15

fāʾide : yarar, fayda [Ar.]
f.+ ŋüz 096b/16

fāʿil : yapan, eden [Ar.]
f.+ u 099a/9

faḳīr : yoksul [Ar.]
f. 064a/16

fāʿlemū : artık bilin [Ar.]
f. 022a/12

fān : kalıcı olmayan, ölümlü [Ar.]
f. 007a/2, 101b/4

fāni : kalıcı olmayan, ölümlü [Ar.]
f. 003b/11, 004a/3, 026a/1, 026a/2, 078b/7

fānūs : süslü ve ayaklı fener [Ar.]
f.+ lar 069a/5

fāriġ : vazgeçmiş, çekilmiş [Ar.]
f. 069b/14

farḳ : fark [Ar.]
f. 059b/4, 069b/4, 080a/7, 086a/4, 092b/5, 099a/3, 100b/4

fāsıḳ : bozguncu, fitneci [Ar.]
f. 006a/17, 020a/5

faṣl : bölüm, ayırım [Ar.]
f. 052b/9, 086b/12

fāş : ortaya çıkmış, açık [Far.]
f. 008b/10

fāżılīn : iyi ahlaklı, erdemli olanlar [Ar.]
f. 075a/6

fāżır [T.]
f. 059a/17

fażl : iyi ahlaklılık, erdem [Ar.]
f. 086b/11, 088b/1

fedā : vazgeçme, gözden çıkarma [Ar.]
f. 051b/6, 082a/6

feʾemmā : kaldı ki, … gelince [Ar.]
f. 053a/17, 053b/9, 053b/12

fehm : anlayış, kavrama [Ar.]
f. 098a/16

felāḥ : mutluluk, kurtuluş [Ar.]
f. 015a/6, 049a/12

felek : gökyüzü, Dünya, âlem [Ar.]
f.+ e 084b/14
f.+ ler 001b/6, 009a/10, 018b/16, 025b/16, 087a/5, 097b/7, 097b/8, 105b/6
f.+ lerden 008b/17, 020a/15
f. 006b/17, 016a/8, 035a/8, 050a/13, 056a/3, 058a/9, 059b/6, 061a/1, 064b/12,
070a/8, 075b/8, 103a/17

femm : ağız [Ar.]
f. 045b/2

fenā : gelip geçici olma, ölümlülük [Ar.]
f.+ da 055a/4
f.+ ya 003a/4, 021b/14
f. 029b/1, 030b/6, 030b/12, 044a/4, 044a/8, 044a/10, 069a/15, 069b/11

fennī : fenne, tekniğe uygun [Ar.]
f. 027a/12

fer : kuvvet, iktidar [Far.]
f. 066a/14, 067a/15, 085b/1, 090a/7, 090b/13, 091a/3, 092b/1

ferāġat : kendi isteğiyle hakkından vazgeçme [Ar.]
f. 006b/3, 053b/1

feraḥ : sevinme, sevinç [Ar.]
f. 041a/13, 088b/8, 093a/4

Ferāmez : öz. is. [Far.]
f.+ e 063a/9, 063b/11, 065a/12
f.+ i 069a/2, 070b/1, 073a/15, 082a/7, 088b/6, 100a/13
f.+ le 100b/17

f.+ üŋ 098a/17
f. 062b/14, 063a/10, 063a/12, 063a/14, 063b/2, 063b/3, 063b/15, 064a/2, 069b/6, 074b/5, 078a/12, 079b/9, 079b/15, 081a/10, 082a/5, 084a/6, 093b/16, 097a/16

ferāvān : çok bol, fazla [Far.]
f. 063a/5

ferd : kişi, şahıs [Ar.]
f.+ i 034b/15
f. 004a/7, 025a/6, 026a/2, 035a/12, 038a/11, 040a/2, 042b/6, 047b/13, 059a/4

feres : at [Ar.]
f. 020a/11, 041a/17, 052b/17, 053b/6, 060b/7, 078a/3, 084b/1

ferḥān : sevinçli, mutlu, memnun [Ar.]
f.+ ı 026b/3
f. 052a/15, 105b/17

fermān : buyruk, emir, hüküm [Far.]
f. 002b/6, 043b/3, 050a/2, 053b/12, 054b/10, 057a/4, 060b/17, 064a/6

ferrāş : yayan, seren [Ar.]
f. 008b/14

fersā : Farsça kelimelere "aşındıran, yoran, yok eden; geçen, aşan" anlamında birleşik sıfatlar yapan son ek [Far.]
f. 104b/13, 106a/8

feryād : bağırma, çığlık [Far.]
f.+ a 070a/2
f. 030a/3, 031b/6, 032b/8, 035a/13, 042b/1, 044a/17, 044b/11, 045a/13, 047b/1, 055a/9, 073b/8, 090a/13, 093a/1, 096b/15

fesād : kötülük, fenalık [Ar.]
f. 009b/10, 051b/17

feşān : saçan, serpen [Far.]
f. 019b/10

fetḥ : ele geçirme, zaptetme [Ar.]
f.+ i 039b/11, 041a/4, 105a/12
f.+ ine 089a/11
f. 003a/9, 005a/15, 008b/2, 011b/2, 011b/5, 024b/16, 028b/5, 031b/8, 039b/10, 040a/4, 043b/2, 045a/9, 049b/4, 064a/6, 064b/13, 065a/11, 067b/15, 068a/1, 068b/8, 079b/8, 079b/13, 082a/8, 084b/8, 085a/1, 085a/2, 086b/6, 088b/3, 088b/7, 088b/11, 093b/2, 094b/11, 099b/14, 100a/14, 102a/4, 103b/13, 105b/8

fetiḥ : bir yeri savaşla ele geçirme [Ar.]
f. 028b/7

fevc ü fevc : akın akın, bölük, bölük [Ar.]
f. 009b/12, 045a/8

fevḳānī : üstte bulunan, yukarıdaki [Ar.]
f. 061a/1

fevt : ölüm [Ar.]
f. 001a/9

Feyrūz : öz. is. [Far.]
f.+ a 001b/12, 053b/12, 053b/13, 057a/6, 057b/13, 065a/1, 067b/13, 081a/8, 084a/2, 085a/7, 092a/13
f.+ dur 075a/5
f.+ em 066b/7, 080b/5
f.+ eŋ 062a/5
f.+ ı 052b/1, 056b/11, 061b/13, 067a/15, 067b/12, 072a/8, 073a/14, 081a/4, 085b/1, 088b/10, 093b/5
f.+ ını 056a/16
f.+ u 082a/5
f.+ uŋ 001a/8
f.+ un 083a/1
f. 001a/6, 001a/14, 001b/1, 001b/3, 001b/6, 052a/15, 053a/13, 053b/3, 054a/6, 054b/11, 054b/15, 054b/16, 055b/1, 056b/10, 061a/8, 061a/13, 061a/14, 061b/16, 064b/15, 065b/7, 066a/14, 066b/10, 067a/10, 067a/17, 067b/4, 067b/7, 070b/1, 070b/16, 071a/4, 078a/12, 078a/17, 080b/4, 080b/15, 081a/3, 090b/9, 090b/13, 091a/3, 091b/13, 092a/9, 092a/11, 092b/1

fısḳ : günah işleme [Ar.]
f. 068a/6

fī- : içinde [Ar.]

f. 006a/5, 086b/2

fidā : feda [Ar.]
f. 056b/4

fiġān : inleme, feryat [Far.]
f.+ a 041b/4
f.+ ı 090a/13
f. 001a/10, 003b/6, 004a/16, 011b/12, 013b/11, 023b/11, 035b/6, 039b/16, 047a/13, 050b/12, 055a/9, 076a/16, 084b/3, 085a/13, 088a/7, 100a/2

figār : yara [Far.]
f. 006a/16

fikr : fikir, düşünce [Ar.]
f.+ e 052a/11
f.+ i 007b/15, 090b/6
f.+ üŋ 068a/7
f. 002a/6, 021b/10, 055b/4, 079b/4, 095b/7, 104a/9

fīl : fil [Ar.]
f.+ e 091b/16
f.+ ler 040a/17, 047a/5, 047a/6, 069a/12, 082b/3, 086a/2, 097b/7, 100b/2
f.+ lere 047a/5
f.+ leri 060a/14
f.+ lerüm 029a/3
f. 044a/11

Filyūs : öz. is. [T.]
f. 096a/4, 096a/5

firāḳ : ayrılık, ayrılış [Ar.]
f. 003a/17, 021a/17, 063a/3, 072a/9

firār : kaçma, kurtulma [Ar.]
f.+ a 061b/6
f. 001a/6, 010b/16, 011a/4, 012b/1, 020b/10, 020b/13, 021a/1, 027a/12, 029b/5, 035b/1, 054a/15, 062b/11, 063a/16, 064a/5, 066a/10, 071b/10, 088a/10, 088a/14, 093a/1, 100b/11

firāvān : çok, fazla, sayısız [Far.]
f.+ ı 025b/1, 003a/3, 077a/16, 097a/16, 106b/5
f. 008a/7, 008b/5, 036a/10, 036a/11, 037a/1, 089b/3

firdevs : Cennet, bahçe [Far.]
f.+ e 022b/3, 077b/1
f.+ i 061b/12, 107a/10

Fireng : Avrupalı [Far.]
f. 083b/3

fī-sebīl'illāh : Allah yolunda [Ar.]
f. 018b/14

fitne : bela, sıkıntı [Ar.]
f.+ nüŋ 020b/16
f. 005a/8, 016b/3, 020b/17, 043b/7, 090a/1

fī'l : iş, eylem, hareket [Ar.]
f. 030a/16, 070a/6

fī'l-ḥāl : bu anda, şimdi [Ar.]
f. 105a/10

fora : yelken açma [İt.]
f. 030b/5

fortuna : fırtına [İt.]
f. 066a/1

Freng-istān : Avrupa [Fr.-Far.]
f.+ ı 003a/9
f. 045a/4

fucūr : Hak yoldan çıkmak [Ar.]
f. 068a/6

furla - : fırlamak [T.]
f.- dı 005b/13, 023b/9, 053b/6, 087a/16, 091a/10, 092a/4, 092a/6

furṣat : fırsat [Ar.]
f.+ ın 031b/2
f. 002a/3, 002a/5, 002b/1, 031b/3, 033a/2, 047b/13, 068a/15, 072a/4, 089a/12, 089b/1, 089b/2, 095b/13, 095b/15, 096a/1, 106a/5

füccār : günahkârlar, kötü huylular [Ar.]
f.+ a 036a/5
f. 020a/5, 020b/8, 047a/11

fütūḥ : zaferler, fetihler [Ar.]
f. 028b/5, 068b/8, 088b/3, 088b/7, 093b/2

fütūḥāt : zaferler, fetihler [Ar.]
f.+ ı 102a/4

-G-

ġaddār : merhametsiz, zalim [Ar.]
ġ.+ a 004a/7, 006a/17
ġ. 020a/2

ġādir : haksızlık eden, zulüm yapan [Ar.]
ġ. 001a/15

ġāfil : dalgın, uykulu [Ar.]
ġ. 008b/5, 016b/16, 023b/7, 040a/16, 041b/11, 041b/13, 068b/14, 072a/4, 072b/4, 079b/14, 082a/8, 087a/6, 089a/15, 091a/8, 092a/2, 100a/10, 105a/14

Ġāfir : bağışlayan, esirgeyen, Allāh [Ar.]
ġ. 001b/16

ġaflet : uyuşukluk dikkatsizlik, boş bulunma [Ar.]
ġ.+ de 069a/10
ġ. 016b/9, 073a/6, 095b/14, 107a/9

gāh : **1.** : kimi zaman, kâh, bazen [Far.]
g.+ ı 076a/1
g.+ ī 051a/1, 053a/6, 081a/13
g. 012a/10, 018b/12, 039b/6, 044a/8, 084b/7, 088b/13

gāhī : kâh, bazen, ara sıra [Far.]
g. 028a/14, 033a/15

gāhīce : ara sıra, kimi zaman [Far.]
g. 021b/10

ġāʾib : kayıp [Ar.]
ġ. 007b/13, 016b/11, 021b/7, 072a/5, 072b/7, 072b/17, 098a/16

ġalebe : üstün gelme, yenme [Ar.]
ġ. 044b/10, 053a/1, 083b/17

ġālib : galip [Ar.]
ġ. 028a/14, 055b/12, 084a/3, 085a/1, 095a/2, 098a/17, 098b/1

ġālibā : sanılan o ki [Ar.]
ġ. 086a/6

ġalīẓ : nezaket dışı, kaba [Ar.]
ġ. 102a/15

ġalṭān : yuvarlanan, tekerlenen [Far.]
ġ. 004a/2, 028a/3, 059b/1, 062b/4, 072a/16, 090a/14

ġam : üzüntü [Ar.]
ġ.+ la 045a/2
ġ.+ mı 093a/4
ġ. 027a/6

gām-kār : tasalanan [Ar.]
g. 006a/11, 006b/15, 055a/14, 096a/16

ġam-nāk : tasalı, kaygılı [T.]
ġ. 063a/3

Ġanī : Allah [Ar.]
ġ. 068a/15, 087b/14

ġanīmet : Savaşta düşmandan ele geçirilen her türlü mal, eşya, para vb. şeyler. [Ar.]
ġ. 033a/2, 089a/12

ġānimīn : Savaşta hazır bulunarak bizzat ganimet almaya hak kazanmış olan savaşçı. [Ar.]
ġ. 039a/14, 047b/8, 092b/18

ġār : mağara, in [Ar.]
ġ.+ a 031b/12, 031b/14, 032b/12, 055b/15
ġ.+ dan 055a/16
ġ. 055b/9, 055b/14

ġārāt : yağmalar, çapullar [Ar.]
ġ.+ ı 097a/9

ġarām : çok derin sevgi, aşk [Ar.]
ġ.+ ın 023b/1

ġarīb : garip, zavallı [Ar.]

ġ. 013b/1

ġarīm : rakip, hasım [Ar.]
ġ.+ ini 078b/1
ġ. 095a/10, 104a/2

ġarḳ : suya batırma [Ar.]
ġ.+ a 078a/16
ġ. 015b/6, 027b/14, 028b/9, 036b/13, 044a/12, 051a/4, 054a/9, 060b/8, 064b/13, 065a/7, 074b/4, 094a/5, 095a/5

ġarrā : parlak, gösterişli, güzel [Ar.]
ġ. 030b/16, 104b/3

ġarūr : aldatan, aldatıcı [Ar.]
ġ.+ a 014a/5

ġaṣb : zorla alma, zaptetme [Ar.]
ġ. 008a/8, 015a/12

gaşşaş : hain? [Ar.]
g. 008b/12

ġavġā : dövüş, kavga [Far.]
ġ.+ dan 040b/6
ġ.+ yı 004a/6
ġ. 016a/9, 016b/17, 040b/8, 069a/15, 082b/14, 085b/16

ġāyāt : gayeler, amaçlar [Ar.]
ġ.+ ı 096b/13, 097a/8

ġāye : amaç, hedef [Ar.]
ġ. 076b/12

ġāyet : **1.** : pek çok [Ar.]
ġ.+ i 060b/15
ġ. 046b/8, 049b/17, 051b/2, 056a/1, 071b/16

2. : son derece [Ar.]
ġ.+ i 054b/13, 107a/8
ġ. 074b/7, 093b/10, 098b/2, 101b/9, 106b/3

Ġaylūş : öz. is. (?) [T.]
ġ. 078a/17

ġayr : başka kimse, başkaları [Ar.]
ġ. 080b/9

ġayret : çaba, uğraşma [Ar.]
ġ.+ e 012a/5, 096a/17
ġ.+ i 077a/6
ġ. 008b/4, 009b/6, 020b/1, 030b/6, 058b/13, 059b/8, 060b/3, 065b/6, 089a/13, 103a/5, 103a/6

ġayrı : başka, diğer [Ar.]
ġ.+ lerden 022a/11
ġ.+ sı 014b/9
ġ. 022b/17, 081a/5, 097b/1, 104a/9

ġazā : İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan savaş. [Ar.]
ġ.+ lar 046b/14
ġ.+ ŋ 064a/1
ġ.+ ya 009a/12, 048a/13, 067b/12, 102b/11
ġ.+ yı 072a/7
ġ. 018b/14, 043b/11, 068a/14, 070a/1

ġażab : kızgınlık, hiddet, öfke [Ar.]
ġ.+ a 001b/5, 010b/6, 010b/14, 053a/7, 076a/10, 096b/5, 097a/11
ġ.+ ından 017b/3
ġ.+ la 040b/14
ġ. 009a/17, 037b/15, 054a/17

ġażanfer : kuvvetli, cesur [Ar.]
ġ.+ dür 026a/5
ġ. 026a/2, 065a/4

Ġażanfer : öz. is. [Ar.]
ġ. 052b/16, 052b/17

ġażbān : kızgın, öfkeli [Ar.]
ġ.+ ı 052b/10
ġ.+ uŋ 052b/5
ġ. 014b/15, 061a/7, 065a/4

ġāzī : gittiği savaştan sağ ve muzaffer olarak dönen kimse [Ar.]
ġ.+ ler 018a/8, 020b/12, 024b/9, 044b/7, 061b/9, 072a/6, 082b/2
ġ.+ lere 043a/16, 071b/4
ġ.+ leri 086b/8

ġ.+ ne 060b/8
ġ.+ yi 064b/2
ġ. 004a/3

geber- : yatıp ölmek, şişmek [T.]
g.- di 043a/13

gece : gece [T.]
g. 008a/10, 016a/1, 024b/3

geç- : geçmek [T.]
g.- di 007b/11, 017b/7, 025a/7, 026b/17, 027a/2, 030b/4, 033b/6, 041b/1, 041b/7, 042a/17, 045a/16, 051a/12, 054b/2, 058a/2, 062a/1, 073a/1, 076a/8, 081b/12, 087a/4, 087a/14, 088a/15, 088b/15, 091a/13, 091b/5, 095b/11, 096a/9, 100b/3, 103b/3
g.- diler 012a/16, 013a/12, 032b/13, 041a/11, 086a/2
g.- e 007a/9
g.- enler 001a/3
g.- erken 009b/2, 040b/16
g.- mez 001a/13
g.- mezidi 051b/8
g.- üp 021b/5, 085b/13
g.- ürmişsün 003b/15

geçme - : geçmemek [T.]
g.- di 001a/13
g.- yince 056b/13

geçür - : geçirmek [T.]
g.- di 101a/11
g.- diler 105b/10
g.- diŋüz 106a/4
g.- düm 102b/9

gedā : yoksul, fakir [Far.]
g.+ sından 097b/7
g. 007b/6, 011a/15, 030a/7, 031a/5, 068b/4, 093a/6

gel - : gelmek [T.]
g.- di 001b/5, 002a/2, 002b/9, 003a/10, 003b/14, 004b/8, 005a/3, 005a/5, 005a/16, 006b/12, 007b/6, 007b/8, 007b/9, 008b/7, 009a/12, 009b/13, 010a/5, 010b/6, 010b/14, 011a/5, 011a/13, 011a/14, 011b/16, 012a/6, 012b/10, 013a/8, 013a/16, 014a/9, 014a/16, 014b/1, 015a/4, 015a/8, 015b/3, 015b/7, 016a/1, 016b/9, 016b/10, 016b/14, 017a/7, 017a/12, 017b/15, 018a/9, 018b/5, 019b/6, 020a/9, 020b/3, 020b/6, 021b/11, 022a/4, 022a/7, 022a/8, 022b/13, 023a/8, 023a/13, 024b/2, 024b/5, 024b/7, 024b/12, 024b/16, 025a/8, 025a/9, 025a/11, 025a/12, 025b/1, 025b/8, 026a/1, 026a/2, 026a/16, 026b/7, 026b/9, 026b/16, 027a/14, 027b/10, 028a/14, 028b/3, 028b/6, 029b/3, 030a/5, 030b/7, 030b/11, 030b/14, 030b/15, 031a/4, 031a/7, 031a/11, 031b/3, 031b/15, 032a/6, 033b/7, 034a/8, 034a/11, 034a/14, 034b/4, 034b/16, 035a/2, 035b/3, 035b/10, 036a/9, 036a/10, 037a/1, 037a/6, 037b/4, 037b/17, 038a/13, 038a/14, 038b/1, 038b/2, 038b/14, 039b/10, 040a/4, 040a/7, 040a/13, 040b/13, 041a/4, 041b/8, 041b/16, 042a/4, 042a/9, 042b/9, 043a/6, 043b/4, 043b/12, 043b/13, 044a/12, 044b/3, 044b/11, 045a/9, 045a/15, 045b/10, 045b/14, 045b/15, 046a/5, 046a/12, 046a/15, 047a/11, 047b/8, 047b/9, 047b/10, 048a/13, 049a/4, 049b/7, 049b/12, 051b/15, 052b/9, 053a/7, 053b/9, 054a/17, 054b/9, 054b/11, 054b/15, 055b/4, 055b/9, 056b/1, 056b/9, 056b/14, 056b/15, 056b/17, 057a/7, 057b/15, 058a/14, 058b/7, 058b/8, 059a/6, 059a/13, 061a/1, 061b/1, 062a/3, 062b/6, 062b/13, 062b/17, 063a/1, 063a/5, 063b/1, 063b/2, 064a/12, 064b/5, 064b/9, 064b/13, 064b/16, 065a/2, 065b/7, 065b/11, 066a/2, 066b/5, 066b/16, 067a/10, 067b/6, 067b/13, 069a/10, 069b/8, 069b/10, 069b/13, 069b/16, 070a/7, 071b/7, 071b/9, 071b/10, 072a/1, 072a/14, 072a/15, 072b/5, 072b/9, 072b/10, 073a/4, 073a/5, 073b/1, 073b/7, 073b/11, 074a/16, 074b/1, 074b/6, 074b/10, 074b/13, 074b/14, 074b/15, 075a/2, 075a/6, 075a/10, 075a/11, 075a/13, 075a/14, 075a/16, 075a/17, 075b/2, 075b/3, 076a/10, 077a/12, 077a/13, 077a/15, 077b/2, 077b/6, 078b/2, 078b/3, 078b/4, 078b/5, 078b/12, 078b/15, 079a/13, 079b/4, 080b/1, 081a/3, 081a/7, 081a/10, 081a/11, 081b/8, 082a/8, 082b/12, 083a/3, 083a/10, 085b/1, 085b/9, 086b/5, 087a/2, 087a/3, 087a/10, 087a/12,

087b/10, 088a/2, 088a/7, 088a/17, 089b/7, 089b/9, 089b/14, 089b/16, 090a/9, 090b/1, 091b/9, 092a/9, 092b/16, 092b/18, 093b/5, 093b/8, 093b/9, 093b/11, 093b/14, 094a/2, 094a/9, 094a/13, 094a/14, 094b/3, 094b/6, 094b/12, 095a/11, 095b/2, 095b/10, 096a/1, 096a/8, 096b/5, 096b/10, 097a/5, 097a/11, 097b/11, 097b/16, 098a/1, 098a/3, 098b/13, 098b/14, 099a/5, 099a/8, 099b/15, 101a/2, 101a/3, 101a/11, 102a/11, 102b/2, 102b/11, 102b/16, 103a/15, 103b/4, 103b/6, 105a/1, 105a/3, 105b/4, 105b/14, 106a/9

g.- digi 064a/16

g.- diler 001b/9, 012a/16, 016a/5, 020b/3, 021a/8, 022b/9, 024b/3, 031a/9, 032b/12, 033a/2, 034a/14, 036a/17, 039a/10, 046a/7, 047b/6, 051b/13, 060b/1, 070a/3, 073a/7, 073a/12, 081a/12, 084a/4, 086a/11, 093b/2, 095a/4, 095b/16, 099a/9, 101a/9, 103a/14, 105b/12

g.- dimi 037a/4

g.- diŋüz 101b/9

g.- düġi 060b/16

g.- dügi 079a/7

g.- dügini 069b/4, 099a/4

g.- dük 085b/7

g.- dükde 001a/11

g.- düklerini 016a/2

g.- düm 019a/9, 020b/8, 023b/7, 029b/3, 029b/4, 033a/6, 043b/15, 053b/2, 069b/17, 087a/6, 091a/8, 092a/2, 095b/1, 100b/15, 102a/6, 106a/14

g.- düŋ 030b/2, 095a/12

g.- e 003a/3, 003a/9, 004b/8, 018b/12, 037b/2, 046b/11, 070a/13, 071b/15, 093b/4, 095a/3, 104a/10, 106a/5

g.- eler 008a/14

g.- en 015b/14, 020b/6, 036a/4, 050b/4, 055b/11, 065b/5, 073a/12, 074b/5, 074b/9, 093b/13, 093b/16, 094a/1, 094a/3, 094a/8, 094a/11, 094a/12, 094b/7, 095a/6, 096a/5, 101b/1, 101b/5, 102b/12, 104b/11

g.- ene 009a/13

g.- eni 098a/3

g.- enin 020a/6

g.- enleri 017b/6

g.- esiz 039b/1, 043b/11, 070a/16, 104b/7

g.- ince 034b/6, 038b/11

g.- işüŋ 101b/16, 102b/4

g.- meden 059b/8

g.- medi 047b/7

g.- medüm 035b/9

g.- mek 089a/9

g.- meye 021b/13

g.- mez 006b/6, 047a/9, 064b/1

g.- mezdi 080a/3

g.- miş 094b/7

g.- mişüz 066a/17

g.- se 016b/6, 049a/3, 053b/3, 095a/10

g.- sün 010a/13, 019b/12, 026a/11, 027b/15, 033b/1, 034b/5, 037a/16, 048a/15, 050a/3, 053a/13, 053a/14, 059a/5, 076a/3, 077b/5, 078b/7, 080b/5, 082a/4, 087a/2, 087a/10, 087a/12, 087b/2, 090a/9, 091a/5, 091b/14, 093a/4, 096a/4, 099b/6, 099b/13, 106b/15

g.- üben 001b/11, 104b/1

g.- üŋ 012b/3, 022a/16, 025b/17, 026a/12, 036a/4, 068b/17, 097a/10

g.- ün 063a/4

g.- üp 001b/12, 002a/6, 002b/3, 003b/3, 003b/4, 003b/5, 007a/10, 007b/1, 007b/4, 009b/8, 011a/6, 013b/5, 013b/7, 014a/8, 016b/14, 017b/5, 018a/7, 021a/4, 022b/16, 023a/2, 025a/16, 025b/1, 026b/11, 027b/12, 033a/8, 035a/3, 035a/6, 035a/7, 040b/9, 044a/2, 046a/14, 047b/11, 049b/12, 050a/14, 050b/7, 052a/15, 056a/4, 057a/3, 057a/12, 062a/8, 063a/2, 064b/8, 065b/16, 078b/16, 079b/8, 080b/17, 094a/4, 097a/5, 097a/14, 097b/15, 098a/5, 102a/5, 102b/12, 103b/16, 105b/8, 105b/14, 105b/15, 105b/16

g.- ür 011b/16, 013b/14, 017b/17, 020b/5, 021a/12, 021b/4, 026b/4, 027a/12, 028b/12, 037b/17, 054a/8, 061a/5, 061a/7, 062b/13, 065b/6, 066a/13, 074b/4, 074b/17, 075a/4, 079a/11, 083b/16, 086a/7, 100b/13, 104b/13, 105a/1, 105a/12, 106b/2

g.- ürdi 078a/7, 089b/6, 095a/5

g.- ürem 002b/16, 029a/2, 055b/6, 073a/11, 079b/7, 085b/7, 102b/5

g.- ürken 020b/7, 030b/6, 045a/14, 063a/13

g.- ürler 019b/7, 020b/4, 043a/2

g.- ürse 010a/13, 033b/1, 037b/16, 059b/9
g.- ürüz 085b/3, 104b/14
g. 004a/7, 010b/13, 011a/4, 012b/17, 014b/9, 023a/13, 027a/13, 033b/7, 039b/7, 043b/1, 046a/4, 048a/3, 058a/15, 061b/14, 063b/9, 071a/3, 071a/4, 079b/2, 082b/17, 096b/5, 096b/6, 096b/9, 098b/5, 103b/6, 105b/8

gelme - : gelmemek [T.]
g.- di 058b/3, 085a/5, 086b/5
g.- düm 095a/16
g.- düŋ 059a/11
g.- seler 047b/5
g.- seydi 101a/13
g.- yen 073a/3, 092b/13
g.- yeydiŋüz 098a/12, 101b/9
g.- yeydün 045a/5
g.- yeydüŋ 050b/14

gemi : gemi [T.]
g.+ leri 066b/11
g.+ lerin 065b/15
g.+ lerün 065b/16
g.+ nüŋ 050b/14
g.+ ye 066a/15
g. 065a/16, 066b/6

gencūr : hazine bekçisi [Far.]
g.+ iler 030a/3

ger : "eğer"in kısaltılmış şekli [Far.]
g. 002b/5, 003b/17, 008b/1, 023a/3, 025a/15, 030a/10, 049b/16, 053b/3, 068b/16, 080b/13, 091b/10, 091b/11, 093a/14, 097a/2, 102b/13, 102b/14, 102b/15, 103a/6

ger- : çekerek belirli bir uzama durumunda tutmak [T.]
g.- diler 064b/9

gerçe : aslında[Far.]
g. 005b/7, 009b/1, 030a/16

gerçek : hakiki [T.]
g. 036a/16, 085b/8

gerdān : dönen, dolaşan [Far.]
g.+ ımış 030a/5

gerek - : gerek olmak, lüzum etmek [T.]
g.- dür 036a/14
g.- mez 036a/16, 061b/16, 062b/14
g.- mezdi 002b/10
g. 010a/13, 093a/12

gergedan [Far.]
g.+ ı 051a/8
g.+ ın 051a/2
g.+ un 005b/4, 009a/12

geri : arka taraf [T.]
g. 011a/13, 019a/17, 078b/1

gerü : geri [T.]
g. + de 085b/6
g. + ye 083b/9, 084a/5, 084a/11
g. 011b/1, 035b/5

geşt : gezmek, dolaşmak [Far.]
g. 001a/11

getür - : getirmek [T.]
g.- di 002a/16, 004b/3, 012a/9, 012a/14, 016a/12, 021a/6, 024b/13, 027a/8, 028b/9, 029b/7, 031a/14, 031a/15, 031b/12, 031b/14, 031b/17, 034a/4, 037b/6, 037b/15, 048b/13, 049b/12, 051b/12, 052b/1, 053b/11, 059b/7, 065a/2, 067b/3, 067b/11, 083a/12, 087b/11, 089b/15, 096b/13, 099b/16, 100a/14, 103a/15, 105b/17
g.- diler 001b/13, 013b/9, 021a/7, 024b/8, 025a/3, 030b/8, 041a/17, 041b/3, 044b/4, 047b/6, 048b/15, 064b/8, 074a/13, 092b/17, 096b/12, 101b/6, 105b/5, 105b/10, 106a/1
g.- diŋüz 098a/12
g.- dügi 001b/13, 039b/13
g.- dükleri 061b/10
g.- düler 030a/6
g.- düm 072b/4, 102a/6, 104b/5
g.- düŋ 006b/8, 090a/2
g.- e 009b/3, 019b/14, 046b/16, 049a/14, 073b/6, 073b/13
g.- em 008a/9, 010a/16, 010b/3, 013b/17, 016b/5, 029a/6, 041b/11, 072a/13, 103b/9

g.- en 004a/5, 025b/10, 047b/15, 050b/14, 060a/15, 082b/13
g.- esin 043b/2, 062a/7
g.- esün 037a/8, 089a/17
g.- eyim 073a/6
g.- eyüm 006b/1, 089a/15, 102a/13
g.- mek 004a/14, 016b/11, 034a/12, 089a/13
g.- mez 084b/12
g.- mezdi 030a/13
g.- mişdi 041a/1, 041a/3
g.- mişidi 093b/3
g.- se 010a/14, 101b/12
g.- sen 091b/2
g.- üben 049a/11
g.- üŋ 013b/17, 016b/2, 028b/12, 044b/4, 106a/1
g.- üp 005a/12, 011a/2, 015b/12, 021a/6, 024a/3, 025a/2, 032a/7, 034a/1, 039a/3, 039a/9, 041b/4, 042b/11, 043a/10, 050b/1, 051a/10, 052b/11, 057a/8, 059b/13, 060a/5, 064b/4, 064b/7, 071b/14, 076b/17, 077a/4, 077b/9, 085b/9, 091a/11, 091a/15, 091a/17, 091b/9, 092a/7, 102b/1
g.- ür 073b/12, 076a/11, 104a/16
g.- ürdi 063a/12
g. 003a/7, 013a/15, 066a/14, 085b/8, 096b/3

gevde : gövde, vücut [T.]
g.+ de 102b/16
g.+ ler 015a/10, 015b/3, 017a/13, 018a/6, 086a/3, 097b/5, 099a/2, 105b/1
g.+ lere 009a/7, 037b/14, 089b/12
g.+ leri 010b/15, 011b/11, 012a/9, 012a/14, 013a/9, 016a/10, 019a/3, 032a/3, 048b/5, 052a/3, 070b/3, 081b/5
g.+ lerinden 098b/11
g.+ si 103b/5
g.+ sin 066b/14
g. 016a/12, 037b/15, 048b/13, 059b/7

gevher : maddenin özü, cevher [Far.]
g. 041a/13

gey - : giymek, giyinmek [T.]
g.- di 003b/2, 089a/2
g.- diler 033a/4, 069b/3, 089a/7
g.- dügi 094b/1
g.- dükleri 067a/3
g.- dürdi 073a/12
g.- dürüp 029a/14, 051a/16, 065a/1, 095b/9, 101b/10
g.- er 028b/15, 058a/16, 071a/11
g.- erdi 040b/4, 069a/16, 080a/2, 082b/1, 085b/17
g.- erlerdi 047a/8
g.- imlü 094a/10
g.- indi 003a/15, 025b/8, 097a/9
g.- miş 061b/1
g.- üp 101a/10

geyür - : giydirmek [T.
g.- ür 077a/9
g.- ürdi 029a/9, 089b/3, 100a/9, 103b/15
g.- ürdiler 104b/12

gez - : yürümek, dolaşmak [T.]
g.- di 010a/11, 019b/16, 031b/8, 041a/17, 053b/8, 077b/4
g.- dük 001a/11
g.- dürdi 052b/7
g.- düresiz 048a/6
g.- dürmek 012b/16
g.- dürüp 027a/6
g.- en 100b/15
g.- er 032a/17
g.- erdi 011b/2
g.- eridi 082a/8
g.- ilmez 041a/17, 047a/17, 061a/12, 078a/11
g.- üp 031b/2, 032a/16

ġılmān : delikanlılar, oğlanlar [Ar.]
ġ.+ ı 004a/2, 061b/12, 077b/1
ġ. 107a/12

ġırīv : bağırma, feryat [Far.]
ġ.+ i 042b/1, 078b/11, 096a/11

ġızıldı : gıcırtı [T.]
ġ.+ sı 037b/6

gibi : edat [T.]
g.+ dür 001b/2
g.+ sin 067a/6
g. 001b/13, 003a/8, 005b/9, 006a/6, 013a/10, 016b/6, 017a/14, 018a/6,

018b/16, 020a/9, 020a/11, 020b/4, 020b/9, 022a/2, 022a/6, 023b/7, 028a/2, 028a/3, 028a/11, 028a/12, 028b/5, 029a/13, 032a/16, 033a/17, 034b/17, 035a/15, 037a/13, 037b/4, 041a/7, 041a/8, 041a/16, 041b/6, 042a/2, 042a/17, 045a/12, 045b/5, 047a/14, 047a/15, 049b/6, 053a/2, 053a/7, 055a/1, 055b/16, 056a/12, 057a/1, 059b/1, 061a/12, 067a/2, 067a/7, 067a/8, 078a/13, 079a/15, 081b/14, 084b/2, 087b/7, 089b/12, 092b/3, 094b/6, 097a/14, 098b/9, 100a/6, 103a/9, 104a/5, 104a/6, 106b/13

gice : gece [T.]
g.+ de 061b/7
g.+ ler 059b/7
g. 002a/13, 004a/8, 004a/11, 004b/3, 010a/3, 010a/4, 011a/14, 011b/6, 011b/7, 012a/9, 013b/5, 013b/12, 014a/9, 015a/7, 016b/8, 016b/13, 016b/16, 016b/17, 018a/11, 019b/6, 020a/10, 021a/11, 022b/9, 024a/8, 028b/3, 031b/3, 032b/17, 033a/5, 035a/4, 035a/7, 037a/10, 038a/7, 038a/8, 040a/16, 041b/15, 045a/11, 045a/13, 047a/3, 047a/17, 049b/14, 051b/14, 057b/7, 058a/8, 058a/14, 058b/16, 059b/11, 060b/6, 062a/11, 062a/15, 063b/14, 066a/1, 066a/2, 069a/2, 069a/4, 070b/2, 077a/12, 079b/12, 079b/14, 082a/3, 082a/4, 082a/7, 082a/8, 085a/9, 085b/2, 085b/3, 085b/7, 086a/4, 086b/15, 087b/12, 089b/9, 089b/14, 090a/4, 091b/10, 092a/15, 095b/14, 098b/8, 100a/10, 105a/14

gid - : gitmek [T.]
g.- e 011a/7, 037b/2, 045b/17, 093a/13
g.- eler 043b/8
g.- elüm 051a/17, 088a/1
g.- er 051b/4, 062a/11, 066a/2, 066a/13, 104b/17
g.- erdi 044a/10, 074a/13, 075b/1
g.- erem 057b/15, 065a/15, 065a/16, 099a/15
g.- erken 009a/14, 060b/6, 071a/7, 085a/9
g.- ersin 040a/1
g.- esiz 024b/4, 039a/16, 046b/1
g.- esün 012b/14
g.- eyüm 008a/8, 065a/16, 085a/18
g.- icek 018a/11
g.- iser 060b/14
g.- üŋ 088b/7, 096b/16
g.- üp 031a/11, 041a/11, 045a/16, 045b/5, 049a/5, 054b/16, 067a/16, 069b/15, 070a/7, 075b/5, 081a/2, 090a/14, 093a/4, 105b/3

gir - : **1-** : geçmek [T.]
g.- düŋ 040b/14, 044a/5
g.- e 002a/3, 002a/5

2 - : girmek [T.]
g.- di 002a/12, 006a/13, 009a/6, 009b/4, 010b/2, 014b/14, 015a/1, 016b/8, 017a/9, 018a/3, 019b/8, 020b/9, 022b/2, 022b/5, 022b/10, 022b/11, 023a/17, 024a/8, 026a/2, 026b/8, 026b/11, 028b/13, 029b/12, 030a/11, 030a/15, 031a/15, 033b/5, 034b/10, 035a/9, 035a/10, 037a/13, 038a/13, 040b/10, 044a/2, 052b/16, 053a/15, 054b/15, 055b/7, 055b/15, 058b/11, 059a/1, 059a/9, 063a/2, 065a/10, 068a/9, 068b/6, 069a/2, 069b/15, 070b/1, 072a/13, 073a/5, 076a/4, 077a/16, 077b/6, 079a/10, 080b/13, 082b/6, 083a/10, 083b/1, 088a/5, 088a/12, 088a/13, 091a/3, 091b/16, 092a/18, 092b/2, 093b/4, 096a/3, 096a/4, 096a/17, 096b/6, 098b/9, 099a/7, 100a/13, 100a/15, 101a/7, 101b/13, 102a/16, 102a/17, 106b/10, 106b/11, 106b/13
g.- diler 011a/3, 015a/7, 024a/2, 024a/11, 024b/13, 032a/15, 070a/1, 070a/13, 071b/7, 089b/3, 090b/8, 091b/12, 092a/10, 093a/8, 102a/16, 105a/5
g.- düm 050a/1
g.- düŋ 090a/2
g.- e 023a/12, 027b/13, 034b/8, 037a/13, 076a/2, 077a/13, 078b/4, 079a/9, 080a/14, 081a/14, 083a/7, 086b/16
g.- edür 025b/12
g.- elüm 022a/13, 043b/10
g.- en 041a/11
g.- er 003a/17, 008b/8, 013a/16, 026b/5, 031a/5, 033b/2, 042b/2, 052b/4, 077a/15, 077b/11, 083a/14, 083a/15
g.- esin 063b/12
g.- eydi 085a/6

g.- eyidi 022a/1
g.- mez 006b/4
g.- üp 007b/17, 010a/3, 010a/10, 014a/10, 022a/14, 031b/5, 033a/17, 051a/10, 052b/2, 088b/4, 090b/14, 101a/6
g.- ür 104b/17
g. 033b/7, 049b/15, 071a/3, 083a/8, 099b/4

3 - : bürünmek [T.]
g.- di 002b/9

girān : çok, fazla [Far.]
g. 009a/5, 018a/1, 023a/15, 033b/6, 049a/5, 091b/17

girdi-gār : Yaratan, Allah [Far.]
g. 006b/17, 035a/11, 100b/1, 101a/6

girībān : elbise yakası [Far.]
g.+ a 017b/15, 061a/2, 074a/8, 093b/8
g. 062a/4

giriftār : tutulmuş, yakalanmış [Far.]
g. 093a/14

girme - : girmemek [T.]
g.- di 034b/15, 077a/6, 080b/3, 080b/9, 106b/12
g.- yen 088b/5
g.- yince 006b/7

girü : geri [T.]
g.+ ben 029b/1
g.+ den 015a/8
g.+ ye 019b/1, 030b/7, 048b/15, 049b/7, 049b/8, 059b/6, 083b/13, 084a/8, 089a/9, 103b/3, 103b/8, 104b/14, 104b/15, 105b/11, 105b/12
g. 002b/5, 006b/7, 006b/12, 011a/11, 012a/6, 016a/7, 016a/13, 017b/8, 021b/11, 022a/1, 022b/10, 023a/11, 023a/12, 023a/13, 023b/4, 023b/9, 023b/10, 023b/11, 026a/7, 026b/5, 028a/3, 029a/8, 030a/13, 031a/3, 031b/8, 033a/12, 033b/1, 036a/10, 036b/9, 038a/7, 039a/2, 039a/15, 040a/2, 041b/8, 044a/11, 047a/1, 048a/15, 048a/17, 049a/2, 050a/4, 050a/8, 051a/10, 052b/10, 054b/5, 058b/12, 058b/16, 059b/3, 059b/5, 059b/6, 060a/7, 060a/11, 061b/17, 068a/1, 069b/13, 070b/14, 076a/17, 077b/2, 078a/14, 078b/12, 079a/7, 080a/12, 080a/13, 080b/9, 081a/5, 081b/12, 083a/3, 083a/4, 083a/14, 083a/16, 083b/8, 083b/13, 084a/1, 084a/8, 086b/13, 087b/1, 087b/3, 087b/10, 089a/4, 089a/10, 089b/16, 090a/15, 091a/10, 091b/6, 091b/11, 091b/12, 092a/7, 092b/6, 093a/1, 093a/14, 093a/16, 094a/13, 095a/3, 095b/5, 097b/12, 097b/16, 099a/8, 099b/9, 099b/10, 099b/13, 101a/2, 103a/6

giryān : ağlayan [Far.]
g.+ ı 026b/6, 061b/6
g. 016a/1, 018a/10, 019a/8, 053b/9

git - : gitmek [T.]
g.- di 001a/9, 007a/6, 007b/13, 010b/16, 011b/7, 012a/9, 013b/7, 013b/13, 014a/8, 015a/14, 016b/11, 017b/8, 021b/3, 023b/9, 023b/12, 031a/1, 031b/13, 033b/4, 039b/2, 041b/6, 041b/15, 043a/11, 043b/3, 043b/4, 043b/8, 044a/16, 045a/1, 047a/17, 050b/9, 050b/10, 051b/7, 052a/10, 053b/6, 054a/1, 054b/1, 054b/5, 055a/8, 055b/14, 056b/2, 057a/11, 058a/12, 060b/7, 060b/10, 061b/3, 064b/14, 065a/14, 066a/15, 067a/14, 072a/17, 072b/6, 073a/17, 073b/8, 073b/12, 073b/16, 074a/1, 077a/12, 077b/13, 078b/1, 081b/13, 082b/10, 085a/17, 085b/14, 086a/14, 086b/15, 087a/16, 089a/2, 089a/10, 089b/14, 092a/4, 093a/2, 093a/17, 095b/15, 097a/1, 099a/6, 101a/12, 101a/16, 101b/2, 103b/3, 104a/4
g.- diler 018b/4, 019b/3, 032a/9, 032b/14, 039a/11, 041a/10, 058a/11
g.- dise 072a/8
g.- düm 088a/10
g.- mede 058a/8
g.- medüm 036a/13
g.- mez 003b/8
g.- sünler 082a/2
g. 069b/14

gitme - : gitmemek [T.]
g.- di 015a/13

g.- zdi 059a/9

giyin - : giyinmek [T.]
g.- miş 030a/9

gizle - : gizlemek [T.]
g.- r 031b/4

gizlü : gizli, saklı [T.]
g. 015a/7

goy - : koymak [T.]
g.- up 093b/1

göç - : göçmek [T.]
g.- di 045a/8, 063a/8
g.- diler 012a/15, 013a/12
g.- er 013a/7
g.- üp 093b/2, 093b/4
g. 068b/4

gög : gökyüzü [T.]
g.+ e 031a/2

gögs : göğüs [T.]
g.+ ine 054b/6

gök : gökyüzü [T.]
g.+ de 007b/2, 044a/7, 048b/14, 092b/8
g.+ e 093a/9, 098b/2
g.+ i 098b/2
g.+ ler 025a/8, 047a/11, 061a/8, 078a/12

gökyüzü: gökyüzü [T.]
g. 025b/13

göm - : gömmek [T.]
g.- diler 090b/1

gömleg : gömlek [T.]
g.+ in 040b/4
g. 047a/8, 069a/16, 080a/2, 082b/1, 085b/17

gönder - : göndermek [T.]
g.- di 014b/2, 015a/15, 037a/10, 083b/12, 083b/16, 088b/10, 089a/11
g.- diler 015a/5
g.- elüm 035a/4
g.- em 080b/12
g.- esün 083a/4
g.- me 082b/17
g.- medi 083a/6
g.- mişdi 090b/17
g.- üp 044b/9
g.- ür 036a/5, 075b/10
g.- ürsen 083a/4
g. 008a/4, 041b/10, 104a/10

gönŋül : gönül, yürek [T.]
g.+ i 011a/9, 051b/13, 093a/4
g.+ inde 002a/3, 098a/12
g.+ ini 054b/8
g.+ ler 086b/12, 088b/15
g. 016a/3, 045b/13, 055b/2, 055b/3

gör - : görmek[T.]
g.- di 001b/3, 001b/6, 005a/12, 005a/13, 005a/14, 005b/9, 006a/11, 007b/2, 007b/4, 007b/10, 008b/1, 011b/16, 013a/5, 013a/13, 013b/17, 014a/3, 016b/10, 017b/10, 020a/9, 020a/15, 022b/5, 023a/7, 023a/13, 023b/11, 023b/16, 024b/5, 024b/16, 025a/4, 025b/11, 026a/14, 026b/14, 028a/7, 028a/9, 028b/3, 029b/8, 030a/5, 031a/2, 031a/11, 031b/10, 032a/1, 033a/11, 033b/5, 035a/15, 035b/4, 036b/3, 036b/13, 036b/17, 037b/3, 037b/5, 037b/8, 037b/13, 038a/6, 041b/13, 042a/16, 043a/6, 043a/13, 044a/4, 047b/4, 048b/4, 049a/3, 049b/9, 050b/5, 050b/12, 052a/11, 052a/13, 053a/9, 054a/10, 054a/13, 054b/16, 055b/9, 055b/15, 056a/8, 056b/10, 057b/12, 057b/14, 058a/16, 058b/6, 059a/6, 059a/15, 059b/15, 060a/9, 060a/12, 061b/2, 065b/12, 067a/9, 068a/11, 069b/9, 071a/2, 071a/8, 071a/10, 072b/2, 072b/5, 074a/14, 074a/16, 074b/5, 075b/5, 075b/7, 076a/5, 076a/10, 076b/5, 077a/1, 077b/3, 077b/17, 078b/2, 079a/6, 080a/11, 081b/3, 082b/10, 082b/12, 083a/3, 083b/10, 083b/14, 084a/2, 084a/12, 084a/14, 084b/3, 085a/9, 086a/5, 086a/14, 087b/5, 087b/6, 087b/10, 088a/9, 088a/11, 089b/5, 091b/1, 092a/8, 092a/9, 092b/7, 093a/2, 093a/3, 093b/12, 094b/2, 096a/13, 097a/3, 097a/4, 097a/6, 097a/11, 097a/13, 097a/15,

098a/11, 099a/5, 099a/13, 099a/14, 100a/2, 101a/8, 101b/1, 101b/14, 103b/14, 106a/15, 106b/13

g.- digim 030a/8, 071a/3

g.- diler 005b/14, 006a/1, 007a/17, 007b/8, 009b/7, 012a/1, 013b/14, 013b/15, 015a/8, 015b/4, 015b/8, 016a/5, 017a/6, 017b/14, 017b/16, 018a/4, 019a/5, 019a/6, 023a/12, 024a/14, 024b/1, 028b/14, 029b/9, 029b/13, 029b/16, 032b/15, 033a/9, 033a/10, 034a/8, 036a/17, 037a/13, 044a/2, 044b/11, 045b/8, 050a/16, 050a/17, 050b/2, 051a/2, 051b/11, 056b/9, 056b/14, 059a/1, 059b/14, 059b/16, 065b/4, 066a/7, 066b/16, 072a/1, 072b/9, 074a/7, 074a/9, 075a/9, 080a/14, 085b/15, 087a/1, 087b/12, 091a/2, 091b/13, 091b/15, 093b/7, 094b/5, 095a/4, 103a/9

g.- dügi 057b/15, 060b/12, 106a/11

g.- dügüŋ 060b/13

g.- düm 004a/12, 027a/14, 049b/14, 072b/4, 085a/16

g.- e 037a/16, 044b/2

g.- elim 034b/5

g.- elüm 039b/4, 058b/16, 061b/6, 062b/16, 093a/7

g.- em 010a/14, 012b/3, 076a/11

g.- emez 062b/8

g.- en 024a/4, 037a/4, 067a/4, 067a/5

g.- enler 009b/15, 052b/4, 052b/15, 053a/16, 053b/8, 062b/9, 105b/14

g.- enüŋ 074a/13, 075b/1

g.- er 041b/2

g.- erler 025b/14

g.- esin 022a/3, 064b/17

g.- esiz 025b/17, 029a/2

g.- eyim 026b/15, 027a/14, 028b/5, 028b/12, 080b/11

g.- eyüm 004b/16, 010b/13, 039b/15, 077b/3, 085b/10, 089a/17, 102a/12, 103b/11

g.- icek 029b/17, 032b/1

g.- indi 007b/3, 012a/7, 015b/8, 019b/8, 032a/14, 037a/11, 047a/15, 054a/7, 069a/4, 074b/15, 094a/9, 094b/4, 100b/12, 105b/13, 105b/14

g.- indiler 018b/4

g.- inmedi 104a/9

g.- inmez 018a/15, 025b/13, 106a/10

g.- inmezdi 088a/6

g.- inür 028b/7

g.- mek 006b/16

g.- mişdi 096b/11, 078b/17

g.- se 102a/15

g.- üldi 056a/13

g.- üŋ 023a/14, 044b/10, 073b/15, 082b/10, 086a/13

g.- ündi 007a/17, 031a/7, 041b/16, 051b/11, 054b/15, 055a/10, 055a/15, 094b/3

g.- ünmez 042b/14

g.- ünmezdi 071a/17, 092b/4

g.- üp 008b/7, 024a/16, 030b/5, 039a/12, 041b/8, 051b/1, 056a/11, 090a/17

g.- ür 001b/2, 004a/11, 013a/13, 013a/16, 016b/13, 029b/14, 040a/5, 040a/7, 040b/8, 041a/15, 042b/6, 045b/7, 053b/9, 054a/8, 057b/7, 058a/14, 060b/6, 061b/4, 062a/12, 066a/13, 070a/4, 077b/16, 106a/10, 106a/12, 106b/8

g.- ürler 025a/9, 026a/4, 026a/16, 027b/6, 047b/1, 062b/7, 072a/17, 078b/5, 086a/12, 099a/10

g. 005b/6, 010a/5, 013b/8, 026b/1, 026b/17, 027a/10, 031a/1, 041a/2, 041a/17, 061a/16, 061b/17, 067a/2, 077b/6, 077b/14, 077b/17, 078a/1, 078a/5, 078b/9, 078b/16, 089a/9, 097b/3, 097b/8

göriş - : görüşmek [T.]

g.- di 063b/1, 063b/3

g.- em 053a/10, 073a/9

g.- üben 018a/9

g.- üp 009b/8, 015b/17, 025b/2, 027b/9, 045b/11, 045b/14, 050b/6, 053b/11, 056b/10, 057a/3, 058b/8, 060a/10, 061b/9, 062a/5, 062a/7, 062a/8, 063b/5, 071b/9, 088a/17, 092b/18, 093a/10

g. 011a/10, 058b/4

görme - : görmemek [T.]

g.- di 003a/11, 056a/16, 076a/5, 091b/1, 095a/9, 101b/14, 104a/5

g.- din 107a/8

g.- düm 035b/7, 102b/9

g.- düŋ 104a/7

g. 084b/11

görün - : görünmek [T.]
g.- di 060b/9, 072b/9

görüş - : görüşmek [T.]
g.- di 001a/7, 002a/6, 003b/3, 014a/13, 021a/4, 027b/12, 102a/17
g.- diler 054b/12, 078a/14
g.- e 052b/3

göster - : göstermek [T.]
g.- di 019b/11, 026b/8, 034b/9, 037a/15, 041a/4, 042a/14, 048a/14, 052b/4, 076b/6, 080a/15, 087a/1, 091a/4, 099b/5, 104a/9, 106a/11
g.- e 104a/11
g.- eyüm 012a/12, 022a/16, 030b/2, 078b/7, 091a/5, 091b/14, 099b/6, 105b/8
g.- üp 010a/11
g. 001b/1, 012b/17, 099b/4

götür - : götürmek [T.]
g.- dü 082a/12

göyer - : göğermek, rengi değişmek [T.]
g.- di 080a/2

göz : görme organı [T.]
g.+ den 101a/11, 102b/9
g.+ i 020b/6, 063a/3, 085b/10, 090a/14
g.+ in 062a/5, 106a/12
g.+ inden 016b/11, 020b/9, 056b/11
g.+ ine 029a/16, 090b/3
g.+ ini 098b/15
g.+ ler 013b/16, 031b/2
g.+ leri 003a/14, 017b/3, 025b/10, 032a/1, 055b/4, 061b/4, 067a/6, 097b/9
g.+ lerimüŋ 055a/2, 061b/14
g.+ lerin 001b/12, 067b/7
g.+ lerinden 006a/7, 006a/11, 006a/12, 056a/1, 090b/7
g.+ lerine 008a/9, 016b/9, 084b/15
g.+ lerini 021a/3, 043a/15, 054b/7, 061b/13, 103b/11
g.+ lerüm 032a/12
g.+ üm 055b/2
g. 055b/3

gözed - : gözetmek, önemvermek [T.]
g.- üp 003b/7
g.- ür 041a/14

gözle - : gözlemek [T.]
g.- di 088a/13
g.- ridi 001a/4, 095b/13
g.- yüŋ 012a/8

göz-yaş : gözyaşı [T.]
g.+ ların 003b/5

ġubār : toz, toprak [Ar.]
ġ.+ a 017b/15, 074a/8, 093b/8
ġ. 012a/1, 015b/8, 019b/8, 034a/8, 054a/7

ġūl : insanlara kötülük eden, her türlü kılığa giren bir cin [Ar.]
ġ. 036b/6, 067a/2, 095a/8

ġulġule : bağırıp, çağırma [Far.]
ġ. 044a/1

ġulu : saldırı, ayaklanma [Ar.]
ġ. 004b/12, 005a/13, 012a/4, 013a/6, 015a/12, 022a/2, 060b/3, 081a/3, 103a/10

gūn : tür, çeşit[Far.]
g.+ e 002b/14

güne-gūn : renk renk, türlü türlü [Far.]
g.+ e 029a/16, 047b/11
g. 003b/2, 028b/14, 061a/4

Ġurābiyye : Bâtıl Şiî fırkalarından gāliyenin bir kolu [Ar.]
ġ. 025b/15, 026b/1, 032b/3

ġurūr : gurur [Ar.]
ġ. 106a/9

ġuṣṣa : keder, kaygı [Ar.]
ġ.+ dan 051b/13
ġ.+ lu 098a/11
ġ. 022a/11, 025a/6, 088b/14

Gülbād : öz. is. (?) [T.]
g.+ a 051a/16
g.+ ı 083b/16
g. 051a/8, 051a/10

Gülbād-ı Maġribī : öz. is. (?) [Ar.]
g. 051a/2

Gül Bānū : öz. is. [Far.]
g.+ ya 092a/15
g.+ yı 092b/14

Gürgen : öz. is. (?) [T.]
g.+ e 035b/15

Ġüristān : öz. is. (?) [Far.]
ġ. 101a/12

Gürkān : öz. is. [Far.]
g. 005b/2, 052b/12

gūş : **1.** : köşe, bucak [Far.]
g. 006a/10, 021a/15, 104a/2

2. : dinleme, işitme [Far.]
g. 088b/14

gūşe : köşe, bucak [Far.]
g.+ lerde 036b/12
g.+ sini 006b/3
g. 021a/10

gūyā : sözde, sanki [Far.]
g. 004a/13, 034b/9, 040b/10, 043a/2, 047a/12, 060a/1, 061a/6, 061a/16, 062a/3, 070b/4, 074b/17, 075a/7, 094a/6, 097b/10, 104b/10

güç : güç [T.]
g.+ i 016a/15, 067b/2
g. 022a/5, 035b/1

güftem : söylemiş, söyleniş [Far.]
g. 025a/5

güfti-gū : dedikodu [Far.]
g. 073a/13

gül - : gülmek [T.]
g.- di 029a/7, 094b/16

gül : gül [Far.]
g.+ den 055a/5
g.+ i 055a/3, 067b/9
g.+ lerin 068a/3

gül-cemāl : gül gibi güzel yüz [Ar.]
g.+ in 018b/12
g.+ iŋe 102a/5

güldür- : güldürmek [T.]
g.- esiz 028b/11

gül-gūn : gül renkli [Far.]
g. 065a/3

gül-istān : gül bahçesi [Far.]
g.+ ı 055a/5

gül-ʿizār: gül yüzlü, gül yanaklı [Ar.]
g. 054b/14, 096b/1, 100b/10

gül-zār : gül bahçesi [Far.]
g. 019b/10, 046b/15

güm : kuvvetli, tok ve gürültülü ses [T.]
g.+ ledi 005b/16, 031a/12, 035a/8, 035a/16, 050a/13, 056a/3, 059b/6, 060a/3, 067a/11, 072b/16
g.+ lemesinden 084a/11

gümān : şüphe [Far.]
g.+ a 022b/3, 050b/1

gümiş : gümüş [T.]
g. 036b/2, 036b/8, 094a/10

gümrāh : yolunu şaşırmış, yoldan çıkmış [Ar.]
g. 048a/15, 102a/11

gün : **1.** : zaman, vakit [T.]
g.+ de 026b/6, 035b/13, 050b/9, 053a/1, 062a/6, 087b/4, 104a/3, 104a/8, 106a/3, 106a/5
g.+ den 031a/16
g.+ dür 096b/3
g.+ e 027b/2, 029a/2, 095a/9, 097b/14, 098a/16, 103b/14, 104b/4, 105b/7
g.+ i 086b/8
g.+ idür 097b/10
g.+ lerüm 004a/17
g.+ üŋ 026b/7
g. 005b/3, 008a/11, 008b/8, 009b/15, 009b/17, 010a/13, 011a/3, 012a/1, 012a/9, 012a/11, 013b/13, 014b/3,

014b/9, 016a/15, 017a/6, 018a/14, 019a/4, 019b/3, 021b/13, 022b/4, 022b/10, 023a/10, 023a/11, 023a/16, 023a/17, 023b/14, 024a/6, 024b/15, 026a/16, 026b/3, 028a/17, 030a/4, 033b/15, 035a/1, 037b/4, 038a/2, 039a/11, 041a/14, 042a/10, 046b/6, 047b/9, 048b/3, 049a/16, 049b/2, 049b/4, 050a/7, 050b/10, 051a/14, 052a/14, 053a/12, 053a/13, 054a/6, 054b/10, 055b/3, 055b/8, 057b/9, 059a/5, 061a/9, 062a/11, 068b/12, 069a/3, 075b/11, 077a/8, 077b/5, 082b/17, 083a/11, 083b/1, 084b/9, 085a/6, 086b/12, 086b/14, 087b/9, 089a/10, 090a/2, 090a/8, 090b/10, 092a/1, 092a/2, 093a/12, 094a/13, 095b/1, 096b/3, 097b/4, 098b/14, 099a/14, 099a/15, 099a/16, 099b/3, 099b/4, 099b/6, 099b/12, 100b/15, 101a/13, 101b/9, 102a/11, 102b/5, 104a/3

2. : Güneş [T.]
g. 005a/3, 012a/9, 020a/12, 059b/3, 072b/16, 080a/9, 082b/8, 092b/6

3. : gündüz [T.]
g. 020a/10, 058b/16, 059b/7, 059b/11, 062a/11, 062a/15, 066a/2, 081a/7, 081b/15, 091b/17, 100a/7

günāh : günah[Far.]
g.+ ı 021b/14
g.+ ıŋa 048a/3

günbed : kümbet [Far.]
g. 057a/8, 067a/8

gündüz : gündüz [T.]
g. 002a/13, 004a/8, 019b/6, 020a/10, 051b/14, 058a/8, 090a/4, 092a/15

Güneş : Güneş [T.]
g. 014b/13, 041b/15, 077a/12, 106b/7

gürbüz : zeki, bahadır [T.]
g.+ ü 017a/16
g. 008b/9, 033a/13, 035a/2, 040a/8, 049a/8, 083a/9, 102b/6

gürle - : gürlemek [T.]
g.- di 037b/3, 043a/4, 048b/7
g.- yü 023a/1, 059a/12, 060a/3, 060a/16
g.- yüp 034a/14, 035a/16, 037b/17, 045a/14, 051b/16

gürūh : kalabalık, topluluk [Far.]
g. 019a/1, 040b/7, 061b/12

gürüldi : patırtı, şamata [T.]
g.+ si 023a/2, 084a/17
g. 094a/14

gürüldü : gürültü [T.]
g.+ si 059a/13

gürz : silah olarak kullanılan ağır topuz [Far.]
g.+ i 005b/13, 023b/9, 053a/5, 053b/6, 056a/6, 067a/16, 087a/7, 087a/16, 091a/10, 092a/4
g.+ imi 103a/5
g.+ in 008b/12, 022b/15, 030a/15, 030b/17, 034b/12, 040b/14, 040b/15, 053b/5, 056a/8, 061b/2, 079a/3, 087a/6, 087a/7, 103a/5
g.+ ine 103a/3
g.+ ini 005b/7, 005b/12, 009a/17, 010b/6, 010b/7, 018b/15, 022b/14, 022b/15, 023a/5, 023a/6, 023b/3, 023b/8, 026a/3, 030a/16, 034b/10, 034b/11, 037b/17, 038a/1, 038a/3, 048a/17, 053b/4, 053b/5, 054b/3, 056a/5, 071a/13, 076a/6, 076a/17, 076b/9, 079a/2, 087a/16, 091a/7, 091a/9, 091b/6, 092a/3, 092a/4, 099b/9, 103a/1, 103a/7
g.+ iŋi 102b/14
g.+ ü 061b/1
g.+ üm 102b/13
g.+ üŋ 054b/4
g. 009a/5, 015b/10, 018a/1, 023a/6, 023a/15, 030b/11, 033b/6, 049a/5, 049a/6, 052b/13, 054b/3, 071a/15, 076a/9, 076b/2, 076b/9, 079a/3, 083a/12, 083a/16, 087a/11, 087b/3, 091b/17, 102b/17

güşāde : açılmış, açık[Far.]
g. 023a/1, 023a/4, 032b/17, 044a/14, 047a/4, 059a/12

güyā : sözde, sanki [Far.]
g. 028b/3

güzaf : anlamsız söz [Far.]
g. 008b/9

güzel : Güzel [T.]
g. 103b/8

güzer : geçme, geçiş [Far.]
g. 022b/1

güzīde : seçilmiş, beğenilmiş [Far.]
g. 011a/13, 016b/12, 017b/16, 058a/1, 083b/16, 084a/2, 084b/13, 089b/8

güzīn : seçilmiş, seçkin [Far.]
g. 010b/11, 012b/9, 057b/14, 064a/11, 074a/14, 075a/7

-H-

hā : **1.** : o [Far.]
h. 030b/1

2. : çoğul edatı [Far.]
h. 030b/14, 093b/12, 094a/3

3. : evet, işte [T.]
h. 059b/14

ḫāb : uyku [Far.]
ḫ.+ a 055b/4, 062a/3, 068a/11
ḫ.+ ından 057b/14, 068a/16
ḫ.+ umda 049b/14
ḫ. 016b/9, 041b/9, 069a/10, 095b/14

ḥabbe : tahıl tanesi, tohum [Ar.]
ḥ. 007a/4, 019a/13, 030b/9, 048a/14, 075a/15

ḫaber : haber [Ar.]
ḫ.+ de 040a/4
ḫ.+ üm 088b/14
ḫ.+ üŋ 014a/2, 101b/16
ḫ.+ ün 039b/11
ḫ. 004b/8, 011a/9, 013a/15, 013b/2, 013b/5, 014a/14, 015a/4, 024b/16, 035a/6, 040a/13, 041b/8, 043b/2, 043b/7, 044b/13, 045a/9, 051b/13, 054b/1, 064b/14, 066a/14, 066b/5, 070a/7, 079b/13, 085b/8, 089b/7, 093b/5, 095b/10, 098a/9, 100a/15, 105a/1, 105a/12, 105b/3

ḫaber-dār : haberli olan, bilgisi olan [Ar.]
ḫ.+ ı 025a/5

ḥabeş : çok koyu esmer derili [Ar.]
ḥ.+ e 102a/14

Ḥabeşī : Habeşistan'lı [T.]
ḥ. 102b/8

ḥabs : hapis [Ar.]
ḥ.+ e 031b/1, 105a/10
ḥ.+ ine 039a/8, 064a/12
ḥ. 032b/11, 032b/14, 039a/1, 039a/2, 039a/9, 051a/17, 062b/16, 105b/11

ḥac : İslam'ın beş şartından biri olan, Müslümanlarca Kâbe'yi ziyaret ve tavaf ibadeti. [Ar.]
ḥ. 002b/12

ḥacer : taş, çakıl [Ar.]
ḥ. 045a/17

Ḥācī İbrāhim : öz. İs. [Ar.]
ḥ. 065b/9

hād : gürültülü bir sesle çağıran [Ar.]
h. 106a/7

ḥadāra : hazır olmak [Ar.]
ḥ. 078a/6

ḥadd : sınır, uç [Ar.]
ḥ.+ i 006a/16, 024a/16, 033a/11, 035b/5, 037a/3, 045b/8, 053a/15, 059a/17, 085b/15
ḥ.+ ü 051b/17, 081b/4, 081b/6
ḥ. 048b/6, 050a/8, 093a/2

ḫaddeyn : iki terim, iki hat [T.]
ḫ.+ i 106a/16

hadī : doğru yol gösteren, hidayet eden [Ar.]

h. 001b/16

ḫādim : yardımcı olan, hizmet eden köle [Ar.]
ḫ.+ leri 098b/12
ḫ.+ lerine 095b/15
ḫ. 054b/1

ḫafā : gizlilik, görünmezlik [Ar.]
ḫ. 043b/10

ḥāfız : hafız [Ar.]
ḥ.+ lar 094b/11

ḫafī : gizli, saklı [Ar.]
ḫ. 001a/6

ḫāh : isteme, isteyiş [Far.]
ḫ. 045a/17, 071b/6

ḫāhı nā-ḫāh : ister istemez [Far.]
ḫ. 060a/11

ḫāʾif : korkak, korkan[Ar.]
ḫ.+ in 067a/5
ḫ.+ īn 075b/5

ḥāʾil : engel [Ar.]
ḥ. 030a/13, 038a/4, 044a/11, 062b/1, 092a/5, 096a/9

hāīle : acıklı olay [Ar.]
h. 004a/12

ḫāk : toprak [Far.]
ḫ.+ e 020a/6, 073b/4, 078a/13, 081a/6, 082b/3, 090a/14
ḫ. 001b/14, 009a/13, 016a/11, 018b/17, 024b/17, 026a/13, 047b/1, 061a/9, 061b/1, 071b/2, 073a/10, 083b/2

ḥaḳ : hak, adalet [Ar.]
ḥ. 025a/6

Ḥaḳ : Allah [Ar.]
ḥ.+ a 097a/5
ḥ.+ la 048a/9
ḥ. 001b/16, 006b/10, 020b/1, 058b/14, 067a/2, 068a/13, 078b/17, 086a/10, ḥ.+ a 097a/5, 093a/7, 107a/9

ḫāḳān : hükümdar, sultan [Moğ.]
ḫ.+ a 039b/15, 083b/5
ḫ.+ ı 025a/12, 075a/10, 075a/13, 083b/1, 094b/3, 095a/8

ḥaḳārāt : aşağılayıcı söz ve davranışlar [Ar.]
ḥ.+ ı 097a/12

ḥaḳāret : küçük düşürücü söz, davranış [Ar.]
ḥ.+ le 014b/5
ḥ.+ ler 014a/12
ḥ. 053b/1, 053b/2

hākezā : bunun gibi, böylece [Ar.]
h. 043b/15

ḥaḳır : önemsiz, değersiz [Ar.]
ḥ.+ u 099b/15

ḥakīm : hikmet sahibi, bilge [Ar.]
ḥ. 040a/10

ḫākipāy : ayağın toprağı, ayak tozu [Far.]
ḫ.+ ıma 037a/8
ḫ.+ ına 003b/1, 010a/16, 041b/11, 073b/6
ḫ.+ uŋa 102a/4

ḥaḳīr : değersiz [Ar.]
ḥ. 051a/13, 071a/3

ḥaḳīr-āne : alçak gönüllülükle [Ar.-Far.]
ḥ. 027a/11, 053a/8, 083a/16, 087a/11, 087b/3

ḫākisār : toz toprak içinde kalmış [Far.]
ḫ. 005a/7, 005b/10, 005b/11, 034a/15, 035a/8, 037a/9, 050b/14, 052a/10, 056a/5, 081a/11, 081b/10, 083a/6, 095b/14, 096a/3, 096b/6, 100b/4, 100b/7, 102b/17

haḳḳ : pay, hisse [Ar.]
h.+ uŋuzı 001a/13

ḥaḳḳ : doğru, gerçek [Ar.]
ḥ.+ ı 027a/15

ḥāl : vaziyet, tutum, davranış [Ar.]
ḥ.+ e 002b/14, 027a/2, 057a/2, 064a/3
ḥ.+ et 053a/13
ḥ.+ i 001b/6, 001b/9, 005a/13, 005a/14, 005b/14, 008b/1, 011a/4, 016b/4, 017b/10, 022b/5, 023a/7, 025a/5, 026a/9, 026a/14, 027a/9, 028a/7, 035b/4, 037b/13, 040a/16, 041b/8, 043a/13, 043b/10, 048b/4, 050b/5, 052a/13, 056a/11, 058b/6, 059a/15, 060a/12, 061b/7, 064b/11, 064b/14, 071b/11, 073b/10, 077b/3, 077b/17, 078a/1, 078b/2, 079a/1, 079a/6, 079b/2, 082b/10, 082b/12, 083b/10, 084a/12, 084a/14, 084b/3, 086a/14, 087b/5, 087b/10, 097b/8, 098a/11, 099a/14, 100b/12, 101b/3
ḥ.+ im 055b/3
ḥ.+ imüz 021b/15, 083a/14
ḥ.+ indi 083a/7
ḥ.+ ine 001a/7, 098b/13
ḥ.+ iŋi 013b/8, 072b/4
ḥ.+ ini 035b/12, 065a/15, 070a/9, 096b/11
ḥ.+ lerin 070a/15
ḥ.+ lerine 021b/10
ḥ.+ üm 034a/6
ḥ. 004a/7, 019a/4, 020b/2, 020b/10, 020b/12, 021b/15, 027a/13, 029b/12, 036a/3, 038a/9, 040b/5, 041a/7, 042b/15, 044b/10, 051b/5, 051b/8, 052b/17, 053b/6, 054a/9, 055a/13, 065b/7, 066b/8, 071b/14, 072a/8, 072a/15, 072b/1, 072b/13, 073a/5, 073a/13, 073a/14, 073b/9, 073b/15, 079b/3, 082a/3, 082b/17, 083b/15, 084b/5, 086a/15, 088a/9, 089a/8, 089a/16, 096b/11, 096b/12, 097b/12, 097b/13, 098a/13, 100b/3, 104b/4, 105b/3, 105b/13, 106a/13

ḥal : **1.** : çözme, çözümleme, erime [Ar.]
ḥ.+ lü 061a/5
ḥ. 094a/16

ḥālā : şu anda bile, daha, henüz [Ar.]
ḥ. 003a/2, 027b/7, 040b/8, 043a/12, 053a/16, 053b/4, 084a/2, 104b/11, 106b/3, 106b/15

ḫalāʾiḳ : mahlukat, yaratıklar [Ar.]
ḫ. 003b/2, 025a/7, 027a/6, 053b/8

ḫalāṣ : kurtulma, kurtuluş [Ar.]
ḫ.+ a 025a/10, 071b/14
ḫ.+ ın 098a/13
ḫ.+ uŋ 096b/15
ḫ. 001b/10, 004a/15, 006a/3, 016b/4, 017a/5, 017b/12, 018a/3, 019a/10, 020b/8, 027a/13, 029b/4, 035a/9, 037a/2, 042a/8, 051b/4, 060b/10, 061a/15, 064a/12, 066b/9, 072b/1, 072b/15, 080b/14, 083a/1, 093a/14, 096b/14, 097a/4, 103b/15, 105b/9, 106a/15

ḫālāt : hâller, durumlar [Ar.]
ḫ.+ ı 096b/10, 097a/6
ḫ. 041a/12

ḫalāyıḳ : kadın köle, cariye [Ar.]
ḫ. 026a/4

ḫālī : **1.** başıboş, gamsız [Ar.]
ḫ. 029a/11, 033a/1, 041b/2, 079b/2

2. : boş, tenha [Ar.]
ḫ. 081b/17

ḫalīfe : müslümanların önderi, devletin reisi [Ar.]
ḫ.+ leri 072b/15
ḫ.+ ye 011b/14, 016b/5
ḫ. 011b/14, 036a/12

Ḫāliḳ : yaratıcı, Allah [Ar.]
ḫ.+ a 030a/10
ḫ.+ uŋ 067b/5
ḫ. 097a/7

ḫalīḳa : yaratılmış olanların tümü [Ar.]
ḫ. 055a/17

hālikān : helak olanlar [Ar.]
h. 024a/15

ḫāliṣ : saf, katışıksız [Ar.]
ḫ. 067b/12

ḥāliya : şimdiki zamanda [Ar.]
ḥ. 070a/3

ḫalḳ : halk, millet [Ar.]
ḫ.+ a 003a/5, 076b/7
ḫ. 098a/16

ḫalḳ : halk [Ar.]
ḫ.+ ı 084b/15
ḫ.+ uŋ 029b/11

ḫām : idmansız, antrenmansız [Far.]
ḫ.+ a 104a/16
ḫ. 026a/6, 030b/12, 033b/4, 037a/13, 037b/11, 043a/11, 077b/9, 081b/9, 103a/8, 106b/14

ḫamāʾil : kılıç veya sancak askı bağı [Ar.]
ḫ. 057b/6

ḫamd : Allah'a övgü ve şükür bildirme [Ar.]
ḫ.+ ü 086b/9
ḫ. 012a/15, 089b/14, 093a/10

Ḫamīd Şāh : öz. is. [Ar.]
ḫ. 071b/6

ḫāmil : sahip olan [Ar.]
ḫ.+ i 074b/2

ḫamle : saldırış, saldırma [Ar.]
ḫ.+ ler 033b/6, 051a/12, 054b/2, 076a/8, 080a/16, 087a/4, 087a/14, 091a/13, 091b/5, 092b/2
ḫ.+ si 026b/17, 045a/16
ḫ.+ sin 052b/12, 056a/9
ḫ.+ sini 103b/1
ḫ. 005b/10, 009a/16, 010b/10, 012b/5, 012b/6, 012b/7, 012b/13, 013a/2, 017a/10, 026b/11, 027a/2, 037b/9, 037b/13, 054a/10, 071a/2, 071a/12, 076b/1, 076b/4, 077a/5, 077b/7, 080a/1, 080b/6, 080b/7, 081a/6, 081a/15, 081b/2, 087b/16, 091a/8, 091a/16, 091b/4, 096a/6, 096a/7, 096a/15, 099b/9, 099b/11

ḫamrā : kırmızı [Ar.]
ḫ. 105b/1

ḫamsīn : elli [Ar.]
ḫ. 052b/15

hāmūn : büyük çöl, düz ova [Far.]
h. 037b/3, 042a/15, 099a/1

Ḫamza : öz. is. [Ar.]
ḫ.+ dur 074b/9, 094a/1
ḫ.+ ya 084a/6
ḫ. 046b/8, 058a/11, 060a/1, 060b/4, 073a/15, 074a/15, 080a/14, 080a/16, 080b/3, 088b/6, 100b/17, 102a/3

Ḫān : han, hükümdar [Moğ.]
ḫ.+ ı 013a/13
ḫ.+ ımuz 082a/6
ḫ.+ uŋ 051a/8, 051a/11
ḫ. 051a/9, 075a/17, 095a/8

ḫançer : bıçak [Ar.]
ḫ.+ in 020a/15, 090a/13, 092b/8
ḫ.+ leri 013b/16, 015b/10, 028b/15
ḫ.+ lerini 060a/9
ḫ. 102a/9, 103a/9

ḫançer-dār : hançer taşıyan [T.]
ḫ. 008b/2

ḫandān : gülen, neşeli [Far.]
ḫ.+ ı 064a/14
ḫ. 008a/13, 052a/15, 053a/1, 064a/3, 077b/3

ḫandeḳ : hendek, çukur [Ar.]
ḫ. 056a/6

ḫānedān : büyük ve soylu aile [Far.]
ḫ.+ umdur 019b/12
ḫ. 002a/8, 017a/7, 046a/16, 075b/4

hangı : hangi [T.]
h. 078a/17

Ḫān-ı Cebel : öz. is. [Ar.]
ḫ. 092a/14

ḫānımān : ev, aile ocağı [Far.]
ḫ. 088b/4

Ḫān Muẓaffer : öz. is. [Ar.]
ḫ. 017a/4, 017a/15, 017b/1, 019a/12, 052a/2

Ḫān Muẓaffer ibni Kenʿān : öz. is. [Ar.]
ḫ.+ a 017a/3

ḫānümān : ev, konut [Far.]
ḫ. 092b/12

ḫār : diken [Far.]
ḫ. 005b/3, 005b/13, 006a/10, 014a/16, 034b/14, 035a/16, 056a/3, 056a/8, 075b/16, 076a/9, 095b/15, 096b/8

hār : yıkılmış [Ar.]
h. 034b/12, 035a/4, 064a/5, 075b/1

ḫarāb : bitkin, yorgun, perişan [Ar.]
ḫ.+ ātı 040a/6
ḫ. 017b/6, 029b/16, 034a/15, 036a/15, 037a/3, 064a/13, 088b/15

ḫarāc : vergi [T.]
ḫ.+ a 086b/6
ḫ.+ ı 048a/11
ḫ.+ ını 029a/9

ḥarām : hak olmayan [Ar.]
ḥ. 018b/11, 053b/10

ḥarāmī : haydut, yol kesici [Ar.]
ḥ.+ ler 001b/2, 001b/4, 001b/13
ḥ.+ leredür 001b/5
ḥ.+ leri 052a/16
ḥ. 001a/17

ḥarām-zāde : haram yiyici [Ar.-Far.]
ḥ. 027a/11, 032b/17, 044b/4, 075b/13, 080b/10, 081a/2

ḥarb : savaş [Ar.]
ḥ.+ a 026b/2, 088a/4
ḥ.+ ā 084a/4
ḥ.+ e 026b/16, 105a/17
ḥ.+ ı 074a/10
ḥ.+ ına 030a/7
ḥ.+ i 012a/12, 026b/4, 084a/5
ḥ.+ iler 014b/6, 018a/13, 080a/13, 083a/7, 088a/3
ḥ.+ ilere 015a/16
ḥ. 008a/7, 008a/11, 012a/9, 023a/15, 023a/17, 026a/15, 033b/15, 049a/8, 049a/11, 049a/12, 051a/5, 051a/7, 051a/11, 051a/12, 053a/6, 059b/8, 059b/12, 065a/9, 074b/3, 074b/17, 075a/4, 076a/8, 076b/12, 081b/1, 083a/15, 084a/5, 084a/8, 084b/8, 087a/11, 087a/14, 091a/13, 091b/17, 092b/2, 095b/10, 097b/4, 097b/8, 099a/2, 099a/9, 099b/12, 102b/8, 106a/4, 106b/11

ḥareket : hareket [Ar.]
ḥ. 007a/9, 009a/2, 029b/14

ḥarem : **1.** : saray, konak gibi büyük konutlarda yalnız kadınlara ayrılan bölüm [Ar.]
ḥ. 027b/12

2. : girilmesi, görülmesi, dokunulması yasak olan şey [Ar.]
ḥ. 094a/12, 098b/6

Ḫārezm : öz. is. [Far.]
ḫ. 075a/12

ḫāric : yasa dışına çıkan, isyan eden [Ar.]
ḫ.+ e 031a/8, 064a/15, 086a/15
ḫ.+ in 067a/7
ḫ.+ ler 011b/6
ḫ.+ leri 009b/5
ḫ.+ lerüŋ 006a/2
ḫ. 063b/14

Ḫāricī : Hâricîlik taraftarı [Ar.]
ḫ.+ den 009b/17, 035a/12
ḫ.+ ler 004b/17, 008a/10, 010a/3, 013a/6, 013a/11, 015b/13, 017b/7, 019a/8, 024a/13, 024b/10, 028a/8, 029b/14, 032a/1, 033a/7, 033a/9, 033a/11, 038a/14, 044a/17
ḫ.+ lerden 017a/4, 023a/10, 034a/5
ḫ.+ lere 038b/5
ḫ.+ leri 032a/5, 032a/9, 044b/3
ḫ.+ nüŋ 068a/15
ḫ.+ ye 015b/12
ḫ. 005b/15, 006a/10, 011a/5, 012a/5, 012a/12, 013b/12, 014a/3, 015a/13, 016a/15, 017a/10, 017a/11, 017a/12, 019a/14, 020a/5, 020a/8, 020a/17, 020b/8, 020b/11, 022a/4, 024b/12, 026a/14, 031a/4, 031b/8, 032a/2, 033a/10, 035a/8, 036a/2, 050a/9, 059a/16, 089a/5

ḥāris : çiftçi, ekici [Ar.]
ḥ. 025b/1, 043a/3, 052a/2, 075a/11, 085b/5, 094a/3

ḥārr : sıcak, yakıcı [Ar.]
ḥ.+ ı 027b/3

ḫāṣ : özel, seçkin [Ar.]
ḫ.+ dan 036b/12
ḫ.+ ı 040a/12
ḫ.+ ları 026a/12
ḫ. 010a/6, 015a/4, 019a/10, 037a/2, 075b/2, 083b/5, 083b/6, 084a/12

Ḥasan : öz. is.[Ar.]
ḥ. 058a/16, 098a/7

ḫasār : zarar, ziyan [Ar.]
ḫ. 005b/4, 006a/9, 006b/8, 034a/13, 034b/6, 035a/7, 076b/7, 082a/3, 092a/5, 095b/16, 098a/15

ḥāṣılı : sözün kısası [Ar.]
ḥ. 011a/6, 014b/12, 015a/2, 015a/12, 018a/14, 022b/13, 036a/1, 050a/7, 055b/16, 065a/5, 068b/6, 073a/15, 076b/3, 080b/2, 080b/9, 092a/1

ḫaṣm : düşmanlık eden [Ar.]
ḫ.+ ın 053a/5
ḫ.+ uŋa 030b/2

ḥasret : **1.** : keder, üzüntü, acı [Ar.]
ḥ. 018b/11, 055a/8, 085a/17, 085a/18, 107a/9

2. : özleme [Ar.]
ḥ.+ üŋdedür 062a/7

ḫāṣṣa : özel, seçkin [Ar.]
ḫ.+ sı 093a/15
ḫ.+ um 061b/16
ḫ.+ ya 006b/6
ḫ. 098b/6

ḫasta : hasta [T.]
ḫ. 032a/8

ḥāṣā : asla, katiyyen [Ar.]
ḥ. 025a/6, 039b/13, 040b/11, 083a/11, 087a/4

Hāşīm : öz. is. [Ar.]
h. 012b/10

ḥaşr : toplanma, bir araya gelme [Ar.]
ḥ. 003a/14, 003b/6

ḥaşşāş : esrar içen, esrarkeş [Ar.]
ḥ. 008b/2, 008b/9

ḫaṭā : yanlışlık, yanılma [Ar.]
ḫ.+ ya 087a/14
ḫ. 002b/10, 013b/10, 033b/6, 051a/12, 054b/2, 054b/7, 059a/9, 069b/8, 076a/8, 087a/4, 091a/13, 091b/5

ḫaṭar : güvenlik eksiği, tehlike [Ar.]
ḫ. 085b/11

ḫāṭıf : göz kamaştıran [Ar.]
ḫ. 028a/12, 040b/3, 070b/4

ḫāṭır : aklına gelme, anımsama [Ar.]
ḫ.+ a 097a/1
ḫ.+ ına 006b/12, 062b/6
ḫ.+ larını 021a/3
ḫ. 058b/6, 061a/12, 081a/12

Ḥaṭīb İbni Mervān : öz. is. [Ar.]
ḥ. 043b/6

hātif : çağırıcı, tellal [Ar.]
h.+ den 106a/17

ḫatm : hatim [Ar.]
ḫ. 107a/11

ḫaṭṭı : güzel yazı [T.]
ḫ. 094a/16

ḫatun : kadın [T.]
ḫ.+ ıdur 094b/14
ḫ. 027b/12, 032b/16, 094b/12

havā : hava [Ar.]
h.+ da 027a/6, 053a/8, 063a/15, 105b/13
h.+ dan 020a/4, 026a/5, 027a/1, 060b/16, 062b/7, 077b/12

h.+ den 063a/12
h.+ ya 006b/14, 009a/8, 009b/3, 016a/7, 020a/4, 023a/3, 023b/12, 026a/4, 026b/17, 027a/4, 027a/5, 028a/11, 029a/7, 031a/1, 042a/2, 043a/10, 048b/6, 050a/12, 053a/7, 053b/7, 056a/10, 059b/2, 059b/3, 063a/8, 074a/7, 074b/6, 077b/8, 077b/13, 078a/9, 079a/15, 081b/6, 100b/6, 105a/15, 105b/1
h.+ yı 074b/13
h. 012a/13, 063a/13, 074b/10, 105b/13

ḥavāle : bırakma, devretme [Ar.]
ḥ. 008b/12, 008b/14, 010b/6, 014b/15, 020a/1, 022a/17, 022b/3, 022b/6, 022b/11, 022b/12, 022b/14, 022b/15, 026a/3, 026b/9, 026b/16, 027b/16, 028a/4, 030b/6, 030b/9, 033b/16, 034b/10, 034b/12, 037b/7, 037b/17, 040b/14, 041a/5, 043a/7, 045a/15, 048a/17, 052b/5, 053b/5, 056a/5, 056a/8, 059a/10, 061b/2, 062b/5, 067a/14, 071a/13, 076a/6, 076a/17, 076b/8, 078b/8, 078b/13, 079a/1, 081b/11, 083b/14, 084a/9, 087a/6, 087a/13, 091a/7, 092a/3, 096a/6, 096a/7, 096a/14, 099b/7, 099b/9, 100a/4, 102b/14, 103a/1

ḫavāric : Hz. Ali'ye isyan eden topluluk [Ar.]
ḫ.+ den 014a/6, 064a/1
ḫ.+ e 025b/4
ḫ.+ i 026a/13
ḫ.+ ler 014a/7
ḫ.+ leri 064a/2
ḫ. 006a/8, 010a/12, 011b/6, 012a/15, 013b/4, 015b/1, 015b/7, 017b/6, 017b/13, 018a/3, 018a/8, 019a/9, 044a/6, 044b/2, 051b/16, 063a/17, 063b/12, 063b/13, 063b/14, 063b/17, 064b/4

ḫavāṣ : nitelikler, özellikler [Ar.]
ḫ. 019a/10

ḫāver : doğu [Far.]
ḫ. 037a/11

ḫavf : korku [Ar.]
ḫ.+ a 045b/15
ḫ.+ ımuz 082a/5
ḫ.+ ımuzdan 066b/2
ḫ.+ ından 100b/11
ḫ. 084b/3, 097a/13, 104b/6, 106b/12

ḥavrā : güzel kızlar [Ar.]
ḥ.+ ya 101a/12
ḥ. 004a/2, 012a/7, 061b/12, 077b/1

hāy : ünlem [T.]
h. 005b/14, 010b/14, 012a/2, 023b/11, 044a/6, 048b/4, 059a/15, 080b/17, 081b/3, 082b/12, 100b/2

ḥayā : ar, utanma [Ar.]
ḥ.+ suz 103a/5

ḫayāl : imge, hülya, hayal [Ar.]
ḥ.+ imle 055a/7
ḫ. 059b/3

ḥayāt : yaşam, ömür [Ar.]
ḥ.+ da 003b/10
ḥ.+ dan 051b/10, 052a/5, 084b/4
ḥ.+ ından 001b/15, 033b/11, 059b/15

ḫayb : istediğini elde edememiş olan, emeği boşuna giden, zarara uğrayan [Ar.]
ḫ. 026b/17, 061a/13, 077b/8

hāy-ı hūy : mutlu ve sevinçli olanların şamatası [Far.]
h.+ dan 009a/9, 078a/3, 080a/6
h.+ ı 005b/15, 016b/17, 045a/13, 048b/2
h. 059a/15, 061b/4, 069a/13, 072b/16, 075a/9, 078a/7, 082b/5, 086a/3

ḥāyır : hayrette kalan, şaşıran [Ar.]
ḥ.+ u 060a/9, 080b/7, 090a/5
ḥ. 001a/6

ḥayḳır- : yüksek sesle bağırmak, çağırmak [T.]
ḥ.- u 022b/5, 023b/2, 060a/2, 060a/15, 067a/14, 089b/10, 091a/9, 099b/9
ḥ.- up 005a/5, 012b/13, 038a/15
ḥ.- ur 100b/13

ḫayḳır - : yüksek sesle bağırmak, çağırmak [T.]
ḫ.- up 032b/3, 033b/17, 091a/14
ḫ.- urdı 059b/2

ḫaylī : oldukça çok, epey [Far.]
ḫ. 068b/10

ḫayme : çadır [Ar.]
ḫ.+ lerde 089b/9
ḫ. 037a/5

ḫayr : iyilik, iyi ve yararlı iş [Ar.]
ḫ.+ a 026a/10, 104b/2, 105b/12
ḫ.+ u 105b/11
ḫ. 001a/1, 086a/10, 086b/8, 107a/4

ḫayrān : beğenen, hayran olan [Ar.]
ḫ.+ a 039b/7, 041b/4, 042a/7, 053b/9, 083b/8
ḫ.+ ı 026a/4, 027a/3, 078b/12, 097b/7, 105b/6
ḫ. 014a/7, 020a/16, 052b/4, 052b/15, 053b/8, 067a/5, 092b/10

ḫayret : şaşkınlık, şaşırma [Ar.]
ḫ.+ de 030b/1, 075b/5, 098a/8
ḫ.+ i 055a/13
ḫ.+ ine 092a/15
ḫ.+ le 060b/9
ḫ. 067a/4, 105b/6

hāy u hāy : keder edenin ağlayıp feryad etmesi [Far.]
h.+ ı 035b/7

ḫayvān : hayvan [Ar.]
ḫ.+ laruŋ 082a/11
ḫ. 048b/14

hazā : kusursuz, eksiksiz [Ar.]
h. 014a/1, 041b/2

ḫazāʾin : hazineler [Ar.]
ḫ. 056a/14, 103b/9

ḫazān : sonbahar [Ar.]
ḫ. 050b/3, 107a/8

ḫazer : sakınma, çekinme [Ar.]
ḫ. 049a/7, 055b/10, 083a/8

ḫāẕıḳ : usatlık sahibi, işinin ehli [Ar.]
ḫ. 040a/10

ḫāẓır : bir yerde bulunan, huzurda olan [Ar.]
ḫ. 001b/3, 002a/16, 002b/16, 004b/5, 005a/4, 005a/7, 007a/10, 007a/16, 007b/5, 016b/1, 017b/1 021a/13, 021a/16, 021b/6, 022b/17, 023b/12, 027b/3, 039b/9, 046a/15, 048a/12, 054b/9, 055a/11, 057a/9, 059a/9, 060b/11, 064a/7, 067b/4, 074a/5, 079b/5, 087b/14, 089b/15, 089b/16, 093a/6, 093a/15, 095a/11, 095b/9, 098b/1, 098b/5, 100a/10, 100a/15, 101b/6, 104a/1, 106a/15

ḫāẓırīn : hazırda olanlar [Ar.]
ḫ. 045b/17, 074b/10, 075a/9

ḫazīn : üzüntülü, hüzünlü, kederli [Ar.]
ḫ.+ ānı 027a/11, 062a/5
ḫ. 002a/15, 003a/5, 008a/1, 013a/14, 018b/8, 030b/13, 051b/1, 051b/2, 055a/11, 056a/1, 083a/13

ḫazīne : hazine [Ar.]
ḫ.+ de 030a/3
ḫ.+ den 088a/12
ḫ.+ leri 050b/16
ḫ.+ sini 044b/8
ḫ.+ ye 029b/1
ḫ. 020b/12, 037a/9, 038b/8, 088a/15

ḫazret : saygı sözü [Ar.]
ḫ.+ üŋe 064a/11

Ḫażret-i Bāri Ḫudā : Allah [Far.]
ḫ. 107a/5

Ḫażret-i Cebbār : her türlü güç ve kudretin, ululuğun sahibi olan Allah [Ar.]
ḫ.+ ı 093a/7

Ḫażret-i Feyrūz : öz. is. [Far.]
ḫ. 090a/7

Ḫażret-i Ḫamza : öz. is. [Ar.]

ḥ. 046b/6, 046b/9

Ḥażret-i Subḥān : Allah [Ar.]
ḥ.+ a 068a/10
ḥ. 020b/18

Ḥażret-i Yezdān : Allah [Far.]
ḥ.+ a 089b/14, 094b/11, 103a/2
ḥ. 104b/3

hebā : boşa gitme [Ar.]
h.+ ya 078a/10
h. 006a/17, 013a/11, 016a/4, 021b/14, 030b/9, 059b/3, 069b/6, 084b/15, 087b/8, 092b/11

hebi : hepsi, tamamı [T.]
h. 057a/15

hecīn : bozuk ve yanlış, kusurlu, yamuk, eğri [Ar.]
h.+ e 034b/3
h. 034b/1

hedāyā : hediyeler [Ar.]
h.+ sı 102b/2

hediyye : hediye [Ar.]
h. 102b/1

heft : yedi [Far.]
h. 043a/2, 064b/16

hel : yaldız [T.]
h. 033b/4

helāḳ : yok olma, ölüm [Ar.]
h.+ i 044a/11, 086a/13
h.+ in 096a/13
h.+ ine 064a/15
h. 001b/4, 002a/14, 003a/4, 003b/11, 008a/6, 013b/12, 018b/17, 020a/17, 023b/14, 024a/6, 024b/12, 024b/17, 026b/13, 027a/16, 035a/17, 038b/17, 041a/2, 046a/1, 048a/7, 048b/3, 049a/10, 055a/16, 062a/16, 072b/13, 077b/15, 080b/9, 081b/16, 082b/10, 082b/11, 097a/13, 099a/12, 102b/15, 104a/4

hele : her şeyden önce, hiç olmazsa [Far.]
h. 022a/1, 029a/6, 034b/5, 099b/10, 104b/14

hem : aynı zamanda, bağlaç [Far.]
h.+ i 015a/15
h.+ ü 018b/4, 022a/9, 023a/9, 045b/7, 046a/5, 048a/6, 048b/12, 057b/1, 058b/10, 059b/1, 067b/15, 080b/16, 082a/2, 089a/2, 090a/10, 094a/6, 100b/2, 101a/8
h. 001b/8, 003b/13, 009b/14, 010a/7, 011b/4, 011b/13, 011b/17, 015b/15, 016b/2, 017a/15, 017b/2, 019b/5, 021a/4, 025a/16, 026a/17, 026b/5, 026b/6, 027a/6, 027a/10, 028a/5, 028a/17, 028b/15, 030b/8, 032b/3, 033b/12, 035a/10, 035b/15, 036a/13, 040a/10, 040b/16, 041a/1, 043b/8, 044a/15, 047b/3, 047b/5, 048a/11, 048b/16, 049b/15, 050a/1, 050a/15, 050b/11, 052b/2, 052b/6, 054a/8, 054b/9, 056a/12, 057a/5, 057a/15, 057b/6, 057b/9, 058a/12, 059a/7, 060a/5, 060a/6, 063a/17, 065a/4, 067b/5, 068a/2, 068b/3, 068b/15, 069a/2, 069b/13, 070b/4, 071b/8, 071b/12, 071b/16, 073a/16, 075a/17, 077b/1, 081a/11, 082a/9, 082b/14, 082b/15, 082b/16, 083b/7, 083b/10, 083b/13, 083b/14, 083b/15, 084a/9, 084b/7, 084b/8, 086a/16, 086b/4, 087b/12, 088a/8, 088a/16, 088b/6, 088b/8, 088b/10, 089a/6, 089b/13, 089b/15, 092b/8, 092b/10, 094b/2, 094b/9, 095a/8, 098a/10, 098a/14, 098a/15, 098a/17, 098b/2, 102a/3, 102a/5, 104a/3, 104b/15, 105a/6, 105a/9, 105a/16

ḥemān : o anda, hemen, derhal [Far.]
h.+ dan 042a/5
h. 002b/6, 006b/13, 003a/17, 007a/4, 007a/6, 007a/9, 007a/17, 008b/15, 010b/7, 011b/1, 011b/10, 011b/14, 012a/8, 012b/8, 013a/14, 014a/13, 014a/14, 014b/10, 016a/5, 016b/1, 016b/5, 016b/9, 017a/3, 017a/17, 017b/3, 017b/14, 018a/8, 018b/6, 018b/9, 019a/9, 020a/1, 021a/17, 021b/1, 022a/6, 024a/14, 026b/2, 026b/8, 026b/9, 026b/10, 026b/17, 027a/4, 027b/16, 029b/12, 029b/17, 030a/12, 030a/15, 030b/2, 030b/3, 030b/14, 031a/3,

031a/11, 031b/11, 032a/10, 033a/4, 033a/6, 033a/9, 033b/7, 036a/6, 036b/3, 037a/7, 037a/11, 037b/15, 038b/7, 038b/14, 039a/4, 040a/2, 041a/7, 041b/12, 041b/14, 042a/14, 044b/12, 045a/1, 045a/9, 045b/16, 046b/13, 047b/9, 047b/14, 048a/2, 048a/12, 048b/13, 049a/4, 049b/1, 049b/8, 049b/12, 049b/17, 050a/14, 050b/2, 050b/15, 051a/2, 052a/1, 052a/11, 053a/1, 053a/9, 053a/15, 054b/2, 056b/5, 056b/8, 057b/8, 060b/6, 061a/2, 064b/15, 066b/5, 066b/13, 067a/9, 067b/6, 071a/9, 071a/17, 073b/7, 075b/10, 075b/12, 076b/15, 077a/14, 077b/6, 078a/4, 078b/6, 078b/13, 079a/6, 079a/10, 079a/11, 081a/10, 081a/14, 083a/3, 083a/10, 083b/2, 084a/3, 084a/13, 084a/15, 087a/1, 088a/6, 088a/16, 091a/3, 091b/4, 092b/4, 092b/10, 095b/9, 095b/17, 097a/4, 097a/10, 100b/9, 100b/10, 100b/17, 101a/9, 101b/1, 101b/6, 102b/11, 105a/4, 106a/4, 106a/7, 106b/13

hem-çü : onun gibi [Far.]
h. 005b/1, 007b/3, 019b/9, 042a/3, 087a/14

hem-çünān : böylece [T.]
h. 102a/15

heme : hep, bütün [Far.]
h. 075b/15, 090b/15

Hemedān : öz. is. [Ar.]
h.+ ı 012b/7

hemīn : her zaman bu şekilde, bu biçimde [Far.]
h. 004b/8, 009b/4, 010b/6, 010b/8, 010b/14, 011a/8, 014b/17, 018a/13, 024a/2, 024b/13, 029b/15, 030a/5, 031b/3, 031b/12, 031b/17, 033b/6, 033b/11, 037a/6, 038a/13, 045b/3, 045b/17, 046a/12, 048a/13, 048b/4, 051a/8, 059a/12, 060b/8, 064a/5, 064a/12, 064b/14, 065a/7, 065b/1, 066a/3, 066b/4, 066b/6, 067a/8, 067b/14, 068a/13, 070b/12, 070b/13, 073b/16, 074a/9, 074b/8, 075a/8, 076a/10, 076b/2, 077a/9, 081b/3, 081b/8, 099b/17, 100a/3, 100b/16, 101a/3, 101b/11

hemīşe : her zaman [Far.]
h. 026a/10

hem-rāh : yol arkadaşı [T.]
h.+ ımuz 032b/6
h. 105b/13

hemtā : eşit, denk olan [Far.]
h. 084a/11, 087b/4, 104b/15

hemvā : istek, arzu [Far.]
h. 105b/8

hemvār : daima [Far.]
h. 020b/3, 028a/8, 047a/2

ḫendeḳ : çukur [Ar.]
ḫ.+ den 049a/2
ḫ. 048b/15

hendese : geometri [Ar.]
h. 024b/15, 051b/9

hengām : zaman, mevsim [Far.]
h.+ ı 088b/15
h.+ ıdur 055b/2

henüz : daha şimdi, az önce [Far.]
h. 023b/1, 038b/2, 053a/5, 065b/8, 085a/2

hep : her zaman, daima [T.]
h. 001a/3, 001b/13, 002b/13, 003b/6, 004b/5, 004b/13, 005a/12, 007a/15, 008a/3, 009a/3, 009a/6, 010a/17, 012a/5, 012a/8, 012a/15, 013b/4, 013b/12, 016a/4, 016b/3, 017b/16, 018a/5, 018b/2, 019a/16, 020b/5, 020b/10, 020b/13, 021b/14, 022b/9, 023a/3, 025b/5, 027b/1, 029b/12, 030a/12, 030b/12, 030b/13, 032a/1, 032b/13, 033a/10, 034a/15, 034b/2, 034b/12, 037a/10, 037b/13, 038b/13, 040a/5, 040a/11, 041b/15, 045b/9, 048a/7, 050b/9, 051b/2, 051b/4, 051b/17, 054a/16, 054b/9, 056a/13, 056b/1, 057a/2, 057a/9, 058a/6, 060a/8, 061b/7, 061b/8, 061b/11, 063a/14, 065a/9, 065a/13, 065b/17, 066b/16, 067b/2, 067b/16, 068a/12, 069a/12, 070a/5, 070a/13, 070b/10, 071b/1, 072a/6, 073a/1,

073a/2, 073b/4, 074b/11, 074b/16, 075a/10, 078a/3, 082a/12, 089a/5, 089a/7, 090a/14, 091b/16, 092a/8, 092a/10, 094a/14, 094b/5, 094b/6, 095a/9, 095a/10, 095b/3, 095b/4, 096a/12, 096b/8, 097a/3, 097a/6, 097a/8, 100a/14, 100b/14, 101a/6, 101a/15, 102b/16, 103b/8, 103b/9, 104a/7, 104b/5, 104b/6, 105b/10, 105b/15, 105b/16, 106a/8, 106a/10

her : hep, bütün [T.]
h. 002a/7, 002b/6, 002b/12, 003b/1, 004a/14, 005a/16, 005b/15, 008a/4, 011a/15, 011b/4, 011b/9, 017a/5, 019b/14, 021a/11, 021b/16, 022a/1, 022a/6, 024a/4, 024a/10, 024a/17, 025b/13, 027a/7, 033a/5, 034a/13, 034a/16, 035a/7, 037a/9, 037a/16, 037b/2, 037b/16, 038b/8, 039b/14, 040a/13, 050a/2, 050a/14, 050a/17, 050b/14, 054a/1, 054a/14, 054b/4, 055a/16, 057a/11, 059b/12, 059b/16, 061a/4, 061a/12, 064b/11, 066b/11, 070b/2, 071b/13, 072a/7, 074b/2, 074b/7, 076a/10, 076a/11, 078a/6, 079b/16, 081b/4, 082a/13, 082b/7, 085a/5, 085a/7, 085b/14, 088a/15, 088b/5, 088b/11, 092b/13, 093a/6, 093b/9, 094a/11, 094a/15, 094a/16, 095a/13, 098b/17, 099a/2, 099b/2, 100a/11, 100a/16, 100b/5, 100b/7, 102a/8, 102a/15, 102b/13, 102b/15, 104a/13

her biri : ayrı ayrı hepsi [T.]
h.+ n 023a/4, 026b/12, 059a/10
h.+ ne 004b/14
h.+ ni 013a/2, 022b/6, 022b/18, 096a/15, 099b/11
h.+ nüŋ 021a/3, 043a/15, 063b/10, 075b/1
h.+ si 009b/16, 016a/14, 017b/8, 018b/10, 023b/14, 024a/7, 034a/7, 036b/5, 036b/6, 039b/2, 049b/11, 051a/15, 052a/9, 103a/10, 103b/4
h. 001a/17, 001b/11, 003b/8, 003b/14, 007b/8, 009b/10, 011a/12, 011a/13, 012a/6, 017a/4, 017a/16, 017b/11, 018a/1, 020b/9, 021a/16, 021b/3, 023a/12, 029a/9, 029b/11, 030a/4, 030b/1, 034b/14, 035a/3, 035b/3, 045b/8, 046b/10, 047a/4, 047b/12, 048b/17, 050b/2, 051b/10, 052a/14, 055a/8, 056b/16, 056b/17, 060a/7, 060a/17, 061a/7, 065a/6, 065a/14, 067a/1, 075a/3, 075a/13, 077a/9, 078a/15, 078b/2, 078b/4, 081a/7, 081a/12, 084b/10, 084b/13, 084b/15, 086a/17, 087b/4, 087b/14, 091a/3, 091b/9, 093a/3, 094a/10, 096a/17, 098a/2, 099a/4, 099a/16, 100a/1, 100a/8, 100b/1, 101a/5, 102a/9, 105a/8

herc : karışıklık, kargaşa [Far.]
h.+ a 105b/3

hevā : hava ile ilgili, havada bulunan [Ar.]
h.+ ya 097b/3, 097b/6
h. 063b/16, 070a/4, 093b/8

Ḫevārzem : öz. is. [Far.]
ḫ. 005a/5, 005b/5

hey : seslenme sözü, ünlem [T.]
h. 068a/6

heybet : büyüklük, ululuk [Ar.]
h.+ i 037b/6, 092b/7
h.+ in 053a/16
h.+ inde 086a/16, 094b/9
h.+ inden 044a/7, 048b/7, 094a/8
h.+ ine 067a/5
h.+ iyle 069b/10
h.+ leri 094b/2
h.+ lü 036b/10
h. 020b/6, 023b/2, 056a/5, 060a/2, 074b/17, 102a/15

heyʾet : kurul [Ar.]
h.+ i 027b/7, 071a/10
h. 067a/4

hezār : bin [Far.]
h. 005a/13, 006b/4, 035a/13, 082b/3, 091b/17

hezārān : bülbüller [Far.]
h. 001b/12, 042a/9, 063a/15, 104a/15, 104a/17, 105b/17

hezīm : gök gürültüsü [Ar.]
h.+ ānı 078b/1

ḥıfẓ : saklama, koruma [Ar.]
ḥ. 036b/17, 039a/16

ḫınzīr : domuz [Ar.]
ḫ. 067a/7, 098b/9

Ḫırbā-yı Zengī : öz. is. [T.]
ḫ. 080a/11, 081a/11, 081b/10

ḫırḳa : önden açık, kalın, kollu giyecek [Ar.]
ḫ.+ sına 093a/11
ḫ.+ ya 029a/12, 093a/17
ḫ. 002b/9, 025b/8

ḫışāl : huylar [Ar.]
ḫ. 073a/8

Ḥısān ibni Temīm : öz. is. [Ar.]
ḥ. 101a/6

ḫışım : öfke, kızgınlık [Far.]
ḫ.+ a 023a/13, 099b/15
ḫ.+ ı 014a/7, 014b/5, 026a/1
ḫ.+ la 049a/14
ḫ. 020b/10, 087a/5

Ḫıṭā : **1.** : öz. is. [Ar.]
ḫ.+ ya 026b/17
ḫ. 001a/7, 027a/2

hıyāb : kabahat, suç [Ar.]
h. 093a/3

ḫıyām : çadırlar [Ar.]
ḫ.+ ı 069a/12
ḫ. 047a/6, 047a/14

ḫıyānet : hainlik [Ar.]
ḫ. 039a/6

ḫıyār : salatalık [Far.]
ḫ. 041a/7

ḥicāb : utanma, sıkılma [Ar.]
ḥ. 104b/6

hicrān : ayrılma, ayrılık [Ar.]
h.+ ı 003a/17

hīç : hiç [Far.]
h. 004a/6, 008b/11, 018a/16, 022a/3, 027a/17, 027b/2, 037a/4, 053b/3, 054b/13, 059a/9, 084b/12, 087a/4

hīçbiri : hiçbiri [Far.-T.]
h. 036b/7, 049a/9, 068b/14, 085a/1

hidāyet : doğru yol, kurtuluş [Ar.]
h. 001a/2, 068a/7

ḫidmet : iş, görev, hizmet [Ar.]
ḫ.+ e 105a/6
ḫ.+ inden 036a/13
ḫ. 102b/10

ḥikmet : bilgelik, hakimlik [Ar.]
ḥ.+ i 055a/12
ḥ.+ in 067a/2
ḥ. 007b/8

ḫilāf : ihtilaf [Ar.]
ḫ. 032b/1

ḫilāfet : halifelik [Ar.]
ḫ. 064a/15

ḫilʿat : süslü elbise, kaftan [Ar.]
ḫ.+ ı 104b/12
ḫ.+ lar 101b/10
ḫ. 029a/9, 050a/3, 051a/16, 053b/12, 065a/1, 077a/9, 077a/11, 089b/3, 095b/9, 100a/9, 102a/10, 103b/15

ḥīle : Birini aldatmak, yanıltmak, kandırmak için yapılan düzen, oyun [Ar.]
ḥ.+ sini 035b/12
ḥ. 002a/13, 002b/14, 003b/12, 073a/6, 018b/2, 104b/11, 104b/16, 106a/4

hīlebāz : hile yapan [Ar.]
h. 047b/7

ḥilekār : hile yapan, hileci [Ar.]
ḥ. 011b/9

himmet : yardım [Ar.]
h. 026b/14, 086a/10

Hind : öz. is. [Ar.]

h.+ e 035b/14

Hindī : Hintli [Ar.]
h. 028b/8, 028b/14

Hindū : Hindistan halkından olan [Far]
h.+ yı 065a/3

ḥirāset : koruma, savunma [Ar.]
ḥ. 039a/16, 041a/14

ḥisāb : hesap [Ar.]
ḥ.+ ı 010a/1, 028b/1, 079b/1, 084b/4, 093a/2, 105a/15

ḥisān : seçkin kişiler [Ar.]
ḥ. 102a/10

Ḥisān ibni Temīm : öz. is. [Ar.]
ḥ. 046a/6, 046a/15

ḥişār : kuşatma, etrafını çevirme, muhasara etme [Ar.]
ḥ.+ umdur 006b/4
ḥ. 005a/4

ḥişşe : bir olaydan veya olay anlatımından çıkarılan öğüt [Ar.]
ḥ. 001a/3

Ḥīt : öz. is. [Ar.]
ḥ.+ den 006b/7
ḥ.+ i 026a/10
ḥ. 006b/6, 026a/9, 027a/4, 041a/14, 047a/2

Ḥīt-i Mümtāz : öz. is. [Ar.]
ḥ. 006b/5, 059a/4

hiyām : susamışlar [Ar.]
h. 038a/6

ḫoca : usta, üstat [Far.]
ḫ.+ ya 054b/1
ḫ. 001a/8, 052a/15, 054b/1, 054b/9, 057b/12, 102b/7, 102b/12, 102b/14

2. : öz. is. [Far.]
ḫ. 056b/7, 056b/9, 056b/10

Ḫoca Faḫrüddīn : öz. is. [Ar.]
ḫ. 056a/15

Ḫoca Muḥammed : öz. is. [Ar.]
ḫ. 001a/5, 001b/3

horla - : horlamak [T.]
h.- rıdı 032a/17

Ḫorosān : öz. is. [Far.]
ḫ.+ a 006b/1, 007a/7, 007a/8, 007b/12, 007b/17, 015a/5
ḫ.+ da 006b/2
ḫ.+ ı 007a/3, 008a/9, 010a/17, 016a/1, 075a/16
ḫ.+ ī 025a/16
ḫ. 013b/7, 019b/2, 027b/4, 048a/4

ḫoş : **1.** : bununla birlikte, buna rağmen, zaten [Far.]
ḫ. 004b/7, 015b/10, 022b/6, 028b/16, 034b/3, 044a/9, 058a/4, 062a/6, 068b/5, 074a/11, 074a/12, 074b/3, 075b/2, 077a/10, 085b/3, 090a/4, 093a/13, 094a/16, 094b/11, 095a/2, 095a/4, 095a/7, 098a/6, 100a/9, 101b/9, 101b/13, 103b/5

2. : duyguları okşayan, beğenilen [Far.]
ḫ.+ larına 102b/2

Ḫoten : öz. is. [Ar.]
ḫ. 001a/7

hū : Allah [Ar.]
h. 023a/8, 059b/13, 081a/7, 089b/7, 093a/7, 094a/16, 098a/5

ḫū : huy, ahlak [Far.]
ḫ. 059b/12, 089b/4, 093a/15, 094b/10

ḫūb : güzel, fevkalade [Far.]
ḫ. 025b/16, 052b/8, 060a/2

ḫūbān : güzeller, iyiler [Far.]
ḫ.+ ı 061a/7, 078a/12

ḫūd : miğfer, zırh başlık [Far.]
ḫ. 011b/10

Ḥūr Bānū : öz. is. [Ar.]
ḥ.+ yı 037b/1

Ḥūr-i Bānū : öz. is. [Ar.]
ḥ.+ yı 037b/12

Ḫudā : Allah [Far.]
ḫ.+ ya 042a/13, 042b/15
ḫ. 006b/17, 011a/13, 025a/6, 028a/2, 031a/1, 039b/14, 046b/16, 058a/9, 064b/12, 072b/5, 075b/8, 093a/6, 093b/15, 102a/1, 107a/13

ḫudāvend : Allah [Far.]
ḫ. 021a/2

ḫudāvendā : Allah [Far.]
ḫ. 020b/18

ḫuddām : hizmetçiler, hademeler [Ar.]
ḫ.+ ı 097b/14

ḥuḳūḳ : haklar [Ar.]
ḥ.+ um 027a/15

ḫulf : sözünde durmama [Ar.]
ḫ. 103b/11

humām : himmeti çok, gayretli kimse [Ar.]
h. 037b/4, 093a/16

ḫūn : kan [Far.]
ḫ.+ lar 105a/7
ḫ. 019b/10, 032a/12, 033b/13, 070a/8

ḫūr : Güneş [Far.]
ḫ. 005a/16, 006a/13, 014a/8, 015a/3, 015b/13, 016a/6, 034a/12, 035a/5, 035b/6, 054a/14, 056a/10, 064b/5, 066a/10, 071b/10, 081a/12, 082a/15, 082b/11, 090a/2, 091b/8, 096a/8, 100b/6, 100b/9, 101a/8

ḥūr : güzel kızlar [Ar.]
ḥ. 107a/12

ḫūrd : kırık, parça [Far.]
ḫ.+ anıŋ 075a/16
ḫ.+ ınuŋ 025a/16
ḫ. 005b/13, 006a/2, 006a/10, 009a/11, 012b/8, 017b/4, 018b/17, 020a/4, 023a/7, 026a/6, 026b/10, 030b/12, 033b/4034a/4, 034b/12, 043a/11, 071a/15, 076a/9, 076b/2, 076b/13, 077b/9, 081b/9, 081b/13, 096b/8, 103a/8, 106b/14

hūrī : cennet kızı [Ar.]
h.+ si 055a/2

ḫurūc : çıkış, ayaklanma [Ar.]
ḫ.+ a 080a/5
ḫ.+ ımuzı 021a/16
ḫ. 003a/3, 007a/12, 020a/3, 020a/7, 039b/12, 047a/16, 055a/16, 070a/15, 078b/10, 078b/14, 080a/8, 089b/4, 096a/10

ḫurūş : coşku, coşma [Far.]
ḫ.+ a 031a/9
ḫ. 005b/16

ḥusām : keskin kılıç [Ar.]
ḥ. 037b/13, 070a/14

Ḫusrev : öz. is. [Far.]
ḫ.+ i 053a/9, 053a/15, 053b/11, 053b/14, 054b/11
ḫ.+ üŋ 054b/6, 054b/10
ḫ. 035b/14, 054b/2, 054b/3, 054b/7

ḫusrevī : hükümdarlık, padişahlık [Far.]
ḫ. 065a/3

Ḫusrev-i Bālā : öz. is. [Far.]
ḫ. 053a/16, 053a/17, 053b/9, 053b/15, 054a/7, 054a/8, 054a/17

ḥuṣūl : meydana çıkma, oluşum [Ar.]
ḥ.+ a 038b/2

hūş : akıl, fikir [Far.]
h. 021a/15, 073b/7

ḫuṭbe : Cuma ve bayram namazlarında camilerde minberde verilen öğüt ve edilen dua. [Ar.]
ḫ. 038b/10, 043b/6

hūy - : haykırma, bağırma anlatan kök

[T.]
h.- ından 100b/2

hūy-ı hāy : mutlu ve sevinçli olanların şamatası [Far.]
h. 016a/9, 024a/10, 063b/16

Ḫūzendī : öz. is. [Ar.]
ḫ. 001a/5

ḥużūr : makam [Ar.]
ḥ.+ a 028b/3, 044b/4, 074b/10, 074b/13, 075a/2, 090a/9
ḥ.+ ında 090a/7

Hübel : İslamlık öncesi Arapların, Kâbe'de bulundurdukları putlardan birinin adı [Ar.]
h. 071b/12, 101b/4

hücūm : saldırma, saldırı [Ar.]
h. 012a/9, 012a/13, 014a/5, 017a/12, 020a/8, 024b/7, 035a/7, 047a/3, 054a/13, 056a/5, 060a/11, 069a/9, 087b/5, 089b/10, 100b/10

hüdā : doğru yol, hidayet [Ar.]
h. 030b/11, 069b/14

ḥüküm : hakim olma, hüküm, yargı [Ar.]
ḥ.+ inde 067b/11
h. 035b/9, 095a/10

hümā : iki kişinin yerini tutan kişi zamiri [Ar.]
h. 030b/13, 043b/14, 069b/5, 069b/15

hümām : himmeti çok, gayretli kimse [Ar.]
h. 007b/9, 007b/12, 012a/7, 069a/1

hümāyūn : hükümdar ve padişahla ilgili [Far.]
h. 058a/2

hüner : beceriklilik, ustalık [Far.]
h.+ i 053a/15
h.+ üŋ 012b/17
h. 010a/11, 019b/11, 026b/8, 034b/9, 037a/15, 042a/14, 048a/14, 052b/4, 064b/16, 076b/6, 078b/5, 080a/15, 085b/1, 086a/9, 087a/1, 091a/4, 092b/1, 099b/4, 099b/5, 106a/3, 106a/11

ḥürmet : saygı, itibar etme [Ar.]
ḥ.+ i 107a/14, 107a/15

ḫürrem : gönül açıcı, güler yüzlü [Far.]
ḫ. 057a/2, 057a/7

Ḫüseyn : öz. is. [Ar.]
ḥ. 058a/16, 098a/7

ḥüsn : iyi, güzel [Ar.]
ḥ.+ i 064b/13
ḥ. 057b/3

ḥüsnā : çok güzel, en güzel [Ar.]
ḥ. 054b/13, 103b/14, 106a/12, 106b/3

ḫüsr : zarar, kayıp [Ar.]
ḫ. 058a/5

ḫüsrān : zarar, kayıp [Ar.]
ḫ.+ a 041b/1, 083b/7, 083b/11, 087a/8
ḫ.+ ı 004a/6, 026b/17, 061a/13, 077b/8, 078b/15

Ḫüsrev-i Bālā : öz. is. [Far.]
ḫ. 053b/4, 061a/7

hüvallāhullezī : O, kendisinden başka hiçbir ilah olmayan Allah'tır. [Ar.]
h. 086b/10

Hüveşnüŋ Şāh : öz. is. [T.]
h. 084b/7

hüve'l-āḫir : Allah, sondur. [T.]
h. 086b/9

hüve'l-aʿlā : Allah, en yücedir. [Ar.]
h. 086b/9

hüve'l-evvel : O Allah, ilktir. [Ar.]
h. 086b/9

hüve'l-ḥayyu : Allah her şeye hayat verendir. [Ar.]
h. 086b/10

hüve'ẓ-ẓāhir : Allah, alametleri açıkca belli olandır. [T.]
h. 086b/9

-I-

ı - : ek fiil, ek eylem [T.]
ı.- dı 008b/2, 009b/9

ıḳtırān : yaklaşma, yakınlaşma [Ar.]
ı. 103a/1

-ıla : edat [T.]
ı. 003a/17, 003b/7, 008a/12, 010b/7, 011a/10, 012b/6, 018a/1, 018b/15, 019b/11, 026b/4, 026b/5, 024a/1, 025a/1, 030a/6, 032a/1, 035a/14, 036b/7, 043a/10, 043b/12, 045a/4, 048b/16, 050a/10, 051a/6, 052a/15, 053a/10, 054a/5, 054b/2, 057a/11, 057b/9, 058b/11, 058b/12, 061b/11, 062b/1, 070b/1, 072b/7, 075b/3, 081b/12, 087a/5, 087b/13, 087b/16, 088b/6, 088b/16, 089b/8, 094b/7, 094b/16, 095b/3, 097a/3, 101b/6, 102b/4, 104a/11, 104b/10, 104b/15, 105a/1, 106b/11, 107a/11

2. : bağlaç [T.]
ı. 049b/13, 064a/5, 078a/17, 087b/13, 095b/4

ılġa - : atlı saldırı, hücum [T.]
ı.- r 011a/8, 058b/11

ıraġ : ırak, uzak [T.]
ı.+ a 072b/15
ı. 043b/13, 097a/7

ıraḳ : uzak [T.]
ı.+ dan 102b/5
ı. 068b/10

ʿ**ırḳ** : ırk, asıl [Ar.]
ʿı.+ ını 068a/15

ʿ**ırż** : namus, iffet [Ar.]
ʿı.+ ımuzı 054a/3

Işfahān : öz. is. [Ar.]
ı.+ da 004b/11

ışġā : dinleme [Ar.]
ı. 083a/2

ışmarla - : vermek, emanet etmek [T.]
ı.- dum 051a/3

ʿ**ışḳ** : aşk [Ar.]
ʿı.+ ına 064b/6, 090b/3
ʿı.+ ınuŋ 055a/4
ʿı.+ um 055a/6
ʿı.+ ıla 058b/14
ʿı. 008a/12, 018b/15, 036b/7, 107a/15

ıyār : salatalık [Far.]
ı. 028a/2

ʿ**ıẓām** : irilik, büyüklük [Ar.]
ʿ. 037b/17

ıżṭırāb : ağrı ve acı veren durum [Ar.]
ı. 037a/3

ıżṭırār : mecburiyet, çaresizlik [Ar.]
ı. 034b/1

-İ-

i - : ek fiil, ek eylem [T.]
i.- di 004b/15, 005a/2, 005b/3, 006a/9, 006a/10, 007a/14, 008a/16, 008b/9, 011b/9, 014a/7, 014a/8, 015b/14, 015b/15, 017a/8, 019a/2, 019b/5, 021b/8, 021b/14, 023b/14, 025b/16, 026a/9, 026b/9, 027a/17, 027b/1, 027b/2, 027b/7, 027b/8, 030a/12, 031b/2, 032a/8, 033a/13, 034b/14, 035a/3, 035a/6, 035b/2, 035b/13, 039b/6, 041a/14, 041b/9, 043a/1, 043a/3, 045a/7, 045a/9, 046b/7, 046b/8, 047a/12, 049a/3, 049a/8, 050a/16, 050b/8, 051a/4, 051b/4, 053a/4, 057a/14, 059a/8, 059a/9, 059b/17, 060a/1, 061a/3, 061a/6, 061a/16, 061b/3, 062a/11, 062b/17, 063a/10, 063b/13, 064b/1, 065b/9, 066a/5, 066a/6, 067a/1, 067a/5, 067b/11, 070a/10, 070a/12,

070b/4, 071b/16, 079b/8, 081a/16, 081b/10, 082b/13, 085a/3, 087a/3, 087b/4, 088a/4, 088b/13, 089a/13, 090a/1, 090a/4, 090b/12, 091a/1, 091b/3, 093a/3, 095a/1, 096a/4, 096a/12, 097a/2, 097b/1, 097b/2, 097b/13, 098a/10, 098b/12, 099b/2, 099b/8, 100b/4, 101b/4, 101b/7, 102a/1, 104a/3, 104a/7, 105b/16

i.- diler 008b/11, 104b/11

i.- düm 006b/16, 070a/9, 084b/7, 084b/8, 085a/2

i.- miş 011b/7, 011b/9, 035a/16, 058a/13, 060b/2, 068b/12, 072b/7, 074a/14, 083a/9, 092a/14, 094a/8, 094b/1, 098a/14, 100b/9, 101b/14, 101b/16, 102b/5, 106b/3

iʿāne : yardım [Ar.]

i. 024b/4, 036a/13

ʿ**ibādet** : Allah'a yönelen saygı davranışı, tapınma, ibadet [Ar.]

ʿi. 002b/4, 002b/12, 021b/8, 068a/9, 089b/4

ibḳā : yerinde ve önceki durumda bırakma [Ar.]

i. 104a/6

iblīs : şeytan [Ar.]

i. 026a/17

ibn : oğul, erkek evlat [Ar.]

i. 006b/17, 058a/9, 064b/12, 075b/8

İbni Behzād : öz. is. [Far.]

i. 062a/13

İbni Ebā Müslim : öz. is. [Ar.]

i. 057b/2, 057b/3, 061a/8, 066b/7

İbni Mervān : öz. is. [Ar.]

i.+ a 047b/5, 050b/13

i.+ ı 046a/1, 082b/14, 082b/15, 095b/4, 105a/2

i.+ uŋ 044b/8

i. 038b/10, 045a/15, 063a/17, 064a/16

İbni Müslim : öz. is. [Ar.]

i. 057b/13

İbni Ḥīt : öz. is. [Ar.]

i. 045a/14

İbni Ḳızıl Arslan : öz. is. [T.]

i. 094b/3

İbni Lünk : öz. is. [Ar.]

i.+ üŋ 066a/16

İbn Mervān : öz. is. [Ar.]

i.+ ı 098b/10

İbrāhim : mezar [Ar]

i. 068b/2

ibrām : üstüne düşme, zorlama [Ar.]

i.+ ı 097b/14

i. 002b/1, 104b/12

ʿ**ibret** : yanlış ve kötü olaylardan alınacak uyarıcı, öğretici ders [Ar.]

ʿi.+ ü 064b/10

ʿi. 001a/3, 064b/11, 086b/3, 090b/6

ʿ**ibreten** : başkalarına ders olması için [Ar.]

ʿi. 031b/1

ibrī : iğnesi olan, ibreli [Ar.]

i. 036b/2

ibtiyāʿ : satın alma [Ar.]

i. 051b/10

ii.

ibtiyās : güzel işler yapmak için karar almak (?) [Ar.]

i. 002a/7

īcāb : gerekme, gerek [Ar.]

ī. 064a/9

icdā : hediye vermek [Ar.]

i. 105b/17

icrā : yerine getirmek [Ar.]

i. 001a/13, 106a/6

ictimāʿ : toplanma, toplantı [Ar.]
i.+ ı 102a/11

ictinās : benzemek ? [Ar.]
i. 002a/17

ictiyās : isteyerek yapmak, istemek ? [Ar.]
i. 002a/6

iç : iç, dâhil [T.]
i.+ erdiler 066a/12
i.+ erü 028b/13, 029b/12, 101b/13, 105a/5
i.+ i 005b/15, 006a/9, 013b/7, 038b/9, 089b/11, 089b/12
i.+ inden 013b/14, 026a/17, 030b/11, 061a/3, 064a/7
i.+ ine 010a/3, 012a/10, 013a/6, 013b/9, 014b/14, 044a/9, 053a/6, 057a/17, 082b/6, 099a/7, 102a/16
i.+ lerinde 011b/7, 024a/14, 033a/9, 070a/4, 082a/12, 082b/9, 099a/11, 099a/12, 100b/9, 103a/9
i.+ lerinden 023b/17
i. 075b/2

iç- : içmek [T.]
i.- erdiler 066b/15
i.- ildi 098a/6

içerü : içeri [T.]
i. 102a/17

içinde : ortamda, ortamında [T.]
i. 005a/15, 006a/11, 017b/9, 018a/7, 020b/2, 044a/1, 044a/5, 044b/1, 055b/9, 098a/15, 101b/17

içre : içerisinde, içinde [T.]
i. 010b/2, 043b/16, 047a/12, 052a/16, 069a/3, 081a/6, 086a/7, 091b/16, 098b/9, 106a/12

içün : sebepten, sebebiyle [T.]
i. 002a/15, 005b/3, 012b/15, 027b/2, 030a/5, 038b/1, 044b/5, 049a/7, 049b/17, 051b/2, 057b/2, 063a/2, 068a/12, 072a/6, 072a/7, 072a/10, 082a/6, 086a/13, 095a/16, 095b/6, 098a/17, 099b/3, 107a/6, 107a/14

içür - : içirmek [T.]
i.- diler 045b/4
i.+ üp 102b/3

id - : yapmak, etmek [T.]
i.- e 001a/13, 003a/11, 006b/5, 016b/4, 019b/14, 020b/18, 021a/12, 034a/12, 034a/13, 034b/2, 045b/3, 057b/1, 059a/7, 062a/10, 068a/5, 071b/15, 072a/3, 072b/11, 073a/6, 076b/14, 084b/16, 100b/11
i.- eler 024b/17, 061b/15, 093b/7
i.- elüm 001a/3, 018b/14, 021b/16, 025b/3, 025b/4, 035a/4, 043b/11, 045a/10, 046a/4, 046a/7, 046a/8, 051a/17, 054a/4, 062b/16, 072a/7, 074a/6, 086b/11, 086b/12, 087b/15, 087b/16, 093b/6, 098b/1, 100a/10
i.- em 002a/5, 002b/2, 002b/5, 006b/3, 011a/12, 019b/15, 022a/3, 029a/4, 048a/7, 061a/9, 073a/13, 077b/5, 082a/4, 085b/2, 095b/5, 102a/8
i.- emedüm 055a/17
i.- emezdi 099a/3
i.- emezse 102b/15
i.- en 001b/4, 010a/2, 010a/9, 040b/4, 080b/5, 095a/10
i.- er 002a/2, 003a/8, 003a/16, 003b/11, 005b/17, 006a/7, 006a/10, 008a/16, 008b/16, 012a/10, 012b/3, 019b/16, 020a/6, 020a/9, 021a/7, 022a/4, 023a/3, 023a/16, 023b/6, 026a/9, 026b/11, 026b/12, 029a/1, 031a/9, 031b/3, 032a/14, 032b/9, 034b/13, 037b/16, 038a/2, 039b/4, 040a/14, 040b/5, 040b/15, 043b/1, 044a/8, 047a/7, 050b/4, 051b/4, 052b/1, 052b/11, 052b/15, 053a/16, 059a/11, 061b/11, 061b/13, 062a/4, 062a/5, 064a/9, 067b/1, 068b/10, 070a/2, 070a/9, 072b/5, 075a/4, 077a/16, 077b/7, 077b/10, 078a/4, 078a/16, 083a/11, 084b/3, 090a/16, 092b/14, 098a/14, 098a/16, 099b/10, 101b/17, 102b/10, 103b/13, 104b/6, 105a/2
i.- erdi 002b/13, 004a/8, 004b/14, 011b/2, 024b/9, 028a/15, 032a/4, 036b/7, 038b/14, 039a/2, 044a/8, 044a/10, 047a/10, 048b/9, 049a/13, 055a/16, 070b/16, 071b/16, 081b/8, 097b/5

i.- erdiler 066a/12, 066b/15

i.- erdük 034a/16

i.- erdüm 038b/1, 038b/16

i.- erem 002a/10, 026a/2, 032b/10, 032b/11, 035b/9, 039a/1, 085a/2, 096b/14, 099a/15

i.- eridi 022a/12, 085a/6, 089b/4, 097a/2, 099a/4, 100b/4, 100b/5

i.- eriken 041a/4

i.- erken 009a/14, 017a/2, 017a/3, 017b/5, 017b/13, 017b/14, 035a/15, 043a/6, 051b/10, 069b/5, 069b/6, 071a/1, 071a/7, 072b/13, 074a/7, 075b/6, 078a/7, 103b/1

i.- erler 001b/14, 003a/13, 003b/5, 008b/17, 011a/14, 011b/3, 016b/16, 019b/6, 021b/10, 026a/7, 026a/14, 030b/1, 040a/12, 040a/16, 044a/17, 047a/5, 051b/14, 053a/3, 055a/9, 061b/8, 061b/9, 062b/15, 077b/10, 078a/13, 078a/17, 079b/3, 104a/15

i.- erlerdi 040b/5

i.- erlerse 104b/16

i.- erse 054a/4, 102b/13, 102b/14

i.- ersen 032b/10

i.- ersin 003a/8, 060b/15, 068a/14, 068a/15, 103b/7

i.- ersiz 026a/8

i.- ersün 003a/9

i.- ersüz 053a/12

i.- erüm 084b/8

i.- erüz 030a/10, 034b/7, 046a/1, 046a/9, 048a/9, 068a/5, 072a/8, 075b/15, 082a/6, 090b/15, 101b/11

i.- esin 029b/4, 034a/16, 041b/5, 055b/11, 076b/7, 082b/14, 106a/2

i.- esiz 006a/3, 008a/11, 011b/13, 011b/14, 018a/3, 019a/10, 020b/8, 021a/15, 024b/4, 025a/10, 035a/9, 039a/16, 069a/9, 073a/16, 090a/16

i.- esün 008a/5, 088b/14, 089a/17, 090a/1

i.- evüz 069a/7

i.- eydüm 018b/12

i.- eyüm 002a/9, 003b/17, 006b/2, 008a/8, 016b/2, 016b/3, 048a/3, 065a/16, 089a/15, 090a/8, 103b/8

i.- eyür 084b/16

i.- ince 006a/7

i.- üben 004b/15, 023b/13, 026a/7, 035a/13, 038b/7, 039b/6, 045a/2, 048a/3, 050a/11, 058b/5, 074a/2, 103a/16

i.- üŋ 004a/5, 006a/4, 018b/6, 020b/1, 055b/1, 060b/3, 065b/6, 074b/12, 075b/7, 088b/7, 088b/11, 090a/10, 095a/12, 096b/12, 096b/14, 097a/13, 101b/6, 104a/2

i.- ün 025b/3

i.- üp 001a/11, 001b/1, 001b/9, 001b/10, 002a/3, 002b/8, 003a/3, 003b/6, 003b/11, 003b/16, 005a/4, 005a/15, 006a/2, 006b/13, 008b/4, 008b/10, 009b/4, 009b/6, 011a/8, 011b/3, 012b/11, 013a/16, 013b/1, 013b/3, 013b/8, 014a/4, 014a/5, 014a/13, 014a/15, 016a/1, 016a/3, 017a/4, 017a/15, 017b/6, 017b/15, 018b/10, 020a/3, 021b/1, 021b/7, 022a/7, 022b/8, 024b/7, 024b/8, 025b/6, 025b/9, 026b/8, 027a/5, 027a/8, 029b/5, 030b/6, 030b/11, 032a/13, 033a/16, 033b/4, 034a/9, 034b/3, 034b/15, 037a/14, 037a/15, 037b/1, 037b/13, 038a/1, 038a/12, 039a/6, 039b/9, 039b/11, 039b/16, 040a/17, 041a/3, 041a/11, 041b/6, 041b/10, 044a/10, 044b/16, 045a/16, 045b/13, 046b/14, 047a/1, 047a/6, 048b/8, 048b/9, 049a/5, 049b/8, 049b/12, 050a/1, 050b/9, 052a/15, 052b/1, 052b/2,

052b/7, 052b/9, 053a/11, 053a/13, 053b/8, 057a/3, 058b/5, 058b/13, 059a/6, 059a/12,

060a/13, 060b/1, 061a/9, 061b/4, 061b/11, 062a/1, 062a/6, 064a/6, 064a/8, 067b/3,

067b/15, 068a/3, 069b/2, 071b/8, 074a/7, 074b/6, 074b/10, 077b/7, 078a/13, 079b/9,

080a/8, 080a/13, 080b/3, 080b/12, 082a/14, 082b/4, 082b/10, 082b/16, 086b/2, 086b/14,

087a/3, 089b/8, 089b/15, 091b/2, 093a/5, 093b/1, 093b/5, 093b/8, 094b/13, 097a/5,

097a/13, 097b/6, 098a/9, 099a/7, 101a/15, 102a/6, 102a/10, 102b/4, 103a/1, 103a/5,

103a/6, 103a/7, 103b/15, 104b/12, 106a/4, 106b/12, 107a/1, 107a/2

idāne : borç verme, ödünç verme [Ar.]

i. 043b/6

idrāk : ulaşma, varma [Ar.]
i.+ e 078a/2
i.+ ı 090b/6

idrar : sidik [Ar.]
i. 020a/6

īfā : bir işi yapma [Ar.]
ī. 103b/10

ifāde : ifade, anlatım [Ar.]
i. 057b/15

ifākat : hastalıktan kurtulma, iyileşme [Ar.]
i. 013b/8

ifnā : yok etme, ortadan kaldırma [Ar.]
i. 104a/12

ʿ**ifrīt** : çok kötü ve zararlı kimse [Ar.]
ʿ.+ e 067a/8
ʿ. 036b/6, 042b/2, 058a/6, 061a/4, 075a/3

iġāre : teşvik etme [Ar.]
i. 001a/12, 039b/13

igen : çok, pek fazla, daha ziyade [T.]
i. 025b/12, 050b/4, 051b/10, 104a/8

iġtinām : ganimet olarak alma, yağma [Ar.]
i. 038a/10

iġtirār : gururlanma, böbürlenme [Ar.]
i. 095b/9

iġvā : yolunu şaşırtma, kışkırtma [Ar.]
i. 004a/8

iḥāṭa : kuşatma [Ar.]
i. 059b/10, 062b/8, 072a/2, 078a/8

iḫfā : gizleme, saklama [Ar.]
i. 004a/10, 104b/1

iḫrāc : çıkarma, dışarıya atma [Ar.]
i. 002b/15, 047a/10

iḥṣā : sayılma [Ar.]
i. 084b/4, 105a/15

iḥsān : iyilik yapma, iyilikte bulunma [Ar.]
i.+ a 002a/17
i.+ ı 061b/11, 086b/11
i. 002a/9, 019b/15, 048a/3, 052b/1, 053b/14, 064a/13, 065a/16, 077a/11, 088b/2, 092b/12, 096a/1, 103b/15

iḫtibās : kapanma, kapanıp kalma [Ar.]
i. 002b/4

iḫtirām : saygı gösterme, hürmet [Ar.]
i. 038a/5

iḫtiṣār : sözü kısa tutma [Ar.]
i. 107a/2

iḫtiyār : seçme, tercih etme [Ar.]
i.+ ı 017b/10
i. 006b/3, 083a/5, 095b/12, 100a/12, 104a/14

iḫvān : samimi dostlar [Ar.]
i.+ a 052b/4, 053b/2
i.+ ınıŋ 068b/3
i. 052a/16, 053a/6, 057b/9, 104b/13, 107a/4

iḥyā : canlandırma, hayat verme [Ar.]
i. 004b/15

iḳām : meydana koyma, ortaya koyma [T.]
i.+ ātı 096b/14

iḳāme : ayağa kaldırma, ayakta durdurma [Ar.]
i. 044a/11

īḳān : inanma [Ar.]
ī. 053b/5

iḳbāl : yüksek bir mevkiye ve duruma erişmiş olma [Ar.]

i.+ e 034b/1
i.+ ına 104a/17
i.+ imüz 007a/12
i.+ ine 003b/1, 037a/1, 046a/13, 105a/1

iḳdām : sürekli çalışma, çaba gösterme [Ar.]
i.+ ı 086a/10
i. 088a/4

iken : esnasında, -diği zaman[T.]
i. 001a/5, 001a/6, 003b/10, 006a/15, 009b/6, 013b/11, 016b/16, 020b/2, 020b/16, 026a/5, 031a/7, 035a/5, 037b/17, 039b/10, 040b/5, 041b/11, 044b/1, 059b/14, 060a/10, 064a/11, 064a/12, 066a/13, 069b/1, 077a/13, 078b/4, 079b/4, 079b/14, 082a/3, 082a/8, 082a/14, 082a/16, 082b/1, 083a/7, 089a/15, 096a/3, 098a/15, 100a/10, 100b/12, 102a/6, 105a/14, 105b/3, 105b/13

iki : sayı [T.]
i.+ si 001b/1, 015b/6, 023a/17, 027a/2, 031b/14, 033a/13, 033a/15, 043a/3, 043a/4, 049a/9, 049a/13, 052b/14, 054b/12, 057b/12, 087a/11, 087b/13, 088a/17, 091a/6, 091a/12, 098b/11, 105a/3
i.+ sine 053b/1, 077a/10
i.+ sinüŋ 042b/13
i. 001a/10, 001a/15, 006a/11, 006a/12, 008b/7, 008b/15, 010a/5, 010b/11, 010b/15, 013a/7, 013a/9, 014a/3, 014b/11, 014b/13, 015a/17, 015b/5, 016a/10, 016a/13, 017a/9, 017a/11, 017b/5, 017b/17, 019a/3, 019b/8, 019b/15, 021b/13, 022a/15, 023a/6, 023a/16, 023b/5, 023b/12, 025b/13, 026a/7, 026a/15, 026b/12, 027a/3, 028a/2, 028a/5, 028a/6, 028a/10, 028b/2, 030b/1, 031a/13, 031b/15, 032a/2, 032b/4, 035a/1, 037a/12, 037b/11, 037b/13, 038a/2, 038a/6, 038b/7, 040b/15, 040b/16, 041a/7, 042a/1, 042a/7, 042a/10, 042b/14, 042b/16, 043a/1, 043b/14, 044b/2, 044b/6, 045a/14, 045b/11, 047a/2, 047a/3, 048a/13, 048b/2, 048b/5, 049a/6, 049a/13, 049b/2, 049b/15, 050a/5, 050a/6, 051a/1, 051b/15, 052a/3, 052b/16, 053a/5, 053b/11, 058a/1, 059a/17, 060a/2, 061a/6, 062a/5, 062b/3, 064b/9, 065a/8, 066b/6, 067a/12, 067b/7, 069b/12, 070b/3, 070b/7, 070b/13, 070b/15, 071a/2, 071a/5, 071a/11, 071a/15, 072b/11, 072b/12, 073b/2, 074b/14, 075b/16, 076a/1, 077a/3, 077a/13, 077b/5, 077b/14, 077b/15, 078a/2, 078a/5, 078b/1, 079a/3, 079a/6, 079a/7, 079a/11, 079a/14, 080a/12, 080a/13, 080a/16, 080b/6, 080b/7, 080b/8, 080b/16, 081a/13, 081b/1, 081b/5, 082b/7, 083a/10, 083a/11, 084a/16, 085b/12, 086b/15, 087a/3, 087a/7, 087a/14, 087b/7, 087b/10, 088a/2, 088a/5, 090b/16, 092b/2, 094a/2, 094a/3, 095b/1, 096a/16, 097b/2, 097b/15, 098b/9, 098b/15, 099b/10, 099b/12, 099b/17, 101a/13, 101b/5, 101b/6, 102a/11, 105a/17, 106a/16, 106b/6, 106b/8, 106b/9

iki biŋ : sayı [T.]
i. 014b/2, 016a/16, 016b/12, 019b/15, 046a/10, 046a/11, 046a/14, 069a/1

iki yüz : sayı [T.]
i. 005b/6, 015a/5, 027a/10, 047b/3, 052a/10

iki yüz biŋ : sayı [T.]
i. 020b/11, 084b/6

iki yüz elli biŋ : sayı [T.]
i. 069a/6, 069a/14

iki yüz ḳırḳ dört : sayı [T.]
i. 036b/8

iki yüz ḳırk yedi : sayı [T.]
i. 036b/4

iki yüz seksen biŋ : sayı [T.]
i. 068b/15, 100a/15

iki yüz yigirmi dört biŋ : sayı [T.]
i. 020a/8

iḳlim : ülke, diyar [Ar.]
i.+ dendür 084b/13
i.+ e 095a/10
i.+ i 085a/2

ikmāl : kemale erdirme, olgunlaştırma [Ar.]
i. 088b/8

ikrām : konuğu ağırlama, sunulan şey, saygı gösterme [Ar.]
i. 002a/10, 052b/1, 088b/1, 101b/6, 102a/10, 104b/12

iḳrār : kabul, tasdik [Ar.]
i.+ da 103b/12
i. 032b/9, 032b/10

iḳtibās : ödünç alma, alıntı [Ar.]
i. 002a/12

iḳtidār : kudret, kuvvet [Ar.]
i. 096a/11

iḳtiḥām : Bir şeyin üzerine saldırma, atılma [Ar.]
i. 037b/6

il : vilayet [T.]
i.+ lerine 039a/17
i.+ leriŋüze 039a/16
i. 036a/16, 039a/17

ilāh : Allah [Ar.]
i. 107a/14

ilāhī : Allah [Ar.]
i. 086b/8, 107a/10

iʿlān : yayma, duyurma [Ar.]
i.+ ı 097b/12

ilci : elçi, sefir [T.]
i. 104a/10

ile : bağlaç [T.]
i. 001a/1, 001a/4, 001a/7, 001b/8, 001b/9, 001b/14, 002a/6, 002a/14, 002b/12, 004a/15, 005a/9, 005a/10, 005b/14, 006a/13, 006b/13, 007a/16, 007b/1, 007b/4, 007b/9, 007b/10, 008a/7, 008a/10, 008a/13, 008a/14, 008b/5, 008b/9, 008b/13, 009a/10, 009a/13, 009a/17, 009b/6, 009b/8, 009b/14, 011a/11, 011b/14, 012a/3, 012a/4, 012a/13, 012b/16, 013b/4, 013b/5, 014a/3, 014a/15, 014b/4, 014b/5, 014b/10, 015b/6, 015b/10, 015b/17, 016a/5, 016b/7, 016b/8, 017a/3, 017a/5, 017a/8, 017a/10, 017a/11, 017a/15, 018a/7, 018a/9, 018b/12, 018b/17, 019a/16, 020b/10, 020b/11, 021a/17, 021b/2, 021b/9, 022a/1, 022a/8, 022b/12, 023a/4, 023a/7, 023a/9, 023b/2, 024a/6, 024a/11, 024b/6, 024b/15, 025a/3, 025a/16, 026a/13, 026b/12, 027a/10, 027a/15, 027b/5, 027b/12, 027b/15, 028a/5, 030a/6, 030a/7, 030b/3, 030b/7, 030b/15, 031a/2, 031b/3, 032b/2, 033a/13, 034a/6, 034a/11, 034b/1, 035a/13, 035b/1, 035b/8, 035b/11, 035b/15, 036a/3, 036a/4, 036a/10, 036b/3, 037a/1, 037a/2, 037a/4, 037a/10, 037a/12, 037b/14, 039b/1, 039b/3, 039b/5, 040a/8, 040a/12, 040a/15, 040b/9, 040b/11, 040b/12, 041a/7, 041a/10, 041a/15, 042b/13, 043a/7, 043b/5, 043b/7, 043b/10, 043b/17, 044a/4, 044a/8, 044a/10, 045a/7, 045a/16, 045b/10, 045b/14, 046a/12, 046b/6, 046b/10, 047a/1, 047a/14, 047b/1, 047b/9, 049a/7, 049a/12, 050a/9, 050a/10, 050a/15, 050b/6, 050b/14, 051b/5, 051b/9, 052a/1, 052b/8, 052b/11, 052b/13, 052b/14, 052b/17, 053a/6, 053b/6, 055a/8, 055a/11, 055b/4, 056a/5, 056a/9, 056b/9, 056b/10, 057b/3, 057b/5, 058a/6, 058a/12, 058a/16, 058b/1, 058b/2, 058b/8, 059a/3, 059a/10, 059a/16, 059b/5, 060a/1, 060a/10, 060a/14, 060b/7, 060b/15, 060b/17, 061a/9, 061b/1, 061b/13, 062a/5, 062a/8, 062b/1, 063a/1, 063a/5, 063a/9, 063a/13, 063a/17, 063b/3, 063b/15, 064a/9, 064a/16, 064b/9, 065b/5, 066a/13, 067a/4, 067b/2, 067b/12, 068a/6, 068a/8, 068b/2, 068b/3, 068b/7, 069a/1, 069b/6, 070a/13, 070a/15, 070b/16, 071b/2, 071b/9, 071b/11, 072a/1, 072b/1, 072b/9, 073a/5, 073a/6, 073a/13, 073a/14, 073b/8, 073b/13, 074a/1, 074a/4, 074a/13, 074a/16, 074b/14, 075a/12, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 075a/16, 075b/15, 076b/9, 077b/7, 077b/10, 077b/13, 078a/9, 078a/15, 078a/17, 078b/16, 079a/12, 079b/4, 079b/6, 079b/9, 079b/15, 080a/7, 080b/14, 080b/16, 080b/17, 081a/1, 081a/8, 081b/2, 082a/5, 082a/11, 083a/1, 083a/11, 083a/12, 083a/13, 083a/14,

083a/15, 083a/16, 083b/2, 083b/9, 083b/10, 083b/14, 083b/15, 084a/1, 084a/4, 084a/5, 084a/6, 084a/7, 084a/8, 084a/9, 084a/10, 084a/11, 084a/12, 084b/3, 085a/7, 085a/18, 085b/1, 085b/9, 085b/14, 086a/6, 087a/4, 087a/11, 087a/14, 087b/3, 087b/7, 088a/1, 088b/12, 089a/3, 089a/6, 089a/7, 089a/12, 089a/13, 089b/3, 089b/11, 089b/12, 089b/14, 090a/1, 090a/9, 090a/12, 091b/5, 091b/16, 092a/4, 092a/18, 092b/9, 092b/16, 092b/18, 093a/1, 093a/9, 093b/10, 093b/12, 094a/16, 094b/2, 094b/17, 095b/2, 095b/7, 095b/8, 095b/13, 096a/6, 096b/7, 097a/16, 097b/10, 097b/11, 097b/12, 098a/5, 098a/14, 098b/2, 098b/4, 098b/6, 098b/8, 099a/15, 099b/10, 100a/13, 100b/2, 100b/7, 101b/8, 102a/8, 102b/14, 102b/15, 103a/13, 103b/5, 103b/9, 104a/1, 104a/13, 104b/1, 104b/6, 104b/16, 105a/13, 105b/5, 105b/7, 106a/2, 106a/3, 106a/4, 106b/3, 106b/11, 106b/12, 107a/1, 107a/2, 107a/4, 107a/9, 107a/11, 107a/12, 107a/13

iled - : iletmek [T.]
i.- eydüŋ 007a/8

ileri : önce, önde [T.]
i. 011b/5, 039a/13, 045a/7, 048b/9

ilerü : önce, önde, ileri [T.]
i. 005a/5, 009a/14, 011b/1, 012b/4, 012b/10, 021b/16, 022b/2, 022b/17, 023a/14, 031b/8, 039a/15, 039b/1, 040a/4, 049a/2, 058a/15, 059a/9, 060a/13, 060b/4, 065b/6, 067a/14, 080b/5, 080b/10, 089a/9, 089a/14, 090a/9, 094a/14, 094b/3, 095a/4, 099b/14

ilet - : iletmek [T.]
i. 063a/7, 102a/12

iletme - : iletmemek [T.]
i.- din 018b/9

ilḳā : bırakma, koyma [Ar.]
i. 003a/15, 004a/10, 040b/3, 052b/13, 061b/2, 105a/10

ʿ**ilm** : ilim [Ar.]
ʿi.+ in 008b/10
ʿi. 024b/15, 051b/9

iltifāt : ilgi gösterme, rağbet etme [Ar.]
i.+ ını 103b/14

iltimās : ayrıcalık ve öncelik tanıma [Ar.]
i. 002b/6

iltiyām : yara için kapanma iyileşme[Ar.]
i. 038a/3

imām : imam [Ar.]
i.+ lara 044b/5
i.+ uŋ 064b/6, 090b/3
i. 007b/9, 007b/12, 007b/13

īmān : inanma, inanç, inanış [Ar.]
ī.+ a 022b/9, 067b/6, 070a/3, 073a/3, 086b/5, 088b/4, 088b/5, 090a/6, 090b/8, 091b/12, 092a/9, 092a/10, 092b/13, 093b/2, 095b/12
ī.+ ı 003a/5, 095b/12
ī. 064a/3, 073a/9, 097a/6, 107a/11

ʿ**imārāt** : aşevleri, imaretler [Ar.]
ʿi. 040a/6

imdād : yardım [Ar.]
i.+ a 050a/1, 058b/4, 078b/16
i.+ ı 042a/9
i.+ ımuza 046b/10
i. 003a/4, 011a/6, 020b/1, 022a/6, 030a/5, 046a/8, 046a/9, 058b/14, 059b/8, 059b/9, 059b/13, 062b/6, 062b/17, 087b/15, 102a/5, 103a/16

imdi : şimdi [T.]
i. 004a/5, 004a/7, 008a/4, 013a/15, 026b/17, 031a/1, 041a/2, 041a/17, 061a/16, 077b/6, 077b/14, 078a/5, 078b/9, 079b/6, 097b/3, 107a/1

imhāl : ek süre tanıma, zaman verme [Ar.]
i. 105a/10

imtiḥān : yoklama, sınav [Ar.]
i. 004a/1, 052b/3, 053a/10, 103a/6

in - : inmek [T.]
i.- di 005b/8, 010b/8, 017a/17, 020a/4, 023a/6, 023b/3, 026a/5, 027a/1, 030b/4, 031a/3, 041a/8, 045b/1, 055b/8, 056a/6, 062b/7, 067a/17, 071a/15, 071b/3, 071b/13, 072a/2, 078a/10, 079a/3, 079a/4, 080b/16, 087a/7, 094a/2, 094a/4, 097b/15
i.- diler 011a/14, 025a/1
i.- erdi 080a/4
i.- üp 002b/7, 011b/13, 027a/5, 031a/13, 080b/17

ʿinād : ayak direme, inat [Ar.]
ʿi. 053a/13, 102a/13

inʿām : bağış ve yardımda bulunma [Ar.]
i.+ ı 061b/11
i. 088b/1, 088b/4, 096a/1

inan - : inanmak [T.]
i.- dı 085b/8, 105a/4
i.+ dursun 104a/11

ʿināyet : lütuf, ihsan [Ar.]
ʿi. 097b/11

incīr : meyve ağacı, meyve [Far.]
i. 001b/4, 002a/4

incizām : kemik kırılması [Ar.]
i. 037a/16

indir - : indirmek [T.]
i.- di 070b/14
i.- e 072a/15
i.- üp 009a/17, 054b/3

indisās : toprağa gömme [Ar.]
i. 002b/10

indür - : indirmek [T.]
i.- di 012b/11, 069b/10, 091a/9
i.- ü 023a/5
i.- üp 008b/12, 014b/15, 022b/15, 030b/11, 034b/12
i.- ür 070b/11

infiṣāl : yerinden ayrılma [Ar.]
i. 072a/6, 072a/14

inġımās : suya dalma [Ar.]
i. 002b/1

inḥilāl : dağılma, bozulma [Ar.]
i. 072a/11, 073a/11

inḥisās : sezinlemek ? [Ar.]
i. 002a/15

inʿidām : ortadan kalkma, yok olma [Ar.]
i. 037b/16

inkār : kabul ve tasdik etmeme [Ar.]
i. 054a/4

iŋle - : inlemek [T.]
i.- di 005a/16, 018b/16, 025b/16, 045a/2, 066a/7, 087a/5, 099a/1
i.- yü 022b/15, 023a/17, 059b/11, 080b/4

inme - : inmemek [T.]
i.- din 077b/12
i.- yüz 058b/16

innemā : içinde [Ar.]
i. 107a/7

inṣāf : merhamet, vicdan [Ar.]
i. 044b/5, 046a/2, 053a/12

insān : insanoğlu, kişi [Ar.]
i.+ a 001b/7
i.+ dan 055a/2
i.+ ı 004a/7, 053a/7, 105a/11
i. 001b/14, 003a/5, 007b/2, 013b/7, 018a/14, 053a/14, 064a/16

inşā : kaleme alma, yazma [Ar.]
i. 105a/8

İnşāʾe Allah : Allah isterse [Ar.]
i.+ u 101a/14
i. 005a/9, 040a/2, 092a/17

inşiyām : dâhil olmak [Ar.]
i. 037b/5

inṭımās : belirsiz olma, kaybolma [Ar.]
i. 002a/5

intifā : ortadan yok olma [Ar.]
i. 044a/11

intihā : son bulma, sona erme [Ar.]
i. 069a/10

intiḫāb : tercih etme, seçme [Ar.]
i. 047a/1, 053b/15, 084b/13

intiḳāl : yer değiştirme, göçme [Ar.]
i. 096b/12

intiḳām : öç alma, intikam [Ar.]
i.+ a 089b/1
i.+ ı 002a/4, 005a/6, 006a/4, 025b/4
i.+ ını 026a/11, 026b/3, 062b/15
i.+ uŋı 073b/13
i. 004b/11, 005a/1, 006a/5, 045a/3, 070a/14, 076a/10, 085a/17, 085a/18

intiẓām : düzgünlük [Ar.]
i. 037a/14

intiẓār : bekleme, gözleme [Ar.]
i. 044b/9, 091b/9, 095b/10

ip : iplik [T.]
i.+ le 006b/11
i.+ ler 031a/14

ir - : ermek, erişmek [T.]
i.- di 001b/7, 003a/4, 003b/2, 006a/1, 012a/2, 012a/11, 017b/15, 020a/3, 020a/11, 025a/7, 025a/12, 025a/14, 027b/4, 029b/6, 029b/7, 030b/4, 030b/14, 033b/12, 040b/7, 040b/16, 040b/17, 041a/1, 041b/4, 043a/6, 043b/17, 051b/7, 054b/9, 055a/9, 057a/10, 060b/7, 063a/2, 065a/14, 069a/11, 072a/1, 072a/2, 072a/16, 074a/8, 074b/1, 077a/6, 078a/3, 078a/10, 078a/12, 078b/16, 082b/8, 083a/13, 084b/1, 087b/9, 091a/2, 092a/18, 092b/15, 092b/18, 093b/8, 097a/4, 097b/3, 101a/11, 103b/16, 106a/17, 107a/8
i.- diler 039a/10, 045b/10, 069a/3
i.- e 003a/12, 020b/1, 062b/5
i.- em 058b/2
i.- erse 034a/13
i.- icek 107a/6
i.- ince 034b/13, 042b/4, 048b/3, 100a/7
i.- iser 046b/3
i.- iş 011a/10
i.- medi 103b/1
i.- mez 078a/2
i.- üp 002a/2, 007b/11, 013a/11, 014a/6, 016b/16, 017a/3, 022a/8, 025a/13, 028b/2, 028b/10, 031a/10, 032a/7, 040b/3, 041b/7, 043b/4, 043b/12, 065b/7, 070a/2, 071a/9, 075a/14, 092b/11, 093a/1, 093b/2, 103b/1

ʿ**irfān** : bilme, anlama, sezme [Ar.]
ʿ.+ ı 003a/1
ʿ. 098a/7

irgür - : tamamlamak, becermek [T.]
i.- medüm 090a/5

iriş - : ermek, erişmek [T.]
i.- di 008b/3, 009a/7, 013a/16, 014a/13, 017b/1, 019b/6, 020b/10, 025a/11, 025a/13, 040a/7, 041b/16, 044a/4, 049b/11, 052b/8, 056b/14, 062a/12, 063a/9, 063b/1, 063b/2, 063b/3, 063b/9, 064b/5, 077b/1, 078a/12, 081a/7, 087a/2, 087a/12, 089b/5, 089b/10, 104b/1, 105a/12, 105b/3, 105b/6, 106a/7
i.- diler 066a/3, 078a/13, 105a/10
i.- düm 020b/8, 025a/14, 043b/15, 060a/4, 062a/13, 079b/6
i.- düŋ 062a/6
i.- e 016b/4, 046b/10, 066b/13
i.- i 039b/10
i.- meye 103b/7
i.- üp 006a/7, 006b/14, 007b/17, 008b/14, 009b/8, 011b/16, 013b/13, 019b/3, 030b/15, 045b/11, 045b/14, 055a/13, 055b/8, 055b/16, 056a/1, 057a/3, 058b/8, 069b/8, 071b/9, 072a/14, 075a/12, 075a/15, 090b/11, 099a/7
i.- ür 065b/15
i.- ürdi 067a/4
i.- ürem 040a/2
i. 011a/7, 057b/8, 058b/4

irsāl : gönderme, yollama [Ar.]
i. 002b/13, 008a/5, 015a/5, 016b/3, 016b/4, 022a/6, 082b/16, 083b/8, 084a/4, 088b/8, 089a/11, 095a/14, 102a/8

irtesi : ertesi gün [T.]
i. 022b/10, 023a/17

irtibās : zor ve perişan bir durumda kalma [Ar.]
i. 002b/8, 002b/12

iṣābet : isabet [Ar.]
i. 055a/16

ʿ**Īsā** : öz. is. [Ar.]
ʿi. 093a/9

īṣāl : ulaştırma, eriştirme [Ar.]
ī. 003b/7, 008b/3

ise : Ek fiil (imek) in şart kipinin üçüncü teklik kişisi. [T.]
i.+ ŋ 003b/17, 023a/1, 038b/3, 095a/2, 102a/12, 103a/6
i.+ n 057b/3
i.+ ŋüz 012b/2, 048a/7
i. 033b/1, 034a/16, 048a/12, 059a/5, 061a/15, 075b/15, 076a/11, 085a/5, 090b/15, 093a/4, 105b/7

İṣfahan : öz. is. [Far.]
i. 048a/4

İsfendiyār : öz. is. [Far.]
i.+ a 092b/14
i.+ ı 092a/11
i. 090b/16, 090b/17, 091b/1, 091b/15, 092a/12, 092a/13

İsfendüyār : öz. is. [Far.]
i. 090b/12

İsḥāḳ : öz. is. [Ar.]
i. 021a/8, 021a/10, 068b/2

İskenderiyye : öz. is. [Ar.]
i.+ den 034a/14

İslām : Müslümanlık, İslamiyet [Ar.]
i.+ a 011b/5, 014b/1, 015b/5, 019b/7, 029b/7, 033b/7, 058b/4, 060a/14, 063b/2, 070a/13, 071a/3, 071b/7, 072b/10, 075b/11, 087b/11, 088a/17, 090b/14, 092b/16, 100b/16, 103a/15, 104b/10
i.+ dan 025b/11, 036a/7, 050b/9, 061b/12
i.+ ı 043b/9, 046a/2, 046b/1, 048b/15, 049b/8, 050a/14, 057b/10, 059b/10, 068a/1, 083a/5, 083b/13, 090a/1, 090a/6, 095a/9, 104b/8
i.+ u 061b/15
i.+ uŋ 004a/3, 040b/3, 073a/8, 097b/2
i. 005a/12, 007b/10, 009b/5, 010a/2, 013a/8, 013a/12, 015b/3, 017a/12, 018b/10, 019a/2, 019a/4, 019b/1, 019b/2, 020a/9, 022b/4, 023a/8, 023b/17, 024a/1, 024b/7, 028a/9, 029b/1, 031a/5, 032b/13, 033a/3, 034a/10, 034b/16, 037b/3, 038a/10, 040a/12, 040b/7, 045b/15, 047a/16, 047b/12, 049b/5, 049b/7, 049b/14, 050b/2, 051b/2, 059b/15, 060a/7, 061a/14, 061b/8, 061b/10, 062b/8, 064b/3, 067b/15, 068a/4, 071a/16, 072a/5, 072a/9, 072b/5, 072b/8, 074a/7, 076a/16, 077b/10, 078a/1, 078b/11, 080a/8, 082a/13, 086b/7, 087b/6, 089b/4, 089b/11, 092a/8, 095a/15, 096a/2, 097a/15, 097b/16, 098a/8, 100a/1, 100a/2, 101a/4, 101a/5, 104b/12

ism : ad [Ar.]
i.+ i 005b/2, 026a/10, 034b/10, 035a/2, 055b/12, 055b/15, 070a/10, 074b/9, 096a/4, 098b/3, 101b/7, 102a/1, 103a/2, 105b/15, 107a/14
i.+ imüz 101b/16
i.+ inde 008b/10, 054b/14, 087a/10, 087a/12, 091a/6, 096b/2
i. 001a/15, 055b/13, 063a/14, 072a/4, 072b/8, 093a/9, 106b/3

İsrāfil : dört büyük melekten biri [Ar.]
i. 106a/8

issi : sahip, malik [T.]
i.+ di 051b/17
i. 023b/14, 027b/3, 030b/13, 037b/5, 041a/2, 042b/5

iste - : istemek [T.]
i.- di 002b/11, 069b/16, 100a/12, 106b/4
i.- diler 099a/14
i.- düğüŋ 056a/7, 068a/13

i.- düm 092a/16
i.- ir 009b/3
i.- r 009b/10, 014a/1, 014a/2, 049a/12, 055a/7, 069a/8, 072a/15
i.- rdi 011b/10, 080a/5
i.- rem 085b/6
i.- ridüm 059a/11
i.- rseŋüz 091b/10
i.- rsün 005b/5
i.- rü 075b/9
i.- yen 019b/12, 048a/15, 076a/3, 082a/4, 096a/5

istīḥāş : yalnızlık hissi [Ar.]
i. 008b/4

istiḳbāl : gelecek zaman, gelecek [Ar.]
i.+ ine 036a/9, 037a/1, 046a/13, 056b/10, 056b/16, 068b/5, 092b/17
i. 061a/2

istīlā : bir ülkeyi ordu gücüyle ele geçirmek [Ar.]
i. 084a/15, 104b/7

istiʿlā : üste çıkma, üstün gelme [Ar.]
i. 104a/15

istimrār : sürüp gitme, süreklilik [Ar.]
i. 019b/16

istinār : aydınlanma, nurlanma [Ar.]
i. 055b/9

istirāḥat : dinlenme [Ar.]
i. 102a/7

istīsār : bir şeyi kendisine ayırma [Ar.]
i. 019b/14

istivā : **1.** : eşitlik, denklik [Ar.]
i. 030a/8

2. : kaplama, örtme [Ar.]
i. 069b/9

istiżā : aydınlanma [Ar.]
i. 104a/17

ʿ**işyān** : itaat etmeme, karşı gelme [Ar.]
ʿi.+ ı 003a/12, 004a/5
ʿi.+ lar 107a/13
ʿi. 068a/7

iş : çalışma, faaliyet [T.]
i.+ de 003a/7
i.+ e 053a/10, 085b/2
i.+ i 004b/7, 008a/3, 011b/8, 011b/9, 018b/9, 022a/2, 055a/13, 056b/4, 056b/13, 064b/17, 069b/8, 089a/12, 098b/4
i.+ imi 044a/13
i.+ imüz 034b/6
i.+ in 008a/15
i.+ ine 004b/17
i.+ ini 010a/14, 010a/16, 076a/11, 096b/5
i.+ üŋ 003b/10, 046b/16
i.+ üŋi 010b/3
i. 035a/4, 048a/9, 101b/11

işāde : seslenme [Ar.]
i. 021b/7

işʿār : haber verme, bildirme [Ar.]
i. 020a/3

işāret : işaret [Ar.]
i. 031a/5, 038b/5, 042b/9, 083b/10, 084a/6, 084a/12, 087b/6, 096b/2

işbu : işte bu, özellikle bu [T.]
i. 002a/6, 038b/2, 043a/13, 055b/4, 055b/7, 060a/9, 067a/1

işid - : duymak, haber almak [T.]
i.- eli 102a/3
i.- en 001a/12, 004b/12, 039a/7, 039b/7
i.- enler 056b/1
i.- esiz 043b/11, 069a/8
i.- üŋ 025b/3
i.- üp 001b/15, 013b/2, 029a/4, 032a/13, 043b/17, 051b/12, 074a/2
i.- ür 031b/7
i.- ürdi 053a/6

işit - : işitmek, duymak, haber almak[T.]
i.- di 001b/5, 003a/1, 004a/16, 010b/1, 010b/6, 010b/14, 016a/3, 018b/7, 019b/16, 022a/11, 022b/9, 029b/5,

035b/10, 041b/4, 043b/3, 044a/3, 044b/16, 048a/13, 052a/16, 055a/11, 055b/1, 056b/1, 056b/5, 063a/3, 063b/13, 064b/15, 066b/4, 067b/10, 070a/7, 072a/12, 072b/6, 073b/14, 077b/4, 078a/7, 079b/9, 089a/14, 090a/12, 093b/5, 094b/16, 099b/15, 102b/11, 103b/11

i.- diler 001b/11, 046b/12, 053a/14, 105a/16

i.- düm 046a/17, 102a/4

i. 002a/1, 002b/14, 006a/14, 007a/7, 032a/14, 067b/10, 096b/9

işle - : işlemek[T.]

i.- diler 024b/14

iştihār : şöhret bulma, ün kazanma [Ar.]

i. 035b/8

iştiyāḳ : özlem, hasret [Ar.]

i.+ ımuz 073a/11

it - : yapmak, etmek [T.]

i.- di 001a/6, 001a/7, 001a/10, 002a/16, 002b/9, 002b/13, 003a/1, 003a/16, 003b/3, 003b/4, 003b/8, 004a/16, 004b/5, 004b/11, 005a/1, 005a/4, 005a/8, 005b/16, 006b/14, 007a/17, 007b/3, 008a/6, 008b/1, 008b/10, 008b/15, 009a/1, 009a/2, 009a/7, 011a/5, 011a/6, 011b/1, 011b/15, 012a/3, 012a/4, 012a/9, 012a/11, 013b/14, 015a/16, 016a/5, 016b/1, 016b/12, 016b/14, 017a/12, 017b/14, 018b/4, 018b/13, 019b/14, 020a/1, 020a/3, 020a/7, 020a/8, 020b/2, 020b/4, 020b/6, 020b/13, 021b/3, 022a/5, 022b/13, 022b/17, 023a/9, 023b/11, 023b/14, 025a/9, 025a/12, 025b/10, 025b/13, 025b/14, 025b/17, 026a/11, 026a/14, 026b/13, 028a/4, 029a/10, 030a/4, 030a/15, 030b/16, 031a/4, 031b/1, 031b/17, 032a/7, 033a/7, 034b/3, 035a/1, 035a/7, 035a/17, 035b/1, 037a/2, 037a/3, 037a/12, 037b/15, 038b/9, 039a/15, 039b/12, 041a/2, 041b/6, 042b/9, 042b/15, 044a/3, 044a/7, 044b/6, 044b/7, 046a/15, 047a/16, 047b/9, 047b/16, 048b/17, 049b/1, 049b/12, 050a/5, 050a/17, 051a/5, 051a/6, 051a/14, 052a/15, 052a/16, 052b/5, 053a/14, 053a/16, 053b/14, 053b/15, 054a/13, 054b/16, 055a/11, 055a/12, 055a/15, 055a/16, 055b/9, 055b/15, 056a/2, 056a/5, 056a/6, 056a/16, 056b/4, 056b/7, 056b/9, 057a/12, 057b/5, 058b/15, 059a/8, 059a/9, 059a/16, 059b/14, 059b/16, 060a/8, 060b/10, 061a/2, 061a/14, 061a/15, 061a/16, 061b/17, 062a/4, 062a/6, 062b/7, 062b/17, 063a/16, 063b/8, 064a/4, 064a/12, 065a/7, 065a/10, 065a/15, 065b/1, 065b/2, 065b/11, 066a/4, 066a/10, 067a/14, 067b/2, 067b/5, 067b/6, 067b/14, 067b/15, 068b/4, 068b/7, 069a/14, 070a/12, 070a/15, 072a/2, 072a/12, 072b/2, 072b/15, 073b/1, 073b/2, 074a/5, 074a/9, 074a/16, 075a/10, 077b/15, 077b/16, 078b/2, 078b/6, 078b/10, 078b/14, 078b/17, 080a/12, 081a/6, 082a/13, 082a/14, 083a/6, 083a/16, 083b/3, 083b/4, 083b/8, 084a/12, 084a/14, 085a/10, 085b/15, 086b/14, 087a/11, 087b/3, 087b/5, 088a/10, 088a/14, 088b/2, 089a/4, 089a/10, 089a/14, 089b/10, 089b/14, 089b/15, 090a/11, 090b/7, 092a/1, 092a/7, 092a/12, 092b/2, 093a/1, 093a/2, 093a/10, 093a/15, 093b/2, 093b/9, 094a/4, 094a/7, 094a/9, 094b/15, 095a/3, 095a/4, 095a/11, 095a/14, 096a/1, 096a/9, 096a/10, 096b/10, 097a/8, 097b/8, 097b/14, 098b/16, 099a/1, 099a/8, 100a/11, 100b/10, 100b/13, 101a/2, 102a/10, 102b/17, 103a/2, 103a/8, 103a/10, 103a/13, 104a/4, 104a/14, 104b/1, 104b/14, 105a/5, 105a/13, 105b/9, 106a/9, 106a/15, 106a/17

i.- didi 002a/14

i.- digüŋ 102a/4

i.- diler 001a/12, 004a/3, 009b/15, 010b/17, 012a/1, 012a/5, 015a/5, 015a/15, 018a/14, 019a/4, 023a/11, 024a/1, 024b/15, 027a/2, 032a/9, 032b/14, 033a/5, 035a/6, 039a/11, 039b/13, 042a/10, 043b/5, 044a/11, 044b/7, 045a/11, 047a/3, 054a/5, 057a/9, 060a/11, 064a/7, 071b/2, 073b/4, 076b/12, 081a/8, 081b/15, 083b/17, 084a/4, 085b/12, 089b/16, 090b/8, 091b/17, 092a/1, 095b/11, 095b/16, 098a/8, 098a/13, 101b/8, 102b/2, 103b/15, 105a/8, 105a/10

i.- dügi 098a/14

i.- dügin 088a/12

i.- dügine 035b/13

i.- dügüm 002a/7
i.- dügünı 098b/14
i.- dük 001b/15
i.- düm 002a/10, 013b/10, 027a/16, 029a/6, 054b/7, 085a/5, 100a/12, 100b/15, 102a/7, 103b/8, 103b/12
i.- düŋ 002a/4, 002b/10, 006a/5, 039b/14, 061b/17, 090a/1, 095a/12, 097b/12
i.- mege 073a/17
i.- mek 034a/15, 040b/1
i.- meyem 002a/17
i.- mez 006b/16, 021a/11
i.- mezem 102b/15
i.- miş 051a/4
i.- mişdi 089b/4
i.- se 106b/2
i.- sünler 016b/7
i. 044b/2

it : köpek [T.]
i. 042b/2

iʿṭā : verme, ödeme [Ar.]
i. 001b/10, 107a/12

iṭāʿat : boyun eğme [Ar.]
i. 003a/12, 104b/8

iʿtibār : saygı görme, saygınlık [Ar.]
i. 022a/1, 046b/5, 052b/1, 092a/7, 095a/14, 101b/12, 102b/2

iʿtimād : güvenme, dayanma [Ar.]
i.+ ı 091b/3, 099b/2
i. 012b/16, 030a/10, 103a/2

iʿtinās : benzersiz ? [Ar.]
i. 002a/10

iʿtiṣām : bir şeye sıkı sıkı sarılmak [Ar.]
i. 039b/14

itme - : yapmamak, etmemek [T.]
i.- di 015a/13, 053a/4, 061b/3, 075b/16, 083a/2, 090a/6, 100b/4
i.- diler 063b/8, 092b/1
i.- düm 036a/13, 095b/1
i.- miş 003a/12
i.- ŋ 019b/13
i.- se 064b/1
i.- ye 022a/9, 055b/12, 097a/7
i.- yesin 102a/13
i.- yesün 003a/4
i.- yüm 002a/17
i.- zisüŋ 045a/3
i. 027a/15, 053b/3, 055b/10, 103b/11, 106a/5

ittifāḳ : görüş birliğine varma, uyuşma [Ar.]
i. 054a/5

ittiḫāẕ : kabul etme, alma [Ar.]
i. 003b/13

ittikā [T.]
i. 030a/10

iy : ey [T.]
i. 005b/5, 020b/8, 026b/3, 034a/10, 050a/17, 096b/2, 102b/7

ʿ**iyān** : gözle görülür bir şekilde açık ve belli olan [Ar.]
ʿ. 065b/10

īzā : kedere ve mihnete uğratma [Ar.]
ī. 105b/14

iżʿāf : gücünü azaltma, zayıflatma [Ar.]
i. 053a/12

izāle : yok etme, ortadan kaldırma [Ar.]
i. 086b/4, 095b/11, 095b/14, 096b/6

iʿẓām : çok önemseme [Ar.]
i. 030a/6

izʿān : anlama yeteneği, anlayış [Ar.]
i.+ ı 086b/3

iʿzāz : saygı ile ağırlama [Ar.]
i. 030a/6, 102b/4

iẓhār : gösterme, açığa vurma [Ar.]
i. 096b/3

iẕin : izin [T.]

i. 103b/8

izle - : izlemek [T.]
i.- di 088a/13
i.- r 031b/2

izn : serbestlik, müsaade [Ar.]
i. 021a/14

ʿ**izz** : izzet, şeref, saygı, değer, kıymet [Ar.]
ʿi. 102a/10, 105a/3

ʿ**izzet** : şeref, saygı [Ar.]
ʿi.+ de 064a/4
ʿi.+ e 057a/10, 092b/15
ʿi.+ i 107a/11
ʿi.+ lü 004a/7
ʿi.+ ü 034b/3
ʿi. 046a/14, 057b/13, 101b/6

-K-

ḳabā : cüppe, kaftan [Ar.]
ḳ.+ yı 065a/3

Ḳabāḥa : öz. is. (?) [T.]
ḳ. 078b/8

Kāʿbe : Kabe [Ar.]
k. 007a/14

Kābil : öz. is. [Far.]
k.+ e 035b/15

ḳābil : kabul eden [Ar.]
ḳ. 057a/16

kābir : büyük, ulu [Ar.]
k. 001a/16

kapla - : kaplamak [T.]
k.- dı 059a/13

ḳabūl : benimseme [Ar.]
ḳ. 063b/8, 067b/6, 075b/16, 090a/6, 092b/1, 103b/8, 105a/3, 107a/14

Kabun : öz. is. [Ar.]
k.+ a 035b/15

Ḳābuŋ : öz. is. (?) [T.]
ḳ. 080b/14

Ḳābūs-ı Şīr : öz. is. (?) [T.]
ḳ. 087a/3, 087a/7

ḳabża : tutulacak yer, sap [T.]
ḳ.+ sı 057a/14
ḳ.+ sında 057a/14

ḳaç - : kaçmak [T.]
ḳ.- alum 061b/6
ḳ.- an 013b/13, 020b/13, 021a/12, 031a/11, 040a/5, 041a/15, 079a/9, 086b/14, 093b/12, 096b/11
ḳ.- ar 046b/4
ḳ.- dı 002a/1, 006a/13, 010b/16, 011a/4, 017b/6, 018b/1, 019a/1, 019b/1, 043a/14, 063b/14, 064a/5, 066a/10, 069b/13, 072b/17, 073a/2, 088a/12, 088a/13
ḳ.- dılar 012a/15, 033a/2, 085b/13
ḳ.- madısa 018b/1
ḳ.- maḳ 042a/12
ḳ.- up 105a/12
ḳ.- urdı 038a/4, 041a/7, 079a/4, 087a/8, 092a/5
ḳ.- urup 022b/16, 063a/6

ḳaç : kaç [T.]
ḳ. 018b/3, 047b/9, 062a/16, 065a/16, 072a/12

ḳaçan : ne zaman, ne vakit? [T.]
ḳ. 021a/1, 021b/6, 025a/7, 062a/9

ḳaçma - : kaçmamak [T.]
ḳ.- sun 012a/8

ḳadar : ölçüsünde, derecesinde [Ar.]
ḳ. 005b/16, 005b/17, 009b/15, 012a/13, 015a/2, 015a/11, 017b/7, 017b/12, 019a/15, 019b/5, 020b/18, 023a/16, 024a/13, 029a/10, 036b/16, 044a/7, 044b/3, 047a/6, 047b/7, 049a/6, 050a/12, 051a/12, 052a/4, 057a/1, 059b/7, 060a/8, 060b/5, 061a/13, 067a/15, 068b/6, 069a/3, 070b/9, 074a/9, 075a/10, 076a/8, 081b/17, 082b/9, 088a/6, 091a/13, 091b/17, 094a/9, 094b/17, 098a/9, 102b/2,

103a/14

ḳadd : boy, endam [Ar.]
ḳ.+ i 026a/17, 035a/15, 038a/1, 067a/6, 081a/16, 100b/13
ḳ.+ ī 101a/3
ḳ. 030a/8, 030b/15, 040a/8, 051a/4, 055a/3, 067a/1, 071a/10, 093b/10

ḳaddi bālā : uzun boy [Ar.]
ḳ.+ yı 025b/14, 027a/5, 027b/7

ḳader : alın yazısı [Ar.]
ḳ. 100b/14

ḳadīd : bir deri bir kemik kalmış, çok zayıf kimse [Ar.]
ḳ. 081a/16

ḳādir : güçlü, kuvvetli [Ar.]
ḳ.+ e 071b/3
ḳ.+ üm 084b/8
ḳ. 001a/14, 001b/7, 030a/7, 039b/14, 047b/13, 092b/9, 099b/2, 101a/5, 102a/12, 103a/6

ḳadr : değer, kıymet [Ar.]
ḳ.+ ı 023b/14
ḳ. 059b/17, 093a/13, 094a/8

Ḳāf : öz. is. [Ar.]
ḳ. 094a/8

ḳafā : kafa, baş [T.]
ḳ.+ dan 007a/5, 100a/6
ḳ.+ sı 013a/4, 042b/3, 103b/2
ḳ.+ sına 031a/13, 038b/7, 046a/10, 083b/6, 084a/15, 085a/12
ḳ.+ sında 040a/11, 061a/7
ḳ.+ ya 027a/8

ḳafes : kafes [Ar.]
ḳ. 059b/2

kāfir : Allah'ın varlığını ve birliğini kabul etmeyen [Ar.]
k.+ den 083a/8
k.+ e 081a/6, 086a/10, 101a/13, 105a/13, 105a/14, 105b/4
k.+ i 040b/13, 041a/3, 071a/7, 103b/3
k.+ ler 059a/15, 086a/4, 102a/16
k.+ leri 009a/14, 050b/3
k.+ uŋ 040b/3
k.+ üŋ 042b/11, 102a/11
k. 001a/5, 001a/17, 035b/10, 036a/4, 040b/2, 041a/2, 050a/7, 060a/12, 061b/1, 070b/16, 080b/9, 081a/16, 081b/16, 092b/11, 094b/8, 096a/11, 100b/13, 101a/7, 102b/11, 103a/4, 103b/3

ḳaġan : hakan, hükümdar [T.]
ḳ. 078a/13

kāġat : kağıt [T.]
k. 106a/15

ḳahhār : kahreden, acımayan, ezen [Ar.]
ḳ.+ a 023b/5
ḳ. 020a/12, 020b/18, 023a/14, 023b/2

ḳāhir : zorlayan, kahredici [Ar.]
ḳ. 001a/11

Ḳāhire : öz. is. [Ar.]
ḳ. 003a/2

ḳahr : üzüntü, keder [Ar.]
ḳ.+ um 001a/13

ḳahramān : alp, yiğit [Far.]
ḳ.+ lar 092a/1
ḳ.+ um 084b/7
ḳ. 043a/3, 061a/16, 075a/5

Ḳaḥṭān : öz. is. [Ar.]
ḳ.+ ı 001b/4

ḳāʾim : ayakta duran [Ar.]
ḳ. 097a/2, 098b/7

ḳaḳ - : **1- :** hafifçe vurmak [T.]
ḳ.- up 031a/1

2 - : sıçrayıp kalkmak [T.]
ḳ.- dı 038a/3

ḳaḳı - : **1-** : itiraz etmek, karşı gelmek

[T.]
ḳ.- dı 030b/17, 053b/4, 076b/13, 083b/12, 087a/5, 087a/15, 091b/5, 092a/2, 096a/5
ḳ.- yup 050b/13

2- : sinirlenmek, öfkelenmek [T.]
ḳ.- dı 023b/2

ḳal - : kalmak [T.]
ḳ.- a 002a/4, 003b/12, 004b/16, 005a/6, 006a/4, 019b/13, 039b/7
ḳ.- am 021b/5
ḳ.- an 001b/8, 012a/15, 017a/4, 020b/11, 052b/8, 061a/10, 062a/2, 062b/11, 086b/4, 105a/11
ḳ.- anı 019a/15, 021b/3, 037a/2, 063a/16, 070a/2, 080a/8, 085b/13, 089b/9
ḳ.- anın 041b/11
ḳ.- anlar 106b/12
ḳ.- asız 091b/11
ḳ.- dı 018a/12, 019b/4, 019b/16, 020b/11, 021b/9, 024b/11, 026a/4, 027a/3, 030b/1, 030b/5, 035b/4, 039b/3, 042a/7, 054a/11, 054a/13, 059b/2, 062b/9, 067a/16, 075b/5, 079b/2, 080b/9, 085a/18, 089a/12, 091a/10, 095b/13, 097b/7, 101b/2, 101b/3, 102a/7, 105b/6, 105b/11
ḳ.- dılar 020a/16, 024a/13, 052b/4, 053b/8, 085b/6, 098a/8, 101a/4, 104b/15
ḳ.- dım 043b/4
ḳ.- madı 020a/13, 021a/5, 022b/5, 024b/9, 029b/17, 030a/3, 030b/10, 033b/5, 035a/12, 035b/4, 038a/11, 045a/3, 045a/5, 052a/7, 056a/13, 059b/12, 060b/5, 062b/1, 085a/5, 088a/11, 101b/3
ḳ.- masun 073a/17
ḳ.- mışam 092a/15
ḳ.- sun 053b/10
ḳ.- up 088b/12
ḳ.- updı 027b/15
ḳ.- ur 003a/17, 010a/7, 013a/14, 013b/2, 014a/7, 020a/14, 021b/2, 021b/8, 027a/3, 041b/2, 047a/9, 052b/15, 053a/14, 061b/1, 079a/7, 083b/2, 096b/10, 104a/13
ḳ.- uram 010b/4
ḳ.- urın 074b/3
ḳ.- urlar 053a/6
ḳ.- ursaŋuz 011b/16
ḳ.- ursız 021b/4
ḳ. 104b/14

ḳāl : söz, laf [Ar.]
ḳ. 044b/10, 072a/4, 073a/12, 073b/15

ḳalʿa : kale, hisar [Ar.]
ḳ.+ da 046a/11, 073a/5
ḳ.+ dan 007a/5, 024b/10, 024b/11, 046a/10, 048b/12
ḳ.+ ları 001a/16
ḳ.+ laruŋ 089a/11
ḳ.+ muzdur 022a/13
ḳ.+ nuŋ 024a/3, 024a/4, 024b/13, 024b/14, 090b/12
ḳ.+ sı 020b/7
ḳ.+ sına 088b/10, 090b/11, 092a/12
ḳ.+ sını 088b/3
ḳ.+ ya 006a/13, 006b/5, 020b/7, 021a/6, 022a/13, 022a/14, 024a/2, 024a/5, 024a/11, 024b/7, 035b/9, 057a/8, 069b/15, 070a/1
ḳ. 001a/6, 001b/7, 001b/14, 006b/5, 024b/17, 025a/7, 063b/15, 064a/2, 065a/17, 067b/11, 069b/7, 069b/14, 069b/16, 070a/14, 072b/9, 073a/4, 073b/12, 079b/6, 079b/14, 088b/7

Ḳalʿa-i Dūn : öz. is.(?) [Ar.]
ḳ.+ a 022a/8
ḳ. 013a/12, 019b/4, 022a/7

Ḳalʿa-i ʿİmlāḳ : öz. is. [Ar.]
ʿ.+ ı 080b/2
ʿ. 001a/16, 106b/4

ḳalan : kalmak işini yapan [T.]
ḳ.+ ı 044b/3, 063b/7

ḳalavuz : rehber [T.]
ḳ.+ lıḳ 041b/5

ḳalb : kalp [Ar.]
ḳ.+ i 051a/1, 076a/1, 081a/13
k.+ üŋüzi 042a/13
ḳ. 033a/15

ḳaldır - : kaldırmak [T.]
ḳ.- up 020a/4, 051a/10

ḳaldur - : kaldırmak [T.]
ḳ.- amadı 021a/9
ḳ.- dı 043a/10, 053a/2
ḳ.- dılar 045a/6
ḳ.- up 003a/6, 009b/3, 022b/7, 027a/7, 034a/1, 042a/7, 052b/10, 053a/7, 053b/7, 070a/11, 077b/8, 085a/11, 091a/11, 091b/8, 092a/7

ḳalīl : az, kısa [Ar.]
ḳ. 046b/8, 068a/7

ḳalḳan : kalkan [T.]
ḳ.+ dan 067a/6
ḳ. 009a/7, 038a/4, 053b/4, 084b/3, 092a/5

ḳallāş : kalleş, sözüne güvenilmez [Ar.]
ḳ. 008b/8

ḳalma - : kalmamak [T.]
ḳ.- dı 017b/10, 027b/9, 041a/12

ḳalp : sevgi, acıma, şefkat, vicdan gibi insanî duyguların kaynağı, iyilik ve insanseverlik duygusu [Ar.]
ḳ.+ leri 104b/11

ḳaltabān : düzenbaz, hileci, namussuz, alçak [Far.]
ḳ.+ ı 025a/10
ḳ. 050a/4

kām : dilek, istek [Far.]
k. 058a/2, 074b/5

ḳamaş - : kamaşmak [T.]
ḳ.- ur 013b/16

ḳamçı : kamçı[T.]
ḳ.+ ya 061b/7

ḳamer : Ay [Ar.]
ḳ. 086a/16, 092b/7

ḳāmet : boy, endam [Ar.]
ḳ.+ i 051a/4, 067a/1, 067a/2, 071a/10

ḳāmil : olgunlaşmış, yetkin hâle gelmiş, bilgili, kültürlü [Ar.]
ḳ.+ ini 043b/7
k. 092a/10

ḳāmilīn : bilgili, kültürlü olanlar [Ar.]
ḳ. 075a/12

ḳāmrān : isteğine kavuşmuş olan, mutlu [Far.]
ḳ. 014b/16, 018a/11

ḳamu : bütün, her [T.]
ḳ.+ da 061a/3
ḳ.+ dan 106b/10
ḳ.+ nuŋ 014a/11, 021a/3, 104b/11
ḳ.+ sı 007b/5, 020a/16, 020b/15, 025a/15, 038b/8, 040b/1, 041b/8, 042b/5, 043a/14, 045b/14, 050a/9, 050b/5, 050b/13, 059a/16, 060b/3, 061a/13, 063a/10, 066a/4, 072a/9, 079b/17, 081a/4, 093b/12, 102b/11
ḳ.+ sımuz 045a/5
ḳ.+ sın 055b/15, 058b/9, 061b/9, 067b/3
ḳ.+ sını 064a/2
ḳ.+ sınuŋ 065a/6
ḳ.+ sun 014a/6, 020b/12, 021b/16
ḳ.+ ya 025b/6, 028b/4, 061b/11
ḳ. 001a/16, 001b/10, 001b/14, 003a/5, 003b/1, 007b/6, 007b/7, 009a/3, 010b/17, 011a/15, 011a/16, 011b/12, 011b/15, 012a/9, 013b/4, 013b/6, 013b/16, 016a/15, 016b/6, 018a/8, 018b/4, 019b/7, 020a/14, 020b/4, 020b/5, 020b/12, 021a/1, 021a/5, 021a/14, 023a/16, 025a/13, 025b/2, 026a/9, 027a/9, 027b/9, 028a/9, 033a/1, 035b/8, 035b/11, 036a/11, 036b/5, 037a/10, 038b/12, 038b/13, 040a/11, 040a/12, 040a/15, 040a/16, 041a/2, 042a/7, 042b/11, 043a/2, 043a/17, 043b/5, 043b/11, 043b/17, 044b/8, 045b/7, 046a/5, 047a/7, 047a/16, 047a/17, 047b/1, 048a/6, 048a/11, 048b/12, 049a/12, 051b/11, 052a/15, 052b/8, 052b/15, 053a/6, 053a/16, 054a/15, 055b/13, 056a/7, 057a/1, 057a/7, 058b/10, 059a/7, 059a/15, 059b/15, 060a/4, 060b/2, 061b/6, 061b/7, 061b/10, 063a/8, 063a/13, 063b/1, 064b/5, 065b/4, 066a/5, 066a/6, 067a/3, 067a/9, 067a/12, 067b/5, 067b/12, 067b/15,

068a/4, 068a/5, 068b/7, 069a/10, 070a/3, 070b/4, 071b/4, 072b/5, 072b/15, 074a/15, 074a/16, 075a/2, 075a/6, 077b/15, 081a/8, 082a/1, 082a/2, 082a/9, 082b/13, 084a/10, 084a/15, 086b/7, 087b/5, 087b/13, 087b/14, 088b/11, 089a/11, 089b/3, 089b/13, 091b/10, 091b/11, 092a/11, 093a/8, 093a/10, 093a/15, 093b/2, 093b/7, 093b/14, 094a/3, 094a/5, 094b/4, 095a/1, 095a/6, 095a/9, 095a/12, 095b/5, 096a/2, 097a/15, 097b/10, 097b/11, 098a/1, 098a/3, 098a/8, 098b/17, 100a/10, 100b/2, 100b/15, 101a/8, 102b/16, 103b/8, 103b/13, 104a/1, 104a/11, 104a/13, 105a/6, 105a/7, 105a/10, 105a/16, 105a/17, 105b/5, 105b/9, 105b/16, 106a/1, 106a/8, 106a/10

Kamūr : öz. is. (?)
k.+ a 035b/14

kāmurān : murâdına ermiş, bahtiyar[Far.]
k.+ ı 043a/1
k. 049b/14, 101a/10, 102a/2, 103a/7

ḳan : kan [T.]
ḳ.+ a 020a/11, 064a/10, 083b/16, 084b/1, 097b/9, 105b/1
ḳ.+ dan 009a/9, 016a/11
ḳ.+ dur 064a/10
ḳ.+ ı 003a/14, 003b/10, 004a/3, 009b/12, 019b/13, 025b/10, 026a/15, 035a/12, 043a/5, 044b/14, 044b/15, 047a/12, 049a/1, 049b/10, 049b/17, 056a/12, 061b/4, 070a/1, 084a/1, 097a/11, 105a/11, 105b/6
ḳ.+ ıla 040b/12
ḳ.+ ın 019b/13
ḳ.+ ını 010a/16, 013a/1, 020b/17, 038a/11, 106a/6
ḳ.+ lar 005b/1, 006a/8, 006a/12, 023b/10, 028a/15, 042b/12, 046b/2, 048b/11, 059b/1, 066a/8, 067a/16, 069b/4, 070b/9, 070b/17, 072b/12, 081b/7, 082b/5, 085b/13, 086a/3, 089b/12, 091b/7, 092a/6, 092b/3, 097b/6, 100b/7, 105a/15, 105b/2
ḳ.+ ları 044b/2, 100b/6
ḳ.+ larını 089b/13
ḳ.+ lu 072a/6
ḳ.+ umı 002a/8
ḳ.+ uŋı 006b/16
ḳ. 006a/7, 011b/6, 011b/11, 011b/17, 012a/9, 012a/10, 012a/14, 013a/14, 014a/14, 015b/6, 016a/12, 017a/1, 017a/13, 017a/14, 018a/6, 018a/10, 020a/12, 021a/5, 022b/16, 023a/9, 026a/15, 027b/9, 029b/17, 030b/5, 031a/6, 032a/1, 034b/17, 035a/14, 037b/15, 041a/16, 048b/13, 050a/12, 050b/7, 052a/4, 055b/2, 056a/1, 059b/7, 070b/5, 078a/2, 084b/3, 087b/7, 090a/14, 092b/6, 097b/8, 098a/1, 098b/3, 101a/1, 101a/4, 103a/14, 103a/17

ḳanāʿat : elindekinden hoşnut olma,kısmete razı olma [Ar.]
ḳ. 055a/7

ḳanat : kanat [T.]
ḳ.+ lu 065b/13
ḳ. 060b/13

ḳanda : nerede, nereye? [T.]
ḳ.+ dur 003a/9, 043a/14, 045a/1, 055b/1, 068b/9, 102b/10
ḳ.+ n 028b/12, 056a/4, 059b/5
ḳ.+ ndur 101b/16, 102b/4
ḳ.+ sun 004b/1, 005b/4
ḳ. 006a/3, 018a/3, 019a/10, 020b/8, 025a/10, 029b/4, 034a/13, 035a/9, 053a/17, 060a/4, 085a/18

Ḳandahār : öz. is. [Far.]
ḳ.+ a 035b/15

ḳanı : hani, nerede [T.]
ḳ. 002a/4, 004b/9, 005a/6, 006a/12, 010a/8, 010a/9, 013b/3, 013b/11, 013b/12, 016a/4, 016b/2, 018b/8, 020a/3, 020a/5, 020b/10, 020b/14, 026a/1, 026a/11, 031b/6, 032b/6, 033a/13, 040b/12, 044b/15, 047b/2, 053a/11, 055a/17, 056b/2, 061b/5, 062a/6, 062a/10, 062b/6, 072b/15, 077b/5, 078b/7, 080b/10, 082a/1, 087a/2, 087a/10, 087a/12, 087b/2, 089b/17, 090a/9, 107a/9

kāni : kinayeli konuşan, iğneli söz söyleyen [Ar.]
k. 003a/2

ḳanḳı : hangi [T.]
ḳ.+ lar 086b/5
ḳ.+ na 013a/7
ḳ.+ ŋuz 007a/1
ḳ.+ sına 034b/5
ḳ. 036a/8, 039a/2, 046b/4, 055a/3, 059a/6, 067b/9

Ḳanṭūr : öz. is. [T.]
ḳ. 070a/12

ḳantura : palto türü bir giysi [T.]
ḳ. 028b/16

ḳap - : kapmak [T.]
ḳ.- dı 009b/2, 017a/2, 017b/3, 018b/15, 031a/4, 032a/6, 033b/17, 035b/1, 037b/16, 045a/17, 052b/7, 055a/10, 055a/14, 056a/5, 060b/10, 078b/13, 102b/17
ḳ.- dılar 045b/4
ḳ.- dum 072b/4
ḳ.- up 008b/12, 022b/7, 031a/12, 032b/5, 081a/5, 085a/11, 091a/11, 091a/14, 091b/8

ḳapla - : kaplamak [T.]
ḳ.- dı 017a/6, 050a/16, 072b/16, 074b/13
ḳ.- yu 023a/2, 074b/15

ḳaplan : kaplan [T.]
ḳ.+ dan 067a/3
ḳ.+ ı 025b/14
ḳ. 059a/3, 060a/2

ḳapu : kapı [T.]
ḳ.+ cı 043b/13, 099a/7
ḳ.+ da 001a/10, 013b/11, 028b/10, 043b/13, 073b/15, 102a/17
ḳ.+ ların 005a/15, 024a/2
ḳ.+ larun 006a/13
ḳ.+ sı 044a/4
ḳ.+ sına 043b/12, 044a/4
ḳ.+ sında 039b/5, 064b/10
ḳ.+ sını 064a/2, 069b/16
ḳ.+ ya 043b/13, 073b/1
ḳ.+ yı 069b/15
ḳ. 002a/13, 023b/1, 055b/16, 088b/14

kār : iş, çalışma, meşguliyet [Far.]
k.+ dan 011a/10
k. 006a/15, 006b/9, 038b/2, 055b/12, 083a/4, 091b/14, 096b/4, 100b/8, 102b/8

ḳara : siyah [T.]
ḳ. 028a/1, 030a/8, 033a/17, 035a/15, 037a/13, 042a/17, 048b/8, 055a/15, 055b/16, 056a/12, 059b/4, 060b/9, 062b/7, 063a/16, 067a/6, 071a/8, 081b/14, 099b/17, 100a/3, 100a/6, 102a/14, 104a/7, 105b/13

ḳaragu : siyah, kara [T.]
ḳ. 090b/6, 099a/3, 100b/4

ḳarār : karar [Ar.]
ḳ.+ ları 061b/6
ḳ. 001a/7, 003b/4, 003b/8, 011a/5, 020b/13, 022b/5, 033b/5, 034a/9, 035a/1, 035a/3, 035b/3, 052a/15, 058a/12, 061b/17, 062a/1, 066a/4, 078b/2, 088a/10, 088a/14, 089b/14, 092a/10, 100a/11

ḳardaş : kardeş [T.]
ḳ.+ ı 015a/1, 050a/6, 089b/2, 094a/1, 096b/13, 099a/5
ḳ.+ ını 082b/4
ḳ.+ um 004b/2
ḳ.+ umu 004a/17
ḳ. 023b/13, 071b/8

ḳarıl - : karışmak [T.]
ḳ.- up 059a/17

ḳarındaş : kardeş [T.]
ḳ.+ ı 040b/17, 041b/9, 062b/14
ḳ.+ lar 020b/1, 025b/3, 040b/12, 097b/9
ḳ.+ ları 050b/10
ḳ.+ um 003a/12, 011a/4, 020b/14, 047b/2
ḳ.+ uŋ 044b/14
ḳ. 080a/7

ḳarış - : karışmak [T.]
ḳ.- dı 008b/7, 040b/6, 040b/9, 042a/1, 047a/13, 079a/14, 097b/2, 105a/17
ḳ.- dılar 083b/13

ḳarışu : karşı [T.]
ḳ. 022b/14

ḳarīb : yakın [Ar.]
ḳ. 043b/12, 047a/16

kāridān : işinin ehli, işten anlar [Far.]
k.+ ī 021a/12
k. 102a/16, 102b/7

ḳarīn : çok yakın, dost, arkadaş [Ar.]
ḳ. 005a/1, 061b/8

ḳarpuz : karpuz [Far.]
ḳ. 018a/6

ḳarşıd : karşıt [T.]
ḳ.+ ı 028a/10

ḳarşu : karşı [T.]
ḳ.+ ladı 069b/9
ḳ.+ larında 051b/1, 058b/1
ḳ.+ sına 044a/11, 044a/12, 054b/15, 069b/10, 081b/8, 091b/15
ḳ.+ sında 072b/2, 085a/10, 090b/11, 099a/5
ḳ. 017b/15, 020b/15, 024b/7, 030a/6, 030a/16, 030b/3, 037b/7, 042a/5, 051a/7, 054b/3, 060a/10, 061a/2, 062b/2, 069b/3, 069b/11, 070b/12, 071a/14, 074a/8, 076a/14, 076b/9, 079a/3, 091a/9, 092a/4, 093b/8, 096a/8, 103a/3, 105a/1

ḳarşula - : karşılamak [T.]
ḳ.- dı 035a/14

ḳarṭ : yaşlanmış, ihtiyar [T.]
ḳ. 013b/12, 004b/14

Ḳarṭūs : öz. is. [Ar.]
ḳ. 017a/7, 018a/7

Ḳarṭūs ʿUmmānī : öz. is. [Ar.]
ḳ.+ yem 037a/16

Ḳārūn : öz. is. [Ar.]
ḳ. 048a/17

ḳarye : köy veya küçük kasaba [Ar.]
ḳ. 107a/3

ḳaṣd : amaç, hedef [Ar.]
ḳ.+ ım 012a/8

kāse : derin kap [Far.]
k. 107a/1

Ḳāsım : öz. is. [Ar.]
ḳ.+ a 099b/13, 099b/14, 100a/4, 100a/9
ḳ.+ dur 094a/1
ḳ. 058a/11, 060a/1, 060b/4, 073a/15, 074b/12, 081a/14, 081b/2, 083a/10, 083a/12, 083a/14, 083a/16, 084a/6, 097a/16, 099b/7, 099b/9, 100a/5

ḳāṣır : kısa, eksik, kusurlu [Ar.]
ḳ. 001a/13, 001b/9

ḳaṣr : köşk, saray [Far.]
ḳ.+ a 084b/6
ḳ.+ am 079b/5
ḳ.+ ı 081a/11
ḳ. 083a/3, 083b/4, 084a/14, 084b/, 087b/12, 088a/8, 088a/16

ḳaṣṣāb : kasap [Ar.]
ḳ.+ lar 064b/9

ḳat : **1. :** makam, mevki [T.]
ḳ.+ ına 004b/3, 046a/7, 052b/1, 073a/15, 073b/1, 085b/9, 089b/5, 093a/2, 093b/6
ḳ.+ ında 040a/10, 085b/1
ḳ. 089b/16

2. : kat, tabaka[T.]
ḳ.+ ı 009a/8, 028a/11, 042a/2, 048b/6, 050a/12, 079a/15, 081b/6, 087b/8, 097b/3
ḳ.+ ıma 013a/15
ḳ.+ ına 013a/15, 017b/1, 021a/8, 021a/10, 073b/11
ḳ.+ ıŋa 073b/12
ḳ.+ ında 030a/7, 047b/12
ḳ. 028b/15, 030a/9, 036b/10, 060a/14, 065a/1, 103b/15

ḳat - : katmak [T.]
ḳ.- alum 104a/12
ḳ.- up 105a/7

ḳaṭʿ : kesilme, biçilme [Ar.]
ḳ.+ ı 090b/10
ḳ. 011b/14, 016b/2, 045b/3, 068a/15, 090a/11, 090a/16

ḳatı : **1.** : hoşgörüsüz, merhametsiz [T.]
ḳ. 001a/15, 004a/7, 008b/14, 020a/2

2. : sert, sağlam [T.]
ḳ. 008b/3, 008b/9, 013b/13, 019a/7, 022a/13, 023b/11, 025a/9, 026b/6, 029b/13, 037b/5, 041b/6, 055b/1, 056a/13, 059b/3, 060b/1, 060b/7, 072a/11, 073b/13, 083a/9, 083a/11, 097a/10, 101a/14, 107a/4

3. : dayanılması güç, acı [T.]
ḳ. 055a/9

4. : pek, çok [T.]
ḳ. 082a/3

ḳatıl - : katılmak [T.]
ḳ.- dı 059a/17
ḳ.- up 026a/15, 048b/6, 067a/12, 078a/2, 081b/6, 087b/7

ḳatır : katır [T.]
ḳ. 082a/9

ḳatil : adam öldürme, cana kıyma [Ar.]
ḳ. 064a/9

ḳatl : adam öldürme, cana kıyma [Ar.]
ḳ.+ i 002a/15, 064b/1, 064b/2
ḳ.+ ine 054a/5
ḳ. 017a/15, 022b/8, 038b/16, 057b/1, 070a/9

ḳaṭrān : katran [Ar.]
ḳ.+ a 081a/9
ḳ. 024b/8, , 067a/1, 067a/5

ḳaṭre : damla [Ar.]
ḳ.+ dür 047b/12
ḳ. 099a/6

ḳaval : kaval [T.]
ḳ. 031b/10

ḳāvī : dayanıklı, güçlü [Ar.]
ḳ. 090a/3

ḳavl : söz, lakırdı [Ar.]
ḳ. 009a/8, 044b/5

ḳavm : kavim [Ar.]
ḳ. 005b/14, 022a/16, 096a/1, 097b/16, 100a/14, 101a/2

ḳavum : akraba [Ar.]
ḳ. 084b/, 084b/10

ḳavuş - : kavuşmak [T.]
ḳ.- mışdur 013b/12

ḳavüm : dil, töre ve kültürleri ortak insan topluluğu [Ar.]
ḳ.+ dür 036a/15, 051b/14
ḳ. 036a/15, 036b/10, 051b/14

ḳaya : sert ve büyük taş kütlesi [T.]
ḳ.+ ya 043a/10, 077b/9
ḳ. 004a/15

ḳayd : endişe, kaygı [T.]
ḳ.+ ı 073b/5, 091b/2
ḳ.+ ın 061b/6

ḳayġu : acı, dert [T.]
ḳ.+ lu 022b/8, 022b/9, 081a/9, 089a/6, 089a/15, 090a/1, 093b/5, 094b/13, 098a/7, 098b/13

ḳayır - : kayırmak, taraf tutmak [T.]
ḳ.- maz 003b/6

ḳayırma - : kayırmamak, taraf tutmamak [T.]
ḳ. 004a/6, 008a/4

kayla - : atlamak [T.]
k.- ruz 007a/12

ḳayna - : kaynamak [T.]
ḳ.- dı 092b/3
ḳ.- mış 024b/8

Ḳays : öz. is. [Ar.]
ḳ. 026b/11

ḳayu : kaygı, tasa [T.]
ḳ. 022a/11

ḳaża : ilçe [Ar.]
ḳ.+ sı 107a/3

ḳazan : kazan [T.]
ḳ. 082a/10

ḳazı - : kazımak [T.]
ḳ.- dup 029a/14

ḳazıt - : kazıtmak [T.]
ḳ.- dı 013b/6, 014a/12

ḳāżī : kadı [Ar.]
ḳ. 006b/17, 058a/9, 064b/12, 068a/6, 075b/8

Kāḍīoġlı : öz. is. [Ar.]
k. 107a/10

kebāb : kebap, et yemeği [Ar.]
k. 066a/12, 066b/15

kebīr : büyük, ulu [Ar.]
k.+ üŋ 011a/5
k. 057a/9

kedāret [T.]
k. 025a/6

kelām : söz [Ar.]
k.+ a 105a/8
k.+ ı 022a/11, 066b/8, 083a/6, 094b/16, 095b/10, 099b/15
k.+ ını 104a/14
k. 029a/1, 085b/5

kelb : köpek [Ar.]
k. 017a/8, 030b/8, 067a/7

kelek : olgunlaşmamış kavun [Ar.]
k. 084b/14

kelime-i tevḥīd : Lâ ilâhe illallah Muḥammedün resûlüllah [Ar.]
k. 007b/7, 094a/16

kelle : baş, kafa [Far.]
k.+ ler 018a/6
k.+ si 082a/15

kemā-kān : eskiden olduğu gibi [Ar.]
k.+ ı 003b/3, 025b/11, 027a/13, 078b/6, 097b/1
k. 027b/8, 062b/12

kemāl : olgunluk, yetkinlik [Ar.]
k.+ i 068a/7
k. 072b/3, 073a/2

kemālāt : bilgi ve erdem bakımından olgunluklar [Ar.]
k.+ ı 096b/9
k.+ ına 001a/8

kemān : yay [Far.]
k. 030a/12

keman-keş : okçu [Far.]
k. 022b/2

kemend : ucu ilmiklenmiş ip [Far.]
k.+ ler 017a/16, 018b/5, 062b/5, 078a/6
k.+ leri 078a/10
k.+ lerin 017b/2

kemer : bel bağı [Far.]
k.+ den 052b/7
k.+ in 008b/4, 042a/8
k.+ inden 009b/2, 017a/2, 022b/7, 032a/6, 033b/17, 042a/6, 043a/9, 053a/7, 053b/7, 077b/8, 087a/9, 087b/1, 091a/11, 091a/14, 091b/8
k.+ ini 009b/4
k.+ lü 040a/11, 058a/4
k. 030a/9

kenār : kenar, kıyı [Far.]
k.+ ında 002a/11
k.+ ından 025b/13, 101a/2

kendi : asıl varlık, öz, zat [T.]
k.+ me 095b/3
k.+ ni 066b/5

kendü : kendi [T.]
k.+ den 088a/11, 090a/14

k.+ ler 011b/7, 086a/12, 099a/10, 100b/9
k.+ lerden 082b/9
k.+ lere 102b/16
k.+ lerin 060a/6
k.+ lerine 086a/12
k.+ lerini 099a/10
k.+ müze 080a/11
k.+ müzi 066a/17
k.+ ni 056b/12
k.+ ŋüze 006a/4
k.+ si 047a/2, 066a/10, 088b/12, 089a/12, 094b/10, 103a/13
k.+ sini 081a/4
k.+ ye 066b/9, 067b/14
k.+ yi 006a/8, 028b/8, 051a/4, 053b/9, 055a/1, 056a/6, 065a/3, 065a/7, 065a/15
k.+ zin 056a/2
k.+ zine 002a/13
k.+ zini 017a/17
k.+ zün 023b/6
k. 003b/3, 004b/10, 023b/8, 047a/12, 060a/5, 069b/3, 079a/5, 086a/1, 087a/17, 093a/16, 097a/9, 098b/13, 102a/17

kerāmāt : kerametler [Ar.]
k.+ ı 060b/2, 097a/1

kere : defa, kez [Ar.]
k. 033a/16, 059a/1, 091a/2, 091b/13

kerem : soyluluk, cömertlik [Ar.]
k. 003a/2, 082b/17

kergedan : gergedan [Far.]
k.+ ın 033a/17
k.+ ını 087a/2
k.+ lar 069a/12, 082b/3, 086a/2
k.+ um 029a/3

kerimiyet : çok ulu, çok büyük [Ar.]
k. 025a/6

kerre : defa, kez [Ar.]
k. 022a/4, 022a/7, 027a/4, 029a/3, 031a/1, 039a/13, 040b/10, 067a/9, 078a/9, 079b/7, 085a/3, 087b/5, 093a/5, 093a/17, 095a/1, 097b/2, 100b/1

kerr ü ferr : gösteriş, depdebe [Far.]
k.+ i 068b/7, 092a/18

kervān : kervan [Far.]
k.+ lar 083a/5

kes - : kesmek [T.]
k.- di 009b/4, 010a/4, 010b/8, 014a/11, 040a/13, 042a/8, 065b/3, 066b/10, 080b/17, 090a/13, 090a/17, 098b/15, 100b/2
k.- diler 012b/1, 064b/7, 073a/3, 098b/11
k.- düḳ 018b/6
k.- e 054b/6, 081a/3
k.- elüm 104a/12
k.- erdi 048b/10
k.- ildi 012a/4, 020a/12, 028a/10, 078a/1, 079a/14, 098b/12, 101a/1
k.- ile 046b/2
k.- ilmiş 040b/2, 082a/15
k.- medi 061b/3, 065b/3
k.- üben 097a/12
k.- üp 013b/6, 014b/4, 017b/2, 029a/17, 047a/5, 060a/16, 097a/11

kesb : kazanç [Ar.]
k. 102b/4

kesīr : çok olan [Ar.]
k. 068a/7

keş : sonuna eklendiği kelimelere "çeken" anlamı katan son ek [Far.]
k. 001a/15

keşān-ber-keşān : zorla çeke çeke sürükleyip götürmek [Far.]
k. 038b/14, 064b/4

keşf : meydana çıkarma, açma [Ar.]
k. 006b/13

ketfiye : ipekten püsküllü ince örtü [Ar.]
k. 030b/4

Kevākib : öz. is. [T.]
k. 088b/10, 090b/11

key : pek, gayet, çok [Soğd.]
k. 019b/4, 022a/13, 023b/3, 026a/17, 027b/16, 055b/1, 073b/13, 074a/7

Keyānūş : öz. is. [Far.]
k. 053a/4, 053a/7

keyf : **1.** huzur, neşe, sevinç [Ar.]
k.+ e 106a/5

2. : defa, kere, sefer [T.]
k. 001b/15, 002b/10, 013a/2, 022a/12, 029b/10, 034a/11, 034b/5, 035a/13, 035b/13, 052a/8, 053b/8, 054b/16, 060a/16, 072a/17, 072b/8, 082b/6, 088a/4, 095a/1, 095b/2, 096a/15, 097b/1, 099b/15, 103a/7

kezā : aynı, öylece [Ar.]
k. 030b/14, 093b/12, 094a/3

kezālik : böylece, keza [Ar.]
k. 043b/12, 087a/14, 105a/9

kezin : kez, defa [T.]
k. 013a/6, 029b/10, 045b/15, 051b/1, 051b/2, 052a/8, 055a/14, 064b/5, 067a/11, 074a/6, 090a/6, 099b/11, 102b/17

Ḳıbāḥa : öz. is. (?) [Ar.]
ḳ. 106b/3

ḳıble : kıble [Ar.]
ḳ. 007b/6

Ḳıcāḳ : öz. is. (?) [T.]
ḳ. 049b/13

ḳıl - : yapmak, etmek, eylemek, kılmak [T.]
ḳ.- a 064a/15
ḳ.- alum 004a/5, 036a/4, 104a/10, 104a/12
ḳ.- am 002a/11
ḳ.- an 001b/4
ḳ.- dı 001a/8, 002a/12, 002a/13, 002b/7, 002b/13, 003a/17, 003b/2, 003b/16, 004a/9, 004b/2, 005a/4, 005b/8, 005b/9, 005b/10, 006a/10, 006a/16, 007a/1, 007b/15, 008b/2, 009a/11, 009a/16, 009b/13, 010b/6, 011b/3, 011b/7, 011b/12, 012b/5, 012b/6, 012b/7, 012b/13, 013a/2, 013a/6, 013b/5, 013b/6, 014a/3, 014a/8, 014b/12, 014b/14, 016b/9, 017a/10, 018a/7, 018b/17, 020a/15, 020b/2, 021a/2, 021a/5, 022b/1, 022b/4, 022b/6, 022b/8, 022b/11, 022b/12, 022b/14, 023b/4, 023b/15, 025a/7, 025a/11, 025a/14, 026a/6, 026a/7, 026b/6, 026b/9, 027a/1, 027a/6, 027a/12, 027b/9, 027b/14, 027b/16, 028a/1, 028a/4, 028a/5, 028b/2, 029a/10, 030b/6, 030b/9, 030b/13, 031b/13, 033a/14, 033b/3, 033b/4, 033b/14, 034a/7, 034b/3, 034b/10, 034b/12, 034b/13, 034b/14, 036a/2, 037a/9, 037a/11, 037b/8, 037b/9, 037b/11, 037b/17, 038a/10, 039a/3, 039a/5, 039b/9, 039b/15, 039b/16, 040b/16, 041a/5, 041a/14, 041a/15, 042a/10, , 043a/7, 043b/6, 045a/14, 045a/15, 047a/2, 047a/4, 047a/17, 048a/17, 048b/1, 048b/3, 049a/7, 050a/16, 051a/9, 051a/13, 051a/14, 051b/3, 053a/4, 053b/12, 053b/14, 053b/15, 053b/16, 054a/3, 054a/8, 054a/10, 054a/14, 054a/15, 054b/8, 054b/17, 055b/8, 056a/8, 056b/4, 057b/6, 058b/3, 059b/13, 062a/3, 062a/4, 062b/8, 063a/6, 063b/5, 064a/14, 064b/3, 067b/3, 067b/15, 068a/1, 068a/9, 068b/1, 069a/7, 069b/11, 070b/12, 071a/4, 071a/12, 071a/13, 071b/6, 072a/4, 072a/10, 072a/14, 072b/8, 073a/1, 075b/3, 076a/9, 076a/13, 076a/17, 076b/1, 076b/3, 076b/5, 076b/13, 077a/2, 077a/14, 077b/2, 077b/9, 078a/5, 078b/1, 078b/5, 078b/12, 080a/9, 080a/16, 080b/6, 080b/7, 080b/9, 080b/10, 081a/6, 081b/2, 081b/16, 082b/15, 083a/12, 083b/5, 083b/10, 084a/12, 084a/15, 085b/9, 086a/14, 086b/7, 087a/1, 087b/6, 089a/3, 089b/7, 090a/16, 090b/2, 090b/4, 090b/9, 091a/3, 091a/8, 091b/4, 092a/11, 093b/1, 094a/14, 095b/14, 096a/2, 096a/6, 096a/7, 096a/15, 096b/7, 096b/8, 096b/13, 097a/8, 097a/10, 098b/7, 098b/15, 098b/16, 099a/5, 099a/10, 099b/7, 099b/8, 099b/9, 099b/11, 100a/9, 100a/11, 100b/9, 101b/5, 101b/14, 103a/1, 103a/3, 103b/1, 105a/2, 106a/12, 106a/16, 106b/4, 106b/8, 106b/15
ḳ.- dılar 001b/12, 004a/17, 004b/12, 007b/13, 008b/6, 012a/13, 015a/12,

017a/5, 018a/10, 025b/2, 032a/15, 040b/3, 043b/7, 043b/8, 045b/12, 049a/7, 049a/16, 050b/7, 052b/9, 057b/13, 057b/16, 058a/1, 065b/8, 068b/8, 069b/6, 070a/1, 071a/2, 073a/3, 073b/1, 081a/3, 082a/9, 084a/9, 084a/13, 086b/4, 088b/3, 095b/10, 095b/12, 095b/16, 103b/6, 104b/12

ḳ.- dım 095b/3, 095b/12, 107a/9

ḳ.- dıŋuz 012b/15

ḳ.- dırup 007b/11

ḳ.- duḳ 066b/2, 080a/11

ḳ.- dum 050b/16, 086a/9, 106a/14

ḳ.- duŋ 006a/16, 022a/2, 038b/17, 053b/2, 055a/4, 056b/12, 080b/12, 106a/2

ḳ.- ma 055a/1, 055a/4

ḳ.- madı 102b/6

ḳ.- maḳ 106a/3

ḳ.- maya 097a/7

ḳ.- maz 040b/11

ḳ.- saŋ 053b/1

ḳ.- saŋuz 053b/1

ḳ.- uban 088b/13

ḳ.- up 014a/12, 046a/14, 067b/4, 092a/12

ḳ.- ur 026a/13, 035b/13, 038b/3

ḳ.- uram 103b/10

ḳ.- urdı 002b/12, 009a/13, 100b/5

ḳ.- uruz 046a/1

ḳ. 008b/3, 032a/13, 034b/1, 055a/5, 072a/14, 086b/8, 097a/12, 106a/5, 107a/11

ḳılıç : kılıç [T.]

ḳ.+ a 012a/8, 018b/2, 024a/12, 043a/8, 104a/13

ḳ.+ dan 041b/1, 105b/10

ḳ.+ ı 004a/4, 009a/4, 011b/6, 019a/14, 026a/13, 031a/10, 034a/3, 042b/4, 042b/11, 057b/6, 060b/5, 067b/2, 072a/15, 100b/8, 103a/11

ḳ.+ ın 043a/7, 077b/17

ḳ.+ ından 028a/15, 041a/3, 048b/11, 070b/17

ḳ.+ ını 070b/11, 077a/7

ḳ.+ la 057a/13

ḳ.+ lar 008b/7, 009a/7, 020a/9, 020a/10, 020a/13, 028a/12, 031a/8, 042b/13, 047a/15, 052a/7, 061a/12, 070b/4, 083b/3, 083b/6, 087b/7, 089b/12, 092b/3, 101a/4, 101a/5, 105b/4

ḳ.+ larından 101a/4

ḳ. 011a/16, 012b/11, 014b/11, 017a/11, 018a/5, 023b/12, 028a/10, 034a/2, 041a/8, 042a/1, 047a/10, 049b/5, 049b/8, 057b/4, 057b/9, 067b/15, 069b/10, 069b/12, 070b/13, 070b/14, 077b/11, 077b/12, 079a/14, 080a/1, 080b/15, 080b/16, 084a/17, 084b/3, 084b/16, 093a/7, 096a/14, 096a/16, 096b/7, 099b/16, 100b/1, 100b/14, 100b/16, 101a/7, 103a/16, 105a/14

ḳılma - : kılmamak [T.]

ḳ. 008b/4

Ḳımhūr : öz. is. (?) [T.]

ḳ.+ ı 083b/8

ḳın : çakı, bıçak, kılıç vb. kesici aletlerin kılıfı [T.]

ḳ.+ ından 057a/16, 057b/4, 057b/5

ḳır - : **1-** : kırmak [T.]

ḳ.- ar 027a/11

ḳ.- dı 014a/4

ḳ.- ıldı 005b/17

ḳ.- up 083b/7, 092b/10

2 - : öldürmek [T.]

ḳ.- am 041b/11, 089a/15

ḳ.- arken 040b/13

ḳ.- dı 061a/13, 064a/2, 067b/3, 080a/8, 083b/11, 083b/15, 105b/9

ḳ.- dılar 033a/10, 040b/7, 044b/3, 045b/6, 069b/13, 070a/5, 070b/10, 084a/13, 085b/12, 086a/4, 086a/6, 088a/8, 088b/5, 092b/13

ḳ.- up 061a/9

ḳırāʾat : okuma [Ar.]

ḳ. 055b/11

Ḳırdādı : öz. is. (?) [T.]

ḳ. 080b/6

ḳırıḳ : kırılmış olan [T.]

ḳ. 054a/16

ḳırıl - : kırılmak [T.]

ḳ.- dı 017b/7, 023b/16, 038a/5,

066a/9, 079a/16, 079b/1, 079b/2, 082b/9, 085a/5, 088a/6, 098a/9, 101b/2
ḳ.- dılar 082a/2
ḳ.- up 018a/14, 050a/12, 053b/6, 059b/7, 099a/11

Ḳırım : öz. is. [T.]
ḳ.+ a 014a/15
ḳ. 013a/13

ḳırḳ : sayı [T.]
ḳ. 007b/9, 020b/3, 024b/13, 033a/4, 039a/11, 041a/3, 041b/3, 042b/17, 060b/11, 066a/10, 068b/6, 073a/15, 075a/10, 093b/9, 094a/4, 094a/9, 095a/4, 098b/7, 099a/14, 102b/17

ḳırḳ biŋ : sayı[T.]
ḳ.+ den 080a/10
ḳ.+ leriŋ 041b/2
ḳ. 007b/5, 019a/6, 020b/4, 020b/9, 021b/2, 024b/11, 025a/13, 027b/11, 033a/12, 045b/3, 062b/11, 063a/1, 063a/9, 072b/9, 091a/1, 094a/9, 095a/4

ḳırḳ bir : sayı [T.]
ḳ.+ inde 103a/1

ḳırḳ dört : sayı [T.]
ḳ. 035b/5, 075a/9

ḳırḳ sekiz : sayı [T.]
ḳ. 074a/10

ḳırḳ sekiz biŋ : sayı [T.]
ḳ. 080a/10

ḳırḳ ṭoḳuz : sayı [T.]
ḳ. 080b/9, 096b/1

ḳırḳ ṭoḳuz biŋ yedi yüz ṭoḳsan : sayı [T.]
ḳ. 099a/12

ḳırḳ yedi : sayı [T.]
ḳ. 012b/9

ḳışa : kısa [T.]
ḳ. 068a/7

ḳışāş : misilleme suretiyle cezalandırma [Ar.]
ḳ. 064a/11

Ḳışatur : öz. is. (?) [T.]
ḳ. 087a/10

ḳışşa : hikâye, olay [Ar.]
ḳ.+ dan 001a/3

ḳıtāl : vuruşma [Ar.]
ḳ.+ a 106b/6, 106b/8
ḳ. 072b/11, 073a/16, 097b/12

ḳıy - :kıymak, öldürmek [T.]
ḳ.- ar 053a/16
ḳ.- ma 054b/7, 054b/17
ḳ.- u 094a/9

ḳıyāfet : kıyafet, giyim [Ar.]
ḳ. 058a/6

ḳıyām : ayağa kalkma [Ar.]
ḳ.+ ı 021a/11, 021a/13, 021a/15
ḳ. 001b/1, 007b/13, 015a/16, 025b/10, 033a/7, 037a/12, 037b/15, 039b/11, 040a/11, 040b/4, 041b/6, 041b/10, 044a/3, 046b/14, 049a/16, 049b/12, 055b/14, 056b/7, 059a/8, 059a/16, 069a/14, 069b/2, 072a/12, 073b/1, 076b/14, 079b/9, 082a/14, 084a/6, 084a/12, 084a/14, 085b/15, 089a/14, 090b/7, 099a/1, 099a/8, 101b/8, 105a/13

ḳıyāmet : kıyamet [Ar.]
ḳ.+ den 011a/16, 017b/11, 040b/10
ḳ.+ i 059a/7
ḳ. 003a/14, 012a/4, 016a/9, 020a/12, 031a/6, 035a/14, 040a/16, 040b/6, 040b/8, 044a/2, 047a/15, 050a/11, 050a/13, 067a/13, 070b/5, 082a/12, 085b/15, 086a/5, 097b/10, 099a/4, 100b/17, 105a/11

ḳıyān : sert, kuvvetli [T.]
ḳ. 077a/2

ḳıyās : bir şeyi başka bir şeye denk sayma, karşılaştırma [Ar.]
ḳ.+ ında 004a/1
ḳ. 002a/4, 019b/13, 044b/2

ḳız : kız [T.]
ḳ.+ a 106b/4
ḳ.+ ı 037b/1, 037b/12, 054b/13, 092a/15, 106b/3, 106b/4
ḳ.+ ımı 055a/14, 057a/6
ḳ.+ lar 056a/2, 056a/11
ḳ.+ ları 056a/14
ḳ. 027b/10

ḳızıl : çok kırmızı olan, bakır renkli [T.]
ḳ.+ lar 058a/16
ḳ. 005b/1, 009a/9, 036a/17, 058a/7, 059b/4, 089a/1, 097b/8, 097b/9, 105b/1

ki : bağlaç [Far.]
k. 001a/2, 001a/16, 001a/17, 001b/1, 002b/15, 003a/12, 003a/13, 003a/15, 003b/6, 003b/12, 003b/15, 004a/6, 005a/16, 005b/6, 006b/8, 008a/16, 008b/2, 008b/4, 009a/15, 014a/8, 014a/11, 014a/15, 019b/6, 019b/9, 019b/13, 020a/1, 020a/3, 020a/5, 020a/17, 020b/6, 020b/9, 021b/9, 021b/15, 021b/16, 022a/9, 025a/6, 025b/17, 026a/6, 026a/10, 026a/11, 026a/13, 026a/17, 026b/7, 026b/9, 026b/11, 027b/5, 028b/6, 029a/11, 030a/4, 032a/10, 032b/1, 034a/10, 034a/12, 034b/2, 034b/9, 037b/5, 039b/11, 039b/14, 040a/6, 040a/13, 040b/15, 040b/17, 041b/9, 043a/15, 044b/10, 046a/17, 046b/14, 047a/12, 047a/16, 049b/14, 049b/17, 052b/3, 052b/5, 052b/9, 052b/12, 053a/11, 053a/14, 053b/2, 053b/16, 055b/3, 056a/3, 058a/10, 058b/6, 060a/1, 061a/2, 061a/9, 061a/13, 061a/16, 061b/16, 062a/3, 062a/10, 062a/13, 062b/5, 062b/17, 063a/1, 063a/7, 063a/9, 066b/12, 067a/4, 067b/8, 069b/17, 070a/14, 072a/15, 073a/8, 073a/9, 073a/13, 073a/17, 073b/15, 074b/17, 075a/1, 075a/8, 075b/12, 077b/11, 078a/8, 078a/16, 078b/10, 078b/12, 078b/17, 083a/9, 083b/8, 083b/12, 085a/10, 086b/11, 086b/14, 087b/2, 087b/4, 087b/5, 088b/4, 088b/9, 089a/9, 093a/4, 095a/15, 095b/3, 095b/11, 097a/9, 097a/13, 097b/1, 097b/2, 102a/2, 103b/9, 103b/15, 104a/6, 104a/7, 105a/2, 105a/10, 105a/13, 105b/5, 105b/7, 105b/14, 105b/15, 105b/16, 106a/3, 106a/5, 106b/1

kibār : yüce ve ulular, seçkinler [Ar.]
k. 034b/4, 066b/12, 082b/6, 091b/13, 091b/16, 095b/4, 096a/15

kil - : gelmek [T.]
k.- eser 027b/3

ḳīl : söz, laf, kelam [Ar.]
ḳ. 072a/4, 073a/12, 073b/15

kilim : döşeme, sedir, divan gibi yerlere serilen dokuma yaygı [Far.]
k.+ e 004a/10, 005a/12

kim : **1.** : "ki" bağlacının eskiden kullanılan biçimi [T.]
k. 009b/7, 021a/1, 021b/6, 026b/3, 055b/2, 085b/15

2. : soru zamiri [T.]
k.+ den 028b/12
k.+ dür 001a/8, 020b/6, 026a/8, 050b/4, 061a/14, 074b/5, 074b/9, 074b/12, 078b/17, 093b/16, 094a/11, 094b/13, 098a/3, 098b/3, 101b/1
k.+ dürür 085b/5
k.+ e 026a/8, 040a/1, 054a/14, 055a/16, 058b/16, 070b/7, 078a/5
k.+ i 100b/5, 100b/7
k.+ sin 066a/16, 067b/8, 101b/15
k.+ üŋ 055b/6
k. 010a/13, 010a/14, 013a/13, 014a/7, 019b/14, 020b/11, 023a/12, 024a/10, 025a/7, 025b/12, 027b/13, 028b/14, 033a/16, 033b/1, 034a/10, 034b/8, 036a/2, 037a/13, 037a/16, 037b/2, 037b/16, 040a/5, 042b/8, 043b/8, 044b/9, 049a/3, 058b/3, 059a/1, 061a/9, 061a/14, 061a/15, 062b/17, 066b/3, 071b/16, 075a/1, 075a/5, 076a/2, 076a/10, 076a/11, 076b/14, 077a/13, 078b/4, 079a/9, 080a/14, 081a/14, 083a/7, 084a/14, 086a/5, 086b/5, 086b/16, 091a/2, 091b/2, 091b/13, 092b/12, 093b/5, 093b/7, 095a/3, 095b/6, 100b/11, 101b/14, 102a/1, 102a/15, 104b/13

kimesne : kimse [T.]
k. 001a/14, 050b/11, 080a/9

Ḳimhār : öz. is. (?) [T.]
ḳ.+ ı 083b/8

kimi : **1.** : bazıları, bazısı [T.]
k.+ nüŋ 054a/16
k.+ si 047a/10, 082a/16
k. 014a/8, 020b/14, 040b/5, 047a/8, 047a/9, 047b/2, 066a/9, 069a/15, 069a/16, 069b/1, 080a/2, 080a/3, 080a/4, 080a/5, 082a/16, 082b/1, 082b/4, 082b/7, 085b/17, 086a/1

2. : hani, nerede? [T.]
k. 020b/14

kimin : bazıları, bazısı [T.]
k.+ i 089a/15
k. 067b/3

kimse : herhangi bir kişi, şahıs [T.]
k.+ den 032b/6, 034b/7
k.+ nüŋ 029b/17
k.+ ye 055b/7
k. 009b/17, 077a/6, 080b/3, 080b/9, 090b/12, 101b/12

kīn : kin, garaz [Far.]
k. 004a/8, 033b/3, 044a/6, 075b/6, 101a/3

kīndār : kin tutan, kinci [Far.]
k. 020b/6, 020b/15

kirām : soylular [Ar.]
k. 037b/3

kişi : şahıs [T.]
k.+ dür 031b/7
k.+ nüŋ 020b/17, 098a/15
k. 004b/5, 023b/14, 023b/17, 024b/11, 039a/17, 046a/11, 050b/9, 056b/12, 056b/13, 064b/11, 070a/4, 072a/13, 082a/7, 082b/9, 083a/9, 086a/12, 086b/3, 090b/6, 093a/10, 094b/12, 098a/10, 098a/14, 099a/10, 099a/12, 101b/2

ḳitāb : kitap [Ar.]
k.+ a 107a/6
ḳ.+ da 046b/4
k.+ um 107a/6

ḳo - : koymak [T.]
ḳ.- dı 003b/8, 007b/14, 025b/7, 028b/8, 038a/7, 046a/11, 051a/13, 052b/11, 053a/8, 053b/11, 061b/11, 065a/12, 085a/8, 092a/7, 102a/17, 104b/15
ḳ.- dılar 021a/10
ḳ.- dum 057b/2
ḳ. 103a/5

ḳoca : **1.** : büyük, iri [T.]
ḳ. 048b/8, 052b/17, 053b/6, 059b/4

2. : yaşlı, ihtiyar [T.]
ḳ. 062a/1

ḳol : kol [T.]
ḳ.+ a 020a/6
ḳ.+ ı 054a/16, 077a/7
ḳ.+ ına 042a/7, 052b/7, 053a/2, 057b/6, 079a/5, 091b/8, 092a/6
ḳ.+ ında 059a/2
ḳ.+ ını 081a/5, 090a/17
ḳ.+ ları 041a/9
ḳ.+ larını 066b/10
ḳ. 016a/11, 043a/10, 080b/16, 080b/17, 081a/1, 084a/5, 084b/2

ḳoltuġ - : koltuk altı [T.]
ḳ.- ından 031b/17, 056a/10, 098b/16

ḳoma - : koymamak, bırakmamak [T.]
ḳ.- dı 096a/12
ḳ.- dum 002b/5
ḳ.- k 048b/4
ḳ.- ŋ 005b/14, 009a/1, 010b/14, 013a/5, 023b/11, 026a/14, 042b/10, 059a/15, 077b/16, 081b/3, 083b/4, 083b/8, 084a/9, 087b/5
ḳ.- ŋuz 044a/6
ḳ.- yor 074a/3
ḳ.- z 004a/7

ḳon - : konmak, yerleşmek [T.]
ḳ.- dı 014b/3, 022a/8, 041a/8, 072a/11, 075a/17, 075b/4, 097b/15, 098a/5, 105b/16
ḳ.- dılar 007b/17, 011a/14, 019b/3,

033a/8, 073a/4, 075b/9, 100a/8
ḳ.- uben 011a/3
ḳ.- up 003b/4

konak : misafir, konuk [T.]
k. 011b/16

kondır - : kondurmak[T.]
k.- dı 072a/12

ḳop - : **1.** : meydana çıkmak, zuhur etmek [T.]
ḳ.- ardı 059a/7, 098b/9
ḳ.- arup 005a/8
ḳ.- dı 003a/14, 008b/5, 011a/16, 012a/4, 016a/9, 017b/11, 019a/5, 020a/12, 024a/17, 031a/6, 031b/6, 035b/6, 040a/16, 042b/1, 047a/15, 048b/2, 050a/11, 050a/13, 059a/15, 067a/13, 069a/13, 070b/5, 072a/2, 072b/15, 078b/11, 082a/12, 082b/5, 085b/15, 086a/3, 086a/5, 092b/4, 094a/14, 099a/4, 100b/17, 105a/11

2 - : birdenbire başlamak [T.]
ḳ.- dı 016b/17

3- : kopmak [T.]
k.- dı 021b/10, 35b/14, 044a/2, 045a/13

ḳorḳ - : korkmak [T.]
ḳ.- aruz 066b/13
ḳ.- dı 104b/17
ḳ.- madı 046b/9
ḳ.- u 018b/8
ḳ.- udan 066b/4
ḳ.- ulu 083a/11
ḳ.- umuzdan 018b/10, 86a/7
ḳ.- usından 085a/13, 098a/11

ḳorḳu : korku [T.]
ḳ.+ dan 066b/2

koş - : koşmak [T.]
k.- dı 088b/6, 089b/2

ḳoşun : yan yana gelmiş insan dizisi, saf [Moğ.]
ḳ. 047b/14

ḳoşun ḳoşun : dizi dizi, sıra sıra [Moğ.]
ḳ. 045a/8

ḳoy - : koymak [T.]
ḳ.- alum 007a/8, 088a/1
ḳ.- am 102a/4
ḳ.- asız 046b/1
ḳ.- asun 069b/14
ḳ.- avuz 046a/2
ḳ.- dı 059a/12
ḳ.- dılar 095b/16
ḳ.- ıldı 078a/4
ḳ.- maḳ 043b/9
ḳ.- uldı 069a/14, 097a/14, 105a/14
ḳ.- uŋ 096b/16
ḳ.- up 003b/15, 007a/13, 021a/10, 024b/6, 040a/1, 044a/14, 057a/12, 065a/10, 093a/11, 093a/17

ḳoyun : küçükbaş hayvan türü [T.]
ḳ. 032a/17, 031b/5

köb : şişkin, iri [T.]
k.+ e 001b/13

köle : esir, kul [T.]
k.+ si 096a/12

köpür - : çok kızmak [T.]
k.- di 025b/10

kör : görmez, âmâ [Far.]
k. 020b/6

ḳubbe : yarım küre şeklinde olan bina, dam [Ar.]
ḳ. 036b/1, 048a/16

ḳubbe-i devrān : Dünya, felek [Ar.]
ḳ. 018b/16

ḳucaḳ : kucak [T.]
ḳ.+ ladı 032b/16
ḳ.+ lar 056b/11, 061b/13, 061b/14
ḳ.+ laşdı 003a/14

ḳuçaḳla - : kucaklamak, sarılmak [T.]
ḳ.- r 016b/15

Ḳuds : Kudüs şehri [Ar.]
ḳ. 026a/16, 068a/8

Kūfe : öz. is. [Ar.]
k.+ ye 037a/3

Kūfī : Kûfe'li [Ar.]
k.+ yem 102a/2

kūh : dağ [Far.]
k.+ a 041b/7, 056b/7
k.+ da 056b/8
k.+ ı 014b/15, 080b/1, 080b/2, 080b/6, 080b/7, 080b/8
k. 011a/5, 019b/9, 030a/13, 037b/3, 039a/14, 043a/4, 088a/13, 089a/4, 094a/8, 099a/1

Kūhistān : öz. is. [Far.]
k.+ da 098b/3

kūhu'l : orta yaşlılar [Ar.]
k. 045b/1

ḳul : bir kişiye derin bağlılık duyan kimse [T.]
ḳ.+ ıma 102b/9
ḳ.+ ıyla 066a/10
ḳ.+ lar 107a/11
ḳ.+ um 102b/8, 102b/15
ḳ.+ uŋ 102b/10
ḳ.+ uŋa 107a/10
ḳ.+ uŋuz 104b/4
ḳ. 044a/4, 046a/2, 046b/4, 056a/10, 092a/11, 102b/13, 103b/10

2. : insan, abd [T.]
ḳ + ları 013a/5

ḳulāç : eskiden denizcilerin kullandığı uzunluk ölçüsü [T.]
ḳ. 032b/4

ḳulaġ : kulak [T.]
ḳ.+ ı 080b/17, 081a/1
ḳ. 015a/4, 043b/1

ḳulaḳ : kulak [T.]
ḳ. 005b/1, 049b/6

ḳulavuz : kılavuz, rehber [T.]
ḳ. 011b/2, 079b/13, 082a/8

ḳulleʾ : kule [Ar.]
ḳ. 037a/14

kum : Kum [T.]
k.+ a 034b/15
k. 034b/15, 067a/1

ḳur - : **1-** : toplamak [T.]
ḳ.- ar 104a/1
ḳ.- dı 016b/1, 060b/11, 062a/2
ḳ.- ılup 067b/4

2 - : tertiplemek, tasarlamak [T.]
ḳ.- am 018b/2

3 - : kurmak [T.]
ḳ.- dı 024a/3
ḳ.- dılar 039a/10
ḳ.- ılu 036b/1, 036b/11
ḳ.- ulmış 036a/17
ḳ.- up 047b/10
ḳ. 022a/8

4 - : yerleştirmek, koymak [T.]
ḳ.- dı 044a/9

5 - : yapmak [T.]
ḳ.- dı 093b/11
ḳ.- up 072a/9, 073a/4, 090b/11

6 - : kullanıma hazır hale getirmek [T.]
ḳ.- dı 101b/10
ḳ.- dılar 102b/3
ḳ.- up 074a/13, 104b/2

ḳūr : süslü, işlemeli [T.]
ḳ. 079b/5, 081a/11, 083a/3, 083b/4, 084a/14, 084b/, 084b/6, 087b/12, 088a/8, 088a/16

ḳurb : yakın olma, yakınlık [Ar.]
ḳ. 034a/13, 061b/8

ḳurı - : kurumak, tükenmek [T.]
ḳ.- dı 039a/15, 062a/14

ḳurı : kuru [T.]

ḳ. 105b/7

ḳurmı - : kurmamak [T.]
ḳ.- yam 076b/7

ḳurtar - : kurtarmak [T.]
ḳ.- a 034b/2
ḳ.- alum 063a/4
ḳ.- asın 063b/12
ḳ.- asun 051b/5
k.- ayum 080b/16
ḳ.- dı 054b/11
ḳ.- maḳ 038a/8, 106a/3
ḳ.- up 049a/15

ḳurtıl - : kurtulmak [T.]
ḳ.- amasun 005a/10

ḳurtul - : kurtulmak [T.]
ḳ.- amadı 085a/10

ḳuru : kuru [T.]
ḳ. 008b/1

kūs : davul, kös [Far.]
k. 018a/13, 043a/1, 074a/10

ḳuş : kuş [T.]
ḳ.+ larla 093b/3
ḳ. 024a/4, 051b/8, 056a/4

kūş : emek, zamet [Far.]
k. 073b/7

kūşeʾ : köşe [Far.]
k.+ i 102a/3

ḳuvvet : bedensel güç, sağlamlık, dayanıklılık [Ar.]
ḳ.+ e 001b/5, 030a/10
ḳ.+ i 081b/12
ḳ.+ ine 053a/3
k.+ iŋe 030b/16
ḳ. 006b/13, 052b/8, 061b/7, 068a/4, 092a/4, 099b/16

kūy : köy [Far.]
k.+ laruŋa 095b/1

ḳuyruġ : kuyruk [T.]
ḳ.+ ımı 074a/3
ḳ.+ ına 031a/14

ḳuyruḳ : kuyruk [T.]
ḳ.+ larına 082a/11

kübrā : daha büyük, en büyük [Ar.]
k. 104a/1, 105b/6

küffār : kâfirler, Müslüman olmayanlar [Ar.]
k.+ a 042b/4, 060a/6, 060a/16, 060a/17, 061a/10, 069a/13, 078b/6, 086a/15, 087b/9, 100a/15, 100b/1, 100b/3
k.+ dan 046b/4, 076a/16, 100a/14
k.+ ı 049a/2, 060a/11, 071b/2, 071b/5, 077b/15, 083b/11, 083b/15, 086b/4, 100a/16, 105b/9
k.+ uŋ 082b/6
k. 040b/6, 041a/3, 042b/7, 043a/13, 046a/3, 047a/7, 047a/13, 078a/4, 078a/6, 078a/8, 078b/11, 080a/1, 081b/15, 082a/14, 083a/8, 083b/17, 084a/8, 086a/5, 086a/6, 086a/11, 097a/14, 098a/14, 100a/2, 105a/4, 105a/14, 105a/17

kül : kül [T.]
k.+ lerini 086b/2

külāh : keçeden yapılan sivri başlık [Far.]
k. 029a/14, 074a/12

külḫān : büyük ocak, kazan [Far.]
k. 067a/6

küngüre : kubbenin en yüksek yeri, tepesi [Far.]
k.+ lü 036b/15, 040a/9

Kürdistān : öz. is. [Ar.]
k. 016b/14

kürsī : kürsü [Ar.]
k.+ lerde 036b/9
k.+ leri 101b/3
k. 036b/4, 036b/8

küsv-rem : bir yere yığılmış ve toplanmış nesne [Ar.]
k.- 004b/15

küşāde : açılmış, açık[Far.]
k. 103a/7

küşendeʾ : öldüren, öldürücü[Far.]
k. 043a/12

küşte : öldürülmüş olan kimsenin bedeni, ceset [Far.]
k.+ lerden 016a/12, 029b/16, 047a/13, 048b/13, 050a/12, 059b/1, 085b/13
k.+ sini 005a/7
k.+ ye 051a/5
k. 006b/12, 008a/1

-L-

la : edat [T.]
l. 020b/5

laʿb : emin, sağlam [Moğ.]
l.+ i 026b/8, 034b/9, 037a/15
l. 023a/4, 026b/12, 052b/8, 056a/9, 059a/10, 077b/7, 099b/10

lābis : giymiş olan, giyen [Ar.]
l.+ in 067a/3

lā-cerem : elbette, şüphesiz [Ar.]
l. 046a/9

lā-emān : emin değil [Ar.]
l. 032a/4, 050b/1, 051a/11, 081b/1, 084b/6

lāf : söz, lakırdı [Far.]
l. 008b/9, 010b/2

laġam : lağım [Yun.]
l. 024b/13, 025a/2, 051b/9

laġım : lağım [Yun.]
l.+ ı 025a/3

laʿīn : lanetlenmiş, lanetli [Ar.]
l.+ den 086b/3, 090b/6
l.+ e 007a/4, 024b/3, 027a/10, 037b/11, 044a/14, 044b/7, 045a/11, 045a/17, 079a/12, 096b/8
l.+ i 009a/15, 022b/8, 028a/2, 029b/17, 040b/16, 042a/16, 043a/9, 043b/6, 044b/4, 045b/4, 065b/8, 069b/16, 076a/9, 077b/8, 077b/9, 080a/16, 080b/2, 085b/12, 103a/8
l.+ iler 084a/9
l.+ iŋ 042a/9
l.+ ler 006a/3, 012b/1, 020b/10, 026b/7, 028a/16, 035a/9, 037a/6, 045b/6, 047b/3, 073a/12, 084a/4
l.+ lerden 017a/17, 042b/1
l.+ leri 041a/11
l.+ üŋ 005b/2, 020b/11, 027a/8, 028a/4, 029a/16, 031b/7, 034b/11, 035a/17, 035b/2, 036b/11, 041a/9, 044b/6, 045a/16, 065b/7, 069b/11, 073b/3, 078b/14, 079a/16, 080b/11, 081a/2, 081a/3, 081b/13, 085b/9, 090a/13, 090a/14, 090a/16, 090b/8, 096a/12, 096a/14, 098b/15, 103a/3, 103a/7
l. 002a/6, 002a/12, 002a/14, 004a/8, 004b/8, 005a/3, 005a/5, 005a/7, 005b/9, 005b/10, 005b/11, 005b/12, 006a/17, 008a/1, 008b/7, 009a/16, 009b/4, 010b/6, 010b/8, 010b/9, 010b/12, 010b/14, 011a/4, 011a/7, 011a/8, 011b/13, 012b/5, 012b/12, 012b/17, 013a/2, 013b/17, 014b/8, 014b/11, 014b/17, 015a/16, 016b/8, 017a/16, 017b/4, 018a/13, 019b/1, 020b/13, 021b/13, 022a/4, 022a/5, 022b/14, 022b/16, 022b/17, 023a/5, 023a/13, 024b/13, 025a/10, 026a/3, 026b/6, 026b/11, 027a/1, 028b/12, 029b/4, 029b/15, 030a/5, 030b/2, 030b/10, 030b/13, 031a/10, 031a/15, 031b/3, 031b/12, 032a/17, 032b/2, 032b/3, 033b/3, 033b/9, 033b/11, 035a/17, 036a/6, 036a/7, 037b/3, 037b/5, 037b/8, 037b/10, 037b/12, 037b/17, 041a/5, 041a/9, 042a/8, 044a/16, 045a/15, 048a/13, 050a/14, 050b/8, 056a/5, 056a/8, 059a/8, 059a/11, 059a/13, 065b/1, 065b/2, 065b/5, 069b/10, 070b/13, 071a/4, 071a/8, 071a/10, 071a/13, 072a/4, 072a/11, 072a/12, 072a/17, 072b/6, 075b/6, 076a/13, 076a/14, 077a/15, 079a/3, 080a/15, 080b/1, 080b/6, 080b/13, 080b/15, 081b/8, 081b/9, 081b/12, 083b/16, 085a/9, 085b/10, 089a/14, 095b/15, 096a/3, 096a/6, 096a/8, 096a/15, 096b/6, 098b/14, 100a/3, 100b/14, 100b/16, 101a/3, 102b/17, 103a/4, 103a/9

lākin : ama, fakat [Ar.]
l. 005b/8, 009b/1, 011b/9, 030a/16, 032b/11, 038a/1, 039a/1, 061b/3, 089a/16, 096a/12, 102a/13, 102b/8, 103b/8

laʿl : kırmızı renkte değerli bir süs taşı [Ar.]
l.+ e 016a/11
l.+ i 019a/13, 030b/9
l. 007a/4, 040a/9, 048a/14, 059b/5, 071b/1, 075a/15, 098a/2

lālā : şehzadeleri eğitmekle görevli devlet adamı [Far.]
l.+ sı 061a/7
l. 001b/1

lāle : lale [Far.]
l. 089a/1

lāle-zār : lale bahçesi [Far.]
l. 055a/2

lā-mekān : yersiz, mekânsız [Ar.]
l. 017a/4, 061a/16

lā-naẓīr : eşsiz, benzersiz [Ar.]
l. 065b/12, 071a/3, 074b/7, 099b/12

laʿnet : beddua, ilenç [Ar.]
l. 002a/7, 020b/15, 063b/8, 098a/8

lā Rabbe illāhū : Rab olarak Allah'tan başka ilah yoktur. [Ar.]
l. 086b/10

lāreyb : şüphesiz [Ar.]
l. 103b/8

Lāt : İslamlık öncesi Arapların, Kâbe'de bulundurdukları putlardan birinin adı [Ar.]
l. 071b/12

lātefte : kızgın olmayan [Far.]
l.+ ṭū 107a/13

lāyaʿḳıl : aklı başında olmayan, dalgın [Ar.]
l. 079a/5, 087a/17, 105a/9

lā-yezāl : zeval bulmaz, ölümsüz [Ar.]
l. 007a/11, 073a/3, 102a/2

lāyıḳ : uygun, yakışır [Ar.]
l. 002a/17, 002b/10, 038a/16, 053a/12, 053a/17, 061b/15, 090a/10

lāzım : gerekli, lüzumlu [T.]
l. 014b/9, 034a/16, 083a/8

leb : dudak [Far.]
l.+ den 067a/7
l.+ leri 100b/11, 102a/15
l.+ lerine 102a/15
l. 065b/7

lebbeyk : buyurun, efendim, emredin [Ar.]
l. 013a/16, 041b/6, 043b/3, 089a/10, 090a/9

lebi : dilim [T.]
l. 104a/8

lehü'l ālā : Allah, en yücedir. [Ar.]
l. 086b/10

lehü'l ʿavnu : Allah, yardım edendir. [T.]
l. 086b/10

lehü'l kevnü : Varlık, Allah'ındır. [T.]
l. 086b/10

lehü'l mülk : Mülk, Allah'ındır. [Ar.]
l.+ ü 086b/10

lenduha : kaba, çok büyük [Far.]
l. 087b/2

lenge : topal, aksak [Far.]
l. 059b/5

leş : cansız beden [Ar.]
l.+ den 005b/17, 006a/9, 011b/17, 018a/6, 041a/15, 044a/7, 047a/17, 059b/11, 060a/6, 061a/12, 070a/5, 071a/17, 072b/17, 078a/11, 080a/6, 088a/6, 092b/4

l.+ e 019a/14, 020a/7, 031a/9, 042b/14, 045b/7
l.+ i 020a/7, 031a/9, 042b/14, 090b/5, 099b/17
l.+ ler 005b/1, 028a/10, 028a/13, 042a/1, 047a/14, 063a/15, 067a/13, 070b/9, 079a/14, 081b/7, 084b/2, 089b/11, 097b/5, 100b/16, 101a/1, 103a/14, 105b/1
l.+ lerden 041a/17
l.+ leri 066a/11
l.+ lerin 086b/2
l.+ lerini 063b/17, 068a/3
l. 019a/14, 045b/7

leşker : kahraman, yiğit, asker [Far.]
l.+ den 018b/3
l.+ i 019a/4, 019a/17, 029b/7, 040a/12, 070a/4, 079a/16
l.+ in 011b/3
l.+ inden 081a/16
l.+ ine 010b/14, 073b/3
l.+ le 044b/15
l. 008a/4, 008b/7, 011b/2, 013a/9, 015a/17, 015b/5, 019a/3, 019b/5, 019b/7, 019b/8, 022a/15, 023b/5, 023b/12, 026a/7, 026a/15, 028a/10, 028b/2, 040b/1, 040b/6, 040b/7, 041b/16, 042a/1, 047a/13, 061a/9, 061a/13, 061b/8, 063a/17, 069a/4, 069a/10, 071b/5, 077b/10, 078a/2, 078a/4, 078a/6, 078b/1, 078b/7, 079a/14, 081b/15, 084a/8, 087a/2, 087b/2, 087b/7, 087b/9, 087b/10, 097a/14, 097b/11, 103b/3, 105a/14, 105a/17, 106b/5, 106b/6, 106b/9

levḥ : levha [Ar.]
l. 057a/17, 100b/14

leyk : lakin, amma [Far.]
l. 095b/13

leyl : gece [Ar.]
l. 046b/5, 055b/7, 082a/6, 091b/11, 092a/12, 095b/13, 100b/4

leẕīẕ : lezzetli [Ar.]
l. 068b/5, 098a/6

leẕẕāt : tatlar, lezzetler [Ar.]
l.+ ı 097a/3
l. 097a/12

libās : elbise, giyecek [Ar.]
l.+ ın 089a/7
l.+ ını 003a/15
l. 002a/13

liḥye : sakal [Ar.]
l.+ si 094b/10

lisān : dil [Ar.]
l.+ ı 090a/11
l.+ ından 002b/15, 098a/6
l.+ um 104b/7
l. 001a/7

li'llāh : Allah'a hamt olsun; Allah'a şükür [Ar.]
l. 067b/10

luṭf : **1.** : hoşluk, güzellik [Ar.]
l.+ ını 092a/9

2. : izin, müsaade [Ar.]
l. 104b/7

lücām : gem [Far.]
l.+ ından 007a/10

lüʾlü : inci [Ar.]
l. 061a/5

-M-

mā : **1.** biz [Far.]
m. 003a/3, 043b/11, 084a/10, 106a/5

2. : olumsuzluk eki [Ar.]
m. 030b/17, 031a/13

3. : "al, işte!" anlamında ünlem [T.]
m. 069b/4

mā-ʿadā : … den başka, … den ayrı [Ar.]
m.- 093b/13

maʿa : birlikte, beraber [Ar.]
m. 001a/5

maʿān : mekân [Ar.]
m. 012a/5, 102b/2

mā-beḳā : artan, geri kalan [Ar.]
m. 070a/3

mā-cerā : geçen, cereyan eden [Ar.]
m. 044b/9, 093b/10

māder : anne [Far.]
m.+ i 055a/11

Maʿd-ı Kereb : öz. is. [Ar.]
m. 074a/14

mā-ehvā : isteksiz [Ar.]
m. 105a/3

mā-fīhā : öteki dünya, ahret [Ar.]
m. 107a/7

maġāra : mağara [Ar.]
m.+ da 098b/4
m. 067a/6

maġbūn : kandırılmış, aldanmış [Ar.]
m. 025a/10, 031a/3, 062a/9, 063b/13, 077a/8

maġlūp : yenilgiye uğramış olan, yenik [Ar.]
m.+ a 101a/8
m. 052b/8, 084a/1, 105b/12

Maġrib : öz. is. [Ar.]
m.+ e 002b/13, 048a/11, 050b/14, 058a/12, 060b/10, 061b/6, 063a/7, 064a/5, 065a/15, 068a/1, 068a/14, 068b/4, 068b/7, 071b/16, 086a/15
m.+ i 036b/6, 048a/17, 048b/3, 089a/8
m.+ ī 070b/11, 071a/1, 071a/8, 076a/2, 077b/11, 083a/15, 086a/14, 103b/12
m.+ īye 041b/5, 070b/8
m.+ lerü 048a/15
m. 003a/3, 003a/9, 010a/15, 028b/7, 035b/11, 041b/10, 042b/8, 045a/4, 045a/7, 048a/9, 049b/3, 050a/9, 051b/16, 058a/11, 058a/13, 059a/16, 059b/14, 061b/5, 063b/1, 104a/13

Maġribī : Mağrip halkından olan, Mağripli [Ar.]
m.+ ler 059b/15, 077a/8
m.+ leri 049b/7, 059b/6
m. 041b/3, 049b/5, 049b/7

Maġrib-ī Ḳırvānī : öz. is. [Ar.]
m. 079a/13

maġrūr : gururlu, kibirli [Ar.]
m. 014a/2

mağara [T.]
m.+ da 031b/4

mağfur : rahmetlik olmuş [Ar.]
m. 014a/12

māh : ay [Far.]
m.+ ı 057b/7
m. 007a/11, 007a/14, 008b/16, 015b/11, 021b/9, 025a/11, 027a/4, 041b/10, 042a/16, 054b/14, 057a/8, 057a/11, 058a/12, 061a/16, 068a/9, 072a/7, 074b/12, 078a/5, 082a/11, 082b/7, 090b/9, 092b/14, 092b/16, 100a/5, 100a/9, 100b/8

maḥabbet : sevgi, muhabbet [Ar.]
m. 071b/6

ma-hāyāt : bölüneyen bir şeyi nöbetleşe olarak kullanma [Ar.]
m.+ ı 097a/4

maḥbūb : sevgili, sevilen [Ar.]
m.+ ına 057a/10, 092b/15
m. 025b/2, 052b/8, 061a/6, 096b/9

maḥbūs : hapsedilmiş olan [Ar.]
m. 095b/16

maḥcūr : mallarını kullanmaktan alıkonulmuş [Ar.]
m. 014a/11

maḫfī : gizli, saklanmış [Ar.]
m. 010a/3, 044b/1, 073a/17, 089b/8

māhir : usta, kabiliyetli, becerikli [Ar.]
m.+ u 058b/12, 068a/1, 071a/1,

089b/8, 094b/12
m. 001a/7, 021b/8

Maḥkūh : öz. is. [T.]
m.+ ı 042b/2

Maḥḳūhiye : öz. is. [Ar.]
m. 040b/17

maḫlūḳāt : yaratılmışlar, mahluklar [Ar.]
m. 036b/10

Mahmūd : öz. is. [Ar.]
m. 022a/17

maḥmūr : sarhoşluk dolayısıyla sersem olan [Ar.]
m. 013b/5

maḥrūm : yoksun [Ar.]
m. 025a/6, 062a/9

maḥşer : Kıyamet gününde ölülerin dirilerek toplanacaklarına inanılan yer. [Ar.]
m.+ de 001a/2, 068a/5
m. 086b/8

maḥşūr : toplanmış, birleştirilmiş [Ar.]
m. 013b/17

maʿhūd : sözleşilmiş, sözü geçen, bilinen [Ar.]
m. 041b/7

maḥv : yok etme, ortadan kaldırma [Ar.]
m.+ ı 052a/16
m. 020b/18, 060b/14, 067b/15, 067b/16, 068a/3, 073a/6

maḥżā : yalnız, ancak [Ar.]
m. 084a/12

maḥzūn : üzüntülü, tasalı [Ar.]
m. 072a/9

maʿin : saf akar su, temiz su [Ar.]
m. 067b/10

maḳʿad : oturak yeri, kaba et[Ar.]
m.+ ı 029a/15

maḳāl : saöz, laf [Ar.]
m. 068b/9

maḳālāt : sözler [Ar.]
m.+ ı 096b/9

maḳām : mevki, makam [Ar.]
m.+ ında 003b/4
m.+ ından 001b/6
m.+ ını 003b/14
m. 012a/7, 107a/3

maḳhūr : yenilgiye uğramış, mağlup [Ar.]
m. 009b/9, 042b/7

mākir : hilekâr, hileci [Ar.]
m. 001b/5

Maḳlān : öz. is. [T.]
m. 060b/13, 062b/13

maḳtel : bir kimseyi öldürme, katletme [Ar.]
m. 098a/7

maḳṭūʿ : kesilmiş, kesik [Ar.]
m. 010a/7

maʿḳūl : akla uygun gelen, mantıklı [Ar.]
m. 090a/17

māl : mülk, varlık [Ar.]
m.+ dan 085b/13
m.+ ı 001b/13, 037a/1
m.+ ım 103b/9
m.+ ımuzı 003b/6
m.+ ın 001b/10
m.+ ını 034a/13, 043a/16, 056a/14, 088b/2
m.+ lar 057a/1
m.+ ları 011a/2, 056b/8
m.+ larını 010b/17, 012a/15, 018a/8, 073a/2
m.+ umızı 001a/12
m. 001a/4, 020b/12, 034b/1, 034b/3, 036a/10, 036a/11, 038b/8, 061b/9, 061b/11,

077a/11, 088a/15, 088b/5, 092b/13

mālik : sahip, iye [Ar.]
m.+ dür 006b/6
m.+ i 014a/2
m.+ sün 003a/8
m. 001b/5, 025b/1, 051a/5, 059a/8, 075a/11

maʿlūm : bilinenen, belli [Ar.]
m. 064a/11

Mālūş : öz. is.[T.]
m. 076a/2, 076a/5

maʿmūr : işlenmiş, bakımlı [Ar.]
m. 013b/16, 032b/15

mānend : benzer, gibi [Far.]
m.+ e 053a/11

mānіʿ : engel [Ar.]
m. 073a/10

maʿnī : mana, anlam [Ar.]
m. 055a/12

manṣıb : mevki, makam [Ar.]
m. 001a/4

Manṣūr : öz. is. [Ar.]
m. 009b/9, 011b/15

Manṣūr-ı Hāmānī : öz. is. [Ar.]
m. 010a/3

Manṣūr-ı Rāżī : öz. is. [Ar.]
m. 009b/14, 011b/13

maʿnūn : mecnun manasına ve bir unvan ile tanınmış olan [Ar.]
m.+ ı 049b/13

manẓūr : kendisine bakılan, görülen[Ar.]
m. 013a/13, 014a/10

mār : geçmiş olan, geçen [Ar.]
m. 007a/15

Mārāc : öz. is. [T.]
m. 035b/11, 050a/9, 059a/16

mārān : yılanlar [Far.]
m. 087a/14

maʿreke : savaş alanı, cenk yeri [Ar]
m. 052b/9

maṣdūr : yollanmış, gönderilmiş [Ar.]
m. 014a/7

māsivā : bir şeyin dışında kalan şeylerin tümü) [Ar.]
m. 031a/12, 044b/2, 070a/5

maʿşūḳ : sevilen, sevilmiş [Ar.]
m.+ ın 092b/15
m.+ ına 057a/10

mātem : üzüntü, yas [Ar.]
m.+ ler 062a/4
m. 007a/15, 021b/9, 027b/5, 045b/13, 050b/7, 089a/7

Maṭlaba Şāh : öz. is. [Ar.]
m.+ ı 094a/4
m. 019a/12

maṭlūb : alacak [Ar.]
m.+ ı 055b/3

maʿtūh : bunak, bunamış [Ar.]
m. 005a/2

Māverānehr : öz. is. [Ar.]
m.+ e 035b/16

māʾvī : bulutsuz gökyüzünün rengi [Ar.]
m. 040b/17

Māzenderān : öz. is. [Far.]
m. 035b/16, 048a/4

Māzenderānī : öz. is.[Far.]
m. 022a/15, 023a/14, 023b/7

Maʿz-ın Şīr : öz. is. [Far.]
m. 018a/9, 019a/11, 021b/1

mażmūn : gizli anlam, saklı kavram [Ar.]
m.+ ı 003a/5, 003a/11

meʾāb : geri dönülecek yer [Ar.]
m. 064b/13

meʾāl : anlam, kavram [Ar.]
m.+ e 060b/17
m. 104b/14

mebāş : olma [Far.]
m. 023b/7

Meblūş : öz. is. [T.]
m. 081a/16

mebnā : yapı, bina [Ar.]
m. 039b/11, 106b/1

mecbūr : bir şeyi yapmak zorunda olan [Ar.]
m. 013b/11

mechūl : bilinmeyen, tanınmayan [Ar.]
m.+ e 002b/15

mecnūn : çılgın, deli [Ar.]
m. 062a/9

mecrūḥ : yaralanmış, yaralı [Ar.]
m.+ ları 011b/11, 084b/4
m. 011b/12

medār : **1.** : etrafında dönülen nokta [Ar.]
m. 055a/10, 091b/10, 092a/6, 096a/2, 096b/5

2. : yardım, yardımcı [Ar.]
m. 055a/17, 100b/15

meded : yardım, imdat [Ar.]
m. 006a/8, 009b/15, 011b/6, 013a/8, 015a/10, 015b/3, 016b/17, 017a/7, 019a/15, 032b/11, 036b/6, 036b/17, 039a/9, 044b/3, 044b/5, 047b/13, 047b/14, 048b/10, 049b/6, 050b/4, 066a/8, 070b/9, 085a/4, 088a/5, 094a/13, 096a/11, 098b/3

medḥ : övme, övgü [Ar.]
m. 074a/12

Medḥūŋ : öz. is. [T.]
m. 030b/2

medḥūr : kovulmuş, atılmış [Ar.]
m. 042b/7

Meʿd-i Kereb : öz. is. [Ar.]
m. 031a/8

Medīne : öz. is. [Ar.]
m.+ de 021b/8
m.+ ye 003a/10

mefhum : anlam, kavram [Ar.]
m.+ ı 034a/10
m. 049b/13

meger : meğer, öte yandan [Far.]
m. 011a/9, 035a/6, 061b/3, 071b/15, 072b/7, 076b/14, 079b/8, 098b/12

meh : ay [Far.]
m. 055a/4

mehābet : **1.** : büyük ve saygıdeğer kişilerin karşısında duyulan korku ile karışık saygı [Ar.]
m. 075b/1, 080b/4, 094b/6

2. : büyüklük, ululuk, yücelik [Ar.]
m.+ de 106b/10

mehālik : tehlikeli yerler, tehlikeli işler [Ar.]
m.+ den 072b/4

mehār : yular, dizgin [Far.]
m. 006b/12, 082b/12

Mehdiyye : öz. is. [Ar.]
m. 088a/13, 093a/1

Mehlān : öz. is. [Ar.]
m.+ a 002a/1, 025b/11, 036a/17, 040a/3, 040a/4, 040a/5, 041b/3, 051b/13, 062b/17, 070a/7, 070a/12, 071b/10, 072a/12, 072a/13, 075b/9, 075b/10, 078b/16, 081a/12, 083a/3, 085b/6, 088a/10, 090b/17, 093a/7, 093b/4, 093b/5, 093b/12, 093b/16, 094a/11, 094b/13, 094b/17, 095a/3, 095b/17, 097b/12, 102a/17, 102b/1
m.+ dan 049b/1, 073a/9

m.+ ı 036b/13, 041a/4, 048b/4, 049a/14, 049a/15, 063a/13, 068a/3, 074a/5, 086b/4, 095b/4, 098b/10
m.+ ın 049a/10
m.+ uŋ 040a/7, 040b/17, 041b/9, 047b/3, 050b/10, 063b/6, 063b/7, 083b/11, 088b/2, 089a/6, 097b/1, 098b/16, 099a/8
m. 003a/3, 008a/13, 034a/11, 036a/8, 039a/3, 039b/1, 039b/8, 039b/12, 040b/8, 041a/15, 041b/4, 041b/5, 043a/14, 044b/9, 044b/13, 045a/2, 045b/15, 045b/17, 046a/5, 047b/4, 047b/9, 047b/14, 048a/1, 048a/2, 049a/3, 049a/8, 049b/10, 050b/4, 050b/12, 051a/3, 051a/16, 052a/11, 057b/9, 058b/12, 059a/6, 059a/15, 059b/8, 060a/12, 060b/1, 060b/3, 060b/6, 061b/3, 061b/4, 062a/9, 062b/1, 062b/2, 062b/4, 062b/12, 063a/7, 063a/17, 064a/5, 064a/16, 066a/16, 068b/9, 068b/10, 071b/11, 071b/13, 073b/5, 073b/10, 073b/14, 074a/2, 074a/4, 074a/14, 074a/16, 074b/5, 074b/9, 074b/12, 075a/1, 075a/5, 075b/5, 075b/12, 076a/10, 077b/3, 077b/16, 078b/2, 079a/6, 080b/11, 081a/9, 081b/3, 081b/16, 081b/17, 082b/10, 082b/12, 082b/15, 083a/2, 083a/6, 083a/13, 084b/3, 086a/13, 087b/5, 087b/10, 087b/16, 088a/4, 088a/7, 088a/11, 088a/14, 089a/3, 089a/5, 089a/8, 089b/2, 093a/1, 093b/13, 094a/3, 094a/6, 094a/8, 094a/12, 094b/7, 094b/13, 094b/14, 095a/6, 095b/2, 096a/1, 096b/13, 098a/14, 098b/3, 098b/5, 099a/5, 101b/8, 104a/1, 105a/1, 105a/2, 105a/6, 105a/16

Mehlān ibni Mervān : öz. is. [Ar.]
m.+ ı 103b/9

Mehleb : öz. is. [Ar.]
m. 030a/11, 030b/6, 030b/7, 030b/9, 032a/8, 033a/16

mekān : alan, yer, mekân [Ar.]
m.+ a 089b/8, 093b/1, 093b/11
m.+ ı 055b/1, 057b/1
m.+ ına 097b/15
m. 011a/5, 012a/6, 017b/4, 049b/11, 050b/5, 050b/9, 102b/5

mekkâre : kira ile tutulan yük hayvanı [T.]
m. 004a/7

Mekkī : Mekke ile ilgili [Ar.]
m. 030a/6

mekr : hile, düzen [Ar.]
m. 043a/7

meks : durma, bekleme [Ar.]
m. 088b/12

meksūr : kırılmış [Ar.]
m. 013a/14

melā : kalabalık, topluluk [Ar.]
m. 044a/17

melāʾik : melek [Ar.]
m.+ eler 008b/17
m.+ ler 092b/8
m. 060a/8

melāʿin : lanet edilecek şeyler [Ar.]
m.+ ler 060a/4
m. 062a/16

melāl : büyük üzüntü, hüzün [Ar.]
m.+ e 033b/16, 076a/6, 076b/8, 079a/2, 081b/11, 091a/7, 100a/4
m. 072a/9, 072b/4

melāmāt : azarlamalar, kınamalar [Ar.]
m. 096b/16

melāmet : azarlama, ayıplama [Ar.]
m.+ de 013b/11

melce : sığınılacak yer, barınak [Ar.]
m. 046b/11

melek : Allah ile insan arasında aracılık yapan nur. [Ar.]
m.+ ler 012a/5
m. 007b/2, 048b/14

melīk : hükümdar, padişah [Ar.]
m. 013a/13, 025a/12, 028b/3, 032a/14, 035a/10, 035a/15, 039b/15, 040a/12, 043a/17, 043b/8, 045b/16,

046a/2, 046b/13, 046b/14, 047a/2, 048b/16, 049a/4, 050a/10, 050a/15, 052a/1, 059b/5, 060b/4, 062a/2, 069a/2, 073a/14, 075a/10, 078a/16, 079a/10, 079a/12, 079b/5, 079b/9, 079b/15, 081a/10, 081a/11, 083a/3, 083b/4, 083b/5, 083b/9, 084a/1, 084a/5, 084a/10, 084a/11, 086a/5, 086a/9, 088b/8, 090a/11, 090b/7, 094b/3, 096a/4, 096b/7, 097a/16, 103a/16, 104b/16, 105a/9

melīl : kederli [Far.]
m. 032a/13

melīl-āne : kederlicesine [Far.]
m. 087b/1

mellāḥ : gemici, kaptan [Ar.]
m.+ lar 065b/16, 066b/12

melūl : üzgün, hüzünlü [Ar.]
m. 003a/7, 010a/8, 011a/9, 013a/14, 024b/1, 030b/14, 033a/3, 055b/1, 073b/10, 101b/1

melūl-āne : acıklı bir şekilde üzgün olarak [Ar.-Far.]
m. 021b/12, 089a/7

melʿūn : Allah tarafından lanetlenmiş olan, kötü [Ar.]
m.+ a 030b/8, 030b/11, 032b/8
m.+ ı 009b/2, 014b/3, 033b/14, 034b/14, 076b/3, 077b/12
m.+ lar 011a/16, 020b/8, 034b/6
m.+ lara 073a/12
m.+ ları 073b/4
m.+ u 042a/15
m.+ uŋ 029a/14, 031a/13, 077b/13
m. 002b/15, 005b/3, 006b/8, 008a/2, 008a/11, 008b/5, 008b/8, 008b/14, 010b/1, 010b/5, 014a/16, 017a/8, 020a/1, 020a/2, 021b/4, 021b/12, 025b/17, 026a/14, 026b/1, 027a/12, 028a/7, 029a/17, 030b/17, 031a/2, 031a/11, 031b/5, 035a/16, 036a/5, 037b/9, 038b/4, 041b/12, 042b/7, 044a/6, 044a/13, 050b/13, 056a/3, 056a/8, 063b/13, 071a/12, 073b/9, 075b/6, 075b/13, 075b/16, 077a/14, 077b/7, 078b/12, 078b/13, 083b/2, 095b/15, 101a/3

memāt : ölüm [Ar.]
m.+ ı 059b/2
m.+ ından 001b/15

memkūr : kırmızı renge boyanmış [Ar.]
m. 013b/10

meʿmūr : görevli, yükümlü [Ar.]
m. 046b/12

men : ben [T.]
m. 025a/5, 055b/10

menʿ : yasaklama, izin vermeme [Ar.]
m. 005b/7, 009b/1, 012b/5, 012b/11, 014b/16, 022b/6, 022b/12, 022b/13, 023a/1, 023a/4, 026b/12, 028a/1, 028a/5, 030a/16, 030b/1, 030b/9, 033b/3, 038a/1, 045a/16, 052b/5, 052b/12, 059a/10, 070b/12, 076a/7, 076a/13, 076b/1, 076b/11, 077a/2, 077b/7, 078b/9, 079a/2, 096a/6, 096a/7, 096a/14, 096a/15, 096b/7, 099b/8, 099b/10, 099b/11, 102b/14, 102b/15, 103a/3, 103b/1

menām : uyku [Ar.]
m.+ ından 041b/14

menāre : minare [Ar.]
m. 013a/10, 067a/1, 067a/6, 100b/13, 101a/3

menāş : sığınak, barınak [Ar.]
m. 004a/15, 029b/4

Menāt : İslamlık öncesi Arapların, Kâbe'de bulundurdukları putlardan birinin adı [Ar.]
m. 071b/12

menāzil : konaklama yerleri, duraklar [Ar.]
m. 090b/10

mencā : kurtulma, kurtuluş yeri [Ar.]
m. 040a/10, 104a/4

mencenīḳ : mancınık [Ar.]
m.+ a 024a/5

menfez : açıklık, aralık [Ar.]
m. 047a/8

menḳāl : nakil edecek mekân [Ar.]
m.+ e 017b/17

menkūr : inkâr edilmiş [Ar.]
m. 013b/1

menṣūb : ilişkin, ait [Ar.]
m.+ um 102b/13

menşūr : dağıtılmış, yayılmış [Ar.]
m.+ ını 053b/13
m. 013b/14, 014a/5

menzil : ulaşılmak istenen hedef [Ar.]
m.+ i 068b/12
m. 065b/3, 065b/15, 065b/16, 102a/7

merʾ : erkek, adam [Ar.]
m. 025a/6

merāḥil : konaklar, duraklar [Ar.]
m. 090b/10, 093a/8

merām : niyet, istek [Ar.]
m. 038a/9, 085a/17, 089a/9

merātib : mertebeler, rütbeler [Ar.]
m.+ ce 062a/2
m.+ le 105a/6

mercān : kırmızı renkli mücevher [Ar.]
m.+ ı 039b/7

merd : yiğit, kahraman [Far.]
m. 007a/9, 010b/11, 012b/9, 016b/5, 019a/13, 025a/15, 025b/15, 027b/6, 027b/11, 040a/7, 042b/6, 057b/5, 057b/14, 065b/12, 074a/14, 074b/3, 074b/11, 075a/7, 075a/11, 076a/4, 083a/15, 084a/3, 084a/16, 087a/15, 087b/6, 091a/6, 091a/8, 094b/12, 096b/1, 105b/7, 106a/4

Merdān : öz. is. [Far.]
m.+ a 008b/10, 052b/16

merdān : mert kimseler, yiğitler [Far.]
m.+ a 014a/4, 020a/6, 020a/9, 020b/9, 023b/8, 026a/2, 026a/13, 026b/13, 026b/16, 039b/8, 040a/7, 040b/10, 041a/4, 046b/15, 052b/9, 067b/2, 077a/13, 077b/6, 078a/5, 078a/17, 079b/11, 083a/10, 083a/15, 083b/3, 083b/9, 083b/14, 084a/3, 084a/16, 087a/3, 087a/15, 087b/6, 089b/6, 097a/10, 105a/16, 105b/7, 106a/4, 106b/6
m.+ ān 053a/12
m.+ e 047a/13
m.+ ı 025b/17, 026a/14, 078a/15
m. 052b/3, 078a/17

merdāne : **1.** : yiğitçe, mertçe [Far.]
m. 016b/5

2. : merdane [T.]
m.+ ligüm 037b/1

merdūd : reddedilmiş, geri çevrilmiş [Ar.]
m.+ u 009b/9
m. 022a/2, 025b/17, 037a/13

merdüm : insan, şahıs [Far.]
m.+ le 078a/16

merdümān : insanlar [Far.]
m. 015b/9, 091a/2, 102b/1

merġūb : rağbet gören, istenen [Ar]
m. 096b/9

merḥabā : merhaba selamlaşma sözü [Ar.]
m.+ lar 063b/5101b/8, 105b/17
m.+ ları 021a/4
m. 050b/6, 062a/8, 065b/14

merḥamet : acı duyma, üzülme [Ar.]
m. 039a/5, 040b/11, 054b/17

merḥūm : ölmüş [Ar.]
m.+ u 026a/9

merḳad : mezar [Ar]
m.+ ı 068b/2
m.+ lerin 068b/1

merkeb : eşek [Ar.]

m. 082a/9

merrāt : kereler, defalar [Ar.]
m. 041a/12

Merrīḥ : Mars [Ar.]
m. 020a/15

Mervān : öz. is. [Ar.]
m.+ a 002a/7, 020b/15, 085a/16
m.+ ı 027b/1
m.+ ıdan 008a/15
m.+ uŋ 063b/6, 068a/2, 086b/1
m. 002a/1, 002a/4, 004b/15, 008a/13, 027b/1, 034a/12, 036a/10, 037a/6, 038b/11, 038b/12, 038b/14, 038b/15, 043b/5, 044a/3, 044a/13, 045a/1, 048a/10, 064a/5, 064a/12, 075b/13, 089a/5, 089a/6, 089a/17, 090a/5

mesā : akşam [Ar.]
m. 028b/2, 032b/8, 043b/12, 069a/14

mesāfe : uzaklık [Ar.]
m.+ m 035b/7

mesār : sevinçler, zevkler [Ar.]
m. 005a/9, 082b/17, 095b/2, 103a/4

mesbūr : mahvolmuş [Ar.]
m. 013b/6

mescid : secde edilen yer [Ar.]
m.+ den 025b/9, 093a/9
m.+ ine 021a/8, 021a/10
m. 093a/9

Mescid-i Aḳṣā : öz. is. [Ar.]
m.+ ya 068a/9

mesīr : gezinti yeri [Ar.]
m. 037a/5

mesken : ev, konut [Ar.]
m.+ i 035b/2, 056a/12
m.+ ine 009b/16, 016a/14, 024a/7, 034a/7, 051a/15, 052a/9
m.+ lerine 100a/8, 101a/9

mesrūr : sevinçli, memnun [Ar.]
m. 013b/2

mest : sarhoş [Far.]
m. 031b/3, 082a/14

mestur : örtülmüş [Ar.]
m. 043b/10

mesʿūd : mutlu, bahtiyar [Ar.]
m. 091a/12

meşaḳḳāt : sıkıntı, güçlük, zahmet [Ar.]
m.+ le 001b/13

meşʿale : meşale [Ar.]
m.+ ler 069a/5
m.+ lerden 059b/7

Meşcer : öz. is. [Ar.]
m. 033a/13, 033b/15

meşġūl : meşgul, bir şeyle uğraşan [Ar.]
m.+ ıdı 005a/2
m. 073a/13

meşhed : bir kimsenin şehit düştüğü yer [Ar.]
m.+ lerinde 098a/4

meşhūr : tanınmış kimse, ünlü [Ar.]
m. 013b/15, 106b/2

meşkūr : beğenilmiş, takdir edilmiş [Ar.]
m. 014a/13

Meṭārıḳ : öz. is. [Ar.]
m. 068b/13, 069b/2

Meṭāruḳ : öz. is. [Ar.]
m.+ ı 069b/5

metīn : dayanıklı, metanetli [Ar.]
m. 006b/4, 022a/13, 024a/2, 058a/1, 064a/15, 067a/12, 068a/2, 069b/7, 071b/15, 074b/4, 074b/14, 075a/1

mevc : dalga [Ar.]
m. 009a/2, 034a/14, 066a/2

mevc ü mevc : dalga, dalga [Ar.]
m. 009b/12

mevfūr : çok, çoğalmış [Ar.]
m. 013a/16, 014a/9

Mevlā : Allah [Ar.]
m. 001a/2, 039b/14, 040a/16, 086b/9, 086b/13, 097b/11, 098b/6, 105a/11, 105b/2

mevt : ölüm [Ar.]
m.+ i 048b/8, 049a/16
m.+ ini 010a/13, 077b/5
m. 084b/4, 107a/6

mevtā : ölmüş kimseler, ölüler [Ar.]
m.+ ları 023a/11, 086a/13
m.+ ların 052a/14
m.+ larını 006b/9, 024a/15
m.+ ŋı 006b/10
m. 040b/5, 041a/16, 106b/14

meyādīn : meydanlar [Ar.]
m. 043a/4, 060a/3, 063a/1, 094a/8

meyān : bel [Far.]
m.+ a 030a/9, 030b/12
m.+ ı 043a/11
m.+ ına 037b/11, 043b/14
m.+ ında 025b/15, 026b/1, 037a/14, 059a/2
m. 076b/5, 094b/6

meydān : meydan, alan [Ar.]
m.+ a 005b/4, 008b/8, 010a/10, 012b/7, 014b/7, 015a/1, 015b/1, 017a/9, 017b/9, 019b/8, 022a/15, 022b/10, 023a/12, 023a/15, 023a/17, 025b/12, 026a/2, 026b/8, 026b/11, 027b/13, 030a/11, 033a/16, 033a/17, 034b/8, 034b/10, 037a/13, 041a/8, 042a/14, 042b/2, 049b/6, 050a/4, 051a/2, 051a/10, 051a/17, 052b/2, 052b/4, 052b/16, 053a/15, 059a/1, 059a/9, 064b/8, 076a/2, 076a/12, 077a/13, 077a/14, 077a/16, 077b/6, 077b/11, 077b/14, 078b/4, 078b/5, 078b/8, 079a/1, 079a/9, 079a/10, 080a/14, 080b/4, 080b/13, 080b/14, 081a/14, 083a/7, 083a/10, 083a/14, 083b/1, 086b/16, 087a/1, 087a/13, 087b/3, 091a/2, 091a/3, 091b/4, 091b/13, 096a/3, 096a/4, 096b/6, 097a/10, 099b/4, 103b/6, 106b/10, 106b/11, 106b/12, 106b/13
m.+ da 041a/13, 059a/4, 076a/3, 081a/15
m.+ ı 019b/16, 023a/2, 029a/12, 049a/2, 053b/8, 077b/4, 078b/11, 087a/11
m.+ ıma 010a/13, 022a/16, 023a/13, 025b/17, 037a/16, 037b/2, 059a/5, 091b/14, 096a/5, 099b/6, 106b/15
m.+ ına 022a/17, 022b/2, 022b/5, 022b/11, 026b/4, 026b/5, 030a/15, 033b/2, 033b/5, 034b/15, 037b/4, 042a/15, 050a/5, 076a/4, 077a/6, 077a/15, 080b/3, 080b/9, 083a/15,
083b/2, 096a/17, 099b/7
m.+ ını 078b/5
m.+ uma 010b/13, 014b/9, 019b/12
m.+ uŋ 005a/15, 006a/9, 017b/9, 089b/12
m. 005b/9, 008b/12, 010b/2, 011b/17, 014b/14, 017b/10, 023b/6, 024a/1, 026a/3, 027a/7, 027b/15, 028a/4, 030a/11, 030b/11, 030b/14, 031a/12, 037b/8, 041b/16, 048a/14, 048a/16, 049b/2, 059a/13, 067a/15, 067b/4, 076b/6, 087a/15, 091b/16, 096a/13, 099b/5

meyhor : şarap içen [Far.]
m. 013b/4

meyl : bir şeye karşı gösterilen ilgi ve istek [Ar.]
m. 019b/16

meymene : ordunun sağ kanadı [Ar.]
m. 099a/16

meysere : ordunun sol kanadı [Ar.]
m. 099a/16

meysūr : kolay kılınmış, kolaylatılmış [Ar.]
m. 014a/1

Meysūr-ı Ḫān : öz. is. [Ar.]
m. 051a/11

meʾyūs : üzgün, üzüntülü [Ar.]

m. 053a/14

meżā : geçti [Ar.]
m. 011b/10, 044a/3, 044b/7

mezīd : çoğalmış, artmış [Ar.]
m.+ i 028a/6
m. 012b/6, 015b/16, 030b/12, 033b/4, 033b/14

Mezīd : öz. is. [Ar.]
m. 036a/2

mezkūr : adı geçen, zikredilen [Ar.]
m. 014a/14

mı : soru eki [T.]
m.+ dı 006a/16
m.+ dır 074a/14
m.+ dur 005b/6, 005b/10, 023a/14, 037b/10, 047b/14, 086a/8, 089a/9, 093b/12, 104a/6
m.+ sın 037b/9, 055a/2, 056a/8
m. 006a/4, 014a/2, 039b/11, 046b/1, 046b/4, 047b/15, 056b/12, 059a/7, 089a/9, 095a/3, 098a/16

Mıʿdān : öz. is.
m. 074a/15

Mıʿdān ibni Maʿdī : öz. is.
m. 093b/13

Mışır : öz. is. [Ar.]
m.+ dan 002b/16
m. 002b/15, 016b/7

Mışr : öz. is. [Ar.]
m.+ a 036a/9, 068b/16
m.+ ı 034b/2
m.+ ī 037a/2
m. 003a/4, 034a/15

Mışr-ıʿAzīz : öz. is. [Ar.]
m. 036a/9, 068b/5

Mışrī : Mısır ülkesiyle ilgili, Mısır'a ait [Ar.]
m. 003a/2

Mıżrāb : öz. is. [Ar.]
m.+ a 004b/8, 004b/12, 006a/5, 009a/17, 011a/11, 017a/5, 021b/4, 023b/2, 024b/16, 037b/6, 083b/10
m.+ da 023b/1
m.+ dan 023a/2
m.+ ı 005b/7, 009a/16, 023b/3, 037b/5, 069a/1, 070b/1, 073a/14
m.+ uŋ 004a/10, 005a/4, 005a/13, 015b/6, 075a/12, 090a/15
m. 004a/6, 004a/11, 004b/3, 004b/10, 005a/7, 005a/11, 005a/14, 005b/11, 007a/7, 007b/16, 008a/5, 009a/10, 009a/14, 009b/6, 009b/11, 011b/14, 011b/16, 012a/10, 014a/15, 018a/12, 018b/11, 019a/13, 019a/16, 021b/2, 021b/9, 022a/1, 022a/14, 022b/5, 022b/10, 023a/9, 023a/12, 023b/14, 024a/8, 024a/11, 024b/8, 030a/15, 030b/5, 030b/6, 030b/7, 034b/9, 034b/11, 035a/10, 037b/4, 037b/17, 048b/16, 052a/1, 059b/5, 060b/4, 069b/6, 071a/7, 071a/9, 071a/10, 071a/14, 078a/16, 087a/1, 087a/5, 087a/9, 088b/6, 097a/16, 100a/13, 100b/17

Mıżrāb-ı Cihāngīr : Emevi devletini yıkan Horosanlı Eba Müslim'in kara sancaklı komutanının adı. [Ar.]
m.+ dür 075a/8, 094a/6
m. 050a/10

mi : soru edatı [T.]
m.+ sin 072b/3, 096a/5
m. 001a/14, 002a/3, 002a/4, 006b/6, 012b/16, 026a/1, 027a/17, 027b/2, 031a/2, 036a/16, 039a/4, 040b/8, 046a/8, 055a/5, 064a/9, 075b/7, 083a/4, 089a/9

mīẖān : bilmek [Far.]
m.+ ı 025a/5

mihrāb : imamın namaz kıldırdığı girintili yer [Ar.]
m. 009b/10, 009b/13, 041b/9, 042a/4, 042b/6, 043a/6, 043a/12, 044b/14

Mihrāḳ : öz. is. [T.]
m.+ ı 080b/1

miḳdār : miktar [Ar.]

m. 082b/10, 101a/15, 103b/13

mīl : **1.** : ince, uzun metal çubuk [Ar.]
m.+ e 017b/17, 025b/16, 026a/17, 036b/5, 065a/6, 067a/1

2. : uzaklık ölçü birimi [Fr.]
m. 023a/3

Mīlūş-ı Maġrib : öz. is. [Ar.]
m.+ ī 076a/12

min : **1.** : bin [T.]
m. 016b/17, 017a/14, 033b/4, 037a/16, 052a/4

2. : ben [T.]
m. 025b/6

mīnā : gökyüzü [Far.]
m. 060a/3, 087a/5

minnet : ihsan, lütuf [Ar.]
m.+ i 062a/7

mīr : kumandan, baş [Far.]
m.+ i 049b/4
m. 094a/13

mirā : iki yüzlü davranma [Ar.]
m. 069b/17

mirʾāt : ayna [Ar.]
m. 013b/9, 030a/1

Mirrīḫ : Merih, Mars [Ar.]
m. 044a/7, 060a/9, 092b/8

misāl : benzer, eş, gibi [Ar.]
m.+ i 018a/6, 030b/5, 034b/17, 037a/14, 037b/8, 045a/12, 078a/10
m. 057a/8, 067a/8

misās : el ile dokunma, el sürme [Ar.]
m. 002b/9

misl : o kadar daha, kat [Ar.]
m.+ in 076a/5, 101b/14
m. 054b/13, 091b/3, 093a/11

mislā : mesela, söz gelişi [Ar.]
m. 040a/9, 105a/9

mismār : çivi, mıh [Ar.]
m.+ ları 036b/2

miyān : orta, ara [Far.]
m.+ a 008b/4
m.+ ına 008b/15, 090b/1, 103a/8
m.+ ından 077b/12
m. 097a/8

mīzān : adalet, eşitlik duygusu [Ar.]
m.+ ı 003b/6, 003b/7
m. 020a/16, 025a/1

mu : soru eki [T.]
m.+ dur 086a/13

muʿallaḳ : asılı, asılmış [Ar.]
m. 005b/13, 013a/4, 022b/1, 023b/10, 044a/16, 045b/2, 054a/12, 054b/5, 067a/17, 076a/15, 076b/16, 077a/3, 080a/4, 081a/2, 081b/14

muʿaẓẓam : son derece büyük [Ar.]
m.+ dan 037a/11

mū-be-mū : çok dikkatle, inceden inceye, kılı kırk yararcasına [T.]
m. 093a/8, 098a/13

muʿcizāt : mucizeler [Ar.]
m. 067b/5

mufaṣṣal : geniş kapsamlı, ayrıntılı [Ar.]
m. 003a/10

mūḫ : gürzün üzerindeki kabarcıklar [Far.]
m.+ dur 085a/15
m.+ ı 064b/6, 090b/2
m.+ ler 030a/12
m. 010b/13, 063b/10, 086b/1, 098b/9

muḥabbet : içtenlikle yapılan konuşma, dostça sohbet [Ar.]
m. 001b/12

muḫālif : itiraz eden, karşı çıkan [Ar.]

m. 030b/3, 030b/4, 066a/17, 070a/4, 095a/16, 095b/6

muḫalled : sürekli olan, daimî [Ar.]
m. 010b/4

Muḥammed : öz. is. [Ar.]
m.+ i 064a/14, 065a/10
m.+ le 084a/1
m. 007b/8, 025a/12, 025b/1, 028b/8, 046a/16, 050a/10, 058a/2, 072a/7, 075a/11, 075a/12, 077a/16, 077b/1, 083b/1, 107a/5

Muḥammed Ḫoca : öz. is. [Ar.]
m. 001b/11

Muhammed ibni İsmāʿil : öz. is. [Ar.]
m. 017a/9

Muḥammed Şāh : öz. is. [Ar.]
m. 001a/8

muhān : **1.** : alçak kişi [Ar.]
m. 011a/4, 101b/11, 103a/4

2. : ihanet olunmuş [Ar.]
m. 084b/

muḥibbī : dostla ilgili olan [Ar.]
m. 002a/8, 019b/12, 025b/5, 046a/16

muḥkem : sıkı sıkı, sıkıca [Ar.]
m. 003a/14, 006a/13, 008b/14, 020a/2, 022a/13, 023a/5, 023b/2, 024a/2, 026a/17, 026b/6, 027a/8, 027a/10, 030b/3, 035b/2, 041a/1, 041a/6, 044a/12, 052b/6, 056a/2, 061a/11, 067a/17, 071b/15, 072a/11, 077b/1, 077b/4, 077b/9, 083b/7, 084a/15, 087a/16, 092a/3, 095b/17, 098a/15, 106a/1

2. : açık seçik belli olan [Ar.]
m. 027a/2

muḫla - : çivilenmek [Far.]
m.- nup 030b/4

muḫtār : beğenilmiş, seçkin [Ar.]
m. 009a/6, 047a/4

muḫtelif : çeşitli, değişik [Ar.]
m. 029a/6, 036b/10, 047b/11

muʿīd : yardımcı öğretmen [Ar.]
m. 052a/12

muʿīn : yardım eden, yardımcı [Ar.]
m.+ i 009a/15, 028a/2
m.+ üŋdür 093a/6
m. 007b/5, 007b/15, 026b/15, 035a/11, 050a/11, 058a/9, 064b/12, 067a/14, 068a/7, 075a/2, 075b/8, 103a/2

muḳābil : karşıda bulunan, karşı [Ar.]
m. 008b/10, 009a/16, 012b/4, 012b/10, 020a/9, 023a/14, 023a/15, 026a/2, 026b/16, 028a/8, 030b/16, 038a/15, 041a/4, 042a/4, 042b/6, 043a/6, 049b/5, 052b/9, 052b/12, 052b/13, 052b/16, 053a/15, 055b/12, 059a/11, 062b/1, 063a/5, 073a/16, 077a/13, 077b/2, 077b/6, 079a/11, 080b/8, 080b/14, 083a/9, 083a/10, 087a/3, 098b/1, 102b/9

muḳaddem : sunulan, takdim edilen[Ar.]
m. 011a/7, 040a/3

muḳātil : savaşan, öldüren [Ar.]
m. 042a/4, 079a/11

mulāḳ : hizmetçi [T.]
m.+ ı 085a/4

mūmiyā : her derde devâ olduğuna inanılan efsanevi ilaç [Far.]
m. 045b/4

munḳatıʿ : ara verilmiş, kesilmiş [Ar.]
m. 052a/6

muntaẓır : bekleyen, gözleyen [Ar.]
m. 073b/14

muntaẓıran : bekleyerek [Ar.]
m. 050a/2

murād : istek, dilek [Ar.]
m.+ uŋca 005a/8

m. 053a/14

muraṣṣaʿ : süslü, mücevherli[Ar.]
m. 036b/15

murdār : kirli, pis [Far.]
m.+ a 014b/8
m. 009a/12, 020b/17, 028a/7, 047a/10, 077b/11

murġ : kuş [Far.]
m. 059b/2

murġān : kuşlar [Far.]
m.+ a 093b/2
m.+ ı 093b/5

musaḫḫar : ele geçirilmiş [Ar.]
m. 104a/6

muṣannaʿ : uydurma, hayalî [Ar.]
m. 036b/15

Muṣṭafā : öz. is. [Ar.]
m. 067b/5, 104b/3

muşt : yumruk, tokat [Far.]
m. 076b/15

muṭahhār : temizlenmiş, paklanmış [Ar.]
m. 021b/7

muʿteber : itibarı olan, saygın [Ar.]
m. 013b/15, 085b/5, 100a/14

muṭīʿ : itaat eden, boyun eğen [Ar.]
m.+ uz 095a/13
m. 057b/4

muẓaffer : zafer kazanmış olan [Ar.]
m. 058a/6, 075a/17, 095a/8

Muẓaffer Ḫān : öz. is. [Ar.]
m. 016b/14, 025a/13

mübālāt : kayırma, koruma [Ar.]
m.+ ı 096b/12

mübārek : çok saygı duyulan, muhterem [Ar.]
m. 004a/2, 004a/9, 006b/1, 006b/14, 044a/10, 053b/13, 058b/1, 061b/15, 061b/17, 064a/1, 072b/3, 097a/3, 102a/3, 102a/5

mübāriz : teke tek savaşan [Ar.]
m. 022b/4, 033b/1, 059a/5, 079a/10

mübīn : belli olan, açık [Ar.]
m. 058a/5, 068a/1, 074a/10, 074a/11

mücāvir : komşu olan, yakında bulunan [Ar.]
m. 002b/4, 021b/5, 021b/8

mücevher : değerli taş veya madenlerden yapılan süs eşyalarının genel adı [Ar.]
m. 103b/16

mücevvef : içi boş, içi oyulmuş olan [Ar.]
m. 044a/9

mücīb : edilen duaları karşılıksız bırakmayan, Allah [Ar.]
m. 072a/10

müʾeyyed : kuvvetlendirilmiş, sağlamlaştırılmış [Ar.]
m. 064a/4

müftī : fetva veren [Ar.]
m.+ leri 064a/8

Mühelleb : öz. is. [Ar.]
m. 030a/5

müheyyā : hazır durumda olan [Ar.]
m. 065a/13, 087b/14, 089b/9, 100a/11, 100a/15

müheyyi : hazırlayan [Ar.]
m.+ de 074b/3

mühīn : hor gören, aşağılayan [Ar.]
m. 033b/8, 048b/4, 074a/5, 081b/3

mühr : mühür [Far.]
m.+ ini 095a/15

mühre : top, topçuk, bilye [Far.]
m.+ nüŋ 044a/11
m. 012b/12, 013a/3, 014b/16, 033b/10, 034a/3, 040b/17, 042a/16, 042b/3, 044a/8, 044a/9, 044a/10, 069b/5, 103b/2, 103b/3

mükâfat : armağan, ödül [Ar.]
m. 006a/16

mükemmel : kusursuz, tam yetkin [Ar.]
m. 017b/16, 020b/4

müḳerrir : tekrar eden, yineleyen [Ar.]
m. 062b/15

mülāʿan : karşılıklı olarak birbirine lanet etme, lanetleşme [Ar.]
m.+ lar 038b/8
m.+ lara 009b/11
m. 042b/5

mülāʿāne : karşılıklı olarak birbirine lanet etme, lanetleşme [Ar.]
m. 025b/4

mülām : azarlama, kınama [Ar.]
m.+ i 102a/7
m. 038a/8

mülk : taşınmaz mal [Ar.]
m.+ imi 057a/5
m.+ ine 004a/10
m. 001a/4, 100a/11

müʾmin : inanan, güvenen [Ar.]
m.+ e 050a/14, 059b/12
m.+ em 002a/8
m.+ īn 064a/16
m.+ inüŋ 060b/5
m.+ ler 012a/11, 012a/15, 017b/13
m.+ ūn 007a/16
m.+ ün 091b/12
m. 029b/8, 065b/9, 067b/11, 070a/3, 092a/10, 107a/11

mümkin : olası, olabilir [Ar.]
m.+ dür 006b/9, 096b/15
m. 001a/14, 016a/13, 055a/17, 059b/9, 061b/5, 072b/10, 078a/8

mümkināt : olabilir şeyler [Ar.]
m. 039b/14

mümtāz : seçkin, seçilmiş [Ar.]
m.+ uŋ 026a/10
m. 006b/7, 054a/2, 065a/5

münācāt : Allah'a yalvarma, yakarış [Ar.]
m.+ ı 097a/5

münādī : tellal [Ar.]
m.+ ler 022a/5, 038b/9, 049b/1, 052b/2, 058b/15, 080a/12, 086b/14

münāfıḳ : ikiyüzlülük eden, ara bozan [Ar.]
m. 104b/11

münāsib : uygun, layık [Ar.]
m. 003a/11

müneccim : gök bilimci [Ar.]
m. 040a/10

münevver : parlatılmış, nurlandırılmış [Ar.]
m. 037a/12, 041b/15, 078b/3

münhezim : bozguna uğrayan, yenilmiş [Ar.]
m.+ ānı 097b/10
m. 018a/8, 018b/13

mür : acı [Ar.]
m.+ ü 007a/15

mürd : ölmüş, gebermiş [Far.]
m.+ e 080a/10
m. 009b/17, 011b/11, 011b/12, 016a/15, 023a/10, 028a/17, 033a/10, 035b/5, 043a/13, 047b/3, 050b/10, 050b/11, 052a/10, 060a/12, 070a/6, 101a/16

mürġ-zār : kuşu bol olan bahçe, kuş yatağı [Far.]
m. 106a/12

mürūr : geçme, geçiş [Ar.]

m.+ ında 089a/10
m. 005a/8, 021a/12, 047b/9, 086b/14, 106a/9

mürüvvet : yiğitlik, mertlik [T.]
m.+ le 103b/14

müsaḫḫar : ele geçirilmiş [Ar.]
m. 062b/15, 095b/3

müsāvī : eşit, denk [Ar.]
m. 071a/8, 100a/3

Müslim : öz. is. [Ar.]
m. 015a/14

Müslimān : Müslüman [Ar.]
m. 020a/17, 067b/12, 087b/13

müslimīn : Müslümanlar [Ar.]
m. 018b/13, 030b/13, 058a/6, 064a/7, 064b/3, 067b/4

müslimūn : Müslümanlar [Ar.]
m. 007a/16, 057a/5

Müslüman : Müslüman [T.]
m. 045b/9

müstaġraḳ : batmış, gömülmüş [Ar.]
m. 019b/9, 020b/5, 025a/9, 039b/10, 043a/2, 074b/8, 075a/4

müsteʿān : Allah [Ar.]
m. 011a/13, 017b/13, 050a/11, 050a/15, 102a/1, 103a/2

Müsülmān : Müslüman [Ar.]
m.+ ı 027a/16
m.+ lar 042b/1, 042b/15, 105b/2
m.+ lara 105b/16
m. 023a/3, 042a/11, 044b/3, 062b/10, 077a/11, 092b/12, 102a/6, 103a/4, 103b/6, 104a/11, 104b/6, 104b/10, 104b/11, 105a/4

müşerref : şeref verilmiş, onur verilmiş [Ar.]
m. 102a/5

müşkül : güç, zor [Ar.]
m. 100b/3

müştaḳ : özleyen, arzu eden [Ar.]
m. 106b/4

müşte : yumruk [Ar.]
m. 067a/15

Müşterī : Jüpiter [Ar.]
m. 020a/16, 092b/9

müvekkel : bir kimsenin vekilliğini üstüne almış olan [Ar.]
m.+ lere 096b/11
m.+ leri 097a/12

müvekkil : birini kendisine vekil seçen kimse [Ar.]
m.+ ler 105b/10

müyesser : kolay yapılan [Ar.]
m. 001b/16

müzeyyen : süslenmiş, süslü [Ar.]
m. 015b/10, 058a/4, 074a/11, 074b/3, 074b/7, 074b/16, 075b/2, 093b/10, 095a/4, 107a/1

müjde-gānī : müjdelik, muştuluk [Far.]
m.+ ler 001b/11, 095b/17

-N-

nā-bedīd : ortadan kaybolan, yok olan, belirsiz, kayıp [Far.]
n. 002a/1, 004b/2, 010a/6, 012b/6, 018b/1, 033b/14, 034b/14, 044a/8, 045a/14, 052a/5, 055a/14, 072a/5, 072b/15, 076b/3

nābekār : işe yaramaz, haylaz [Far.]
n.+ a 089b/1
n.+ ı 072a/13
n.+ uŋ 070a/9
n. 002a/3, 005a/5, 005a/10, 005b/2, 005b/5, 005b/12, 015a/1, 017a/16, 018a/15, 020b/6, 022a/12, 023a/1, 026a/5, 026b/3, 029b/5, 031a/2, 034a/6, 034b/10, 035a/17, 037b/9, 040b/14, 044a/5,

052a/10, 056a/4, 056a/7, 059a/6, 060b/2, 070a/7, 072b/1, 074a/1, 076b/7, 081a/11, 081b/10, 083a/2, 083a/9, 083b/8, 083b/12, 090a/3, 090a/4, 096a/5, 096b/5, 101a/3, 106a/2

nā-binā : gözü görmeyen, anadan doğma kör [Far.]
n. 083b/15, 104a/8, 106a/10

nābūd : yok olan, bulunmayan [Far.]
n. 001b/4, 001b/8, 009a/11, 055a/10, 090b/5, 106b/12

nā-çār : çaresiz [Far.]
n. 020a/4, 020a/9, 020b/10, 043a/13, 047a/5, 047b/3, 079b/7, 080b/13

nādān : bilgisiz, cahil)(Far. [T.]
n. 003b/10

nādim : pişman olan [Ar.]
n. 046b/13, 083a/6

nāgāh : ansızın, birdenbire [Far.]
n. 044b/10, 105b/13

nāgehān : ansızın, birdenbire [Far.]
n. 002a/5, 006a/1, 007a/17, 007b/3, 009b/7, 011b/3, 012a/4, 012a/11, 015b/7, 017a/6, 019a/5, 024b/2, 030b/14, 030b/17, 031a/3, 031a/7, 032a/15, 033a/16, 044a/1, 045a/10, 048b/2, 050a/13, 054b/15, 056b/9, 056b/14, 060b/6, 060b/9, 065b/4, 067a/11, 070a/10, 070b/5, 073a/17, 073b/2, 073b/7, 073b/15, 075a/2, 075a/6, 076a/2, 081a/4, 081a/14, 091a/2, 092b/4, 100b/12, 101b/13, 103a/11, 103a/15

nā-ḥaḳ : haksız [Far.]
n. 020b/17, 046b/2

naḥs : uğursuzluk [Ar.]
n.+ dur 077a/8
n.+ ın 017a/4
n.+ ları 083b/7, 083b/15, 084a/8
n. 012a/2, 015b/4, 017a/6, 078b/15

nāʾib : bir kimsenin yerine bakan kimse, vekil [Ar.]
n. 003a/2, 021b/7

nāʾil : erişmiş, ele geçirmiş [Ar.]
n. 003b/17

nāʾim : uyuyan [Ar.]
n.+ dür 107a/7
n. 032a/17, 097a/2

naḳış : nakış [Ar.]
n. 031a/3

naḳl : aktarma, geçirme [Ar.]
n. 043b/1

naḳş : nakış [Ar.]
n. 010b/11

nālān : inleyen, inleyici [Far.]
n.+ ı 026b/4, 079a/4, 097b/6
n. 016a/1, 043a/14, 052b/17, 053b/6

nām : ün, san [Far.]
n.+ ı 078b/12, 084b/5, 087a/10, 087a/12
n.+ ına 042b/2
n.+ ıŋuzı 102a/3
n. 017a/10, 017a/15, 023b/14, 030b/11, 030b/12, 037b/2, 041a/2, 041a/10, 042b/5, 045a/3, 077a/14, 077a/15

namāz : namaz [Ar.]
n.+ a 007a/16, 007b/5
n.+ ın 007b/11, 093b/1
n. 098b/7, 106a/16

nām-dārān : ünlüler, namlılar [Far.]
n.+ uŋ 044b/15

nāme : mektup [Far.]
n.+ dār 039b/3, 091b/4
n.+ ler 008a/5, 036a/1, 058b/7, 071b/13
n.+ lerde 008a/6
n.+ m 036a/6, 075b/12
n.+ müz 085b/11
n.+ nüŋ 034a/10, 049b/13, 101b/17
n.+ si 003a/1, 003a/5, 003a/11, 104b/3

n.+ sin 058b/9
n.+ sini 029a/1, 029a/5, 034a/9, 073a/7
n. 002b/15, 003a/1, 003a/7, 003a/10, 008a/13, 008b/1, 008b/3, 011b/13, 011b/15, 014a/15, 021b/16, 022a/4, 025b/11, 028b/9, 032a/10, 035b/14, 036a/5, 037a/7, 048a/2, 049b/12, 050a/3, 063a/9, 071b/14, 073a/7, 074a/5, 075b/10, 079b/4, 085b/7, 085b/10, 090b/13, 092b/1, 095a/13, 095a/14, 098b/5, 101b/13, 102a/1, 102a/8, 104a/16, 104b/2

nā-murād : muradına erişememiş [Far.-Ar.]
n. 009b/10, 071a/5

nāmūs : şeref, haysiyet [Ar.]
n.+ ı 079b/17
n.+ ımuz 045a/5
n. 082b/4

nāmūdār : ünlü, namlı [Far.]
n. 005a/15, 005b/7, 005b/8, 006a/3, 006b/13, 007a/3, 009b/11, 013b/12, 015a/1, 019a/6, 033b/5, 034b/9, 035a/10, 038b/11, 054a/14, 055b/4, 055b/5, 056a/9, 069b/12, 070b/6, 070b/16, 074a/4, 075a/13, 076a/9, 079a/8, 082a/8, 090b/12, 092a/9, 092a/13, 095a/11, 095b/8, 096a/4, 096a/12, 096b/7, 099b/8, 100a/13

nāmūdārān : ünlüler, namlılar, tanınmışlar [Far.]
n.+ a 053b/2
n.+ ı 008b/16, 025a/15, 061a/4, 065a/5, 074b/11, 083b/4
n.+ lar 008b/17
n. 018a/12, 027b/11

nān : ekmek [Far.]
n. 098a/5, 102b/3, 105a/7

nā-pākī : pislik, murdarlık [Far.]
n.+ ni 090b/5
n. 026a/6,040b/16, 044a/16

nā-peydā : görünmeyen, gizli [Far.]
n. 055a/10

nār : ateş [Ar.]
n.+ ına 077b/13
n. 035b/2, 051a/3, 055a/15, 055a/16, 056a/12, 065b/2, 074a/3, 089b/2, 101b/4

naʿra : haykırma, bağırma [Ar.]
n.+ dan 018a/5, 033a/6, 040b/8, 049b/6
n.+ i 019a/2
n.+ lar 011b/4, 025b/10, 047a/3, 048b/17, 070b/4, 082a/13, 083b/6, 084a/13, 085b/14, 086a/7, 098b/17, 100a/16
n.+ lardan 015a/9, 016b/17, 017a/13, 024a/10, 034b/16, 044a/1, 049a/5, 050a/13, 059b/6, 066a/7, 069a/13, 069b/9, 082b/5, 086a/3, 099a/1
n.+ ların 053a/6
n.+ mı 069a/8
n.+ sı 012a/13, 020a/11, 028a/13, 040b/7, 042a/3, 078a/3, 078a/7, 084b/1, 086a/7, 087b/9
n.+ sından 005b/16, 043b/16, 051a/6, 080b/4, 103a/11, 104a/3
n.+ sını 043b/17
n.+ yı 043b/11
n. 001b/6, 004a/11, 004a/15, 005a/5, 005a/16, 005b/5, 005b/16, 006a/1, 006a/14, 008b/13, 009a/10, 009a/16, 010a/12, 011a/15, 012a/11, 012b/2, 012b/9, 012b/13, 013a/3, 014a/1, 014b/14, 015b/1, 017a/10, 017b/1, 017b/10, 017b/11, 017b/13, 018a/2, 018a/4, 018a/7, 018b/15, 019a/7, 019a/9, 019b/11, 020a/5, 020b/7, 022b/2, 022b/5, 023a/13, 025a/8, 025a/11, 025a/12, 025a/14, 025b/16, 026a/11, 026b/2, 028b/10, 029b/3, 029b/10, 030b/8, 030b/14, 030b/16, 031a/10, 033a/5, 033a/17, 034b/10, 034b/12, 034b/13, 035a/8, 035a/16, 037b/3, 037b/4, 037b/14, 038b/4, 040a/16, 042a/6, 042a/15, 043a/4, 043a/12, 043b/15, 044a/5, 045a/11, 047a/11, 049a/3, 049a/14, 049b/9, 050a/5, 056a/3, 056a/5, 056a/7, 059a/1, 059a/4, 060a/2, 060a/3, 060a/15, 060a/16, 061a/8, 061a/10, 062a/15, 063b/16, 066b/6, 067a/11, 067b/1, 069a/8,

069a/11, 069b/17, 070b/2, 070b/6, 070b/11, 071a/9, 071b/1, 072a/2, 072a/3, 076a/4, 076a/14, 077b/4, 078a/12, 078b/6, 079b/16, 080b/10, 080b/15, 087a/5, 087b/2, 089b/10, 091a/2, 091a/5, 091b/4, 091b/5, 091b/8, 091b/13, 092a/8, 096a/3, 096a/14, 096b/1, 096b/7, 096b/11, 099b/16, 100b/13, 100b/14, 103a/10

nās : insanlar, halk, topluluk [Ar.]
n. 002a/1, 002a/2, 002a/3

naṣb : nasip, kısmet [Ar.]
n. 004b/14

nā-sezā : yakışmaz [T.]
n. 030a/11, 030b/4, 044a/6, 044b/5, 069b/10

nāṣır : yardımcı, yardım eden [Ar.]
n. 001b/7

nāṣırīn : yardımcılar, yardım edenler [Ar.]
n. 074b/13, 075a/14

naṣīb : nasip, kısmet [Ar.]
n.+ ini 077b/5
n.+ üŋ 053b/3
n. 107a/10

naṣīḥat : öğüt [Ar.]
n.+ lar 067b/4
n. 077a/10, 087b/11, 103b/6

naṣīr : yardımcı, yardım eden [Ar.]
n. 094a/11

naṣr : zafer, üstünlük kazanma [Ar.]
n.+ a 079b/5
n. 046a/4

Naṣr-ı Seyyār : öz. is. [Ar.]
n.+ a 085a/16
n.+ dan 010b/12, 036a/7
n. 027b/1

nāṭıḳ : düşünen, anlayan [Ar.]
n. 064a/11

nātüvān : güçsüz, kuvvetsiz [Far.]
n. 017a/2, 017b/7, 102b/16

nā-ümīd : ümitsiz [Far.]
n. 023a/2, 023b/5, 033b/11, 052a/5, 059b/15, 084b/4, 107a/13

nāvdān : oluk [Far.]
n. 023b/4

naẓar : bakma, bakış [Ar.]
n.+ da 039b/8
n.+ ı 054a/1
n. 001a/8, 003b/16, 005b/9, 008b/2, 011b/7, 018b/6, 020a/15, 020b/2, 025a/11, 037b/8, 039b/8, 041a/15, 047a/17, 049a/7, 050a/16, 053b/16, 054a/8, 055b/8, 062a/4, 080a/9, 083b/5, 086a/17, 087a/6, 090b/13, 091a/3, 094a/14, 096a/2, 099a/5, 100b/9, 101b/14, 106a/12, 106a/14, 106b/8

nāzenīn : nazlı, cilveli [Far.]
n.+ i 006a/14
n.+ üŋ 006b/1
n. 004b/9, 006a/12, 018b/8, 055a/5, 058a/4, 064b/11, 067a/17, 074a/13, 075a/5, 075b/2

nāẓım : manzume yazan [Ar.]
n.+ a 107a/3

nāẓır : altın [Ar.]
n.+ u 059a/2
n. 001b/13

nāẓır : bakan, gören [Ar.]
n.+ īn 060b/11, 074b/7
n.+ u 018b/11, 060a/8, 099b/15
n.+ un 067a/4
n.+ ıŋuz 026a/10
n. 001b/15, 021b/6

nāzil : yukarıdan aşağıya doğru inen, inmiş [Ar.]
n.+ in 067a/16

nāzilīn : yukarıdan aşağıya doğru inen, inmiş olanlar [Ar.]
n. 075a/11

naẓm : nazım [Ar.]
n.+ a 107a/2
n.+ uŋ 107a/4

ne : ne [T.]
n.+ dir 055a/12, 066a/9
n.+ dür 003b/9, 004a/12, 014b/8, 040b/1, 040b/8, 044a/2, 047a/7, 064a/9, 065b/5, 069a/15, 082b/12
n.+ gi 020b/16, 034b/17, 054a/10, 055a/11, 055b/15, 061b/15, 066a/4, 066b/11, 074a/4, 082a/13, 095a/11, 100a/15, 100a/16, 100b/2, 100b/3, 100b/16, 101a/7
n.+ gim 061b/10, 104a/13, 104a/15, 104b/6, 105a/4, 105b/10, 106a/5
n.+ ler 022a/3
n.+ mi 050b/15
n. 002b/10, 002b/14, 003a/6, 003b/9, 004a/5, 004b/17, 005b/5, 006b/9, 012b/14, 013b/1, 013b/10, 016b/6, 021b/12, 021b/15, 023b/1, 027a/13, 031b/7, 034a/16, 036a/3, 037a/9, 038b/4, 038b/8, 038b/16, 039a/4, 039b/4, 039b/7, 043b/13, 044b/9, 044b/13, 046a/7, 047b/15, 048a/8, 051b/9, 051b/14, 053a/1, 053a/13, 053a/17, 054a/9, 056b/12, 058a/15, 062b/16, 066b/8, 069b/1, 072b/1, 073b/9, 076a/11, 082a/2, 082b/10, 084b/10, 085a/5, 085b/2, 085b/8, 086a/6, 088a/9, 088a/15, 088b/5, 088b/14, 090a/1, 090a/8, 090a/10, 091b/2, 092b/13, 093a/7, 094a/9, 094b/17, 095a/12, 095a/13, 096b/11, 096b/12, 096b/15, 097b/12, 098a/9, 101a/15, 101b/16, 102b/12, 103b/13, 104a/2, 105b/7, 106a/13

ŋe : ne [T.]
ŋ. 014b/8

neʿam : evet [Ar.]
n. 039b/11

neʿār : kafa tutan, baş kaldıran [Ar.]
n.+ a 009a/9, 047a/15, 074a/10, 078a/3, 080a/6, 084a/7
n.+ adan 097b/4
n.+ esin 070a/11

nebī : peygamber [Ar.]
n.+ nüŋ 021a/8, 021a/10
n. 093b/3

necā : kurtulma, kurtuluş [Ar.]
n. 054b/11

necāt : kurtulma, kurtuluş [Ar.]
n. 003b/10, 084b/5

neccār : doğramacı, marangoz [Ar.]
n.+ ı 017a/14

nece : ne kadar, nice [T.]
n. 037b/3

neden : hangi sebepten [T.]
n. 040b/9, 104a/7

nedmān : pişmanlık duyma, hayıflanma [Ar.]
n. 053b/1

nefer : asker, er [Ar.]
n.+ dür 068b/14

nefes : soluk [Ar.]
n. 107a/11

nefẖ : üfleme [Ar.]
n. 044a/10

nefīr : boru şeklindeki nefesli musiki aleti [Ar.]
n. 012a/2, 045a/13, 094a/10

neft : ham veya arıtılmış petrol [Far.]
n. 024b/17

neftī : siyaha çalan koyu yeşil [Far.]
n. 014a/5

nehār : gündüz [Ar.]
n. 005a/3, 006b/10, 014b/13, 031b/15, 046b/5, 051b/15, 055b/7, 056a/15, 082a/6, 082b/8, 088a/2, 091b/11, 092a/12, 095b/13

neheng : kılıç [Far.]
n.+ e 023a/9
n. 030a/9

Nehrevān : öz. is. [Far.]
n.+ ı 017a/16
n.+ ıya 017b/3

nekbet : felaket, bela [Ar.]
n.+ i 060b/15

ne kim : bunun gibi, keza, hangi [T.]
n. 002b/6, 003a/3, 003a/5, 003b/1, 013b/6, 017a/5, 020b/12, 022a/1, 038a/12, 040a/17, 040b/7, 047a/6, 050a/2, 052b/11, 053b/3, 061b/9, 064b/11, 068b/7, 077b/10, 081b/4, 097a/15, 102a/8, 103b/12, 104b/6, 105a/1

neler : çok ve çeşitli şeyler [T.]
n. 047b/16, 090a/11, 106a/2

nem : her şeyim, neyim var neyim yoksa [T.]
n.+ de 030a/9
n.+ deler 030a/9

nem-nāk : nemli [Far.]
n. 063a/3

Nemrūdiyye : öz. is. [T.]
n.+ ye 088b/7

ner : erkek, er [Far.]
n. 010a/11, 010b/12, 034a/5, 070b/7, 080b/5, 085b/2, 091a/4, 093b/16

nereden : hangi yerden [T.]
n. 026a/1

Nerīmān : öz. is. [Far.]
n.+ dur 084b/10
n. 016b/7, 030a/7, 060a/1, 061a/6, 067b/2, 074b/17, 094b/9

nerre : erkek, er [Far.]
n. 005b/3, 018b/15, 062b/11, 091b/15, 092a/18

Nerre : öz. is. [Far.]
n.+ nüŋ 055b/1
n.+ ye 056a/16
n. 055b/5, 055b/10, 056a/4, 056a/10, 056a/12, 056b/2, 056b/3

Nerre Salşāl : levha [Ar.]
n.+ uŋ 057b/1

neseb : soy, şecere [Ar.]
n. 037a/4

nesīm : yumuşak esen rüzgâr, esinti [Ar.]
n. 003b/2, 025a/7

nesl : nesil, kuşak [Ar.]
n.+ i 031a/8, 052a/6, 087b/2, 102a/3
n. 055a/2

nesne : varlık [T.]
n. 027b/2, 088a/12

nesrīn : yaban gülü [Far.]
n. 089a/1

nev : yeni [Far.]
n. 057a/12

nevā : refah [Far.]
n.+ sı 083a/8, 084a/4
n. 044a/13

nev-bahār : ilkbahar [Far.]
n.+ ı 055a/2
n.+ ın 107a/8
n. 055a/7, 088b/15

nevbet : sıra [Ar.]
n. 033b/7, 037b/10, 096a/8

nev-civān : taze, genç delikanlı [Far.]
n.+ ı 074b/2
n. 016b/14, 017b/1, 019a/12, 022b/2, 026a/4, 026a/8, 031a/3, 059a/3, 061a/5

nevḥa : ağıt yakma [Ar.]
n.+ lar 086a/14

nevm : uyku, rüya [Ar.]
n.+ i 057b/14
n. 068a/16, 107a/7

nev-res : genç [Far.]
n. 026a/8, 059a/3

nevrūz : yeni gün, yılın ilk günü [T.]
n.+ ı 026b/10, 026b/13, 070b/12
n. 059a/2

nevüm : uyku, rüya [Ar.]
n. 051b/14

nevvās : gevşek, sarkık ? [Ar.]
n. 002b/5

neyle - : ne eylemek, ne yapmak [T.]
n.- di 018a/15, 018b/5, 028b/8, 032b/17, 065a/11, 065a/17
n.- düŋ 005a/6, 006a/12, 006a/14
n.- r 026a/5, 040a/15
n.- sün 080b/13
n.- yesün 103a/11

Neysābūr : öz. is. [Far.]
n.+ a 043b/8, 045b/10, 047b/8, 057b/8
n.+ ı 048a/4
n.+ u 058a/8
n. 045b/11, 046a/5, 047a/16, 047b/10, 055b/5

nışf : yarı, yarım [Ar.]
n.+ ında 016b/8, 024a/8

nice : **1.** : pek çok, birçok [T.]
n.+ dür 078b/7
n.+ ler 099a/2, 101b/3
n.+ lere 049b/11
n.+ leri 011b/12, 019a/1, 084b/14
n.+ lerüŋ 010a/4, 052a/6
n.+ nüŋ 052a/5
n.+ sün 089b/17
n. 010a/4, 016a/1, 028b/9, 029a/5, 031b/14, 085a/3

2. : nasıl, ne şekilde [T.]
n.+ leri 023b/16
n. 038a/14, 069a/4

3. : kaç, ne kadar? [T.]
n.+ nüŋ 105a/11

nice nice : pek çok, çok kere [T.]
n. 006a/10

nicesi : **1.** : nasıl, ne şekilde? [T.]
n. 001a/4, 006a/2, 008a/14, 008b/9, 009a/11, 010a/8, 014a/6, 014a/12, 014b/1, 016b/6, 018a/14, 018b/3, 019b/3, 020b/17, 022a/4, 022a/16, 023b/5, 023b/13, 024a/6, 024b/12, 027a/13, 028a/12, 028a/16, 030a/6, 031a/16, 040a/8, 040a/15, 040a/17, 041a/3, 041b/7, 042a/11, 042b/7, 042b/8, 043b/7, 044b/10, 046a/3, 046b/2, 046b/11, 046b/14, 046b/15, 047a/6, 047a/14, 048b/8, 048b/11, 049b/11, 052a/5, 052a/6, 053a/3, 054b/2, 056a/2, 059a/5, 061a/7, 062a/11, 062b/10, 064a/15, 064a/16, 065b/16, 066b/13, 068a/6, 069a/12, 070b/17, 072b/8, 073b/15, 078a/1, 079b/12, 080a/16, 082b/3, 083a/14, 085a/3

2. : nasıl, ne şekilde [T.]
n.+ di 098a/9
n.+ n 014a/11
n.+ ne 046b/3, 055a/13
n.+ ni 017b/2, 018b/17, 032a/5, 043b/16, 063a/16, 081a/6
n. 086a/2, 086a/17, 087a/4, 090a/16, 090b/10, 091b/5, 091b/14, 094b/2, 094b/11,
094b/15, 096a/3, 097a/8, 099a/11, 101a/2, 102a/12, 105b/1

niçe : nice, çok kere [T.]
n. 002a/12

niçün : niçin [T.]
n. 095a/2, 097a/11, 101b/4, 102b/6

nid - : ne edeceğimizi [T.]
n.- elüm 003a/6, 093a/5, 095a/12, 104a/10
n.- esin 098a/11
n.- esün 012b/14
n.- eyüm 013b/10, 085a/17, 085a/18

nidā : bağırma, bağırış [Ar.]
n. 008b/15, 009a/1, 011a/15, 012a/2, 018b/4, 018b/13, 022a/5, 023b/11, 026a/14, 038b/9, 049b/1, 051a/6, 052b/2, 058b/15, 068b/4, 077b/16, 078b/6, 080a/12, 083b/4, 083b/8, 084a/9, 086b/14, 087b/5

nifāḳ : iki yüzlülük, ara bozma [Ar.]
n. 002a/14, 098b/14, 104b/10

nigāh-bān : bekçi, gözcü [Far.]
n.+ ı 025a/8, 034a/10
n.+ ısın 073a/8

Nigār : öz. is. [Far.]
n. 034a/16, 054b/15, 055a/1

nihād : huy, tabiat [Far.]
n. 057a/13

nihān : saklanmış, gizli [Far.]
n. 014a/9, 016b/11, 079a/7

nihāye : son, bitim [Ar.]
n. 038b/17

nīk : iyi, hoş, güzel [Far.]
n.+ i 059b/12, 089b/4, 093a/15, 094b/10

niḳāb : **1.** : yüz örtüsü, peçe [Ar.]
n.+ lar 030a/2
n. 013b/10, 014b/8, 027b/15

2. : örtü, perde[Ar.]
n. 078b/5, 078b/6, 078b/9, 078b/12, 078b/13, 078b/17, 079a/2, 079a/5, 079a/7

nīm : yarım [Far.]
n. 062a/2

niʿmet : nimet, rızk [Ar.]
n.+ ler 021a/6, 098a/5, 105a/7
n. 102b/3, 103b/13, 104b/12, 105a/7

nīrān : **1.** : nurlar [Ar.]
n.+ ı 026a/6, 027b/3, 077b/9

2. : ateş [Ar.]
n.+ a 040b/16

nisār : serpme, dağıtma [Ar.]
n. 055b/1, 096b/3

nisbet : ilgi, bağ [Ar.]
n. 047b/12

nisbeten : göre, nispetle [Ar.]
n. 102b/16

nisvān : kadınlar [Ar.]
n.+ ı 061b/10

nişān : belirti, iz, alamet [Far.]
n.+ ıdur 074a/9, 094a/15
n. 011a/16, 017b/11, 031b/9, 036b/3, 040b/10, 102b/17

-nişīn : oturan, oturmuş [Far.]
n.+ i 063b/13
n. 068b/6, 073a/5, 073a/8, 074b/9, 093a/10

nit - : **1.** : ne etmek, ne yapmak [T.]
n.- dün̈üz 006a/4
n. 047a/12

2. : niçin, nasıl? [T.]
n. 078a/10

nitekim : gerçekten, hakikaten [T.]
n. 014a/4, 029b/15, 047a/12, 064b/16, 078a/7, 078a/9, 086a/7, 086b/7, 103a/12

niyām : uykuda olanlar [Ar.]
n.+ ından 040b/4, 082a/14

niyāz : yalvarma, yakarma [Far.]
n.+ a 055a/1
n. 016b/9, 051b/3

niẓām : **1.** : kural, usul, kaide [Ar.]
n.+ ı 103b/16
n. 015a/16, 024a/5, 037b/9, 037b/10, 093a/16

2. : düzen, tertip [Ar.]
n. 037b/7, 037b/8

nīze : mızrak, kargı, süngü [Far.]
n.+ ler 020b/5, 084a/17
n.+ lere 018b/3
n.+ si 020a/3
n.+ sin 020a/1, 076b/8, 078b/8,

078b/13, 079a/1, 099b/7
n.+ sine 096a/9
n.+ sini 096a/6
n. 019b/10, 020a/2, 022a/17, 022b/11, 022b/12, 022b/13, 037b/7, 037b/9, 041a/5, 042a/5, 052b/13, 052b/14, 076a/13, 076a/14, 077a/1, 078b/9, 078b/10, 078b/13, 096a/6, 096a/7, 096a/8

2. : lale [Far.]
n.+ ler 032a/3

nīze-dār : mızraklı, süngülü [Far.]
n.+ ı 065a/4

nijād : huy, yaradılış [Far.]
n. 055b/10

noḳṣān : **1.** : eksiklik, kusur [Ar.]
n.+ ı 003a/13
n. 053b/2, 097a/7

2. : var olmama, yokluk [Ar.]
n. 061a/13

nol - : ne olmak [T.]
n.- a 022a/6, 031b/11, 046b/16, 051b/6, 053a/13, 064b/17, 073a/11, 079b/11, 085b/16, 099b/4, 102a/13
n.- aydı 098a/12
n.- dı 002a/17, 004a/12, 010a/9, 013b/8, 031a/2, 082a/1
n.- duŋuz 044b/13

no'la : ne oluyor? [T.]
n. 034a/6

nūr : aydınlık, ışık [Ar.]
n.+ a 051a/3, 074a/3, 103b/5
n.+ ı 055b/3, 061b/14
n. 007b/3, 013b/3, 014a/6, 030b/11, 031a/1, 037a/12, 058a/16, 065b/2, 069b/14,
079b/10, 089b/2, 101b/4, 103a/1

nūrānī : ışıklı, nurlu [Ar.]
n. 025b/7, 041b/15, 055b/4, 061a/3, 072b/2, 077a/12, 077a/15, 086b/15, 089b/5, 093a/11, 094b/10, 104a/3, 104a/8, 106b/7

nūrī : nura ait, nurla ilgili [Ar.]
n.+ si 055a/2

nuṣret : yardım [Ar.]
n.+ üŋ 059b/13
n. 006b/17, 013a/11, 027b/5, 046b/5, 046b/8, 047b/13, 058a/9, 058b/16, 061a/3, 068a/15, 075b/8, 086b/11, 086b/13, 092b/11, 094a/15, 095b/2, 101a/6

nūş : içilecek şey, iksir [Far.]
n. 046b/6, 046b/7, 048b/8

nücūm : yıldızlar [Ar.]
n. 024b/7, 034a/5, 069a/9, 083b/7

nüh : dokuz [Far.]
n. 103a/17

nümāyān : meydanda olan, görünen [Far.]
n. 013b/15, 017b/16, 026a/17, 027b/6, 042b/17, 075a/9

nümū : büyüme, yetişme [Ar.]
n.+ ya 028b/4
n. 089a/1, 094b/4

nümüvv : büyüme, yetişme [Ar.]
n. 022a/10, 093a/8, 093a/16, 094a/5

nüzūl : konaklama, bir yere gelme [Ar.]
n.+ e 075a/17
n. 003b/3, 006b/14, 041a/12, 062b/7, 074a/16, 075a/10, 075b/3, 089a/4, 093b/11, 095a/12, 102a/7, 105a/5

-O-

o : işaret sıfatı [T.]
o. 001a/6, 001b/6, 001b/9, 003b/13, 004a/4, 006b/6, 006b/7, 006b/14, 006b/17, 008b/7, 008b/8, 012a/9, 012a/11, 013b/3, 017b/14, 019a/4, 019b/11, 020b/2, 020b/3, 020b/9, 021a/13, 021a/16, 021b/6, 022b/9, 023a/10, 023a/16, 023b/2, 024a/6, 025a/11, 025b/13, 025b/16, 026b/1, 026b/7, 026b/8, 026b/16, 027a/4, 028b/3, 030a/4, 030b/3, 030b/6, 030b/8, 031a/16, 032b/3, 032b/17, 034a/3, 034b/3, 034b/9,

034b/11, 035a/1, 037b/4, 038a/2, 038b/15, 041a/12, 041a/13, 041a/14, 041b/9, 041b/13, 042a/4, 042a/10, 042a/15, 042b/17, 045b/4, 047a/7, 050a/7, 050b/9, 050b/10, 051a/14, 053a/5, 053b/5, 054a/6, 054b/9, 054b/10, 054b/16, 055b/8, 056a/6, 061a/8, 061b/4, 062b/6, 062b/12, 063a/9, 064a/6, 068a/16, 072a/11, 072a/15, 072b/13, 073a/5, 076a/5, 077b/2, 077b/4, 077b/7, 077b/12, 077b/13, 077b/14, 078b/11, 078b/16, 081a/4, 081b/15, 083a/2, 083a/8, 083a/13, 083b/5, 084a/2, 084a/5, 084a/12, 087a/7, 087a/16, 087a/17, 087b/4, 087b/9, 087b/12, 090a/1, 091a/4, 091b/17, 092a/11, 093a/9, 093b/3, 094b/13, 094b/15, 095b/14, 096b/11, 097a/1, 097b/6, 099a/5, 099b/12, 100a/6, 100a/7, 102b/13, 104a/17, 105a/13, 106a/7, 106b/11

2. : kişi zamiri [T.]
o. 007a/5, 089a/13, 090a/4, 090a/8, 090a/14, 093a/3, 094b/2, 094b/5, 098a/14

3. : işaret zamiri [T.]
o. 014a/6, 022a/15, 022b/12, 044a/17, 054b/5, 059a/6, 080b/2, 080b/6, 081a/6, 089b/14, 098b/3, 100a/6

ocaġ : **1.** : ev, yurt [T.]
o.+ ında 002a/4

2. : ateş yakılan yer [T.]
o.+ ı 067a/6

ocaḳ : ev, yurt [T.]
o.+ ında 001b/4

od : ateş [T.]
o.+ a 008a/8, 013b/3, 016b/2, 068a/3, 086b/2, 090b/5
o.+ ına 003a/17, 063a/3
o.+ lar 076b/10
o. 021a/17

odun : odun [T.]
o.+ cı 090a/4

Of : öz. is. [T.]
o. 107a/3

oġl : çocuk, oğul, evlat [T.]
o.+ an 027b/10, 048b/12, 053a/10, 053a/11, 054a/3, 061b/10
o.+ ı 006b/6, 018a/7, 018a/9, 019a/11, 019b/15, 026a/10, 026b/2, 027b/8, 028a/4, 032b/2, 034a/2, 037a/6, 038b/11, 038b/15, 043b/5, 044a/3, 044a/13, 045a/1, 047b/3, 051a/11, 057a/12, 060a/1, 061a/14, 063b/6, 064a/5, 068a/6, 072a/8, 074b/9, 074b/12, 074b/14, 075a/5, 075b/13, 080b/5, 089a/5, 089a/6, 090a/5
o.+ ıdur 001b/3, 065b/10, 074b/5, 093b/16, 094a/3, 095a/6
o.+ ıla 105a/13
o.+ ına 002b/11, 038b/12
o.+ ını 032b/16, 048a/10, 058a/11, 068a/2, 082b/4, 086b/1, 089a/17, 104b/15
o.+ ısın 055b/6
o.+ ıyam 059a/4, 101b/15
o.+ ıyum 067b/10, 090b/13
o.+ um 027a/14
o.+ umdur 001a/9
o. + umsun 057b/8
o. 001b/2

oġul : çocuk, evlat [T.]
o.+ ları 017a/7, 046b/10, 046b/11, 060a/5
o.+ larına 038b/14
o.+ larını 004b/15, 008a/13, 034a/12, 036a/10
o. 010a/8, 023b/13, 024a/17, 040b/12, 055b/10, 055b/14, 057b/11, 059b/4, 067b/14, 080a/7, 086a/4, 089b/5, 092b/5, 093a/12, 097b/9, 099a/3, 100b/4

oġur : karşılık, ivaz [T.]
o.+ a 099a/4

oġura - : niyetlenmek, yapmak istemek [T.]
o. 069b/4

oḫşa - : sıvazlamak, sevmek [T.]
o.- yup 043a/15

oḳ : yay ile atılan silah [T.]
o.+ a 045b/3, 081a/4, 090b/4
o.+ dan 081a/6
o.+ ı 059a/9

o.+ ını 106b/13
o.+ lar 040a/16, 084a/17
o.+ ları 094b/5
o. 007a/2, 007a/4, 008b/3, 013b/13, 020a/13, 022b/3, 022b/6, 025a/9, 029a/15, 030b/6, 035a/17, 041b/6, 043b/3, 047a/4, 047a/5, 052a/7, 059a/9, 069a/9, 069a/13, 079b/17, 082a/13, 100a/4, 100a/5, 100b/1

oḳı - : okumak [T.]
o. 055b/12

oḳu - : okumak, söylemek, demek [T.]
o.- dı 029a/7, 037a/8, 043b/6, 057a/15, 063a/14, 072b/8, 098b/7, 103a/2
o.- dılar 029a/5, 073a/7, 102a/1
o.- ndı 003a/1, 003a/5, 003a/11, 098a/7, 104b/3
o.- nur 085b/11
o.- r 074a/12
o.- sun 105b/15
o.- yup 094b/11
o. 024a/5

ol - : olmak [T.]
o.- a 002a/5, 002a/7, 003b/9, 004a/1, 005a/9, 006a/5, 006b/5, 006b/9, 007a/11, 013b/1, 016b/3, 016b/4, 016b/6, 021a/2, 021b/6, 021b/15, 026b/15, 028b/4, 034b/5, 034b/6, 035a/5, 038b/10, 039b/13, 040b/8, 040b/9, 044b/9, 046a/2, 046b/1, 047b/15, 048a/7, 049b/2, 052b/3, 053b/13, 055b/11, 057b/1, 058b/16, 060b/17, 061a/14, 073a/17, 075b/14, 082b/10, 086b/8, 086b/13, 090a/11, 093a/13, 095b/6, 095b/9, 098a/15, 098a/16, 098b/3, 098b/4, 100a/11, 104a/7, 104a/12, 107a/6
o.- adur 085a/10
o.- alar 019b/6, 104a/11
o.- alı 059a/7
o.- alum 018b/13, 036a/4
o.- am 003a/12, 006b/2, 021b/5, 021b/6, 039b/1, 073a/16, 102a/5, 103b/10
o.- amadı 016a/13
o.- amaz 005a/1, 042b/6
o.- an 012b/1, 039a/17, 050b/9, 068b/13, 079a/4, 082b/10, 094a/1, 097a/1, 097b/7,
098a/16, 101b/12, 105a/12
o.- anı 098a/3
o.- anlara 107a/1
o.- anuŋ 093a/14
o.- asın 001b/15, 002b/16, 033b/8, 040a/4, 055b/12, 075b/12, 088b/9, 104a/6, 104b/4
o.- asız 021a/16, 028b/5, 090b/14, 100a/10
o.- asun 003a/13, 008b/5, 013b/1, 022a/6
o.- avuz 001a/2, 021a/13, 098b/1
o.- aydı 007a/3
o.- ayım 002b/4, 013b/2
o.- dı 001a/9, 001a/10, 001a/11, 001a/16, 001b/14, 002a/1, 002a/15, 003a/4, 003a/5, 003a/14, 003b/2, 003b/14, 004a/2, 004a/14, 004a/17, 005a/3, 005a/14, 005a/16, 005b/13, 006a/9, 006a/17, 007a/6, 007a/13, 007b/13, 008a/1, 008a/5, 008b/6, 008b/8, 008b/10, 009a/9, 009a/16, 009b/7, 009b/15, 010a/6, 010a/8, 010b/1, 010b/5, 010b/16, 011a/4, 011a/8, 011a/9, 011b/6, 011b/12, 012a/7, 012a/9, 012a/11, 012a/14, 012b/4, 012b/10, 013a/4, 013a/13, 013a/14, 013b/3, 013b/7, 013b/11, 013b/12, 013b/13, 013b/14, 013b/15, 014a/5, 014a/7, 014a/9, 014a/10, 014a/13, 014b/13, 014b/17, 015a/3, 015a/6, 015a/11, 015a/16, 015b/4, 015b/6, 015b/13, 015b/17, 016a/4, 016a/16, 016b/8, 016b/11, 016b/13, 017a/4, 017a/6, 017a/13, 017b/7, 017b/8, 017b/16, 018a/8, 018a/9, 018b/1, 018b/7, 018b/14, 018b/15, 019a/4, 019a/15, 019b/1, 019b/4, 019b/7, 020a/17, 020b/5, 020b/12, 020b/13, 021a/1, 021a/9, 021a/17, 021b/7, 021b/11, 022b/9, 022b/10, 022b/16, 022b/17, 023a/2, 023a/6, 023a/7, 023a/10, 023a/17, 023b/4, 023b/5, 023b/9, 023b/17, 024a/6, 024a/14, 024b/11, 024b/12, 025a/7, 025b/13, 026a/16, 026a/17, 027a/13, 027b/5, 027b/6, 027b/12, 027b/14, 028a/3, 028a/8, 028a/14, 028a/17, 028b/1, 028b/6, 028b/13, 029a/7, 029b/11, 029b/14, 030b/2, 030b/5, 030b/7, 030b/8, 030b/10, 030b/12, 030b/14, 030b/15, 030b/16, 031a/3, 031a/7, 031a/11, 031a/14, 031b/14, 031b/15, 032a/1, 032a/13, 033a/3, 033a/9, 033a/16, 033b/11, 034a/8, 034b/8, 037a/2, 037b/15, 038a/1, 038a/4, 038a/8, 038a/9,

038a/15, 040b/5, 040b/6, 040b/17, 041a/7, 041a/15, 041a/16, 041a/17, 041b/7, 041b/15, 042a/8, 042a/10, 042a/11, 042a/13, 042b/14, 042b/15, 043a/13, 043b/12, 044a/7, 044b/3, 044b/10, 045b/1, 045b/7, 045b/9, 046a/11, 046a/15, 046b/13, 047a/5, 047a/12, 047a/13, 047a/14, 047a/16, 047a/17, 048a/2, 048b/7, 048b/13, 049a/10, 049a/12, 049b/1, 049b/9, 050a/4, 050a/8, 050a/12, 050b/2, 050b/10, 051b/2, 051b/11, 051b/13, 051b/15, 052a/4, 052a/5, 052a/6, 052b/8, 052b/16, 053a/3, 053a/9, 053a/15, 054a/7, 054a/10, 054a/15, 054b/4, 054b/9, 054b/16, 055a/5, 055a/11, 055a/14, 055a/16, 055b/1, 056a/12, 056a/13, 056a/15, 057a/2, 057a/9, 057b/12, 058a/7, 058b/7, 059a/14, 059b/3, 059b/15, 060a/6, 060a/7, 060b/1, 060b/8, 060b/11, 061a/12, 061b/12, 062a/16, 062b/1, 062b/3, 062b/4, 062b/5, 062b/8, 062b/9, 062b/10, 062b/11, 062b/15, 063a/3, 063a/5, 063a/14, 063b/14, 064a/3, 064a/5, 064a/11, 064a/13, 064a/14, 064a/15, 064b/2, 065a/7, 066a/1, 066a/3, 066a/9, 066b/4, 067a/14, 067b/16, 068a/4, 069b/1, 069b/3, 069b/12, 070a/4, 070a/6, 070a/8, 071a/15, 071a/17, 071b/16, 072a/5, 072a/6, 072b/1, 072b/7, 072b/13, 072b/16, 072b/17, 073a/5, 073a/10, 073b/9, 073b/10, 073b/14, 073b/15, 075a/9, 075b/2, 075b/16, 076a/16, 076b/14, 077b/1, 078a/11, 078a/14, 078b/3, 079a/5, 079a/7, 080a/13, 080b/14, 081a/1, 081a/9, 082b/1, 082b/3, 082b/5, 082b/8, 083a/13, 083b/1, 084a/14, 084b/4, 086a/12, 086b/7, 086b/12, 086b/15, 087a/17, 087b/8, 087b/13, 088a/2, 088b/16, 089a/2, 089a/5, 089a/6, 089a/10, 089a/12, 089b/11, 089b/12, 090a/5, 090a/14, 090b/8, 090b/16, 091b/6, 091b/7, 091b/9, 091b/12, 092a/2, 092a/5, 092a/9, 092b/10, 092b/11, 092b/18, 093a/16, 093a/17, 093b/5, 094b/5, 095b/12, 095b/13, 096a/2, 096a/3, 096a/10, 096a/13, 096b/11, 096b/12, 097a/5, 097b/4, 097b/10, 098a/7, 098a/11, 098b/12, 098b/13, 099a/10, 099a/12, 099a/16, 100a/2, 100a/8, 100a/11, 100b/3, 100b/7, 100b/9, 100b/12, 101a/15, 101a/16, 101b/1, 101b/2, 101b/4, 102a/5, 102a/14, 102a/15, 102b/11, 103a/4, 103a/15, 103a/17, 103b/2, 103b/4, 104a/3, 104a/8, 104b/10, 105a/3, 105a/8, 105a/16, 105a/17, 105b/2, 105b/13, 106a/8, 106a/10, 106a/13, 106b/4, 106b/5, 106b/7, 106b/9, 107a/3, 107a/8

o.- dıġını 057b/13

o.- dılā 029a/11

o.- dılar 007a/16, 007b/5, 011b/4, 012a/16, 013a/11, 013b/4, 015a/17, 016b/13, 017a/5, 019b/2, 020a/16, 031b/15, 032b/15, 033a/3, 033a/10, 041a/13, 042b/1, 042b/17, 045b/12, 046b/12, 049b/5, 050a/15, 051b/2, 056a/14, 067b/12, 080b/8, 084a/3, 085b/3, 092a/11, 100a/15, 101a/1, 104b/5, 104b/6, 104b/11, 105a/4, 105b/1, 105b/12, 106a/9, 049b/5

o.- dısa 097a/8, 099b/13

o.- duġın 014a/7

o.- duġını 036a/3, 048a/8, 054a/9, 066b/8, 088a/9

o.- duġıŋı 102a/12

o.- duġum 104b/5

o.- duk 002a/9

o.- duķ 042a/11

o.- dum 050b/15, 079b/5, 084b/9, 085a/4, 102a/4, 106a/14

o.- duŋ 027a/13, 038b/16, 094b/17

o.- duŋuz 046a/17

o.- dur 086b/11

o.- ına 086b/8

o.- ınca 012a/6, 014b/12, 017a/1, 023a/16, 026a/13, 034b/7, 035a/1, 041a/14, 045b/6, 050a/7, 052b/4, 070b/5, 077b/15, 082b/8, 083b/3, 086a/11, 091b/17, 096b/1, 099a/9, 099b/12, 103b/10

o.- ınmaz 059b/4, 069b/4, 086a/4

o.- ınmazdı 092b/5

o.- ınmazıdı 080a/7

o.- ınup 075b/4

o.- ısar 024b/17, 046b/3, 086b/14

o.- maķ 004b/10, 098a/16

o.- mak 068b/14

o.- maz 003b/10, 012b/2, 022a/1, 030a/13, 033b/9, 043b/9, 046b/5, 059b/9, 066b/9, 075b/15, 077b/16, 083a/9, 084b/5, 090b/15, 095a/10, 104a/2, 106a/3

o.- mış 010a/7, 013b/11, 019b/9, 029b/8, 029b/16, 036b/12, 044a/12,

049b/17, 074b/4, 084b/13, 088b/15, 094b/8, 095a/5

o.- mışam 092a/15

o.- mışdı 015a/11, 015b/16, 024a/6, 036b/13, 052a/12, 081b/16, 101a/12

o.- mışıdı 004b/13, 054a/9, 064b/13, 066b/14, 081b/15

o.- sa 018a/16, 022a/12, 030a/13, 089a/13, 090a/7, 092b/12, 095a/10, 096b/4, 097a/2

o.- sam 102a/7, 103b/13

o.- sun 002a/7, 020b/6, 025b/6, 026a/10, 026b/15, 028a/2, 037b/12, 048a/5, 048a/12, 051b/1, 051b/6, 053b/10, 054b/17, 061a/15, 061b/17, 064a/1, 075b/14, 082a/6, 095b/9, 102b/13, 102b/15, 103b/13

o.- uban 011a/5, 017a/1, 023b/1, 024b/5, 029a/13, 033a/14, 066b/4, 068a/16, 081b/7, 101a/5, 103a/17

o.- uben 081a/8

o.- uŋ 022a/9, 038a/8, 043b/13, 057a/5, 073a/13, 090b/14

o.- up 004a/2, 005a/15, 005b/17, 006a/1, 006b/13, 007b/1, 009b/16, 009b/17, 010b/1, 010b/4, 011b/14, 011b/15, 012b/1, 012b/8, 013a/5, 013a/14, 014a/14, 016a/14, 016a/15, 016b/16, 017b/4, 018a/1, 018a/4, 018a/6, 018b/8, 019a/5, 019b/7, 020a/4, 020a/14, 020b/10, 021b/11, 022a/7, 022a/11, 023a/3, 023a/10, 024a/7, 024a/12, 024b/2, 025b/1, 026a/6, 027a/12, 028b/9, 029b/12, 029b/13, 031a/5, 031b/12, 033a/1, 034a/4, 035b/3, 035b/5, 037a/15, 037b/2, 038a/1, 040b/11, 041a/14, 043a/11, 044a/7, 044a/15, 044b/1, 045a/8, 046a/10, 046b/16, 047b/3, 048b/8, 049b/11, 050b/11, 051a/15, 051a/16, 052a/9, 052a/10, 055a/10, 056a/10, 056b/7, 057a/10, 058a/1, 059b/1, 059b/4, 059b/5, 059b/7, 060a/12, 060a/17, 060b/14, 061a/1, 063b/1, 064a/15, 064a/16, 064b/3, 067a/12, 067b/4, 067b/10, 067b/11, 067b/12, 068a/16, 070a/3, 070a/5, 070a/7, 071a/15, 071b/1, 071b/9, 072a/4, 072a/5, 072a/15, 072a/16, 072b/5, 072b/15, 075b/14, 076b/2, 077a/13, 077b/9, 078a/15, 079a/3, 079a/5, 080b/13, 081b/9, 081b/13, 081b/17, 083a/6, 083a/10, 084a/10, 085b/8, 086a/2, 086a/3, 086b/15, 087a/7, 089b/3, 089b/16, 091b/4, 092a/10, 092a/11, 092b/15, 093a/4, 096a/1, 097a/6, 098a/2, 098b/7, 099a/6, 101b/3, 104a/1, 106b/14

o.- updı 047b/1, 056a/15

o.- ur 002b/14, 007a/10, 022a/16, 028a/17, 039a/4, 040a/3, 046a/3, 047a/7, 057b/4, 059a/5, 061a/15, 077b/3, 083a/9, 083a/14, 084a/1, 084a/5, 085b/3, 091b/14, 096b/4, 098b/3, 098b/4, 101a/14, 102b/9, 106a/5, 106b/2, 106b/14

o.- uram 058b/2

o.- urdı 086a/1, 090a/7, 101b/9

o.- urdılar 049a/11

o.- urıdı 042a/9

o.- urısaŋ 095b/6

o.- urlar 098a/17

o.- ursa 002b/6, 050a/2, 102a/8

o.- ursam 089a/16

o.- ursın 003b/11

o.- ursun 055b/12

o.- uruz 045b/17

ol : o [T.]

o.+ dur 043b/7

o. 001b/2, 001b/3, 001b/5, 001b/6, 001b/14, 002a/5, 002a/12, 002a/14, 002a/16, 002b/7, 002b/15, 003a/10, 003a/16, 003b/4, 003b/10, 003b/15, 004a/2, 004a/3, 004a/4, 004a/9, 004a/11, 004b/3, 004b/4, 004b/8, 004b/11, 005a/7, 005a/11, 005a/15, 005b/4, 005b/5, 005b/7, 005b/8, 005b/9, 005b/10, 005b/12, 005b/16, 005b/17, 006a/10, 006a/11, 006a/12, 006a/14, 006a/15, 006b/6, 006b/13, 006b/14, 006b/15, 007a/1, 007a/4, 007a/10, 007a/12, 007b/9, 007b/13, 007b/15, 008a/11, 008a/15, 008b/5, 008b/12, 008b/13, 009a/1, 009a/12, 009a/15, 009a/17, 009b/2, 009b/11, 009b/15, 009b/17, 010a/3, 010a/4, 010a/11, 010b/6, 010b/7, 010b/8, 010b/11, 010b/12, 011a/6, 011a/8, 011a/10, 011a/15, 011a/16, 011b/1, 011b/3, 011b/6, 011b/8, 011b/13, 012a/2, 012a/16, 012b/1, 012b/5, 012b/7, 012b/8, 012b/9, 012b/11, 012b/12, 012b/13, 013a/2, 013a/10, 013a/13, 013a/14, 013b/11, 013b/12, 013b/14, 014a/4, 014a/5, 014a/7, 014a/10, 014a/12, 014a/13,

014a/14, 014a/16, 014b/2, 014b/3, 014b/5, 014b/6, 014b/11, 014b/12, 014b/14, 014b/16, 015a/6, 015a/9, 015a/14, 015b/4, 016a/1, 016a/4, 016a/15, 016b/1, 016b/8, 016b/13, 016b/14, 017a/2, 017a/11, 017a/17, 017b/1, 017b/2, 017b/7, 017b/9, 017b/12, 017b/15, 018a/11, 019a/10, 019a/15, 019b/2, 019b/5, 019b/8, 019b/11, 020a/4, 020a/12, 020a/16, 020b/18, 021a/12, 022a/5, 022a/15, 022b/2, 022b/4, 022b/7, 022b/8, 022b/11, 022b/12, 022b/14, 022b/15, 022b/16, 023a/4, 023a/16, 023b/1, 023b/4, 023b/6, 023b/14, 024a/11, 024a/13, 024a/15, 024b/3, 024b/13, 025a/2, 025b/1, 025b/8, 025b/10, 025b/14, 025b/16, 026a/3, 026a/4, 026a/7, 026a/17, 026b/3, 026b/4, 026b/5, 026b/6, 026b/7, 026b/9, 026b/10, 026b/11, 026b/12, 027a/1, 027a/3, 027a/4, 027a/5, 027a/7, 027a/8, 027a/10, 027a/12, 028a/1, 028a/7, 028a/17, 028b/10, 028b/12, 028b/13, 029a/10, 029b/10, 029b/12, 029b/15, 029b/17, 030a/4, 030a/16, 030b/3, 030b/4, 030b/8, 030b/11, 030b/12, 030b/14, 030b/17, 031a/1, 031a/3, 031a/5, 031a/6, 031a/7, 031a/8, 031a/10, 031b/4, 031b/5, 031b/7, 031b/9, 031b/11, 031b/12, 031b/16, 032a/8, 032a/17, 032b/10, 032b/17, 033a/2, 033a/8, 033a/12, 033a/16, 033b/3, 033b/9, 033b/14, 033b/15, 033b/17, 034a/3, 034a/5, 034a/8, 034a/15, 034b/3, 034b/4, 034b/13, 034b/14, 035a/1, 035a/7, 035a/14, 035a/15, 035a/17, 035b/2, 035b/12, 036a/8, 036a/9, 036b/11, 036b/16, 037b/3, 037b/5, 037b/8, 037b/9, 037b/11, 038a/3, 038a/7, 038b/8, 039b/1, 040a/2, 040a/7, 040b/5, 040b/16, 041a/3, 041a/5, 041a/6, 041a/14, 042b/3, 042b/4, 042b/7, 043b/14, 044a/3, 044a/6, 044a/7, 044a/9, 044a/10, 044a/13, 044a/14, 044a/17, 044b/3, 044b/4, 044b/6, 044b/8, 045a/1, 045a/9, 045a/11, 045a/15, 045a/16, 045a/17, 045b/6, 045b/17, 046a/9, 046a/12, 046b/13, 047b/14, 048a/16, 048b/1, 048b/7, 049a/6, 049a/14, 049b/14, 050a/3, 050a/6, 050a/7, 050a/11, 050a/12, 050a/15, 050b/3, 051b/3, 051b/7, 052a/4, 052a/13, 052a/15, 052b/1, 052b/6, 052b/7, 052b/8, 052b/12, 053a/1, 053a/4, 053a/7, 053a/10, 053b/11, 053b/16, 054a/11, 054a/14, 054b/2, 054b/8, 054b/15, 055a/1, 055a/8, 055a/16, 055b/3, 055b/8, 055b/9, 056a/8, 056a/11, 056a/12, 056b/2, 056b/5, 056b/8, 056b/11, 056b/14, 057a/15, 057b/2, 057b/7, 057b/14, 058a/10, 058a/16, 058b/1, 058b/2, 058b/12, 059a/10, 059a/12, 059a/13, 059a/14, 059b/7, 060a/1, 060a/8, 060a/16, 060a/17, 060b/5, 060b/9, 060b/16, 061a/9, 061a/13, 061b/17, 062a/5, 062a/8, 062a/9, 062a/12, 062b/10, 065a/12, 065b/1, 065b/2, 065b/4, 065b/5, 065b/7, 065b/8, 066a/1, 066a/4, 066a/5, 066a/15, 066b/3, 066b/5, 066b/7, 067a/13, 067a/15, 067b/1, 067b/6, 067b/15, 068a/1, 068a/10, 068a/11, 069a/1, 069a/3, 069a/8, 069b/5, 069b/11, 069b/12, 069b/13, 069b/15, 070a/10, 070b/1, 070b/5, 070b/7, 070b/9, 070b/11, 070b/13, 071a/1, 071a/4, 071a/7, 071a/8, 071a/10, 071a/12, 071a/13, 071a/14, 071a/17, 071b/3, 071b/4, 071b/6, 071b/15, 072a/1, 072a/3, 072a/4, 072a/9, 072a/14, 072a/16, 072a/17, 072b/8, 072b/14, 072b/17, 073a/12, 073a/13, 073b/3, 073b/4, 073b/9, 074a/4, 074a/8, 075b/6, 075b/10, 075b/13, 075b/16, 076a/2, 076a/7, 076a/9, 076a/13, 076a/14, 076b/3, 076b/11, 076b/15, 077a/1, 077a/8, 077a/14, 077a/15, 077b/4, 077b/7, 077b/8, 077b/9, 077b/11, 077b/12, 077b/17, 078a/1, 078a/4, 078a/10, 078a/13, 078b/8, 078b/16, 079a/3, 079b/10, 080a/14, 080a/16, 080b/1, 080b/6, 080b/8, 080b/10, 080b/13, 080b/15, 081a/2, 081a/3, 081a/9, 081a/14, 081b/3, 081b/9, 081b/12, 081b/13, 082a/12, 082b/6, 082b/9, 083a/6, 083a/12, 083b/2, 083b/4, 083b/6, 083b/8, 083b/11, 083b/12, 083b/15, 084a/14, 084a/15, 085a/9, 085a/11, 085b/9, 085b/10, 085b/11, 085b/12, 086a/4, 087a/13, 087a/16, 087b/1, 087b/4, 087b/6, 087b/11, 088a/3, 088a/6, 088a/14, 088b/2, 088b/10, 088b/15, 089a/4, 089a/10, 089b/1, 089b/7, 089b/14, 089b/17, 090a/3, 090a/6, 090a/9, 090a/10, 090a/14, 090a/15, 090a/17, 090b/8, 090b/9, 090b/11, 091a/17, 091b/3, 091b/4, 091b/10, 091b/13, 091b/17, 092a/3, 092a/4, 092a/9, 092a/18, 092b/4, 092b/10, 092b/16, 093a/7, 093a/8, 093a/11, 093a/14, 093a/16, 093b/2,

093b/8, 095b/11, 095b/15, 096a/6, 096a/7, 096a/8, 096a/12, 096a/14, 096a/15, 096a/16, 096b/6, 096b/7, 096b/8, 097b/8, 098a/2, 098a/4, 098a/14, 098a/15, 098b/6, 098b/13, 099a/6, 099a/8, 099a/14, 099b/17, 100a/3, 100a/5, 100b/5, 100b/14, 100b/17, 101a/13, 101a/14, 101b/14, 102a/3, 102a/10, 102b/2, 102b/12, 102b/17, 103a/2, 103a/3, 103a/4, 103a/9, 103a/13, 103b/6, 104b/1, 104b/3, 104b/9, 104b/10, 105a/4, 105a/12, 105a/16, 105b/3, 105b/11, 105b/13, 106a/1, 106a/7, 106a/13, 106b/7, 106b/13, 106b/14, 107a/15

olar : onlar [T.]
o.+ a 001a/13, 001a/14, 001b/10, 020b/9, 028a/14, 078a/5, 101b/11, 102a/11
o.+ da 020b/11, 037a/5, 084a/4, 104b/5
o.+ dan 001a/16, 046b/9, 069b/14
o.+ ı 001b/1, 052a/8
o.+ la 052b/3
o.+ uŋ 015a/14
o. 030a/10, 035a/5, 041b/11, 044b/1, 097a/1, 105a/3

oldur - : oldurmak [T.]
o.- urdı 028a/16
o. 039b/14, 086b/3, 098b/14, 106a/3

olma - : olmamak [T.]
o.- dı 001a/14, 035b/2, 038a/4, 044a/11, 049a/9, 057a/16, 072b/10, 078a/8, 083a/11, 085a/1, 090b/16, 092a/5, 096a/9, 103a/5
o.- dıŋ 095a/2
o.- dum 107a/13
o.- ŋ 018b/13
o.- sun 048a/10, 053a/14
o.- ya 009a/15, 037a/5, 053a/10, 055a/17, 056b/13, 059b/9, 083a/4, 083a/9, 101b/11, 104a/4
o.- yalar 036a/14
o.- yasın 095a/16
o.- yasun 008b/5
o.- yup 023a/11, 030a/7
o. 002a/16, 003a/7, 022a/3, 030b/16, 033b/8, 038b/17, 041b/13, 069b/14, 071a/3, 072b/4, 073b/11, 079b/7, 087a/6, 091a/8, 092a/2

omuz : Omuz [T.]
o.+ ın 081a/9
o.+ ına 080b/17
o.+ ında 013b/15, 019b/10, 028b/16, 037a/14, 067a/8
o.+ ından 081a/1
o.+ larından 067a/3

on : sayı [T.]
o. 008b/11, 022a/12, 029a/2, 029a/3, 029b/6, 030b/10, 043b/12, 065b/1, 066a/15, 094b/12, 098b/8

on altı : sayı [T.]
o. 027b/6, 088a/4

on altı biŋ : sayı [T.]
o. 008b/6, 088b/12, 089a/12

on beş : sayı [T.]
o.+ er 022b/18
o. 011b/16, 052b/12

on biŋ : sayı [T.]
o.+ den 011b/11, 086a/13
o. 009b/17, 015a/6, 015a/15, 016b/14, 020a/17, 049b/7, 061b/12, 089b/8, 089b/10

oŋdan : ondan[T.]
o. 043b/5, 054a/2, 073b/9, 076a/7, 076b/11, 088b/11

on dört : sayı [T.]
o. 010a/7, 033b/6, 040a/10, 058a/13, 068a/14, 074a/9, 086a/15, 087b/5, 097b/1

on dört biŋ : sayı [T.]
o. 050b/9, 074a/9, 083b/12, 084a/2

on iki : sayı [T.]
o.+ şer 064b/6, 068a/2
o. 002b/12, 010b/13, 015b/8, 063b/7, 063b/10, 064b/6, 074b/6, 074b/10, 075a/6, 085a/12, 085a/15, 090b/2, 090b/3

on iki biŋ : sayı [T.]
o. 008b/11, 009a/3, 012a/7, 015b/9, 016b/8, 016b/16, 021b/2, 036b/2, 044a/4, 049b/5, 056b/7, 058a/4, 059a/8, 074b/7, 074b/11, 075a/7, 075a/14, 075a/15, 075b/2

on iki şer : sayı [T.]
o. 069a/9, 069a/13, 079b/17, 082a/13, 086b/1, 100b/1

on sekiz : sayı[T.]
o. 071a/10

on ṭoḳuz : sayı [T.]
o. 030b/15, 034b/14, 051a/4

onuŋ : onun [T.]
o. 021a/15

onun : onun [T.]
o. 072b/9

on üç : sayı [T.]
o.+ i 022b/9
o. 022b/8

on yedi : sayı [T.]
o. 010b/11, 022b/6, 027a/16, 027b/7, 041a/2, 047b/3, 051a/14, 074b/13, 075a/2, 076b/3, 083a/16, 085b/3, 087b/4, 089b/13, 091a/17

on yedi biŋ : sayı [T.]
o. 033a/10, 074b/14, 075a/3, 084a/4, 084a/10

ora : o yer [T.]
o.+ ya 042a/17

ordı : ordu [T.]
o.+ lar 035a/11

ordu : bir devletin silahlı kuvvetlerinin tümü [T.]
o.+ dan 040a/13
o.+ ları 009b/5
o.+ larına 033a/2, 085b/13
o.+ nuŋ 085b/14, 098b/17
o.+ sını 024a/3, 038a/10, 040a/5
o.+ ya 085b/14
o. 082a/9

ordugāh : ordunun konakladığı yer [T.]
o.+ a 038a/7
o.+ ın 038a/12

orta : orta, ara[T.]
o.+ sında 044b/6
o.+ sından 080b/7, 096a/16
o.+ ya 011b/17, 035a/11, 078a/6, 089b/11
o. 074a/10

ʿ**Osmān** : Dört Büyük Halife'den üçüncüsü [Ar.]
ʿo.+ uŋ 002a/15
ʿo. 001a/1, 002a/14

ot : **1.** : ilaç [T.]
o.+ a 007a/8

2. : ot [T.]
o.+ lu 074a/16

otaġ : büyük çadır, otağ [T.]
o.+ a 071a/11
o.+ ımda 104b/6
o.+ ında 105a/5

otla - : otlamak [T.]
o.- rıdı 032a/17

otur - : oturmak [T.]
o.- alum 022a/13, 022a/14
o.- an 036b/5
o.- dı 002a/12, 014a/9, 025b/7, 055b/16, 058a/2, 062a/1, 062a/2, 062a/12, 063a/12, 073a/4, 075b/3, 085b/1, 093b/11, 095a/11, 101b/10, 101b/14, 104b/2, 105a/8
o.- dılar 097b/15, 105a/6
o.- dum 102a/7
o.- dup 029a/15
o.- mışdı 062a/1
o.- up 013b/10, 021a/15, 024a/3, 028b/2, 039b/5, 047b/10, 062a/2, 064a/4, 072a/9
o.- ur 040a/8, 056a/1, 073b/12
o.- urdı 036b/9, 036b/14, 055b/9
o. 038a/16

otuz : sayı [T.]
o. 008b/16, 051a/12, 074b/1

otu zaltı : sayı[T.]
o. 009b/7, 064a/12, 086a/14, 100a/7

otuz altı biŋ : sayı [T.]
o. 009b/8, 083b/16

otuz beş bin : sayı [T.]
o. 025a/15

otuz biŋ : sayı[T.]
o.+ den 023b/15
o. 011a/5, 011a/6, 011a/8, 011a/14, 016a/15, 020b/11, 023a/10, 025a/16, 049b/3, 049b/5, 074b/3, 075a/11, 075a/13, 084b/4

otuz biŋden : sayı [T.]
o. 098a/10

otuz iki : sayı [T.]
o. 018a/1

otuz sekiz biŋ beş yüz altmış : sayı [T.]
o. 070a/6

otuz yedi : sayı [T.]
o. 083b/3

ova : geniş düzlük, yazı [T.]
o.+ ya 009a/8, 028a/11, 042a/2, 079a/15

oy - : oymak [T.]
o.- up 065a/2

oyna - : oynamak [T.]
o.- dı 060a/3, 092b/3, 093a/4, 105a/15, 105b/1, 105b/2
o.- mışdur 018b/9

-Ö-

ög : akıl, zihin[T.]
ö.+ lerine 032b/12

ögred - : öğretmek [T.]
ö.- eyüm 059a/5

ögren : öğrenmek [T.]
ö.+ ür 098b/4

ögür - : oyalamak [T.]
ö.- üp 015a/8

öğün - : kendini övmek [T.]
ö.- üp 008b/9

ökçe : topuk [T.]
ö. 011b/2

öl - : ölmek [T.]
ö.- dür 082b/17
ö.- en 011b/11
ö.- mek 011b/10
ö.- ü 014b/12, 029a/13
ö.- üm 033b/8
ö.- ür 035b/13
ö.- ürsem 068b/16
ö. 062b/14

öldür - : öldürmek [T.]
ö.- eyim 032b/7
ö.- meyesin 032b/10
ö.- üp 031b/5
ö.- ür 049a/3
ö.- ürsem 083a/1
ö.- ürsün 055b/5

ölüm : vefat, mevt [T.]
ö.+ den 049a/15, 054b/11, 082a/5
ö.+ ini 048a/15, 076a/3, 082a/4
ö.+ ün 019b/12

ʿ**Ömer** : Dört Büyük Halife'den ikincisi [Ar.]
ʿ. 001a/1, 101b/15

ʿ**ömr** : ömür, yaşam [Ar.]
ʿ.+ imüŋ 107a/9
ʿ.+ üm 093a/16, 107a/8
ʿ.+ üŋ 010b/5, 068a/7, 107a/8
ʿ. 086b/7

öŋ : ön [T.]
ö.+ ince 043a/1, 100b/13, 101a/3
ö.+ inde 001a/6, 017b/17, 024a/3, 047b/10, 053a/1, 056a/1, 061a/5, 064b/3,

075b/9, 079b/14, 082b/7, 098b/16, 106b/6, 106b/8
ö.+ inden 017b/6, 019a/1
ö.+ ine 005a/16, 007b/11, 009a/13, 009b/13, 009b/14, 017a/1, 017b/5, 017b/6, 020a/6, 028b/16, 034a/8, 037b/16, 039a/3, 040b/13, 045b/11, 047a/10, 049a/3, 049a/4, 052b/11, 055b/9, 061b/1, 069a/15, 073a/12, 080a/5, 082a/8, 082a/15, 085b/16
ö.+ ini 012b/1, 071a/9
ö.+ leri 106a/10
ö.+ lerice 019a/6
ö.+ lerince 015b/9, 059b/17, 074a/10, 074a/12, 074b/4, 074b/11, 074b/16, 075a/3, 093b/15, 094a/2, 094a/4, 094a/6, 094a/7, 095a/5
ö.+ ünce 020b/7, 093b/10
ö.+ ünde 015a/2, 055b/14, 083a/16
ö.+ üŋe 055b/11

ön : **1.** : karşı, huzur [T.]
ö.+ iŋde 005a/12

2. : ön taraf [T.]
ö.+ ince 094b/11
ö.+ inde 073a/4
ö.+ ine 032a/6
ö.+ iŋe 040b/2
ö.+ lerince 074b/8, 094b/12

öŋce : başlangıçta, evvela [T.]
ö. 011a/11, 011a/12

öp - : öpmek [T.]
ö.- di 006a/11, 016b/15, 021a/3, 021a/17, 021b/1, 022a/5, 043a/15, 056b/11, 058b/1,
063b/4, 067b/7, 090b/7
ö.- diler 088a/16, 089a/6
ö.- er 061b/13, 062a/5, 103b/11, 105a/2
ö.- erler 001b/12, 105a/3
ö.- üp 036a/11, 039b/2

ört - : örtmek [T.]
ö.- di 074a/7

örtü : örtü [T.]
ö.+ ler 007a/14
ö.+ lü 022a/14, 098a/15
ö.+ si 007a/14

örü : ayakta durma [T.]
ö. 001b/6, 003b/13, 005a/14, 014b/2, 022a/7, 022b/13, 038a/15, 044b/1, 047a/2, 059a/8, 059a/16, 061b/4, 067b/7, 068a/6, 070b/14, 071a/1, 076a/12, 076b/15, 080a/15, 086b/13, 089a/5, 093a/5, 099a/1, 099b/13, 101a/2

öte : **1.** : evvel, eski [T.]
ö.+ den 061b/17

2. : sonra, bundan sonra [T.]
ö.+ sinde 092a/14

öteki : diğer, başka [T.]
ö.+ ler 011b/12

öyle : o kadar, o derece [T.]
ö. 005b/12, 015b/14, 023a/9, 023b/8, 024b/1, 027a/7, 031a/12, 037b/7, 037b/11, 037b/15, 044b/5, 046b/4, 046b/7, 048b/7, 052b/17, 057b/12, 059a/13, 060a/16, 060b/14, 063a/11, 067b/14, 071a/5, 071a/14, 071a/17, 071b/13, 072b/16, 074a/5, 074b/17, 076b/2, 076b/13, 080b/15, 081b/8, 081b/15, 082b/17, 091b/6, 095a/15, 096b/8, 101b/11, 106a/2

öylece : o şekilde, olduğu gibi [T.]
ö. 029a/5, 031b/14

öz : kendi [T.]
ö.+ i 020b/17
ö.+ inde 025b/14
ö.+ ini 020a/6, 027a/1, 041b/12, 061a/10, 066b/9, 106a/12
ö.+ üŋi 097a/7
ö. 049a/8

ʿ**özr** : özür, kusur [Ar.]
ʿ.+ ün 053b/1

-P-

pāçān : saçan, saçıcı [Far.]
p. 107a/3

pādişāh : hükümdar [Far.]
p.+ ı 035a/2, 049b/13, 049b/14, 096a/2
p.+ ısın 034a/10
p.+ ıyam 095a/15
p.+ um 075b/11
p.+ uŋ 054a/1
p.+ uŋdur 002b/6
p. 004b/10, 010b/4, 025b/3, 025b/6, 034a/12, 056b/14, 057a/2, 057a/4, 075a/1

pāk : temiz [Far.]
p.+ im 016b/6
p.+ in 025b/8
p.+ inde 006a/6
p. 007b/5, 007b/15, 012b/9, 014b/11, 037a/9, 044b/8, 046a/1, 046a/12, 048a/7, 049b/14, 064a/1, 067b/15, 107a/15

pal-heng : dizgin, tasma [Far.]
p. 027a/8

par : ışık saçmayı anlatan kök [T.]
p. 019b/9

pāre : parça, kısım [Far.]
p.+ ler 005b/13, 040b/15
p.+ leri 054b/4
p. 014a/3, 014b/11, 026b/12, 032b/9, 035b/8, 037b/11, 040b/15, 040b/16, 041a/7, 050a/6, 054b/14, 062b/3, 065a/9, 069b/12, 070b/13, 071a/5, 077b/5, 078b/1, 080b/6, 080b/16, 082b/7, 085b/12, 097a/9

pāre pāre : parça parça, parçalı [Far.]
p. 017b/2, 038a/4, 049a/12, 059a/14, 061b/8, 092a/5, 106a/10

parla - : parlamak [T.]
p.- dı 099a/2
p.- yup 009a/7, 017a/13, 017b/11, 023a/8, 034b/16

pāy : ayak [Far.]
p. 007b/6, 031a/5, 068b/4, 093a/6, 097b/7

pāyān : son, bitim [Far.]
p.+ ı 006a/16, 024a/16, 033a/11, 035b/5, 043a/5, 045b/8, 062a/8, 078b/3, 097b/5
p. 075a/15

pāye : unvan, rütbe [Ar.]
p. 073a/10

pāyidār : kalan, kalıcı [Far.]
p.+ a 079b/4
p. 006b/5, 034b/13, 056a/2, 092a/9, 095a/13, 100a/10

pāyimāl : çiğnenmiş, hakir duruma düşürülmüş [Far.]
p. 029a/4, 036a/14, 037a/2, 040a/17, 040b/11, 041a/16, 047a/6, 047a/14, 054a/3, 064a/16, 072a/3, 073b/3, 086a/2, 100b/3

pāyitaḫt : tahtın bulunduğu yer, başkent [Far.]
p.+ da 029a/10
p.+ ı 052b/3, 053b/13
p.+ uŋ 053a/3, 076b/5, 091b/3
p. 054a/2

peder : baba [Far.]
p.+ iŋüz 036a/13
p.+ üm 027a/14, 027a/17
p.+ ümdür 020b/14, 047b/2
p.+ üŋ 027a/17
p. 055a/11

pehlüvān : iri yarı, güçlü kimse [Far.]
p.+ a 053a/1
p.+ ānı 026a/12, 026b/13
p.+ dan 101b/2
p.+ dur 071a/3
p.+ ı 007b/14, 009a/3, 022b/4, 028a/9, 039b/12, 053a/3, 074b/7, 076b/5, 079a/16, 079b/1, 091b/1, 091b/3, 096a/17, 096b/2, 101b/6
p.+ ıdur 001a/15
p.+ ın 101b/1
p.+ ından 106b/10
p.+ lar 009a/6, 032b/15, 036b/16, 040a/8, 043b/17, 044b/14, 050a/11, 052a/2, 058a/3, 071a/16, 071b/1, 073b/3, 089b/16, 090b/4, 098a/3, 101a/6, 101a/11

p.+ lardan 102a/6, 104b/15
p.+ ları 023b/16, 102b/11
p.+ ların 093a/3
p.+ larum 010a/9, 085a/5, 102b/7
p.+ laruŋ 021b/16
p.+ um 085a/3
p.+ un 022b/4
p.+ uŋ 102b/12
p. 012a/3, 015a/7, 015b/11, 017a/11, 017a/15, 017b/17, 022b/8, 023a/14, 026a/1, 030b/16, 033a/4, 033b/7, 039b/9, 048b/1, 050a/5, 050b/11, 056a/10, 067b/10, 073a/15, 074b/14, 076b/15, 087a/6, 087b/3, 091a/5, 091b/14, 096a/4, 099b/2, 100a/7, 100b/17, 101a/3, 101b/5, 101b/7, 102a/6, 102a/11, 102b/8, 102b/9, 104b/17, 106b/15

peleng : kaplan [Far.]
p.+ e 071b/1

pelīd : alçak, rezil [Far.]
p.+ i 050a/7, 080b/9
p. 004a/9, 004b/10, 007a/1, 026a/17, 026b/9, 030b/12, 034b/10, 035a/2, 049a/8, 051a/14, 077a/14, 077b/1, 077b/4, 078b/8, 081a/16, 083b/2

penāh : sığınılacak yer [Far.]
p. 036a/17, 046b/11

penāhī : sığınma [Far.]
p.+ yem 075b/11

pence : pençe [Far.]
p.+ sine 053b/9

pend : öğüt, nasihat [Far.]
p.+ e 022b/7, 032b/5, 041a/1, 067a/17, 073b/5, 077a/4, 091a/15, 093a/14
p.+ i 030a/9, 080b/12, 090a/3
p.+ in 027a/11, 033a/1
p.+ ine 093a/14
p.+ ini 080a/4, 086a/1
p. 008b/4, 027a/8, 031a/13, 037a/14, 038b/7, 047a/9, 091b/2

per : kanat, kuş kanadı [Far.]
p. 086b/6

perī : peri [Far.]
p.+ yem 072b/3
p. 055a/4, 063a/11

perīşān : dağılmış ve acınacak bir durumda olan [Far.]
p.+ a 041a/3
p.+ ı 027a/9, 061b/7, 078a/1, 097b/8
p. 001b/9, 020b/10, 029b/12, 032a/5, 032a/9, 035a/5, 035b/1, 041a/7, 046a/17, 046b/9, 052b/17, 053b/6, 055a/1, 055b/3, 058b/6, 063a/6, 071b/2, 077a/7, 081a/12, 083a/2, 083b/15, 085b/12

pertāv : sıçrama, atılma [Far.]
p. 006b/5, 006b/13, 026b/17, 027a/4

pervā : sakınma, korku [Far.]
p.+ m 022a/11
p. 087b/10

pervāne : fırıldak [Far.]
p. 055a/4

pervāz : **1.** : uçma, yükselme [Far.]
p.+ ına 094a/11
p. 001b/9, 013a/7, 078a/9

2. : saçak, püskül [Far.]
p. 097b/6

perverdigār : rızk veren [Far.]
p. 101a/5

pes : ondan sonra, ardınca [Far.]
p. 002b/8, 003a/14, 004a/1, 008b/1, 008b/13, 008b/16, 009a/11, 009a/12, 011a/8, 011b/8, 012a/11, 014a/10, 014a/13, 020a/2, 020a/3, 020a/4, 020a/5, 021a/3, 021a/7, 021a/17, 021b/1, 025a/11, 025a/12, 025a/14, 025b/4, 025b/6, 025b/7, 025b/10, 026a/11, 026b/5, 026b/10, 026b/13, 027a/7, 027a/9, 027a/11, 027b/13, 028a/1, 028a/5, 029a/15, 030b/3, 030b/4, 030b/9, 036a/14, 040a/7, 040a/13, 040a/14, 040b/3, 040b/15, 040b/16, 040b/17, 041a/6, 041a/10, 042a/6, 042b/15, 043a/9, 043a/12, 043a/15,

046b/16, 047a/1, 047a/3, 047a/4, 047a/6, 047a/11, 052b/6, 052b/9, 052b/14, 053a/8, 053b/5, 053b/7, 053b/11, 057a/3, 061a/10, 061b/3, 061b/13, 062a/3, 062a/4, 062a/6, 062b/2, 063b/4, 063b/11, 067b/1, 067b/7, 077b/8, 077b/12, 078a/11, 078a/12, 078a/14, 078b/2, 078b/9, 078b/10, 079a/2, 079a/5, 079a/8, 079a/13, 083a/12, 083a/15, 086b/2, 087a/2, 087a/9, 087a/10, 087a/17, 087b/2, 087b/10, 091b/5, 093a/8, 104a/16, 104b/2, 104b/9, 104b/10, 104b/13, 106a/14, 106b/4, 106b/15

pey : arka, sırt [Far.]
p.+ inden 061a/2

peyām : başkasından alınan bilgi, haber [Far.]
p.+ ı 021a/13
p. 033a/7

peydā : açıkta, belli olan [Far.]
p. 006a/1, 018a/4, 027b/5, 028b/1, 062b/9, 072a/15, 105b/13, 106b/2

peyġamber : resul, nebi [Far.]
p.+ e 002b/4
p.+ i 068b/2
p.+ lerüŋ 068b/1

peyk : mektup taşıyan [Far.]
p. 003a/10

peyker : yüz, çehre [Far.]
p. 015b/4, 015b/11, 055a/4

peymā : ölçen [Far.]
p. 065b/13

peymān : yemin, ant [Far.]
p.+ ı 019b/6
p. 054a/5, 055a/8

peyveste : kavuşmuş, erişmiş [Ar.]
p. 061a/1

pinhān : saklı, gizli [Far.]
p.+ ı 027a/1

pīr : yaşlı, ihtiyar [Far.]
p.+ i 072b/3, 094a/3
p.+ ler 098a/6
p.+ leri 073a/11
p.+ üŋ 097a/1
p. 007a/10, 009a/3, 011a/6, 021a/12, 021b/6, 025a/11, 025b/1, 028a/9, 050a/16, 055b/4, 055b/9, 055b/14, 057a/2, 060a/15, 065b/4, 072b/2, 072b/3, 074b/17, 093a/11, 094a/7

pīş : ön taraf, ön, ileri [Far.]
p. 051b/9

pīşān : en ön, en ileri [Far.]
p.+ ı 003b/8

piyāde : yaya [Far.]
p.+ ler 049b/2
p. 013b/15, 014b/1, 025a/15, 030b/15, 034a/11, 039b/3, 049b/2, 049b/3, 049b/7, 049b/9, 094b/5

post : hayvan derisi [Far.]
p.+ u 059a/3, 060a/2
p. 025b/14, 073a/8

pūlād : çelik [Far.]
p.+ a 019b/9, 020b/5, 043a/2, 051a/4, 054a/9, 065a/7
p.+ an 072b/9
p.+ dan 005b/10, 030a/12, 030a/13
p.+ ı 025b/16, 050a/6, 065a/6, 075b/1, 084a/10, 084a/15
p. 030a/16

Püleng : öz. is.
p.+ e 087a/15
p. 087a/12

pūş : örtünecek şey, örtü [Far.]
p. 004b/7, 087a/12

pūşīde : örtü [Far.]
p.+ ler 041b/2

pür : dolu, çok, sahip [Far.]
p. 004b/5, 005a/9, 005a/15, 013b/7, 015a/6, 017b/16, 020b/4, 024a/12, 024b/2, 027a/6, 030b/13, 037b/15, 044a/2, 044b/1, 053a/3, 054a/17, 069b/3, 069b/8,

074a/11, 074b/3, 074b/16, 075a/7, 085b/5, 091b/4, 093b/10, 093b/15, 098b/3

pür-ḫūn : kan içinde, kanlı [Far.]
p. 024a/9, 086a/1

püser : oğul [Far.]
p. 029a/8, 029a/12, 030b/7, 035b/10, 054b/1

püşte : yığın, tepe [Far.]
p.+ ler 029b/16, 047a/13, 048b/13, 059b/1, 085b/13, 097b/6
p.+ lerden 016a/12

püştübā : ayak tabanı[Far.]
p. 017a/3

-R-

rā : ismin belirtme hâlini yapan son ek [Far.]
r. 025a/5

Rabb : Allah [T.]
r.+ ün 058a/9, 064b/12, 075b/8

Rabbenā : Rabb'imiz[Ar.]
r. 030a/14

Rabbü'lʿālemīn : bütün âlemlerin sâhibi ve efendisi olan Allah[Ar.]
r. 068a/5, 068a/13

Rācīn : öz. is. [Far.]
r. 012b/13

raʿd : gök gürlemesi [Ar.]
r.+ ı 012b/13, 033b/17, 042a/3, 091a/14, 091b/5
r. 047a/12, 055a/15, 067a/2, 067a/8, 072a/1, 078a/7, 086a/7

rāh : yol [Far.]
r.+ a 002b/8, 003a/17, 013a/12, 013a/16, 016b/8, 044a/12, 049b/15, 050a/1, 061b/11, 068b/6, 069a/2, 088b/11, 089b/3, 103b/16, 104b/17
r.+ ı 040a/3, 046b/16, 056a/14, 057b/16, 089a/9
r.+ i 062a/11
r. 014a/13, 014a/15, 017b/14, 022a/7, 045a/17, 056b/7, 058a/8, 065a/10, 065b/1, 071b/6

rāḥat : rahat, huzur [Ar.]
r. 075b/14, 103b/4, 103b/7

rahīm : çok merhametli [Ar.]
r. 025a/6

raḥm : acıma, merhamet [Ar.]
r.+ ı 054b/8

raḥmet : Allah'ın merhameti[Ar.]
r.+ i 107a/13
r.+ üŋden 107a/13
r. 042b/13

raḫş : **1.** : parlaklık, ışıltı [Far.]
r.+ dur 006a/12
r.+ ları 041a/12
r. 065b/13, 103b/16

2. : hızlı koşan güzel at [Far.]
r.+ a 019b/9, 044a/12, 094b/8, 095a/5, 097a/5
r.+ ı 053b/11, 062b/4
r.+ ın 030a/15, 076a/12
r.+ ına 023b/6, 030b/6, 060a/13, 097a/10
r.+ ını 035a/17
r. 034a/4, 081b/12

raḫşān : hızlı koşan güzel at [Far.]
r.+ a 008b/12
r.+ dan 017a/17
r.+ alarını 010b/17
r.+ larını 018a/8, 073a/2
r. 020b/12

rāʿī : bir ülkenin yöneticisi [Ar.]
r. 106a/17, 106b/1

rām : boyun eğen, itaat eden [Far.]
r. 003b/17, 067b/14, 104b/5

raʿnā : çok güzel, hoş [Ar.]
r. 040b/13, 104a/14

rāst : rastlama, tesadüf [Far.]
r. 018a/7, 030b/2, 035b/9, 037b/17, 046b/16

rāvī : rivayet eden [Ar.]
r.+ ler 015b/14, 058a/10, 071b/13, 074a/5, 089a/3, 107a/2
r. 005b/2, 008a/16, 062a/9, 067a/1, 069b/2, 090b/9

ravża : bol ağaçlı ve çiçekli bahçe [Ar.]
r.+ da 021b/5
r.+ sında 021b/7
r.+ sını 068b/3
r.+ ya 003a/16
r. 001a/4, 002b/4, 002b/9

Rāy : öz. is. [Far.]
r.+ a 043b/8

rāye [T.]
r. 096a/10

rāyegān : bol bulunan [Far.]
r. 031b/16, 050a/10

rāyet : bayrak [Ar.]
r.+ i 107a/3

rāy-gān : çok ucuz, bedava [Far.]
r. 101a/11, 102a/17

rāyiḥa : güzel koku [Ar.]
r. 029a/12

rāżī : kabul eden, rıza gösteren, razı [Ar.]
r. 021a/2, 090b/16, 095b/12, 104b/5

recā : dilek, istek [Ar.]
r.+ m 089a/16, 092a/13
r. 054b/11

recm : taşlama, taşa tutma [Ar.]
r.+ lü 099a/10

redd : geri çevirme [Ar.]
r.+ i 048b/1
r. 065a/17, 069b/11

refʿ : yukarıya kaldırma, yükseltme [Ar.]
r. 019a/5, 022a/7, 023a/3, 023a/17, 027a/5, 051a/7, 051a/12, 076a/8, 081b/1, 091a/13, 102b/13

refīʿ : yüksek, yüce [Ar.]
r. 074a/7

refīḳ : arkadaş, dost [Ar.]
r.+ leri 027b/1
r.+ lerüm 085b/6
r.+ lerüŋ 085b/8
r. 067b/12

reftār : yürüyüş [Far.]
r. 025a/13

rehā : kurtuluş, kurtulma [Far.]
r. 071a/2

rehber : yol gösteren, kılavuz [Far.]
r.+ i 066a/16
r. 098b/8

rekʿat : namazın bölümlerinden her biri [Ar.]
r. 098b/7, 106a/16

remād : kül [Ar.]
r.+ ın 090b/5

reng : renk [Far.]
r.+ i 023a/15, 059b/8, 067a/5
r.+ ilü 093a/11
r. 059b/5, 071b/1, 098a/2

reng-ā-reng : renk renk [Far.]
r. 058a/7

resā : yetişici, ulaşıcı olan [Far.]
r. 044a/15

resm : fotoğraf, resim[Ar.]
r.+ e 001a/12, 001b/8, 013b/1, 028a/15, 040a/5, 043a/4, 061a/11
r. 105b/7

Resūl : peygamber, elçi [Ar.]
r.+ e 002b/9
r.+ sun 003a/2

r.+ üŋ 001a/1, 025b/8, 107a/15
r. 003a/16, 049b/14

revā : uygun, yakışır [Far.]
r. 031a/3, 031a/10, 043b/9, 044b/6, 046b/1, 069a/12, 069b/3, 104a/6

revān : akan, akar [Far.]
r.+ a 012a/16, 016b/13, 056a/14, 085b/3
r. 004a/14, 011a/8, 011a/12, 011b/5, 016b/7, 016b/8, 017a/5, 017a/9, 017b/5, 019a/12, 019b/2, 022b/16, 023b/10, 032a/15, 033a/16, 035b/16, 036a/6, 038a/8, 045a/8, 046a/11, 046b/6, 046b/7, 049b/2, 049b/16, 050a/8, 050a/17, 051a/2, 055a/6, 058a/10, 065b/8, 067a/9, 088b/9, 089a/10, 091b/7, 092a/6, 093a/17, 100b/7, 100b/10, 101b/12

revm : maksat, meram [Ar.]
r. 006b/17, 058a/9, 064b/12, 075b/8

revnaḳ : parlaklık, güzellik [Far.]
r. 088b/16

Reyyān-ı Mışrī Ḫāricī : öz. is. [Ar.]
r. 024b/3

rezm : savaş [Far.]
r. 101a/10

rıżā : razı olma, izin verme [Ar.]
r. 011b/10

rızḳ : rızık [Ar.]
r.+ ımuz 066b/16

ricāl : erkekler [Ar.]
r. 056a/16, 072a/5, 073a/7, 073b/4

rifʿat : büyüklük, yücelik [Ar.]
r.+ iŋi 002b/2

rikāb : **1.** : padişah maiyetinde bulunan görevli [Ar.]
r.+ ı 008b/2, 011b/2, 011b/5, 031b/8, 039b/10, 049b/4, 079b/8, 079b/13, 082a/8, 099b/14, 100a/14, 105b/8
r.+ ından 097b/15
r. 064b/13

2. : üzengi [T.]
r.+ ın 016b/15
r.+ ına 023b/2

4. : büyük bir kimsenin makamı, huzuru [Ar.]
r.+ uŋda 103b/10

rivāyet : bir olayı, bir haberi veya bir bilgiyi nakletme [Ar.]
r. 001a/5, 015b/14, 089a/3, 107a/2

riyāḥ : hafif esen meltemler [Ar.]
r.+ a 068a/3

rū : yüz, çehre[Far.]
r. 093a/8, 093a/16, 094a/5

rūberū : yüz yüze [Far.]
r. 004b/12, 012b/4, 012b/10, 021b/11, 022a/16, 028b/13, 036b/9, 038a/15, 039b/1, 048a/17, 058b/13, 058b/14, 058b/15, 059a/5, 059a/11, 060a/10, 067a/10, 067a/14, 076a/17, 080a/12, 080b/14, 088b/15, 089b/15, 091a/5, 093b/4, 094a/10, 094b/17, 098a/12, 099b/14, 101b/10, 102a/7

Rufāʿa : öz. is. [Ar.]
r.+ yı 013a/10
r. 012a/3, 012a/8, 013a/5

rūḥ : ruh, can [Ar.]
r.+ ı 014b/17, 017b/4, 026a/6, 044a/16, 055a/6, 096a/10
r.+ ına 042b/13
r.+ lar 086b/2
r.+ ları 013a/7
r. 019a/1, 093a/17

Rūm : Rum [Ar.]
r. 010a/17, 010b/1, 010b/4, 016b/7, 029a/9

rūy-i zemīn : yeryüzü [Far.]
r. 075b/7

rūz : gündüz, gün [Far.]
r. 001a/2, 014a/15, 038b/1, 042a/9, 058b/11, 058b/15, 083a/15, 090b/10

rūzgār : rüzgâr, yel [Far.]
r. 030b/15, 065b/3

rūzigār : rüzgâr [Far.]
r. 045b/5, 062b/16, 066a/17

rücʿā : geri dönme [Ar.]
r. 103b/8, 106b/6

rücūʿ : geri dönme [Ar.]
r. 083a/6, 089a/10, 095b/5, 097b/8

Rüstem : öz is. [Far.]
r.+ i 053a/4, 053a/11, 075a/7, 094a/6
r.+ ler 075a/4, 084b/12
r. 016b/7, 030a/7, 060a/1, 061a/6, 061a/16, 067b/2, 074b/17, 084b/10, 086a/16, 104a/2

Rüstem-i Zāl : öz. is. [Far.]
r.+ ı 034b/14, 087b/4, 093a/3

rüsvā : ayıplanacak durumda bulunan, rezil [Far.]
r. 003b/11, 005a/9, 031a/13, 106a/2

rüʾyā : rüya, düş [Ar.]
r.+ da 027a/14, 085a/9
r.+ yı 004a/16, 004b/4, 058b/6, 060b/12
r. 004a/11, 004a/12, 013a/13, 016b/10, 028b/3, 041b/13, 057b/7057b/12, 057b/14, 058a/14, 060b/6, 062b/6, 068a/11, 085a/16, 086b/8, 087b/12

rüʾyet : görüş, bakma [Ar.]
r.+ i 107a/10

-S-

sa : ek-fiil imek in şart kipinin üçüncü teklik kişisi [T.]
s. 018b/14

Sā : öz. is. [Ar.]
s. 060b/4

saʿādet : bahtiyarlık, mutluluk [Ar.]
s. 002a/10

sāʿat : saat [Ar.]
s.+ de 034a/5, 044b/2, 083b/7
s. 019b/4, 055a/16, 083b/11, 092a/9

ṣabā : hafif ve serin rüzgâr [Ar.]
ṣ. 084b/15

ṣabāḥ : sabah [Ar.]
ṣ.+ dan 053a/11
ṣ.+ ın 107a/8
ṣ. 005a/3, 010a/6, 013b/7, 014b/13, 015a/16, 016b/13, 017a/1, 017b/8, 024a/14, 029b/14, 031b/15, 033a/3, 033a/9, 035a/5, 038a/9, 041a/15, 042a/13, 045b/6, 045b/7, 047a/16, 047a/17, 050a/4, 050a/8, 051a/17, 051b/15, 052b/4, 056a/15, 070a/4, 070b/5, 078b/3, 082b/8, 086a/11, 086a/12, 086b/15, 088a/2, 091b/12, 096a/2, 099a/9, 099a/10, 100b/9, 105a/17, 106b/7

ṣaban : sapan, tarım aracı [T.]
ṣ.+ a 059a/12
ṣ.+ un 022b/18, 044a/14

sābıḳ : geçmiş, önceki [Ar.]
s.+ larını 089a/7

ṣabr : sabır [Ar.]
ṣ.+ a 022b/5, 033b/5, 090a/8

ṣac : ince, demir levha [T.]
ṣ.+ ı 057a/15

ṣacaḳ : püskül [T.]
ṣ. 028b/16, 029b/15

Sācir : öz. is. [T.]
s. 062b/17

ṣaç - : saçmak [T.]
ṣ.- dı 099a/8
ṣ.- dılar 012a/15

ṣ.- ıldı 079a/8
s.- ılmaz 040b/11
ṣ.- ılu 023b/3
ṣ.- ılup 076b/10
ṣ.- maġa 099a/6

şaç : saç [T.]
ṣ.+ ları 014a/12
ṣ. 013b/6, 014a/12, 029a/14

Saʿd : öz. is. [Ar.]
s. 031b/6

ṣad : sayı olarak yüz [Ar.]
ṣ. 005a/13, 035a/13, 042a/9, 063a/15, 082b/3, 091b/17

ṣadā : ses, yankı [Ar.]
ṣ.+ lar 042a/3, 061a/11, 077a/12, 078a/3, 078b/11
ṣ.+ lardan 084a/7, 097b/4
ṣ.+ lu 094b/11
ṣ.+ sı 007b/7, 013b/14, 020b/5, 083a/13, 092a/8
ṣ.+ sından 097b/7
ṣ. 007b/6, 008b/15, 009a/10, 011a/15, 012a/2, 020b/3, 031a/6, 038b/9, 040a/15, 040b/8, 051a/6, 069b/13, 074b/1, 076a/16, 084a/11, 084a/16, 103a/17

ṣadāḳat : içten bağlılık [Ar.]
ṣ. 104a/11

sāde : fazlalıklardan arındırılmış, yalın [Far.]
s. 105a/12

ṣādıḳ : sadakatli [Ar.]
ṣ.+ am 102b/14
ṣ.+ da 037a/11

ṣādıḳ-āne : sadakatle [Ar.]
ṣ. 058b/14

Ṣādıḳ-ı Dānī : öz. is. [Ar.]
ṣ. 025b/5

Saʿdı Kūfī : öz. is. [Ar.]
s. 077a/15

ṣādır : çıkan, görünen, oluşan [Ar.]
ṣ. 001b/1

Saʿd-ı Zülāl : öz. is. [T.]
s. 095a/6

Saʿdī : öz. is. [Ar.]
s. 031b/3

Saʿd ibni Edhem : öz. is. [Ar.]
s.+ i 011a/7
s. 011a/14

Saʿd ibni Saʿīdī : öz. is. [Ar.]
s. 102a/2

Saʿd-i Zülāl : öz. is. [Ar.]
s.+ den 031b/9
s.+ i 031b/4
s. 027b/8, 062a/8

ṣad-pāre : yüz parça [Ar.]
ṣ. 007a/6

ṣadr : her şeyin önü, ilerisi, başı [Ar.]
ṣ.+ ına 017b/4
ṣ. 002a/1

ṣaf : sıra, dizi [Ar.]
ṣ.+ lar 008b/8, 014b/6, 017b/8, 019b/7, 022b/10, 025b/12, 026a/16, 030a/11, 031b/16, 050a/4, 050a/8, 077a/12, 078b/3, 079a/9, 083a/7, 083b/1, 086b/16, 088a/3, 091b/12, 106b/9
ṣ.+ ları 018a/16, 028a/16, 099a/16
ṣ. 010a/10, 015a/17, 017a/9, 022a/15, 027b/13, 033a/15, 034b/8, 037a/12, 048a/13, 049b/1, 051a/1, 053a/12, 058b/15, 072b/11, 076a/1, 080a/13, 081a/13, 091a/1

ṣāf : katışıksız, temiz, arı [Ar.]
ṣ. 032b/1, 042a/13

ṣafā : neşe, zevk [Ar.]
ṣ.+ lar 102b/4
ṣ.+ nuŋ 010a/5
ṣ.+ sından 053b/12
ṣ. 021a/4, 030b/15, 031a/8, 040a/12, 101b/8

ṣaff : sıra, dizi [Ar.]
ṣ.+ ında 041b/9

ṣāfī : katışıksız, temiz, arı [Ar.]
ṣ. 036b/8

Ṣafvān : öz. is. [Ar.]
ṣ.+ ı 016b/5, 016b/10, 017a/2

ṣaġ : sağ, canlı, diri [T.]
ṣ.+ ına 012a/10, 027a/6
ṣ.+ ında 061a/7, 063a/11
ṣ. 007a/3, 010a/2, 011a/12, 013b/16, 014a/6, 014b/6, 015b/10, 020a/6, 024b/1, 024b/9, 025b/9, 028b/14, 028b/15, 030b/10, 031b/16, 033a/3, 033a/14, 033a/15, 033b/1, 036b/4, 036b/16, 037b/9, 040a/7, 051a/1, 053b/13, 056a/2, 056a/8, 056b/17, 058a/3, 059a/3, 060a/1, 068b/7, 073b/10, 076a/1, 077a/7, 081a/13, 082b/6, 088a/3, 090a/17, 094a/1, 098a/3, 090a/16, 090b/3, 101a/11, 101b/1, 103a/11, 106a/17

ṣaġīr : küçük, ufak [Ar.]
ṣ. 057a/9

ṣaġla - : sağlamak [T.]
ṣ.- dı 051a/1, 076a/1, 076b/17, 091a/15
ṣ.- yup 033a/15]
s.- dı,
s.- yup 081a/13

ṣaġlıġ : sayılı, sayılmış [T.]
ṣ. 050b/14

ṣaġlıḳ : sıhhat [T.]
ṣ. 073b/16

ṣaġluḳ : esenlik, sıhhat [T.]
ṣ.+ dur 018b/11
ṣ. 053b/10

saḫā : cömertlik, el açıklığı [Ar.]
s.+ sını 103b/14

saḫāb [T.]
s. 047a/12

saḫā-gān : cömertler [Ar.-Far.]
s.+ ı 003b/17, 061b/16

ṣaḥārā : sahralar, çöller [Ar.]
ṣ.+ lar 003b/2, 040b/8
ṣ. 009a/9, 040b/12, 058a/7, 063a/1, 067a/11

saḫī : cömert, eli açık [Ar.]
s. 004b/6, 036a/16, 052a/7, 067b/11, 070b/1

ṣāḥib : sahip [Ar.]
ṣ.+ i 082a/1
ṣ.+ leri 038b/1
ṣ.+ lerinden 017a/15
ṣ.+ lerini 006a/2, 009a/11
ṣ. 018a/2, 071b/13, 073a/10, 085b/1, 094a/9

ṣāḥib-ḳırān : her zaman başarı kazanan, üstün gelen hükümdar [Ar.]
ṣ.+ a 003a/8
ṣ.+ ı 005b/2
ṣ.+ um 006a/5
ṣ. 018a/1, 060a/4, 064b/15, 074a/15, 074b/16, 088b/9, 103a/13

sāḥir : büyü yapan, büyücü [Ar.]
s.+ i 072b/9
s.+ ler 073b/16
s.+ leri 098b/5
s. 055b/10, 063a/1

Sāḥir : öz. is. [Ar.]
s.+ i 063a/13, 071b/14, 072a/12, 072a/14
s. 063a/8

ṣahl : at kişnemesi [Ar.]
ṣ.+ i 020a/11, 078a/3, 084b/1

ṣaḥn : orta, meydan, sahne [Ar.]
ṣ. 027a/7, 053b/8, 064b/8

ṣaḥrā : **1.** : çöl [Ar.]
ṣ.+ da 054a/6, 085a/9, 089b/4
ṣ.+ lar 045b/7, 047a/15, 049a/5, 060a/6, 062a/14, 075a/6, 082b/2, 082b/5, 089a/2
ṣ.+ lara 011b/6
ṣ.+ ya 025a/12, 060b/7, 084b/1
ṣ.+ yı 037b/6

ṣ. 017a/13, 034a/8, 034b/17, 035a/14, 035a/16, 040a/5, 041a/15, 047b/11, 056a/7, 059b/6, 059b/11, 060a/3, 060a/16, 060b/13, 069a/5, 069a/6, 069a/11, 069a/13, 069b/9, 072b/16, 072b/17, 075b/4, 080a/6, 082b/5, 084a/16, 086a/3, 088b/16, 089b/11, 099a/1, 094a/8, 100b/14, 106b/8

ṣāʿiḳa : yıldırım [Ar.]
ṣ. 062b/7

sāʾir : yürüyen, giden [Ar.]
s. 001a/1

sāʾir : diğer, başka [Ar.]
s.+ ine 022a/1
s.+ leri 056b/17, 105a/9

ṣaḳāl : sakal [T.]
ṣ.+ ın 029a/14
ṣ.+ ını 013b/6, 014a/12
ṣ.+ lu 059b/17
ṣ.+ ludı 036b/13

saḳar : Cehennem [Ar.]
s. 086b/2

ṣaḳın : sakın, katiyen [T.]
ṣ. 008b/5

sāḳī : içki dağıtan [Ar.]
s. 050a/4, 059b/2

saḳīm : hastalıklı, hasta [Ar.]
s.+ ānı 026b/5
s. 106b/5
2. : bozuk, eksik [Ar.]
s.+ ānı 104a/8

sākin : **1.** : durgun, hareketsiz [Ar.]
s.+ e 004a/12, 004a/16, 007b/16, 021b/9

2. : endişesiz [Ar.]
s. 027b/12

ṣaḳla - : saklamak [T.]
ṣ.- dı 032b/16, 072a/11, 077a/4
ṣ.- r 005b/3, 039b/6, 088b/13, 097a/2
ṣ.- rıdı 044a/9, 099b/3
ṣ. 093a/15

saḳsı : ağaçtan veya topraktan yapılmış kap [T.]
s. 099a/7

ṣal - : salmak, bırakmak [T.]
ṣ.- ar 019b/11, 020a/6, 056b/12
ṣ.- dı 005b/6, 008b/16, 011b/6, 012b/9, 014a/4, 014b/5, 014b/11, 015a/1, 017a/11, 017a/17, 017b/2, 017b/5, 020a/6, 026a/13, 026b/13, 028a/6, 040b/15, 041b/12, 042a/4, 042b/5, 048b/1, 048b/2, 050a/7, 053b/4, 054a/11, 056a/9, 060b/5, 061a/10, 062b/2, 067b/2, 069b/5, 069b/12, 070b/13, 072b/14, 073b/2, 077b/11, 078a/5, 079a/12, 079a/13, 080b/2, 080b/15, 083a/2, 083b/3, 083b/6, 086a/9, 088b/11, 089b/3, 095b/7, 095b/9, 096a/16, 096b/1, 096b/7, 099b/16, 100a/7, 101a/5, 101a/7, 103a/8, 103a/11, 104b/9
ṣ.- dılar 006a/9, 008b/7, 009b/12, 011a/1, 011b/4, 015b/5, 015b/12, 017b/12, 019a/14, 020a/10, 024a/13, 031a/9, 035a/1, 042b/13, 059b/11, 060a/8, 061a/11, 065b/17, 069b/4, 071a/16, 072b/12, 078a/11, 082a/9, 084a/7, 086a/12, 100a/16, 101a/4, 103a/14, 103b/16, 105b/4
ṣ.- duŋ 020b/17
ṣ.- ıvirdi 006b/11
ṣ.- ıvirdiler 082a/11
ṣ.- madan 020a/13
ṣ.- uban 105b/6
ṣ.- up 011b/17, 031a/8, 048a/1, 082b/2, 082b/8, 084b/16

sāl : yıl, sene [Far.]
s. 007a/11, 057a/8, 072a/7

ṣalābet : sağlamlık, katılık [Ar.]
ṣ.+ de 074b/17
ṣ. 060a/2

ṣalāḥ : barış, sulh [Ar.]
ṣ. 004b/5

sālār : baş, kumandan [Far.]
s. 047a/17

ṣalāt : namaz, dua [Ar.]
ṣ. 007b/10, 057b/3, 057b/5, 078a/9

ṣalātin : sultanlar [Ar.]
ṣ. 038a/2

ṣalavāt : namazlar, dua [Ar.]
ṣ. 006b/6

ṣalb : asarak idam etme [Ar.]
ṣ. 031b/17, 032a/7, 041a/11, 044b/6, 086b/2, 090b/4, 098b/16

ṣalın - : sallanmak [T.]
ṣ.- dı 001b/7, 025a/8, 047a/11, 061a/8, 078a/12

ṣāliḥ : dinin buyruklarına uygun davranan [Ar.]
ṣ.+ i 025a/11
ṣ.+ üŋ 060a/15
ṣ. 021a/12, 021b/6

sālik : bir yola girmiş olan [Ar.]
s. 051a/5

sālikān : bir yol tutanlar, bir yolu izleyenler [Ar.]
s. 011b/15, 014b/6, 017b/8, 088a/3

sālikīn : bir yol tutanlar, bir yolu izleyenler [Ar.]
s. 058a/7, 067b/12, 075a/15

sālimīn : sağ salim olanlar [Ar.]
s. 018b/13, 039a/14, 047b/8, 090b/14, 092b/18

ṣalḳım : parçaları toplu halde bulunan [T.]
ṣ. 029b/15

ṣalm - : salmak, bırakmak [T.]
ṣ.- ışıdı 073b/5

Ṣalṣāl : öz. is. [T.]
ṣ.+ a 073b/12
ṣ.+ ı 084a/9
ṣ. 073a/4

Ṣalṣāl-ı Nerre : öz. is. [Ar.]
ṣ. 055a/13, 055b/16

Sām : öz. is. [Ar.]
s.+ a 026b/11, 051b/3, 070b/11, 105b/3, 105b/8
s.+ ı 032a/15, 046b/15, 051b/11, 069a/1, 069b/6, 070b/1, 070b/8, 073a/14, 083b/14
s. 026a/10, 026b/8, 030a/7, 030b/15, 032b/1, 032b/5, 041a/10, 042b/13, 048b/16, 049a/7, 050a/10, 052a/1, 059b/5, 060a/1, 061a/6, 067b/2, 075a/16, 078a/7, 082a/5, 085b/1, 104a/2, 105b/9

ṣaman : saman [T.]
ṣ. 064b/10

Sām-ı Baṣrī : öz. is. [Ar.]
s. 007b/16

sāmī : yüksek, yüce [Ar.]
s. 040a/3

Sām ibn Hīt : öz. is. [Ar.]
s. 049b/4

Sām ibni Saʿīd : öz. is. [Ar.]
s.+ i 101b/17
s. 105b/4

sāmiʿīn : işitenler [Ar.]
s. 067b/5

ṣan - : sanmak, zannetmek [T.]
ṣ.- asın 019b/9, 022b/18, 026a/17, 067a/1, 074b/17, 084a/14, 106a/8
ṣ.- dı 005b/8, 010b/1
ṣ.- ur 100b/5
ṣ.- urıdı 082b/4

ṣan : **1.** : sanki [T.]
ṣ. 012a/10, 065b/13

2. : ün, şan, şöhret [T.]
ṣ.+ ı 029a/17
ṣ. 005a/4, 030b/13, 045b/1, 053a/17

saŋa : sen zamirinin yönelme hâli [T.]

s. 001b/15, 002a/4, 002a/9, 002a/10, 002a/11, 002a/16, 002b/3, 003a/13, 003b/10, 004a/12, 005a/6, 005a/10, 006a/15, 006a/16, 008a/3, 010b/9, 020b/15, 023b/7, 026b/15, 027b/2, 030b/2, 031a/2, 032b/7, 032b/9, 033b/8, 033b/9, 037b/12, 039a/5, 039a/6, 039b/7, 039b/15, 039b/16, 043b/1, 043b/7, 048a/3, 053a/17, 055a/6, 055a/7, 055b/6, 055b/10, 055b/12, 056b/5, 057b/4, 060b/16, 060b/17, 061b/15, 065b/15, 066b/13, 073b/9, 079b/5, 079b/7, 083a/4, 087a/6, 088b/14, 089a/16, 091b/11, 092a/2, 092a/13, 092a/17, 093a/12, 095a/13, 095b/5, 096b/15, 103b/7, 103b/10, 103b/12, 104a/6, 104a/13, 105b/8, 106a/11

şanʿat : ustalık, hüner[Ar.]
ṣ. 072b/7

şanc - : delip geçmek, saplamak [T.]
ṣ.- alup 076a/15
ṣ.- ılup 096a/9
ṣ.- up 066b/15

sancaġ : sancak, bayrak [T.]
s.+ ıŋuz 066b/1

sancaḳ : bayrak [T.]
s. 022a/7, 045a/6, 046a/12, 058a/3

sancu : sancı [T.]
s.+ dan 032a/8

sançar : saplayan, batıran [T.]
s. 020b/9

şandala : sandalye [Ar.]
ṣ.+ daki 052b/3
ṣ.+ sı 035b/4, 041b/2, 079b/2
ṣ. 081b/17, 101b/10, 102b/3, 104b/2

şandıġ : sandık [Ar.]
ṣ.+ ını 057a/13

şandūḳ : sandık [Ar.]
ṣ. 057a/17

sānī : ikinci [Ar.]
s. 025b/16, 026a/17

sāniyā : ikinci [Ar.]
s. 034b/5

Sāniyā : öz. is. [Ar.]
s. 102a/2

şanki : sözde, sözüm ona [T.]
ṣ. 098a/1

şanma - : sanmamak [T.]
ṣ. 005a/6

şar - : sarmak [T.]
ṣ.- dı 004a/10, 005a/4
ṣ.- ıldı 087a/14
ṣ.- ılu 005a/12, 025b/15
ṣ.- ılup 021b/12
ṣ.- ılur 003a/16, 062a/4

sārā : halis, katıksız [Far.]
s. 027b/14

sarāy: hükümdarların oturduğu görkemli konut [Far.]
s.+ a 001b/13
s.+ dan 055a/9
s.+ ım 002a/11
s.+ ın 005a/4, 070a/2
s.+ ına 003b/3, 003b/4, 005a/13, 013b/5, 038a/13
s.+ uŋ 005a/15, 013b/7

Sāre : öz. is. [Ar.]
s. 068b/3

şarf : harcama, tüketme [Ar.]
ṣ. 036b/7

şarı : sarı [T.]
ṣ. 026b/1

şarıḳ : sarık [T.]
ṣ. 079a/1

sāriḳ : çalan, hırsızlık yapan kimse, hırsız [Ar.]
s. 040b/13

şarp : güç, zor, zahmetli [T.]
ṣ. 001a/16, 071b/16

ṣarṣıl - : sarsılmak [T.]
ṣ.- dı 027a/7, 030b/14

ṣaru : sarı [T.]
ṣ. 058a/7, 089a/1

ṣaruḳ : sargı, sarık [T.]
ṣ. 078b/16

ṣāṭır : satır [Ar.]
ṣ. 001b/8

saṭvet : zorlu, ezici ve sindirici güç [Ar.]
s.+ inde 086a/16, 094b/9

ṣav - : püskürtmek, bertaraf etmek [Ar.]
ṣ.- dı 043a/8
ṣ.- up 056a/9

ṣavāb : doğruluk, dürüstlük [Ar.]
ṣ.+ ı 079b/13

ṣavāʾiḳ : yıldırımlar [Ar.]
ṣ. 072a/1

ṣavt : ses, seda [Ar.]
ṣ. 040a/6

ṣāvul : yol ver, çekil! [Ar.]
ṣ. 081a/6

ṣay - : saymak [T.]
ṣ.- arlar 080a/10
ṣ.- dı 011b/11, 011b/12, 023b/15, 050b/12, 101a/16
ṣ.- dılar 023b/17, 024a/15, 068b/15, 070a/6, 098a/10
ṣ.- up 100b/15

saʿy : çalışma, emek verme, iş [Ar.]
s.+ i 064a/14
s.+ ini 002b/5
s. 011a/10, 036b/7, 038b/1

sāye : gölge [Far.]
s.+ sinde 004a/13, 072b/2

sāyebān : büyük çadır, otağ [Far.]
s. 058a/2

ṣayḥa : bağırma, nara [Ar.]
ṣ. 072a/15, 106a/7

ṣayru : hasta [T.]
ṣ. 104a/12, 105b/11

sāz : **1.** : çalgı [Far.]
s.+ ı 065b/5
s.+ ın 092b/10
s. 045b/1, 088a/11

2. : çamur, bataklık [T.]
s. 058a/8

sebeb : bahane, vesile [Ar.]
s.+ den 035b/2
s.+ dür 004b/11, 086a/6
s. 002a/17, 038b/16, 064a/15, 064a/16

sebze : yeşillik, çimen, çayır [Far.]
s. 004b/7, 031b/13, 085b/4, 086b/12, 088b/16

seccāde : namazlık [Ar.]
s. 016b/9, 073a/8

secde : namaz kılarken ve gerektiği zamanlarda Allah'a tazim için yüzü yere koyma [Ar.]
s.+ sinden 068a/11
s. 044a/17, 071b/3, 073b/4

sedd : kapama, örtme [Ar.]
s.+ i 011b/13
s. 005b/17, 011b/15, 018a/6, 044a/7, 070a/5

Seddi İskender : öz. is. [Ar.]
s. 001b/2, 005b/9, 037b/8

sefer : savaşa gitme [Ar.]
s.+ de 057a/11
s.+ i 028b/7

sefīne : gemi [Ar.]
s.+ den 066a/14
s. 065a/17, 065b/1, 066a/13

seg : köpek, it [Far.]
s. 026b/2

seḥer : seher [Ar.]
s.+ de 018a/13
s. 055a/9, 086a/10

seḥḥār : kuvvetli büyücü, pek sihirbaz [Ar.]
s.+ e 104a/6
s.+ ı 072b/7
s. 104a/7

sehī : doğru [Far.]
s. 055a/3, 085b/7, 098b/10

Sehlān : öz. is. [Ar.]
s.+ a 067a/14
s.+ uŋ 067b/7
s. 066a/5, 067a/5, 067a/14, 067b/6, 067b/8, 067b/10

Sekbā-yı Şīrān : öz. is. [Far.]
s.+ a 026b/16

sekiz : sayı [T.]
s.+ inci 023a/11

sekiz yüz : sayı [T.]
s. 050b/11

seksen : sayı [T.]
s. 101a/2, 103a/14

seksen altı : sayı [T.]
s. 036b/1

seksen biŋ : sayı [T.]
s.+ den 008a/10
s. 039b/3, 050a/1, 065a/13, 101a/3

seksen dört biŋ : sayı [T.]
s. 101a/16

seksen ṭoḳuz biŋ : sayı [T.]
s. 050b/11

seksen üç : sayı [T.]
s. 103a/7

selām : selam [Ar.]
s. 007b/10, 028b/4, 029a/1, 034b/1, 038a/2, 057b/3, 057b/5, 089b/5, 095b/8, 101b/17

selāmet : esenlik [Ar.]
s.+ le 020a/7, 047b/5, 078a/14, 103b/7
s. 010a/2, 012b/15, 056b/17, 065b/2, 101a/11

selāmullah : Allah'ın selamı [Ar.]
s. 104b/1

selāsil : **1.** : sıradağlar[Ar.]
s. 035a/10

2. : art arda gidenler [Ar.]
s. 050a/5

2. : zincirler [Ar.]
ṣ. 095a/7

selāṭīn : sultanlar [Ar.]
s. 002b/8, 095a/10

selīm : hastalıksız [Ar.]
s. 014a/6

Selīm : öz. is. [Ar.]
s. 031b/13, 085b/4

selīmān : bir kusuru ve eksiği olmayan kimseler [Ar.]
s.+ ı 003b/13, 025a/9, 061b/5, 077b/7, 078b/2, 079a/6, 097b/15

selim-āne : kusursuz bir şekilde [Ar.-Far.]
s. 022b/6, 041a/5

semā : gökyüzü [Ar.]
s.+ dan 062b/7
s.+ ya 087b/8
s. 031a/9, 069a/11, 072b/17, 093b/7

semāvāt : gökler [Ar.]
s.+ a 020a/11, 020b/2, 025a/14, 040b/7, 078a/3, 084b/1
s.+ ı 040a/6, 087b/9

Semerḳand : öz. is. [Far.]
s.+ a 035b/16

semt : taraf, bölge [Ar.]
s.+ üŋ 104b/4
s. 078a/15

semūr : samur hayvanın kürkü [Ar.]
s. 025b/14

sen : ikinci teklik kişi zamiri [T.]
s.+ de 106a/11
s.+ den 026b/3, 060b/14, 093a/12
s.+ i 002a/10, 003b/11, 003b/17, 004b/2, 006b/16, 014a/1, 014a/2, 026a/2, 026b/15, 027a/14, 031a/2, 031a/10, 032b/7, 032b/11, 037b/6, 038b/16, 038b/17, 039a/1, 039a/2, 039a/5, 039b/15, 050b/14, 051a/3, 055b/6, 058b/3, 059a/11, 060b/16, 072b/4, 076b/7, 077b/3, 080b/12, 083a/5, 089a/17, 096b/13, 102a/13, 103b/11, 106a/15
s.+ sin 025b/6
s.+ üŋ 001a/11, 002b/2, 003b/10, 010a/17, 014a/2, 020b/18, 037b/12, 048a/5, 053b/3, 060b/13, 061b/17, 068a/12, 075b/14, 075b/15, 079b/5, 093a/6, 094b/17, 095a/13, 095a/16, 101a/6, 102b/9, 102b/10, 102b/12, 103b/13, 104a/5
s.+ üŋdür 047b/13, 061b/16, 068a/15
s.+ üŋle 073a/9, 090b/15
s. 001b/1, 002b/2, 003a/2, 003a/4, 003a/7, 003a/9, 003b/15, 004a/5, 005b/5, 006a/16, 006b/8, 008a/2, 008a/3, 008b/3, 008b/4, 011a/7, 011a/11, 011a/12, 013b/1, 013b/8, 022a/2, 022a/3, 023a/1, 026b/14, 027a/15, 030a/14, 030b/16, 034a/10, 038a/16, 038b/15, 039a/6, 040a/4, 040b/14, 044a/13, 044b/5, 046b/14, 048a/3, 049b/14, 051b/5, 053a/11, 053a/17, 057b/3, 057b/8, 063b/12, 064b/17, 065b/15, 072b/3, 073a/8, 073b/11, 075b/6, 075b/7, 075b/12, 082b/17, 084b/, 085b/5, 086b/8, 087a/6, 088b/9, 090a/1, 090a/2, 090a/15, 095a/2, 095a/16, 096a/5, 096b/6, 099b/4, 100a/12, 102b/14, 103b/12, 104a/8, 104b/4, 104b/14, 106a/2, 107a/14

senā : **1.** : şimşek parıltısı [Ar.]
s. 030a/12, 030b/10

2. : övme [Ar.]
s.+ ya 039b/11
s. 074a/12, 086b/9, 093a/10

sene : yıl [Ar.]
s.+ liḳ 093a/10
s. 002b/8, 002b/12, 025a/7, 038b/2, 064a/12, 068a/14, 086a/15

seng : taş [Far.]
s. 022b/11, 023a/6, 023a/7

seng-istān : taşlık, taş ocağı [Far.]
s.+ ı 010a/15, 010b/4, 010b/9
s. 010b/1

Senḥām : öz. is. [T.]
s.+ uŋ 091b/2
s. 091b/3

ser : **1.** : bir topluluğun lideri, önder [Far.]
s.+ inden 052b/7
s. 003b/12, 010a/9, 011a/9, 026a/5, 037a/11, 043a/2, 045a/7, 048a/16, 062b/17, 068b/12, 069b/7, 074b/1, 074b/15, 095a/4, 100a/11, 103a/4, 104a/5

2. : kafa, baş [Far.]
s.+ em 043b/3, 050a/2
s.+ i 087a/5
s.+ inde 036b/15, 102b/17
s. 062b/4, 064b/16

3. : asker, leşker [Ar.]
s.+ ʿaskeri 070a/12

ser - : sermek [T.]
s.- di 089a/2

serā : toprak [Ar.]
s. 016b/17, 017a/14, 052a/4

ser-ā-ser : baştan başa, tamamıyla [Far.]
s. 009b/1, 064a/6

ser-ʿasker : **1.** : başkomutan [Far.-Ar.]
s.+ i 068b/14
s.+ idür 093b/13
s. 003a/8, 007b/15, 053b/14, 068b/13, 092a/11

2. : asker, leşker [Ar.]
s.+ idür 074a/15

serbāz : korkusuz, cesur [Far.]
s. 101b/14, 102a/12

ser-be-ser : baştan başa, büsbütün [Far.]
s.+ i 028b/7
s. 007b/7, 017b/17, 022b/10, 025b/8, 029a/12, 035b/10, 036a/1, 036a/14, 040a/15, 057a/14, 058b/7, 065a/11, 067b/16, 068b/15, 069a/5, 074a/11, 074b/4, 074b/8, 075a/4, 082b/6, 094b/1, 094b/5, 103a/8

Sercan : öz. is. [T.]
s.+ a 098a/8
s.+ ı 089b/2, 095b/12, 098b/8, 099a/5
s.+ uŋ 098b/13
s. 096b/13

Sercan ibni Lüng : öz. is. [Ar.]
s. 095b/11

serce : serçe [T.]
s. 103a/12

ser-firāz : **1.** : seçkin [Far.]
s.+ a 037b/7
s.+ ān 087a/15
s.+ ı 008b/4, 085b/2
s.+ um 004b/2
s.+ uŋ 070b/10
s. 005b/11, 018a/12, 022b/12, 051b/3, 053b/5, 070b/8, 070b/11

2. : başkaldıran [Far.]
s.+ dan 023b/5
s. 005b/15, 038a/3, 087a/12

Sergān-ı ʿAyyār : öz. is. [Ar.]
s. 022a/10

sergerdān : perişan [Far.]
s. 052b/14

seri : bir topluluğun lideri, önder [Far.]
s. 042b/17

serīʿ : çabuk, hızlı [Ar.]
s. 023b/13, 030b/15, 052a/6, 055a/10, 057b/4, 089a/10, 100b/7

serīʿān : hızlı olarak, çabukça [Ar.]
s.+ a 105a/13, 105b/4
s. 003a/7, 008b/3, 073b/2

seril - : kendinden geçercesine uzanmak [T.]
s.- di 100b/6

ser-keş : itaatsiz, inatçı. [Ar.]
s.+ ler 097b/5
s.+ leri 086a/17
s. 028a/16, 083a/16

sermāye : maliyet [Far.]
s.+ sin 107a/9

Sermūn-ı Maġrib : öz. is. [Ar.]
s.+ ī 070b/14

sernigūn : tersine dönmüş, baş aşağı olmuş [Far.]
s. 009b/13, 029a/13, 038a/5, 048a/10, 051a/9, 073a/1, 085a/6, 086a/1

sersem : zihni karışmış [Far.]
s. 067a/12

serserī : aylak, avare [Far.]
s. 013a/5, 029b/15, 068b/13

ser-tā-ser : baştan başa, tamamıyla [Far.]
s. 003b/12, 019b/9, 020a/7, 040a/6, 084a/17, 085b/15, 086a/5, 102b/9, 103b/12

serv : servi,sevgilinin boyu [Far.]
s. 055a/3

server : bir toplulukta ileri gelen, başkan [Far.]
s.+ e 005b/17, 008b/3, 012b/5, 012b/11, 014b/15, 022b/6, 023a/3, 042a/5, 056a/11, 077a/1, 080b/7
s.+ i 006a/12, 030b/11, 046a/16, 049a/7, 049b/15, 050b/10, 051a/14, 091a/17, 099b/3
s.+ in 058b/5

s.+ ler 033a/8
s.+ lere 011a/2
s.+ leri 010a/2, 032b/12, 061a/10, 090a/16
s.+ lerin 089b/15
s.+ lerini 043a/15
s.+ üŋ 049a/10, 054a/5, 095b/15
s. 003a/2, 004a/3, 008b/10, 008b/14, 009b/2, 010b/11, 011b/1, 012b/17, 014a/13, 015a/2, 015b/2, 016b/13, 016b/15, 017a/10, 017a/11, 017a/17, 020a/1, 020a/2, 021b/2, 022a/13, 022b/7, 022b/8, 022b/12, 022b/14, 022b/15, 023a/5, 023b/6, 026b/6, 026b/17, 030b/3, 030b/5, 030b/10, 030b/16, 030b/17, 031a/1, 031a/4, 031a/14, 032a/13, 033b/10, 037b/10, 037b/12, 038a/1, 039a/15, 040a/1, 040a/14, 041a/4, 041a/5, 041a/6, 042b/3, 043b/12, 043b/14, 044a/17, 045a/17, 046a/11, 047a/16, 048a/16, 049a/14, 049b/5, 049b/7, 050a/6, 050a/7, 052a/12, 052b/5, 052b/6, 053b/7, 053b/15, 058b/10, 059a/11, 059a/12, 061a/8, 061b/15, 063a/10, 070b/13, 076a/7, 076a/13, 076b/1, 076b/9, 076b/11, 076b/13, 076b/15, 076b/17, 077a/2, 077b/2, 080b/6, 080b/8, 080b/10, 083b/2, 085b/3, 087a/10, 087b/6, 087b/11, 090a/16, 091a/17, 092a/17, 095a/13, 096a/7, 096b/8, 104a/5, 104a/17, 106b/7, 106b/15

serverān : başkanlar, ileri gelenler [Far.]
s. 049b/4, 050b/16

sev - : sevmek [T.]
s.- di 026b/7, 071b/8
s.- diler 102b/2
s.- dügüŋi 005a/8
s.- erüz 073a/11

ṣevāb : sevap [Ar.]
ṣ. 087b/15

sevgülü : sevgili [T.]
s. 013a/6, 023a/4, 023b/6, 055a/6, 059a/1, 059a/10, 059b/16, 080a/14, 089b/1, 089b/17, 093a/6, 094a/7, 094b/15, 098a/2, 101b/4

sevin - : sevinç duymak, neşelenmek [T.]
s.- di 001b/11, 078b/11, 102a/9
s.- üp 002b/14, 042b/1, 077b/3, 086b/13

sevḳ : önüne katıp ileri götürmek, sürmek [Ar.]
s. 038b/14

seyl : sel [Ar.]
s. 004a/14, 004b/4, 011b/6, 012a/14, 017a/1, 017a/13, 020a/14, 047a/12, 056a/12, 081b/7, 084b/2, 086a/3, 092b/3, 094b/6, 103a/17

seyr : izleme, temaşa [Ar.]
s.+ e 012a/5, 049a/6, 060a/8, 092b/8, 092b/9, 099b/10
s.+ i 018b/12
s.+ ine 038a/2, 091b/16
s. 037b/1, 074a/6, 074a/7, 074b/10, 090b/5, 093b/6, 095a/9

seyrān : gezinme, gezme, gezi [Ar.]
s.+ ı 003a/11, 003b/2, 003b/16, 025a/7, 027a/6, 027a/17

seyyār : gezici, dolaşan [Ar.]
s. 017a/10, 019b/6, 041b/7, 077b/11

seyyid : lider, önder [Ar.]
s. 004a/3, 064b/2, 078a/4

Seyyīdü'l Ebrār : öz. is. [Ar.]
s. 105a/4

sezā : uygun, yaraşır [Far.]
s. 018b/14, 069b/16

ṣıçra - : sıçramak [T.]
ṣ.- dı 023a/14, 023b/10, 047a/6, 059a/8, 106a/7
ṣ.- yup 006a/2, 044a/3, 069a/12, 082b/3

ṣıdḳ : doğruluk, gerçeklik [Ar.]
ṣ. + ıla 002a/9
ṣ. 087b/13

ṣıfat : **1.** : belirti, iz [Ar.]
ṣ.+ la 034a/14

2. : bir kimsenin yüz ve dış görünüşü [Ar.]
ṣ.+ lu 058a/6

ṣıġa - : sıvazlamak [T.]
ṣ.- dı 067b/7

ṣıġār : gençler, küçükler [Ar.]
ṣ. 091b/16, 095b/4

ṣıġın - : sığınmak [T.]
ṣ.- dum 074a/3

ṣıġma - : sığmamak [T.]
ṣ.- yan 004a/3

ṣıḳ - : sıkmak [T.]
ṣ.- dı 034a/2

sıḳlet : ağırlık, yük, sıkıntı [Ar.]
s.+ i 057b/11

ṣılā : buluşma, kavuşma [Ar.]
ṣ. 006b/1

ṣın - : bozguna uğramak, yenilmek [T.]
ṣ.- dı 103b/3

ṣınıḳ : kırık, kırılmış [T.]
ṣ. 054a/16

sır : gizli tutulan şey, giz [Ar.]
s.+ rı 055b/7
s. 006b/13

ṣıy - : azaltmak [T.]
ṣ.- up 067b/3

sihām : oklar [Ar.]
s. 038a/11

siḥir : sihir, büyü [Ar.]
s.+ den 104a/9
s.+ ler 055b/11, 056a/13, 063a/14

siḥr : sihir, büyü [Ar.]
s.+ e 073a/13
s.+ i 055b/12
s.+ iler 098b/4
s. 063a/1, 072b/1, 073a/17, 073b/13, 098a/14, 098b/2, 106a/2, 106a/3

siḥri : sihirle ilgili, büyüye ilişkin [Ar.]
s.+ ler 072a/5

sikke : madeni para [Ar.]
s. 038b/10

silāḥ : silah [Ar.]
s.+ ı 065b/12
s.+ lu 059a/3, 074a/11, 074b/3, 093b/10
s. 004b/5, 005a/15, 015a/6, 020b/4, 024a/12, 044b/1, 049a/12, 069b/3, 074b/16, 075a/7, 091b/4, 093b/15, 104b/16

silk - : sarsmak [T.]
s.- üp 078b/10

sille : tokat [Far.]
s.+ ler 031a/16
s. 054a/12

sīm : gümüş [Far.]
s. 028b/15, 028b/16, 036b/2, 036b/12, 054b/14, 065a/6, 075a/8, 085b/10, 102a/9

simāʿa : çalgılı tören [Ar.]
s. 030b/14

Sīmurġ : Zümrüdüanka [Far.]
s.+ a 084b/14, 086a/17
s.+ ı 071a/11

Sind : Pakistan'da bir eyalet [Ar.]
s. 034b/14

sīn : mezar, kabir [T.]
s. 026b/16

sinān : süngü, mızrak vb. şeylerin sivri ucu [Ar.]
s. 017a/12, 017b/16, 018a/2, 024b/2, 049b/3, 049b/5, 050a/9, 094a/9, 102a/9,

103a/9, 103a/16

sīne : göğüs, kalp [Far.]
s.+ si 094b/10
s.+ sine 006b/15, 015b/17, 067a/15, 076a/15, 076b/15, 096a/9
s.+ ye 022b/1
s. 020a/3, 078b/10, 096a/10

siŋek : sinek [T.]
s. 036b/7, 084b/14, 086a/17

sīnnī : yemek sofrası, sini [Ar]
s. 059b/17, 082a/10

Sinṭūr : öz. is.[T.]
s. 070a/12

sipāriş : ısmarlama [Far.]
s. 039b/15, 068b/17

siper : saklanıp korunulacak kuytu yer [Far.]
s.+ den 030b/4, 042a/17
s.+ e 012b/11, 022b/13, 022b/16, 023a/3, 023b/4, 023b/9, 030b/4, 038a/4, 059a/14, 079a/4, 080b/16, 087a/8, 087a/17, 091b/6, 092a/5
s.+ i 057b/6, 062b/3, 078b/10, 079a/5
s.+ in 037b/7, 042a/5, 059a/13, 062b/2, 080b/15
s.+ inden 041a/8
s.+ ini 076a/14, 096a/8
s. 008b/14, 020a/1, 020a/2, 020a/3, 022b/1, 022b/12, 026b/10, 028a/1, 030a/13, 030b/3, 030b/9, 030b/10, 041a/5, 041a/6, 041a/7, 043a/8, 045a/16, 045b/1, 052b/5, 057a/13, 057a/14, 059a/2, 060a/2, 061a/6, 065a/8, 071a/11, 096a/6, 096a/9, 096b/7

Sirdāḳ : öz. is. [T.]
s.+ a 103b/1
s.+ ı 104a/4
s. 101b/7

sīret : bir kimsenin huyu, ahlakı, karakteri [Ar.]
s.+ i 060b/7, 066b/2
s.+ inde 086a/16
s. 001b/2, 026a/9, 094b/9

siyāh : kara [Far.]
s. 007a/14, 007a/17, 007b/3, 020b/3, 027b/5, 036b/13, 041b/2, 045a/17, 067a/1, 067a/5, 070a/8, 094b/5, 094b/8, 095a/5, 102a/14, 102b/8, 104a/3

siyāḥāt : gezi, seyahat [Ar.]
s. 003b/15

siyāset : siyaset, politika [Ar.]
s.+ e 027a/9, 106a/13
s.+ le 003b/11
s. 039a/7, 067b/4, 090a/7

siz : ikinci çokluk kişi zamiri [T.]
s.+ de 006b/5, 038a/8, 039b/1, 102b/6
s.+ den 013a/1, 019b/13, 021a/2, 104b/6
s.+ e 012a/12, 012b/2, 012b/3, 012b/16, 019b/13, 022a/16, 036a/16, 040a/2, 046b/3, 050a/1, 073a/10, 073b/16, 078b/7, 085b/10, 085b/11, 089b/2, 102a/5, 102a/7, 102a/8, 104b/5, 107a/5
s.+ i 028b/5, 034a/12, 040a/2, 048a/7, 061a/9, 065a/16, 083a/1, 096b/14
s.+ indür 034b/2
s.+ lere 029a/1, 075b/12, 101b/17
s.+ leri 073a/13
s.+ üŋ 001a/13, 066b/1, 094b/16
s.+ ündür 036a/14
s. 021b/4, 029a/2, 036a/4, 046b/1, 064a/9, 068b/14, 069a/8, 070a/16, 072a/7, 073a/16, 085b/2, 088b/7, 090b/14

ṣoġu- : soğumak [T.]
ṣ.+ dı 029b/11

ṣoḥbet : sohbet, muhabbet [Ar.]
ṣ.+ i 040a/12
ṣ.+ ler 105a/8

ṣoḳ - : aklına kafasına yerleştirmek [T.]
ṣ.- up 085a/12

ṣoḳul - : sokulmak [T.]
ṣ.- up 077a/3

şol : sol [T.]
ṣ.+ a 025b/9, 103a/11
ṣ.+ da 036b/16, 040a/7, 056a/2
ṣ.+ dan 082b/6
ṣ.+ ı 033a/15, 051a/1, 076a/1, 081a/13
ṣ.+ ına 012a/10, 027a/6
ṣ.+ ında 058a/3, 060a/10, 61b/7, 062a/1, 063a/11
ṣ. 013b/16, 014b/6, 015b/10, 024b/1, 028b/14, 028b/15, 031b/16, 033a/3, 033a/14, 036b/8, 053a/3, 059a/3, 068b/7, 073b/10, 080b/16, 081a/1, 088a/3, 090b/3, 094a/1

şol - : kaybolmak [T.]
ṣ.- duŋuz 044b/13

şolı - : solumak [T.]
ṣ.- dı 005a/2

şolma - : solmamak [T.]
ṣ.- dı 062a/3

soŋ : sonuncu [T.]
s. 107a/11

şoŋa : sonra [T.]
s. 031a/16, 043b/5, 054a/2, 073b/9, 076a/7, 076b/11, 088b/11

şoŋında : en nihayet, nihayetinde [T.]
ṣ. 079b/14

şoŋra : sonra [T.]
ṣ. 002a/2, 006b/2, 018a/9, 025b/4, 031b/1, 052b/9, 053b/11, 076b/9, 079a/8, 080b/3, 090b/1

şor - : sormak [T.]
ṣ.- alum 085b/8
ṣ.- arlar 097a/6
ṣ.- dı 009a/12, 028b/12, 045a/1, 066a/16, 074b/9, 075a/1, 093b/12, 093b/16, 094b/13, 094b/17, 098a/13, 101a/15, 101b/15, 102b/10
ṣ.- dıgı 102b/4
ṣ.- dılar 094a/11, 095a/3
ṣ.- mışdı 096b/11
ṣ.- u 089a/8
ṣ.- up 065b/7

şoy - : soymak, yüzmek [T.]
ṣ.- up 005a/9

şoyun - : soyunmak [T.]
ṣ.- dı 097a/9
ṣ.- mışken 006a/15

sög - : sövmek[T.]
s.- di 004b/12, 072b/60, 76a/6
s.- diler 020b/15
s.- erdi 047b/5, 085a/7

sök - : sövmek, azarlamak [T.]
s.- erdiler 039a/7

sön - : sönmek [T.]
s.- mesine 064a/14

söyle - : söylemek, demek [T.]
s.- di 016a/2, 018a/15, 047b/16, 058b/6, 084b/6
s.- mem 032b/9
s.- nü 098a/6
s.- r 074a/15, 095a/6
s.- rdi 085a/8
s.- rem 055b/6
s.- ridi 004b/17
s.- riken 007b/8, 101b/13
s.- yü 060a/5, 090a/11
s.- yüŋ 064a/9
s.- yüp 050b/1

söylü - : konuşmak, demek [T.]
s.- yor 038b/4

söz : **1.** : emir, buyruk[T.]
s.+ e 062b/13, 086b/13
s.+ i 044a/3, 085b/8
s.+ ine 083a/2, 104a/14
s.+ ini 002b/3, 027a/16, 104a/15
s.+ leri 018b/7
s. 005a/10, 013b/4, 095a/13

2. : söz, sözcük [T.]
s.+ iŋüz 103b/8
s.+ üme 102a/13
s.+ üŋdür 036a/16

3. : laf, kelam [T.]
s.+ ler 065b/5
s. 045b/1, 088a/11

şu : su [T.]
ṣ.+ lu 074a/16, 089a/4, 093a/8, 094b/1
ṣ.+ ya 065b/1
ṣ. 074b/10, 099a/6

suʾāl : soru, sorma [Ar.]
s.+ e 064a/10
s. 013b/1, 013b/8, 040b/1, 046b/3, 047a/7, 054a/4, 055a/12, 056a/16, 064a/8, 068b/9, 072b/2, 078b/17, 090a/10, 106a/17

şubaşı : kumandan, zabit [T.]
ṣ. 002a/10

şubh : sabah vakti [Ar.]
ṣ. 037a/11

şubḥa : Karanlık, zulmet [Ar.]
ṣ. 100b/8

şuç : suç, kabahat [T.]
ṣ.+ larından 054b/12

suḫr : mascara, soytarı [Ar.]
s. 094b/16

şulṭān : hükümdar, padişah [Ar.]
s.+ a 039b/10, 040b/14, 041a/5, 077b/7, 104b/1
s.+ ı 003a/10, 003a/16, 004b/1, 026a/11, 034a/3, 077b/6, 086b/14, 095b/9
s.+ ımuz 025b/6, 096a/3
s.+ lar 058b/2
s.+ ları 036a/12, 067a/5
s.+ lığı 002b/11
s.+ lığuŋ 006a/17
s.+ um 004a/6, 039b/16, 046b/14, 053a/9, 102a/13, 104b/7
s. 003b/10, 005a/6, 018a/2, 020a/5, 020b/1, 021a/7, 040a/8, 043a/8, 046b/7, 053b/13, 061b/10, 064a/4, 064a/6, 064a/13, 065b/14, 077b/17, 096b/14, 104b/4

Şulṭān-ı ʿArcī : öz. is. [Ar.]
s.+ dür 094b/7
s. 006a/3, 009a/4, 012a/12, 025a/8, 027a/9, 030a/8, 030a/14, 031a/5, 031a/13, 031b/16, 040b/13, 042b/4, 043b/9, 047a/11, 048b/9, 058b/9, 086a/7, 086a/8, 087b/9

Sulṭān-ı Sāḥir : öz. is. [Ar.]
s. 063a/7

şumāt : sofra bezi [Ar.]
ṣ.+ lar 105a/7

şun - : sunmak [T.]
ṣ.- dı 029a/1, 091a/11, 091b/8
ṣ.- dılar 016a/13
ṣ.- up 027a/5, 042a/6, 043a/9, 053a/7, 053b/7, 077b/8, 087a/9, 087b/1

şūr : Kıyamet günü meleklerden İsrafil'in çalacağı borunun adı [Ar.]
ṣ. 106a/8

sūre : Kur'an-ı Kerim'in yüz on dört bölümünden her biri [Ar.]
s.+ sini 098b/7

şūret : dış görünüş [Ar.]
ṣ.+ ıne 073a/5
ṣ.+ i 066b/2, 086a/16, 107a/1
ṣ.+ ine 052b/17, 054a/12
ṣ.+ inde 094b/9
ṣ. 026b/2, 032a/15, 043b/10, 061a/4, 104a/9

surḫ : kırmızı, kızıl [Far.]
s.+ ı 088a/13

surḫa : angarya [Ar.]
s. 039a/14

sūsen : süsen [Far.]
s. 089a/1

susızlığ : susuzluk [T.]
s.+ uŋ 093a/13

sūzan : yakan, yakıcı [Far.]
s. 006a/6

Sübḥān : öz. is. [Ar.]
s. 002a/8

Süfyān : öz. is. [Ar.]
s. 100a/3

Süheyl : öz. is. [Ar.]
s.+ e 008b/12
s.+ i 065a/12
s.+ üŋ 009a/3
s. 008b/10, 008b/13, 009a/2

Sührāb-ı ibni Üng : öz. is. [Ar.]
s. 066b/3

sükker : şeker[Far.]
s.+ li 098a/6, 102b/3

sülāle : soy sop [Ar.]
s. 071a/6

Süleymān : öz. is. [Ar.]
s.+ ı 003b/15, 025a/16, 035b/2, 065a/9
s.+ uŋ 059b/9
s. 075a/16, 086a/16, 093b/3, 094b/9

Süleymān ibni Dāvud : öz. is. [Ar.]
s. 057a/15

sülūk : bir yola girme[Ar.]
s. 069a/7, 100a/11

sünbül : sümbül [Far.]
s.+ e 020a/16
s.+ i 055a/3, 067b/9
s. 089a/1

sünnet : Allah'ın yolu [Ar.]
s.+ ler 067b/16

sünnī : Sünnîliği benimsemiş kimse [Ar.]
s.+ ler 017b/11, 018b/7, 042b/9, 044b/1
s.+ lerden 016a/16
s.+ lere 012a/4
s.+ lerüm 049b/17
s. 008b/6, 012a/7, 012a/13, 015a/11, 017b/7, 027a/12, 027a/16, 042a/11, 043b/7, 045b/9, 062b/10, 065b/9, 069a/14, 102a/6

sür - : sürmek [T.]
s.- di 005b/4, 006b/15, 010a/10, 011a/8, 012b/4, 015a/13, 016b/15, 017b/10, 022a/15, 022b/10, 023a/12, 023a/15, 029a/16, 031a/14, 037b/4, 050a/4, 051a/2, 052a/8, 060a/13, 065b/1, 065b/11, 066a/15, 067a/9, 071a/9, 076a/4, 076a/12, 076b/6, 077a/14, 077b/14, 078b/8, 079a/1, 080b/4, 080b/14, 081a/14, 083b/11, 087a/1, 087a/13, 087b/3, 091b/4, 091b/13, 097a/3, 097a/10, 102a/14, 102a/15, 102a/16, 106a/16
s.- diler 009b/5, 017b/9, 048b/15, 049a/2, 049b/8, 049b/10, 059b/6, 060a/11, 060a/14, 070b/10, 078a/14, 083b/7, 083b/9, 083b/13, 084a/5, 084a/8, 084a/11
s.- er 042b/2
s.- se 093a/14
s.- seŋ 093a/13
s.- üp 012b/7, 012b/13, 014b/7, 014b/15, 015b/1, 018a/2, 022a/17, 022b/11, 025a/3, 027a/8, 030a/15, 032a/16, 042a/14, 049b/7, 050a/5, 050b/3, 056b/16, 080a/14, 083b/15, 087a/2

sürʿat : hızlılık, çabukluk [Ar.]
s.+ iyle 038a/9
s.+ le 069a/3
s. 008a/10

Sürḫāb : öz. is. [Far.]
s.+ a 089a/4

süvār : bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş kimse [Far.]
s. 005a/14, 008b/6, 011a/11, 014a/16, 015a/17, 018b/15, 019a/6, 019b/7, 019b/9, 022b/17, 025a/15, 027b/14, 030b/8, 031a/14, 031b/15, 034a/8, 034b/8, 035a/2, 039b/3, 044a/12, 049a/11, 049b/1, 054a/10, 065a/7, 077a/13, 078a/14, 080a/13, 083a/10, 084a/14, 086b/15, 094b/8, 095a/5, 097a/5, 105a/16, 106b/9

süvāran : atlılar, süvarîler [Far.]
s.+ uŋ 027b/11, 044b/15

süvārī : binici, atlı [Far.]
s. 065a/4

süz - : süzmek [T.]
s.- er 032a/16

-Ş-

şābāş : beğenme, aferin deme [Far.]
ş. 008b/17

şād : neşeli, mutlu, sevinçli [Far.]
ş. 002b/14, 010b/1, 022a/11, 023b/1, 024b/5, 029a/4, 029a/7, 029b/13, 031a/5, 032a/6, 032b/15, 033a/14, 042b/1, 046b/12, 051a/16, 051b/12, 054b/8, 057a/2, 057a/7, 064a/3, 066b/4, 067b/10, 068a/16, 072b/5, 073b/14, 075b/14, 077b/3, 081a/8, 085b/8, 089b/3, 093a/4, 096a/1

şād-ān : sevinçli, neşeli [Far.]
ş. 097a/6

şādımān : sevinçli, sevinmiş [Far.]
ş. 011b/4, 012a/15, 018a/9, 057a/2, 060a/7, 100a/2, 102b/3, 103a/15

şādumān : sevinçli [Far.]
ş. 045b/10, 059b/15, 076a/16, 081a/10, 087b/12, 098a/5

şāh : hükümdar, padişah [Far.]
ş.+ a 001b/11, 005b/6, 039b/10, 040b/14, 054b/1, 054b/11, 055b/16, 056a/5, 056b/1, 057a/3, 057b/12, 057b/15, 063a/12, 069b/10, 071a/12, 072a/15, 077b/10, 080b/14, 091a/7, 091b/4, 092a/11, 096a/8, 096a/14, 103a/4, 103b/1, 103b/9, 104a/16, 104b/1
ş.+ ı 005a/6, 006a/4, 006b/15, 007b/2, 015b/14, 017a/8, 020b/7, 025a/12, 026b/10, 026b/13, 029b/10, 034a/16, 036b/11, 037b/8, 050a/5, 052b/1, 053a/1, 053a/9, 058a/1, 061b/13, 065a/3, 069b/8, 070b/6, 070b/12, 075a/12, 081b/10, 083b/1, 090a/5, 090b/12, 091a/1, 094a/12, 104a/16, 104b/2, 106b/4
ş.+ ıla 056b/15
ş.+ ımuz 053b/16
ş.+ ımuzı 007a/1
ş.+ ına 106b/2
ş.+ ıŋuza 091b/10
ş.+ la 054b/9
ş.+ lar 052a/2, 061b/9, 062a/2, 075a/17
ş.+ lara 036a/1
ş.+ ları 043a/13
ş.+ larını 016b/1, 093b/6, 095a/11
ş.+ lıķ 038b/3, 058a/13
ş.+ um 001a/9, 002a/8, 002a/11, 002a/17, 002b/10, 003a/4, 003b/15, 003b/17, 008a/4, 013a/16, 013b/8, 022a/6, 022a/10, 040b/9, 041b/3, 043b/4, 050a/2, 055a/12, 058b/3, 060b/2, 061b/14, 062b/14, 102b/6, 103b/10
ş.+ uŋ 002b/15, 004a/2, 005a/11, 013a/1, 043b/17, 052b/3, 052b/11, 053a/3, 053b/9, 054b/13, 078a/7, 090a/1, 092a/9, 096a/9, 103a/14, 103b/14, 104b/9, 106a/10
ş.+ un 078a/10
ş. 001a/7, 001a/13, 002a/6, 002b/7, 003a/10, 003a/16, 004a/6, 004b/1, 006a/15, 013a/3, 014b/16, 015b/11, 015b/17, 016b/12, 016b/13, 016b/14, 017b/3, 018a/7, 019b/10, 020b/7, 022a/3, 025b/1, 031a/15, 032a/10, 034b/4, 035a/8, 037b/1, 037b/7, 037b/11, 037b/12, 039b/16, 041a/5, 041b/10, 042a/6, 042a/16, 043a/8, 043a/12, 043b/15, 043b/16, 046b/11, 046b/14, 050a/10, 053a/10, 053a/13, 053b/12, 054a/4, 054b/10, 054b/17, 055a/11, 055a/12, 056a/3, 056b/5, 057a/11, 057b/8, 058a/2, 058a/5, 059a/2, 060b/4, 062a/6, 064a/11, 065a/10, 065b/14, 066b/12, 067b/1, 068a/9, 069a/11, 070a/10, 070b/15, 071a/13, 072a/8, 072b/14, 075a/12, 075b/3, 075b/10, 075b/12, 076a/14, 077b/6, 077b/7, 077b/8, 077b/12, 081a/4, 081b/9, 081b/12, 082b/6, 083a/1, 084a/2, 084b/, 087b/1, 087b/11, 088b/1, 088b/14, 089a/14, 089a/16, 089a/17, 089b/8, 090a/7, 090a/10, 090a/15, 090b/9, 091b/1, 091b/10, 091b/13, 092a/2, 092a/11, 092a/13, 092a/14, 092b/14, 092b/16, 093b/2, 093b/5, 093b/10, 094a/2, 094b/3, 095a/7, 096a/14, 096a/15, 096a/16, 096b/14, 098a/4, 098b/10, 098b/17, 100a/5, 100a/9, 100b/8, 101a/11, 101a/12,

101b/15, 103a/6, 103a/10, 103b/1, 103b/2, 106a/13

şāhā : ey hükümdar, ey şah [Far.]
ş. 044b/8

Şāhʿ Arcī : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 032a/4

Şāh-ı Hindī : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 029a/1

Şāh-ı Mıżrāb : öz. is. [Far.-Ar.]
ş.+ ı 007b/14

şāhızād : padişahın oğlu [Far.]
ş. 054b/6, 057a/16, 057b/7, 067b/13, 071a/5

şāhızāde : padişahın oğlu [Far.]
ş. 056a/6, 056a/7, 057a/3, 057b/1, 057b/14, 091b/5

Şāh-ı Ṭālebe : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 015b/15

şāhid : şahit, tanık [Ar.]
ş. 057a/5

Şāh Maġribi : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 073b/16, 082b/13

Şāh Maṭlab : öz. is. [Far.-Ar.]
ş.+ a 075a/16
ş. 015b/15

Şāh Merdān : öz. is. [Far.]
ş.+ ān 077b/3
ş.+ ı 012b/6, 015b/16, 066b/6, 067b/9, 077b/11, 093b/15
ş. 033b/14, 036a/2, 043a/8, 075a/3

Şāh Mervān : öz. is. [Far.-Ar.]
ş.+ ı 007a/3

Şāh Mezīd : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 076b/3

Şāh Mıżrāb : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 009a/5

Şāh Muḥammed : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 075a/13

Şāh Müslim : öz. is. [Far.-Ar.]
ş.+ den 013a/15, 058a/10
ş.+ i 004a/9, 006b/14, 007a/8, 007a/13, 008a/6, 038b/17, 064b/1
ş.+ üŋ 002a/14, 005a/11, 007b/11, 011b/9, 019b/13, 032a/11
ş. 002a/6, 002a/9, 002a/12, 002a/15, 002b/3, 002b/7, 004b/9, 006a/10, 006a/11, 006a/14, 007b/1, 011a/1, 016b/10, 018a/10, 019a/7, 029b/2, 029b/9, 029b/13, 039b/6, 046a/14, 057b/7, 058a/14, 060a/15, 064a/12, 072a/8, 074a/13, 088b/13, 089b/16, 089b/17, 090b/13, 094b/7, 094b/14, 095a/6

şaḫıs : insan, kişi, zat [Ar.]
ş. 002b/15

şāhsüvār : usta binici [Far.]
ş. 035a/9, 059b/17

Şāhūr : öz. is. [T.]
ş. 106b/2

Şāhuvār : şahlara layık olan iri taneli inci [Far.]
ş. 005b/9

şāhzād : padişahın oğlu [Far.]
ş. 057a/13

şāhzāde : padişahın oğlu [Far.]
ş.+ ler 052a/2, 075a/17
ş. 053a/10, 56b/2, 056b/8, 067a/9, 091a/11, 091a/14

Şāh ʿUmmān : öz. is. [Far.-Ar.]
ş. 037b/15, 038a/3

şaḳ : yarma, yarılma [Ar.]
ş. 017b/15, 032b/9, 061a/2, 074a/8, 093b/8

şaḳāʾiḳ : şakayık [Ar.]
ş. 089a/1

şaḳı - : çakmak, parlamak [T.]

ş.- yup 105b/14

şākir : şükreden [Ar.]
ş. 001b/11

şākird : öğrenci [Far.]
ş.+ i 052b/5
ş.+ lerine 052b/8

Şām : öz. is. [Ar.]
ş.+ a 034a/15, 063b/11, 063b/12, 064a/3
ş.+ daki 039a/9
ş.+ ı 064a/6, 065a/11
ş. 016b/7, 034b/4, 037a/1, 037a/2, 043b/12, 044a/4, 048a/4, 063b/13, 064b/10, 065b/5, 068a/8, 086a/10

Şāmūs : öz. is.
ş.+ uŋ 070a/2

Şāmūs-u Şāh : öz. is. [Far.]
ş. 069b/8, 069b/10

şān : gösteriş, büyüklük [Ar.]
ş.+ a 052b/7
ş.+ ı 003b/12, 025b/3, 025b/6, 061b/15
ş.+ ıma 099b/6
ş. 017a/15, 023b/14, 041a/2, 042b/5, 101b/10, 102a/13

şaş - : şaşırmak, hayret etmek [T.]
ş.- dı 004a/4, 006a/1, 009a/10, 041a/9, 050b/4, 067a/12, 074a/16, 091a/3, 103a/11
ş.- dugından 085b/17
ş.- urdum 104a/3

Şāṭ : Fırat ve Dicle nehirlerinin Basra Körfezi'nden denize dökülmeden önce birleştikleri yer. [Ar.]
ş. 002a/11, 039a/10

şāyiʿ : yayılmış ve herkesçe bilinmiş[Ar.]
ş. 086b/7

şaẕ : çok seyrek kullanılan [Ar.]
ş.+ lığından 016a/7

şeb : gece [Far.]
ş. 014a/15, 036b/12, 038b/1, 042a/9, 058b/11, 058b/15, 090b/10

şeb-ḫūn : gece baskını [Far.]
ş.+ a 011b/10, 035a/4, 089b/6, 100a/13
ş.+ da 101a/15
ş.+ ı 100a/12
ş. 011a/12, 011a/14, 011b/3, 016b/16, 018b/5, 022a/9, 022a/12, 024a/9, 033a/5, 040a/14, 045a/10, 045a/11, 070b/2, 082a/4, 085b/2, 089a/13, 089a/15, 100a/10

şecāʿat : cesaret, yiğitlik [Ar.]
ş.+ dan 041a/6
ş.+ de 106b/10
ş.+ le 026a/9
ş. 005a/14, 039a/8, 096b/3

şecīʿ : yiğit, cesur [Ar]
ş.+ āne 084a/16

şeddād : şiddetler [Ar.]
ş. 036b/3

şedīd : şiddetli, zorlu [Ar.]
ş. 004a/17, 012a/9, 033b/15, 038a/3

şefāʿat : birinin suçunun bağışlanması için aracılık eden kimse [Ar.]
ş.+ lerini 001a/2, 001b/16
ş. 039a/8, 049b/16

şefīʿ : bir suçun affı için aracılık ya da kefillik eden kimse [Ar.]
ş. 068a/5, 086b/8

şeh : şah [Far.]
ş.+ ā 031a/7, 093b/9, 094a/1
ş.+ ler 025b/2, 061a/7, 067b/13, 094a/3, 100b/15, 104a/1, 104a/2, 104a/17, 105a/1, 105a/5
ş.+ leri 004b/14, 009b/9, 063a/10, 074b/4, 074b/11, 074b/16, 075a/7, 093b/15, 094a/6, 094a/7, 094b/1
ş.+ lerin 065a/2
ş.+ lerü 036b/16

şehādet : şahitlik, tanıklık [Ar.]
ş. 077a/15, 094a/16

şehen-şāh : en büyük padişah, şahlar şahı [Far.]
ş. 057b/15

şeher : şehir [Far.]
ş.+ e 036a/1
ş. 106b/1, 106b/6, 106b/8

şehīd : şehit [Ar.]
ş. 004a/2, 004a/9, 004a/17, 004b/2, 004b/10, 007a/1, 012a/7, 013b/3, 015a/11, 015b/16, 016a/16, 020a/17, 022b/4, 023a/10, 023b/17, 024b/11, 026b/6, 027a/12, 028a/17, 029b/8, 030b/12, 033b/4, 033b/15, 036a/2, 042a/11, 043b/7, 050b/9, 051a/14, 052a/12, 058b/2, 058b/3, 061b/12, 062b/10, 064b/1, 064b/2, 077b/1, 077b/2, 080b/5, 080b/12, 101a/12, 106a/14

şehin-şāh : şahlar şahı [Far.]
ş.+ um 003a/7, 051b/6, 101b/16
ş. 064b/2

Şehlāse : öz. is.
ş. 101b/16, 102b/5, 103a/13, 103a/15, 105b/3

Şehmer : öz. is.
ş. 019b/5

Şehmūr : öz. is.
ş. 106b/1

şehr : şehir, kent [Far.]
ş.+ e 043b/15, 044a/2, 054a/15, 093a/8
ş.+ i 002a/2, 064a/1, 069b/17
ş.+ ine 093a/1
ş.+ ü 084a/16
ş.+ üŋ 044a/1, 044b/6, 046a/7, 093b/3, 106b/2, 106b/10
ş.+ üŋe 001a/11
ş. 006b/7, 035a/6, 035b/8, 038b/12, 039b/12, 039b/13, 043b/4, 043b/5, 043b/7, 043b/8, 043b/10, 044a/5, 044b/1, 044b/8, 046a/5, 055a/13, 056a/14, 063b/3, 082a/7, 090b/9, 093b/2, 096a/6

şehriyār : hükümdar, padişah [Ar.]
ş. 038b/11, 092a/3

şeh-süvār : usta binici [Far.]
ş. 074b/8

şeh-vār : hükümdara yakışan [Far.]
ş. 047a/1, 105b/3

şehzād : padişahın oğlu [Far.]
ş. 054b/2, 079b/15

şehzāde : padişahın oğlu [Far.]
ş.+ ler 036b/16, 041b/9
ş.+ lere 036a/1
ş.+ nüŋ 067b/8
ş.+ ye 052b/11, 052b/15
ş. 043a/1, 052a/16, 052b/4, 052b/10, 053a/7, 053b/11, 054a/8, 054a/13, 054a/15, 054b/3, 058a/4, 061b/2, 062a/1, 062a/3, 065a/2, 065a/7, 065b/10, 066b/16, 067a/14, 067b/3, 092a/6, 097a/16

2. : kanlar [Ar.]
ş. 091b/8

şekil : dış görünüş, biçim [Ar.]
ş.+ ine 014a/10, 028b/8, 031b/5, 099a/7, 102a/16

şemle : büyük baş örtüsü, elbise [T.]
ş. 007a/14

şemʿ : mum [Ar.]
ş.+ ne 007a/13

şems : Güneş [Ar]
ş. 037a/11, 044a/9, 057a/11, 070a/2, 086a/16, 092b/7

şemşīr : kılıç [Far.]
ş. 031a/9, 092b/7

Şemʿūn : öz. is. [Ar.]
ş. 017a/8

Şenṭalūs : öz. is.
ş. 085b/5, 085b/8

Şenṭūs : öz. is.

ş. 083b/12

şer : kötülük, fenalık [Ar.]
ş.+ inden 030a/14
ş. 005a/9, 014a/3, 051b/17, 068a/6, 082b/17, 086b/8, 095b/2

şerʿ : yasa, kanun [Ar.]
ş. 003b/7, 064a/9

şarāp : şarap [Ar.]
ş. 066a/12, 066b/15

şerār : kıvılcım [Ar.]
ş. 005b/14, 034b/15, 082a/14, 095b/6, 096a/1, 096a/17, 100a/14, 101a/2

şerāyiʿ : şeriat hükümleri [Ar.]
ş. 104b/8

şerbet : şeker ile kaynatılmış meyve suyundan yapılma içecek [Ar.]
ş.+ i 107a/1
ş.+ ler 098a/6, 102b/3
ş. 059b/2

şerʿī : şeriata ait, şeriatla ilgili [Ar.]
ş. 001a/3

şerīʿat : doğru yol [Ar.]
ş. 003b/7

şerīf : kutsal [Ar.]
ş.+ den 068a/8
ş.+ e 068a/8
ş. 094b/11

şeş : altı [Far.]
ş. 066a/13

şetm : sövme [Ar.]
ş. 071a/4

şevket : ululuk, yücelik [Ar.]
ş. 061a/6

şeydā : dîvâne, meczup [Far.]
ş. 027b/5, 062b/9

şeyṭān : şeytan [Ar.]
ş.+ ı 026b/1, 027a/8, 027a/12, 061b/8, 077b/15, 078b/16
ş. 027b/15, 028a/4, 041b/16, 078b/7, 087a/2, 098b/4

şiʿār : işaret, belirti [Ar.]
ş. 006a/4, 055a/12

şikār : av, av hayvanı [Far.]
ş. 054a/6, 082a/9

şikest : kırma, kırılma [T.]
ş. 021b/11

Şimʿān : öz. is. [Ar.]
ş. 017a/8

şimden girü : bundan sonra, bundan böyle [T.]
ş. 005a/1, 018b/11, 021b/13, 038b/10, 053b/10, 098b/1, 103b/13

şimdi : şu an [T.]
ş. 001a/14, 001b/15, 002b/2, 003a/6, 003a/12, 004a/5, 004b/6, 006b/9, 006b/10, 007a/12, 013b/17, 014a/1, 014b/9, 016b/5, 018b/2, 022a/13, 022a/14, 024b/6, 032a/11, 032a/14, 032b/7, 034b/6, 034b/7, 036a/3, 037b/12, 040a/1, 041b/5, 043b/4, 046a/8, 050b/4, 051b/5, 054a/4, 054b/10, 055b/14, 056b/6, 058b/2, 059b/14, 060b/3, 061a/15, 062b/16, 063a/4, 063b/12, 065b/2, 079b/6, 083a/5, 089a/8, 090a/15, 093a/5, 094a/12, 095a/6, 095a/12, 099b/4, 104a/10, 104b/17

şimdilik : şu an için [T.]
ş. 055a/7

Şimrāḳ : öz. is. [Ar.]
ş.+ a 041a/1
ş.+ ı 080b/1
ş. 045a/7

Şimrāḳ Maḥkūh : öz. is. [T.]
ş.+ ı 080a/15

şimşek : şimşek [T.]
ş.+ ler 105b/14
ş. 070b/4

şimşīr : kılıç [Far.]
ş. 037b/14

şinās : Farsça isimlerden "tanıyan, bilen" anlamında birleşik sıfatlar yapan son ek. [Far.]
ş. 002b/7

şinīd : işitme, dinleme [Far.]
ş.+ i 025a/5

şīr : **1.** : yiğit, cesur [Far.]
ş.+ i 005b/15, 062a/1, 062b/11, 093a/2, 093b/4, 093b/6, 093b/12, 093b/16
ş. 001a/15, 001b/8, 009b/11, 010a/11, 010b/12, 018b/15, 019a/13, 034a/5, 057b/5, 065b/12, 070b/7, 074b/3, 074b/17, 075a/11, 076a/4, 084a/9, 085b/2, 085b/5, 091a/4, 091a/6, 091a/8, 092a/18, 094a/7, 099b/12

2. : aslan [Far.]
ş.+ i 041a/2
ş. 027b/8, 061a/15, 062b/10, 077b/14, 078b/9, 080b/5

şīrān : kahramanca, cesaretle[Far.]
ş.+ a 083a/11, 083b/5
ş.+ e 039b/9, 084a/16, 092a/1
ş.+ ı 053a/4, 078a/17, 079a/5
ş. 023a/15, 062a/15, 091b/17

şirān : kaleler, surlar [Ar.]
ş.+ ı 097a/15

şīrāne : kahramanca, cesaretle [Far.]
ş. 052b/4, 052b/7, 052b/16, 053a/15, 077b/6, 094b/5

Şīrānī : öz. is. [Far.]
ş. 026b/2, 026b/8, 026b/14, 061a/8

şīrānī : kahramanca, cesaretle [Far.]
ş. 061a/10

Şīr-i ʿAlī : öz. is. [T.]
ş.+ nüŋ 099b/1, 100b/11, 101a/7
ş.+ ye 100b/10
ş. 094b/2, 094b/8, 094b/13, 095a/9, 096a/12, 098a/9, 099a/13, 096b/2, 101a/8, 101a/15, 101b/5, 101b/8, 102b/4, 102b/7, 102b/10

şiş : şiş[T.]
ş.+ lere 066a/11, 066b/15

şitā : kış [Ar.]
ş. 088b/15

şīve - [T.]
ş.- kār 055a/5

şol : şu[T.]
ş.+ ı 013b/17
ş. 012b/3, 020b/3, 020b/7, 020b/11, 023a/14, 025a/9, 039a/17, 043b/3, 062a/7, 064b/16, 066b/1, 079a/4, 088b/4, 090b/5, 094b/9, 101a/5

şöhret : herkesçe tanınma [Ar.]
ş. 074a/13

şöyle : şuna benzer, şunun gibi [T.]
ş. 016a/11, 017b/13, 023a/9, 024a/10, 030a/4, 030a/7, 049b/13, 058a/1, 059b/12, 060a/2, 061b/1, 065b/13, 067a/4, 071b/16, 074b/2, 074b/4, 085a/14, 087a/8, 089b/6, 093a/3, 102a/1, 103b/16

şu : **1.** : işaret sıfatı [T.]
ş. 001a/12, 001b/8, 019b/15, 020b/10, 025b/13, 026a/15, 027a/7, 028a/15, 031b/10, 040a/5, 042b/4, 043a/4, 043a/5, 047a/12, 053a/5, 053a/10, 061a/110, 66b/14, 078a/8, 078b/14, 083b/11, 084a/1, 084a/3, 084a/13, 089b/1, 096b/3, 096b/5, 105b/2, 105b/6

2. : işaret zamiri [T.]
ş.+ ŋa 023a/14, 030a/6, 043b/8
ş.+ nı 091b/2
ş.+ nları 009b/6
ş.+ nuŋ 010a/14, 011b/8, 019b/14
ş. 004b/17, 062b/17, 075a/14, 094a/13

şuʿle : ışık, parıltı [Ar.]
ş. 014a/4

şūm : uğursuz [Ar.]
ş.+ luġuŋdandur 050b/13
ş. 010b/1, 044a/13

şumā : siz [Far.]
ş. 043b/13

şumās : acele, telaş [Ar.]
ş. 002b/13

şūr : gürültü, kavga [Far.]
ş.+ dı 051b/17
ş. 014a/3, 068a/6

Şurayḫ : öz. is. [Ar.]
ş. 008b/9, 008b/12

şurūḫ : açıklamalar [Far.]
ş. 088b/3

Şuşter : öz. is.[Far.]
ş.+ e 035b/16

şühedā : şehitler [Ar.]
ş.+ ları 070a/3, 098a/4, 101a/10

şükr : şükür [Ar.]
ş. 021b/10, 044a/17, 045b/14, 061b/9, 071b/3, 072b/5, 073b/4, 081a/8, 086b/11, 089b/14, 098a/5, 106a/16

şürūḫ : açıklamalar [Ar.]
ş. 068b/8

şüyūʿ : yayılma, herkesçe duyulma [Ar.]
ş. 052a/16

-T-

tā : Cümlede abartmalı uzunluk ve sonsuzluk bildirir. [Far.]
t. 001a/2, 004b/16, 006b/5, 006b/7, 007a/6, 008b/15, 011a/7, 012a/13, 016b/17, 017a/1, 017a/14, 019a/5, 022a/9, 023a/16, 025a/6, 026a/1, 026a/13, 030b/12, 032b/11, 033b/8, 034b/2, 034b/7, 034b/12, 035a/1, 037a/16, 037b/11, 038a/2, 038b/11, 039a/1, 041a/14, 042a/10, 043b/14, 045b/6, 048a/4, 048a/10, 048a/11, 048b/3, 051a/17, 051b/1, 052a/4, 059a/7, 060b/17, 061a/2, 062b/5, 065b/3, 070a/14, 070b/5, 071b/15, 077b/15, 082b/8, 083b/3, 085b/4, 086a/11, 090a/7, 090b/1, 090b/14, 091b/17, 096a/16, 096b/1, 096b/8, 099a/9, 099b/12, 100a/7, 100b/8, 103b/10, 106b/14

taʿaccüb : şaşırma, hayret etme [Ar.]
t. 048a/1

Taʿālā : ‘Şânı yüce olsun’ anlamında kullanılır. [Ar.]
t.+ dan 001b/16, 020b/1, 058b/14, 068a/13
t.+ nuŋ 078b/17
t. 006b/10, 067a/2, 086a/10, 107a/9

taʿallüm : ders görerek bilgi edinme, öğrenme [Ar.]
t.+ de 008b/10

ṭaʿām : yiyecek, aş [Ar.]
ṭ.+ a 104a/12, 104b/12
ṭ. 041a/13, 105a/8

taʿānuḳ : birinin boynuna sarılma [Ar.]
t.+ lar 062a/8

ṭāʿat : boyun eğme, itaat [Ar.]
ṭ.+ i 107a/9
ṭ. 068a/7

tāb : güç, kuvvet [Far.]
t. 060b/5, 060b/8

ṭābān : parlak, parıltılı [Far.]
t.+ ı 008b/16, 025a/11, 027a/4, 061a/16, 078a/5

ṭabanca : ateşli silah [T.]
ṭ. 052b/17, 062a/10, 084b/9, 089a/3

ṭabınca : tokat, şamar[T.]
ṭ. 044b/6

tābiʿ : bağlı, bağımlı [Ar.]
t. 060a/17, 064a/15, 092a/11, 095b/4, 082b/16

taʿbīr : anlatım, ifade [T.]
t. 008a/16, 060b/12

ṭabl : davul [Ar.]
ṭ. 009b/16, 015a/3, 015b/13, 016a/14, 023b/15, 024a/7, 026b/7, 028b/2, 032a/9, 034a/7, 035b/3, 038a/6, 049a/15, 050b/5, 051a/15, 052a/9, 070a/11, 074a/10, 077a/8, 078b/2, 079a/6, 081a/7, 084b/5, 087b/10, 097b/13, 097b/14, 097b/16, 101a/8, 101a/9, 105b/12

tābūt : tabut [Ar.]
t.+ a 007a/8, 007a/13, 014a/14, 015a/15, 016a/13, 018b/1, 025b/2, 062a/4
t.+ ı 007b/4, 008a/8, 011b/13, 012a/5, 012b/2, 012b/14, 012b/15, 014b/2, 014b/3, 015a/5, 016a/2, 016b/2, 016b/5, 019a/7, 021a/5, 021a/9, 024b/6, 025b/10, 027b/9, 029b/5, 029b/7, 029b/9, 029b/13, 039b/15, 045b/12, 048a/5, 050b/7, 062a/3, 068b/16, 094b/7, 100a/12
t.+ ın 018a/10, 039b/6, 088b/13
t.+ ını 011a/1, 029b/2, 060a/15, 089b/16
t.+ umı 016b/10, 057b/10
t. 006b/10, 006b/12, 007a/11, 007a/14, 011a/11, 011b/17, 015a/8, 015a/12, 016a/5, 016b/8, 017a/5, 018a/11, 018b/12, 025b/9

ṭāc : başlık [Far.]
t.+ ını 002a/10, 016a/7, 025a/4, 029a/7
t. 036b/15, 040a/9, 061b/16

taʿcīl : acele etme [Ar.]
t. 049b/16, 057b/11

tācir : tüccar [Ar.]
t. 001b/14

ṭaġ : dağ [T.]
ṭ.+ a 014a/9, 030a/8, 055b/14, 071a/8, 100a/3
ṭ.+ da 031b/4, 098b/4
ṭ.+ dan 018b/4
ṭ.+ ı 032a/16, 099b/17
ṭ.+ ında 069b/7
ṭ.+ lar 001b/13, 060a/3, 097b/9
ṭ.+ uŋ 012a/16, 041a/10, 055b/8, 106b/1
ṭ. 001a/16, 005b/8, 031b/9, 032a/16, 033a/17, 035a/15, 035a/16, 037a/13, 040a/5, 040b/6, 041a/15, 041b/4, 042a/17, 047b/11, 055b/16, 056a/12, 057a/1, 060a/16, 067a/6, 067a/11, 081b/14, 088b/16, 100a/6, 106b/7

ṭaġıl - : dağılmak [T.]
ṭ.- dı 003b/14, 039b/2, 081b/13
ṭ.- up 013a/4, 042b/3

ṭaġla - : **1.** : dağlamak [Far.]
ṭ.- dı 007a/15, 013b/3, 018b/10, 025a/4, 034a/1, 044b/16, 056b/1, 068a/12, 071b/11, 074a/2, 081a/9
ṭ.- maḳ 024a/17, 031b/6
ṭ.- r 047b/4
ṭ.- şdılar 045b/13

2. : ıstırap vermek, acı vermek [T.]
ṭ.- şdılar 016a/3

Ṭāġulı : öz. is. [Far.]
ṭ. 015b/16, 026b/2, 027a/14, 031b/2, 032b/2

taḥammül : katlanma, dayanma [Ar.]
t. 005b/3

taḥayyür : hayrete düşme, şaşırma [Ar.]
t.+ de 013a/14, 013b/2, 027a/3, 047a/9, 052b/15, 053a/14, 079a/7, 096b/10

Ṭāhir : öz. is. [Ar.]
ṭ.+ üm 008b/4

Ṭāhir ibni Saʿd : öz. is. [Ar.]
ṭ. 008a/16

taḥsīn : güzel bulma, beğenme, alkış [Ar.]
t.+ in 038b/3
t.+ ler 001b/12, 008b/17, 053a/3, 077b/10, 094b/2, 104a/15
t. 005b/17, 009b/15, 012a/5, 016b/7, 023a/3, 023a/16, 023b/5, 026a/7, 030b/1, 031a/9, 052b/11, 052b/15, 053b/8,

060a/8, 067b/13, 081a/8, 091b/1, 092a/1, 100a/1

taḫt : hükümdarlık koltuğu, makāmı [Ar.]
t.+ a 002b/7, 038a/16, 090a/5
t.+ da 040a/8
t.+ dan 037a/7, 038b/6
t.+ ı 011a/1, 025b/7, 036b/11, 036b/14, 055b/16, 058a/1, 061b/15, 063a/12, 064a/4,
068b/6, 095a/11, 098b/9, 098b/16
t.+ ımı 057a/5
t.+ ına 058a/2, 089b/14, 099a/5
t.+ ında 075b/3
t.+ ından 002b/7, 103a/12
t.+ ını 088a/14, 100b/10
t.+ ınuŋ 036b/4
t.+ ları 098b/12
t.+ larından 098b/11
t. 020b/12, 038b/1, 038b/6, 061b/16, 062a/2

taḫtānī : altta olan, alttaki [Ar.]
t. 061a/1

tā›ib : tövbe eden [Ar.]
t. 002a/9

ṭāʾife : insan topluluğu [Ar.]
t.+ dür 084b/10
ṭ.+ ye 035b/9
ṭ. 050b/4, 067b/14

ṭaḳ - : takmak [T.]
ṭ.- up 027a/8, 085a/12

ṭaḳın - : takınmak, kuşanmak [T.]
ṭ.- dı 003a/15, 097a/9
ṭ.- up 031a/14, 067b/1

tak : sıkıntı, zorluk [T.]
t. 024b/12

ṭāḳat : derman, güç [Ar.]
t.+ um 090a/8
ṭ. 020a/13, 021a/5, 027b/9, 030a/13, 041a/12, 059b/12, 084b/12

taksīm : parçalara bölme, bölüştürme [Ar.]
t. 043a/16

takye : takke, başlık [Ar.]
t.+ lerin 044b/12
t. 025b/14, 030a/9

ṭal - : **1-** : dalmak [T.]
ṭ.- dı 050b/8, 098a/11, 099a/13, 100b/1, 100b/16, 105b/4
ṭ.- dılar 015b/5, 071a/16, 082a/14, 100a/16, 101a/4
ṭ.- mış 098a/1
ṭ.- up 103a/12

2 - : saldırmak [T.]
ṭ.- dılar 015b/12, 038b/6

3 - : talan etmek, yağmalamak [T.]
ṭ.- dılar 038b/8

ṭalep : talep, istek, dilek [Ar.]
ṭ. + e 046b/11
ṭ. 014b/14, 026a/7, 034b/13, 053b/1, 078b/12, 080b/10, 106b/4, 106b/15

ṭālip : talip [Ar.]
ṭ.+ iyem 095b/1

taʿlīm : yetiştirme, öğretme [Ar.]
t. 002b/8, 060b/1

Ṭalḳan-ı Gürcī : öz. is. [T.]
ṭ. 015b/7

Ṭalḳān Şāh : hükümdar, padişah [Far.]
ṭ.+ ı 100b/15

tām : eksiksiz [Ar.]
t. 037b/1, 038a/7

ṭamaʿ : arzu, istek [Ar.]
ṭ. 071a/12

tamāmet : tam olma, tamlık [Ar.]
t. 027a/12

ṭamla - : gelmek, çıkagelmek [T.]
ṭ.- dı 018b/16

ṭāmu : Cehennem, cehennemlik

[Soğd.]
ṭ.+ ya 014b/17, 016a/15, 017b/4, 022b/1, 044b/7, 096a/10
ṭ. 023a/10, 060a/12, 069b/12, 089b/9, 090b/5, 098b/12, 098b/14

ṭaŋa : şaşma, şaşkınlık [T.]
ṭ. 043b/4, 067a/16, 091a/10

ṭanāb : bir tür çadır ipi [Ar.]
ṭ.+ ları 036b/2

ṭanı - : tanımak [T.]
ṭ.- dı 045b/7

Taŋrı : Allah [T.]
t.+ ya 042a/12
t. 004a/4, 009a/15

Ṭarabulus : öz. is. [Ar.]
ṭ.+ a 063b/14, 064b/14, 065a/14

ṭaraf : yön, yan [Ar.]
ṭ.+ da 036b/8
ṭ.+ dan 004a/14, 005b/15, 009a/5, 009a/6, 011a/15, 011b/4, 019a/11, 019a/12, 019a/13, 024a/10, 024b/14, 029b/9, 033a/5, 035a/10, 036a/8, 040a/14, 045a/11, 049b/4, 054a/7, 056a/15, 069a/7, 070b/2, 070b/16, 078a/16, 079b/16, 082a/9, 082a/13, 082b/6, 099a/2, 100a/16
ṭ.+ ı 035a/7
ṭ.+ ında 094a/1
ṭ.+ ından 008b/8, 030a/4, 065b/5, 078b/11, 083a/8, 094a/1, 106b/11
ṭ.+ uŋ 030b/1
ṭ. 009a/4

ṭarafeyn : iki taraf [Ar.]
ṭ.+ i 014a/14
ṭ. 041b/16

ṭarı - : serpiştirmek [T.]
ṭ.- dı 087a/1

Ṭārıḳ : öz. is. [Ar.]
ṭ. 069b/5

taʿrīf : açıklama, anlatma [Ar.]
t. 004b/4

tārīḫ : geçmişin yazılı belgelere dayanarak bilinen bölümü, tarih [Ar.]
t.+ inde 107a/3
t.+ lerin 098a/4

ṭarrār : hırsız, yankesici [Ar.]
ṭ. 008b/2

ṭaru : darı [T.]
ṭ.+ dan 014a/11
ṭ.+ layup 031b/11
ṭ.+ lı 029a/11
ṭ. 013b/5, 031b/3, 104a/12, 105a/7

Ṭāruḳ : öz. is.[Ar.]
ṭ. 068b/13, 069b/2

tārümār : darmadağınık, karışık [Far.]
t. 013a/4, 014b/17, 015b/13, 018a/8, 019a/15, 023b/9, 033b/11, 044a/15, 045b/1, 054a/15, 059a/14, 061a/9, 078a/13, 079a/5, 087a/17, 091b/6, 100b/5, 101a/1, 103b/2

ṭās : çukur kap, kâse [Ar.]
ṭ.+ a 059b/3, 092b/6, 097b/8
ṭ. 005b/16

ṭaş : taş [T.]
ṭ.+ ı 093a/12, 097a/1
ṭ.+ ını 023a/1, 023a/4, 044a/14, 093b/3
ṭ.+ lar 097b/9, 105b/1
ṭ.+ um 023a/5
ṭ. 012b/8, 016a/11, 017b/3, 022b/17, 023a/2, 025a/3, 040a/5, 040b/6, 041a/15, 044a/14, 044a/15, 059a/12, 059a/13, 059a/14, 081b/9, 081b/12, 081b/13, 093a/11

2. : taşmak [T.]
ṭ.+ dı 034a/14

ṭaş - : taşmak [T.]
ṭ.- up 042b/12

ṭaşı - : taşımak [T.]
ṭ.- dı 024b/14

ṭaşra : dışarıya, dışarı[T.]
ṭ.+ da 097a/4, 102b/10, 105a/11
ṭ.+ dan 024b/10, 044b/10
ṭ. 025b/9, 067a/7, 090a/12

ṭat : hoşa giden durum, zevk [T.]
ṭ.+ ını 010a/5

Tātār : öz. is. [Moğ.]
t. 025a/13, 075a/10

ṭavāf : Hac sırasında Kâbe'nin etrafını hızlı adımlarla dolaşma [Ar.]
ṭ. 002b/12

ṭavār : mal mülk, eşya [T.]
ṭ.+ ın 088b/5, 092b/13

ṭavīl : uzun [T.]
ṭ. 068a/7

ṭay : sarıp dürme, bükme [Ar.]
ṭ.+ yı 090b/10, 093a/8

ṭayan - : dayanmak [T.]
ṭ.- dı 019a/14
ṭ.- up 024a/12
ṭ.- uruz 030a/10

ṭayat : dayatmak [T.]
ṭ.+ dı 042b/14
ṭ.+ dılar 031a/9
ṭ.- mışdı 020a/7

Ṭaymūr : öz. is. [T.]
ṭ.+ ı 084a/9

ṭayr : kuş [Ar.]
ṭ. 026a/4, 031a/1, 078a/9

tāze : taze [Far.]
t.+ lensün 088b/15
t. 026a/8, 041a/7, 065b/12, 066a/12

taʿẓīm : ağırlama, hürmet etme [Ar.]
t. 088b/1, 105a/2

teʿāḳub : birbirini izleme, art arda gelme [Ar.]
t. 071b/5

teʿānuḳ : birinin boynuna sarılma [Ar.]
t.+ lar 050b/6, 063b/5

tebdīl : kılık değiştirme [Ar.]
t. 032a/15, 043b/10

teber : balta [Far.]
t.+ i 013b/15
t.+ in 014a/4, 025b/9
t.+ leri 015b/10
t.+ lü 074a/12
t. 008b/10, 008b/13, 008b/14, 014a/3, 028b/16, 054a/11, 085b/4, 086a/15, 092b/7

teberdār : balta taşıyan, baltacı [Far.]
t.+ a 036a/13
t.+ uŋ 026a/11
t. 002a/3, 008b/11

tecessüs : araştırıp inceleme [Ar.]
t. 004b/6

techīz : gerekli şeyleri tamamlama, donatma [Ar.]
t.+ i 007a/16
t. 093b/1

tedāfüʿ : savunma, koruma [Ar.]
t.+ le 041a/5, 077b/7

tedārik : hazır bulundurma, sağlama[Ar.]
t.+ e 007b/13
t.+ le 104b/16
t. 008b/6, 089b/7, 095b/10, 097a/8

tedārük : elde edip hazır bulundurma, sağlama [Ar.]
t.+ de 039b/10
t.+ ler 039a/12
t. 003a/3, 035a/6, 043b/8, 047a/1, 057b/16, 065b/17, 068a/6, 089b/6

tedbīr : çare, önlem [Ar.]
t.+ inde 005a/2
t. 075b/9, 085a/5, 093a/6

tefekkür : Allah'ın büyüklüğü ve evrendeki ilahî tecelliler üzerinde düşünme [Ar.]

t. 001a/3, 096b/10, 104a/8, 106a/13

teḥammül : yükü sırtına alma, yüklenme [Ar.]
t. 053a/4

tehī : boş [Far.]
t. 059b/2

tek : bir [T.]
t. 022a/6

teḳbīr : "Allâhu ekber" sözü [Ar.]
t. 015b/12, 019a/7, 042b/11, 050b/1, 060a/5, 082b/2, 092a/8, 105b/5

tekfīn : kefene sarma, kefenleme [Ar.]
t.+ in 093b/1
t. 007a/16

tekmīl : tamamlama, bitirme [Ar.]
t. 024b/15

tekrār : tekrar[Ar.]
t. 020a/7, 020b/16, 046b/14, 060a/11

teḳrīr : tekrar etme [Ar.]
t. 060b/12

telbīs : hile yapma, aldatma [Ar.]
t. 036a/6

telef : yok yere harcama [Ar.]
t. 050b/16, 107a/9

temām : eksik olmayan, tam [Ar.]
t.+ et 040a/15, 041a/17, 053b/8, 084a/17, 105b/5
t. 003b/14, 005a/8, 007b/10, 008b/6, 009b/17, 010a/15, 012a/1, 012a/7, 020b/4, 024a/5, 028a/6, 032b/8, 037a/15, 037b/12, 038a/12, 049a/16, 056b/7, 061b/12, 062a/16, 068a/1, 069a/1, 074a/9, 086a/15, 087a/4, 093a/16, 105a/8

temās : ilişki kurma, münasebet [Ar.]
t. 002b/3

temāşā : bakma, seyretme [Far.]
t.+ ya 027a/3
t. 003b/16, 054b/15, 074a/6, 086b/12, 093b/7

temennā : dilek, istek[Ar.]
t. 101b/13

Temīm ibni Ziyād : öz. is. [Ar.]
t. 032a/6

ten : vücut, beden [Far.]
t.+ den 013a/7, 096b/9
t.+ i 056b/12
t.+ inden 031a/4, 072a/14
t.+ ine 102a/14
t.+ ini 004a/9, 005a/11, 006b/1
t.+ ler 001b/9, 006a/8, 012a/14, 028a/12, 034b/16, 037b/14, 040b/6, 048b/11, 066a/8, 067a/13, 070b/9, 070b/17, 072b/12, 082b/5, 097b/6, 103a/17, 105a/15
t.+ leri 097b/3, 100b/6
t.+ üm 051b/6, 056b/2, 067b/8
t.+ ün 006b/11
t.+ üŋ 075b/14
t. 038b/15, 059b/2, 087b/8, 088a/5

tenbīh : tembih, uyarma [Ar.]
t. 011b/3, 038a/7, 040a/14, 070a/16

tencere : Tencere [Ar.]
t. 082a/10

tenezzül : inme, alçalma [Ar.]
t. 061b/3

teng : **1.** : dar [Far.]
t. 012a/1, 018a/14, 024b/12, 079b/3, 084b/16

2. : çarpma, vurma [T.]
t. 076b/12

tenhā : ıssız yer [Far.]
t.+ da 002b/1, 098b/4
t. 003b/9, 054a/3

Teŋri : Tanrı [T.]
t.+ nüŋ 090a/8

ter : ter [T.]
t. 086a/1

terakkub : bekleme, gözetleme [Ar.]
t. 048a/1

terġīb : isteklendirme, rağbet ettirme [Ar.]
t. 048b/9

terk : ayrılma, bırakma [Ar.]
t. 002b/11, 082b/4

terkeş : sırtta taşınan ok çantası [Far.]
t.+ lerinde 052a/7
t.+ lerinden 020a/13

Termūn : öz. is. [Ar.]
t. 046b/11, 060b/4

Termūn Şāh : öz. is. [T.]
t. 058a/12

tertīb : düzen, usul [Ar.]
t.+ leri 075b/5
t. 074a/16

teṣāfuḥ : el ele tutuşma [Ar.]
t.+ lar 062a/8

teslīm : bırakma, devretme [Ar.]
t. 067b/1, 082b/14

teşbih : benzetme [Ar.]
t. 026a/8

teşne : susamış, susuz[Far.]
t. 107a/1

teşrīf : bir yeri onurlandırma, şereflendirme [Ar.]
t.+ e 073a/10

tevābīʿ : bir kimseye tabi olanlar [Ar.]
t.+ ın 038b/13

tevāriḫ : tarihler [Ar.]
t. 043b/1

tevāżuʿ : alçak gönüllü olma [Ar.]
t.+ la 104b/7
t. 073a/10

tevbe : tövbe [Ar.]
t.+ ler 035b/13
t. 002a/7, 048a/3, 054b/17

teveccüh : yönelme, beğenme [Ar.]
t. 097a/10

tevekkül : her işi Allah'a güvenerek yapma [Ar.]
t. 039b/4, 042a/12, 046a/4

tevfīḳ : uygun hale getirme [Ar.]
t. 064b/12

tevḥīd : bir araya getirme [Ar.]
t. 020b/5

teyemmüm : su bulunmayan durumlarda toprak vb. ile abdest alma [Ar.]
t.+ le 106a/16

teyyār : hazır, hazırlanmış [Ar.]
t. 019b/12

tezvīc : bir kadını evlendirme [Ar.]
t. 037b/1

ṭılā : yaldız gibi sürülecek nesne, altın yaldız [Ar.]
ṭ. 036b/12

ṭırnak : tırnak[T.]
ṭ.+ ların 085a/12
ṭ. 085a/15

tibn : saman [Ar.]
t.+ i 005a/9

Tibrīz : öz. is.[Far.]
t. 017b/14, 018a/5, 018a/7

tīġ : kılıç [Far.]
t.+ i 017b/2, 017b/12, 073b/3
t.+ in 014b/15, 033b/16, 052b/5, 081b/11, 087a/13
t.+ ler 037a/14, 101a/4
t.+ lerin 047a/4, 050a/11, 060a/13,

082a/14
t.+ lerini 019a/8, 073a/17
t. 001b/7, 003a/15, 004a/1, 006a/6, 006a/9, 008a/12, 009a/4, 009a/7, 009b/12, 010b/15, 011b/4, 011b/17, 012b/3, 012b/10, 013a/9, 015b/5, 015b/12, 016a/10, 017a/13, 017b/1, 017b/5, 017b/11, 018a/3, 019a/3, 019b/10, 020a/8, 020a/10, 023a/8, 024a/13, 025b/4, 025b/9, 032a/3, 032a/4, 033a/7, 034b/16, 035a/1, 035a/9, 035b/7, 037b/10, 037b/11, 037b/14, 040a/11, 040b/15, 043b/11, 043b/14, 043b/17, 044a/8, 048b/1, 048b/5, 048b/10, 049b/9, 052a/3, 056a/3, 056a/9, 058b/13, 059b/11, 060a/2, 060a/8, 061a/5, 061a/6, 061a/11, 062a/14, 062a/15, 062b/2, 062b/13, 063a/15, 065a/8, 066b/10, 069b/4, 069b/11, 069b/16, 070b/3, 070b/7, 071a/11, 071a/16, 072a/3, 072b/12, 072b/14, 073b/2, 077a/16, 077b/12, 078a/2, 078a/5, 078a/11, 078a/14, 079b/16, 080b/17, 081b/5, 082b/2, 082b/8, 083b/10, 083b/13, 084a/3, 085b/4, 085b/11, 086a/12, 086a/15, 087a/14, 091b/3, 096a/13, 097b/2, 099a/2, 100b/15, 103a/14, 105a/11, 105b/6

ṭīġ : kılıç [Far.]
t.- in 027b/16, 028a/4
t.- ini 045a/15
ṭ. 003b/15

tīmār : eskiden atlı asker sınıfına verilen beylik arazi [Far.]
t. 007a/3, 054a/4

tīr : ok [Far.]
t.+ i 040a/16
t. 022b/3, 044b/7, 047a/5, 050b/1, 059a/9, 066a/15, 075a/14, 081a/3, 083b/12, 100a/3

tīz : **1.** : tez, çabuk [Far.]
t.+ ce 005a/7, 058b/4
t. 006b/12, 012b/7, 013b/2, 023a/13, 031a/13, 049b/15, 056b/6, 059b/2, 069b/3, 076b/15, 088a/12

2. : kendisi, aslı [Ar.]
t. 049b/16

ṭoġ - : doğmak [T.]
ṭ.- dı 014b/13, 041b/15, 077a/12

ṭoġan : yırtıcı kuş, doğan [T.]
ṭ. 103a/12

toġdı - : doğmak [T.]
t. 057a/12, 106b/7

ṭoġra - : doğramak [T.]
ṭ.- dı 010b/15, 013a/9, 016a/10, 019a/3, 019a/16, 032a/3, 048b/5, 052a/3, 070b/3, 081b/5

ṭoġrı : doğru [T.]
ṭ. 046b/4, 060b/10, 066a/13

ṭokın - : dokunmak [T.]
ṭ.- dı 023a/3

ṭoksan dört : sayı [T.]
ṭ. 050b/11

ṭoḳsan yedi : sayı [T.]
ṭ. 059b/16

ṭoḳsan yedi biŋ : sayı [T.]
ṭ. 058b/10, 060a/5

ṭoḳun - : isabet etmek, rast gelmek [T.]
ṭ.- dı 022b/1, 044a/15, 081b/13
ṭ.- uben 059a/14

ṭoḳuz : sayı [T.]
ṭ. 033b/15, 035b/1, 035b/6, 038b/2, 049a/10

ṭol - : dolmak [T.]
ṭ.- ar 005b/15, 035a/14, 040a/5, 041a/15, 082b/2
ṭ.- dı 006a/9, 009a/9, 011a/15, 012a/1, 012a/2, 012a/13, 015a/9, 016b/17, 017a/13, 017a/14, 018a/5, 028a/13, 031a/6, 033a/6, 034b/16, 034b/17, 035a/12, 035b/10, 038b/9, 040a/6, 040a/15, 040b/8, 040b/12, 044a/1, 047a/15, 049a/5, 049b/6, 050a/13, 051a/6, 059b/1, 059b/6, 059b/11, 063a/1, 063a/13, 063b/16, 067a/13, 069a/5, 069a/13, 069b/9, 072b/17, 075a/6, 075a/9,

080a/6, 082b/5, 084a/11, 084a/17, 086a/3, 093b/7, 099a/1
ṭ.- dılar 031a/8
ṭ.- dırdılar 025a/3
ṭ.- durdılar 064b/10
ṭ.- durup 043b/7
ṭ.- mış 029b/16
ṭ.- u 020b/5, 023b/14, 032a/1, 060a/6, 088b/16, 089b/11, 089b/12
ṭ.- up 011b/17, 047b/11

ṭolan - : dolanmak [T.]
ṭ.- dı 010a/4, 014a/9, 019b/16, 026a/3, 077a/14, 077b/4, 078a/5, 078b/5, 080a/6
ṭ.- up 087a/11, 106b/11

ṭolandur - : dolandırmak [T.]
ṭ.- dı 053a/8

ṭoldur - : doldurmak [T.]
ṭ.- ayım 008a/15

ṭon : elbise, giyecek [T.]
ṭ.+ ın 040b/4, 080a/2, 082b/1
ṭ.+ ını 069a/16, 085b/17
ṭ.+ ların 101a/10
ṭ.+ larıŋ 101a/10
ṭ.+ un 047a/8

ṭonan - : donanmak, süslenmek, giyinip kuşanmak [T.]
ṭ.- dı 003b/2, 025b/8, 067b/16, 089a/1

ṭop : top [T.]
ṭ. 017a/14, 018a/6, 020a/11, 028a/3, 028a/11, 034b/17, 041a/8, 042a/2, 042b/10, 045a/12, 047a/14, 049b/6, 059b/1, 079a/15, 084b/2

ṭopraġ : toprak [T.]
ṭ.+ a 025a/9, 028b/9, 039b/10

ṭopraḳ : toprak [T.]
ṭ. 025a/3

ṭorlaḳ : genç ve acemi, toy [T.]
ṭ.+ ı 044a/5, 090a/3

toz : toz, duman [T.]
t.+ a 025a/9, 028b/9, 039b/10, 064b/13, 065b/4
t.+ dan 023b/6
t.+ lar 016a/5, 017a/6, 019a/5, 024b/2, 030a/4, 056b/9, 056b/14, 062a/12, 065b/5, 075a/9, 093b/7, 094a/2, 094a/4, 094a/5, 094a/7, 094b/4, 095a/3, 100b/12, 101a/2
t. 007a/17, 007b/3, 009b/7, 012a/11, 013b/14, 015b/4, 017b/14, 020b/2, 025b/13, 026a/16, 027b/4, 031a/7, 042b/16, 050a/16, 053a/6, 059b/14, 061a/1, 065b/4, 074a/7, 074b/1, 074b/6, 074b/10, 074b/13, 074b/15, 075a/2, 075a/6, 078b/4, 078b/5, 078b/15, 093b/9, 093b/14

töhmet : suç, kabahat [Ar.]
t.+ i 008a/6

tövbe : dönme, terk etme [Ar.]
t.+ ge 006b/17, 058a/9, 064b/12, 075b/8

ṭudaḳ : dudak [T.]
ṭ.+ dan 067a/7

tuġ : bayrak, sancak [T.]
t. 022a/7, 046a/12

Ṭuġrā-yı Ḫān : öz. is. [T.]
ṭ. 049b/13, 050b/6, 052a/1, 075a/17

ṭuġyān : coşma, taşma [Ar.]
ṭ. 061a/13

tuḥfe : armağan, hediye [Ar.]
t.+ lerin 036a/11

ṭulūʿ : güneşin doğması [Ar.]
ṭ. 057a/12

ṭuman : duman [T.]
ṭ. 072a/16, 072a/17

ṭūmār : dürülmüş nesne, tomar [Ar.]
ṭ. 083b/16

ṭur - : **1.** durmak, kalmak, beklemek [T.]
ṭ.- alum 058b/14, 086b/13
ṭ.- amaz 091b/15
ṭ.- dı 005a/3, 005a/14, 011a/8, 011a/16, 014b/10, 016b/1, 017a/10, 019b/2, 022a/5, 022a/15, 022b/13, 023a/11, 028b/10, 032a/2, 032b/3, 037b/10, 038a/2, 038a/15, 044b/1, 047a/2, 052b/16, 057a/4, 058a/15, 059a/8, 059b/13, 060a/8, 061b/4, 067a/10, 067b/7, 070a/10, 076b/15, 080a/15, 081b/1, 085a/13, 089b/9, 090b/7, 091b/16, 093a/5, 098b/7, 103b/2
ṭ.- dılar 011a/3, 015a/8, 016b/13, 027a/3, 033b/6, 039a/12, 049a/6, 051a/15, 099b/10
ṭ.- duġı 006b/13
ṭ.- ma 006b/10
ṭ.- maġa 030a/7
ṭ.- mayup 014a/15, 048a/11
ṭ.- maz 007a/9
ṭ.- u 021b/12, 023b/8, 089a/7, 089b/6, 093a/2, 094b/8, 095a/8
ṭ.- up 004a/4, 006a/13, 010a/10, 013b/7, 030b/3, 030b/10, 039a/12, 039b/5, 047a/8, 050b/7, 063a/5, 068a/8, 092b/8
ṭ.- ur 003a/13, 003b/9, 005b/9, 008b/14, 020a/2, 029b/14, 029b/15, 031b/10, 036b/3, 040a/11, 041a/6, 044a/12, 046b/5, 058b/1, 060b/13, 061a/9, 073b/14, 079b/4, 083a/8, 090a/10, 103b/12
ṭ.- urdı 044b/9, 080a/3
ṭ.- urıdı 018a/16
ṭ.- urken 013b/14, 024b/1, 025a/8, 055b/4, 056b/8, 060b/9, 073b/7, 105a/9
ṭ.- urlar 040a/7, 097b/12, 105a/6
ṭ.- urlarken 001a/10
ṭ.- ursın 091b/2
ṭ.- ursız 043b/13
ṭ.- ursun 006b/4
ṭ. 068a/6

2. ayağa kalkmak
ṭ.- dı 001b/6, 002b/7, 003b/13

Turābiyyān : öz. is. [Far.]
t. 022a/16

Tūrānī : öz. is. [Far.]
t. 075a/14

ṭuru : duru, temiz, berrak [T.]
ṭ. 022b/6, 022b/16, 059a/13, 059b/9, 060a/17, 060b/1, 080b/15, 081a/4

ṭuṭ - : tutmak [T.]
ṭ.- ar 052b/10, 054a/16
ṭ.- ardı 100b/14
ṭ.- dı 002b/3, 007a/15, 007b/7, 010b/7, 011a/5, 011b/15, 012a/6, 012a/7, 012a/11, 013b/7, 017b/4, 017b/14, 024a/10, 027a/5, 029a/12, 030a/4, 034a/4, 034b/11, 037b/6, 040a/6, 042a/3, 042a/6, 043a/9, 043a/9, 049b/11, 050b/5, 050b/9, 053a/7, 054a/11, 056a/13, 061a/11, 063b/16, 069b/15, 072b/16, 074b/1, 074b/15, 075a/2, 077a/12, 077b/8, 078a/3, 078a/7, 078b/11, 078b/15, 081a/4, 082b/2, 082b/16, 085a/11, 086b/7, 087a/9, 087a/11, 087b/1, 090b/4, 091a/15, 091a/17, 093b/14, 094a/5, 094a/10, 103a/3, 103a/12
ṭ.- dılar 045b/3
ṭ.- duḳ 018b/6
ṭ.- dum 027a/16
ṭ.- maz 018b/7
ṭ.- uldı 020a/12, 084a/16
ṭ.- ulmış 069a/6
ṭ.- undı 055a/15
ṭ.- up 006b/14, 014a/12, 047a/16, 054a/15, 068a/2, 082b/14, 082b/15, 089b/13

ṭutış - : heyecanlanmak, coşku duymak [T.]
ṭ.- ur 002a/2

tūtiyā : göz sürmesi, sürme [Ar.]
t. 008a/9

ṭuyur - : duyurmak [T.]
ṭ.- dı 043a/16

ṭuzcı : tuz satan, tuzcu [T.]
ṭ. 075b/7

Türābī : öz. is. [Ar.]
t.+ ler 041b/3, 047b/7, 047b/14, 050b/15, 051b/1
t.+ lere 022a/10, 059a/6, 066b/1
t.+ leri 029a/2, 029a/6

Türābisyār : öz. is. [Ar.]
t.+ ı 025a/5

Türābiyyān : öz. is. [Ar.]
t. 060b/1

Türābiyyin : öz. is. [Ar.]
t. 085b/7

türbedār : türbe bekçisi [Ar.]
t. 006b/2

türe - : birdenbire ortaya çıkmak [T.]
t.- yüp 059a/6

Türk : öz. is. [T.]
t.+ leri 102b/6
t. 075a/10

Türkistān : öz. is. [T.]
t. 045a/4

tüstere : testere [Far.]
t.+ ye 052a/7

tüvān : güç, kuvvet [Far.]
t.+ a 074b/16, 075a/7, 093b/15, 094a/5
t.+ ı 060b/5

-U-

u : ve, bağlaç [Far.]
u. 001a/1, 001a/4, 001a/16, 002a/2, 002a/9, 002b/14, 003b/1, 003b/5, 003b/6, 004a/8, 004a/16, 004b/9, 005a/7, 005a/12, 005a/16, 005b/3, 005b/11, 005b/15, 005b/16, 005b/17, 006a/2, 006a/4, 006a/9, 006a/10, 006a/12, 006a/13, 006a/17, 006b/9, 007a/15, 007b/2, 007b/5, 007b/6, 007b/15, 008a/7, 008a/11, 008b/9, 009a/3, 009b/6, 010b/1, 010b/4, 011a/12, 012b/9, 013b/16, 014a/6, 014a/16, 014b/6, 014b/11, 015a/3, 015b/10, 015b/13, 016a/1, 016a/3, 016a/6, 016a/11, 016a/12, 016a/14, 016b/7, 016b/15, 017a/15, 018a/6, 018a/10, 018a/12, 018a/13, 018b/9, 018b/10, 018b/11, 018b/12, 018b/17, 020a/5, 020b/12, 021a/1, 021b/9, 022a/4, 022a/7, 022a/17, 023a/14, 023a/15, 023a/17, 023b/10, 023b/11, 023b/13, 023b/14, 023b/15, 024b/1, 025a/2, 025a/5, 025a/6, 025a/15, 025b/9, 025b/17, 026a/6, 026a/15, 026a/17, 026b/4, 026b/7, 027a/12, 027b/5, 028a/1, 028a/7, 028a/9, 028b/14, 028b/15, 029a/14, 029a/15, 029b/15, 030a/8, 031a/5, 031a/9, 031b/16, 032a/6, 032b/8, 032b/15, 033a/6, 033a/14, 033a/15, 033b/3, 033b/9, 034a/7, 034a/12, 034a/15, 034b/12, 035a/5, 035a/11, 035a/16, 035a/17, 035b/6, 036a/5, 036a/11, 036b/6, 036b/10, 036b/12, 036b/16, 037a/9, 037a/12, 037a/13, 037b/3, 037b/17, 038a/9, 038a/12, 038b/8, 040a/5, 040a/6, 040a/7, 040a/10, 040b/6, 041a/2, 041a/9, 041a/17, 041b/7, 042b/5, 042b/7, 042b/8, 043a/1, 043a/4, 043a/11, 043b/16, 044a/7, 044b/11, 044b/16, 045a/4, 045a/6, 045b/1, 045b/13, 046b/11, 046b/12, 047a/13, 047b/11, 047b/13, 048a/4, 048a/6, 048b/14, 049a/8, 049a/11, 049a/12, 050a/13, 050b/7, 050b/12, 050b/13, 051a/1, 051a/3, 051a/5, 051a/7, 051a/11, 051a/12, 051b/16, 052a/2, 052a/9, 053a/6, 053a/17, 054a/14, 055a/9, 055a/10, 055a/15, 056a/2, 056b/2, 056b/4, 056b/11, 057a/2, 057a/7, 057a/11, 058a/2, 059a/3, 059a/16, 059b/4, 059b/8, 059b/11, 059b/12, 060a/1, 060a/6, 060a/16, 060b/4, 060b/8, 061a/6, 061b/5, 061b/6, 062a/4, 062a/6, 062a/9, 062b/17, 064a/3, 064a/11, 064a/13, 064b/5, 065a/9, 065b/2, 065b/4, 065b/12, 066a/10, 067a/2, 067a/3, 067a/8, 067a/11, 067b/8, 068a/4, 068a/15, 068b/2, 068b/4, 068b/7, 068b/13, 069a/11, 069b/2, 069b/4, 070a/5, 070a/11, 070a/12, 070b/6, 071a/4, 071a/6, 071a/17, 071b/10, 071b/11, 071b/14, 072a/1, 072a/4, 072a/14, 072b/17, 073a/1, 073a/9, 073a/12, 073a/15, 073a/16, 073b/8, 073b/10, 073b/15, 074a/2, 074a/3, 074a/10, 074b/3, 074b/5, 074b/17, 075a/4, 075a/8, 076a/8, 076a/9, 076a/13, 076a/16, 076b/12, 076b/16, 077a/8, 077a/11, 078a/7, 078a/12, 079a/7, 079b/17, 080a/6, 080b/4, 081a/7, 081a/10, 081a/12, 081a/13, 081b/1, 081b/9, 082a/11, 082a/15, 082b/11, 082b/12, 082b/16, 083a/2, 083a/15, 084a/3, 084a/8, 084a/16, 084b/2, 084b/5,

084b/7, 084b/8, 085a/8, 085a/13, 085a/14, 085a/17, 085b/2, 085b/10, 086a/1, 086a/4, 086a/7, 086a/10, 086a/15, 086a/16, 086b/8, 086b/11, 086b/12, 087a/15, 087b/6, 087b/10, 087b/11, 088a/3, 088a/6, 088a/7, 088a/11, 088a/13, 088a/15, 088b/1, 088b/2, 088b/3, 088b/4, 088b/5, 088b/16, 089a/8, 089b/2, 089b/16, 090a/2, 090a/4, 090a/13, 090b/5, 090b/6, 091a/4, 091a/6, 091a/8, 091a/13, 091b/7, 091b/14, 091b/17, 092a/6, 092a/11, 092b/2, 092b/4, 092b/9, 092b/13, 093a/1, 093a/2, 093a/6, 094a/8, 095a/8, 095b/3, 095b/10, 095b/13, 096a/1, 096a/8, 096a/14, 096b/4, 096b/8, 096b/9, 097a/16, 097b/3, 097b/4, 097b/7, 097b/8, 097b/9, 097b/16, 098a/5, 098b/5, 098b/7, 099a/1, 099a/2, 099a/3, 099a/9, 099b/1, 099b/12, 100a/2, 100b/4, 100b/8, 100b/17, 101a/5, 101a/8, 101b/3, 101b/4, 102a/4, 102a/9, 102b/8, 102b/17, 103a/1, 103a/8, 103a/11, 104a/2, 104b/4, 104b/6, 105a/7, 105b/5, 106a/4, 106b/11, 106b/14, 107a/9, 107a/12

uç : uç, kenar [T.]
u. 104a/11, 104b/10

uç - : uçmak [T.]
u.- amazdı 056a/4
u.- ar 047a/4
u.- dı 014b/17, 017b/4, 023b/9, 023b/12, 032b/5, 044a/16, 054b/4, 056a/10, 059b/2, 062b/3, 063a/8, 067a/16, 081b/7, 086b/2, 092a/4, 096a/10, 097a/3, 097b/6, 100b/6
u.- maḳda 050b/9
u.- mazdı 024a/4
u.- mazıdı 051b/8
u.- up 005b/13, 026a/4, 077b/13, 087a/16, 093a/17
u.- urdılar 045b/4, 105b/10

uçmaġ : cennet [Sogd.]
u.+ a 033b/4

ʿ**Udvān** : öz. is. [Ar.]
ʿu. 034a/2

ufuḳ : gökle yerin birleşmiş gibi göründüğü hayalî çizgi [Ar.]
u. 037a/11

uġra - : uğramak [T.]
u.- dı 010b/15, 013a/9, 016a/10, 019a/3, 019a/16, 023b/12, 032a/3, 037b/14, 048b/5, 052a/3, 070b/3, 070b/8, 071a/1, 073b/3, 081b/5, 089b/12, 093a/8
u.- duġı 037a/3
u.- duġına 036a/15
u.- sa 013a/7, 036a/8, 070b/7
u.- yup 082a/12

uġur : uğur [T.]
u.+ suz 050b/15

ʿ**uḳābī** : kartal[Ar.]
ʿu. 027a/4, 029b/6, 043b/14, 054a/10

ʿ**Uḳaylı Hindī** : öz. is. [T.]
ʿu. 059a/8

ʿ**uḳbā** : öbür dünya, ahret [Ar.]
ʿu. 103b/7

ʿ**Ukkābe** : öz. is. [Ar.]
ʿu. 067a/15

ʿ**ulā** : yücelik, şeref [Ar.]
ʿu. 094a/4

ulaşdur - : ulaştırmak [T.]
u.- up 014a/11

ulu : çok büyük, yüce [T.]
u.+ ları 019b/5
u.+ yı 048a/6
u. 008a/10, 014b/12, 016a/15, 023b/4, 023b/15, 024b/3, 037a/16, 043b/6, 049b/11, 055b/14, 059a/3, 067a/8, 067b/2, 069a/6, 069b/7, 080a/10, 080b/1, 083b/17, 085a/9, 089a/16, 090a/16, 093a/13, 094a/8, 094b/7, 096b/2, 098a/10, 098b/7, 099a/2, 099b/2, 104a/5, 104b/7, 105a/5, 105a/7

ulug : ulu, çok büyük [T.]
u. 067b/4

ulū'l-ārā : fikir sahipleri [Ar.]
u. 105b/15

ʿ**ulüv** : büyüklük, yücelik [Ar.]
ʿu. 027b/4, 059b/7, 059b/14, 093a/9, 094b/9

ʿ**ulvī** : yüce, yüksek [Ar.]
ʿu. 093b/3

um - : olmasını istemek, ümit etmek [T.]
u.- aram 046a/4, 046b/10, 058b/14, 071b/12, 089b/1, 095a/16
u.- ardum 018b/12, 021b/15
u.- arısaŋ 049b/16
u.- aruz 001a/2, 001b/16, 068a/5
u.- ılur 020b/1, 020b/18

ʿ**ummān** : engin deniz, okyanus [Ar.]
ʿu.+ ı 077b/17
ʿu. 042b/8, 042b/12

ʿ**Ummān** : öz. is. [Ar.]
ʿu.+ ı 003a/9
ʿu. 037b/12, 037b/13

ʿ**Ummānī** : öz. is. [Ar.]
ʿu.+ den 037a/13
ʿu.+ ler 035b/1
ʿu.+ nüŋ 035b/5
ʿu.+ yedür 038b/11
ʿu. 035a/16, 035b/6, 037b/1

ʿ**umūmen** : tam olarak, bütünüyle, herkesçe [Ar.]
ʿu. 031a/4

ʿ**umūmī** : herkese ait [Ar.]
ʿu. 024b/14, 056b/15

umūr : işler, görevler [Ar.]
u.+ ı 004b/13, 008a/3

unut - : unutmak [T.]
u.- durup 006b/10

ʿ**unvān** : ad, san [Ar.]
ʿu.+ ı 027b/2, 078a/9
ʿu. 104b/3

ur - : **1.** : sürmek, kapanmak [T.]
u.- dı 001b/8
u.- dılar 001a/10
u.- up 003b/1

2 - : atmak [T.]
u.- a 069a/8
u.- dı 001b/6, 005a/16, 008b/13, 012b/13, 013a/3, 017b/11, 018b/15, 020a/5, 020b/7, 025b/16, 026a/11, 026b/2, 029b/3, 029b/10, 031a/10, 037b/3, 043b/15, 049a/14, 056a/3, 056a/7, 061a/10, 066b/6, 067a/11, 069a/11, 069b/17, 070b/6, 072a/3, 078b/6, 082a/13, 085b/14, 087a/5, 087b/2, 096a/3, 098b/17, 100a/16, 100b/14, 103a/10
u.- dılar 044b/12
u.- mışdı 096b/11
u.- uban 100b/13
u.- up 004a/11, 005a/5, 005b/5, 005b/16, 006a/14, 009a/16, 010a/12, 012b/2, 012b/9, 014a/1, 014b/14, 015b/1, 017a/10, 017b/1, 017b/10, 017b/13, 018a/2, 018a/7, 019a/7, 019a/9, 022b/2, 022b/5, 023a/13, 025b/10, 028b/10, 033a/17, 034b/10, 034b/12, 034b/13, 035a/8, 037b/4, 037b/14, 042a/6, 042a/15, 043a/4, 043a/12, 044a/5, 047a/9, 047a/10, 048b/10, 049a/3, 049b/9, 050a/5, 050b/3, 052a/16, 052b/12, 056a/5, 057b/9, 059a/4, 060a/2, 060a/3, 060a/15, 060a/16, 062a/15, 063b/10, 071a/9, 071b/1, 071b/2, 076a/4, 076a/14, 080b/10, 080b/15, 083b/6, 083b/10, 084a/13, 085b/16, 086b/4, 087a/9, 089b/10, 091a/5, 091a/14, 091b/4, 091b/5, 091b/8, 091b/13, 092a/6, 096a/14, 096b/1, 096b/7, 099b/16, 101a/4, 104a/4, 106b/14
u.- ur 019b/11, 030b/8, 038b/4, 061a/8, 067b/1, 070b/11, 077b/4
u.- urdı 035a/16
u.- urlar 009a/10, 011a/15, 040a/16, 047a/3, 079b/16

3- : takmak, giymek [T.]
u.- dum 002a/10

4 - : etmek [T.]
u.- dı 004a/1

5 - : vurmak, çarpmak [T.]
u.- a 009b/3, 027a/1, 030b/17,

072a/3, 077b/11
u.- alar 085a/15, 106a/7
u.- alum 022a/14, 025b/4, 043b/11, 058b/13, 071b/5, 093a/7, 104a/13
u.- am 018b/2, 039b/8, 046b/15, 073a/16, 085b/4
u.- anlar 061a/12
u.- asın 097b/13
u.- asız 079b/11
u.- ayum 010b/13
u.- dı 015a/3, 015b/13, 030a/2, 032b/8, 034a/3, 037b/9, 037b/11, 040b/17, 042a/16, 042b/3, 042b/4, 044b/6, 051a/8, 051b/9, 052b/10, 052b/14, 052b/17, 063a/15, 064b/6, 067a/15, 067b/15, 071a/5, 071a/14, 076a/7, 076a/13, 076a/14, 076b/2, 076b/11, 076b/13, 077a/1, 077a/2, 077a/7, 077a/8, 077b/12, 078a/5, 078b/2, 078b/9, 078b/14, 079a/12, 086a/15, 087a/15, 087b/10, 090b/2, 091b/6, 091b/9, 096a/8, 096b/8, 097b/16, 099a/10, 100a/6, 100b/8 u.- dılar 006a/2, 009b/16, 016a/14, 023b/15, 024a/7, 027a/10, 033a/7, 034a/7, 035b/3, 049a/1, 049a/6, 051a/15, 052a/9, 053a/5, 060a/6, 081a/7, 084a/3, 086a/11, 086b/5, 095b/17, 101a/9
u.- du 103b/2
u.- durup 049a/15, 050b/5
u.- maḳdur 012a/8
u.- u 033b/10, 090b/3
u.- uban 105b/12
u.- uŋ 039a/4, 062b/12, 097a/13
u.- up 004a/9, 005a/14, 007a/5, 009a/14, 012a/10, 015a/2, 015a/13, 017a/15, 020a/6, 020a/8, 022b/3, 022b/7, 022b/18, 024a/9, 024a/13, 026a/4, 026b/9, 027a/12, 030b/3, 030b/10, 030b/12, 031a/12, 032b/3, 033b/14, 033b/17, 034b/11, 034b/14, 035b/7, 037b/16, 040a/11, 042b/11, 043a/7, 043a/9, 044a/10, 044a/14, 050a/7, 050b/1, 052b/6, 054a/12, 060a/6, 069b/5, 069b/6, 069a/15, 070a/14, 073b/4, 076b/7, 076b/9, 077a/16, 077b/8, 077b/9, 078a/9, 089b/11, 091a/17, 092b/8
u.- ur 011a/16, 013b/9, 026a/5, 026b/11, 032b/2, 041a/1, 041a/6, 044a/8, 052b/6, 054a/14, 056a/2, 061b/1, 076a/9, 076b/15, 077a/15, 077a/16, 077b/1, 077b/2, 083b/2, 100b/5
u.- urdı 009a/13, 028a/16, 044a/8, 069b/1, 080a/3, 082a/16, 082b/4, 085b/17
u.- urdılar 049a/11
u.- urıdı 018a/16
u.- urken 031a/10
u.- urlar 020a/10, 040b/10, 043a/17, 047a/13, 062a/15, 078a/2, 078a/14, 078a/15, 079a/6, 079b/16, 083a/15, 083b/13, 083b/14, 084a/5, 084a/10, 084a/13, 097b/2, 097b/14
u.- ursam 041a/2
u. 002a/8, 054b/10, 106a/6

6 - : nişan alarak atmak, isabet ettirmek [T.]
u.- up 007a/2, 035b/1, 047a/5

7- : söylemek [T.]
u.- dı 010b/2, 097a/3

8 - : uçmak [T.]
u.- up 013a/7

9 - : sürmek [T.]
u.- dılar 024b/8
u.- up 014a/14, 021a/5, 024b/17, 025b/2, 030b/6, 039b/10

10 - : açmak [T.]
u.- dı 029b/6

11 - : yerleştirmek, koymak [T.]
u.- ılu 036b/1, 036b/11

12 - : bildirmek, ifade etmek [T.]
u.- u 089b/5

uru : ayakta durma [T.]
u. 067a/10

ʿ**urūc** : yükselme, yukarı çıkma [Ar.]
ʿu. 007a/12, 020b/2, 070a/15

ʿ**uryān** : çıplak [Ar.]
ʿu. 019a/8, 050a/11, 060a/13, 077a/7, 077b/17

uş - : uçmak [T.]
u.- ar 004a/5
u.- dı 041a/9

uş : **1.** : işte [T.]
u. 023b/7, 025a/14

2. : bu, şu, işbu [T.]
u. 030a/3, 038b/2, 050b/15, 053b/2, 072b/4, 084b/9, 087a/6, 090a/2, 095a/12, 095b/1, 098b/14

uşaḳ : küçük, ufak [T.]
u. 048b/12

uş-da : işte [T.]
u. 004b/4, 010b/9, 019a/9, 020b/8, 023a/5, 023b/1, 029a/8, 029b/4, 031a/10, 032b/2, 038b/12, 050a/14, 060a/4, 066a/17, 088a/10, 107a/6

ʿ**uşşāḳ** : aşıklar [Ar.]
ʿu.+ a 107a/1

utan - : utanmak [T.]
u.- dı 103a/4
u. 103a/5

ʿ**Uṭārid** : Merkür gezegeni [Ar.]
ʿ. 020a/16, 092b/10

uy - : uymak [T.]
u.- ar 006a/6, 071b/16
u.- duŋ 006a/17

uyan - : uyanmak [T.]
u.- dı 016b/12, 040b/1, 041b/14, 055b/7, 057b/14, 058b/5, 060b/11, 080a/1, 086a/5
u.- ıḳ 097a/2
u.- uḳ 008b/5, 022a/9
u.- up 004a/15, 024a/12, 085a/13
u.- ur 004a/11, 011a/16, 029b/8
u. 053b/3

uyku : uyku [T.]
u.+ da 095b/14, 098b/9, 100a/14
u.+ dan 004a/11, 033a/7, 085b/15
u.+ şından 016b/12, 029b/8
u.+ sından 024a/12, 080a/1

uyu - : uyumak [T.]
u.- dı 016b/9
u.- dılar 041a/13
u.- r 100a/16
u.- rdı 098b/9, 098b/11

uzaḳ : yakın olmayan, ırak [T.]
u. 058a/15

uzan - : uzanmak [T.]
u.- ur 067a/7

uzat - : uzatmak, vermek [T.]
u.- dı 004a/1, 020a/2
u.- up 034a/9
u. 003b/17

ʿ**uẓmā** : çok büyük, çok iri [Ar.]
ʿu. 094a/15

uzun : uzun, boylu [T.]
u. 026b/2, 029a/14

uzunluġ : uzunluk [T.]
u.+ ı 030a/12

ʿ**Uzzā** : İslamlık öncesi Arapların, Kâbe'de bulundurdukları putlardan birinin adı [Ar.]
ʿu. 071b/12

-Ü-

ü : ve, bağlaç [Far.]
ü. 001a/4, 001a/17, 001b/7, 002a/10, 002b/5, 005a/16, 008a/11, 008b/1, 010b/9, 010b/12, 012a/1, 012b/17, 013b/6, 014a/12, 014b/6, 014b/9, 015a/16, 016a/8, 016a/9, 018a/1, 019a/13, 022b/16, 023a/15, 023b/13, 025a/8, 025b/14, 030b/7, 034a/5, 040a/9, 043a/2, 044b/5, 045a/2, 045a/13, 045b/2, 046b/3, 046b/5, 047a/11, 047a/12, 048b/6, 049a/5, 050a/8, 051a/4, 051b/9, 055a/5, 055a/8, 057b/5, 057b/9, 058a/5, 058b/10, 061a/8, 061b/9, 061b/10, 061b/16, 061b/17, 062a/8, 062a/15, 064a/14, 064a/16, 064b/16, 065a/6, 065b/7, 066a/7, 066a/14, 067a/1, 067a/16, 070a/10, 070b/7, 071a/10, 071b/12, 072b/15, 075a/10, 076b/14, 078a/12, 082a/6, 083a/7, 084b/5, 085b/4, 086a/10, 086b/4, 086b/6, 086b/7, 089a/1, 089a/7, 090a/6, 091b/17, 092a/12, 092b/7,

092b/15, 092b/18, 095a/5, 095a/6, 095a/8, 097a/7, 097a/9, 097a/15, 098a/13, 099a/3, 099a/15, 101b/6, 102a/10, 102b/17, 103b/4, 103b/13, 104a/2, 104b/8, 104b/10, 104b/12, 105a/1, 105a/3, 105b/10, 106a/13

üç : sayı [T.]
ü.+ er 020b/13
ü.+ i 069b/2, 069b/6
ü. 007a/9, 009b/9, 012a/1, 012a/6, 012b/5, 013a/2, 018a/14, 020a/10, 021a/12, 021b/8, 022b/4, 023a/3, 025a/7, 026b/6, 026b/11, 029a/9, 029b/8, 033b/2, 037a/5, 044a/11, 047b/3, 049a/16, 052a/8, 052a/14, 053b/12, 055a/14, 057b/3, 057b/5, 059b/11, 060a/3, 065a/1, 066a/2, 077b/7, 082b/6, 089a/10, 090a/6, 092a/1, 093a/5, 095a/1, 097b/2, 099a/15, 099b/11, 100a/4, 102a/7, 102b/1, 103b/3, 103b/15, 104b/15, 105a/13, 106a/7

üç biŋ : sayı [T.]
ü. 007b/1, 007b/4, 009b/11, 023a/10, 023b/17, 046a/10, 062a/16, 063b/14, 065a/14, 066a/9, 094b/12

üç biŋ yedi yüz ṭoḳsan üç : sayı [T.]
ü. 098a/10

üç yüz : sayı [T.]
ü. 035b/8, 081b/17, 093a/10

ümmet : bir peygambere inanıp onun yolunu seçen insanların tümü [Ar.]
ü.+ i 072a/7, 107a/5

ümmiye : anneye ait, anne ile ilgili [Ar.]
ü. 064b/3

Ümmiyye : öz. is. [Ar.]
ü. 101b/15

ün : ses, seda [T.]
ü. 033a/5, 033b/13, 042a/15, 045a/11, 070b/2

ürk - : ürkmek, korkmak [T.]
ü.- di 100b/2
ü.- ünüp 040a/17
ü.- üp 006a/2, 009a/11, 047a/6, 069a/12, 082b/3

ürküt - : ürkütmek, korkutmak [T.]
ü.- üp 086a/2

ʿ**üryān** : çıplak [Ar.]
ʿ. 082a/14

üst : **1.** : üst taraf [T.]
ü.+ ine 053a/8, 102b/3, 102b/12
ü.+ üne 098a/4, 098a/6, 101a/7

2. : en yüksekte bulunan konum [T.]
ü.+ ine 058a/2, 066a/13

üstād : üstat [Far.]
ü. 040a/10, 052b/9, 052b/10, 065b/16

üstüvār : sağlam, kuvvetli [Far.]
ü. 006b/16, 082b/15

üstüveç : bir tür zehir [Far.]
ü. 029b/15

üz - : üzmek [T.]
ü.- diler 020a/11, 084b/1

üzere : üstte, üstünde [T.]
ü. 001a/16

üzerinde : üstünde [T.]
ü. 036b/5, 041b/2, 057a/17, 058a/2, 060a/10

üzerine : üstüne [T.]
ü. 004b/12, 008b/5, 017b/10, 038b/6, 049b/10, 053b/11, 070b/10

üzre : üzeri, üzerine [T.]
ü. 003a/13, 004a/2, 004a/6, 004a/15, 005b/13, 005b/15, 007a/11, 007a/14, 009a/2, 009b/5, 010b/8, 011a/1, 012b/12, 013a/4, 015a/12, 015b/2, 016b/9, 017a/16, 019a/7, 022a/9, 022b/1, 022b/13, 023b/10, 025a/2, 027a/2, 029a/15, 033b/12, 034a/15, 035a/17, 036b/1, 036b/11, 036b/14, 038a/5, 038b/10, 039b/14, 040a/11, 041a/9, 044a/6, 044a/16, 044b/9, 045a/6, 045b/2, 048b/15, 050b/3,

054a/12, 054b/5, 058a/1, 058b/8, 062a/2, 062b/4, 065a/1, 067a/17, 069a/4, 073b/7, 076b/16, 077a/3, 079b/3, 081a/2, 081b/14, 083b/7, 083b/15, 084a/8, 085a/11, 086a/15, 087a/5, 094b/10, 097b/5, 098b/9, 098b/12, 099b/4, 100b/7, 103a/10, 104b/10, 105a/15, 105b/3, 105b/13, 106b/7

-V-

vācib : yapılması gerekli olan [Ar.]
v. 064b/2, 102a/5

vaʿde : söz verme [Ar.]
v. 103b/11

vādī : vadi [Ar.]
v.+ ler 011a/15, 035a/12, 051a/6
v.+ ye 041a/12

vāfir : fazla, çok [Ar.]
v. 001a/12, 001b/6, 001b/12

vāḥid : tek [Ar.]
v. 025a/6, 034b/15, 042b/6

vāḳıf : bir işi gereği gibi bilen, öğrenmiş olan [T.]
v.+ ı 068a/16

vaḳit : süre, zaman [Ar.]
v. 039b/1, 052a/15

vaḳt : vakit, zaman [Ar.]
v.+ da 053a/12
v.+ i 002b/16, 026a/13, 055a/9, 058b/3, 077b/15, 083b/3, 096b/1
v.+ in 001a/6, 003b/13, 004a/4, 006b/6, 006b/7, 006b/14, 006b/17, 008b/7, 008b/8, 012a/9, 012a/11, 013b/3, 014a/6, 017b/14, 019a/4, 019b/11, 020b/2, 020b/3, 020b/9, 021a/13, 021a/16, 021b/6, 022b/9, 023a/10, 023a/16, 023b/2, 024a/6, 025a/11, 025b/13, 025b/16, 026b/1, 026b/7, 026b/8, 026b/16, 027a/4, 028b/3, 030a/4, 030b/3, 030b/6, 030b/8, 031a/16, 032b/3, 032b/17, 034a/3, 034b/3, 034b/9, 034b/11, 037b/4, 038a/2, 041a/12, 041a/13, 041a/14, 041b/9, 041b/13, 042a/10, 042a/15, 042b/17, 045b/4, 047a/7, 050a/7, 050b/9, 050b/10, 051a/14, 053a/5, 053b/5, 054a/6, 054b/9, 054b/10, 054b/16, 055b/8, 056a/6, 061a/8, 061b/4, 062b/6, 062b/12, 063a/9, 064a/6, 068a/16, 072a/11, 072a/15, 072b/13, 073a/5, 076a/5, 077b/2, 077b/4, 077b/7, 077b/12, 077b/13, 077b/14, 078b/11, 078b/16, 081a/4, 081b/15, 083a/2, 083a/8, 083a/13, 083b/5, 084a/2, 084a/5, 084a/12, 087a/7, 087a/16, 087a/17, 087b/4, 087b/9, 087b/12, 090a/1, 091a/4, 091b/17, 092a/11, 093a/9, 093b/3, 094b/13, 094b/15, 095b/14, 096b/11, 097a/1, 097b/6, 099a/5, 099b/12, 100a/7, 102b/13, 104a/17, 105a/13, 106a/7, 106b/11
v.+ ine 048a/12

vākur : ağırbaşlı, ciddi [Ar.]
v. 070a/8

Vaḳvāḳ : öz. is. [Ar.]
v.+ ı 104a/4
v. 101b/7

vālī : il yönetiminin başı [Ar.]
v.+ si 037a/1
v.+ sinden 034b/4

vālide : anne [Ar.]
v.+ si 006b/2
v. 040a/1

var - : varmak [T.]
v.- a 059a/7
v.- alar 089b/2
v.- alum 014a/1, 035a/5, 043b/10, 045a/10, 045b/16, 046a/17, 058b/15, 063a/4, 065b/6, 071b/5, 079b/10, 082a/4, 093a/7, 104b/13, 104b/16
v.- am 039b/8, 041b/10, 085b/4
v.- asız 060a/4, 079b/11
v.- asun 003a/13, 051b/5
v.- ayım 026b/14, 002b/4, 008a/7, 089a/14, 089b/1
v.- dı 004b/7, 014b/17, 016a/15, 018b/1, 056a/16, 058a/15, 067a/11, 068a/11, 068b/7, 085b/6, 085b/9, 089b/4, 089b/8, 095b/17, 100a/13, 102a/17
v.- dılar 009b/16, 011a/3, 015a/14, 016a/14, 024a/7, 032a/16, 034a/7, 052a/9, 060a/10, 063b/11, 069a/3, 101a/8

v.- dum 022a/10, 027a/16, 043b/4, 055a/14, 056b/6
v.- durur 029a/3
v.- ınca 008b/15, 010a/17, 017b/4, 037a/3, 037b/11, 081a/1, 103a/8
v.- maġa 048a/9, 051b/8
v.- maḳ 072b/10, 078a/8, 085b/6, 089a/9
v.- mam 006b/7
v.- masaḳ 104b/17
v.- masam 003a/12
v.- maz 033b/1
v.- mışdı 062a/3, 093a/9
v.- sam 073a/10, 096b/4
v.- sun 034b/1, 048a/11
v.- u 021b/15, 022a/6, 022b/1, 022b/3, 023a/6, 060a/14, 068a/1, 076a/12, 080b/11, 081a/2, 089a/3, 090a/13, 090b/1, 092b/6, 093a/1, 095a/7, 098b/8, 099a/13
v.- uŋ 007b/12, 021a/14, 033a/12, 089b/2, 091b/10, 099b/13, 101b/6
v.- up 001a/7, 006b/2, 010a/3, 012a/7, 013b/5, 014a/9, 017b/4, 017b/15, 020b/13, 021b/5, 025b/9, 030a/6, 030a/16, 043b/5, 045b/12, 048a/5, 068a/8, 074a/8, 089a/4, 093b/8, 098b/6, 098b/8, 101b/6, 105b/9
v.- ur 003b/9
v.- uram 038b/12, 057b/16
v.- urdum 096b/4
v. 004b/6, 011a/10, 013a/15, 015b/9, 027a/15, 085b/5, 085b/8, 089a/8, 091b/2, 093a/12, 095b/8

var : mevcut olma [T.]
v.+ dı 024b/16, 040a/5, 068b/1, 099b/1, 105b/10
v.+ dur 057b/11, 089a/16, 092a/13, 093a/15, 095a/3, 102a/11, 106b/3
v.+ ı 091a/14
v.+ ıdı 001b/3, 005b/2, 013b/15, 014a/16, 017a/5, 023b/17, 032b/4, 036b/8, 040a/10, 046a/6, 047b/6, 051b/7, 054b/13, 055b/14, 055b/15, 061a/4, 064b/7, 065a/13, 069b/7, 071a/11, 071b/6, 081b/4, 093a/9, 094b/12, 095a/1, 096b/2, 099a/11, 104a/5
v.+ ımış 058a/13, 092a/14
v.+ sa 003b/1
v.+ ısa 053b/3, 091b/14
v. 001a/15, 003a/3, 003a/5, 005b/6, 006a/15, 008a/16, 008b/2, 009b/11, 013b/6, 014a/2, 016b/6, 020b/11, 020b/12, 022a/1, 026a/10, 027a/15, 029a/5, 030a/8, 030a/12, 033b/1, 034b/17, 035a/15, 035b/7, 036b/4, 036b/14, 037a/9, 038a/12, 038b/8, 039b/11, 040a/8, 040a/9, 040a/17, 040b/7, 047a/6, 048a/8, 050a/17, 052b/11, 054a/10, 055a/4, 055a/11, 055b/15, 055b/16, 058b/4, 059a/3, 059a/5, 059b/16, 061b/9, 061b/10, 061b/15, 066a/4, 066b/11, 068a/14, 068b/7, 068b/10, 068b/11, 068b/12, 074a/4, 074b/2, 074b/7, 077b/10, 079b/7, 080a/10, 082a/13, 084b/6, 085a/3, 085b/6, 085b/7, 086a/8, 086b/12, 088a/15, 088b/5, 088b/14, 089a/9, 089b/5, 090b/17, 091b/5, 092a/1, 092b/13, 093a/4, 093b/9, 095a/3, 095a/11, 095b/3, 096a/12, 096a/14, 097a/15, 098a/17, 098b/2, 100a/15, 100a/16, 100b/2, 100b/3, 100b/16, 101a/7, 101b/5, 101b/16, 102b/6, 102b/8, 102b/12, 102b/13, 103b/12, 104a/13, 104b/6, 105a/1, 105a/4, 106a/14, 106a/15, 106b/1, 106b/3

vār : gibi [Far.]
v.+ ı 012b/13, 033b/17

varmaġ : varmak [T.]
v.+ ı 045a/6

varsa : ihtimal ki, olsa olsa [T.]
v. 012b/17, 048a/10

vaṣf : nitelik [Ar.]
v. 073b/9

vāṣıl : ulaşan, kavuşan [Ar.]
v. 057a/10, 071b/9, 092b/15

vāṣılīn : Allah'a kavuşanlar [Ar.]
v. 074b/6

vaṣl : ulaşma, erişme [Ar.]
v.+ a 106b/4
v. 006b/1, 056b/13, 062a/7

vāveylā : çığlık, feryat [Ar.]
v. 040b/6, 047b/1, 078b/11

vāy : ünlem [T.]
v. 024a/17, 059b/4, 070a/5, 099a/4

vāy u vāy : Acı ve üzüntü bildirir. [T.]
v. 016a/9, 024a/10

vażʿ : koyma, basma [Ar.]
v. 040b/5, 075b/4

vazgeç - : vazgeçmek, feragat etmek [Far.]
v.- üp 054b/12

ve : bağlaç [T.]
v. 030b/1, 061b/3, 092b/9, 096a/10, 098b/5, 107a/7

vecd : coşkunluk [Ar.]
v. 099a/15

vech : neden, sebep [Ar.]
v. 089a/3, 107a/2

vedāʿ : ayrılış, ayrılık [Ar.]
v. 002b/9, 003a/16, 010b/5, 013a/16, 021b/1, 021b/7, 030a/16, 051b/10, 070a/12

vefāt : vefat, ölüm [Ar.]
v.+ ını 013a/13

vehed : uçurum [Ar.]
v. 006b/17

vehm : şüphe, tereddüt [Ar.]
v. 037b/3

vekīl : bir başkasının adına ve yerine iş gören kimse [Ar.]
v.+ ümdür 025b/5

velākin : fakat, ancak, şöyle ki [Ar.]
v. 001b/2, 021a/15, 078a/8

velī : uyruk sahibi kimse, emir [Ar.]
v. 019b/4, 046a/6, 062b/15, 066a/15, 068a/11, 094a/1, 098a/11

velvele : gürültü patırtı, bağrışma [Ar.]
v. 070a/1

ver - : vermek [T.]
v.- ip 019b/15

verā : **1.** : arka, geri [Ar.]
v.+ sında 106b/1
v.+ ya 041a/11, 042a/17, 042b/10, 079b/17
v. 070a/6

2. : âlem [Ar.]
v.+ da 106b/3

Vernā : öz. is. [T.]
v. 077a/1

verṭa : çukur yer, uçurum [Ar.]
v.+ ya 056b/12

-veş : gibi [Far.]
v. 006a/6, 008b/3, 013b/13, 017a/14, 017b/1, 025a/9, 026a/4, 027a/4, 029b/6,
030b/15, 031a/1, 034b/17, 040b/3, 043b/3, 043b/14, 054a/10, 061a/12, 067a/6, 067a/7,
067a/15, 087a/14, 092a/1

veyā : ya da [Ar.-Far.]
v. 061a/14, 061a/16

vezīr : vezir [Ar.]
v.+ i 002a/14, 055a/12, 060b/11, 060b/12, 062b/13, 063b/7, 095a/15, 104a/14
v.+ ler 054b/9, 055a/11, 058a/3, 104a/2
v.+ lerine 101b/5
v. 002b/2, 003a/6, 004b/13, 014a/1, 015a/4, 036a/6, 039a/8, 040a/9, 053b/14, 104a/5, 104a/15

vicdān : Bir şeyin içine gömülme, dalma [Ar.]
v.+ ı 025b/8

vifāḳ : aynı düşüncede, aynı fikirde olma, düşünce birliği [Ar.]
v. 054a/5, 100a/11

vilāyet : il [Ar.]
v.+ ler 036a/14
v.+ lerin 095b/3
v. 006a/6, 006b/13, 012b/3, 040b/15, 102b/17

vir - : vermek [T.]
v.- di 003a/1, 003b/16, 004b/8, 005b/7, 005b/12, 006a/15, 008b/14, 009a/10, 012a/2, 014a/14, 015a/4, 019a/1, 020a/1, 020a/2, 021a/14, 022b/1, 022b/14, 022b/15, 023a/1, 023b/3, 023b/8, 024b/16, 026a/3, 026b/10, 028a/1, 029a/15, 029b/1, 030b/3, 030b/9, 030b/10, 031b/11, 033b/12, 034a/9, 034b/4, 035a/6, 036a/11, 036b/3, 037a/10, 037b/7, 038a/1, 038a/3, 040a/13, 040b/10, 041a/5, 041a/6, 041b/8, 042a/5, 043a/8, 044a/14, 044b/7, 045a/9, 046b/8, 052b/5, 054a/2, 054b/1, 055b/13, 058b/9, 059a/12, 062b/2, 064a/10, 064b/14, 065a/12, 066b/5, 068a/3, 068a/4, 068a/13, 068b/16, 070b/12, 071a/13, 071a/14, 071b/4, 076a/14, 077a/11, 080b/2, 086b/2, 086b/7, 086b/11, 087a/13, 087a/15, 088b/2, 089b/7, 093a/15, 095a/14, 095a/15, 095b/10, 095b/15, 096a/1, 096a/8, 098b/10, 099a/11, 100a/12, 100a/15, 101b/13, 102a/9, 102a/10, 102b/1, 103a/3, 103a/7, 103a/17, 103b/2, 105a/12, 105b/3
v.- digi 097a/1
v.- diler 013b/9, 015a/16, 024a/5, 030a/1, 051b/13, 090b/5, 092b/12
v.- dügine 008a/1
v.- dügüŋ 023b/7
v.- düm 008a/3, 010b/9, 037b/12, 057a/6, 093a/12, 095b/5, 102b/13, 107a/1
v.- düŋ 006a/17, 021b/14, 107a/2
v.- e 037b/1, 039a/6, 046a/4, 089b/1, 089b/2, 107a/5
v.- elüm 006b/9
v.- em 002b/3, 012b/3, 048a/5, 053a/13, 065b/15, 085b/10
v.- emeyüz 034b/6
v.- en 001a/14
v.- esin 064b/17, 075b/14, 095b/4
v.- eydüŋ 002b/11
v.- eyim 002a/16, 004b/16, 010a/17, 019b/15, 056b/5
v.- ipdi 008b/12
v.- me 006b/12, 011a/7, 106a/6
v.- medi 065a/17, 092a/16, 106b/5
v.- mek 006b/9, 055a/7
v.- meŋ 097a/13
v.- mez 012b/2
v.- mezdi 011b/10
v.- mişidi 073b/6
v.- sün 013b/2, 048a/10
v.- ü 091a/9
v.- üŋ 012b/2, 014b/3, 021a/11, 044b/13, 065a/16, 098a/9, 103b/8
v.- üp 005a/8, 012b/15, 023b/6, 029a/10, 034b/3, 043a/16, 050a/3, 053b/12, 053b/13, 054b/3, 061b/15, 069b/11, 076b/9, 092a/4, 096b/13, 103a/13
v.- ür 002b/15, 003a/10
v.- ürdi 007a/3, 079b/13, 087b/7
v.- ürem 092a/17, 103b/12
v.- ürler 104a/17
v.- ürse 086b/13
v. 006b/1, 010a/15, 016b/5, 031b/11, 059b/13, 075b/13, 079b/10, 107a/10

vişāl : ulaşma, varma [Ar.]
v. 071b/13, 072b/8, 073b/1

vuṣūl : erişme, yetişme [Ar.]
v.+ ında 036a/6, 075b/12
v. 016b/14, 021b/3, 033a/14, 052a/15, 068b/7, 093a/2

vużū : abdest alma [Ar.]
v. 098b/6

vü : ve, bağlaç[Far.]
v. 001a/4, 001b/11, 001b/16, 002a/15, 002b/9, 004a/2, 006b/3, 013b/2, 013b/4, 019b/10, 021a/4, 025a/10, 033a/5, 038b/10, 040a/16, 040a/17, 040b/8, 045a/11, 046a/3, 057b/12, 060b/13, 061b/12, 063a/10, 063a/13, 063b/7, 063b/17, 065a/15, 070b/2, 074a/11, 075a/8, 075a/17, 075b/1, 077b/1, 078b/7, 084a/7, 084a/16, 086b/9, 089a/1, 098a/17, 105a/17, 107a/7, 107a/15

vücūd : vücut [Ar.]
v.+ a 017a/7, 064b/1
v.+ ı 005a/16, 013a/14, 019b/9,

020a/4, 026a/6, 043a/11, 052a/5, 054b/16, 071a/15, 077b/9, 085a/14, 091b/7, 102a/14, 104a/7, 106b/14
v.+ ımuz 101b/9
v.+ ın 027b/14
v.+ uŋ 002a/5, 005b/10, 020b/18
v. 071b/14

vüzerā : vezirler [Ar.]
v.+ lar 003b/4
v.+ sı 056b/1

-Y-

yā : ünlem, seslenme sözü, ey, hey! [Ar.]
y. 001a/2, 001b/16, 004a/12, 004b/6, 006a/8, 006a/14, 006b/17, 007a/7, 007b/5, 007b/15, 007b/16, 008b/15, 009b/15, 011a/13, 011b/6, 013a/8, 014a/1, 015a/10, 015b/3, 016b/17, 017a/7, 017b/13, 018b/13, 019a/15, 020a/12, 023a/8, 030a/14, 031a/1, 032a/14, 032b/1, 032b/11, 035a/11, 036a/8, 036b/5, 036b/6, 036b/17, 037a/5, 037b/10, 038a/2, 039a/9, 039b/11, 040a/16, 041b/2, 044a/13, 044b/3, 046a/2, 047a/15, 047a/17, 047b/13, 047b/16, 048b/10, 049b/6, 050a/11, 050a/15, 052a/12, 055a/7, 057a/1, 058a/9, 058b/2, 059b/13, 064b/12, 065b/2, 066a/8, 066b/1, 066b/3, 066b/10, 067a/14, 067b/9, 067b/10, 068a/7, 068a/15, 069a/9, 069a/11, 069b/14, 070b/4, 070b/9, 072a/10, 072b/15, 075a/2, 075b/8, 081a/7085a/4, 086b/8, 086b/14, 088a/5, 089a/9, 089b/7, 093a/17, 093b/3, 094a/11, 094a/13, 094b/10, 095a/16, 096a/2, 096a/11, 096b/3, 097a/12, 099b/3, 100b/1, 100b/2, 101a/6, 101b/4, 102b/6, 103a/2, 104a/10, 105a/11, 105b/2, 105b/5, 106a/6, 106a/13, 107a/10, 107a/14

-yāb : bulan, bulunan [Far.]
y. 026a/6, 041a/13

yaban : kimsenin yaşamadığı ıssız yer [T.]
y.+ a 034b/11, 038b/4

yād : hasım, düşman [T.]
y. 005b/17, 011b/7, 024a/14, 033a/9, 041a/16, 070a/4, 080a/9, 082b/9, 086a/12, 099a/10, 100b/9

yād : hatırlama, anma [Far.]
y. 107a/4

yādigār : bir kimseyi, bir olayı hatırlatan nesne veya kişi [Far.]
y.+ ı 005b/6, 005b/11, 061b/14
y.+ ım 107a/5
y.+ um 023b/7, 033b/10, 057b/2
y. 035b/5, 082a/4, 092a/2, 093a/12, 107a/6

yaġ - : yağmak [T.]
y.- ardı 028a/15
y.- dı 055a/15
y.- up 084b/3

yaġmā : çapul, talan [Far.]
y. 034a/13, 045b/9

yāḫūd : veya, ya da [Far.]
y. 003b/11

yaḳ - : yakmak [T.]
y.- alum 008a/12
y.- ar 105b/7
y.- aram 024b/6
y.- aruz 008a/8
y.- ayum 016b/2
y.- dı 014a/6, 017a/3, 029a/11, 032a/12
y.- dılar 066a/11, 081a/9, 090b/5
y.- maḳ 057b/10
y.- up 068a/3, 086b/2, 105b/7

yaḳa : bir giyeceğin boynu çevreleyen bölümü [T.]
y.+ sın 040b/4, 080a/2, 081b/16
y.+ sından 027a/5, 031a/12, 032b/5, 085a/11
y. 069a/16

yaḳdı [T.]
y. 006a/15

yaḳın : uzak olmayan, yakın [T.]
y.+ da 027b/3, 028b/7, 040a/2
y. 002a/11, 014b/1, 019b/4,

029b/3, 033b/6, 036a/9, 037a/6, 037a/8, 038a/13, 039a/17, 040a/4, 045a/15, 045b/15, 046a/5, 053a/16, 059a/11, 060b/11, 062b/5, 065a/7, 068b/11, 069b/17, 074a/8, 074b/1, 076a/10

yāḳışıḳlu : yakışıklı [T.]
y. 037b/5

yaḳīn : uzak olmayan, yakın [T.]
y.+ en 101a/14
y. 057b/14, 075a/16

Yaʿkūb : öz. is. [Ar.]
y.+ uŋ 068b/2
y. 007b/4

yalaŋuz : yalnız [T.]
y. 011b/2, 012b/9, 027a/17, 054a/6, 066b/1, 085a/2, 089a/12, 093b/13, 101a/12

yalın : çıplak [T.]
y. 016a/6, 018a/5, 049b/8, 100b/1, 105a/14

yal u bal : boy bos, endam [T.]
y. 037b/5

yalvar - : yalvarmak [T.]
y.- u 022a/5, 094b/11
y.- up 030a/14, 050a/15, 068a/10

yaman : kötü, fena [T.]
y. 016b/4, 018b/6, 031a/11, 045b/6, 050b/4, 050b/10, 054b/2, 085a/8, 085a/13, 100b/5, 100b/9, 100b/12, 101a/1

yan : taraf, yön [T.]
y.+ a 004a/16, 007b/14, 010b/10, 011a/5, 014b/14, 015b/6, 020a/7, 022b/2, 022b/10, 024b/5, 027a/11, 034a/4, 034b/13, 037b/9, 042b/3, 056a/8, 060a/11, 065a/12, 076b/4, 077a/5, 079a/8, 080b/10, 083a/1, 091a/16, 093a/2
y.+ adan 098b/6
y.+ durdı 105b/7
y.+ ı 025b/13, 027a/7, 061a/12, 078a/6
y.+ ıma 098a/12, 101b/6
y.+ ına 002a/16, 004b/3, 005a/4, 006b/2, 011a/6, 014a/1, 022b/17, 032a/7, 032b/14, 032b/16, 034a/4, 038a/14, 041b/14, 077a/10, 078a/8
y.+ ıŋa 013b/17
y.+ ında 039a/10, 051a/13, 058a/16, 065a/13
y.+ larına 039a/11, 051b/8
y.+ larından 051b/9
y.+ uma 005a/7, 013b/17
y.+ uŋa 043b/6
y.+ up 063a/3

yaŋ : taraf, yön [T.]
y.+ a 003a/11, 010b/16, 021b/9, 029b/7, 030a/1, 030a/4, 032a/11, 043b/3, 045a/5, 053b/6, 054b/4, 067a/16, 088b/11, 091a/10, 097a/5
y.+ adan 058b/12, 065a/11, 080a/12, 100a/11, 104a/1, 106a/12
y.+ ına 098b/14

yan - : yanmak, tutuşmak [T.]
y.- ar 067a/6, 069a/5, 103a/1
y.- dı 014b/5
y.- dılar 003a/17
y.- durdı 014a/6
y.- ısar 029a/8

yaŋa : yine, gene [T.]
y.+ dan 008a/1
y. 023b/9

yaŋıl - : yanılmak [T.]
y.- dum 011b/10

yaʿnī : sözün kısası, doğrusu [Ar.]
y. 001a/5, 001a/7, 014a/3, 017a/8, 060a/15, 062a/13, 067b/3, 069b/2, 074a/9, 075a/12, 079b/15, 093a/9

yap - : yapmak [T.]
y.- an 094b/14

yār : arkadaş, dost, sevgili [Far.]
y.+ a 104a/6
y.+ i 007a/4
y.+ in 055b/13
y.+ inden 007b/1, 023b/13, 052a/6
y. 005b/5, 005b/16, 006a/1,

006a/9, 006b/1, 006b/2, 006b/6, 006b/7, 006b/14, 007b/9, 008b/2, 010a/1, 020a/1, 020b/5, 023b/13, 025a/13, 034a/10, 034b/3, 034b/5, 034b/8, 035a/6, 035b/4, 035b/9, 043b/12, 046b/16, 047a/7, 052a/6, 054a/6, 054b/13, 055a/13, 055b/8, 055b/13, 056a/13, 056a/14, 058b/16, 060a/11, 070b/6, 076a/5, 081b/17, 082a/5, 082a/7, 082a/11, 082b/7, 082b/10, 091b/1, 092a/11, 095a/15, 095b/5, 095b/7, 096a/6, 096b/2, 101b/3, 104a/7, 104a/13, 105b/8

yar - : yarmak, parçalamak [T.]
y.- ar 009a/14, 071a/7
y.- dı 097a/4
y.- up 014a/6

yara : yarık, gedik [T.]
y.+ lınuŋ 035b/5
y.+ lu 022b/4, 023b/17, 026b/4, 026b/6, 030b/10, 030b/13, 035b/6, 041b/1, 047a/5, 047b/4, 050a/15, 052a/11, 052a/12, 070a/6, 073a/2, 080a/10, 081a/1, 081a/12, 090b/2, 098a/10, 098b/15, 099a/11, 099a/12
y.+ luları 023b/16, 050b/12
y.+ lunuŋ 024a/16, 033a/11, 045b/8, 079b/1
y.+ lusı 082b/11, 101a/16
y.+ ya 093a/13
y. 006a/2, 049a/13, 091b/9

yaralu : yaralanmış olan [T.]
y.+ laruŋ 010a/1
y. 071b/10, 073b/7

yaramaz : yaralı olmayan, faydasız [T.]
y. 063a/14

yārān : dostlar, arkadaşlar [Far.]
y.+ larını 098b/17
y.+ larum 058b/13
y.+ um 096b/9
y. 042a/11

yarar : işe yarar, faydalı [T.]
y. 006a/5

yaraş - : uyuşmak, yakışmak [T.]
y.- maz 042a/12

yāren : arkadaş, dost [Far.]
y.+ lerüm 043b/9, 082a/3

yarıḳ : ince bir çizgi biçiminde açılmış yara [T.]
y. 054a/16

yarıl - : yarılmak [T.]
y.- dı 050a/16, 100b/11

yarın : **1.** : Ahret günü [T.]
y. 001a/2, 001b/16

2. : ertesi gün [T.]
y.+ a 004b/14
y. 002b/16, 004b/8, 024b/17, 038a/8, 046b/3, 048a/12, 052b/2, 086b/14, 087b/15, 095b/9

yarındası : ertesi gün [T.]
y. 003a/1, 003b/3, 008b/8, 026a/16, 026b/8, 083b/1

yarış - : yarışmak [T.]
y.- dı 063a/9

yāriġar : mağara arkadaşı [Ar.]
y. 005a/11, 015a/17, 055b/6

yarla - : merhamet etmek, bağışlamak [T.]
y.- dum 051a/3

yaru : yarım, yarı [T.]
y.+ sın 047a/2
y.+ sını 077b/13

yas : büyük acı, matem [T.]
y. 002b/2, 007a/15, 021b/9, 027b/5, 045b/13, 050b/7, 062a/4

yaş : **1.** : gözyaşı [T.]
y.+ ını 003a/16, 032a/12
y.+ lar 072a/6, 084b/2, 097b/9
y. 006a/7, 013a/14, 014a/14

2. : nemlilik [T.]
y. 008b/1

3. : yaşanan yılların toplamı [T.]

y.+ ına 027b/6

yaşa - : yaşamak [T.]
y.- r 032b/4
y. 030b/17

yat - : yatmak, kalmak [T.]
y.- an 047a/17, 061a/12, 078a/11, 098b/12
y.- arken 013a/13
y.- dılar 029a/13
y.- mış 064a/12
y.- up 041a/13

yāt : yabancı, el [T.]
y. 056a/7

yataġ - : yatak[T.]
y.- ına 098b/8

yatur : yatmış hâlde [T.]
y.+ dum 106a/13
y.+ ken 041b/13, 069a/10, 069b/2, 105a/14
y.+ lar 069a/10, 100a/14, 106a/10
y. 029b/8, 029b/16, 032a/8, 032a/17, 032b/2, 079b/14, 098b/11

yavaş : yavaş [T.]
y. 018b/3

yavuz : kötü, fena [T.]
y. 013b/10, 031b/7, 051b/14

yay : ok fırlatma aracı [T.]
y.+ dan 008b/3, 013b/13, 025a/9, 041b/6, 043b/3
y. 029a/15

yay - : dağıtmak [T.]
y.- up 066a/12

yay : ilkbahar, yaz [T.]
y.+ ları 094b/6

yayan : yaya olarak, yürüyerek [T.]
y. 015b/9

yaz - : yazmak, bildirmek [T.]
y.- alum 021b/16
y.- am 008a/13
y.- ar 025b/11, 046b/4, 106a/15
y.- ardı 003a/2, 008b/4, 104b/3
y.- arıdı 029a/5, 057a/14, 057a/17
y.- arlar 104a/16
y.- dı 002b/13, 003a/10, 008b/1, 011b/13, 032a/10, 035b/14, 036a/5, 036a/6, 037a/7, 048a/2, 050a/3, 053b/13, 055b/13, 058b/7, 071b/13, 071b/14, 073a/7, 073a/8, 074a/5, 075b/10, 075b/11, 079b/5, 090b/13, 092b/1, 095a/13, 098b/5
y.- ılmış 061a/3, 094a/11, 094a/16, 102a/1
y.- ılu 049b/13, 094a/15, 094a/16, 098a/4
y.- mış 095a/15, 102a/2
y.- up 011b/15, 022a/4
y. 003a/7

yazı : kır, ova [T.]
y. 028a/13

yazuḳ : yazık [T.]
y.+ dur 033b/8

ye - : **1.** : yemek [T.]
y.- ndi 105a/8
y.- ye 104a/12
y.- yüp 041a/13, 066b/15

2 - : hedef olmak [T.]
y.- di 062a/10
y.- düm 084b/9

yed - : ulaşmak, yetişmek [T.]
y.- iserdür 007a/11
y.- üp 021a/8

yedi : sayı [T.]
y. 006a/9, 011a/3, 022b/4, 022b/8, 022b/17, 023a/4, 023a/11, 027a/6, 027a/12, 028b/15, 031b/12, 034a/11, 040a/9, 046b/6, 050b/2, 051a/14, 052a/8, 053b/8, 055b/12, 056a/6, 058a/13, 058b/12, 058b/16, 059a/9, 060a/2, 060a/7, 060a/14, 061a/6, 062a/15, 065a/8, 067b/11, 068b/14, 078a/9, 079b/3, 084a/14, 084b/13, 085a/2, 089a/3, 095a/10, 096a/15, 105a/7

yedi biŋ : sayı [T.]
y. 011b/12, 024a/8, 028a/17, 058a/6, 060a/14, 060a/17, 071b/7, 073a/1, 073a/3, 081a/3, 083b/4, 083b/6, 083b/9, 083b/10, 083b/14, 084a/1, 084a/7

yedi yüz biŋ : sayı [T.]
y. 029a/3

yedür - : yedirmek [T.]
y.- di 021a/6
y.- üp 102b/3, 104b/12

yek : tek [Far.]
y. 025b/5, 064a/10, 075a/14, 082a/6, 094a/13, 102b/7

yek-pār : tek parça, bütün hâlinde [Far.]
y. 019b/7, 020b/4, 028a/8, 047a/3, 078a/4, 080a/1, 097a/14, 104a/7, 104a/13, 105a/4, 105a/14, 105a/17

yek-reng : aynı renkte olan [Far.]
y. 048b/8, 059b/4

yeksān : düz, eş düzey, eşit [Far.]
y.+ a 083b/4, 087a/7
y.+ ı 003a/4, 025b/12, 026a/7, 026a/13, 026b/7, 061a/9, 061b/1, 077a/13, 078a/10, 078a/13, 079a/3, 097b/11
y. 001b/14, 005b/8, 009a/13, 023b/4, 047a/7, 047b/1, 052b/10, 053b/7, 066a/5, 071b/2, 073b/4, 079a/4, 081a/6, 082b/3, 083b/2, 087a/8, 097a/6, 104a/1, 105a/16

yektā : eşsiz, biricik [Far.]
y. 041a/13, 104b/17, 105a/6, 106a/15

yekūn : toplam [Ar.]
y. 008a/2, 011b/7, 012a/11, 029a/13, 046a/3, 057a/5

yel : rüzgar [T.]
y. 020b/4

yelken : yelken [T.]
y.+ leri 065b/17

yem : azık, yemek [T.]
y.+ i 021a/11

yemek : aş [T.]
y. 031b/11

Yemen : öz. is. [Ar.]
y.+ e 017b/3

yemīn : sağ taraf [Ar.]
y.+ āne 025b/12, 086b/16, 106b/9
y.+ inde 040a/9
y.+ ize 062a/1

yen - : yenmek, galip gelmek [T.]
y.- di 040b/6

yeŋi : bozulmamış, eskimemiş [T.]
y. 101b/5, 102b/12

yeŋiden : yine, tekrar [T.]
y. 020b/16

yer/yir : **1.** : mekân, alan [T.]
y.+ de 007b/2, 011b/4, 029b/6, 030b/10, 035b/1, 035b/6, 046b/14, 048b/14, 066b/14, 074a/16, 089a/4
y.+ den 006b/13, 062b/16
y.+ e 001a/10, 007a/6, 008b/15, 008b/16, 009b/3, 009b/4, 012b/8, 012b/9, 012b/14, 013a/10, 013b/9, 014b/4, 014b/11, 015a/1, 017a/2, 017a/11, 017a/17, 019a/1, 020a/4, 020b/17, 026a/4, 026a/6, 028a/3, 028a/6, 028a/15, 029b/5, 030a/2, 030b/7, 031a/12, 032b/5, 036a/8, 039b/13, 041a/3, 041a/9, 042a/8, 042b/5, 044b/2, 044b/12, 045a/12, 046b/2, 047a/14, 048b/2, 048b/11, 050a/7, 052b/11, 054a/14, 056a/12, 059b/1, 061b/2, 062b/3, 063b/17, 070b/13, 070b/17, 071a/5, 071b/3, 072a/16, 072b/14, 073b/8, 073b/10, 074a/6, 076b/14, 078a/1, 078a/9, 078b/10, 079a/13, 080a/4, 080b/2, 080b/6, 080b/8, 080b/17, 081a/1, 081b/14, 087a/9, 087a/17, 087b/1, 089b/13, 092a/7, 092b/8, 093b/7, 096b/1, 097b/15, 098a/1, 099a/6, 099a/11, 100a/6, 100a/7, 100b/6, 100b/7, 103a/8, 103b/2, 105b/11, 106a/6, 106a/8, 106b/14
y.+ i 011b/5, 024b/15, 025a/1,

041b/2, 068b/2, 096a/10
y.+ imüzi 054a/2
y.+ inden 005a/3, 005a/14, 022b/13, 032b/3, 060a/3, 067a/15, 090b/7
y.+ ine 003b/7, 006a/7, 007b/14, 014a/10, 021b/3, 027a/16, 035a/1, 035b/3, 039b/2, 042a/10, 049b/11, 050b/5, 065a/2, 065a/10, 065a/12, 078b/2, 082b/1, 084b/3, 087b/10, 091b/9
y.+ ler 025a/8, 047a/11, 078a/12
y.+ lerde 068b/11
y.+ lere 097b/6, 105a/15, 105b/2
y.+ leri 037a/3, 092a/10, 098b/12
y.+ leridir 066b/12
y.+ lerimüzde 045a/3
y.+ lerin 105b/8
y.+ lerüŋ 075b/14
y.+ lerüŋe 095b/1
y.+ üŋ 042a/2, 048b/6, 050a/12, 059b/3, 079a/15
y. 027b/3, 029a/10, 058a/13, 071a/17, 088a/6, 092b/4

2. : yeryüzü [T.]
y.+ den 059a/6
y.+ e 098b/2
y.+ i 098b/2
y.+ ler 061a/8
y.+ üŋ 009a/8, 028a/11, 081b/6, 087b/8, 097b/3

yer - : yermek, hoşlanmamak [T.]
y.- diler 029b/9, 066a/6

yer : vücudun herhangi bir bölümü [T.]
y. 054a/16

yerlü yerin : kendine uygun ve özgün yere [T.]
y.+ ce 100a/16
y.+ e 017b/8, 039b/2, 081a/7, 103b/4
y. 068a/3, 105a/6

yerlü yerün : kendine uygun ve özgün yere [T.]
y. 011b/3

yeryüzi : yeryüzü, dünya [T.]
y.+ nde 002b/5
y.+ nden 002a/5
y.+ ni 008a/14
y. 048a/7

yeryüzü : yeryüzü, dünya [T.]
y.+ nde 046b/2

yesār : sol taraf [Ar.]
y.+ āne 025b/12, 086b/16, 106b/9
y.+ ında 040a/9

yesr : kolay [Ar.]
y.+ dür 050b/8

yeşil : sarı ile mavi arasında yer alan renk [T.]
y. 003b/2

2. : sarı ile mavi arasında yer alan renk [T.]
y. 007b/9, 058a/7, 089a/1, 089a/2

yet - : **1-** : yetmek, yeterli olmak [T.]
y.- ürem 004b/15

2 - : bir gereksinmeyi karşılayacak nicelikte olan [T.]
y.- er 064b/11

yeter : bir gereksinmeyi karşılayacak nicelikte olan [T.]
y. 036a/7

yetiş - : ulaşmak, varmak [T.]
y.- üp 029b/6
y.- ür 001a/3
y. 016b/11, 057b/11

yetmiş : sayı [T.]
y. 035b/7, 036a/1, 040a/13, 064b/4, 066b/14, 080b/2, 087a/4, 091a/13, 097a/9, 102a/6

yetmiş biŋ : sayı [T.]
y. 011a/6, 014b/1, 082a/7, 084a/15

yetmiş dört : sayı [T.]
y. 026a/13

yetmiş iki : sayı [T.]

y. 065a/9

yetmiş üç : sayı [T.]
y. 027a/2, 030b/13, 033b/14

yetmiş üç biŋ : sayı [T.]
y. 052a/12

yevüm : gün [Ar.]
y. 036a/15

Yezdān : Allah [Far.]
y.+ a 012a/11, 040a/2, 041a/2, 044a/17, 045b/14, 046a/4, 059a/4, 068a/10
y.+ ı 025a/6, 025b/2, 061b/9, 086b/11
y. 027b/8, 037a/12, 039b/5, 052b/8, 058b/16, 061a/15, 062b/10, 075b/3, 077b/14, 078b/9, 081a/8, 088b/16, 095b/2, 097a/7, 098a/5

Yezdānī : Allah'a ait, Allah'la ilgili [Far.]
y. 003b/4, 020b/10, 020b/18, 061a/6, 106a/16

Yezīd : öz. is. [Ar.]
y.+ e 002a/7, 013b/12, 020b/15
y.+ üŋ 013a/5, 014a/7, 020b/6, 026a/1, 026a/12, 029a/8
y. 008b/15, 026b/15, 089b/1

Yezīdī : Yezidilik mezhebinden olan kimse [Ar.]
y.+ lerden 002a/13
y. 004b/14, 005a/4, 008b/9, 009b/8, 013a/1, 014a/1, 014b/12, 015a/2, 017a/4, 017a/10, 019a/15, 027b/1, 028a/6, 028a/17

yığıl - : yığılmak [T.]
y.- dı 047a/13, 097b/6
y.- up 028a/13

yıḳ - : yıkmak, tahrip etmek [T.]
y.- arlar 001b/14
y.- arsa 080b/13
y.- dı 007a/5, 009b/14, 022b/3, 052b/6, 054a/14, 061b/2, 100a/6
y.- dılar 069a/12
y.- ıldı 010b/8, 012b/12, 031a/3, 035a/17, 042a/17, 044a/15, 052b/14, 059a/14, 081b/9, 105a/9
y.- ılmış 054b/8
y.- ılup 013a/10, 023b/10, 033b/12, 044a/16, 045b/2, 054a/12, 056a/12, 067a/17, 076a/15, 076b/16, 077a/3, 080a/4, 081a/2, 081b/14
y.- maḳ 057b/10
y.- uben 041a/1
y.- up 008a/6, 036a/8, 085a/11, 100b/7

yıḳa - : yıkamak [T.]
y. 034a/13

yıḳıl - : yıkılmak, tahrip edilmek [T.]
y.- up 013a/4

yıl : sene [T.]
y.+ dur 084b/16
y. 002b/12, 007a/9, 021a/12, 021b/8, 058b/12

yılan : Yılan [T.]
y.+ lar 062b/9

yıldırım : çok hızlı bir şekilde [T.]
y. 018b/16, 020a/9, 047a/15, 061a/12, 087b/7, 089b/12, 092b/3, 106b/13

yıraḳ : uzak, ırak [T.]
y. 068b/10

yigirmi : sayı [T.]
y.+ sini 017a/17
y. 017b/16, 036b/15, 039b/9, 040a/9, 074b/15, 093a/15, 093b/10

yigirmi altı biŋ : sayı[T.]
y. 052a/12

yigirmi beş : sayı [T.]
y. 068b/12

yigirmi biŋ : sayı [T.]
y.+ di 090b/17
y. 011a/9, 011b/11, 017b/16, 018a/5, 019b/5, 024b/11, 035a/11, 039b/3, 039b/9, 040a/3, 041b/12, 058a/5, 070a/6, 070a/15, 074b/16

yigirmi bin : sayı [T.]
y. 025a/16

yigirmi dört : sayı [T.]
y. 019b/4, 019b/11, 024b/15, 034a/11, 040a/10, 050a/7, 080a/15, 091a/4, 093b/14, 095a/1, 095b/2

yigirmi dört biŋ : sayı [T.]
y. 028a/17, 035a/4, 035a/7, 035a/12, 036b/2, 046b/16, 047a/1, 052a/10, 075a/12, 093b/15, 094b/4

yigirmi iki : sayı [T.]
y. 017a/15

yigirmi sekiz : sayı [T.]
y. 036b/11, 036b/14

yigirmi yedi : sayı [T.]
y. 012a/2, 012a/3, 026b/6, 030a/8, 035a/15, 053b/15, 056a/9, 077b/15

yigirmi yedi biŋ : sayı [T.]
y. 012a/3, 012a/4

yigit : **1.** : yürekli, cesur [T.]
y.+ ler 050a/17, 093b/9
y. 027b/6, 032a/14, 048b/8, 053a/14, 059b/4, 059b/16

2. : delikanlı, genç [T.]
y. 007a/7

yin - : yemek eylemi yapılmak [T.]
y.- di 098a/5

yine : gene, tekrar [Ar.]
y. 074a/2

yiriş - : erişmek, yetişmek [T.]
y. 049b/16

yir yer : aralıklı olarak bazı yerlerde [T.]
y.+ i 039a/3, 069a/6, 085a/1, 091a/1

yir yerin : her yandan, yer yer [T.]
y. 052a/14, 068b/1, 071b/4, 074a/5, 074a/12, 089b/9

yit - : yitmek, yok olmak [T.]
y.- iser 060b/14

yoġ : yok [T.]
y.+ ıdı 041a/16, 054b/13, 054b/14, 091b/3, 101b/7, 103a/9
y.+ ısa 006b/6
y. 004a/3

yoḳ : **1.** : bulunmayan, mevcut olmayan [T.]
y.+ dı 037a/5
y.+ dur 012a/12, 021b/14, 032b/6, 048a/12, 082a/5, 086b/3, 088a/10, 090a/8, 090b/6
y.+ durur 022a/11, 096b/15
y. 001a/14, 002a/11, 006a/16, 006b/5, 010a/1, 011b/7, 022a/10, 023a/14, 024a/14, 024a/16, 026a/1, 028b/1, 029b/9, 029b/14, 033a/9, 033a/11, 035b/5, 037b/10, 045b/8, 048a/7, 048a/12, 054a/16, 059a/7, 070a/4, 079b/1, 081b/17, 082b/9, 084b/4, 086a/12, 086b/3, 090b/6, 093a/2, 095b/6, 096b/16, 099a/10, 100b/9, 105a/15, 106a/10, 106a/13

yok : yokluk, yoksun [T.]
y. 072a/17

yoḳla - : yoklamak [T.]
y.- dı 021a/3

yoḳsa : Soru cümlelerinde, merak, kararsızlık ve endişe gibi duyguları anlatır. [T.]
y. 034a/16, 038b/16, 046a/8, 080b/12

yol : **1.** : geçecek ve yürüyecek yer [T.]
y.+ a 001b/1, 007b/17, 011a/3, 011a/12, 011b/5, 011b/13, 014b/5, 015a/7, 016b/13, 021b/1, 024a/8, 032a/15, 034a/6, 034b/3, 040a/3, 041b/12, 046b/16, 050b/16, 055b/7, 056a/14, 058b/11, 062a/11, 065a/10, 070a/13, 070b/1, 072a/13, 083a/2, 088a/12, 088a/13, 089b/3, 092a/18, 093a/8, 093b/4, 095b/9, 100a/13
y.+ da 020b/13, 022a/12, 029b/2, 068b/8, 083a/3, 093a/8

y.+ dadur 016b/10, 089b/6
y.+ ı 019b/4, 068b/10, 079a/7
y.+ ın 047a/16
y.+ ına 011a/12, 015a/14, 019b/2, 031b/9, 032a/16, 055a/8
y.+ ından 019a/5, 024b/1, 026a/16, 059b/14
y.+ ını 013b/7, 048a/9
y.+ lardadur 102b/5
y.+ larına 025a/1, 045b/5
y. 011a/7, 032a/14, 058a/8, 071b/16

2. : usul, yöntem [T.]
y.+ uŋa 051b/6

yoldaş : arkadaş, dost [T.]
y.+ uŋ 044b/14
y. 008a/16, 067b/12, 071b/8

yorġun : yorulmuş kişi [T.]
y. 035a/5, 053a/11, 082a/3

yorıl - : yorulmak [T.]
y.- up 020a/13, 041a/12

yöri - : yürümek [T.]
y.- di 026a/12, 026a/14, 026b/8, 026b/9, 026b/11, 027b/16, 028a/8, 030b/9, 031a/5, 031b/13, 032a/2, 034b/15, 035a/13, 037b/13, 037b/16, 038a/10, 039a/13, 042a/4, 042b/7, 042b/8, 042b/9, 043b/3, 044a/4, 044a/6, 044b/1, 045a/7, 047a/1, 047a/4, 048a/17, 048b/16, 048b/17, 049a/3, 049b/9, 050a/9, 050a/10, 050a/11
y.- diler 028a/9, 049b/8
y.- düm 050a/1
y.- mek 034a/15
y.- sün 037a/16
y.- yüb 049b/3
y.- yüŋ 042b/10
y.- yüp 040a/14, 041a/11
y. 040a/4, 043b/2, 049b/15, 049b/16

yörü - : yürümek [T.]
y.- di 050a/6, 050a/8, 050a/10

yu - : yıkamak [T.]
y.- dı 103b/5

yuḳaru : yukarı [T.]
y.+ dan 078a/10

Yunḳaʾi Neccār : öz. is. [Ar.]
y.+ ı 034b/17

Yūnus : mezar [Ar]
y. 068b/2

Yūsuf : öz. is. [Ar.]
y.+ a 045b/12, 075b/3
y.+ da 025b/7, 027b/12, 088b/12, 095a/11
y.+ ı 093b/11
y.+ uŋ 094b/9
y. 039b/5, 068b/3

yut - : yutmak [T.]
y.- dı 055b/13, 072a/4

yuy - : yıkamak [T.]
y.- up 093b/1

yüce : en yüksek, ulu [T.]
y. 062a/12, 072a/15, 093b/7, 098a/1, 101b/10

yüklen - : yüklenmek [T.]
y.- ü 029b/2

yüreg : kalp, gönül [T.]
y.+ in 025a/4, 047b/4, 056b/1

yüreğ : kalp [T.]
y.+ in 013b/3

yürek : kalp, gönül [T.]
y.+ ler 007a/15, 018b/10, 024a/17, 031b/6, 068a/12

yüri - : yürümek [T.]
y.- di 005a/5, 005a/13, 005b/14, 005b/15, 009a/2, 009a/3, 009a/4, 009a/5, 009a/6, 011b/5, 013b/13, 014a/1, 014a/3, 014b/10, 015b/2, 017b/13, 019a/2, 019a/10, 019b/16, 020a/8, 022a/10, 022a/17, 023a/7, 023a/15, 024a/9, 050b/1, 051a/7, 051a/11, 051b/17, 052a/1,

052b/16, 053a/4, 053a/15, 054a/17, 055b/7, 055b/8, 058a/5, 059a/17, 060a/12, 060a/13, 060a/16, 060a/17, 060b/3, 060b/4, 061a/10, 061b/8, 062a/11, 062a/14, 063b/15, 066a/7, 066b/16, 067a/9, 070b/8, 076a/2, 076a/12, 077a/1, 077a/14, 077a/15, 077b/2, 077b/11, 077b/16, 077b/17, 078a/1, 078a/6, 078a/15, 078b/12, 080a/15, 080b/6, 080b/7, 081b/4, 082a/7, 083a/8, 083b/1, 083b/2, 083b/4, 083b/6, 084a/10, 084a/15, 084a/16, 087a/10, 087b/6, 091a/6, 091a/12, 091b/15, 096a/11, 097a/14, 099b/7, 099b/14, 100b/17, 103a/10, 103a/16, 105a/13, 105a/16, 105a/17, 105b/9, 106a/17, 106b/5, 106b/7, 106b/13

y.- diler 015a/9, 019b/3, 024a/5, 024b/7, 069b/3, 079b/12, 083b/9, 097a/15, 105b/5

y.- mekden 020a/14

y.- sün 080b/10

y.- yem 103b/10

y.- yüp 008a/10, 015b/5, 017a/12, 017b/11, 018a/5, 020a/6, 058a/8, 063b/16

y. 005b/4, 011a/11, 051a/3, 055b/5, 055b/14, 056b/6, 069b/14, 080b/11, 080b/12, 083b/5, 089a/8, 091b/2, 093a/8, 106a/17

yürü - : yürümek [T.]

y.- di 014b/15, 031b/8, 034b/9, 052b/12, 052b/13, 059b/10, 070a/13, 070b/14, 076a/17, 080b/1, 080b/2, 080b/8, 081b/10, 084a/1, 089a/10, 089b/9

y.- r 014a/15

y.- rler 040a/3, 043a/17

yüz : surat, çehre [T.]

y.+ den 013b/11

y.+ i 008b/13, 019b/10, 020a/12, 024b/9, 038a/5, 041a/9, 062b/4, 063a/13, 063a/16, 087b/11, 094b/1, 094b/10, 101a/14

y.+ in 030a/4, 097b/15

y.+ inde 105b/13

y.+ inden 034a/8, 037b/2

y.+ ine 006b/15, 013b/10, 016b/15, 020b/15, 029a/16, 030a/2, 044b/6, 061a/1, 090a/15, 091b/2, 099a/6, 099a/8, 104b/9

y.+ ini 006b/15, 017a/6, 072b/16, 078b/6, 080b/11

y.+ iŋüz 028b/4

y.+ ler 056b/16

y.+ leri 019b/15, 020a/17

y.+ lü 026b/1

y.+ üŋ 006a/5

y. 001a/10, 001a/17, 003b/1, 007a/14, 012a/11, 013b/3, 014a/6, 014a/14, 016a/8, 021a/5, 025b/2, 034b/7, 035a/3, 039b/10, 042b/16, 046b/15, 054a/15, 061b/7, 065b/11, 079b/10, 088a/11, 090a/14

yüz : **1.** : sayı [T.]

y. 015a/11, 032b/4, 040b/10, 059b/12, 101a/3

2. : yüzey, satıh [T.]

y.+ i 059b/3, 092b/6

yüz - : yüzmek, soymak [T.]

y.- diler 064b/9

yüz altmış : sayı [T.]

y. 004b/5, 050b/11, 053a/1, 079b/2

yüz altmış biŋ : sayı [T.]

y. 038a/7, 038a/11

yüz biŋ : sayı [T.]

y.+ den 019a/17, 020a/17, 024a/15, 035a/13, 050b/12, 060a/12, 099a/12, 101a/16

y. 005a/4, 008a/14, 014a/3, 014a/16, 020b/17, 022a/4, 022a/7, 024b/9, 024b/12, 029a/3, 034a/11, 035a/14, 039a/13, 040b/10, 045a/7, 047a/6, 047b/4, 050a/1, 052a/11, 067a/9, 079b/7, 085a/3, 087b/5, 088a/4, 093a/5, 095a/1, 095b/2, 097b/1, 097b/2, 102a/6, 105b/5, 106b/2

yüz biŋden : sayı [T.]

y. 079a/16

yüz elli : sayı [T.]

y.+ sin 034a/5

y. 026b/13, 035a/3, 059b/12

yüz elli altı biŋ : sayı [T.]

y. 041b/1

yüz elli biŋ : sayı [T.]
y. 024b/2, 025a/13, 035a/2, 072a/13, 072b/11, 093a/1, 097b/1, 106b/6

yüzi : ansızın, aniden [T.]
y. 097b/4

yüz ḳırḳ biŋ : sayı [T.]
y. 058a/1

yüz ḳırḳ dört : sayı [T.]
y. 061a/3, 094a/14

yüz on : sayı [T.]
y. 100b/12

yüz on biŋ : sayı [T.]
y.+ er 100b/13

yüz on ṭoḳuz : sayı [T.]
y. 009b/17

yüz otuz beş : sayı [T.]
y. 014b/12

yüz otuz dört : sayı [T.]
y. 035b/8, 036b/1

yüz seksen : sayı [T.]
y. 050a/17

yüz seksen biŋ : sayı [T.]
y. 105a/13

yüz yetmiş : sayı [T.]
y. 023a/10, 035b/4, 101b/2

yüz yetmiş biŋ : sayı [T.]
y. 051a/5

yüz yigirmi : sayı [T.]
y. 042b/5, 048b/3, 059b/17, 070a/11, 078b/15

yüz yigirmi biŋ : sayı [T.]
y.+ den 082b/11
y. 078b/16, 098b/5

yüz yigirmi dört : sayı [T.]
y. 017a/6, 023b/14

yüz yigirmi dört biŋ : sayı [T.]
y. 017a/7, 017a/12

yüz yigirmi yedi biŋ : sayı [T.]
y.+ den 082b/11

-Z-

Zāb : öz. is.
z. 035b/15

żabṭ : tutma, tutuş [Ar.]
ż.+ a 035b/8
ż. 010b/17, 017a/4, 038a/12, 038b/12, 043b/5, 061b/17, 068a/3, 070a/2, 103a/3

zād : **1.** : yiyecek, azık [Ar.]
z. 030a/3, 044b/11

2. : Farsça isimlerden "...-den doğmuş, ...-den doğan" anlamlarında birleşik sıfatlar türeten son ek [Far.]
z. 057b/7

zāde : oğul, evlat [Far.]
z.+ ler 036a/12, 052a/2, 075a/11
z.+ ye 039b/15, 053b/16, 083b/5
z. 013a/13, 015b/11, 025a/12, 026b/7, 026b/15, 027a/4, 027a/5, 027a/17, 028b/3, 029b/2, 031b/2, 032a/14, 032b/14, 035a/10, 035a/15, 040a/12, 041a/14, 043a/3, 043a/17, 043b/8, 045b/16, 046b/13, 046b/14, 047a/2, 048b/16, 049a/4, 049b/3, 050a/10, 050a/15, 052a/1, 052b/2, 053a/17, 059b/5, 060b/4, 062a/2, 069a/2, 074a/14, 075a/10, 078a/16, 079a/10, 079a/12, 079b/15, 081a/10, 083b/9, 084a/5, 084a/10, 084a/11, 086a/5, 086a/9, 088b/8, 090a/11, 090b/7, 091a/1, 094b/3, 096a/4, 096b/7, 097a/16, 103a/16, 104b/16, 105a/9

ẓafer : savaşta kazanılan başarı [Ar.]
ẓ. 027a/11, 087a/4

ẓafer-yāb : başarı gösteren, amacına ulaşan [Ar.]

ẓ. 049a/9, 083a/11

Zaġreb : öz. is. [Far.]
z. 035b/11, 042b/8, 045a/4, 050a/9, 051b/16, 059a/16

zāhid : dindar [Ar.]
z.+ em 073a/8
z. 073a/5

ẓāḫir : açık, belli [Ar.]
ẓ.+ ā 044a/5
ẓ.+ īn 064b/1, 074b/15
ẓ. 001a/8, 001a/10, 001b/10, 017a/6, 028b/6, 034a/8, 054a/7, 056a/13, 075b/2, 094b/5

zaḫm : sıkıştırma [Ar.]
z. 020b/11, 024a/6

zaḫm : yara [Far.]
z.+ ılu 023b/16, 090b/4, 098a/9
z.+ larına 037b/16, 050b/2
z. 026b/5, 029b/6, 030b/4, 035b/1, 049b/11, 072b/14

zaḫm-dār : yaralı [Far.]
z.+ ı 047b/4, 062a/16
z.+ uŋ 028b/1
z. 030b/5

zaḫmet : sıkıntı [Ar.]
z.+ i 107a/6
z. 089a/2

ẕaḫr : coşkun, taşkın [Ar.]
ẕ. 002a/2

ẓahr : geri, arka [Ar.]
ẓ.+ ında 060a/2
ẓ.+ ından 020a/3, 078b/10

zāʾil : yok olan, ortadan kalkan [Ar.]
z.+ in 107a/7
z. 106a/8

zāir : ziyaret eden, ziyaretçi [Ar.]
z. 001a/2, 001b/2

ẓālim : zulmeden, haksızlık eden [Ar.]
ẓ. 066b/13

zamān : vakit [Ar.]
z.+ da 035b/2, 043b/4, 051b/4
z.+ dan 002a/2, 090b/1
z.+ dur 007a/12
z.+ ı 021a/12, 025a/7, 094a/12
z.+ uŋ 034b/14, 046a/6, 053a/11, 054b/13, 067b/9, 075a/7, 075a/13, 087b/4, 093a/3, 094a/6
z. 002a/5, 005a/9, 005a/11, 005b/8, 005b/17, 006b/7, 007a/4, 007a/9, 007a/10, 008a/4, 008a/15, 010b/2, 010b/7, 011a/4, 012a/2, 012b/8, 013b/10, 014b/6, 014b/10, 015a/9, 015a/14, 015b/4, 016b/1, 017a/10, 018a/4, 018a/11, 019b/2, 022a/6, 024a/11, 024a/15, 027a/2, 027a/7, 029b/12, 030b/14, 030b/17, 031a/6, 031a/7, 031b/11, 031b/16, 032b/10, 033a/2, 034a/3, 034b/9, 035b/12, 036a/8, 037a/4, 037a/15, 041a/11, 045a/9, 045b/13, 045b/16, 045b/17, 046b/13, 048a/1, 048a/2, 048b/1, 048b/7, 050a/1, 050a/2, 050a/5, 051b/7, 052a/4, 052a/11, 052a/13, 052b/14, 053a/8, 054a/1, 055a/8, 056b/5, 056b/8, 056b/11, 056b/14, 057b/8, 058a/10, 059a/4, 060b/9, 061a/16, 061b/11, 065a/5, 065a/15, 065b/10, 066a/1, 067a/13, 067b/6, 068a/9, 069a/8, 070a/10, 070b/6, 071a/7, 071a/17, 072b/6, 073a/13, 074b/11, 075a/3, 075b/10, 075b/12, 076a/2, 076a/3, 076b/12, 077a/1, 081a/15, 081b/1, 084b/, 085a/7, 085a/14, 086a/9, 088a/3, 088a/6, 090b/9, 091a/12, 092b/10, 093a/14, 093b/10, 095b/7, 095b/11, 098a/7, 098b/13, 099a/8, 099a/14, 099b/2, 100b/5, 100b/17, 101b/3, 101b/15, 102a/3, 102a/7, 102b/13, 102b/14, 102b/15, 104b/9, 106a/9

zār : **1.** : ağlayan, inleyen [Far.]
z.+ ı 044b/16, 091b/14, 094b/13, 096b/4, 100b/8, 102b/8
z.+ ından 070a/8
z.+ um 090a/4
z. 002a/2, 005a/12, 006a/2, 006a/12, 006b/9, 015a/3, 015b/13, 016a/6, 018a/10, 034a/12, 035a/5, 035b/6, 044b/16, 054a/14, 055a/9, 056a/10, 066a/10, 071b/10, 081a/12, 082a/15,

082b/11, 082b/16, 083a/2, 085a/14, 090a/2, 091b/8, 093a/1, 096a/8, 100b/6, 100b/9, 101a/8

2. : yer adları yapan son ek [Far.]
z. 005a/16, 006a/13

żār : zararlı [Ar.]
ż. 074b/2

żarār : zarar [Ar.]
ż. 095a/16

zarılık̟ : ağlama, sızlama [Far.]
z.+ lar 068a/10

ẕāt : kişi, kimse [Ar.]
ẕ.+ ı 096b/11
ẕ. 074b/4

żāyiʿ : yitmiş, kaybolmuş [Ar.]
ż. 012b/15, 090a/1, 090a/5, 098a/3, 101a/15

zebān : dil, lisan [Far.]
z. 074a/15

zeber : üst, üst taraf [Far.]
z. 007b/7, 030b/7, 041a/9, 051b/13, 076b/14, 086b/4

zebūn : güçsüz, zayıf [Far.]
z. 012a/11, 019a/4, 024a/6, 039a/5, 042a/11, 042b/15, 043b/9, 046a/3, 049b/17, 050b/15, 051a/9, 060b/1, 081b/15, 084b/9, 097b/10, 105b/2

-zed : Farsça kelimelerden vuran, vurucu anlamında birleşik sıfatlar yapan son ek [Far.]
z. 062a/1

ẕekī : zekâ düzeyi yüksek olan [Ar.]
ẕ. 098b/2

zelāzil : deprem [Ar.]
z. 025a/12, 084b/1, 087b/9

ẕelīl : sürçüp düşen [Ar.]
ẕ. 064b/5

ẕelīl-āne : aşağılık bir biçimde [Ar.-Far.]
ẕ. 026a/5, 027a/11, 041a/1, 061b/2, 062a/11, 078b/10, 083b/3, 087a/9, 087a/16

zelzele : deprem, yer sarsıntısı [Ar.]
z.+ ye 067a/11, 069a/11
z. 006a/1, 043b/15

ẕem : kınama, ayıplama [Ar.]
ẕ. 075b/6

ẕemām : çok kınayan, çok kötüleyen [Ar.]
ẕ. 009b/17

zemīn : **1.** : yatay yüzey, taban [Far.]
z.+ den 051b/12
z.+ e 009a/13, 011a/16, 015a/10, 015b/3, 016a/11, 017a/13, 017b/12, 020a/15, 022b/3, 022b/7, 023a/8, 027a/7, 028a/12, 034a/1, 038a/5, 038a/11, 040b/3, 041a/8, 050b/16, 051a/9, 052b/13, 055a/15, 055b/8, 056a/12, 061b/2, 062b/4, 063a/15, 069b/5, 079a/12, 086a/3, 087b/8, 090a/14, 090b/1, 095b/7, 099a/2, 100b/6, 104b/9, 106a/16
z.+ i 041b/3, 041b/5, 056a/6
z. 004a/2, 005a/16, 010b/11, 012a/1, 031a/3, 033a/6, 042b/14, 048b/14, 049b/3, 057b/15, 060b/8, 064a/6, 064b/2, 066b/6, 067a/13, 067b/9, 070b/15, 073b/16, 074b/11, 075a/3, 085a/11, 089a/1, 089a/8, 094b/3, 097b/5, 105a/15

2. : toprak [Far.]
z. 100b/16

zen : **1.** : vuran, vurucu [Far.]
z.+ ler 024b/13
z.+ leri 025a/2

2. : kadın [Far.]
z.+ leri 094b/16

3. : sonuna getirildiği Farsça kelimelere "vuran, vurucu" anlamı katarak birleşik sıfatlar yapan son ek [T.]
z. 100b/15

zencīr : zincir [Far.]

z.+ e 016a/6
z.+ in 060a/16
z.+ lere 064b/5
z.+ lerin 047a/5, 100b/2
z. 025b/15, 031a/2, 060a/14, 067b/1, 106a/13

zeng : zenci [Far.]
z.+ ler 066a/5
z. 066a/11

Zengbād : öz. is. [Far.]
z.+ uŋ 081b/10

zengī : zenci [Far.]
z.+ i 083b/16
z.+ ler 066b/14
z.+ lerün 066b/12
z.+ lerüŋ 067a/12
z. 001b/3, 067a/1, 102b/8

Zengi Ḫırbāy : öz. is.
z. 079b/6

zengü : üzengi [T.]
z.+ ye 023a/5, 061b/7, 092a/3

zer : altın [Far.]
z. 028b/15, 036b/12, 058a/5, 065a/6, 075a/8, 085b/10, 102a/9

zerār : saçılan şey [Ar.]
z. 095b/1

Zerbād : öz. is. [T.]
z.+ a 077a/9
z.+ ı 076a/4
z. 018a/9, 021a/17, 035a/10, 075a/11, 097a/16

Zerbād-ı Tebrīzi : öz. is. [Far.]
z. 018a/2, 019a/11, 019b/12, 025a/14, 095a/7

Zerbād Maʿzı Şīr : öz. is. [Far.]
z.+ üm 018a/4

Zerḳāb Maġrib : öz. is. [Ar.]
z.+ ī 079a/11

zerre : çok küçük parçacık [Ar.]
z. 065b/3, 095b/1, 098a/16

zerrīn : altından yapılmış [Far.]
z. 009b/10, 009b/13, 013b/16, 017b/16, 020b/3, 025b/15, 040a/9, 040a/11, 042b/17, 050a/17, 058a/4, 059a/2, 059a/3, 059b/16, 061a/3, 061a/4, 065a/8, 070a/11, 073a/12, 074a/9, 074b/10, 074b/13, 074b/15, 075a/2, 093b/9, 093b/14, 094a/9, 094a/14, 104b/2

zevāl : **1.** : terk etme, yok olma [Ar.]
z. 054a/3

2. : düşme, yenilme [Ar.]
z.+ e 062b/5
z. 066a/2, 071b/16, 073b/2, 096b/12

ẕevḳ : zevk, eğlence [Ar.]
z.+ ımı 021b/14
ẕ.+ ına 005a/2
ẕ.+ üm 047b/6
ẕ. 040a/12

zeyl : etek [Ar.]
z.+ ine 011a/5

zeyn : süs [Far.]
z. 025b/9

Zeynel Abidīn : öz. is. [Ar.]
z. 002b/11

żımām : katmak, bir şeyi başka bir şeye yaklaştırarak birleştirmek [Ar.]
ż. 038a/1

żırār : birbirine zarar ve ziyan verme [Ar.]
ż. 055b/11, 082b/14, 096a/7, 096a/9

ẕī : başına getirildiği Arapça kelimelere "sahip" anlamı katarak birleşik sözcükler yapan ön ek [T.]
ẕ. 027b/7, 064b/16, 068a/7, 072b/30, 85a/, 085b/11, 086a/9, 092b/1

ẕiʾāb : kurtlar, canavarlar [Ar.]
ẕ. 067a/3

Zibād min Āli [T.]
z. 020b/3

zihn : zihin [Ar.]
z.+ i 090b/6

ẕikr : sözünü etme, anma [Ar.]
ẕ.+ i 007b/15, 039b/5, 075b/3
ẕ. 001a/1, 003b/4, 011a/13, 089a/7, 098b/6, 103a/1, 107a/4

zīl : zil [Far.]
z.+ ler 013b/14, 028b/14, 040a/15

zindān : zindan [Far.]
z.+ a 027a/11
z.+ da 039a/2, 039a/9
z.+ dan 039a/5, 064a/12
z. 039a/1, 064a/7

zinde : diri, canlı [Far.]
z. 041a/16

zinde-gān : canlılar [Far.]
z.+ ı 055a/5

zīnet : süs, ziynet [Ar.]
z.+ i 019b/10, 075b/1, 107a/2, 107a/7
z.+ in 058a/7, 067a/10, 067b/16, 074a/16, 089a/2
z.+ īn 075b/4
z.+ le 103b/16
z.+ leri 075b/5, 094b/2
z.+ li 075b/7
z. 013b/16, 017a/9, 030a/11, 053a/13, 074a/11, 088b/16, 093b/12

zinhār : sakın, asla [Far.]
z. 079b/7

zīr : alt, aşağı [Far.]
z.+ i 063b/7
z. 007b/7, 023a/17, 024b/17, 030b/7, 040b/9, 041a/9, 051b/12, 051b/13, 059b/11, 066a/7, 076b/14, 080b/4, 084a/7, 086b/4, 086b/16, 104a/13, 104b/6, 106b/11

zīrā : zira, çünkü [Far.]
z. 006b/3, 016b/4, 049a/8, 053a/11, 058a/13, 083a/9, 085a/16, 090a/11, 090a/16, 101a/14

zirāʿat : ziraat [Ar.]
z. 020b/16

zīr u bāl : aşağı yukarı, alt üst [Far.]
z. 072a/16, 073a/6, 073a/17

ẕī-şān : şanlı [Ar.]
ẕ. 063a/6

żiyā : ışık, aydınlık [Ar.]
ż.+ lar 025b/8, 077a/12
ż.+ sından 013b/16
ż. 005a/3, 031b/15, 051b/15, 078b/3, 082b/8, 088a/2

ziyāde : artma, çoğalma [Ar.]
z.+ dür 006b/7
z.+ ler 027a/15
z. 001b/5, 007b/4, 013b/11, 014a/5, 019a/17, 020a/17, 023b/1, 023b/16, 026a/12, 027b/7, 028b/1, 039b/12, 041b/1, 049a/8, 050b/6, 050b/12, 052b/1, 052b/9, 053b/10, 055a/6, 060a/12, 063b/5, 072b/1, 073a/11, 078a/4, 087a/15, 095b/8, 097a/13, 098a/10, 099a/12, 099a/13, 101a/16, 106b/15

żiyāfet : misafir kabul etme, misafire yedirip içirme [Ar.]
ż.+ ler 092a/12
ż. 003b/13, 003b/14, 039a/11, 053b/15, 068b/5

ziyān : kayıp, zarar [Far.]
z. 049b/7, 066b/13, 101a/16, 103b/1

ziyāret : bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme [Ar.]
z. 004a/2, 018a/10, 021a/5, 025b/2, 026a/6, 027b/9, 039b/6, 045b/12, 050b/7, 062a/3, 068b/1, 077b/9, 088b/13

zor : sıkıntı, güçlük [T.]

z. 011b/9

Zuḫal : Satürn [Ar.]
z. 092b/9

ẓuhūr : ortaya çıkma, belirme [Ar.]
ẓ.+ a 012a/2, 026a/16, 061a/1, 074b/6, 075a/6, 078b/4, 078b/15, 093b/14, 094a/14
ẓ. 001b/2, 002b/5, 007a/17, 007b/3, 012a/3, 012a/11, 013b/14, 016a/5, 017b/14, 020a/3, 020b/2, 020b/4, 025a/9, 025a/12, 025b/13, 025b/14, 030a/4, 030b/15, 050a/16, 050a/17, 055a/15, 056b/9, 059b/14, 059b/16, 074a/9, 085a/10, 093b/9, 094a/4, 094a/7, 094a/9, 095a/3, 095a/4, 100b/13, 101a/2, 106a/9

ẕū-intiḳām : intikam sahibi [T.]
ẕ. 010a/12

zulāzil : yer sarsıntıları, zelzeleler [Ar.]
z. 001b/7

ẓulem : karanlık [Ar.]
ẓ. 015b/2, 070a/11

ẓulemāt : karanlıklar [Ar.]
ẓ. 072a/2, 072a/16

ẓulm : kötülük, eziyet[Ar.]
ẓ.- et 047a/3
ẓ. 001a/11, 002b/5, 046b/3, 067b/16

ẓulümāt : karanlık [Ar.]
ẓ. 050a/13, 092b/4, 097b/4

ẓurna : üflemeli saz [Far.]
ẓ. 012a/2

zübān : dil, lisan [Far.]
z.+ uŋ 093a/13

zübde : öz, özet [Ar.]
z. 019b/8

züḥal : Satürn [Ar.]
z. 060a/9

Zühere : Venüs [Ar.]
z. 020a/16, 054b/14, 056a/1, 056b/3, 056b/17, 092b/10

Zühlistān : öz. is. [Ar.]
z.+ ı 033b/2

Zülāl : öz. is. [Ar.]
z. 073a/14

Zülāl-ı Saʿd : öz. is. [Ar.]
z. 028a/15

Zülāl-ı Sāmı Başrī : öz. is. [T.]
z. 087a/13

ẓülām : parasız, güçsüz [Ar.]
ẓ. 010a/15, 038a/4

zülf : zülüf [Far.]
z.+ ī 106b/8
z.+ üŋ 055a/1

zümre : topluluk, kesim [Ar.]
z. 040b/2, 052a/16, 107a/4

zümürrüd : zümrüt [Ar.]
z. 093a/11

zü'l-celāl : "Mutlak ululuk ona aittir" anlamında Allah'ın sıfatlarından biri [Ar.]
z. 072a/10, 072b/5

ẕü'l-kirām : iyi kalpli ve eli açık kimseler, cömertler [Ar.]
ẕ. 037b/14

zü'l-minen : mutlak minnet sahibi, Allah [T.]
z. 004a/13

BÖLÜM 5

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Tartışma

Dil, insanlar arası iletişim kurmayı sağlayan canlı bir varlıktır. Zaman zaman bir takım değişiklikler, kendi bünyesinden doğan çeşitli sebeplerle bazı gelişmeler gösterir. (Ergin, 1998). Bu değişiklik ve gelişmeler dilin söz varlığını etkiler. Bu nedenle bir dilin yazılı tarihî gelişimi süresince her dönem ayrı ayrı söz varlığının hazırlanması oldukça değerlidir.

Çalışmamızda incelediğimiz eserin müellifi Kadıoğlu Oflu ile ilgili kaynaklarda çok fazla bilgi bulunmamakla birlikte doğum yılının 1236 olması ve eserin dil özelliklerine bakıldığında 13. yüzyıl Batı Türkçesinin ilk devresi olan "Eski Anadolu Türkçesi" döneminde yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu dönemde dāha çok nazım dilinde görülen Arapça ve Farsça gibi yabancı unsurlar bulunduran karışık dilli eserler verildiği düşünüldüğünde incelediğimiz eser, yazıldığı dönem de göz önünde bulundurularak yabancı unsurlar barındıran bir manzume olarak yazıldığı için "karışık dilli eser" olarak adlandırılabilir. Ayrıca bu eserler arasında kaynak olarak örnek teşkil etmesi açısından da oldukça önemlidir.

Eser; Arap harfleriyle harekeli olarak yazılmış, başı eksik 109 yaprak ve 16 satırdan oluşmaktadır. Eserde müstensih tarafından birçok kelimenin yanlış yazıldığı ve harekelendiği tespit edilmiş ve bu kelimeler dipnotta ayrıca belirtilmiştir. Bu durum Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınan bu eserin o dönem Türkçesinin Arap harfleriyle oturmuş bir imlasının olmadığını gözler önüne sermektedir.

Uzun tarihi boyunca daima serpilen ve zaman içinde akıp gelen dil, aynı zamanda kültürümüzün zenginliklerini de yansıtmaktadır. Dilimizi en güzel şekilde kullanarak duygu ve düşüncelerimizin yarınlara aktarılmasını sağlayan ve kültürümüzü oluşturan unsurlardan biri de halk hikâyeleridir.

Halk hikâyelerinde olaylar belirli kāhramanların üzerine kurulmuştur. Bu kāhramanlar, çoğu kez bir edebî ürünün içeriğinde yer alan kāhramanların topluma mal olması ve anonimleşmesiyle oluşmuştur. Çalışmamızda; topluma mal olmuş bu kāhramanlardan biri olan Āhmed ez-Zemcî'nin hayatı ve kāhramanlıkları anlatılmaktadır. Eser, destanla roman arasındaki geçiş dönemi olan halk hikâye örneği olarak kaynak teşkil etmektedir.

Çalışmada, T.C. Millî Eğitim Bakanlığının 2018 yılında yayımlamış olduğu Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda belirtilen kök değerler çerçevesinde, metin ve içindeki rol model olan tarihî şāhsiyetler incelenmiştir.

Ele aldığımız eserde zulme ve zalimlere karşı çıkan, daima hakkı savunan bir kişiliğe sāhip tarihî bir şāhsiyet olan Āhmed ez-Zemcî'nin hayatı ve kāhramanlıkları ile birlikte onun şāhsında millî, manevi, āhlaki ve evrensel kök değerler anlatılmıştır. Aynı zamanda kararlılık, cesaret, liderlik, dürüstlük, sorumluluk, adalet, sadakat, fedakârlık ve dinî değerler vb. gibi toplumsal ve evrensel pek çok değer, rol model olarak söz konusu tarihî şāhsiyet aracılığıyla somutlaştırılarak aktarılmıştır.

Bu bağlamda, tarihî süreçte özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi veren milletlerin geçmişinde önemli yer etmiş, düşünce ve davranışlarıyla toplumlara yön vermiş, ait oldukları toplumun değerlerini aynı zamanda evrensel değerleri de temsil eden bu şāh siyetlerin kazandırılmak istenen değerlerin somutlaştırılmasında oldukça etkili olduğu ve tarihî şāhsiyetlerin rol model olarak kullanılması oldukça önemli olduğu değerlendirilmiştir.

6.2. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, "Kitâb-ı Āhmed ez-Zemcî" adlı eserin 107 yaprağının (1b-107b) çeviri yazısının ardından bu dönemin özelliklerine uygun bir biçimde gramatikal dizini ve incelemesi yapılmıştır. Ele alınan bu eser, yapılan çalışmayla birlikte edebiyatımızdaki ilk transkripsiyon harfleriyle çeviri olma özelliği taşımaktadır. Eski Anadolu Türkçesinin söz varlığını yansıtan bir eser olması dolayısıyla Türk diline katkı sağlaması, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ile Türkoloji bölümünde okutulan Eski Anadolu Türkçesi, Dil Bilimi, Tarihî Türk Şiveleri ve Türkiye Türkçesi dersleri için destek materyal gereksinimini karşılaması ve araştırmacılara bu konuyla alakalı bir kaynak sunması açısından oldukça önemlidir. Dönemin söz varlığının ortaya çıkmasına katkı sağlayacak bu tür çalışmaların artırılması önerilmektedir.

Aynı zamanda yüzyıllar öncesinden günümüze ulaşan ve yazıldığı dönemin kültürel ögelerinin izini taşıyan bu eser, Millî Eğitim Bakanlığının 2018 yılında yayımlamış olduğu Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı dersi Öğretim Programı'nda yer verilen toplumsal kök

değerlerin yaşatılmasında da büyük önem taşıyarak Türk Dili ve Edebiyatı dersinin özel hedeflerine hizmet etmektedir.[82]

Eserin değerler eğitimi açısından incelenmesinin Türk diline ve kültürüne katkı sağlaması bağlamında Türk Dili ve Edebiyatı dersi başta olmak üzere diğer derslerde de önemli bir materyal olarak kullanılabileceği ortaya konulmuştur. Öğretim programları kapsamında yer alan kök değerlerin eğitiminde hazırlanan bu materyallerin derslerde destek materyal olarak kullanımının arttırılması ve bununla ilgili çalışmalar yapılması önerilmektedir.

[82] [82] "Türk edebiyatına ait eserler aracılığıyla millî, manevi, ahlaki kültürel ve evrensel değerleri anlamalarıdır." (TDEÖP, 2018:12)

KAYNAKLAR

Akar, A. (2018). Oğuzların Dili Eski Anadolu Türkçesine Giriş. Ötüken Neşriyat.

Akkaya, N. (1999). Türk Halk Şiirinde Özel Adlar. Balıkesir: Akademi Dergisi Yayınları, s. 61.

Albayrak, N. (1994). Ebû Müslim Destanı. Türkiye Diyanet Vakfı /İslâm Ansiklopedisi. C. X., s. 196.

Arat. R. R. (1979). Kutadgı Bilig III. İndeks. İstanbul: TKAE Yayınları.

Atsız, H. N. (2019). Osman Tevârîh-i Cedîd-i Mir'ât-ı Cihân (3. baskı). Ötüken Yayınları.

Banarlı, S. N. (1983). Resimli Türk Edebiyatı Tarihi. Milli Eğitim Basımevi.

Başgöz, İ. (1986). Folklor Yazıları. İstanbul: Adam Yayınları, s. 137.

Bayat, F. (2020). Orta Türkçe Sözlük(11-16. Yüzyıllar) (2. baskı). İstanbul: Ötüken Yayınları.

Çağbayır, Y. (2017). Ötüken Türkçe Sözlük (2. baskı). Ötüken Yayınları.

Develioğlu, F. (2015). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lūgat. Aydın Kitabevi.

Dilçin, C. (1983). Yeni Tarama Sözlüğü. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2015). Başlangıcından Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları.

Ergin, M. (1998). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım

Gölpınarlı, A. (1955). Fütüvvet-Nâme-i Sultanî ve Fütüvvet Hakkında Bazı Notlar, İstanbul Üniversitesi İktisadi Fakültesi Mecmuası, XVII, s. 150.

Gür, S. (2018). Osmanlı Döneminde Yetişen Trabzonlu Müellifler Ve Eserleri: Bir Literatür Tespiti Denemesi. Karadeniz Teknik Üniversitesi İlāhiyat Fakültesi Dergisi, 5(1),155-239.

Karolewski, J. (2021). The Education of Alevi Religious Specialists and their Manuscripts: Ali Göktürk Dede from Şeyh Hasan Köyü, Türkiye. *Studies in Manuscript Cultures*, 151.

Jamal, F. (2020). Ebû Müslim Horosanî'nin Türk, Fars ve Afgan Toplumlarında Algılanış Biçimi (Tez No. 628798) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

Kamûs-ı Türkî, https://www.kamusiturki.com/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Kanar, M. (2018). Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü. İstanbul: Say Yayınları.

Korgunal, M. Z.(1958). Eba Müslim-i Horasanî ve Nasr-ı Sayyad Savaşı. Bolayır Yayınevi.

Korkmaz, Z. (2009). Anadolu'da Oğuz Türkçesi Temelinde İlk Yazı Dilinin Kuruluşu. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, 57*(2), 61-69.

Korkmaz, Z. (2013). Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kubbealtı Lugatı, http://lugatim.com/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Lügat-ı Remzî, https://remzi.cagdassozluk.com/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Mèlikoff, I. (2012). Türk-İran Epik Geleneği İçinde Horasan Teberdarı Ebu Müslim. Elips Kitap.

Nişanyan Adlar Sözlüğü, https://www.nisanyanadlar.com/ Erişim Tarihi: 19.01.2023

Nişanyan Sözlük, https://www.nisanyansozluk.com/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Nişanyan Yer Adları, https://nisanyanmap.com/ Erişim Tarihi: 19.01.2023

Öcal, O. (2008). Halk Hikâyeleri. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ötüken Sözlük, http://www.otukensozluk.com/hosgeldin (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Sultanî, M. A. (1392). Barasi Nokat ve Anasure Omdaye Amyane Dar Abu Muslim-nâme (Dastane Bolande Amyana Davre Safavi). Ustadyar Danishgahe Azade İslamî Wahid Tahran Merkezi, 6.Sal, 23.Shumare, Maqala, İran. s.9.

Süreya, C. (1982). Günübirlik. Adam Yayınları.

Süreya, C. (1991). 999. Gün. İstanbul: Broy Yayınları. s. 202.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=353 (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

TDK Güncel Türkçe Sözlük, https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

TDK Derleme Sözlüğü, https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

TDK Tarama Sözlüğü, https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/ (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Tulum, M. (2000). Tarihi Metin Çalışmalarında Usul (Menakibü'l-Kudsiyye Üzerinde Bir Deneme). Deniz Kitabevi.

Urfa İçin Hizmet, https://urfãhizmet.com/ āhmed-i-zemci-hakkinda-bir-aciklama.html Erişim Tarihi: (19.01.2023)

Vikipedi Özgür Ansiklopedi, https://tr.wikipedia.org/wiki/āhmed-i_Zemci (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Vikipedi Özgür Ansiklopedi, https://tr.wikipedia.org/wiki/Eb%C3%BB_M%C3%BCslim_Horas%C3%A2n%C3%AE (Erişim Tarihi: 19.01.2023)

Yaşın, M. (1994). Kıbrıslıtürk Şiiri Antolojisi. *Yapı Kredi Yayınları, İstanbul*.

Yazıcı, H. Hikâye. Türkiye Diyanet Vakfı /İslâm Ansiklopedisi. C. XVII, s. 479.

Yavuz, K. (1983). XIII-XVI. Asır Dil Yadigârlarının Anadolu Sahasında Türkçe Yazılış Sebepleri ve Bu Devir Müelliflerinin Türkçe Hakkındaki Görüşleri, Türk Dünyası Araştırmaları , no.27.

7. TIPKIBASIM

1909

super

Y2-A
6061

اکا ام ذکر خیر ایله رسولک آل اصحابنا
شفاعتلرین یارین اومانده روز محشرده
الا ام قصه دن حصه تسلیک ایده لم شرعی
بنه سی کوزلریدی مای ملک جاه ایله منصب
دولتیله خوم محمد یعنی خوزندی
اوده قلعه قرازیه اوکنده ایکن بونلر
خطا ایله ختن یعنی دیارنده قرار ایدی
محمد شاه نظر قلدی کمالاتنه فیروزک
[illegible]
بولرانده طورر لرکن قتوده رعفان اولدی
[illegible] جهانی کشت ادب کزدک
[illegible] اغاره ایدلر بونده
[illegible] شاه سزک حقکزی الله ایده اجرا
[illegible] فیروز اولره رجوع ایتمدی ویرن یوقی
ایکی ادم وار انلرده جهانک بهلوانی در
[illegible]
[illegible]

ابابکر عمر عثمان علی ایله دخی [illegible]
هدایت ایله یا مولی که نایر اولدوز زایر
کچنلر هپ بزه عبرة یتشور ای دلی عایر
نیجه سی کوزلریدی روضه و باغ چمن جایر
ابو مسلم عسکرله ایکن جنکده مع الکافر
یازرکان الدی فیروزی فرار ایتدی حق حایر
وارب شاهیله کورشدی لسان حالنه ماهر
دیدی بوکمدر ای خوجه عیان ایله بکا ظاهر
اناسی کیتدی فوت اولدی بو اوغلم دریتم ناهر
دخول ایتدی ایکی ادم یوز اوردیلر یره داخر
سنک شهرو که کلدکده بزه ظلم اولدی ای قاهر
شورشه اغلدی بونلر ایشدن اغلدی وافر
بنم قهرم اولره کچمدی کچمز ابد قاصر
دیدیلر اولمادی ممکن کمسنه اولمادی قادر
شیر ارسلان کش بر بیک ارد شیر اسمی قتی غادر
قو عالم اولردن عاجز اولدی اصغر کابر
[illegible] کافر فاجر

1988/2-1012

Sed. 31 Ocak 1989
Suzan Oğuzban Arş.

Y2-A
6061

تا زینک یار در رکابنا رکاب شیم
خرو سانه کوره یم در صلاو وصل یار
زیرا یلدم فی وفاوی بقادر بوجهان
وترب اذن عسکره در وشن ترنه دار اولم او یار
عبو جفار اعده دیدیجه صارم در شیت
ایکوب ایدم فراغت کوشم سنی اختیار
جت ممتاز سرده بوق تا قصور تلوایره
اکثر کزم جنازه بویله طورر سن هزار
وبداحرجت یوعیسه اوقلی کلری برم
قلعه الله ایله جکم او له پایدار
اتابی جت دن زیاده در او ممتاز زمان
صلوات خاصیله دائمی مالک در او یار
دیوجهو عبو جفاره کو ای مفعول دوون
کوروب وارم تا ایله کرمنجه شهر یار
ونلره شمدی جواب ویرمکی در سزه
بویله لری باشمه سن کشوده کار اوصار
حو خلاصه کا تابوت جکمی او تو دره
دیه الهوتاکی شمدی بعده طورمه بهار
انی قلعه ایله بعلو ایله سلم شیت
ایلدی بورجدن اشاغم صلایوردی لشکار
عبو جفار حاضر ایله کلدی تابوت جکمی تیز
جاره دیدکرد ال کشده ویرمه مهار
احده یرو لایت قویله کشف اولکه
طوردقجه یردنه هابرتابوت اول نامدار
ایرتسوه حضرت شاه کلو طوتوب
اول مبارک جنازه نوب نزول ایدی او یار
سیه جکم وشاهی ایلدوم آخره
بویله سوردی یورینه اطلس اولکا مکار
حرکتم ارزوسیله قویله کوردم جرح قلبی
بویله درجون فالکی یولدوزن آلام استوار
شاهم وی فقیر قلدی شهید
برادوف اورب ایله جانان ایلدم
حرو سانی باکو ویرزه وی شمار
برادوفی آندی اول لعینه اولدزمان
قلعه ده یورجدن اشاغم بقدی او
ناحقدم آنینه کندی جان
حرو سانه بوده وشیدک یا یکیت
حرو سانم ایلدیدکلر اوشه
حرکت ایلدوده طورمز هابان
بوده وه اول لجا مندن آنوب
تابوت اوله ده وه اوزره لایزال
ایلمز اضایلمز شمدی عرو ج
شمعنه جمع اولدی جمله اوده
کعبه اورتوسی ایدی ای یورماه
مادموزل هب یورکلر مضطرب
حاضر اولدیلر جنازه مؤمنون
برسیاه علم کوردوی ناکهان

اوج بیک ارایله انوایحاق کلوب
کوردی شاهی آط فغان ایلدی
ناگهان بر نوره دخی انوری ظهور
اوج بیک ارایله دخی یعقوب کلوب
قرن بیک اولو یلر شوبی پاکاه دین
کلدی شمله جانبدن برصدا
کلمه توحید صدا سی سر بسر
بونه حکمت سویلرکن هر بری
بوده فرقه یارییله کلدی بوامام
اهل اسلام کوردی جونه انی تمام
جمله بیکدن اوکه کلدی ارتیب
دونوی اوزن احمده تقدی امام
کتدی اوزن طایب اولدی اول امام
انوی احد خاصه مصراب بینه
قلدی سرعسکر انی اول پاک دین
انوی مصراب ساکت ویا اجی
بوله کرب طرد سلام دونه لر

شاه مسلم انکی یارندن اولوب
کوکده ملک یرده انسان اغلدی
برسیاه علم کوردی هیجو نور
تابوت کوردی زیاده اغلیوب
حاضر اولدیلر نماز ه یا معین
بادلر انکا قوپای کدا
طوتدی دنیا یی قوزیر زبر
کوردیلر کلدی محمد با قری
باشنه چیقیل عمامه اول همام
ایلدی جمله صلاتیله سلام
شاه مسلک نمازن قلدوب
دیدوار کلدی سانه ای همام
قلدیر یونلر نوارکه قیام
قوردی جهان پهلوان برینه
ذکر فکری یا بصیر یا معین
سلام نصری یارکاهی دخی
برجن زاره ایرشوب قونیلر

یونکادن عبد جبار لعین
جعفر انکا دیدای ملعون دون
بوایشی جونه ایلدک باشنه چقن
دیدای شاهم یونی قابرمه آن
عالمه نامه یی ارسال ایده یم
شاه مسلمی هلاک ایدی جفوب
یلدیرانی عسکریله واره یم
القصه دنا تابوت غضب ایده یم
لشکرینه کتورم قیرلو بلا
الدی سکسان بیک دون آرتوجاری
بکارینه دیدا اول ملعون دون
الی سکسان بیک اغر یاقه لر
مروان اوغللرینی مهلا یله
بیجه یوز بیک عسکریله کله لر
اول زمان جعفر ایشی بیتوره م

ودرکنه کسنه یاولدی حزین
یونلری سن ایلدک حمله یکون
هب امور سکاوردم سن بجر
بکا نصکر کوکه زایدی هر زمان
بکا مضراب غازی اولدی دیه سن
نامه لرده تهمتن اکا یقوب
حرب ضرب انلره بلدورم یم
بعده اوده یاقارز کیده م
خرد سانی کورز لرینه اوریا
سرعسکله یورییه اولو کچی
حرب ضربه جهد ایده یزدون کون
عسقله تیغی عدویه چاقه لم
نامه یازدم انلره خسوان ایله
یرییورییکلرینه آله لر
عالمی مروانی دن طولدوره م

آیینه طاهر این سعد دیو تعبیر ادر یونلر

چو کور دی اندوه بوطالی دو تو شدی جسم و جانی
وار یدوه اندوه برخیار که برطرار خنجر دلبر
دوی قلماقه دسن آل سر بقا آورده ایضاً
یزردی طاهرم بخا سر فراز سن کی لعل سن
اورکه فراوان عسکر یله تو یدی اول ملعون
جوله بلر یواحوالی تدارکلا قلدی بونلر
اوکوب عبد جبار لعین کلدی عسکر له
یانه اسوکوله اولدی جون لایلر ملعون صفدر
شرح ایدی انکله یر یدی برقچی کور یوز
سهیل اسمنده بر سردار مقابل اولدی مردانه
اویله کی یک عسکری تبرزار ایدیوب جمله
شرح کور دی قاچوب اولدم وریدی غصه حیران
سهیل اولدم برایله جانوا ان عدم اولدی
ایرسون بر سر کاهواله ایلدی سردار
هما علم یا یزید دیو ندا ایلدی صدا ایلدی
محمد اوده ماه تابان ایدر جنگ ده لیران
دیرانه نامدار ایلر ایدر کا تحسین قر-

پس اولدی یزدی برنامه سیان انوی تور و کریاش
ایدی فتح رکاب یار نظر قلدی و کاهاشش
فتی یابدن جعفر اوق وش ایدشدی سردره شاش
یانه یندار ب غیرة مکرن قلمه اسپیحاشش
صافی اولیله بن غافل اویانق اوله سن یاداش
اوند آلتی یک غلام ستی سوار اولدی بلا ایحاشش
فارسدی یواکی لشکر قلیجلر صالدلر فحاشش
اودم ملعون طرفدن کرر میدام بر قلاشش
یحه کاف کرایله اوکوبو سعد له حشاشش
بر عالمن یارب تعالم اکلم دده آنوی فاشش
اوند آدم دنا جو یر مزدی بولودن هیچ بری یاشش
حواله ایله دی کورزن سهیله اتوب عشاشش
پس اندن نعره اوردی بو یوریدی کاد یوریشش
سپر وردی کا ملعون طور رحکم فتی فراشش
یانه وار نجه تا ایکی دوشدی یره دهاشش
اوتوز ارنامدار ایدی یره صالدی بلا ایحاشش
قلکلردن بلا ایکلر اوردی جنگ ده ساعاشش

علم

علم دیو ندا ایلدی اولدم عبد جبار
حرکت ایلیوب موج ایدی دریا
اوند ایکی یک سهیلک بهلوانی
یوریدی یر طرف سلطانی عرجی
یوریدی یر طرف قرنا شاه مضراب
یوریدی یر طرفدن کر دی مختار
قلیچ لر بارلیوب آه انوی قلقان
رکاب برقاچ ایلدی هیوایه
نعره لر های هوی دن طولدی دنیا
اورر یر نعره آخد ایله مضراب
یحه انکر پس اورکوب قلدی تاتو
غصه کلدی اولدم عبد جبار
اوکنه کلدنه برضرب اوردی
یا قر مضراب ایلر وجنگ ایدر کن
یوتوب اول عبد جبار لعینی
مقابل اولدی چون مضراب بلدی
باشدن کور زنی اولدم چوردی

قرنانه دیو ندا ایلدی او مردار
سهیل اوزره یوریدی جمله اعدا
یوریدی هب هو بیر حوالی
اللده تیغ بتالی قلیچی
اللده کوز کیران جنگ ارباب
دخو هب بهلوانلر جمله ابرار
ارشدی کوده نره بیغ برآن
آنی ایچ یاشن قول دوشدی اوا
قرل قاندن صحاری اولدی دریا
صدا اوردی قلکلر شاشدی احزاب
اتوب صلحیلر یی ایلدی جور
یتوب پس کر کدایغ سوردی مردان
زمینه خاکله یکسان قلوردی
اورب کافرلری یاراز کور کن
که انک نکری اولیه معینی
لعین یرنعره اورب جمله قلوردی
غصه انوب مضرابه اوردی

الوب منع ایلدی کرچه وکاوز
یکندی ضربی لکن سوا سز
بکرکن عبد جبار فایدی سزوز
اولملعون کرچه وکاوز
هوایه قالدرب استر کتوره
علم دیبله الیرم اوزره
جسته اوب کیدوی کیرینی لعین
یره دوشوب عسکره کوردکلرین
اهل اسلام سوردی ارخا رجلری
اوردوی اوزره دوکوب انلری
عبرة ایدوب احمد میصرا یله
سوندلری آلدقی ذرایکن آیله
کوردولر نوریلور دیو ناکهان
کم اونور آنی علم اولدی صیاه
اونورا آلمغه یکدیلر ایرشوب
عبد جبار یله کلوب شوب
شهدلری مردوداوج مقهوردکی
بری عبد الله بری منصوردی
بیرسی حجاب ذریعی نامرادی
دیوه دونش هریری استر فساد
آلدی میصرا یله اوچ یکه نامدار
اول ملا عشره دونوی شیر وار
صالدیلر یکی عدد یه فوج فوج
دکدیلر قالمدی عدد ودن موج موج
اوکه حجاب ذریعی کلدی چون
اکابر مصر اوردی قلدی سر نکون
اوکه منصور رای جدول هم
ای بر مصر یله دخی یکدی هم
اولقدر جنکاولدی اول کون یا مدد
تخمین اونیلر کون نلر لی عدد
اختام اولوب طبل ارام اوردیلر
هر بیرسی مسکینه وارد لر
اوده بکار یوزاوده طقوز یکمه تمام
خارجی دن سوردی اولوب اول کون دوام

یارلولرکن حسابی یوق ای یار
عبد جبار اعلاکانی اختیار
اهل اسلام جنکدن سزوز لری
صاغ سلامت دونوی اهله ارلری
اول کیجه منصور رها مانی وارب
خار جیلرا جنه تخلی کرب
یارکا هلری طوتدری اول کیجه
بیجه لرکلر باشنی کسدوری ایجه
عبد جبار کوزرا یکی ایتی
الوی کلوکورشوب طاغیتی
عبد جبار چون صباح اولدی تا یوم
بقدوی خاصه رانلری اوردی نا یوم
هم دخی اوده درت یکلر باطی اونور
مقطوع اولمش یارکا هلردن فالور
عبد جبار اعلاری اولدی ساول
بیجه سی اغلر قچی اقالو غول
اوده یغما کلرم تولری قچی
جنده ایدوب ستر یطلوا نلرم قچی
صاف الابلر بقدوب جمله طوره
احمد الین سوردی ضوا کوره
دیدوی آنین کوستوب عرض هنر
کوردی جولان ایلدی اول خیر نر
بقده اوب اوخوارخ یی کرام
احمد الزمخی نیم دوا نیقام
اوکوک میدانه کلشر یوکوب
کم کلوب رسه مولی یشوب یوکون
عبد جبار دیدی شوتک باشنی
کم کتورسه کورم انک ایشنی
معزیه اجاب ذریلرای ظلام
دیدی سنکستان ورکا عنام
خاکپایکه کتورم باشنی
قانی دوکوب یتورم ایشنی
طرو سافه دخی ویره یم سنک
روم دیارینه وارنجه هب سنک

چون اشتوید شاه اولوب ملعون شوم
صاندی انکه اولدی سکستان روم

کردی میدان ایچره جولان ایلدی
برزمان لاف اوردی جولان ایلدی

دیدای عرجی بتورم ایشکی
عمد جباره کتورم باشکی

زدم سکستان جمله الورم
پادشاه اولوب مخلد قالورم

دیدا احمد جانکه مالیله دواج
عمر دکل اوغرا اولدی ای ملعون شاح

چون اشتوی غصه کلدی لعینه
کورزینی فلدی حواله اول لعینه

طوغرو احمد کورزینی الدی هماندن
انوکیله اوردی لاف اول زمان

دیه سنی اورزه بقلدی اول لعین
ایدی احمد باشنی کسوی هین

اخرایدرای لعین بی حسن
اوشده سکستان وردم سکابت

سندکی احمد یه جولان ایلدی
اردلدی جمله دوران ایلدی

سردی اولدم اوده یوی مرد کرین
ایکی جیدی ایلدی نقش زمین

عمد جباره دیدی اول شیر نر
ای لعین ای مفر ستیاردن بتر

کلدم میدانه بن کورم نیم
اون ایکی موجی باشوکه اوردیم

چون اشتوی غصه کلدی لعینه
لشکرینه های قوماک دیدهین

ایکی عسکر بورینه اوغرادی
بتع تران کوده لری طوغرادی

عمد جبار عاجز اولدی بی مدد
فاچدی کیندی بریکا اولدی فرار

ما ظهر یحیی الذی نر

شاه مسلم قاتوبنی الدی نر
عمد جبار بخت اودره صالدی نر

احمد الزمچی کتورب آر نره
ما ظهر یحیی ایلدی سرور نره

کردلر بوله بوی کوتا وار دلر
برجمن زاره قوتوبن طور یدلر

اودی قرنداشم بنم کلدی کله خالی تورمان
چون عمد جبار لعین فاچدی فرار اولدی

کوه کبرکلر زینه کلدی قرار ایدی بنه
کلدی اوتوز بیک جاری جمع اولوب طوتدی مکان

حاصل بیلن بیکه یرجو اوی اولدم یانینه
اوتوز بیک اردی کلدی امداد ایچره کلدی

سعد ابن ابو طالب لعین جیشه مقدم ایلدی
اول سن احمده ایرشی پول ورمتا کیدوب امان

اوتوز بیکدار له اول لعین انظار ایدوب سوردی
طوردی بیلماندن اول لعین ارزنجه پس

جعفر دخی اولدی خبر کوکی ملول اولدی مکدر
دمعا بنه ایلدی سن بیله بکرم بیکجوان

دار عمد جباره ایرشی انوکیله جنگ دوردیلر
سعی بلیغ ایله کورشوجهد ایلدیلر اولکار دان

اوردی مفرانه سن تابوته ایله فکه یوردی
بن الایم دوتر بیک سوار کروده دوردم ای جماعت

شعوذ ایوم الخدایدین اوکیه بوله عزم ایله سن
ایرلر لرصاغ اسن هوریری یولنه دوالی

وتر بیک کوزیده عسکر احمد لوزدوتر کری
آماده کلدی هریری کرخدایا مستعان

سعد ابن ابو طالب بوله اوتوز بیکدار له قوبدلر
احمد دخی کلدی کیجه شعوذ ایدر لری امان

نعره اورر نرای کدا اول اولدیلر طوردی صدا
هر بری طوردی بریدا جنگ دن قوطولدی جمع

ملعون نر اولدم اویا نور طوردی قوقلیو اورر
بیلمز زمینه دوکیلور قویدی کیا بندن

سرور دیگ دوتر کرد عسکر یی انور برو
فخر دکای قولاور کزردی اوکچه یاکز
دوت قلدی احی عسکرن شیه اوبر یولرن
هر رجردن نوه لرهم بنغ یراندصالدلر
فخر دکای اطری الدی یوردی ایلری
خاوجلر اول کیه اید صالدی فتیی یاموو
ایلدی کیه کیدی دون یولر نظر قلدی کون
ایی جیوجیار اغلدی دیو بوایتی یرلره
اوغلان شاه کمک هرزایم ایشیدورسه
یره ایاکم بصاسنجونه وزیر دیدی
سلطان اوی آدمیر اون یک دن ارتق بولدی
یوزیک کرصیر اندی بوری یک آدم اولدی
منصور دیه هم شیده نامه یزدی اول اچیب
احمد ایله مقرب بیگ خلیفه یه ایلدی کوب
منصور دی نامه یزدی جمع ایدی قاتوکه ارتا
بوطرف دن یتیشدی کلور عسکر قاتی
ناتور دیر نایم اوسه هم بیگ یراق صاتو

عزم ایدوی یولرا یلرو اول عهد حیاره ها
اکاه ایدردی بیکلر لشکر اعدای سیاه
اول عهد جیار لشکرن شجون اوزرنا کهان
اندن جقوب جمع اولولر یردی جمله شاه ما
عسکر ایسلاه یزدی عزم ایتیوب یوله روان
دوشدی طوز یخ یه عدد صحرا یه سیل اولدی کان
یاد ایتلر دیه یوز یتوردی کدولر ایتیوب یهان
اول دوزیخی احمد ایلدی شولک ایتدن الامان
لکن یوحیله کار ایتیوب یوتک ایتدن الامان
اولک واستردی کهان ایی عهد یاکلدم قی کان
یکرم بیک خروج لری کوزه لری آلوده خاطا
یجه لری خروج وحی قلدی قواه قعان
یوله ایوب سوایده سرقاتوکه الله یزدان
یشلر یی قطع ایده سز ایوخلیقه یوهمان
درینو طوزی سنه اولوب جاکسورنه ساکان
درینده مکلدی ایر شوب کوردی عدولر کره
میدان دی دلشده طولوکوب دهکلو نظر قطعا

اوچ کون تمام جمکاله لر اعدا ایره تکاله لر
کوردیلر انار عسکر طولدی زمین آسمان
نظر نا یغبر هلای بولطولدی وجهان وزردی صدا
یکرم بیدی بیکدارایله بر بهادر اندی ظهور
یکرم بیدی بیک ارایله یشلوقه ایندی غلو
کسلدی اعضا لردوشوب قویدی حیات ناکها
دوندی مکلو دوشره قصه وشکله تحیر ایتدیلر
غیرتلندی خاوجی ناکوت الدیلر معان
اوچ دفعه الدیلر اوچ دفعه یولرالدیلر
احشام اولیجه هر یرا کلدی کروطوندی مکان
اون ایکی بیک سنی تمام اولدی شهید اندیلها
عدو دوازده طوندی مقام کوریولدی دوزجها
یره ایاکم کوریک بیر یولرون فاجما سون
قصد یم یولدی هف قیلیجاور مقدر قان
کلدی بیک جلدی کون اهل اخر اندی هجوم
حرب شدید اولدی اوکو کوده لری کمور دی
معرب عسکر ایچه صاندی شدی قان دریاسه
کاه مسایف کاه صوسنه حربه اوردی ایدردی
پس اولدی مؤسلر دیون یوز طوتدی یره یکون
یر تورطهور دیدی اوکون یره ایدی ناکها
سفطای عرجی احمد اتر قجی یم ای خار جی
حربه سره کوسازه یم یوقدر سره بوردم ها
یر یک قدر سنی ایله قلایلر اعدایه هجوم
الله اکبر نعره سی اولدی هوا تا اسمان
یلدیر یشلر حقدی جان دوکلدی یشلر قان امان
کوده لری کمور دی قان سیل اولدی دریالر
قالا اوایغ قجدلر لر هب مالدیر یی صیچه لر
خدایلدیر کجه لر لر مؤسلر اندن شادها

اول هرد اولاد لعینلر جمع اولوب
احمدک اوکنی کسدیلر الوب
حمله اورسنه یوز و برکله یرده
وزیر اسکندر خان اولدی سرده
احمد ایدر حمله کلوب کورم
بن سوره شول تیغ بظالم و رزم
سوردی عبد الله راجی ایلرو
احمده اولدی مقابل رد برو
سروره اوج حمله قلدی اول لعین
حمله سنی منع قلدی بو امین
حمله قلدی شاه مردان هر بو
اندن هر حمله قلدی نابود بد
هر حمله نیزه سیارب میدانه آت
حمله قلدی احمده اولدی حیات
احمد اکا رحمت ایدوب دردی اولدم
باشنی چوردی اوکنه یره دوشدی عیان
نوره نوریله اکلر اولدی بالکلدین
یره صالدی فرق یدی مهر کریم
کلدی هاشم تیغ الیده ایلرو
احمده اولدی مقابل رد برو
بر فتح ایدر دی اولدم سروره
بودی حق منع ایدوب الدی سیفره
باشنه یره مغفره اوردی بو امین
وه سهی اورزه یقلدی اول لعین
راجی اولدم حمله قلدی سوکات
نوره نوریله دعا وادی حبیب
دیو اعوذه ایلی احمق سیده سین
قابوق الوب یره کیده سین
تا بوق ویرب سلامت بوسه کوز
دولت ایکون ابن صانع قلدی کوز
بوبله کوردم ایله آدم سره
اعتماد ایلمه بو عالم سره
سروره بودی لعین بی ارزو
برهنوک واردی سه کوسترکل رد

بنا ایاکسلم شاهکم قاتلی
انده اوج کز حمله قلدی اول لعین
دوه اندره اغره اوردی بو امین
تا دخی اولدی قصاصی ظالملوب
چون ارقاعه کوردی اولوب سروری
خار جیلر کز بن قلدی عملو
تفنکه اوغرامه ایکی کچدی
اهل اسلام دخی کلدی یاندی
ایکی سکر بر سینه اوغرادی
جکده احمد اولدی رقاعه یی چاوش
نعره ایرب اسدی بن بادصبا
اهل اسلام دخی براهم کچدی بو

انا یزیدک الوبرم سوزدن انی
هر بریی دفع قلدی بو امین
باشنه یره مغفره اوردی شاه دین
دیه سهی اورزه معلق یقلوب
دیدم قومادی اکا بن یدلک قولاری
دومدی بونلرک ایچه سوکلو
روحلری پروازلاوب شدن کوچدی
الدانق بسلردی کوکلری یاندی
تیغ بران کوده لری طوغرادی
یره صالدی کبی یره یقلوب
خار جیلر اولدی حمله هبا
قلعه دروننده یتوب اندن کچدی بو

یاورکه کوردی یره دوشدی یاملک زاده قرم خان
ملول اولدی حزین اولدی غمناک اعلدی
تیغه اولدی عیار یی زاده عیار یاد اولدی
دیدی لیکن ای شاهم وداع ایدوب کور راهم
ایکسلم دعا بنی کورنکم اولدی اول منظور
تخرده قالدی زعلی وجودی اولدی اول منظور
وار ایدی شاه کبی دفینه یر حصار کنور
ایدی شوکلری جمعدده عساکر کوب موجود

دخی بیلش بیک پیاده بیله بیلجه
احمد اولدم تا اوچی اولدم بری
عبد جبار قوندی اول ماعود اوزنا
اخذ الرزق الجوده یره تا الصوب
اولدی حفار بله بوله صالدی ایلی
حکمدار بیلر جانیدی اول زمانات
اخذ الرامی سوار اب میدانه آت
جفر اولدم دیره ارکه آصدم قطا
کل ایام میدانه شمدی اوکوزن
بوردی اوقاچه کریا بی همات
براتلیج صالدی اکا اول بیلک دیمه
حاصل احتشام اوزنه اول اولو
چوقه صباح اولوز کوهی طوغوز تار
احمد اولدم کردی میدان اچره
بوردی اول غضبان کوهر آت سوزر
سرعت منع ایلدی شاه جهان
بانجی بیلی تاز تار اولدی هایت

لعلی ایتلاسه یقین کلایی بیچه
ایکی بیک آدم لا کوندردی اوزره
دیدیکه تا اولنجه ورکه بو کون
آلی کنت اپیله اوزاین کسوب
عبد جبار اوشم ایله بیدی جانی
صباح صول اصغر بردی صاکان
عبد جبار دیدی ای بی حیات
آصلی بردی ایچین ایله جیوب
غیر بی لایم دکلی اوزره دین
احمد ایله جنکه طوردی بی زمان
ایکی پاره دوشدی یره اول لعین
یوزاوزنوزشی یرچره قلدی اولو
ایکی عسکر اولدی جنکه قرار
کوه اوزره ارطف قلدی بیله
سر دره یقین حواله اتوزسه
اوردی بر مهوه اکا اول کامران
اوچدی زرچی طاموید اردی لعین

قرداشی میدانه کردی تا بکار
حاصلی بوزاوکوندره ضرب اوزره
عبد جبار طاقوز اولدی بی مدار
کلدی برجاسوس خبر وردی اکا
خروساه تا اوتی کوندردی لو
اولدی اون بیک آدم اولدم یوز بلاخ
اندوردی پهلوان درحی بیله
دکوزه دوشدی اوسا طوردی لو
یوز بیلر جنکه اچلدی بی امان
الی بشتردوکلدی بی عدد
یوز قدر سنی اسیر اولدی جهد
تا اوته اوزره قلدی اوجله قلو
طارچی سوزردی دوه بی کتوی
دردلو اسلم اسیر کلدی بلنه
عبد جبار جوکه اون بیک اردی
چوقه صباح اولدی لعین اندی قیام
صان الایلر بعلبوسه آوبار غار

الی دخی صالدی یره تا حدایر
آلتی یوز قدر یرینه اولدی ضرب
طاقوز آرام اوزره دوشدی جوزر
اعقدی برخاص قولاغ ایله تکا
ایکی یوز آدم ایله ارسال اتوزلو
باشلدی صحابک سنبلی بی فلاخ
بچه جیقوب کردیلر کرتلو یوله
کروزدی یون کلدی تا اوته کوزدلو
بوزه اردی جنکه اولدی زمان
کوزه کردوشدی زمینه تا حدود
دوشه یوز آدم دخی اوشدی شهید
طاقوز عضب ایلدی اکا عدو
ضرب اوزره امایز ایچم اتدی
اول زمان کلدی اوکوکا ایوله
تا اوته کوندردی اتوبلر هپی
جنکه بیلره وردیلر بیظام
ایکی عسکر اولدی جنکه سوار

احمد ازنجی سوروب میدانه آت
عبد جبار آنده دیرلر توی علم
اهل اسلامدم دیمی کلدی یاندی
کوردم لرینی توزیلور دی اول زمان
اهل اسلامه یورلوب طالدولر
احمد یله نصر ایکی اچکلی ینه
التی یوز کلدی خوارزم ناکهانی
کوردم لرانلرن کوندوی برعیار
یلیسنجه اون ایکی یوز مرد خان
خوشحال من تیاصاغ صول خبردی
تاآه علم بیکرمی بنده برخوان
جمله اتی یوزین کتوروب طالدولر
خارجیلر اولری جمله تارمار
واولراولیله روایت ایلدی
ادیب درلرکه شاه مطلبه
طاغولی ایندن اولمشدی شهید
احمد یله کوروب اولری امین

تعزه اورب ای خوارزخ بی حیات
سوروراورده یورردی جمله ظالم
کوده لرده شوی زینه بی عدد
التی یوز بیکرعلم اولری عیان
ایکی لشکر تیغ برآن صالدولر
ایکیوی غرق اولری قان دریاسنه
تاشلری طلقان کورمیجی امان
اون ایکی علم کورنوی اشکار
وکلرینجه دیمی وارد رایکی بیان
برعجایب کورنزله تبرلری
شاه زاده برنهاد دیرلر خان
خارجی یم تیغ برآن صالدولر
طبل آرام اورردی دونیو کورزار
بوکلن بیلرنیکر شاهی اولری
اتاسی همدیدی شاه طالبه
ای دریغا شاه مرداندن مراد
سینه سینه چکدی اتی شاه دین

خروسانی کلدی عباس اول بچه
باشه کلدکلری سویلدی
چون اشدی جمله سی اغلشدیلر
ای دریغا فاجی اول بادصبا
کوردیلر توزلر ظهور ایتوی عیان
بصره بغداد اسیر لرخوزستان
عبد جبار شاه زاده ندن تاجینی
دیه الفردن فلک خوردی یورد
بوده درکن قونیوی دنیا هوی هاوی
ایکی عسکر برینه اوغلی
سویله قادن لعاده دونیو خاکه طالدی
کشته لردن کوده کتوردی خان
ایکی دفعه تابوته الصوندیلر
احشام اولوب طبل آرام اوردیلر
موردا اولوب اول کون اوتوزیکی خارجی
سنی لردن ایکی یوز اولری شهید

آه ایدیب تالان کریان ای بچه
تابوته الدوکلرینی سویلدی
آه ایدیب جانا کوکل طاغلشدیلر
هپسی مکرر جمله سی اولری همبا
تابوت یله کللری اولرهمان
باشن لیوق یاین یاتوای دلبکا
هوایه اتوی کرو اولری ای
دولت دوراسره دوردی یورد
جنگ غوغا رقیامت وای واغ
تیغ برآن کورده لری طوغرادی
بی عدد دوشدی زینه قوی باش
کشته لردن کوده کتوردی خان
کرو لکن اولاری دونیو لر
هربرسی مکنه وارد لر
طلسم ولردی قواولوکچی
دخی درت یوزاوتوزاوح آدم جوید

عبد جبار طوردی اندن قوردی دیوانی همان بکلرینی شاهلرینی حاضر ایتدی اول زمان

دیدقان کتورکه تابوت اوده یاقدیم
هم اسیرلرک باشنی قطع ایده یم بی امان

بشلرینی بن ابو جعفره ارسال ایده یم
باصله فتنه بو عالم اوله هب امن امان

زیرا بونلری ابو جعفره ارسال ایلسم
ایرشه احمد خلاص ایده اوله حالی یمان

دیدی صفوان تابوتی شمدی بکا ورای بکیم
بن خلیفه کتورم مرد مردانه همان

لیجه احمدلر کبی کلسه نه باکم وار بنم
ارکم بنم قمودللرده اوله داستان

ایلسون بهرام ایله رستم نریمان آفرین
تحسین ایتسونلر بکا شام مصر روم روان

اون ایکی بیک عسکر ایله راهه کردی اول لعین
تابوت ایله کیجه نصفنده چقوب اولدی روان

احمد ازمجی سجاده اوزره قلدی بر نیاز
خاب غفلت کوزلرینه کلدی اویوردی همان

کوردی رؤیا شاه مسلم کلدی اکا بویوروب
الدی صفوان تابوتی یولده در عین عیان

بنی خداده کتورمک دیلر اردندن عشق
کتدی اندن غایب اولدی اولدی کوزندن نهان

چون اویندی اویقوسندن اغلدی اتدی براه
الدی ایکی بیک کوزیده عسکر شاه جهان

طوردیلر کیجه چقوب یوله روانه اولدیلر
چون صباح اولدی کورر اول سرور شاه جهان

شاه کوردی ستا مظفر خان کلوب ایتدی وصول
اون بیک ارله کلدی بولدی احمدی اول نوجوان

اویدی احمد رکابن الدی سوردی یوزنه
سرور انی نعره یاصوب قوجقلر جان جان

اون ایکی بیک عسکر اولوب کیجه اعدایه ارب
غافل ایکن انلری شبخون ادرلر بی امان

قویدی کیجه های هوی جنک غوغا یامدد
نعره لردن طولدی عالم من ثری تا آسمان

جادر

جادرندن باش چقاران باشی اوکنه دوشر
تا صباح اولیجه دریا سیل اولوبن آقدی قان

احمد اولدم جنک ادرکن انده صفوان بولوب
کمرندن قاپدی انی یره اوردی ناتوان

جنک ادرکن خان مظفر ابن کنعانه ارب
یقدی آتندن انی بر پشت پا ایله همان

خان مظفر یزیدی علم نحس ضبط ایدب
خارجیلردن قالان هر بیری اولدی لامکان

هر نه کم اسیر واریدی قلدیلر جمله خلاص
تابوت ایله عسکره بصرایه اولدیلر روان

کوردیلر نوبتلر بلوردی کون یوزینی قپلدی
یوز یکرم درت علم نحس ظاهر اولدی ناکهان

یوز یکرم درت بیک ارکلدی وجوده یامدد
بشلری قرطوس اوغللری عدو خاندان

یعنی شمعون ایله شمعان دخی کلب ایله جند
عنتریه شاه ایدی جمله سی ملعون آن

ایکی عسکر صاف الایلر بغلدی زینت بولوب
کردی میدانه محمد ابن اسماعیل روان

جمله قلدی بر یزیدی خارجی سیار نام
نعره اوروب سرور ایله جنکه طوردی بر زمان

سرور اولدم بر قلیچ ایله ایکی نجدی انی
النمش التی خارجی صالدی یره پهلوان

یوز یکرم درت بیک ادم خارجی اتدی هجوم
اهل اسلام دخی کلدی یوریوب الدی سنان

نعره لردن طولدی صحرا تیغ بران بارلیوب
کوده لر دوشدی زمینه جاغلیوب سیل اولدی قان

خوب کبی بشلر آیلوب بو نقده نجار وش
قان بخاری طولدی عالم من ثری تا آسمان

خان مظفر هم بر زفر ایله اوروب قتل ادب
نام شاه صاحبلرندن یکرم ایکی پهلوان

نعره انی الدی ایتی ناکاه کوروب لعین
هر بری اتدی کمندلر احمد اوزره بی امان

سرور اتدی کندوزینی اتدی رخشندن یره
یکرم سنی اول لعینلردن یره صالدی همان

خارا مقطع خضر وشن اوندم ارشدی فاتحه
صالدی بنی پنجه سینی پاره پاره ایلدی
غیبنده کورزدی عضیق یمنه دونوی شاه
باشی صندرسیه وارنجه خورد اولوب وصندوق یعنی
جنگ اورکن اوکنه بهرام نورانی کلور
اوکنه کلنلری حزب ادب ایلر دی حراب
خارجیلر اولدقدر آنده قرلدی وحساب
ایتمام اولدی لحظه رسیدی کتوی برلو برینه
انوده میدانکن ایجنده وارایجلر دیکلوب
چون بوحال کوردی احوال خیارزی قالمادی
بیلدی بی بوریلوب نعره اوردی هم برکی
صالدی تیغ اسیرلری خلاصی ایلدیلر
نعره اورب بوردی بیردن خوارج بی عدد
جنگ اورکن کوردی لرنی نور ظهور اتوی اوردم
اولدی صاره کلدی بی یاد صاقوشوراز
کوردی لر یکرم کلدی رتن نمایان اولدی هب
جمله مکاوکنده منقالده کلور ایکی دلیر

اوتور ایکی جنگه آلایله ارآسته اولوب
نعره اورب آت سورب زرباد تیز بری بهم
الخوارج حالا المدن قنده ایده سز حلاص
کوره لر برنعره آردندن دخی بیدا اولوب
یکرم یک بیز برزه لاورلری هب یالی قلیچ
طوب کبی بیلر آیلوب یاش لشون سنداولوب
جنگ ایجنده شاه بیز برطوب دخی راست کلوب
سورم اولدی خوارج تار مار اولدی قلو
کلدی اوندن عسکره زرباد ایله او قلی موز شیر
شاه کلم تابوبش انوده زیارة قلدیلر

الفرنده کوردی کیان هر بری صاحب قران
بنده وسلطانا کلم بهم صاحب بیتمان
تیغ برآن چکوب کوردی بولره عالیشان
آنا بین اولادی زرباد موز شیرم یورزمان
یوردیوب الله اکبر نعره دن طولدی جهان
کله لر قاره یورزمانی کوره لر آلوده قالدی
نعره اورب آنی زرباد ایله قیلدی بی نشان
ماه نور عجم خلیج بحار بیر الدی هم صفدان
احد ایله کورشوبن اولدی بیله شاد دمان
زار کریان اغلشوب عاد یوه لوده قالدی

بقور قوحزدن قاچدی اولوری یا یرلره
اطره بن شمدی برجیله قورام
بیزه لره دگدکلر برنجه یاشی
گیندلر طاغدن کوزیدیلر قو
گلدی احمد بیزه سیحون ایله
طوندی قاچی یاشی گسوف هاله
سیللر اشدی جون توسوزلره
قورقودوشدی بولره اوکونجزن
نواشی یاشه النمدی همان
اهل اسلام هر برسی اغلدی
دیدیمراب آه حسرتا طوغو
سنا اوزدم نا توآیله گله آه
برنه اتوی دیدی یا مسلمین
احد اولوسیه بزه اولدی سزا
کورزیی قاچدی سوار اولدیدیلر
قچه دوران دگلر ایکلدی
بچه سیی هربله قیلدی هلاک

فاجمادیسه تابونه وارمدی بحید
انلری هیچ شمدی قیلجه اورام
برقاچ آدم چقدی لشکردن یواش
چقدی دلا لرنوا انری همو
برکندلر اتدی اکا سیلدی
بوباشی انکدر نظر ایدی یمانا
طوتمز اولدی انری ایقلدی
ای درجا قاچی احد نازنین
ای درجا اویا مسندر باشی جان
آه ایدب جان بورکلر طولدی
بکاصاغلن دیر حرام شمدن کرو
گل جانان سیر ایدیم گاه گاه
منهزم اولمکا اولم لم سالمین
فی سبیل الله ایده لم بز غزا
عشقله برخه اوردی نره نیزه
یدرم کیمی عدویه طمللدی
بچه سنی قیلدی اخذه غورد خالد

بچه لری قاچدی اوکندن گروه
اهل اسلام دخی جردن یورودی
ایکی لشکر برسنه اوغرادی
اهل اسلام لشکری اولدی زبون
کوردیلر بغداد یولندی ناگهان
کوردیلر فرق بیک بهادر نامدار
دوه اوزره شاه مسلم ثابوتی
تیغ لریله حمله غریبان ایلدی
بعده اورب احد الزمی همان
جانه المندن قنده ایده بزخلاص
برطوقدی دخی اوعلی معه شیر
برطوقدی مطلبه شاهی روان
برطوقدی لعلی حمزه مرد شیر
نشی لشکه طایندی حمله خارجی
تارمار اولدی فلانی یا مدد
شبه علدار لری حمله طوغرادی
دوشدی یوزیکدن زیاده لشکره

بچه لری دوشدی یره وردی روح
نعره الله اکبر درایدی
تیغ برآن کوده لری طوغرادی
عرض حال ایدیلر الله اوکونت
قوبدی توزلر رفع اولوب تا اسمان
اوکرمحه احمد ازمی سوار
نعره اورب نجیرا واری قچی
خار حیلر دیده گریان ایلدی
اوشده کلدم ای خوارج بی کمال
یوردی اعدایه اول حامی الحوافر
برطوقدی دخی اوعلی معه شیر
برطوقدی مطلبه شاهی روان
برطوقدی لعلی حمزه مرد شیر
نشی لشکه طایندی حمله خارجی
تارمار اولدی فلانی یا مدد
شبه علدار لری حمله طوغرادی
دوشدی یوزیکدن زیاده لشکره

عبد حقار کردم قاهر دی لعین
اهل اسلام وحی طور دی اولدی رعا
یوردیلر بر بچه کولدی کتدلر
قلعه دولدی یقین اولدی قرلی

اهل اسلام جمله بی اولدی امین
خروش یوبله اولدلر رمضان
برجمن زاده ایرشوب قوبدی لر
یکرم دردت ساعت وحی قالدی یولی

اولدم اوندم ایرجمور یکرم بیک قدر لشکر
بچه کوندردیلر کلدی عیاری شوی عهد حیاره
اولدی بوینده عظیم لشکر کلور راحیا اسلامه
انکی لشکر ایسه دن کوریلدی بر عیار اولدم
وجود جمله سرتاسر جمی بولاده مستغرق
اشده سیر قهستان بلنده خون فشان تیغ
اولدم یکرم دردنجی هنر کوستردم اول جانا
بیم درباد خیر یوی محمد خلقه اولدم در
که شاه ملک قاین اولدم سیوندن ای عجب
ایندی عهد حقار ای یاران مکرم بیلکدی
الله ایکی بیک اللون ورب احسانیم کما
وشقی راهوا ایشوی سیل اولدم جانه

اولدی احدی مشهور محمد هم پیر سی عطار
اولدلر عهد جمالی که جنگه اولدلر بیدار
الیلر مغلوب صفدر سوار اولدی قویکیار
یرادم کردی صفدر الای زیده اسوار
که بر خسته سوار اولمش صفاین هجو کوه یار
اومورده عمر شاه یوزو تربت کلزار
یلنوا ایرلده اولدم اوریز هره دسالار
اولوسی استین کشوب میدانه شیار
فیاس ایمکی الک قاچی سزه قاله بلا ایتار
شوکت اسما بکاهر کم کوره ایده استغنا
دی شوایکی اوغلانی ویردیم یوزلرنه قار
یوریوب کردی سیدانی طوغلدی قلدی سوار

هادم پیره سن یوکا حواله ایلدی ملعون
بیماده سرور عالم اورنوی کابر پیره
بیمار دی پیره بی انکو پیر پیره دلدی
بیمار دن قالدی رب انی هولم انوی اول جانا
بیماده اوردی پیره دی ای خار حق بدین
یوریده صاغ قوله اوب اوریبی صالدی مرداته
اوادوردی سرتاسر لشکه طاپانشوی
کم یوریکم درت یکدار اله اوریبی تراته
جرکورده عسکر اسلام نقابی کلدی مردانه
اوراج کوردیجه کوندی اوزرلرینه تراقی
وین صفلی ارلر بره بی اردی سمرانه
کسیلدی عادا ایقلوقا بارد اغدی اولاکه
بیحصار صاغاده جمله یوریکور فالماردی طاقت
بیریکده قالدی انکو بیده بین بلدی بونلر
عسکر نظر اولدی یوجنکی کوردی چون مرتج
اسد الله شیران عطار دی قالدی جرانه
کیوب یوز یکدن زیاده خارجی دوشوی صاغ اوله

سپر وردی کاسرور کم دفع اندی اقای یار
سپر وردی کاملعون طور رمحکم فی عذار
کم ظاهر بندی خروج ایده ظهور اندی فی ایتار
هوادن پره ایدی چو دوردی خورد اولوب ملعون
که سلطانیا اباسلم فی ای فاسق فجار
کلیز اوکنه جمله صفلار خاکه اندی ار
یوردی الله صلاعنه خروج اندی نه کلزار
هجوم ایدی لک اجمله یوردی خارجی اشرار
قلیچ قربدی رم کیمجه جسد نراه اوده ناچار
دوکلدی جمله صفدم قلیچلر صالدی لر ایزار
ارنلر اوزدی لر قانه انلوب طوب کبی سیلار
طوغلدی کوبوریلر اولدم قیامت قوپدی یاقیامت
دخی برکس لر نه فوق دوکندی قانلر دی دیار
قالدی لر عاجز قوچاغ نکر دمادن سیل اولوب انهار
انلردن عجز انلری دیمه ایلدی افکار
ذکره مشتری اولا آه قوسی اولدی لر سیدار
شهید اولدی دخی اوه یکه سیما یوزی اولدار

دولو سلطان احمد غیرة ایدوب احمد قرنداشی اوزر

یورییه جاق ایکنده ایکی اوردم بر تورلو ظهور ایتدی

اوردم جیرورزیاده من الی اولادی بی صدد کلدی

مکمل بورسه لاجع عسکر تمام قرق بیک ظهور ایتدی

قره بولاده مستعرف کلور هب بیزه اوزرلده

ایتدی قصد جهاد بزه یزدیلار کلور اوستونه

اوکمه بزه جهاد رشاه کلورکن اوردیدی بزه

ای ظفر اولجاق بزه الحمد ون فتوحه ایده بز

اوردم قرق بیک دیلاور له اولوره کوردی بزه دالله

شوله کلوب دوکه یورقانی اوسنده خشم زیاده

لعنت کیکور بیک عسکر دون شول قالاباقی

نکم واریاکاه مالی من یه تخت رحمت حال

لعنت جونکم فرار ایدی واریوب یولده فرار ایدوکی

کم قالی بدرم ودرکی قالی افندم آه

یورینه قرشو سوکدیلر قومی عبد جبار

جهادی اتمایکن ایا مسلم بکی اولدی

بحمد یورییکن کشی تکه قالمیوب دوکولدی بزه یاخی

اولسون رحمة سبحانه الله العظیم آمین

فرار اولدی قنغلکه عبد جبار

یوزره جوق دعا لر قلدی احمد

قوتکه یوقلدی خاطر لریمی

کلوب کورسندی وزیر ارعب قلم

یوز اوریوب تابوقی قلدی زیارت

اوب یوللری قلعه کتوردی

بسماه دن امداد ایدر سلطانی احمد

یوب اسحاق بیک مسجدینه

دوه دقالدوره مدی بریسی

قوریوب اسحاق بیک مسجدینه

دوی اخذ دوه اشتر قیالی

قچن اوچ یل مرور ایده زمانی

اوه قینی بوردوه ایلر قیالی

اون وردی قوبکلره احمد

اوتوریب اوده ایده سز قیالی

خرد جمعی توده چون یلاسز

بسماوبدی احمدک ایمنی زیاده

امین اولدی قواخیار ابرار

دوی یزدن اوله راضی خداوند

بسماوبدی هریرینک کوز لریمی

صفاوبرجیالرنی عدد هم

قوقان اغلدی قالمدی طاقت

کتوردیلر دوه یی آلوب

کتوردیلر دوه یی آلوب

چوکدیلر دوه چوکدیرمینه

دوه دن تابوقی الدی چیقیسی

قوریلرانی برکوشه قینه

ویرکا هرجمعه کیجه یوکا یمی

کلور صالی پیراولکاردانی

اوروقینی حاضر اوله وریاری

دوی وارکه دیاربکوره آلت

ولکن کوش هوش اوکی دولی

اوروقینی هریرحاضر اولاسز

هان اولدی فراق اودیله برباد

پس آندە معز ستیلر ایچون اوچ
قالور معز نیه اون ایکی بیک ایریله
قلاف هر بری کزوب یرینه
دوی معز نیه سز بوندە قالور سز
و ارب بن رو صوندە اولم مجاور
قحط کم بر صالح اولە ناظر
وداع ایدوب عیادە اولدی غایب
مدینه ره قالور اوچ یلی مجاور
لو بکا قالدی معز اب ساکنة ماه
کاهیجه اغلیوب فکر ادر لر

وداع ایدیبا هالدم یولە قولدی
دخی سرور عرب فوق بیک جریله
دیار ینه وصول ایدوی یرینه
کلور ملعوب اکله حکه قلور سز
علاء یقدن بکوب قالم مجاور
او وقتین بن رە اولم بونده حاضر
مظهر روضه سنده اولدی غائب
عیادة عالمندە ایدی ماهر
که یاس ساتم ایله اغلیوب آه
کاهیجه خالنه شکوا ادر لر

عدد حیار بکوب شکست البال اولوب کلور کروه
لشکر کروه سرور صاد بکوب معقر که ایاغنه
کلوب ظلم ایلوکدا ایکی جهاندە ای لعین
دوقتی ورود کلا قضایه ایلدک حیله هبا
دیر آدمردم که بو عالم اولە آسوده حال
چاره سیوبدر که نامه یازه لم غیر جانبه

هذه یزاقصد ایله بصراب آله کبیره یدی
دیدای مرد ود بنی سن کبی مرد ود ایلدک
دیدای شاه جهانم سن المسالک اولدم هیچ
نامه یازه جمع ادردی کره یوز بیک حاجی
طوردی اندە فاکوح دیوایدی مناد یلر بولوا
دیدیلر او بکا ارسال ایله شاهم هر زمان
مرجا سحاق رفع ایوب دی کره یوز بیک ارله
عدد عسکر یله قلعه دونه ارتب
دیدیلر بصیره اوردی اولکا و یا نوق
یوردی سوکان غیار دیدای شاهم بزم
عدد حیار چون اشدی بو کلای شاه اولدم
عدد حیار دیو بوندە اولسه عرجی نا بکاه
سورد ایوردقلعه مزدر فانی محکم کی بتین
دیه عذاب الله یزعزب اولم الم شدیدی بیر
کم لشکر طوردی اولدم هالا یلر بغلیوب
دیدای قوم ترا بیان کلوکدا میدانه
انه سورب محمود دوقی یوردی عید امنه

هر بکم وار سایر بیه اختیار اولمز کروه
باشه چیقر یوانچون سن کاکچو قلدک غلو
نه لر ایدم الله بن کوره سن بنی ایو
بچه سیوب دین بی مذهب لعین کلوب کروه
ول لعین اوبدی ابو جعفر الینی یلوا ارو
دیدیلر نه کلدیلر اول یه بن وار و
قلعه دونه دیو عزم راه اولوب کلوب اوردو
تر الایله کلدی قونوی بارکاهمز قورد
ناکاه احمد یزه شیخون ایتیه دیدیلر هو
بن تر ایله وار دم احمد بنده یوقی نو
دیدیلر دم غیر لردن یوقدر رعشم قیو
یوزده اون کره یزی شیخون ایدریدی فاغلو
کیره لم قلعه یه کیمسی اوتوره لم دیکلیو
بعده قلعه یه کیرب اوتورالم اوردیلو
امده نرمار نذر ایله سوردی عیدانه اکر
کوستره یم سیزه ارلک بچه اولدیر دیکرو
اکا بر بیزه حواله ایلدی ای بیک خو

عید جیتارا اویله طور رکن ماوله
کورده لر بعد اد بولندی صاغ صول
رفع اولوب نور بلور دی تاکه ان
کلدی بوزا الی بیک دم پور سنان
بشلدی زیان بصری خادمی
انلره جعفر بیوی کیده بر
عید جیتار بجوکله کوردی انلری
شاد اولوب بنه کلدی جا بلری
برید بن ثابوت خدمتی اورم
اله نوب اشیله یا قرم
پورد یلر قلعه ایچره هجوم
اهل اسلام فرسو کلدی کا نجوم
امر ایوب بضراب بروکنوده لر
قیامش قطلان بولوره اوده لر
پور بیک آدم دن بری قاچدی صاغ
جنگ ادرنه خادملری اوزاغ
قلعه دن بوردیلر بدلر دن پور
اتاغادن طشره دن خار بیلر
قلعه دن خرقم بیکله کیتی اوادی شهید
یکرمی بیک آدمی قالدی جدید
بچه پور بیک خادمی اوادی هلاک
بچه پور بیک دخی کلدی تکله تلاک
قرق لغم ر بکر کنور دی اول لعین
قلعه نک الیتی عمو فی طاشدی
قلعه نک اوتی کوپا یری انلردی اولر
یکرمی درت کوپا یری انلردی اولر
فتحی عیار قاردی عجوزه کوردی انلری
دیدیلر بو قلعه اولسز هلاکه لری

دیلر ایری بولدی میدان بلاله
بولدی بنه ایلدی اورا ایلله
اول لعین دیلری خلله بقصد لر
بولدی نار اوزره کنوب آصدی لر
طاشی ایله طوپراغی شوروب کنوده لر
یعنی باشدن باشه طولدیلر دیلر
عید جیتار کوردی بولنی اغلادی
تا جیتی اتوی بولوره کیدن طولدی

ترا شیار یکم من بشیدی جان جانانی
بخوان از حال ما دوستا نظر کن بحر و بر ویرانی
کرم ساحتی بر اخروم کدارهٔ عصمتم بابند
خدا واحد کریمست و رحیم و فرد و برورانی
عسکر چم سنه کلدی زمانی قلعه دولدی
سپهر اولدی نسیم آردی علمدار بیلی فلدی بیرانی
طور رکن کلدی بر خره سانیلدی کوکلر بر لر
هم سلطان عرجی اغوا ایدی بکلهانی
کوردی کلدی نور سلیمانی یا بو خضر اولدی و بن
نوره طوپراغه مستوفی طوپلدی اندی سلیمانی
دیدی عید جیتار یعنی ای قلبا معجونی
الدن قلعه ایده سو خلاصه کم و جانی
سوروب کلدی بر خره سوروب کلدی اکا جمله
اوده صاغ بلر کلدی ایرشدی ماه تابانی
سوروب کلدی بر خره زاری اوردی صحرایه
طهور ایتدی ملک زاده محمد شاه خاقانی
اردی عسکر تاتار یورالی بیک قور قتار
منظر جان ارب اولدی یاره لری بیک لیرانی
بنی اوده ایده بر خره نوره کلدی سمعا وانده
سیم زر ماه نیر جوهر اوشدم اونی عیانانی
عسکر ملا مدار الی بیاده کرشوار الی
اونور نشی جیده دیلر الی اونی طرده ازعانی
کوخورده کدا اهلی کریم بیک عسکر له
اونور بیک عسکر یله اهلم سلیمان اخروسانی

کلوب حارث پیر اولدم دیو مالایطمو شاه
یوردلر تابوته زیارت قیلدلر بو نیلر
یوردلر احمد الزنجی ایشیدوب ای قرنداشلر
یوزلرنی عسکره تعدایه ایدوب لم یزل
دیدیلر یکه دها اوزون بیت ایله سیلم یوزر شود
دیدیلر کم من بعد کلوب بو پادشاه اولسون
یرلرنی احمد الزنجی اولوب دیدیلر تخت یوسفده
کیدوب اکثنه اولدم رسولک جزوه یاکن
واردلر تابوته سجده ایدوب اوطوزه جنوده یلر
کورلر تابوته اندن دوه اولدم قیام اندی
چوکوردی عبد جبار اهلا سلام دیو خوانه
الایلر عطوف عنقلریانه بسارانه
ایکی عسکر کتاردی اولدم یوزلرینه یوزلرینی
کورلر بی قوتیا الایرجوا اولدم ظهور اندی
سیاه ده غرابته بحالی جثه سی قرقرن
الده دسته جوب بولاری جبله یکر دیدی
ایدوب عبد جبار ده کیا وسوده دوا ای ملعون

یرلرنی جمع اولوب کلوب عسکرلر جزاوا بی
کورلر سوب بکلر شهلر قوتحبوب یرلرنی
یرمی پادشاه ایدوب ایده مایعنی خانی
ملاحنه خوارجیه اورالم یتخ سوراخی
وکیلم دریم احمد نجیب حصاری ذاتی
یرم سلطانیمن سن سن لیس ایوب بیعت شاه
ایکسم عامه سین پادشه قودی نورانی
طوشدی سن سوردی حیا جیا لرکللر وحدانی
دخی تخ تیرن صاغ طولوله زین ادب ایله
کوبردی بحره لرانورس لیس آقدی کورلردی قانی
ابوجعفره تهلانه یرزنامه کاکلی
یحی میدانه کم کیرمزدایکی جلده یکسانی
شودی کلوکلوک یوزی اندن کوبیرلر اولدی
باشنده نقیه سیمور اورینده بوست جلالی
باشنده زنجیر التون حمایل لوبرجره ازمانی
اولدم برجره اوردی اول طوکلر اکللردی خانی
کلوکلر میدانه بولدم کوره سوز جنکومردانی

ایشیدوب نردن کلدم عجب بویرلرنوک خشمی
عسکر کردی میدانه مقابل کلدی مردانه
طوتدی اول لحین اندن آتیه وورمیریه
کورلر نوحوان اولدم ایقلرن یره اورب
عسکرده دایکی اوسوعجب بونا بکار ینلر
بوبرجره خلم یاب اولوب دوشدی یره لوجه
جانه اولدم کروجولان ایدوبنا ارطف جلدی
ایشیدلر عجب یکدم ریوبناده نوحوان نورس
دیدیلر عالی شجاعتله قوحالی
دیدی احمد منظر کورز هیبتجره واراوسون
بوحوانه اوردی یرلره ایشدی قانی ارکلسون
ایشیدوب عبد جبار آخرین بوکلر خاص کرلی کلوکلر
کلوب فتحی اولنجه ناقابلمی حصاری مردانه
یوحالی کوردی جوده ملعون نه مالایعنیدوب
ایکی عسکر قاپلوب قالدن بخاری اغدی اولدم
یارنواسی کوده اولدی جوزن الایلر عطوف عنقلر
ایشیدوب یرلیدی اولدم غایتا اولدی کم حکم

فتی پرطلوان یوقمی ایله تا ایلیه خانی
دیدیلر قره بیکانه سینی ایشیدوب رم خانی
چوبرسکوبزی اندن حوانه ایلدی رانی
هوایه طیردی خاوجوب خلایق خالدی حیرانه
هوادن ایندی یرلره اوورکلدی لیلاه
کرا کللر روحی نایاکلر یارقلدی بیرانی
ایکی عسکر کلدی عین اورلرجله یکسانه
دیدیلر کیمه نسبه ایدر سیرانی اوردی
بوکلر جیکی یرم قرجوم جیت ایدرایدی
کیه اوغلی جیت عسکر کلدی بورسلم جیتی
کیه سلطانی تیردار کللر اورم انتظار
یوریدی یرلرارده بهلوانلر
کیه تمش دردخوار یحی قیلوب حاکللر یکسانی
یوریدی خارجی یردن اورلر حکم مردانی
ارلرجی حربیدن سیوه کلوکلر خانه
کورلر نوقدس یوبیدن ظهوره کلدی
کیه قدی میله بکرزلم حصاری ایلیسی تانی

ضاری یوزلو ضاری بکزلو ضاری بو یوقلو بر ملعون
میانده غرابیه بچاغی کوراو شیطانی
الینه بر اوزون حربه همان دم اوردی بر نعره
بنم سکبای سک صورت طاغولی اوغلی شیرانی
بو کون اول کون دررکم بن آتامک انتقامنی
ای عرجی تا بکا رستدن الورم دور فرحانی
کلور عبد المجید اولدم چقار میدانه انک
ضروب حرب ضربیله یرالو دوندی نالانی
پس اندن عبد ماجدهم کرر میدانه انک
بو دخی زخمیله اولدم کرر دوندی سقیمانی
لعین اول کونده اوچ آدم شهید قلدی محکم
یکرمی یدی سرور هم یرالو دوندی کریانی
اوکونک کلدی اخشامی چالیدی طبل آرامی
که اول ارزاده بدنامی لعینلر سودی یکسانی
یارندا سی یوردی سام همان دم کردی میدانه
اودم جولان ادب لعب هنر کوستردی شیرانی
یوردی بر پلید کلدی که عبد الله ایدی آدی
همان بر ضرب اوروب اولدم حواله قلدی ارزانی
سپر نوروزی شاهی یرا بر وردی اول جانا
پس انکا اوردی بر دیمه هان خورد ایلدی آنی
کلوب قیس لعین اولدم یوریدی کردی میدانه
که اوچ حمله ادر سامه اوردی ضرب دیرانی
بو ترک هر برن بر لعبیله منع ایلدی آسان
دوتوب بر ضربیله اولدم ایکی پاره ادرانی
پس اندن نوروزی شاهی بچاغی صالدی مردانه
بر زبیر هلاک ایدی یوز اللی پهلوانانی
چو کوردی آنی سکبانی ایتدی عبد جباره
بکا سن همت ایله بن وارایم جنکه شیرانی
ایتدی جانم ارزاده یزید سکا معین اولسون
الیکه دستکیر اوله کوره یم سنی ای دانی
اودم سکبای شیرانه مقابل کلدی مردانه
چو یرب حربه سین جانه حواله ایلدی آنی
همان دم سرور عالم هوایه ایلدی بر تاو
خطایه حمله سی کچدی کورامدی خیب خسرانی

هوادن

هوادن ایدی اول جانا دلدی ضرب اورا انکا
لعین بر جانبه اتدی اوزینی قلدی پنهانی
زمان اوزره ایکیسی بر زمان جنک ایتدیلر محکم
اراده یتمش اوچ حمله خطا کچدی عدیمانی
بو زمان طوردیلر اولدم ایکی عسکر تماشایه
تحیرده قالور جمله عقللر قالدی حیرانی
اودم جبت زاده بر کره هوایه ایلدی بر تاو
همان عقابوش اولدم اتلوب ماه تابانی
اینوب ارزاده اولدم صونوب طوتدی یقاسندن
عظیم اول قد بالایی هوایه رفع ایدب آنی
یدی آدم صاغنه هم یدی آدم صولنه هم
هواده کردی بو رغم خلایق قلدی حیرانی
پس اندن قالدوب اویله زمینه اوردی اول جانا
شود کلو صحن میدان بر زمان صرصلدی هر آنی
جنک اقرن اولدم قفایه بند ادب محکم
بو غزینه طاقوب بالهنک سوروب کوردی شیطانی
پس اندن اعرادر سلطان عرجی احمد الزمجی
سیاسته چو کردیلر قو حال پریشانی
عصا ایله ایکیوز هم لعینه اوردیلر محکم
چقاروب دشلون اولدم کوردی اول آهله افغانی
پس آنی ایتدی زندانه دلیلان حقیرانه
حرام زاده ظفریانه قرر بندن حریبانی
اوروب اولدم شهید قلدی کمامت اون یدی سنی
فرار اولوب کلور قتی بولور ملعون شیطانی
ایتدی عبد جبار کل بیان ایله نه حال اولدی
عجب نیجه خلاص اولدک بیان ایله کما کانی
دیدی رویانه کوردم بن پدرم طاغولی کلدی
ایتدی بکا ای اوغلم کوره یم سنی جانانی
زیاده لر ایله احمد ایله حق حقوقم وار
انکا وار سن جفا اتمه چقار سون حمله اسبانی
آتامک صورینی طوتدم انکا واردم بونی آندم
هلاک ایتدم بر ینه اون یدی سنی مسلمانی
دیدی ای جانم ارزاده پدرک یالکزمی دی
ایتدی هیچ پدرم یالکز ایلرمی سیرانی

سیر ورمدی اکا اولدم رکابدار
پس اندم صنع قلدی اغ قارا
الف یا نوحدا اولسون بعینی
خیار کوایکی بحدی لعینی
نایی طوب یکی یره اولدی غلطان
الف یا نوکر و ابلدیر چوکان
لعبک اولیلی ایدی غرم میدان
چکوب یعنی حواله قلدی شیطان
الف خاتون بسوانی منع قلدی
اولی بر حضرتیله هم ایکی بولدی
پر بیر رتام الیی پر بدی
ایکی بحدی یره صالدی هر بدی
یوحالک کوردی چونکم عزو جبار
علم دیرندی اول ملعون مردار
پر بدی خانجیلر جمله یکبار
الف یا نو مقابل اولدی هموار
یوقیجون کوردی اسلام پهلوان
پر بدیلر قوپدیلر جوان
فلیچ چکوب قارشدی ایکی لشکر
کسلدی الی ایقلوب دوشدی لشکر
برکدی قانی ایکدی هوایه
ایکی طوب یکی یلدر اوایه
فلیچلر برق خاطف کبی اشلر
پنجه نلر زمینه دوشدی لشکر
ارنلر نعره سی آنلر اوازی
دوشن لشکر بجلو طولدی یازی
کاهی اینلر یوکره اولدی غالب
کاهی یوکلر اولره کسلدی طالب
زلالی سعد شور همه جنگ اوزره
فلیچیلر یره صالدی یاغوری
پری پیر بیه صفدری اوررری
پنجه سرکش لعبلر اولدی رری
شهید اولدی یدی بیک اول کون آدم
پر بدی بیکرم درت بیک مورده اولدم

یلیچکه ایدی مردان پر بدیغو سیار هب
رفیقلری آتاملک چوق پر بدی جمله مردانه
ایتدی هیچ بم اجون دیو دیلر می سکا سنه
ایتدی بیلو انجق یوکونه ایدی عنوانه
جکمده براتی پر اوکجون ایلکه حاضر
یقیلده کلسو اکا اولیسه حق ایمرانی

خروسان جاسیدی جغدی پر تولر
علو آسمانه ایردی پر توزر
سیاه مقره طاغلر اولدی پیدا
که یاس ماتم ایله جمله شیدا
اکور در پر یکت اولدی نمایان
اون الی یاشنه پر مرد ارمان
ریاده هیشی دین قوبالا
بولی اون بیدی ایرخ ایدی خالا
ایاسملک اوغلی شیر پر دان
آدی سعد دلاور ایدی گما کان
کوریشوب تا نوی قلدی ریاری
قوقان اغلدی قالمادی طاقت
الف خاتون انا سی بوحالی کوردی
بله دیو پر توزر اوغلنی چاریه دی
قیلی قیرق یکت دلیران نامدار ان
دوکالی مرد ارمانی سوارات
کلوب اجوله کوردی خاتون
حرم یوسفده ساکن اولدی خاتون
بیلدی دصاف الایلر بغلو یلر
عجب میدانه کم کیره در یلر
الف خاتون سوارا اولدی رکابدار
وجودین عرق آهن قلدی سابل
نقابله قلوبدی عزم میدان
دیدی ارکلسوای اجناد شیطان
هما نم جعفر ایرتیت پر بدی
خوالله قلدی تعیین کی ار بدی

نامه سی صوندی بشلدی کلام

شاه هندی سز نره ایدر سلام

سز ترابیلری اکلمدوره سز
اون کونه دکدین کلورم کوره سز

وار دردر اون کره یوز بیک عسکرم
یدی یوز بیک کوکوانم فلانم

پایمال ایدم ایاغه انلری
ایشدب شاد اولیه سز جانلری

نامه سی اوقدیقرا ده بلجه
یار ریدی عسکرم وارای بلجه

مختلف اجناسیو جمع ایدم هله
سز ترابیلری کتورم اله

چون اوقدی عبد جبار اولدی شاد
تاجی انوی هوایه کولدی شاد

ریدا اوشده سن ده بلدم ای پسر
کوردیز یدک چراغی یا سز

باده اوج خلعت کیدوردی انوزی
روم خراجی دکردی هر یری

اوقدرا انوین بوکا ایدی عطا
پای تخت ده بر ورب قلدی عطا

عالم اغیار دکر خالی اولدی کا
طاروطی بخوردی یقدی اولدلا

باغی خرقیه چکدی ای پسر
راحه میدانه طوتدی سر بسر

هله سی بیهوشی اولوین سز یکون
اولوکیم یانوز جمله یکون

معوکه صاح صفالن قاردب
براورزون کلاه باسنه کیدرب

صفعه دی اوزره اوتوردب بلی نه
اوق یای ویردی بیوانکه النه

یونه ژوردی لعینک یورنه
کوله کوله جهره سنه کوزنه

ادی صاحبی بللو شلردن باقوب
الی ملعون اندک باشی کسوب

زیاده آه افغان اولدی پیدا
ایکی دکراوتورب قلدی آرام

ایاسم جعفوره کلدی کویا
یوزکز آغ اوله دور نمویه

جهاد فتح فتوح اوله یله سز
که باکه یوبیاره دخی کلدی

کوریوز فتح درخی سز بسری

دکله بادلدا نحو سیلدی
کنده دیر هیند شکلیه قوردی

دزدیرین نامه کتوردی بلجه
غرقا اولوب طوپراغه توزره ای بلجه

بارگاه عبد جباره ارب
طوردی اولدم قاپوده نقره اورب

الجی یوزم یوز کولدوره سز
عبد جباره بنی یلدوره سز

اول لعین صوردی عجب قندن کلور
یره کتورک کوره یم کندن کلور

دستور اولدی کردی اولدم اجرو
اهل دیوان بقدی اکار و برو

کوردیلر کم بر عجایب هندی یو
صاغ صول ریلار کوناکون اندیو

ارقه سنده یدی قات دیبا کیمز
صاغ صول خنجر لری دم دم زده

اوکنه قصطوره سیم صاقاق درکر
اوصورنده بر عجایب خوش نمر

خزینه به کیردین وردی فنا
دونیدی اسلام عسکریه بی عنا

یولدوه ار زاده و یولدی ده کلنو
شاه سلم تابوتی یوکلنو

کلدی اکا نعره اوردی یوا مین
احمد ارمی هم کلدم یقین

خان المدن فنده ایده سن خلاصی
اوشده کلدم ای لعین ایله مناصی

احمد اون چون ایشتدی تا بکا
برقدی بره تابوتی ایدوب فوار

ایلوب عقاب بوش اردی اکا
یتشوب اون یرده رحم اوردی اکا

تابوتی الدی کوردی یوبکا
لشکر اسلامه اردی یوبکا

چون که احمد اویقو سیدن اویاندی
کوردی اوچ مؤمن شهید اولمش یاتور

یارکاهی برطرفدن یردی نور
شاه سلم تابوتی یوقدی کوردی نور

چوکوب آه ایلدی اولدم شاه دیو
احمد اولدم نعره اوردی برگزین

بیکلری جمع اولدی ایلدی هر طرف
سوغوردی خلقنک ایلی ایغلری

هیبت پریشان حالی اولوب اندوه جانی
کیردی بادلره احمد اولدی زار و زار

اردی سیده شاه سلم تابوتی
کوردی نور چون خاد اولوب جمله فنی

خار حیلر چون صباح اولدی کورر
عبرتار ده حرکت یوق طورر

ینه کم اسطوخ حیی اول لعین
سرسر اصلقم صحاق طورر هیبت

کورد نور عالم خراب اولش یاتور
کشته لر دن لشنه لر طولمش یاتور

اول لعینی کوردی ایله همان
یکر لرنده کیشه نکه فالمادی قات

چون ایلدی دوردی نور مراد اکا
بقدی چون کم اندی ایلی پریکا

ایلدی کیجور لر فریاد و راه
یوزنه الدی یقا یلر خلدی

اوشو جزیره ده حی قالمادی زاده
بعضی مرغنده اوچدی نور ظهور ایدوی الا

شویله کرطوغری کوردی یوزه هر بری یقدی اولکا
چون عیوجتار یعنی کوردی ای بلدی هری

مهلب چوب کرد ایشی احداد ایچون کلدی اکا
برجمه یک عسکر ایله نیکی اکا قرشو وار

اعزازله اعطا ایله کوردی نر آن شو اکا
حربه وحی حربه رستم زبان سا ایله

طور معه قادر اولما یوب شوله فنده یرکده
سلطان عجی کوردیکم یرقو بالا الله وار

یکرم بیده ارسی نولی برقاره طلغه ایسوا
یرلوده تقیه باشنه قاچا تمیشی نده لر

بهلکه درسیدن کمر چو میانه دی خیا
احمد یوردی کراولر قوتنه ایلر اعتماد

بزطایا نور رخایقه ایده درکا ایکا
سفار الایلر بطلیوب میدان دی زیب و فر

عزم ایدر مهلب چوب میدانه کردی نا سزا
الده رشته چوب هما موخر وار انده دی کات

دوردی ارسی اوردی طلغی بوکادن ایدوب هب
کوه ایروز اونسه کرو طاقه کتور مزدی اکا

بوکادن اولنسه بر سیطایی کرو اولمز اکا
سلطان عجی بلوارب ایلدی الله دعا

شرمدن ایله سن امین یارب بنا یارب بنا
مهلب ایله هانی حسین سورب کردی اکا میدانه

کورد ریجا یاشندن چوبره ربه اکا اتوی اکا
اولدیلر بولده کورد ریی باهم کافر شوده

کرچه اکا منع ایلدی کیر کسوری فی الورا

ایکی یل فلک تکسر ضربه رحمی ه منحه اوری
دیدیکه لعین مدحک هان دلفریه اولدی
ایکی اول مخالف رستم چوب ایله عجا ربضرب اورسه
ایکی اول مخالف رستم چوب ایله عجا ربضرب اورسه
مضراب کوربدقار جمه دن قوره یمالی ایتلو
میزاب اولدوم غیرت چوب براوق حواله ایلدی
مهلب ایکیله اوپسر اولدی یره زیر زبر
ملعونه آت کتوردی سوار اولدوم
پس لعین یره پوردی ربضرب حواله ایلدی
دردی لعین ربضرب اورسه سرور بره دوشدی
ایکین شاه کلدی ارب ملعونه برکوردی زاندی
ربضرب اورسه اولدم بیلیر ایکین نام اولدی
زیر بر ازدیه لعین بخشی اوح ادم مسلمین
احد حلول اولدی هما کلدی سعاد اول زمان
اون طقوز ارش قدله سام ایرشوب انلری ظهور
سرور شهابی اولدی چوبر یره اتلری بوبرب
ملعونه قادین اولدی زمانکور زین چوبر تاکیم

حیرنده قالدی قهر برغضبناک اولدی
خصمکه راست کلسه اوان کوستردیم نکاحرا
سرور اولدم محکم ضرب قوشوب بره دوردی
کجرد سیردن کچنده زحم اردی اکا ناسزا
سرور رحمدار اولدی چون قالدی عملدن دی
مهلب کلوب رکن رخشنه اورب آتی قلدردی
مضراب اینجن چوردی ار کلدی کروبه بی خطا
کلب عقوره هدوندی زخم چوقه اورر اول بی حیا
مهلب سیردردی کاملع اولدی قلدی هبا
اون پرده اولدی یارلو قالدی صاغ اعضا
میدان ایچنده چقاردی سرور اول نوره هدرکی
باشنده میانه تامن یره هب خورد خام اولدی
یاره لو قلدی پوزحزین هب آدی صاغ اسی ها
یره اردی ماکیما صار صلدی میدان هکذا
کلدی سریع رزکار وکی اولدی پیاده یا صفا
ای بهلوانو نکه عن اولدم سن ای بی حیا
سرور ترجمه لمان دیلدی اوره ما یا

سرور ایقلون قاتوب برکره یا الله دیدی
ملعون ای کوردی دیدی ای نابکار تولدی سکا
ایدی کرد اول نوجوان یردیکه اوردی ناکها
سرور زده اولدی یا شی شیقون ایلیه جدا
سلطان عجم شاه اولدوم اشاره ایلدی
دشدی جمله لر افدی قالدی ایشلر پچیدن جان
حمله ایلیکن اول زمان یره تورکوردی ناکها
باشنده دینی عار دشمن عرب معدن کوب
عرش حرونه کلدی ترخشیر ترآن صالدی لر
حمله اورکن قلچی اول حمله جیاره اوب
ملعون کوردی قچمان آت یوبله دوشدی هوا
حمله یقاسدن قاچوب باشنده آدی چوبر
سلطان عجم تی ایتوب ملعونک ایکی الندن
باغه ایلر طاقوب آت تویرد غلوله

کیتدی هوایه طوقوشی کوراسون اولدی بوزحوا
ربضرب ایله پی چکدی ترکوکه سنی تولدیرسکا
یقلدی اول معجون هما عشق دجین اولدی
کلدی عمو ماجارچی قالدی یره ایلدی جدا
بوزیرک ایشلدم عشکری جنکه کیرر پای کدا
قوبدی قیامتی اولدی مایطولدی یرها انور صدا
انعش خلقا اولدی قیامتا انعش بیکار کلدی شها
طاقیلر اولدم بارچه صالوب قیلچلری یاسها
لشی یشه طاقیلر محیر اولدی زار زی سها
یره اوردی اولدی بین اون شدی سیل تولدم
عقل کوب اولدی بیماکلدی بلا اندن یلا
اندن یره اوپله اورب کوملدی میدانا سوا
قفا یشه بندایلیوب رسوای عالم ماجرا
سرور سوار اولدی آنه سوردی کوردی

قیلچلر آله چوقر کردی لعین
یچه در لوسله لر اوردی اکا
الف خانوقه کتوردی خانه دین
چوقادیت ایلدی اوکدی صوکا

خسته‌تر ایدی امیر المؤمنین
صکره اصحابه عبرة للعالمین

طاغیلر ایله زاده کزب ایز ایزایدی
صبح چاغی قپوسنی کوز آچایدی

برنجه خرست بولوب کلدی تعین
طاغیلر وارلغه مست اولوب سعدی

چاغیدی اول سعدی رکابی آراخه
کزرانی طاغلقده برقارا ده

برقویون جوبانه اولدی درب
ملعون اولدم شکلده انکی کرب

بارکاهدن قویدی خبر چاپار اعلی
قانی سعد دیو بولورکز طاغلقی

بلدی احوالی لعینک ایشیدن
دیدی شکایی نه یاوز کیشدن

یوردی نجی رکابی بیلرون
خارجی عسکرینی کزدی کزرون

بولمادی سعد رکابی دیر میدان
طاغ بولنه دوندی اول جانا جان

کوره‌لم بن بوجوبانه طور ایدجاغ اولالم
دیدی انکا شوده راهم لری اول

بنکا اینک ویردی بولنه همان
طاغ ولایوب ویردی انکا اول زمان

چری هپسی ایلوش اولوب روشدی لعین
بغلدی غاره کنوردی اول لعین

بعده کندی سلیم صعره یوشی
دخی یاد لدا بوردی قلدی جوشی

بولیکسی دخی اولدی اول نجه
بغلدی غاره کنوردی انی نجه

هپسی سباح اولدی وضیا کلدی نهار
ایکی عسکر اولدی لرمکه سوار

صباح هپسی صفدر بزمی رکابه
بوبوردی سلطان عرجی اول زمان

عبد جبار کنوردی بوادمیت
قرانو غدن صعب دارانی قهیت

خارجیلر کوردیکی انی آصلو
کوزلری هپ قاپلدی اولدی طلو

خارجی دایه بوبردیکی املاکن
ایکی عسکر جنکه طوردی برابر

بیزه لرانحصاده جمله اوغرادی
تیغ برآن کوده لری طوغرادی

حمله اوردی شاه عرجی لرامان
تیغ بطاقی البته بی‌گمان

بحه سینی اندی بی‌جان ایلدی
خارجیلری پریشان ایلدی

اوکنه کلدی تیم اینی زیاد
قاچدی انی کیم بولنا شاد باد

عبد جبار کنه یاسه کنوردی
انی دخی صعب دار ایلدی ایرتسی

مهتب اولدم سنجوقدن جسته ایدی
بارکاهنده یاتور بسته ایدی

خارجیلری پریشان ایتدی لر
طبل الام چالوبن کیتدیلر

الدی برنامه الف خاتون همان
یوزدی احده کی ای شاه جهان

شاه مسلمک الهی بر یکا
ینه‌دی کولادم الهی بر یکا

یقدی جانم بغی بی‌چون ایلدی
کوزلریم یاشنی خیحون ایلدی

بحاره زمان ایدنه بر چاره قیل
سرور انی ایشوب اولدی ملیل

احمد ایدر یا ملک زاده ایشت
یول کوردی یزه شدی یا یک

الدی سانی کزدیلر یوله روان
قیلدی شدیلی صوره نا کهان

طاغ بولنه وارد لرانی کزب
طاغی ایکدن سوردی کوی کرب

بر یوله قویون کزر اولدی دیر
اول لعین ناپاک یاور خور کزردی

بلدی سلام ایلر کور بحکمی جلاف
احمده دیدکده یاغمی صاف
طاغوله اوغلی لعین اوشده یاور
احماکلر عصا ایله اورر
اول لعین طوردی بر بدن خبیث
هم غرابیله بحکمی الی اورب
یوز بیکر واردی اندن آچلج
ایکی بچاقی آچدی الی برقولاج
اوچدی سلام ایلی بقاسندن قاپوب
اوردی بره بره بحکمی بغلیوب
دیدیلر کافی هر ایکیز
دیدیلر قدر بکسه دعا کاهیز
احمد ایدر سنی بن اولدوره یم
شجدی آناری بکا بولدوره یم
اوردی ملعونه تمام یشیور عصا
آسمانه چقدی فریاد مسا
دیدی بیک پاره ادرمکی سویلم
انلری بن سکا اقرار ایلم
عهد ایدرسه بنی اولدرمایسین
اول زمان اقرار ایده رم جمله یه
دیدلر درم سنی بن یامدن
سنی لکن حبس ایده رم تا ایلد
اوکلریه دوشدی غاره یه کلدیلر
جمله سروری برداشده بولدیلر
انلر قلب جلدیر بنی بیلدیلر
اهل اسلام عسکریه کلدیلر
بیله اوردی دوه ی اتوب کلدیلر
عبد جبار یاشه صحبتی اولدیلر
یقلوب انلر جمله سی شاد اولدیلر
کوردیلر معمور آباد اولدیلر
انلری خلقلوس لو غلی قوجقلدی
بغری توپ صوری یاپشه صقلدی
اول حرامی زاده اوکیجه یاتدی
یغلرنی چوزدی کشاده ایلدی

عبد جبار لک قوبدن آلوب
عالم اغیار دنادمی خالی اولا
اول زمان فرصت غنیمت بولدیلر
قاچدیلر اوردی دکریه کلدیلر
چوق صباح اولدی یلیوز صاغ صول
اهل اسلام اولدی جمله ملول
آلدی احمد فوق بهادر یغلدی
جمله جوشش کبدی لر جمله قان
برکچه اغلدی شیخوده اندیلر
هر مرددن نعره واون آندیلر
عزه دن طولدی لمعین آسمان
احمد الرحمی بنم کلدم همان
خار جیلر اویقوده ایدی قیام
برسریه اوردی لر تیغی پیام
اراده ایلدی لر اولدم دیدیلر
بارکاهلرینه کلی سوندیلر
خار جیلر چون صباح اولدی عیان
کوردیلر اوچدی لر جمله یاران
کوردیلر هپ سریر یی قیردیلر
اولیا اولی بیکه خاری بوردیلر
یاره لوکلا خیلی یوق پایان یوق
خار جیلر کوردی جوق اغلدی چوق
جعفر اولدم فرق بیکار اندی یره
دیدی وارکل عبد جباره کیده
بشلر مشجر ایله بهرام ایدوک
ایکیسی کوردیلر قیچی چکدیلر
صد جباره جو یولدیلر دعوله
شاد اولوب جمع اولدی صاغ صول
ایکی عسکر صاغ الیلر بغلیوب
صاغ صولی قلب کاهی صغلیوب
کم کره میدانه درکنا کهان
مهلت اولدم جوکی ادیلر اولدیلر
کوکلرینه بیدی لر نعره اورب
برقاره صاغ کچی میدانه کرب

حاصل بیتش شهزاده نامه لر
شاهلره شهزاده لره سر بسر

ابو مسلم شاه مرد این هر ید
کم ایی برخار جی قلدی شهید

احمد یله تو قدر جنگ ایلدم
شمدی حال نه اولدیغنی اکلدم

سز کلوگ احمد یله برابر لم
بو کلن کافر ایله جنگ قیلاله لم

نام یزدی عبد جبار ده رجی
کوندر رملعون بخاره ده رجی

یزدی اکا اوزبر تلیس خان
ای بعین نامه وصولیده روان

الدیکه بین اهل اسلام دیر
ای بعین ای نفر شیار دین بیر

بو طرفدن اول رسانه مهلا یحیی
ضبطی یره اوغره سه یا اوسه یقوی

بیضه یا قین کلدی چوا اول بی بیر
کلدی اینقیا بینه بیغر عنبر

چوق فراوان مال ایله کلدی برو
مروان اوغلاری بولدی کرو

الدی اوبو نخطه لری وردی قو
مال اموال فراوان ای عمرو

بیدی بیکدای خلیفه زاده لر
ای جهان سلطانی کرو آزاده لر

بودیکر خدمتنده کندم
هم بیرداره اقامه ایدم

نو و کابشفر بیز کوندر سر بسر
بس کرکدر یا جمال اولمایه لر

یز امان بلخ قوم در بو قوم
اوغراد و عنه خراب ایلر بوم

ایلدیار بره کوکمن ده رجی
دیدیلر کوچکسوز کورای شیخ

کلدی لر مهلا نه کوردی بلر پیاده
قیزل اطلاس دن قورلیو باشده

کاظفور یرده رحم اورسه برمیان ایلدی
کوچله غما یلر قابدی ای اتوی هزار

ول بحکم حوشی محکم سلیمانی ایلدی
اول سبدن اولی زمانده مسکنی اولمادی زمان

عبد جبار عاجز اولکو طعمی ادام اوردی تو
هر بری کلدی یرینه ایلدی اندن قرار

عبد جبار کوردی بوز بیش بهادر بکلرک
صندله سی قالدی حالی قالدی دیار یار

سوره اولکو قرق در بکی عمان لک دوشدی کرد
یاره لیکه جذبه یوق یا یان یوق ای یار غار

قوپدی جمله یار کاهار دن فغان آغلق
عاد عمانی ظفر یرده یرا تو خوردی زار

های های اغلیو لر دیدی تو یله کوردم
تیغ اورسه جنگ ایلدم یتمش مصادم دوه وار

یوز اوتوز در خبر یره الدم تو جکا یله من
ضبط الدم دوحه اوچوز باده شهری ایشهار

یکه نه ار لی فتحیه حکم ایده رم من نایما
بو یله بر طایفه یه راست کلدم دیار یار

کوچ ایدوب بیرده قونوب کلدی کافر طولدی دیار شهر
ای بسر کوچ ایشدی ای بسر

الامان افرنج ایله مغرب قو
انکروس مارماج ایله زغرب قو

اول زمانده حاجی بلوی اغلدی
عبد جبار حیله سی اکلدی

اندکنه توبه تو قلوز ایدی
کوننه بیک کز دیر لوب اوتوردی

نامه یزدی کافره بنده رجی
خسرو اباد له شنده رجی

کلدیو نه کورکانه رجی لر ایله
قنده کانه هم بخارا کانه

عشره یلخ هدیه ی مارندران
ماوراء النهره سمرقنده روان

سکسان ایکی قبه اورزه اوریر لو
اون ایکی یک ایر سیم طنابلری
یرده یوان کورندی طورد اندن همان
ایکیوز فرق بودی اتوز کوسی وار
اورزه اوتوز ایکی کز بویی تو
مقوی افرنج عنی الاصفر عود
هیچ بر عقابه دیمزدی سیکه
صعود طرفنده ایکیوز فرق درت دخی
الاسلان افرنج عنی الاصفر کوه
تخلیف اختیاس دولو بحلوکات
یکرمی سکز ایکی اورزه اوریلو
سیم زرخاص درت دخی اونبش طلا
کوندری مهلای سیاه صیقلتوری
یکرمی سکز ارشن اتک یولی وار
برسرنده یکرمی کونکوره لو تاج
صاغ صوداده اولقدر شهزاده لو
چوق عنبر کوردیس یولری یا مدد

یوزاوتوز اوتوز درت دیرک اتوز اوریلو
یکرمی درت بیک سیم کوهش مسمار لری
وزدی شد اد بلده جمشید دن نشان
تختنک صاغ خانبده تر قرار
میله بکز رهبر یسی یا عمی
هر بر یسی غول عنقرب یا مدد
صرف اردی عشقله سعی امکه
کورس وار بوی صافی کومش اوانی
کوسی بر ده اوتوز دی رو برو
برغجیب هیتلو قوم قاف قات
اول لعبک تخت صاغی قوریلو
شیر جاظر کوشه لره اولا
درجو هر لره عرق اولمشدی
اوتوز دی تخت اورزه برقرار
برر صنع درمصنع ارتباج
پهلوانلر شهلرو اراده لر
دیو حفیظ ایله بولردن یا لحد

کلای شام والیسی استقبالنه

شام ایله میصری بولر ایدی خلاصی
اوغراد وعمی برلری ایدی خراب
وزدی کوره هیچ زمانده عجب
یوقدی برخیمه اولمزده یا مسیر
چون بصیلر نصره کلای یقین
تانه یزدی عبد جبار ده همان
خاکپایه الی کوره سین
عبد جبار جمع قلدی خاکسار
کیجه ایله برملوی ایغوادده هب

چوق فراوان مال الله احبالله
یا یاک اولدی قلاغی تمام خاص
خذ کوفیه وارنجه اضطراب
تورنده کلدی بنی آدم نسب
اوج بش آدم اولمیه آنده اسیر
الدی فرمان آل عبد الله طیب
جعفری تخت دن آیرب بی کمان
عبد جبار اوقدی بلدی یقین
یالا اسباب خزینه هرمز والا
وزدی کوتورجی قوا ماده هب

شیر خاور عزم یلدی صبح صادق ده همان
اوریزه ایله دیابی منور ایلدی
کیکره میدانه وزدی کوردی لر عیانی
قلله الهی میانی اورنده بر عمود
برزمانجوکان ادب لعب هنر کوسترده
قرلوس عثمانی به هرکه اولوس ارزولر

چوق فراوان مال الله احبالله
یا یاک اولدی قلاغی تمام خاص
خذ کوفیه وارنجه اضطراب
تورنده کلدی بنی آدم نسب
اوج بش آدم اولمیه آنده اسیر
الدی فرمان آل عبد الله طیب
جعفری تخت دن آیرب بی کمان
عبد جبار اوقدی بلدی یقین
یالا اسباب خزینه هرمز والا
وزدی کوتورجی قوا ماده هب

شیر خاور عزم یلدی صبح صادق ده همان
اوریزه ایله دیابی منور ایلدی
کیکره میدانه وزدی کوردی لر عیانی
قلله الهی میانی اورنده بر عمود
برزمانجوکان ادب لعب هنر کوسترده
قرلوس عثمانی به هرکه اولوس ارزولر

شاه عثمانی یولکه سردار اعظم ایله کلدی سپاه اوزره
جاری کلدی ایلدم میدانه هپ کلدی کلدی
اول لعین برغه اوردی کوه هامون کوردی
سوردی کلدی میدانه یقه یاب اولدم بغه اوردی
اول لعین مضراب کوردی یاه یاه ایتی قچی
دیدی غیرتمه ایلدی سنی کتوردی یکا
سوقراره اولیله تربیه حواله ایلدی
اول لعین میدانه ایلدی سپر نظر قلدی یاغوب
مغلوب اولدم دیدی بنه صاغ بیتی ای نابکار
سردار ایدوردی لعین یاپیره توت یولدن
اول لعینه ویله ربیع اوردی اول شاه جهان
دیدی سوردی شاه یشان ایتی قری حور یاتوبی
چون بوحالی کوردی عثمان عسکری غیظ بوردی
شمشیر ایله بیخ ران کوردی کره اوغرادی
کوکه رجلک اولدی آنده کوردی دکتوردی قاچ
زخم اوبله بقایوب قاچدی عثمان بوردی
کوردیوب کلوب ایکی راست کلدی مغرا لعین

غیرت حور یاتوبی یکا تربیع ایتدی بیره تمام
بی سروسامان اولوب دیا یوردیوب کیده تمام
کوردی اسلام عسکری چون دیدم اوبو بوغرکم
کلدی بریاد صباکبی اوکی اولدی هپ تمام
یا فیشقاوبره لاورکی ارانمز اینسان تمام
همتی غیرتلو سی کلدی حواله اولدی انتظام
یغمیر شاه سپهرین قرسوردی یا نظام
سیدا سکندر میثالی شاهه کوردی یا نظام
حمله قلدی بره غی بیره اوردی یا نظام
تیغ آفتاب ورد نشنده طوردی یا نظام
تا میانینه وارنجه ایکی پاره قیلدی خاتم
ای لعین اوردم سکا یشدی سکا اولسون تمام
حمله ایوب ایکی عسکر یوردی الده حسام
دوشدی نار حقده جانفر نعره اوردی دلیر
شاه قاچان یوز غضب اولدی کلدی قیام
اوکنه کیرکی کلوب سه اوردی یا بدا انعدام
کوردی قلدی حواله اوردی بی غرض عظام

غیرت اکا کوردی یغدی برابر تیغ ادب
تا اوکونه بی الصلاتین جنکلاوکی دلیر
سردار اولدم قصدی اوردی برغرب شوم
باشی قاچوردی ارقیه سپره آلدی دب
بندکی الده بلی قیرلدی دوشدی سر یکون
صوجیار طیل آرام اوردی چون کوردی
صوجیار اول کیجه آلدی یوز التمش یکرمی
دیدی یارین سردمیا فوردی ترمی اردیجه
صوجیار سر شیله عزم بغداد ایلدی
ای اولی اهل اسلام عسکرین یوردی
اوره یوز التمش یکی اردی قالدی
صوجیار کلکم وارادم وکا بین ضبط ادب

لکین آتا الف قدری وال اولوب اولدی حجام
ایکی عسکر یولکه سپر بنه طوردی یا سلام
شاه عثمان کوردی وردی برابر ایتیام
یا رمیاره اولدی قلقان حایل اولمادی طلام
عادتی دوشوی ریسه یوزاورزه ایتیام
ایکی عسکر وبردن الایکوب دوشوی حسام
اوردی وکا الله نوردی کوردی ایلدی تنبیه قام
یا فی عسکرین الوب کیجه روز اولدی ملام
چون صباح اولدی یلدوز حال احوال مرام
صوجیار اوردی دوشی بغدادی اغتنام
جمله یکه قانی دوکدی بنده یا سلام

صوجیار کلدی بغداده یقین
بی نهایه خلق جیلر بیکجه
صوجیار یحقوب طوردی اوردی
دیدی جعفره اولوب رای قیلسک

کوردی جعفر کلدی سرایه قریب
اوجعفر یانه کلدی بیکجه
جعفره اولدی مقابل دوبر و
بیرجمله این دکا سن نجه سن

كلدی تخت صاحبقری ای پی اورب
بن حفور سنه دور شدم اشکار
ابوسنا هلق ایلدک بیلور ایسک
ابوجعفر اندہ بر بغره اورر
عبد جبار بر اشارت ایلدی
جعفره تخت اورینه طاتلو لر
ایکی اینی قفاسنه همان
اول ملاعنار قوسی طاتلو لر
جغوب اندی منادی بلریدا
خطبه وسکه دخی تمدن کرو
عادعانی یه ردای نامور
شهر بغدادی قوصمغ ایله سن
الدی جعفری توابعین قو
سوق اورردی درکشان برکشان
بغدکی مروان اوغلی عبد الله اوش
دولتیمزه بودم اولدک سب
چوکه شاه کسمین قلدک هلاک

بوکون ایچون سعی ایدردم روزشب
اوش همنوز کلدی معهوله شوکار
درلو تحسین مکافیلور ایسک
بره بو ملعون نه یمانه سویلیور
غارجیلره نشارة ایلدی
جعفری تخت دن اشاغه الدلر
بنوایدوزن بغلدیلری امان
هرنه وار مال خزینه الدلر
طولدی بغدادک ایچی غله صدا
ابن مروان اورزه اوله ایرو
مروان اوعلی ناکلیجه شهریار
مروان اوعلیه وارورجه وشده
رجهب اهل عیالین باغمو
مروان اوعلیرینه کلدیغمن
ابوجعفره ایندی دکله سن
یوقسه سنی قتل ادردم م عجل
سنی الدرم بها یره اوله چاك

حبس ایده رم سنی لکن بی مدد
بم اتام قیغی زخاندہ سنی
کوررسا بهلان اوکنه جغوب
جعفرک بوسنی اورکدی امان
برخت قلدی زادم سکلیون
دولتیمی بخش ایدن بره کا
درسیاست جعفری چوکردیلر
زورلیوا کا شفاعت ایلدی
شاهم دہ کی عیالمی یوانده ایله
کلدلر بغداده چوکم اردیلر
اهل بغداد یانلرینه کیدلر
طوردیلر انوده توابر کلر کورب
الدلر بش کره یوزبکی عسکری
احد الدی عسکرینی طاغیدن
سرور اندہ طوردی دیولدی کرو
ایلرکوره یوردی کیدوکر
ایلدیاری شول یقین اوکان کچه

بیکله زندان عمیقی تا ایده
حبس ایدردی کرو کلرسی انی
اندہ بهلان امر قلدی یره یری
بوده دیمک بویله اولور دیمان
سوزیوانوزن چقردی ای زبون
سن حیات ایلیه بین سنی اکا
ایشودن بیلن انی سوکردیلر
حتیه اندہ شجاعت ایلدی
کورب حبس ایلدیلر یا مدد
شاطر یاسنده یارکاهلر قوردیلر
انوده قرق کون ضیافت ایتدیلر
عبد جبار دخی عبد الله طورب
احدہ انلر یوردیدی ایلری
کوره سرخه کلدی بونلر سایلین
دعوة ایدی عسکرینی ایلرو
یوسوب حفظ حراست ایده لر
ایلدیلر کلرسی بنی ایلرینه جمعیتی

چو کیه مهلا بیله اولم رد برد — اول وقتیه سیزده تکله بن ایلور
الی اوتوز عسکر صغلدی یرینه — هر برسی یکدی یرلو برینه
احد بله قالدی یکسان بیک سوار — یکرم بیک دهی بیاده نامدار
احد الله توکل ایلدی — کوزه لم الله نه امر ایدر دیدی
بارگاه یوسف قابوسنده طور — ذکر یزدان بیله آنده اول ترب
شاه سلیم تاوسنین صغلر ایدی — کاه زیاره ایدوسن اغلر ایدی

برآدر کاپوسنده شاه دیم شکار اوچنجا — دوزه یم دیرم جانی ایچیدن قاله حیرانا
سوردی عسکره احد وارم مهلانی دیه — اورم بردست مردانه نظره آی نفس پیتا
یکرم بیک یاده حاضر ایدیه قلدی آماده — یکرم بهلوان دخی برابر المدی شیرانا
تدارکنده ایکن فتحی بارگاه ایرشی کلدی — طوزه طوبراغه صفوفن یورادوب شاه سلطانا
دیدی احد کیم یا فتحی ایت برخبرک وارمی — هم پیر هم غلام ایدیب تنایه ایلدی مبتدا
ایندی شهر بعداد دن جلوه مهلا خروج ایدر — زیاده بهلوانی چوق عسکری وار دیدی اما
الله کوردکه شهری اچاره ایدر ترجمله — ایاغی یره دکمز برمدن اوله خاطا
دیدی احد احد دیه درر هر ممکنا اوزره — اکابرز جمله سنام ایدرکن کم اولدر قادر مولا
بیاریش قیلدی تاموتی ملک زاده یه طاقانه — دیدی بکا امانت دکورم سنی اوجانا
الق باتوقیان ایوب دیدی ای شاه سلطانم — ایمسم بنی بکا امانت قیلدی ای مبتدا

بو کیه قوچ شیدی یکه درسین ای مهتاب سرور — دیدی ای والده یتمز ایم جکمه بوکا اصلا
یاغدره ایرشه الله بن کروسیره ایرشور — امانت ایله م سیزی هپاول قرد یزدانا
یکرم بیک اره سنابی مقدم جمله بویورشدی — یوله راهزن اولور بولمز یورر ترجمله مهلانا
مهلا بنین کلدی بیورردی بکی عیاره — ایلر وسن یورید اول اخر نه اولدی بن دانا
حکم وارد مهلا کوررا اوردوسنی آنده — شورجمله یارکاهلرده طور ترب طاغ طاش تحرا
یورکاصوت اصوانی جقوب طولدی سموات — عمارات خرابانی که طولدی سرتسر دنیا
پس اندی کلدی مهلا کلدی بارگاهنه — کوررا اولوم صاغ صولده طور لر مرد مردانا
بجه کوربوز بها بدر بهلوانلرا نده وار دیدی — اورم بر دست مردانه نظره آی دشمن پیتا
یکرم کوکوره تاج پاشده نعره ر زن وار — یکرم بهلوان دخی برابر المدی شیرانا
قشنده وار ایدی اوندن جکیم حاذق و دانا — طوزه طوبراغه صفوفن یورادوب شاه سلطانا
قضا یتدیره دیرانه قیام اوزره طور لر یکسر — هم پیر هم غلام ایدیب تنایه ایلدی مبتدا
تودوق صفایه ایدر مخنث خاصی — زیاده بهلوانی چوق عسکری وار دیدی اما
جمله اوزره دوزدی کسوکی تیمور آدمکی پاشا — ایاغی یره دکمز برمدن اوله خاطا
پس اندی ایلدی شیخ عسکره جمله سرور — اکابرز جمله سنام ایدرکن کم اولدر قادر مولا
بجه زیلفر نجه تاپلر قوبرند ترجمله — دیدی بکا امانت دکورم سنی اوجانا
اوزره واوقلر ایدر تیر بارانی — ایمسم بنی بکا امانت قیلدی ای مبتدا
بجه بیک فیلر و آتلر قوشاوب اورکوبوب یولر — ایاغنه یامان ایدیب یکم و آر یارگاه الا

اویدی لشکر اعدا نه در دیو بونکه آصلی
باشی یارکا هلمز دن سؤال ایلمز دیلرسا
دوستردی باشی اوکنه کیشلیی دور ازمانا
جارده کافرلر باشن زمینه ییلدار اتقا
کیردی باشنه طوتن یقاسین بولمدی اصلا
درایکن اونه مانع اولدی ایدره بلرایدی هرنا
دوکلدی آلایی منظر قیامت اولدی واریلا
یره یوغوتدی یاوز نکیم وارلشکر اعدا
یره یوغوتدی یاوز دیدی قیامت قوپدی اللا
یزدی شاکلوب تصوری خار شدی عمر زیاده
قیامتدن نشان وردی اولور لرعرصه یره
برسی قرخت قلمز یرینه جنگ ایلیه حاطا
دوکلدی قایله طوتن یقاسین آلمادی قوچ دیو
اوکیه کلدی سارق مریلی بلدار رضا
حواله ایلدی کوررزه عسکله شاه سلطانا
ایکی باره ایدر کوررزه آیکدی باره فرادی
نیسی انکدی روح ناپاکی جهنمه ایردی ایرنا
بیسی کاوردی یرمهره جهنم اولدی کافرلرا

دوشمز اقدی اوزره دوشمز اوزره ضرب اکا محکم
اورر سام اون بدی کافر هلاک ایدی قوچ سامر
دخی قرق کافری اولدم اسیر ایدوب کتورمشدم
فتح جنگ ایدر یکی احمده کوستردی بهلاده
یعنی اول شاه سلطانه حواله قلدی یاپدره
بیلمز مدی سرور عالم اولدم ضرب اکا محکم
قان تاره جیار کبی سیل اولدی ایکی پاره
سیر مدی قلیچ ایدی آنی کی باشنه بندی
یعنی یره ریشاشری یوردی اوزره یره وسنده
بیلمز مدی احمد جه سام دخی حواله ایلیه تمام
الله کرده یعنی نری اغاجه صلب ایلدوب
وارده رحمتی مراد یوریلوب قالمدی طاقتا
قهلمان یوب اومیدانده فوج یاب اولدی اکا
برلوه یاسیا اولوب کوره ورایدی حیث ز
بلمز مدی صاح اولدی عسکره نظر قلدی
اقاره ریاکبی قات یاکلاه لر یاجمال اولدی
قرمزی کوردی لرینوی تمامت عسکری کوره

یقورتا یده چکدی قم کتوردی دیلدا
دوکلدی نام شاه استی کوردی دی شیر یزدانا
یکه کفار یره دوشدی قلیچندن پریشانا
چویلدی سرور عالم مقابلکدی مردانا
سیر وردی اکا سرور تا اصحاب سلیمانا
سیر وردی اکا اولدم شجاعتدن طورر قوی
باشین قاچوردی چاره یوق خالقه اولنا
ربنه طوب کبی قوتوردی آتدی باشی میدانا
یعنیکه قوللری اوشدی چیقدی بلرا قمصا
طاقدی دامایه بتام چقون کیتدی رحمانا
یوریوب سیر زمان کیدوب ورایه کلدی زمانا
اولدم بروایه حالات نزول ایلدی یا
باتوب اویوردی لرآنده الاان کوهر یکتا
اوکونه اشدم اونجه ناجراست قلدی اولنا
کورر باشدی لشکر طوتو طاغ ایله طاشی محکم
آرادم یوغوی بن یادکر زنده آکر موتا
کرنلر اولدی لشکردن کورلدی آه افغانا

يورنالغي بيك آدم قليچ دن كچيرمه
كورز غرق بحر كه يرك قالور صندله يتمه
زميني خرابه عيار دوندي پهلوانه اي شاهم
كورب طاغ اتكنده آغاجا صولر جيله

ويرانه الغي بيك دن جوق ير تورور
اورزنده سياه پوشيده لر چكيلدي ياهو
بو فرقه بكي تراپيلرانه كتورمه لوحما
ايشيدوبجون بو لفي پهلوانه ايردي حيرانه

زميني خرابه ديدي پهلوانه
فيام ايوب بوكا ايتمك لزوي
بحه درسنه ده لر كچدي عيار
كورب بونلري دوندي كروكليك
اودم شهزاده لر صفيده مغرب
فيام ايوب ويرداي شاه مغرب
اولر غافل ايكن آنلري قيرم
بكرمي بيك مهادر اندي ملعون
اودم آغه يانورمكن كوردي روبا
هان آغه صاغ مدن اوينيدي
كچه كيدي كوشش طوعدي منور
كوردي لشكر شيطان ارشدي

قولاورلغي ايده سن شيمدي الان
فني بايده جفر اوقيكي كيدي
ايرب معجزه كوسيه اولدي سيالم
خبر ورديلر قوسي خالي ميلدي
كه مهلانكم فرمانسي ايدي خراب
بي گوندر وارام اي ماه مغرب
قلاين خاكما يكه كتورم
هان اورنيي بولمه صالدي ملعون
ديديلر غافل اولمه اي دلارا
دلاور نريني يابمه آنلري
عوالم اولدي شب نورانی انور
طرفين كلدي درميدان ارشدي

بيچ چكوب قاريشدي ايكي لشكر
يولايز قالمز آيلديد هوايه
ارنلر نعره سي طوتدي جهانی
اودم آت صالدي مهراب مقابل
هاغون سوروره بر نيزه اوردي
نيسن اندن نعره اورب شاه عالم
ايردي قالدورب قوليه آلدي
لعين جشا ايليوب كندي گرزن
يعنكلدي ايكي اوني هزارآن
اوكون جنكه ايدلر تا اوني نشام
شهيد اولدي يكيه يوز مسلمان
دوداغنه قلكري ايليك صاف
هاغم آت سوروب ميدانه انور
چقرميدانه ملعون هامون
يعني كوردي جو يكم ماه عالم
بيچردن جبهه دن كچدي دوراييه

دركيلوب آلدي بقلرده دوشدي لشكر
آيلوب طوب كبي لشكر اوزايه
صدا رعدلر كبي ايدي اسماعيلي
يوريوب بكلري احده مقابل
آكا آحد سيرز قرشو ورديكي
صوتوب طوتدي كرلدي دنادم
ايكي عسكر شو حيرانه قالدي
يره دوشدي خلاصن اولدي آخرت
شب روز اولوب يدي صد هزارآن
ايكي عسكر يرمه قالدي آرالم
رتوب اولدي ايدي بعضي ايارآن
توكلي ايكي عسكر يه آيدي
صباح اولدي آلايلر يعلوب صاف
هيمر كوسترديلر دركولاه آغه
اودم بر نعره اورب آيلدي اون
آكا مهره اورب شاه عالم
قره طاغ كبي يقلدي اورايه

مسلمانلر سوبنوب اولدلر شاد
برامون نامینه تحکومی عیفریت
اکابر شهره اوردی بنه شورور
محی اپرنجه اول سلطان غرجی
یره صالدی بوزایکری ملاعین
کورور مهراب بوکابر فرد واحد
خلق پرندی اول ملعون مدحور
یوردی مغرب زغرب الا مات
دونوب احمد دخی ایدی اشارت
یدی احمد یوزیوزه طوب ورامه
اولاردخی توپ کثیر کثرب
دوکلدی الی اسفلر حیفدی چاکر
فلمار صالدی ترسلم ایله احمد
تشی اشنه طاشدی توپ آتر
ربونه اولدی مسلمانلر اولیه
بیاناوه حاسدلر حیفدی پرتور
اولدم فرد دانه زرین سکر علم لر

لعین اولدن غریو محشر قوپدی فریاد
سورر ایدن کورر میدانه نرات
قفاسی طاغلوب دوشدی اولدم
شوده کلو اوردی کفاره فیلچی
قوی تلم شاه اسپی ملاعین
مقابل اولدم سرسر مرد واحد
یوردی بچه یکی کفار مقهور
عسکر بچه کم دریای عمانه
یوردیلر شیلو کلدی بشارت
عدولر عسکری قومادی اولیه
قیلچی کابرکو توپنه اورب
طاشوب دریای عمان افدی قاینار
ایکیسنک دخی روحنه رحمت
رمین کورسه اولدی ای دلاور
ایشی احمد عرض حال ایدی حضرته
ایکی عسکر جورد یلوکا یوز

نمایان اولدلر ای اهل مسلمانلر

دوکیلور ایدی کوشی کامران
قوبولادی مستعد کلولر
ایکسو دخی حایرت زاده ایدی
ایکیسی نعره اورب دلر میادان
شوده کلو اوردی کفاره فیلچی
اراده جنده ایدر کنار دلاور
فلیحبن احمده قیلدی حواله
سپهر وردی فلیحه شاه مردان
ایشی احمد دست اورب طوب دخی لعینی
قوبیله ایلی قاچلو اردی فتوایه
دیو دی خورد خام اولدم میادان
ایشی احمد نعره اورب شاه الا
جو کورندی ایشو حالی اندی کفار
توسی قاچدی دلر تالا دیولر
ایشی احمد عرض حال ایدی حضرته
کیراوبری شهر بیکی کوز لرینی
دریا قصدنده اولدی مهلادر یلر

اوکیجه ایکی شهزاده جوانی
کویه که جمله بی قتل سزاجدر
ایکیسی قهرمان آزاده ایدی
شوز سکه کورلدی کوه میادان
انک ایچون یاپیلدی عدو دن
مقابل کلدی احمد کوردی مهراب
اکابر عرب اورب مکرر بله اله
اوب صاوردی ایلی جه شاه سلطان
کیردی سوبوب طوتردی لعینی
کتورب جادی ایلی قیا ایله
جهنم اتشنه کتدی جانی
یم کوشنده بی شهر ایچره حالا
کیردی شاهلر بوزه اولدی تاجلر

شهر ایچره بیلور مختلی ایکن طور دیلر اورو
ایکی ساعده بیک اینی یوز خوارج قاتلری
اوچ یوز خارجیلر قرد یلر اتده یا مدد
احد ایدر اول حرام زاده لعینی کتورکه
احد ایدر دولت دنیا ایچون اعصاف طور
برایکی طلیعه اوردی اول لعینک یورتنه
غارتکر اندی لعینه تیر یاماق ایتدی تور
احد اولدم شهر دهانی قویالله ایلدی
چونکه بهلوان احد کی اردیچه عسکر کوندردی

یورسلاح اولیه اولردکی یوریدی یوحسا
یره دوکلدی کاکوزه قیاس ایتمه ماسو
قالالان کلدی مسلمان اولدی جمله یاسه
بولدی قالی کتورد یلر حضوره یاحمد
دیدی سن امام زمه سن اویله قول یاسز
شهرکی اورنلیسنه اندن صکره دارالاماره
جانبی اردیچه عسکر طاموریه ایتدی مضمار
ایدمز دیکه خزینه سنی الدیلر شیطان
انتظار اوزره طور دیدی کم بز اولیاء یاسه

عسکر دن لاقیاه طلیعه اولدی قاچدی
کوردیلر یوز یکی عسکر کلدی زاکه
الامان عرجی الدی الامان
دیه بهلوانه اتی دیه یالوارکن
دیدیلر مضراب قرنداشکن قنی
قالی کلمز یا مدارا کلکه قنی
چون ایشتدی زار زار اغلدی

عسکر دن فرمان اولنجی قعده در همان
چونکه بهلوان بولنی دیکی در کلدیلر
دیدیلر کاکا ایمز بیکا ستقاتم
الامان مغرب قرنکشنا غلبه
یره یاتدی قالمادی تاسیمن
احد اوزره وار مختلی الدیردیلر
مختلی شمراق ایدی سز عسکری
کوندی اردیچه عسکر کیراندن
کی عیار اندی ابدی اول زمان
احد ایدر غضب خماره یوتات
اول لعینه کیچه سیحون ایتدی تور
الدی اتشی شاذ جقدی تور
توجه کیچه هاری هوی دادکیله
کور ایتوب غازی کلورکی اوتات
ایکی عسکر قلدی ایکی یانه
یعنی قلدی حواله اول لعینه
اول لعینک حاله سی کچدی کدوب
اندی ایکی اول لعینه خاله دیه

دیدیلر اولنجی کندوکی امان
دره غصله آه ایدن اکلدیلر
یرلرین دهشره قالمادی نام
مغرب رعبدن تورکستانیلر
کلمیه لابوبکا قاموسی هور
بارکاه سیحون علم قالدیردیلر
یورمیکه ایله یوریدی ایلری
توج توج قوشون قوشدیلر اوتوب روان
کلدی احده خبر ویردی همان
دره لر سیحون ایده ناکهان
درت طرفدن نعره اوتوب ایتدیلر
تشنه قلوب کبی یره اتدیلر
اسمانه چیقدی فریاد نفیر
ایکی بحدی قلدی ایکی یانه
یعنی قلدی حواله اول لعینه
اول لعینک حاله سی کچدی کدوب
اندی ایکی اول لعینه خاله دیه

ابن مروانی ایده یزدی هلاك
وید احمد یا ملك ایتمش دکل
بعده بی چاره وعاجز لر یکون
کل اوکل ایده لم یزل دانه تز
شهر بنابور آهالیسی تو
اندن حسان ابن نعیم بن وائل
شهرکا اعیانی قتله کلدلر
احمده یدیکی ایمدادی ایده لم
اول جزیره ایدر یوکا حکما که الم
قلعه دن اوچ یکرمی وچوق اولو
یکدیکینی قلعه دن آشوردیلر یاخود
برج عظیم سحاق آچوب اولدن یره
جلدی احمد دخی استقبال ایتمه
شاه مسلم یارکاهنه کلوب
بردیوان ایدوب حسان ابن نعیم
دیدکه ای ملک محمد دوستلری
بنی استدیم که برشانه اولدکز

توده یاولری قلوب زجله یاك
اهل اسلامی قویاور زاوله قوله
جمله کفار اینه اولور ربون
اومارم الله ویره نصر عزیز
بلدلر مهلانی یقین کلدی همو
واردی دور زمانك اکملی
ای عجب تز ایده لم دیدیلر
یوشه اکثر دکولوز دیه لم
احمده ایمداد ایده دیلا حسوم
ایکی یکدیکه آدم قیاسنه اولوب
ایکی یکدیکه سرور اولوب اولدن زوال
عسکر یله احمده کلدی همیت
کلدی دخی بله اقبال ایله
آیکی یکدن امنه عزة قلوب
کلدی خلقه حاضر اولدی باغیم
ای عجب خانه ایچره ویرمی
دشت بالغاره ورالم دیو کز

اوچه سنه ایدی صان کوه البرز
قم انفندنا دمالرآ یلوب
دیلدی یا شی قطع ایده امانت
اول یعنی قایدلر اوجور دیلر
احمدا بنا عیله عسکر دن جقوب
اول اخبار تا صباح اولنجه آن
چون صباح اولدی کور زجله همو
یاره لونق عید یوقا یایان یوق
آیکا هلرده دخی یغما اولوب
کلدی احمد عسکر یله شاد ماد
آیکی عسکر بر یله کور شوب
یارکاهی یوسعه جمع اولولر
بر زمانم ایدوب اغلشد لر
یاولکلری احمد یله کور شوب
چونکه مهلان عسکری کلدی یتین
دیدی احمده بکله زاده همان
چوندیار ینه کیده مهلان همان

تار مار اولدی سپر ساز شوز
دیه سیحون وزره معلق یطلوب
قرق یکد آدم اوقه طوتیلر همین
موسیا ارب اکا اجور دیلر
یولکرینه دوز کار کبی کیلوب
بر بری قرق لر عرب یمان
لشکر سنه طاغیدی صحرالر شو
کور دلر چوق هر یری اغلدی چوق
بلدلر سنی مسلمان آلدی هب
ارد لر بنابوره امن امان
جمله بنابور اوکنه ایر شوب
تابوت وارب زیارة قلدلر
یاس چکوب جان کوکا ملحق
شکر یزدانه قوسی ایر شوب
اهل اسلام خوفه روشید بر کریا
وخت بالغاره وارالم بوز زمان
اول زمان بوزوه اولور زعاجز

اهل اسلامی قوبایسز بی نوا
سز کیده سز اولیه بی کادر وا

بر بورزده پنجه قهار دوکله
پنجه بلحق یره بشقر کیله

پنجه بشه ایر سر ظلم ضلاله
اولیسز یارین سزه اعدن سؤال

اولیله کفار دن قاچاری طاغ و طوغول
نصرت الله دن طور رایل بهار

حضرة حمزه ایله نوبتی روان
بوی کوندن جنك ایلیه یارین امان

اولیله یرنوبتی روان سلطان ایدی
عسکری بی حد بی پایان ایدی

عسکر حمزه ایدی غایت قلیل
اکا نصرة ورمدی الله الجلیل

حضرت حمزه اولیدن فور قمادی
اوردی انکری پریشان ایلدی

اومادم بزه ایله اولیلری
ایرشه امداد مژه هر بری

طالبه اولیلری ترمون شاه
پنجه سی دوشی کله تلکی پناه

چون ایشیدیلر نوبتی شاد اولیلر
دللری معمور اباد اولیلر

پاینی آمدی ملك زاده همات
دیلیکنه نادم اولدی اول زمان

ملك زاده قیام ایدیب دیدی ای شاه سلطانم
که پنجه یرده سن نوبتجه عزا ایلیه کن تکرار

دیلرم بن دخی سانی آلام برپنجه عسکرله
اودم پردسته مژدانه عدوم ای پور کفتار

دری احمد کا نوله خدا راست کتوره ایکی
بوالولی بکوم دوت بیکدر نوله راهی اولیله یار

سز اغدا ایتحاب ایدیب ندارك ایلمه کرو
میله قاده اوردوطوره بی عسکرین ایکی قلاوز

ایسه اغدن ایکی جانبدن هجوم ایده بلر اعوایه
اوجاغنه طوپری اتوه کشاده قیلدی اعدایه

دوجیلکره اوتی اوردی ایدوب توپ یارانی
بحر بورسلدی قدر قیلدی سواد کوب ضحایه

اوردم ایکی قباپایان یاتان کفار اولوب قضا
کوکده دیوار قدسیه کوبی کیرلردی

کی بدن کلام اوردی چکوردی آتینی کافر
کیسیلام کافیلدون باشی اجراح اولوردی چون

ایسه اغدن کلدی بو خبر مصالیوی کوکلر پرلر
کویا کوکده سحاب پچره شه کوکردی برق ایدی

جلادی کشته کردون دشته لرآه فغا اولدی
حیا ایله بچه بکلر یا کافر یا یمال اولدی

نصحلر یلدوردم کبی کوردی بری برقی لمعانی
سلاح چوکم قرب اولدی چکلدی سر دور اسلام

بچه کسه ریصاح اولوب سفر قلاوز قواعدن

بکوم دوت بیکدن اریله بوردی شهوار
یاروسین الدی جنت زاده عبادروین کندوسی قهوار

بچه ظلمت زده شاه اوردی لوفوره لر بیکلر
بیلمه دی نبع لرن چکوب یوردی چاله سی مختار

یرا لولو اولدی بچون قلدی کسوب دیصیرلرن ناچار
بکوم دوت بیکدن اریله بوردی شهوار

یاروسین الدی جنت زاده عبادروین کندوسی قهوار
بچه ظلمت زده شاه اوردی لوفوره لر بیکلر

بیلمه دی نبع لرن چکوب یوردی چاله سی مختار
یرا لولو اولدی بچون قلدی کسوب دیصیرلرن ناچار

بکوم دوت بیکدن اریله بوردی شهوار
یاروسین الدی جنت زاده عبادروین کندوسی قهوار

بچه ظلمت زده شاه اوردی لوفوره لر بیکلر
بیلمه دی نبع لرن چکوب یوردی چاله سی مختار

یرا لولو اولدی بچون قلدی کسوب دیصیرلرن ناچار
بکوم دوت بیکدن اریله بوردی شهوار

كور زرباركا غلطرى اولوجى خاكاله يكسان
كوكلى يندرم وركبى قانى آقدم
اوچ اوغلى وشدى مهلا كه دى هراول يورتكى
بغداى زگ يورتكه يراولدوشدى يلى جاره
سوكردى عبد جباره دكى هم اين مرواته
بودوقه وار يوى كلدى بو يولغه دياريمه
دير خاطر تراپلدوقدر بو جيله بازآدم

قوفريادوا ويلاه اوراه اين اغلار
كوزيناقى اوكلادم قرتراپلدم قنى اغلار
ايكبورالى الطقورينك لعين لرمورد اولدى
چوكوردكى بولغرمهلا كلادن يورتكين صقلدى
سلاغله ريارى يورتكله لردياغى
باشمه بولارى يولكتوردى لر اشرار
بوانه دوراوم دده بروكلدى بوجهار

دوندى احمد عسكريله قايتدى
چوكه يه قاچ كوه دردايلى هلاك
كلدى بيك اوركه سياطين
كلدى مهلا عسكريله هركوان
اخذ جمله ياركاهلرى اولدى
كونه كونه مختلف اجناس كلدى
طاغ صحرا ياركاهلرى طولدى
اتراك قاتيغه اسلام عسكرى
قصره دردريايه يتدى هرسرى
ديدى راى قادر فرد احد
فرصت نصرة سنكدر يامدد
ديد مهلا نى بوقوشدى اتراك
اولا تراپلدوقلرى بولغرمدر
باشمه كوردى دولو بلا
ثم مجايب بولغرانلرى اوله
عبد جبار بلى اكا سويله دى
يانكا الغرانلرا يدى وردى

ير زمان مهلا نى تركوب ايلدى
ياشيى عاتوب يتجهت ايلدى
يزدى مهلا نى احمده ياندى هيمان
چوكه اوندى يوقدى دردريان
كوكلنه كه ايدوبن قوبه سنا
نيادخى انسان ايده بوكايت
نام جداده دخى حاذر ذرات
خروسان بلسابوردى نارصيهان
بودياريوى وردم اوسوزه سكوك
نابوقى انده وارمه دفن ايلمك
غيب وكليد دريادولوقو
كزدوره سيزدولو دياره قو
بوق ديرسكز سيركايم هلاك
جمله كزدن بريورى قب اوله چاله
چوكه احمد اولدغى كلدى
ديد اكاوار بيان ايله دوى
ايرخضره براينى ايده دوكا
بولومن خضر يوسيني وارمعا
عقل وارسه اولماسون تاسركو
يره مرواته اوغلدى وردسون بوكون
خرخرجى يوسيه السون قو
طوريا ديرسيتا معربه وارسون قو
بوقدير سيه چكنه زرياريهان
خاطراولسون دفنه يوقدر امكان
چون اشتدى غضبه كلدى لعين
ايكى عسكر صاف الدى وردى اليمين
لعنه خنه عزم سيه ان ايلدى
ير هنركوسخرده خوكان ايلدى
ديد اوكمراله معربه كردى
اولوسكى ايسين كسلوبولدى
قشه سرده رعزم سيدان ايلدى
سرورا ولدبالى جان ايلدى
بوزرى غاردوه معربه كردى
كوزرى فاردوى حواله بوزدى

ذكر قلدى مرتبه اول پهلوان

ايكى يدى صالدى يره ناكهان
صالدى كه تاج تران اول زمان

كون محابه تا ايرتجه بى فكاك
هاى هوى قوبدى دنيا اى جوان

چون بوحالى كوردى مهلايل مهابن
يوز يكرم خرب قلدى هلاك

ايكى عسكر برويه اوغرادى
عسكريه هاى قوملا ديدى

ترقانى برك هوايه آتلوب
تيغ بران كورده لرى طوغرادى

اوبله برجنگه اولدى آنده اول زمان
خنجر پايان عسكرها تلوب

آن قره بله ركاب اولوب قوجه يكت
هيبتدن كوردى برج آسمان

جنگ ايدب سلطان عرجى ايلدى
حلم موتى توشدى ايدب يكجه يكت

يتمى بطالى النده يا مدد
دمبدم تيغ غيرت بدردى عسكرك

قلمجدن يره قالمز دوكلور
ضرب اورب بشلر كسردى بى عدد

قلعه دن اوغلان اوشوب غورتله
يكجه بشلر يكجه تللره دوكلور

كشف اولدن بشقه لر اولدى همان
الكلوب جمله دعا ايلر همى

كوكده ملكه بولدى حيران زمين
آغدى دريا كوده دكتوردى قان

الحمد ايسلامى كوروب سورلر
احدكه جنگيده يدى اقربيت

يوردى اجدر دخى مصرا بيله
خندق اورره بونلرى كتوردلر

بوردى همتوبرى ايلدى نعره لر
سلم يوردى هم ملكه زاده بله

دوردى دخى ارقه لر ايلدى يلر

اوردى لر بونلر عظيم جنگه اساس
دوكلور قانلى غدورلردن بى قياس

سوردى لر كفارى خندقدن كوكه
آجدى لر ميدانلى بونلرا بيله لرد

كوردى مهلايل نعره اورب يوردى
اوكنه كم گلسه اولدورلردى

بر برينه كوردى ملكه زاده همان
بر برينى بلدى آلمزلى گمان

بر برينه كوردى لر گيران جنگه اوب
نعره لردن طولدى صحرا لر كوب

بر برينه اول قدر كوردى لر اوزره لر
ايكى عسكر جمله سيره طوردلر

اخدايله سلم اكا قلدى نظر
خنجرلرايچون قلدى لر آلمز خنجر

زيرا مهلايل چوق بلدى كوربورايدى
حرب ضربنه زياده اوردى

اخشامه دك ايكسى جنگ ايلدى
هيچ برى زخم طفر يابب اولمادى

طفور آتى اولدى مهلايل هلاك
سر ورك برآتى دخى اولدى چاك

آت كتوردكدن سوار اولوردى لر
بر برينه حرب حرب اوردى لر

پاره پاره اولدى آلات سلاح
حرب ضربله قوانيتر مفلاح

آيكى اجدر جنگ ايدرمش ايدى لر
بر برندن ايكسى آلدى برا

سوردى لر دم نعره اوردى جمله
ديلدى مهلايل كتوره اله

عجز جنار طفل آرام اوردى ضرب
انده مهلايل اولمدن قورتارا

دخى موتى قلدى لر اوج كون تمام
قيلدى لر دخى كون جنگه قيام

جمله سی یکبر کتوروب بیرکه امه الله اورب
اهل اسلام کوردی رحم ایلیه باقایوب
حرب اورب کافر ایکی عسکرینی اولوروب سنوروب
قاچدیلر مهلای جمله سینی تخویف الدم دیو ایکن
خوف نوعمالی کوردی امه طبل اورلم اورب دیو
امر ایله یکرمیلیه کوروب طبل اورای حالت
خوف اندن قالوای کوب زیاده قیلدی
عسکر جمله المندن طاقدی افتان و خیزان
قچدیلر اسلام دنا کوکه صحکاده یاوکا شهید
کیدوب اولدیلر بر اشلری یوق اولوروکه
یوز اولدی ستا طقوز یکرمی هم یوز التمش یدی
عدد یوز یکرمی دنا یاره اولوروکه
بر مرد اسلام قالوب بیرای ماتم دون
صاغ قولی قلب کلهی صحرا
کوکدن ایندی سوز دی بنده الله همان
نار نوره سنی بن انتصار لدم
کنه ولی بوکاده غرقا انشیدی
حرب ضربه کتیه سزانک ایدی
نعره سیده واد یلر طولدی صدا
حرب ضرب دفع رفع ایلیکران
دشوی خاک کوکدن ایندی یوزمین
بنده حکمدی خلقدی قلدی زیوت
دیدی کلمادکری بنده الله کوروب
بر بریله حرب ضرب لا امان
حرب ضرب دفع رفع آرا ده
آتایی یانده فوری بر حقیر
اول بدی دیمی اسیر ایتدی یلیه
هر بریسی مکیه طور دلر
کیدوب کلمادی خلقت فاخره
تا صباح بنده الله اولوب کیدیلم

ایکی عسکر صاف الای لر بعلدی
کوردی لر کلمادی مغرور دیدیلر
ایده مهلا دیوری سنی یاقولدم
الله طفوز ارشی دیر دوقا متی
یوز یکمی بیکدی آره تا لله ایدی
بر بلندا وارله ایدی بنده
کافر شو یوردی ارعون خاده
عاقبت کلمادی عصود اوردی همین
خان دیمی دشوی زمینه سرنکون
قالدی رب تعلم زمینه کتوروب
خاکی اوعلی یوردی کمیسور خان
حمله کراوتور دی کچوی خطا
عاقبت الی دیمی قلدی اسیر
بوی سروری اوکون قلدی شهید
لحشام اولوب طبل اورام اورلم
عساکر اولوب مهلا دیوردی آخره
دیه تو اسیر لری حبس ایده لم

قوشولوردی اصحابم برکوزین
تاترا یلر کورب اولشوحزین
اهل اسلام اولولر غایت حزین
اولدی هب امیر لرم محزون برکزین
احمد اولدم قلدی اغلت بیاز
سامه دیدی ای جهانه سرفراز
بویله زمانده اناکله کیدوریلدی
هب امیر لری خلاصی ایده ریلدی
دیلرم سن دخی شیوی واره سین
انلری برحال ایله قورتاره سین
دیدتوله ای شهنشاهم سنسز
یوکه اولسون قواحان تنسز
کیندی امیر لره اردی اول زمان
واربری بیک آدم اندن یانسبان
قوشی یله یانلرینه اوچماریدی
وارمغه رحال اکا کچمیریدی
هندسه علیاله اوردی برلغم
یانلرندن چیقدی بیتی دونه کم
بربریله اولرا یوزکن وداع
هربری ایکن حیاتون اتباع
کوردم قورباشی کوردی اندن زمین
کوردم لرسانی قوا اولدی امین
زیرزمین دن کلوردی انلری
ایندب شاد ایلیه سرحبا دیلری
کلدی بیهلاته وردیلر خبر
اولدی کوکلی غصه دن زیرزبر
دیدیله یاورقوم دربورقوم
نه کیمه نه کوندرایدر لر لوم
چون صباح اولدی صباکلدی نهار
ایکی عسکر اولدی جنکه یی قرار
کوردیلر مغرب زغرب آلامان
انکروس افرنج خوارج ی امان
حدی یابان عساکر یوردی
هب فساد ایتمکی شورشوردی

یوردی احمد یکک براده هماتی
سام ایله مغرب دخی طغرای خان
خان مظفر دخی حارث زاده لر
پهلوانلر شاهلر و شاهزاده لر
ایکی عسکر بربریله اوغرادی
تیغ بران کوده لری طغرادی
اوقدر جنکه اولدی اندوه اول زمان
قان بخاردی دخی تراتا آسمان
بچه یکه اولدی وجودی نابود
بچه سی اولدی حیاتون نا امید
بچه لرکه سنی اولدی منقطع
بچه یاره ایرلری یاره لرون سرنع
شاشه یه دوندی قیلیچلر سنجی
قالمادی ترکیسی لرچه اوق دخی
اوچ کون اوچ کیجه انکر لولری موردی
اوچ کون اوچ کیجه اولری جوشه
هرطرفی متکینه واردی لر
هرربی متکینه واردی لر
سوردی اولوب طبلی اولم اوردی لر
سوزده اولوب کیدی بچه یه نابکار
ایکسوز یکرمی درت بیک خاکسار
کوردی مهلاته یکرمه واردی یرلرجا
دخی یوز بیک یاره لو دوشدی یره
یکرمی الخر یکدیرالو یا معین
یتمش اوچ بیک سرور اولمشدی شهید
اولدی دخی انکاره واردی یرلر
چون بوحالی کوردی احمد اول زمان
هربری دفن ایلدی موتا لریچون
اوچ کون آرام ایلدیلر یرلریچون

دیدی اول وقت قوجه کلوب بروزله ضرار
یارینه دوشه اولدی قرار ایدب قو قرخان
مراجعت شهر اده اولوب محو عجوم ایدوب
بیوغ یوندی یارایچه ایشدی زمره و اعوان

گشوی خادم موجه وشد در حجر
خسرو اول شهریار ایله حکمدار یا
عاقبت شهزاده برکور زاندور
اوجودی کور رنگ پاره لری هر یکا
الم قویه آلدی عقل کشوری کروه
خسرو کوکسه بیوی شاهزاد
خسرو ایدوی کور زیرینی آغلدی
رحم قیلدی ایچی اراده آیلدی
کلدی خواجه شاهله اردی کاوم
بناه آدم جلاده فرمان ایلدی
کلدی فیروز آیلدی شاهورجا
ایکسی بیر یره کورشه لر

خواجه وفی شاهه کشوی ایدیر
پنجه جله لر حطا کشوری هان
خسرو انکا کور رزینی قرشور سا
رد شدی نوبته اولدی ملکا
دیه بیی اورره معلق رد شدی ام
دیلدی باشن کسه ایاد باد
بن خطا ایتدم بنی قیله دیری
اول یقیشی کوکلی شاد ایلدی
هب وزیر لر حاضر اولدی دیکلدم
خسرو کله نوبتی اورشوی دیدی
خسرو قور تردی اولوم دن خطا
صو چلیر خون وار کوب یار شدی

ترفرد وار یدی شاهک غایتی حسنی جمال
زهره ایستدوه بنم اخایدی بر یاره ماه
کلدی فیروز کوردی بر یاغه نما شا ایلیه
چرکه فیروز اولکوردی بر کزاه اینوی اولدم

اغلدی در زمانک یوغدی هیچ شی یاد
اندن ایرو رحمی اولایدی یوشوی کلدی
قرشوسنه یاکیلان کلدی کوردی اول کیا
عقل یاشندن کوتیه اولدی دهشه دیدم

کشوی رحم ایلدی اولدم شیار دیدم
ای جانکه شوکی ای کوز اولیکه نور سن
نوی یاشله بنی کلی قیلغی یارک سلی
یه یلدوکه یوغناده عیشنک اولدیکی
عمر لیکه کوکه دن ایرو زیندکاب اولیم
یاتوه چدای بنم روح روانم سوکلو
بر نام بی نکاو رنکاشن یاد لیم
یا نوایله عهد بیان ایلدیلر اول زمان
بر خطه قنی سراسیمه بر قفا ایله دیدی
دیدلر برال کوردوی یا نوبی فایدی سرخ
چون استدی بنده بر یله مادری اولدی حیران
شاه سوال ایلدکه نولدی حکیمی نه دیدی
جمله سنه دکی ایله حالی ارشوب حیران
برشدی اولدی بر خری فایدی اولدی یا بدید
برلیک یوزه کوردوی رخ خوبی ایدی کوهر
هرکیه اندی احسانات اولدی سانات اولدی

عقلی زلفک کچی خله بر بنای یکار
سنی ایشاندن مسبن ای نوبهار کاله زار
ای جهانکه اجلی سرو سهی قد جنار
ای مه پیکر پری قله بنی بر وانه دوار
کلشنا ایدی عرض قلی آه نادیدن شیوه کار
بم ارقدر دکا عشقم زیاده بی شمار
شمدی کلدیله بنا ایله قناعت نو بهار
خسرو ایله هر یری کندی یولنه ایشکار
جاریه لر اغلیوب فریاد اولدی زار زار
بعضه نادر نا ایلدا اولوب دور عذاب
شاه دیوانه ایدی وزیر لرحاضر اولدی یکدوار
نردبیر دیه ای شاهم بوکا معنی بیکار
بو اشی صلصال ایرة ایلدی ای شهریار
اوچیرن عسکر جکوب اوزره م اکا اوکا مکار
یاغدی آشار زمینه عسکره طوتدی نار
اول بولوه عارضه چقوب اندن خروج ایدر
خانقه ایله امانت اولنیه انکا مدار

چون اشدی کلدی شاهه اغلدی
ایشیدیلر شهر بورکینی طولدی

قچی اولادم جگر کوشم بسم
زهره تاوسی جالدی بزه دیو

اوکجونا ماشی جان اتوی وذا
شاه ایشیدوب بوحیله چونکم اول زمان

شمدی بزالدن عسکرله یورو
خوجه الدی اون ایکی بیک آر تمام

کوه ده شاهزاده طورر کن اولزمان
کوردی لر توز لر ظهور ایتوی عیان

کوردی فیروز جغری استقبالنه
اوبدی فیروزک کورشون اولزمان

دیدی آی عالم نه قلدک آی بتی
دیو جادون کجمیشه بر کشی

کوردی لر توز لر بلور دی ناکهان
وزراسی عسکری دخی بیله

جغری بولدی دخی استقبالنه
زهره تاوسی سائر لری

بوقدر حالتر دخی بیله قتو
طاغ کبی الدون جواهر یاغمو

پادشاه اولدی بوحاله شاد مان
شاد خرم اولدی هپ پیر جوان

شاهزاده شاهه کلوب کورشوب
دست بوس ایدوب نیس اکرام ایرشوب

پادشاه بیوردی دیوان ایلدی
طوردی اتون امر فرمان ایلدی

دیدجله شاهد اولدی مسلمون
تخمی هم ملکی جمله یکسون

فیروزه جمله باغشلادم دیدی
قیزی دخی اکا ویردم دیدی

دوتوب اتون بخارایه قتو
شاد خرم کلدی جمله یاغمو

کتوردیلر قلعه دوز ماه سال
اصیل اولوب عزتنه محو اینه

حاضر اولدی هپ صغیر ایله کبیر
کتوردی ایرلمادی شمس ماهله

واصل اولوب عزتنه محو اینه
نوا ناکیم دیو آدمی قتو یوب

هر سفره ده بانو بیله شاهله
بر فلیج له بزم ایدوب بهاد

طوغدی اوغلی اولوب اوغلی طولوغ ایتوی کلوب
قصه بسنده یازدیدی اکر

اجدی دیوکه صندوغنی شاهزاد
اوقدیلم اکلدی جمله هپی

قصه سی جوهردن ایدی کر
فایز اولمادی اکا المادیاد

اول سلیمان ایتوی اود صاحبی
یازدیدی اوذریده ای اهل

چکدیلر قیندن جغاری شاهزاد
بولدی صندوقی اچنه بر لوح دخی

اول صاركه الترك اوبوه بيله
قرغولاري يدة قطورور اداي بيله
ديدي يا بهزاد شهيد اولدم ارم
شيمدي بو سلطان اربيله اولورم
ديدي شاهم كيم شهيد قيلدي سني
ديدي قيچي كلدي بيم ايلك
احمده وار اهل اسلامه اوتو
انده ايدنده وار ترجمه كورتيش
چون اوينوي اه ايدوبن اغلدي
سر وبرين ديوان ايدوب جمع ايلدي
كورديكي روباي حالي سويلدي
جمله سي خاطر پريشان اغلدي
بكلرينه يردي جمله نامه لر
كلدي جمع اولدي عساكر سر بسر
بوكا اوزره الجي درحي ابرشوب
انده بهزاد ايدوب كلدي كورشوب
يقارب سلطان عرجي نامه سين
وزيري بهزاد جوبلدي قاموسين
الدي اولا عساكريه تو
الدي طقسان ايدي بيك سر وزر شمو
روزرشب اغار ايله كزدي يوله
اخوالزمجي ديوب جمله بيله

بوكادون اخوالزمجي عساكرله كزر
يدي يل مهلا بيله جمكا ايلدي اول ماجرا
يزدوان ايدوب بيور دي اي بم يارالريم
غيرة ايدوب تيغ ترانى اورالم رو برو
حق تعالى ردن اومارم بيره امداد ايليه
صاف الايلر جلدوب ايتوي عساكر بيلرا
مبارد فانه عشقله جمكه طورالم رو برو
يدي كون ايدي كيجه آت ارقه سندن آغه بيور
ديدوروزشب جمله وارالم رو برو
نقره يزدان كورمه لم كيمه يارا ولمه كرو

كم كره ميدانه درگ خطوري بيره اوتي
كورديكي أنده بكلر سلطوكلو
نوردي شاه بهاغي برميا ينده آتلنوب
برسيوزدين قويدوه آسب كوكلون تاپرو
خنجه جوشن بيله ارقه سنده قيلا توسترو
صاغ صولي زيرين سلاحلو نوجوان نورين اولو
هوار ميدانه ميدانده جولان ايلدي
جيت قتار اولغليم اي قهرمان دانه عدو
برصاريزه ارايسه ميدانه كلسون بركون
اوكوزده نهاكار بلا بيله اولور رو برو
كوردي مهلا بن اداوب ديدي عجب نوبكار
قتي يردن نوروب كلدي نرابيلره او
هدم اولايلر قيامتي قوپاردي باشوه
يوقي يرارنا اكاواره جواب ايده قو
جوار سلطنيل هيدي بن قيام ايتوي اعين
اون ايكي بيك عسكره مايكه ايدي طوردي اورد
اول ايكي بيك عسكره مايكه ايدي طوردي اورد
كردي ميدانه بوي اوقه حاضر ايتدي ايلرو
اطلديرز برز ايتوي حواله ايلدي
هربري بر تعبله منع ايلدي اول سوكلو
سرور ايدراه ايتيوب جون كلدي غايبنه
سني بن جمكه مقابل ايستريدم رو برو
سرور اولدم الدي طالعي صايانه قويدي
دوردي ادب وزدي كشاده برتهاوي كورليو
كلدي طالعي كورتو سيني ميدان جمله قيلا
اول تعين جكه بيرين باشنه تويله طرو
طاشي سيوره طوقوتوبن باره باره ايلدي
باشنه سيني نارمار اولوي يقلدي اول عدو
كوردي كافر بو حالي قويدي دنياهاي هوي
چون كه مهلا بوني كوردي هواي قومكه بير
تيغ زغرب الامان ايكوسي مارايچ ايله
خارجي اقرغ نوسيم برقيام ايتوي اورو
حمزه بابان عسكر بريوريدي بلعدو
ايكي عسكر قارشو باشدي جمله حاضر بولو

دیو مقلان ماجون تراباتار زبون او لدی قتی | دوه قره تعلیم ایوب کلدی رحیکه طرد
عیوجبار دیدی انی شاهم دوه جنکدا ایلمز | تا بکار عجوکرما ایشی یولار قو
دیو مقلان شیدی انی قوتلو و غیرتلو ایدوکه | یوردی لعدا قوسی ایلدی جکه غلو
احد بیراو حمزه قایسم تومون شاه | سام میلکزاده دیو مقراب یوریدی
اوتقدر صالدی یولرا عدایه انوه قبلمی | مؤمنکه قالماری تاب توانی دوکلو

برجمه مقلان کوردی انی هماندن | بیانا جنی کبدر کوتاکسمان
کیدی برصحرایه ایردی سیر قتی | قوس ایله بالجقه دوشدی قتی
تا بوغاریسه دوشر الده هیبت | جامورده عرق اولدی جانه دریمیه
انده حیرتله طورر کن اول زمانده | یره قره بونوه کور دی تاکهان
قاچه دی بالجقدن خلاص ایدیرانی | طوغریه یه انوب کیدی رانی
بون لویاندی قوردی دیوانی یقدی | قرق وزیری حاضر اولدی تاطرف
کوردکی روبای نقش ایرانیدی | جمله وزیری انی غیر ایلدی
دیو مقلان کوردکده صحراده | دوشکه طورر سکز غنی قنات
باشی علی اولیله یشر دوشکه | کوا اولوب سکزن کیدیر دوشکه
جامورده دوشوکه بولدیسین تکتی | دشمان ایله جنکه ادرسین غایتی
اولدیو نوه سکا هوادن کلدی | سنی جامورده جقارب الدی
تاسکا بجاردوه در زمان اولیه | در نشاله امر ایله قرمان اولیه

قالغایسه دن نور ظهوره کلدی اکوانی | قلعه بورجنه پیوسته اولوب قوقانی
بیندن تاکر پیانه هان شق ایلدی | انی
قوره خره ایات بازلمش ایدی کورا | فی
کوناکون صورت عفریت دیلران نامدار | انی
جواهر جمه می اولور النده تیغ بران | فی
کوبارسم بزیمان سام ایدی محبوب یره | انی
خفاسنده تیغه نیچه لرکلور هر بیر جوانه | فی
بیم ایدیا کیم بیم جبرورد | غیرانی
کیم قیرب تارمار ایدیب ایعم خاکیله یکسان | فی
قالان سرورلری دخی بوریدیم جمله پیمان | انی
دوکلدی یی حسابدم صدالرطوغری ارمان | فی
دوشن باطی دن یاتا لسندن کرلدی اولدی | انی
بوزیدی لشکر خلعا ثوسی خیر خسرانی | فی
وتاکم دردیا کسلم بو اوعلی اوله جانانی | فی
یره شیوه خلقه صاچدی عدودن شیر یزدانی | فی
عدوی لاکا اندی کورایدیه تاب تابانی | فی

لوکنه کلوی برکا فرجواهر جبه لر کیتوب

چو کورد وی ای شهزاده حواله ایلدی کورزین
بسی انکله کتمدی یاشن تنزل اینوی کتدی
اورد طوردی کورز تهلاجهانی هاوی دونوی
ایشدی خبر جاره تعجب ایلدی بوکا جاره
کورم باشوجا ندن فاجام مغربه قاچمین
دیدی بلکه بوقوه برکت قمی به آیت
یوریدی نشکر اسلام عاقبت اولری یاخشی
کم واریکاه مال قویسی آلوی غارت یاغما
اورسلطانا عرضحالکم واریخورت اوغلان
ویری قصیر بارمه رعایتله قودی راحت
کروه اهل اسلام دن تمام اوزون بیک شهید اولدی
بو الدی لعنا اوزمی قوحضرت شاه فیروزی
کلای شاهم یادکاری کل ای کوزلرینک نوری
ورب تجی یاخضرسلام سکا لایق صارق باد
ودی فیروز کرای حلوی حاضرای بنم جانم
اوندن دن بره صحبتا اندکا سنکله اولسون صبا رکابا

ایلنده کورزاوزره شورله قلوب طاکیله یکسان
رسیده ایلدی الصفا بره یقدی ذ بیلایه
مکرم ملاما ایدی امتا ولکن بلمدی انی
اودم اه ایوب آطلدی اقدی کورزه فرقان
دوشیدکله دارده یاره قچی مغربه یشماق
قرارلری قوتکیلن قراره دوندی کوپاق
یکجه ده یورجوردی شب قوحالی پرستان
ایدرلر پاره پاره شب قمرین قرب شیطان
کورینوب بکلرشاهلر اوردولر شکر یزه انی
قوایسلام دیارندن کورد کلدی بیشوانی
قویه بحثی مال ایوب اوردی اهل اسلامه
جنان عدن فردوسی یولوب حورا وغلمانه
اوکورلرینی انکله اوردی اهلیله اضعافی
قومغلوب جزیه باصوب الای جانکه جانانی
کم واریسرور اسلام ایده قربت شانی
کوکز کاناج تخت سکله رآی شحنا کاله
کروانمز قرار انوی کورلرلی ایبن آرکالی

صویندی کوری شهزاده اوتوردی پیر یزدانی
فالان شاهلر مراجعه اوتوردی دیوانی
کویه که خانه وار میشوی ایدیصوصا مادی الوانی
بس اینوی یاس ماعلم اردجاکر کیریانی
اورلرلی دخی قیروزک ایکی کوزی حزیانی
قانی شاهلر باکسم بس ایوب آه افغانی
لی دخی کوزه بس کوریوب وصل جانانی
عاقبت نظر نصها خطر الک بی حد بایانی

دیدی راوی قحطان مهلا معیون
چری احد ایندن بر طبا بجه
یولله راهی یوردی بر بجه کون
ایرشدی رحمن زاده اوتوردی
علی بیرم که یعنی ایری بوصوآد
جغاردی تیغ برآن یوردی
چدکون یدی یکجه تیغ برآن
هلاک اولدی تمام اوج بیک ملاعین

علی مهلا نله اولدی مقابل
آراده جنگ ایله قالمادی حایل

علی صالدی بنی اکا تیغ بران
اکا فرصو سپرین ورردی مهلان

سپردی آیکی پاره اولدی اوجدی
آیکی برماغی یره دوشدی

سردی رخشی زمینه اولدی غلطان
یونی اورزه زمینه دوشدی مهلان

گمدی اولدی کراکا جوانله
یعنی اولدی که تایره زوالله

اوقیجی حاطرینه گلدی دوبا
قچی امداد یتکاز ترکن حیار

گوردی رضا عفه اینوی هوادن
فره یولوط نزول اینوی سماوه

ایاطله قلدی اسلام عسکرینی
گوزه مزا اولدی یولنز بر بریمی

یلا نلر ارزه هالکر اولدی بیدا
یولنو لمگه گوزنلر قالدی شیدا

شهید اولدی یحه سنی مسلمان
اسیر اولدی علی اولا شیر یزدان

فرار اولدی فلان فرق بیکره لری
یولرانده علی لی تره شیری

اودم جلادت امر ایلدی مهلان
علی لکه یوسنی اورکن کما کان

گلور جلادت الده تیغ بران
شوره گلدی وزیری ادی مقلده

دیدی مناهم یوکا اولمک کرکمز
قرنا شی قدر ایلک فرامز

ولی جنگر اکا اولدی گچمز
اوره راستقامتی مقرنه

یوی حیس ایده لم شیمدی برابر
گوره لم روز کار نه یره دار

شوکر مهلا نه گلدی امداد
که سرجا یوز ساچر ایدی یاد

گه فرق یکره سنا سیر ایله گلدی دین
صحاری شیر ایکه طولدی میادین

علی شیر گه گلور عسکر اردی
علی ایجون دیدیلر الله دیکردی

ایشیدوب جومگه نعره اولدی علناگه
فراق اوردینه یا توب گورمناگه

دره احد گلور شیدی وارالم
علی یا الغرنوی گورمرا لم

براوان عسکر یله گلدی احمد
طولوب جنگه مقابل اولدی احمد

تاجور اوتوری قلدی رایتنی
علی یا الغرنوی الدی زی شان

دری مهلا نی گه ای سلطان صاحب
ایچی مغربه ایلک یاجا هجر

اولوب حاضر یولی اوجدی هوایه
قوابلنجیله گوچدی هوایه

فراغزه یکه جون نامه ارشدی
اودخی فوق گوریله یرشدی

شوجی حتی دیلو عسکر یولی
فرامز شهلولی وسور وریولی

رحی عبد العزیز صولنده اویله
عبد الرحمن بری سیله

قرلغز تخت شاهه اوتوردی
هوادن جنلرانی گورردی

گلور کن ساچرق مقلده یولدی
هوایوزی توجکدایله طولدی

اوتوردی اسپه اعظم فرامز
یجه لر باطلی اولدی هب یرامز

هواده اوردی یولنز تیغ بران
زمینه دوشدی لشکر صد هزار ان

یجه سنی اسیر ایلدی دلاورا
فرار ایلدی فلانی یوز فارا

حوارج لشکر یله ابن مروان
رحیم عبد جبار یله مهلان

قومغرب دیارینه ارشدی
اسیرلری فرامرجمله آلدی
فرامرشهربغداده ارشدی
بسی اویدی اولا احمد الینی
کورشوب قلدی جمله مرحبالر
اسیرلرکه بری میهلاکدر اوعلی
اون اکردی میهلاکدر وزیره
بولری دینه دعوه ایدی احمد
ایوالیث اندن بطاری ارشدی
اون اکی موخ باشنه هربرینگ
پس اندن شامه واردیلر برابر
دیلرم شامه شیدی سن کوره سن
خوارج یکلری اقواص ملعونی
کجه جقدی یله اوچ یکی خوارج
فرامر یوردی دیو عسکر یله
یورشوب ایوب طوتدی هوالی
جالوب دیلر خوارج لشکرینی

اطهای جمع اولوب کلدی کورشمکه
ارشدی عسکر اسلامه کلدی
یولوب احمد ایله اندن کورشمکه
پس اندن اویدی بهزادکه ایمدی
تعاقب اولوریاده مرحبالر
دیو عبدالملک مروانکه اوعلی
فلانی عسکری نالاوزیره
قبول ایندیلر اسلره لعنت
یوردی احمد اکا کل اوریی دیدی
اوروب چقدی باشنه هربرینگ
فرامزه یوردی دیلاور
خوارج الوندی کورنجه سنی
شام ایچی اشدی بعضی
طرمه یولوسه قاچدی اولدی هم
دوربشوب قلعهٔ الدیلرانه
محاربه طوتدی دیلی هوای
پره دوکوب رماولشلر سنی

خوارج دن شهری ایلدی بکا
فرامز اچدی قلعه قاپوسنی
دخول ایلدی شامه اهل ایله
دخول ایدی اکا سلطانکه

دیدی جمله غزاکه اولسون مبارک
خوارج محاربی قیردی قاموسنی
یوخانه اولدی جمله شارجمدان
اولوروب تخت عزه موئید

دخول مهلا محمدی مغربه فرار اولدی

عبد جبار ایله مروان اوعلی سپاه هاربین
امر فرمان ایدی اندن اوسلطان رحمتین
حاضر ایدیلر اکا دیوانه جمله مسلمین
الکره جمله سوال ادب دیدی عالمین
سویله بکا سیرتنه دیر امرانه ربنا العالمین
فاتحه قاندیر یورب الله ربنا العالمین
حضر ایکله دیی معلوم ایکی اوشاه کزیرا
شاه کیسم کلدی دیدیلر خلاص اولدی
دیدی اعدا اولوری اکا دیر خراب بغدادین
سوکه سنی قلدی اولوری اولوی دعوا
بجه بیکدادم هلاکه سبب اولوی متین
بجه انسان پایمال اولوب فقیر مسکین

شاه مسلمی بولدم انسه قتیل شهید
ابو مسلم سید الغازی بی ایلدی شهید
اندن آخر امر خلقی اهل اسلام جمع اولوب
ابو جعفر کتورب ورکسادن برکسان
جمله سی بر خبر لره بغلو قورده لیل
بونی ایکسز موجب اولدی ایکی امامک عیشنه
درت یکرمی اسیر واردی انلری دخی کتورب
اندن قرا ایلدی احمد محمد نامنده کلوب
ایکی آل ایکی یعقوب اکبر و اصغر اولوب
الولر در بینی جمله صمان طولو در لر
اوچ یاده در بونلرک حالی بره عبرة نظر
چه کمه ارزد ست قوبکه رودم چرخ فلک

بونلرک بری وجوده کلمز بوی ظاهر
بونلرک قتل واجب اولدی ای شهنشاه زمن
جایعه آیسه اوکیده اهالی مسلمین
بلوبا مشاورت دخی یغتش خوارج بکلرن
کلدی ابو الفیض میطاری ارشد اولاد
انلری اولدوردی جمله بکلرک باشی دخی
جمله سنک قتلنه بنی کسیلو تعیین ایدوب
ابو جعفری دخی کتورد لر ایدوب
کلدی قضا بلردی بینی بولدیلر اولوب
اصیدلر شام قابوسنده عبرة نظر
هریکم ایلوسه کتسی بولور آلی نار
یا ابن قاضی آن خطوا تو هوی ذهبه زن

کلدی عیار جهان فتحی رکاب
حال اقوامی خبر ور دی ایدیز
اندہ بکر کوسنه ء صاحب قران
بنه کم شول ارزقهای لفت سز
اتوا صکه جکلی بکا ویره بنیا

بوزه عزق اولیسنوی حسن ثاب
طوره بولوسه ور دی کلدی جلبی
چونکه دیر ور بولی اشتوی عیان
احده کلدی دعای دی هنر
دیو نوله یو استی سوکون سین

کیدوب قیروزه جاعت فا جزره
الا اویوب شهزاده کلدی برسنه
شوری اقرار شاهی هیدولی
هم عصفور پیره دا دی سیلجه
ما یلی یکی دامنه بمتاز جهان
قاموسلی جمله لری سیلم زر
جعفری شهزاده سلوا اولدی یقین
جوشن ارزان جوا بخوجه لر
یتشی ایکی یاده الاب دخی
برسنه شاه محمدی قویوب
اوچ کاون دخی احمد سیلدی
بکلیلر کیوب وزدی قرامزه بنه
دار بدی یاشوده شکسان بک جرار
کیتدی اقوامی یله اوچ یکا عسکر
کیدوبی وحالی انوی بیان
کلدی رفاح کلی دیرکز کیدیم
تلعه زر داری الی رد اولدی

پیره پیری اولوزره اوچ فات مارجه
جمله شهلرنا کتوردی پیری نه
خسروی کلکون قبای کندوبی
دخی نفسان سلواری سیلجه
پیله الوی نامداران زر نشان
هر بری بوزدی پیله دو بله لر
کندوبی بولاره عرق ایدوی طایف
پیشیده بیرم یغ ایکی سیلجه
حرب ضربه هب سلیمانی انجی
کیدوی بوسله عزم مداه ایدوی کوبو
سر سر شالی اوب فتح ایلدی
اول دخی قودی سهیلی یر بنه
هب سهیلی یوجنی عسکری
جون نظره بولوسه ازدی هر بری
دیو نظره کیده دم بور مان
جونکه کیدرم سیری انجا ایلدم
ور مدی سیله انکا سیلدی

بولدی اوندن صوکره بوش سفینه اول لعین
سوردی صویه عزم راه اقلیم چین

اول لعینك ایتدی دعا یاکار نور
پرسلامت بیره یشدی فی فصور

کندی زرکار دره آندن اسدی
تا بولدی دریاده منزل کسدی

کوردی نور نور بلور دی ماهیان
یغدی اول نوره صو بیر جوان

اول لعین درساز ایله سور کره در
شام طرفیندن کلن نوره در

دشمان آرد یمنجه در کلور یره
عبره ایدوکدن زرد رالم ایلیره در

کلدی فیروزیه دریا بر ارب
اول لعینك حالدن احوالین صوردی

اول لعینی قلدی کا بیان
دیو نر هنوز اخلایه بلر دردان

زرد آرادن شیخ مؤمن آرایدی
حاجی ابراهیم کعبه در نوایدی

جونکه شهرزاده دیدی اول زمان
ابو سلیم اوغلی در عین عیان

کلدی بو سوردی آیاغنه آلکه
دست بوسی ایدی بیاغنه آلکه

کوردی نار زه جوان در کا نظیر
خنجه الات سلاحی مرد نظیر

سان قتلو شو ایله بر عشقا در در
بندکی رخشی جهان بیمار در

دیدی آی شاه جهانم مرحبا
آی بیم سلطانی جانم مرحبا

بر سکا منزل کجی کرن و رم
ایر شور سن انلری جکه الم

بو بور ب اوستاد ملاحلو کلوب
برکجه منزل کجی بورن اتوب

بندا رنو صالدی در دریایه هب
جکدی تر بکلری با کلایه هب

بر مجون آچلدی اقواص اول زمان
برکجه قور بوشه اولدی طی امان

جوشه کلدی موج دریا کالجبال
اوج کون اوج کجه کدر انلر زوال

بعده امن اولدی دریا در ایچی
بر جزیره یه ایرشدی کرهیچی

جقدی دریادن قوشی بکلو قزلر
اول جزیره ده بولدی انلری قزلر

اول جزیره بکلری سهلا ایدی
زنکلو ایدی قوی کسا ایدی

آدم آیین یوزلری لوعادیلری
یوزت برست ایدی قوآه صاچلری

کوزلری لوزی بوزلری جلاله بور دی
بعده لودن زیر یاکا کلدی

اول ایچی مشکرد و کلاری لی عقد
آدی قنلوده و سوی سنلر یا مقد

اوج یکدا و مبنی اقوامنك بدیر
کی قیرلدی کیمدا و لدی اسیر

قرق قولیله کندوسی اینوی قزلر
قاچدی دریایه آچلدی خور نظر

زنکلر آن یقدی لوآتش عظیم
بیشوره لشکری در دیلر عجیم

بیشوردب ایدوب دیلر تازه کتاب
بعده بیوب ایچوب دیلر شراب

بحر ایله اقواص کیدر ایکن کوزر
شش سفینه اوسینه طوغری کلور

حسنت عیاره دیدی فیروز قزر
سور سفینه دن نکا کور خبر

اون بیر اندازیله آلدی اکثری
اول کجی یه سوردی کندی اول قری

سوردی اقواص کا بسین زیری
دیدی مهلا قد این نکث عسکری

روزکار آسدی تحایف کلشور
کندو موری اوشده بوینده قلشور

واردی پیغمبر لرک مرقدلری
یوسف ایله ابراهیم پیغمبری
یوسف ایله هم دخی اخوانلک
دونوکی اندن کوچ دیو ایتدی بدا
جفری استقبال ایله مصر عزیز
احمد الوی راحله کوردی یکلرین
مصریه واردی تواضعی وصولی
یولداه یولدی قلری اعدای شروح
پر اسیره ایلدی احمد سوا ایله
دیدی مهلاقی جمع ایدر عسکر براق
یوز یقین پر لرده بن دوشدم واقن
سر جهان اوزره دوشدی اکاو رلوایش
اندم سوز عسکر اولان طاروق بری
بدی نفر دوانک سر عسکری
یقدی احمد عسکرینه سر بسر
وردی بهزاده امانت تابولق
عسکری اکا سپارش ایلدی

اغلیو قلدی زیارتی پر یوزین
مرقد اشعاق یعقوبک بری
روضه سنی دخی ساره آناسنک
مغربه عزم ایلدی پای کوا
خوش ضیافت ایلدی صحبت لوزیر
حاصلی فرق ایدر قدر عجایبلغین
کرخ مصر ایله نکم وارصاغ صولی
جمله سنی قلدی فتح فتوح
قندوه دوشمهلاقی ایت یوزه مقال
یوز بوغدای کاو یولی وار خیلی ارای
وارد دوزاندوه عسکری شمار
شهر ایچره یکرمی بشی کوده وار ایدی
دخی القاص مطاروق سر سری
غایلا اولماندی سر یولدن هیچ بری
صایدیلر هم ایکیوز سکسان بیکدار
کراولوز ستم مصره دخی ایله دوری
دوغب بیره دخی کاکلی دوری

احمد الوی ایکی بیک عسکر تمام
هم بیکدن زاده فرامزی دخی
اولقدر سر عسکله یوزلرو وار دلر
چقدی لر بر یشه اوزره برکیجه
یقدی احمد طولدی صحرا سر بسر
ایکیوز الفی بیک آدم عسکری
قلدی احمد عسکرینی درت یولوک
کوچ جون ایتدیلر یولی زمان
دوغب اعدا یه ایلدی سر هجوم

سلام ایله مصراب دخی اول همام
کیجه راحله کوردی جمله ای حی
دوشکون ایچره اولان عدویه اردلر
لشکر اعدا کاو رندیه ای کیجه
مشعله لر دخی فانوسلر یاندر
براولوز صحرا طوتولمش بر بری
درت طرفدن ایلدی وارد یدی سلو
سلام دخی نعره اورایدی امان
اودا یکشر اوق آتا سر یا یخوم

لشکر اعدا یاورکی خایف غفلتده قالوب
اندم یا الله دیو سر نعره اوردی شاه دین
کیجه فیلر کوکده آیلر اندم اورکوز صحرا یوز
نعره لر طولدی صحرا قوچدی دنیا هایهوی
الوی بیک سنی قویولدی لشکرینه آللرک
کیجه یوغ غلغله در دیو یا شمی جیقار
کوکده دیو یا شمدی کیردی طوبنی

کلوب احمد عسکره یقدی یا فور لوا شتها
زلزله ایردی صحرا دیردی ارض سما
هیبت خیالی لشکرینه یقدی لر اندم زوال
اودا یکشر اوق آتوب کفاره اندم یاصفا
ایکی یوز الفی بیک آدم بر قیام اتوب حسا
بری نعره اورب یا شمی اوکنه دوشردی فنا
یا شمی جیقار ایچی یقا یولنه مزری عنا

ساقی مضراب فرامرزی رزمی
برکجه آلدری شبخون ایلدی
ایکی عسکر بربرینه اوغرادی
کوبه یمشک ایدی قیلیجلر قو
تا صباح اولنجه دریا آقدی قان
نعره اورردی شاه عالم نامدار
تیغ بتالی جکوب اول شیر نر
ساقی رزمی بیله آلدی یورردی
اولقدر لشکر دوکلدی یاموذ
سوفرار کلدی اورزینه سوردی تر
سوفرا اولی مغربه نعره اورزر
تورورزی شاهی چاغیردی هلهله
سروراولدم برقلیچ صالدی هپسنه
یورردی سوفونی مغربی اورزر
ضربی دفع ایلدی شاه زمینه
برطرفدن رزمی قیرورز نامدار
قیلیجندن یره قنلر دوکلور

قیرورز بیله یولکه کوردی اول دمجی
هرطرفدن نعره واولن ایلدی
تیغ بران کوده لری طوغرادی
نعره لرهم برق خاطف یانمق
برقیامت قوپدی اولدم ناکهان
دیزدی چرخ زمان اعیار یار
یکمه اوغراسه آنی ایکی بحر
سوفرار مغربیه اوغرادی
آقدی قنلر دوشدی تللر یره
هپ غلمدار لرینی اوده قره لر
قیلجی سامه اولدم اینورزر
قرشو ورردی تیغ قلدی بوامین
ایکی پاره دوشدی یره اول لعین
برقلیچ اندردی احمده کره
دوشدی الی ایکی بچدی بوامین
جکه اوردی کافر اوله شیروار
بچه بشلر بچه شلره دوکلور

جکه اوردکن اوغرادی اول نامجو
بربرینی کوردی ایکی ارزدها
کوردیلر بربرلرینه اوزلا نظر
شیم قلدی اول لعین بی صدا
اوبله برضربه اوردی کاشقرا
دوشت دشمن دیدجله اقربا
دخی مضراب جکدی اوزکن بی امان
مغربی سرکوب کوردی بوامین
سوردی مضراب آنینی کاایرب
اول لعین مضراب کوردی هپسنی
سیمرغی اوتاغه باشنده کیر
جمله بسنه جوشنه قلدی طمع
کوردی زینی قلدی حواله اول لعین
دوشدی مضراب اوبله اوردی برعمو
ایکی کوزی اولدی اوی باشنه
عسکر اسلام عدو به طالدلر
اوبله برجکه اولدی اولدی نامدار

مغربی ایلدی بولدی اوردو
برببرینه حمله قلدیلر رها
دیدکل اسلامه کیردی همه
دیدی قیرورز اکا کل ای بی حیا
ایکی پاره دوشدی یره نامراد
ای سلاله ای مسلم امین
کافری یاره یکدرکن اولدم نمان
برقره طلغه سادی اول لعین
اوکمی آلدی همان نعره اورب
اون سکز اریش دی قدقا سنی
دوشدی تیغ اندره واردی ایکی سیمر
حمله قلدی شاهه اول مدهوش شاه
کوردی زینی وردی برابر شاه دین
قوشو اکا اول دمی وردی عمو
خوردی اولو یاغله دوشدی یاشنه
یطلوا لمرتیغ برآن صالدلر
یاغی لشکرینی کوردی همان

بهلوانلر جوره اورب حمله هيبت
اتدى كفاره برپشان اولدى
احد اولدم انى آشدرمن يره
اول دوشمنلرك قواسيا اولدى
دييدى احمد برتعاقب واره لم
اول ديارده واردى حميد شاه
بوى بيكدى عسكرله كلدى احمده
احمد الى سوردى هم بولداشى ايدوب
كلدى بهزاد عسكريله ايرشوب
انده عفو اولمادى جونكم فرار
جونكه بهلوان حال بولدى اعلادى
دييدى آنلره اومارم آله داد

لعل دنك اولوب بلنكه دونوى هيب
ضرب اورب خاكيله يكسان اولدى
سجده ايتكلر بلدى اول قادره
ودييدى احمد غازيلره برتيرب
لشكر كفار دخى اوره لم
احمده قلدى تحت خاكه راه
كيدى لرا يسلامه جمله اى دده
آخرة دنيا انى قودى آش ايدوب
واصل اولوب احمد يله كوريشوب
كلدى بهلوان ايرشوب قرار
دزد له جان جكرينه طعلدى
لات عزا هم هبل اعلى منات

راولادى يله بولدى دكله اى صاحب جمال
جانبور سلاحدى دخى نامه يزدى كتوب
اوله دخى دوشدى الوب بغلدى محكم متين
حربه ايدوب غايت اوبرهم اولدى مغلوب اولدى

يزدى بهلوان نامه لر هر جانبه ايرده
ديه اكابر اخذ ايدن خلاصه وخذ حمال
آخذى بغدى كله تا ايده اكا مكر آله
سنوبله كم برآلوبكلا آلنوى ايرده زوال

قلدى احمد عسكريله اردى اكا كوره لر
يكلمك اولوبدى انده ايدى انشاء عظيم
احمد اولدم نعره اوردى تيغ بيطاق چكوب
عاقل اولور ايسم اعظمى ديلدن قلدى دور
نامه يزدى اولوب تيز غايب اولدى جمله سى
احمد بوى غازيلره هب قلدى مسلم اعلا
ديدى بهزاد دكله يوك شرا اى محمد امتى
كار احمد كيمسه اكلم بله العظيم
اهل اسلام اول ايراده بارك الله ديورلر
انده بهزاد احمد ايچون قلدى الله دعا
احمد الدى اولدم برجانبه تورلى لعبين
انده رماح ساحره بهلوانه كوسترمدى لعبين
يوله كوردى يله اميندى بوزلى بيك كسوى

سلام اولدم امر قلدى كلدى حلاوه ايشوب
جلد اجلاد قيلمغى استركم شاهم انور
انده حلاوكا باشى درشدى يره غلطان اولدى
ديوب على مانى ايدوى كوردى لرا حمد كا آمار ايوب

رعد كبى ايله تهوا يغى اردى اولدم بى مثال
احمد ايدى ايكاطه نعره اردى نوى عوا ل
جار قيل ديلدى اوره ايده آيلى پا يمال
اول لعين فرصت بولوب يوتوى آيلى قيل قال
اهل اسلام بلدلرجون اعلادى جمله يه رجال
الدى ايكلدى اولدى عملدن ايقصال
برغزا ايدوكم الله ايجون هر زمان سعال
شاه مسلم اوغلى ديورلر ايده رز شاه حال
اولور سيخوتون قوى دز قرانى يا ملال
جمله سى ايمين ديديلر يا مجيب يا ذا الجلال
بنده يكدى فانى حكم صقلادى يه انجلال
عيد ايجون ايستدى برجلم ايدى منسلال
ديو بهلوانه كوندرم نامه كارى في مجال
ديو احدك يا شى قيل سيدت ايقصال
برپوجه ضيعا اولدم بيدا اولور كلدى اوحال
برطوتا بيلدى كلدى اكا ايرده اولدم زبردال
برگزاده بلدى جاورسه لعين اولدى بوقعال

چون قویه کلدی یونلر حابوری رهنام — احمدی انوی قبیله قلدی ترجمه وصاله

ناکهان احمد سرعاسیغ مطالن چکوب — صالوری حابوره ایکی بحدی ایلی ایلرو یه

یغلو ایلر اول لعینک لشکریه اوغرادی — چاپولر شهی عدویه ایلدی یاغما

غرقه اولدی ملعون لری قصه خاکه یکسان اندی — سجده و شکر ایلدی اول فتحه یارادان

چونکه مهلان حابوری ایشیدی — قید بنده احمده صالم ایشیدی

عهد جباریدی درحی درم ایشیدی — خاکپایه کتوره احمدی

کوشی هوشی اوزره طوردی ناکهان — عهد جبار یاوه اولکلری حالی

داد ایلدی داد ایلدی فریاد ایلدی — عقل کیتدی بره دوشدی اغلدی

یه دوای ملعون نه حالی اولدی سکا — اول دمی وصف ایلدی اولکلر حقه

احمد مهلان حالی یلدی صاغ صول — اغلدی دوشدی بره اولدی مبهوت

بکلری کلدی قبله ای حسن — دیدلر کا الفنا ک اولدی سن

حابور احمدی قبیله کتوردی — قلعه ده صلحه صالم کیتدی اوتوردی

بحر ایله بحلو کتوره احمدی — ایقا میکی انورین کی قیف

یون ایشیدی یونی مهلان اولدی شاد — منظر اولدی طوردی ایلرو یاده

ناکهان اولدی قبوده چبلی حاله — بره کوردی دیدی کیم بو اولدی شاه

دیدلر ای شاه معرب رحمتین — بره صاغلق کیتدی ساحر لرهین

اولدی حابور عسکریله فی الحال — تابکاری جای لشدن الامان

یه مهلان اه ایدوب اغلدی — ایشیدنجه جان حکرین طلدی

دیدی احمد قویرغی قوما بور — نار نوره بن یحمدم قوما بور

جمله احمد عسکریله یلدی اولدی — عزم مهلان ایلدی اول تا احمدان

اولدی اولوبه بیوردی احمده مهلان — نامه یزدی کلدی بی حاضر ایدی تیز لرین

بیلدی لرین احمد لقا الامین — دروبنی احمد لقا الامین سیر ایده لم بن کوریم

سیر اولدی کوردی لرین نوریلوری کی رفیع — دوردی اغلدی هوایه اوردی ایللم عسکریم

اولدی احمد عسکری یاد صاغ قوشولدی — تا قشلق تارب ایدی کسن یانه چیقین

کوردی لرین وقت ظهر قرین علی اولدی ظهور — یعنی اولدی وقت یکی تمام اولدی یشاولدی

مسلم حرب قرق سکز کوری تعداد ایله چاپلدی — اوکلرجه اوزره نوریلوری کاسیدی

حمله بی انوی کلاه لرلماسی نیزه لری برابر — حوش نیزه لری سیلاحلو دیدی اعلی صیدی

عهد کلدی بارکاهی کتوردی دیلر قورب — جمله بی انوی کلاه لرلماسی نیزه لری برابر

کوردی چونکه مهلان دیدی احمد نوکل — عهد کلدی بارکاهی کتوردی دیلر قورب

دیدی احمد عسکریله بوسویلر قوالمل رسالی — عهد کلدی بارکاهی کتوردی دیلر قورب

قلدی اولوصولی بره نزدی اندی نوکل — دیدی احمد عسکریله بوسویلر قوالمل رسالی

ناشدی مهلان کوردی اولون نوکل بره نزدی اندی نوکل

هر بر یک عسکری او بر سپهی بولاد بوشی
کلدی احمد اون ایکی بیک اوچ اغا ایله یلجه
کلدی احمد یادگاری یوسف قلدی نزوله
بولدی اردوجه قوردی اهل بیت خانمانی
چونکه مهلای قوردی توپ شلری یرشلری
سوکری اولدم عبد جباره دیوی ای لعین
بونره سن آیچی باشمی طوریجی قوریجی پدر
چه کم اردوست تونکه روم چرخ قلاغ

در نهایت کوره تنگ عقلی کدر دی هاریر
خاطری الای طاغره اولدی خوف حیرتی یاریر
ذکر یزدان ایله تخته اوتوردی شاه
یادگاری هنر وضع اولوب بولوب محرر
عقلی باشندن کچه شیخ زاده فالدی حائر
رحم ایدوزدکا بولدی سن پیرهای مقهور
توپله یرشلی عسکر کوردیکی دوران
یا ابن خاطنی آنمدی انعره دیکدی

اسکرا یاد اوکنده قوندیلر
یزدی احمد انده بن نامه همان
یزدی سلامتم یادشاهیم بوکون
سنه که مهلای شاه اولدی بوکون یاد
عبد جبار اولی حرام زاده بد قرار
چونکه دیره یتی یرلو اولوب سکه
اولمز بیله بلدم بلدم دیمه
چون قبول احمد اولمغون خادم

مهلا بیر مهلا بر حمله دوندیلر
کوندوردی مهلا بر اول شاه زمان
احمد الزمچی چاوشی بوکون
سزره مهلا وصولنده همان
دیدی بر واه اوغلی اول مقهور
راحت اولوب شاد اولدیغان تنک
چکه ایده رزم کوکله ناهموار
ایکی عسکر اولدی سکه ی قرار

ایکی عسکر صاف اولای لر بعلدی
کم کره میدانه ذرکن نامکهان
بر زمان میدانده صوکلان ایلدی
کوردی میدانه زدیار دلبر
کوردی مالوش بر دلاور دراوبا
کوردی بوکا حواله ایلدی
سر وراندن بر عمود اوردی کا
حمله لر ایتیش قدر کچدی خطا
عاقبت بر کوردی اول نامدار
کوردی مهلا ان عصبه کلدی لعین
کم کتوردی بیله انلک ماشنی
بوردی میلوش مغربی اوردی
اوردی بیره اول لعین بد فعال
بره اوردی بره اوردی شاه دین
دلدی ایکی سینه سنه صفحاوب
جقدی کفار دن صدای آه فغان
یوردی عقرابش مغربی کوردی

صانع صولی قلب کاوسعلدی
مغربی مالوش بوردی اول زمان
اولومی ایتیش کلسون دردی
سوردی ایتیش بره اوردی بر شیر
کوردی مثلن انلک دیار یلدز
بوردی دفع ملاله ایلدی
اول دخی منع ایلدی اولدن صوکا
حرب ضرب دفع رفع ادا
اول لعینی قلدی انده خوار
دید هرکم ایتقام ایلر بنیم
هرنه دیلر کوردم انلک ایشنی
بندی رخشی سوردی ایدوب
سوردی ایلی منع قلدی جه زوال
قرشو وردی سیر بی اول لعین
اوقدردن جقدی معلق بیله اوب
اهل اسلام اولدی حمله خادمان
کوردی بی قلدی حواله روبرو

سرورانی منع قلدی بی زیان
اوبله بر کورز اوردی اکا یوز بین
حاصلی حرب اوردی اول شاه مرتبه
دوندی اون بینه جوکان ایلدی
یای تحنکه رهنوایی اوریان
سورمدی بینی عزم میدان ایلدی
دیدی تورمیم سنی ای نابکار
بیره سن یوکا حواله ایلدی
دوندی اون عسکره کورز بله اورب
جونو عمودی بر عموده اچاورب
سرورانی بر عمود اوردی اکا
بر بله جوی زمان تحنکه اتو لر
غایت سرورنی قلدی بر عمود
اوریان اولدی بره بر بر زیر
سرور اولدم تیز اور وطور دل
انف اغنی بوندی ما کرا یلوب
سرورانی بنوه چکدی بغلدی

سرورانون جمله قلدی پامان
باشی بینی خورد اولوب دوشدی
اون یدی ملعون قلدی نابدید
ارد لدی جمله روران ایلدی
کوردی جون دامانی قلدی رسوا
جوق هنر کوسترمدی یوکان ایلدی
خلعه اورب ایده بنی بویله حسان
بوردی حی دفع ملاله ایلدی
سرورانکا کورز بی قرشوردی
آرادی اودلرانشر صاچلوب
اول زمن منع ایلدی اوکون صوکا
حرب ضرب غایبو تنکه اتو لر
اوبله اوردی اتباشی قلدی خور
دیلدی کیم بر قیام ایده بیکر
بینه بیشت اوزرا اول یلوب
دیوبی اوزره معلق بیقلوب
کتورب علم دیبنده صیغلدی

کوردی جون وزمانا یوریم دیلی امان
سرورانی منع قلدی بی زیان
ایکی دالی ارابسنه صو قلوب
الی دنی بنده جکدی بغلدی
دوندی اون بینه جوکان ایلدی
ارد یلدی جمله روران ایلدی
کسه کرمدی انکه میدانه
غیره دیبنه اردی جابنه
صاغ قولی اوردی برشا ایلدی
قبل ارام اوردی اول مغلوبدن
قاچره جلعت کیوردیلر همین
خوش بهجت ایلدی ایکیسنه
مال خلعت وردی احسان ایلدی

سرور بر بیره اوردی اول زمان
دوندی اکابر عمود اوردی قیان
دیه بی اوزره معلق بیقلوب
کتورب علم دیبنده صیغلدی
ارد یلدی جمله روران ایلدی
غیره دیبنه اردی جابنه
صاغ قولی اوردی برشا ایلدی
قبل ارام اوردی اول مغلوبدن
قاچره جلعت کیوردیلر همین
خوش بهجت ایلدی ایکیسنه
مال خلعت وردی احسان ایلدی

کیمه کیدی کوشش طوغری بیضا اوکدی یوزنه
ایکی عسکر سوار اولوب مقابل کلدی مردانه
همان چار قیر نام اولدم یوریجی بر یلیدم
یوردی سعد کوفی نام کورمیدانه اکلدی
محمد کردی میدانه الی اوزره تیغ یرانه

الایلر یعلو صیغلر صوار طوغری اوزره
عجب میدانه کیم کیره وزر ایکی جمله یکسانی
آیی سوردی میدانه طوغری قلدی جولان
یعنی بر ضرب اوزره اولدم شهاده کلدی یرا
اوزره جکی دلیرانه اوزره ضرب خراوانی

برآلوتلاحیالی یوق دربغا
بولرآلمش صندله بنی قالدی حالی
بوحال اورزه بدی ای جنگ اهلی اولر
بوفکریله طولورر ایکی حیارا
یوزدی بن ملیک قور قصر هر
اوشندم قلعه‌ء اقواقه ایلدی
بنم دورت کوره یوز بیک عسکرم وار
مکرانوده ایدی فتحی رکابی
بشیخ یه چون فرامرز ایله بهمزاد
دیدیلر احمده وزبیزه دسلور
بیوزدی الله یولله وارا سز
یولرکیجه آلوب بزنیجه عسکر
قوکاورز یولکوره فتحی رکابی
عدولر قلعه‌ء اقواقی اوکنده
ملک زاده فرامرز ایله بهمزاد
یولرنجه اورزلر دورت طرفدن
اون ایکیشر اوق اتدیلر قوسی

قولدی پهلوانی چوق دربغا
قولدی بکلری کل اکله حالی
چکانی بشلویه تنک اولر
اکابرنامه کلدی بابوارا
سنوکجون حاضر اولدم سکا مظهر
بولشدم زنکی خرپا پیله شمدی
کلورم سکا رنهار اولمه ناحالی
کلوب بلدردی احمده حوالی
قیام ایدوب بولرایله ملک زاد
وارالم اول عدویه ای یورلر
عدویه دست مزدانه اورایسز
یورید یلر عدویه برای برادر
خبردیردی احوالی صوالی
کیمه قاتل یاتورایکن سوکنده
جواهیراین حاقان یعنی شهزاد
اورزلر تیغ برآن شهرفردن
ودایه آندلر غارنا موسی

اویدی اوبقوسیدن جمله کفار
کی کوملک دیوطوغن کیردی
کی انه ایرن عکس اورردی
کی بنوبنی چکمدن بنردی
یکی جاورزدن ایستردی خروجه
بغاره‌های هوبیده طولوی صحرا
اوغل اتا قرنداشی ایله اعدا
خروج ایدوب اردن اهل اسلام
کوتن اجلدی نغل قلوی عدولر
صایارلر فرق سکر بیک بنه اولر
جوکوردی اعلدی خرپای زنکی

طلیع چکوب دلردی حمله یکبار
بقایش بولمرانی کوبردی
چکردی انی کلمردی طورردی
بعلق بیقلوب یره ایبردی
باشی اوکنه دوشردی بروجه
آل ایچی باش لشدن طولدی صحرا
برسیی فرق اولنمازیدی اصلا
فلانی برسیی فردی اقوام
آراده یاد کمسنه کولمادیلر
رخی فرق بیک دن آرتی وارراه
دردی کندوسره قلدی یوجکی

یوبکاردن احمد الوحشی یوزدی بردیرو
جنک خرپلرجا ایدی صاف آلایلر بغلوب
کم کوره میدانه زنکی کورلر حمزه دیلر
یکرم دردت دلوشمر کوسترلر جوکا ایلر
ایکی رسلان برسیه قلدی بیجه عسکر اکر

ایکی جا بندن منادیلر ندا ایدی کرو
ایکی درلو جوش ایدوب جنکه سوار اولدی کرو
آن سورب میدانه جولان ایلدی اول سوکلو
یوردی شمراق محکمی لعلین طوردی اورلو
جالوه حمزه اول لعینی ایکی جزو ایدرو

ایکی ارسلان جکه طوردی برزمان — حرب صرب دفع رفع لا امان
قایم اکا جمله قلوری فی امان — آنی برسله قلوری فی نشان
جونکه مهلان یونی کوردی اول جهتده — عسکرینه هپاسی قومه دیدی
حدّی پایان عسکر بوردی — هرنه کم آنده حاضر واردی
ایکی عسکر برینه اوغرادی — تیغ برّان کوردی لرزی طوغرادی
حدّی پایان عسکر قاپلوب — رقاتی برلک هوایه آپلوب
اوجوری بطلردی وشوری لشکرلی شکار — سیل اولوب آقدی قنار آسکار
اویله جنکه اردی عمواتی لعین — احمدک قرشوسنه کلدی هپاس
الدی برطاشی اتدی اکا شاه دین — خورد خام اولوب یقلدی اول لعین
یوردی فریادی زمکی نابکار — رکبارک شاهی ایدی خاکسار
احمده یخین حواله ایلدی — بوردی دفع ملاله ایلدی
قوت ویرمشله کچدی اول لعین — کرو برطاشی اتدی اکا شاه دین
اول لعینک باشنه طوقوندی طاش — خورد اولوب بینی طاغلدی کتدی باش
برقاره طاغ کبی یره دوکلوب — دهم حیاورده معلق بیقلوب
اویله برجنکه ایلر اندی اوکوند — لشکر کفار اولمشدی زبون
الله دردت بیکه کافر اولمشدی هلاک — اغلدی مهلان یقاشی قلدی چاک
یقدی مهلان صنه لاه وجبوز قدر — خالد اولوب اندی یوزی دیار بار

دیدی قایا اولدی جمله صاحبی — دیدلر جنکنده قوردی شهری
دیدی کیدیلر جهتنه شتر — نه عجب قیرلدی لرا اکلر همو

الدی انجی یوردی ای هم یار نلرم — یوکجه اعدانی یوردی عون ایکن حال حسار
دیدی حایم یوکجه اکلره شجعون اردم — اولومی استین کلشوردم یار غار
دیدیلر ایله قیرورز فرمان سام الله — برا اولدرن خوفزر یوقدر آبی دیار یار
بکله دیدی اندن دیدی جمله ظاهر اولشوند — جنکه ایده رزجله موز الله یوکن لیل نهار
الدی بهرام فرامرزی دعی باقی کریا — الدی چنتوی مکه کشی یوکجه یوردی شهر یار
اوکنه فیجی رکابی کریدی قوله اوز — یوکجه غازی ایکن اغلاکلدی جمله نامدار
دیدیلر هپاسی اولدی اوزه مرکب قیرقم — آت دوه مرکب قیرقم قلدی جمله سکسار
یوکی بولدی قلدی بقوچ تخمه سنی قازدی — الدی اکلردی بیله جقدی جمله درکنار
الدی حیوانلرکه قویرق اریه بغلوب — عسکره هرطرفه صاچلی وردی اوزه یار
برکوشوردی قویدی هپ چاردلریه اغزه — اغلدیلر ده قویدی اولدم بی حیات ایشکار
اهل اسلام هرطرفدن اوردی جمله نعره — اون ایکشر اوق عدوه اتدی جمله یکدل
تیغ لرن عریان ایدوب اندی عدوه طاقلر — مست ایکن کفار نیاندی جمله اتدی شرار
بشلدی هپاسی قیرمغه کفاری اصحابی — کله سیمی دوشردی اوکنه کیمسه قوده قرار
کیمسه اینه ایرمز عکس دوردی کیمسی — آنجه ارار ایکن دوشردی یاشمدی قرار

كي كو ملكه پريسه طوبين كيردي باشنه
غازيلر ارالرنده تيغ برانى صالوب
بچه غازيلر كوكه انلر اينده اوركوب محراب
ضرب اوزره دي كي اوغلنى كيم قرداشكه
بعوله لردن طولايى محراب نوبدي دنياهاى شوكى
احد لوجكر كوردى كفاركه ايجنه سنى بسر
هركمى بولدى اوكنده ايكى پاره ايلدى
تا صباح اولنجه اعدا تيغ برانى صالوب
بقدى انلر اعلو بنده يا ركشى يوق پيرى
چون وحداني كوردى مهلانى عقلى كيتدى باشدن
بن يكرمى يدى يكيدن بولدى انلر ارقه هلاكه
چون بحالى كوردى مهلا صداى هاى اعلو
ديد لراى شاه مغرب بولا نرى قنو
ايزمه واى بن دكلم عبد ختارى طوبوب
احمد مهلا امر قيلدى عبد ختارى طوبوب
خسرو گى تا بعلرى طوتدى جمله عبدلرى
كيم كرم ايله ديدلر سنى اولدرسوكوندى

بوتون اولدى دوز ايكى پاشى دوشدى
يكبيرلر ايله مهلا طوتدى صحن اركوه
پاركاه هلر حاكه يكسان اولدى جمله سر
ايدى دعاصالوب بيدى تركلر اوب صالوب
دوشدى بلر اغزى قنلر اولدى محراب
صباح مرفوده كوردى سولدى جفه باى
الدى انباعى اندن جفه لراى ماه پار
چون صباح اولدى ايلدى كون سپهر
كلدى لردن اولغدر آدم قرلدى يرى
بره كوركلى ديو هلاكلا اولان بيقدر
يوز يكرمى بيكيدن بارين ياره لوب
ديدم درت يوبلا نرتا شمكلدى مهلا
بونلر ايدى ياشكه دائم كورن اشكار
احمده بيكم ايدوب بن ياسله غوغا صالوب
اين مرد ايلدى كيم بغلدى بلر استوار
احمد ارسالدى ادب اغلدى جمله زار زار
احمد كوندرمه بيرى ايله حالى شرمسار

بيرى اولدى درستم بيله بولمازم خلاصى
بركت سوريه اصحابى ايدوب مهلا اولوم
بولدى هلكه فور حضرا نلرى كوردى هپاسى
ديدى دكلى سكا بونلرى كوندره سن
كروانلر دين لريله سنى دعوه ايلديه
بوكره مهلا بوكالدى دركلدى ايدوى رجوع

احمد ايله شاه ميرور كه الدن اينكار
بولدى صالدى بونلرى زار زار يزيان تا بيكار
الدى انلرى كروب مهلانه كلدى فراكو
كوندى درستم انلرى كروسكا اولجه تمكار
دين اسلامى ديه لر ايله خيلى ايضيار
نادم اولوب انلرى كوندر مدى اولخاكسار

بيرى بوكه هلر بيلر لا يلر خلقى صفلو
اولدم كفار طرفنده بيوز بيرى ارمواس كثر
كوردم بوجوق فتى كوز بيوزيهه در ما بكار اصلى
كاقاسم سوار اولوب هپاسى كوردى ميدانه
ايكى كون بحسك اندن اولوب فتى فور فولو
سراغدن كوردم ايله قاسم سوارى نظرى
اولدم عليك عوت الله صداسى ايردى افلاكه
زرخانه بونلر ايله هالكر بجه اولوب ديدكه
بيك اندن زور مغرفيه كوردم ايله اكه
كوزه كوردم ايله قاسم اى رجى اسيرالدى

تعجب ميدانه كم كبوره زرايكى جمله اوجانا
دردى احمد بوكا جزدن حدن كارم طوردى اقوا
اولوب دولار كشى بوكا مقابل اولنجه اصلا
مقابله كلدى مردانه دوتوشدى ايكى احمدرها
نظر ياب اولدى بيره بريه جنكه ايله هاشا
علكر بريه بغلو كتوردى اولجا تا
حربن اولدى اكا مهلا دوشراهيه اعطا تا
دوبرا اندن كوروقاسم كوردميدانه جولا تا
مرد و حربن هريله اوررلر نره مردانا
اوكوزه اون بدى توكشى اسيرايدى حقيرانا

احمد ارسلی بوردی درکلدی صاحب طاهر
دیوی دیلرم بوکچه امثره شجوله ایدم
خوش اولور دیدی بولر زدچی کلور زمله
دیدی احمد دیلرم بن آی سلیم سیزه بوش
کمدر امثره حارس دیدی شیر شنطلوش
واردی دیدی لمی یم مقاتله وارق استرم
نامه وار بزده سیمی تجهام شاهدن کلور
شنطلوش بقدی سوزی کرچکن انلاری شاد اولور
واردی عیار احمدی بانی لوبله کمورب
اول اجین ایدوجقارک نامه کرکی کورم
احمد اولدم تیغ بطالین چقاردی یوزرب
چالدی آنده اول یعنی ایکی پاره ایلدی
کشته لردن بشته لر یعلدی قیلر جقاللو
کیدی احمد انلرله اوردویه ایرلمایوب
حقی یاپیان عسکر لو بوزدن ایزی قیام
چادرلرنی باش جقارلن توله یوکلادیلر
کمی کومکه دیو باشه کیردی طوتی

کلدی قاشده اوتوردی سلام ایله ضرورلر
سوزنه دیدی سوز لوبایله ای سرفراز شیرلر
اون یدی سرور آلوب کچه زواله اولدار
یاسامه واردم اول تا اوردم تیغ شیر
دیدی وارسن اگر اول یوز کلام معتبر
وارز رفیق اولم دچی انلر کوردی قاچدلر
کچه کلدکلر اوردقوم دن ایرتیایان صر
دیدی وارز رفیق لرکه کتورصورالم زنجیر
کلدی احمد اول لعینک قاینه قلدی ایکی
برشاره آلدی جانم سزه دیرم سیم در
نامه مزبوددر سیره یوبله اوتوزلر
عسکرینی زرهی فرد دیلر برشان ایلر
قالقان مالدن کچی اوزه دیلر چقدلر
اوردوکه هرجا بشدن توردی یوزخال
کورد لرکم برقیامت قوپدی آنده سرلشر
اگه بشدن بیر اوردی باشی اوکنه دوشر
شاشوب عبدالله کی عکس اوردی آمنه ایر

ان آیاغنده قاکمی بشوبی اغلادین بشوب
کچه قیلر کرکدالی لوزه وه آنلر اورکوموب
دوه لردن طولدی صحرا لوبری دنیلمای شوری
دیدی آنلرفرقا ولمازه دست اتمانی قیلن
بارکاه هدن ملکدن زاده دیدی کورد کم
غالب اکلری دیدی بربیله نوبر باشوب
دیدلر سلطان عزیزی خبر سوکلور بزه
بارکاهنده باکلا سلطان عزیز وارمدلر
باشنی صالدی ملکدن زاده دوشوب دیزلرنه
حق تعالی عافیتی احمدی خیر ایلسون
جمله دی احمد باقی لری دخی کلدیلر بزو
چون صباح اولدی کورد لر بارکاه کبی یوری آراده
احمدی مهلوان دیدی کورکه هلاکی ایچون قدر
کندی یوکله باشلرندن اوتوزالتی معتبر
احمد ارسلی برحاله اوردی تمام اون درت یمن
خبر رسمی کیتدی سیر شنده دیدلر
نچه سوکشدی چالدی احمدی جان ایلدی

خیلی جانارد دیمی مرد و انکاو اوغلینی دوتوب
صب دراید بیسواخان اشیرن اوده یاتوب
عبد جبار اجمنده عبرة الملایان کشی
دیمی مقلان ایراله ایلدیلر آراده ات
قتل ایمانه کلدی بولدی درآمن امان
باقی قریبی دیمی جمله خراجه یغلدی
دین اسلام شایع اولدی طوتدی دنیانی قو
یا الهی سن توغار یلدی قیل پیرزه شفیع

اولدن ایکیسی موج بولوب بطنلریده حفظ
ظاهریدی وردی یاده دوحلر اوجدی دیمی
عقلی یوق ازغان یوقدر اولدیراد قدی نصر
دیمی قلان کفار اورب قتل اولدی دیمی
قیلی لرکم کلدی ایمانه بوسین اوردی
عالم فتح ایلدی آجدی جهانه بالله
عالمه وردی عدالت منه کم قلدی عمر
چون اوله محشر کوی رؤیه اولیه جبرئیل

شاد حمد ایلایه یخلاق الخلق مولی
هو الذی هو اعطا الذی لا رب الا هو
جزه چوق حمد اجیلان که وردی خلقه کمالی
بوکونی فضل ایله اولدی جمله سیرو وبالی
سویه سوه اولدی سوزه یشلیه یاپراق
بلن یی کوه مرد ایلیه عالم یلرخ اتوی
کیمه کیمی صاحب اولدی هواله اولدی بولدی
بیمانه بیمار اله بزیدی وجودن الان صفدر

هالده کوره لو مقراب آنی سوردی میدانه
وردی ای لشکر شیطان قنی جنگه لر کلسون
آدی قابوس شیر ایدی مقابل کلدی مردانه
اراده حمله ایچره تمام یتمش خطا کچدی
قفدی یشمله مقراب عمودی برسری اوزره
دیدی ای پهلوان الحمد سکا اوش غافل اولدن
اوردم قابوس شیر آکا سرابرابلدی کوزیتی
قاچوردی یاملق قلق باشنه ایلدی یکسان
پس اوزن دست اوزره مقراب صوتوب طوتدی
پس اوزن سرو زر عالم دولدی قانی ارکلسون
ایکی چرب طرفیه طولا اوب طوتدی میدانی
بیوردی سو قرار اوزن قنی جنگی ارکلسون
انی سوردی میدانه حوالله ایلدی تجنی
ایکی تیغ قهرمان دن وتی جنگاوری برسینه آتی
قفدی سر قرار آن آتیه وردی چرخ میدانه
اورمی کوزیتی اوزدم برابرابلدی محکم
سپره ارقیه الدی اوردی تاره مارا و لدی

طرچوی قلدی چوکانی هنکر کوسادی آکوانا
سوزب ایشی کوکانی ایشوی کلدی برابره
عظیم جنگه جدال ایدیلر دوشدی بابکی ازدرها
ظفر یولنه دوهیچ بری برینه جنگلر خاشا
چو زب اوردی برابره فلکطراکلدی برسینا
حوالله ایلدی کوزیتی اوزده ای مقرب بیا
ایکی کوزیتی اوزوب اوی باشنه جمله یکسانا
عمودی ارقیه الدی سپره شویله خسرانا
علم اردینه بطوبره اوردی ذابیلدانا
قیمانوزنام اسمنده بوردی کلدی برابره
الدی کوزیتی دیمی ایسرایلدی حقیرانا
بلنکه یوقی نام اسمنده ایشوی کلدی برابره
یکال سلام تیغی قیلدی اوزده اوی جاعا
کدلله جمله لر کچدی خطا یه حربله مرسانا
بلنکه نی عمود اوردی زیاده مرد من دانا
الهنه قهر اولدی کوزیتی اوزوب کیدوم بیلانا
پس اولدی کندو لاچقه ایره دوشدی علیلانا

کورد شاه جهانگیر اولدم صوکونوب طوغدی کمر بندن
علم اوردیسنه یغلو یره اوردی ملیلاری
بس اوندا اوردی بر نعره که بیم کلدی دلها نشلی
یعنی جنگه ارکلمسون قره لر لشکر اعدا
کوردی بهلوان دیکی انچی سوردی میدانه
کوردی بر کوردی زاله الی اسیر ایلدی حقیرانه
او کونده اوون بدی آغدا اسیر ایلدی اولجانه
کوردی هر یره رماحک رشحی زاکی ایدی اعدا
بوحالی کوردی چون مهلان تو شکاه دیوبه لاتردی
که اولدی درت کره یوز جنگاور قهر آلدی قوچدی
چوکوردی اخر الزمحی غارة قلدی اولجانه
بوریدی سر و ر اسلامی عدو یه سره مردانه
ایکی لشکر قاتیلوب قان بحاره اغدی افلاکه
قیلیجلر یلدیرم کبی ورردی برق ایله اصوا
یرکنده قانی ایلدی سمایه در هبا اولدی
رمیه تن جسد و سری اکلدی یاغی تونه
اوکون سلطانی خرجی نعره سی دوندی سماوانی
زلزال اوردی کفاره یوز اولدی لشکر اعدا
بوحالی کوردی چون مهلان پس اوردی طبل اراقی
ایکی لشکر کردکلدی برسنه ایلدی یروا
ایسره بیسحنا ایلدی شاه جهان سروار
بولدی دینه اسلامه کوردی اولدی یوز اضحی

قورقمزم دیکی عنطایش خان
کوردی لر قوچ یا او کیمه شاه مان
حمله باطل قوا اولدی عیان
سنده له اولدی ایکی مسلمان
هیبری الدی قوا شاعی
ایلدی حاضر مهیا ای غنی
دیدی لر یا رین ایجیله جنگ یا
احمده امداد ایده لم یا صواب
عبد جبار ه دیکی مهلان نله
حمله ایده لم بوره جا ملله

انکری اله قوبالم ای دده
ارمغان ایله کیده لم احمده
چون صباح اولدی ضیا کلدی نهار
ایکی عسکر اولدی جنگه ذی قرار
جنگ حربیلر حالندی اول زمان
ساع صول صغلر بزدی ساکان
انده مهلان حربه ایکه لم ایلدی
عسکری اون الفی کز یوز یک ایدی
ایکی عسکر جنگه کردی یا عدد
تن جد اعضا دوکلدی بی عدد
اولدی رادم قرلدی اول زمان
باش لشکدن یر کورنمزدی همان
بعدی مهلان کلدی جاه فغان
عسکری اغلدی جمله الامان
قور قمزم دیکی عنطایش خان
قرد لر بزی امان الامان
عبد جبار کوردی ای اغلدی
اندعمالده اولدی غنی اکلدی
دید مهلان بره یوقدر قرار
اوشده تن کیندم ترپو اتدی قرار
بعدی مهلان قالمادی بر سار سوار
کوردی دولت کندودن چوردی یوز
تیز حربه دن برزنسنه الوب
قلیجدی یوله کردی اتدوکی یولوب
قالمدی مهلان یارین کوز لدی
یوله کردی کوه سرخ از لدی
چونکه مهلان ایلدی اولدم فرار
الدی احمد تختنی اتدی قرار
مال املاکی خزینه هر نه وار
اله کچدی جمله سی دار و یار
قور قمزم دیکی عنطایش خان
اخدک الیبی اوندلر همان
کوردی شوب اسلامه کلدی ایکسی
بولدلر اشاغ دیکی جمله سی

شاه عالم فضل انعام ایلدی — الله تعظیم اکرام ایلدی
مهلا ملک مانیی وردی تو نلره — بخش احسان ایتدی اولد جانه نلره
استرا باده قلدیلر شروح — قلعه سی فلد فرخ شنوح
شوکله ایمانه کوب تولدی ماه — بخش انعام ایلدی بیلر جانماه
کوهیس ایمانه حمله فرد نر — هوزه وار مالد هلوارن فردولر
الدی احد خمره ده مضرا بله — هم فرامرزی دخی قوشدی بله
قلعه نرودیه کیدوکله ددی — ابی بن فتح فتوح ایه کلدوردی
هم مکنه زاده ده اکمال ایلدی — فرح اباده ارسال ایلدی
دیدیهرا ده کوای حاضب قرآن — سن دخی اباده اولد سن روان
هم دخی فیروزکوه دن امیر — اولد کواکب قلعه سنه رای کین
کلدیلر راهه صالدی هر یکا — دیو فتح ایلدکد قوادکوب صوکا
کندو سماوه الق بیک عسکر آلوب — یارکاه یوسف ده مکث ایله فالوب
شاه مسلم نابوتی صیقلر ایدی — کاه زیارته قلوبن اعلر ایدی

دکله ای شاه جهانم بن خبرم وار ایدو — کوبی ایده سن الهجون مکاه عظم ده بیو
بوده شاهکم کجوده نوبهار ایام در — قولهر اسا ولمش کوکلو تاره لشور روده
روبق الدی طاغ تخرا اولدی عالم سبزه پوش — بنیشیر ده ایله اولدی عوالمش طلو

آه بیل صاده فیرل طوشدی ازهار زمین — لاله وسنبل شقایق نسرین سوسن نسو
سرو رحمت کندی جمله کندی محمد الرسل — باغ جنت اولدی دنیا بستان تولدی همو
راوی روبوده قلدی روایت ای عزیز — چوکله جهلان بر خصمه یدی احدن وارو
کوه سرجابه وارسا اولیرده ارام ایلدی — اندن رضوان دخی داره نزول ایدکدو
عبد جبار و دخی مروان او علی جمله حاضر جم — دخی جهلان عسکری هپ اندن جمع اولدی وارو
عبد جبار ایله مروان او علی جهلان کلدی — اوچ نفر هم عقلدی لر اولدی جمله فیغفسو
دولت سابق لریی ذکر اله هپ اغلدی — کیدلر ماتم لیلا یس هپ ملولانه طورو
دیدعبار یه جهلان دای زمین مغربه — یورو وار اعدایه شمدی حال احوالی طورو
کوره کاهد عزم راهی بیره وارنجی — کوره کاهد عزم راهی بیره وارنجی ایلدی
اول دخی اشیکه بر یوب کیدی روانه اولدی — یورو دی اوچ کون مرو دیده رجوع ایدی کورو
دیدعبد الکریمی جمله ازسال ایلدی — قلعه ارکه فتحنه الدی کوندردی نسو
کندو سی اون الق بیک ارایله قالدی یاکن — الکه اشیی بر کوره فرصت غنیمت اولدی بو
اهل غیبه نزد ده اولسه الدره شحون ایله — الدی الله کوندر مکه بنده انسان ایدی او
چوق اشدی عبد جبار رحیم ایتدی یعین — دیدای شاه جهانم بن وارایم ایلدو
غافل ایکن الدی شحون ایله یم دیدیلر — بیرها الدی کیمی کتوره یم فیغلو
کلی ای شاه جهانم بن رحلم وار در سکا — بن اکر بر حال اولورسم سنی دکله ای اولو
مروان او خلق دیارنه کتوره بن دیو — اه مانی شاه ایده بن کوره یم سنی ایو

بر شوم چی بانکاره استقامه وارده یم
قوشوده مهلات قوداشی سرخان سیله وارده لر
بولمره ملحقت کورمدی بوکه صانمدی اولو
اهل اسلام عسکرینه برابر قیلمدی خروج
کورمدی بو نورانی نوری تانلوار شدی فاتنه
عبد حتار بولده در شیخونه کلوردی آنکا
عابد اولدم کلدی احمده خبر وردی الی
احمد ایوب اوزینه کوردیکه عسکر شاه جهان
جمع کرده قالاقی طور دی مهیا بر بره
عبد حتار بوحاله اورت بولمره اوزی هجوم
اهل اسلام اتدی اورتاسنه اوزی ضرب اورمه
یلدرم کبی قلیچلر کوزده نره اوغرادی
عبد حتار ده دخی هم اوزینه یکین طوتوب
کندی کبی کلدی احمد تخته اوزی قرار
بردیوان ایوب کوردی جمع اوب سردار لرین
بحلوا لر کلدی حمله قات اندر قات اولوب
دوندی احمد عبد حتار ه ایتدی بیحه سن

لو عرم فرصت دیره نکاریه اول سوکلو
دیدوکه نادر تورفرصت دیره سنده دیو
جوق قرا اوزاندی عسکر یله راهه کردیلر تمو
واردی صحراده عبادة ایوردیدی نیک خو
دیدی ای اوغل وار احمده سلام ایله اوردو
ایلتو انکا ترکه سنو یله مردانه طورو
نورنجی قیلدی نه ارتک دیدی یا حتار هو
واردی بر تخمی مکانه الکریله ماهیر و
عبد حتار بیحه کلدی نورو روآهل طلو
احمد ایردندن ایرشدی اون بیک رله جمع
لشکر ایله اولدی صحرا یکن ایچی حمله طلو
قتلر ایله اولدی عبید انکن ایچی حمله طلو
باقی لرکه قتلری یوزه دوکه یلر تمو
حمد له شکر ایلدی اول حضرت یزدانه او
عبد حتار دی دخی هم حاضر ایتدی رد بردو
شاه مسلم نابو شیخی حاضر ایتو یلر کردو
قالی اول دیکدی جرا ایتی شاه مسلم سنو کلو

اهل اسلامی ایسه سن قتنه ایله قیصلو
کردکدا وش بوکون ایچه خوار زار اغلیو
اول ایاکسلم دیدوکه کتاد سنده عالو
بم امتاه زارم کیمه کوندر بودی او
چکدکم نوبحه امکلر ضایع اولدی حایرو
دین اسلامی قبول ایتمدی امتا اول عدد
تاحضوره سیاست اولسه اولور دیایو
کوندر بوکوندر بو نشوه جرا سن نکر نکه شمان او
اول دیچی ایکی ایله کلدی حضوره ایلدو
جزالایق طور دی بوکا بیان ایلدکه همو
ریرا اعلم نظر اولدی جهانه سنو یلیو
دیدی حکمال ایله طشره جفر دیلر بردو
آنده قرار و قضای عرشه آفلاکم وار دو
کیدوب ایسه ملاک غلطات اولدی او
دیدی سن بوکه جرا سن ایلدی شیخو آیدو
ریرا اعلم بحه سردار لری قلدی او نو
صاغ قولی کسدی قلدی روشیدا اولدی عدد

برزمانندن عسکره عقلی یانشه کلدی امکا
اوتوی اوتوزیکی بیطاری جکوجیلر آلنده
صاغ کورینه صول کورینه جیقه سنه باشی
لعنه الله چاوش طب دیرایدی لر
اوده بیقیلر لشی یاوود شول تا باشکی
عبد جبار لعبندن غرة المایات کتبی
طوردی برمدن حیله زاده قیام اتوی دیلر
دل لعبکن بکلرینی دینه دعوة ایتولر

کونوب لرانی زجنه تا بیانه وارو
اوتن ایکی مرحبی یانشه اوردی طاوی یارلو
اللهه اوتن ایکی لیاقلی عشیقنه جنه اوردی
بهلوانلر اوتوزاوتوزه طوتوبی قیدی زنجیر
وزجیلر یاده زمانیدن ایلدی سیر طلو
زهین یوقاوزاکه یوقدر وعقلی وکرکی کم
کورلرینی اوبدی اوبدی اعجوبی دعا ایتوی ایلو
کیروکرایانه انلر اولدی حیله بختلی

راوی ایدر اول زمان غیرو زشاه
شهر همشیده حریت قلدی هاه
روز شب طی مراحل ایلدی
بیحه کون قطع منازل ایلدی
اول کواکب قلعه سنه ایرصوب
قرشوسنده یارکاهلرن قورب
قلعه لکلاشلی اوزاسقدو یار
چوق نهاد رکسنه ایدی نامدار
یزدی برنامه اکا فیروز خر
شاه مسلم اوعلی یم اعلی نظر
سرکوب اسلامه اوکلک سالمین
آخرة دنیا اولو سرنا امین
اولرینه یلدوم جلادم جیقه
بکلیایده رزمکاوه باشره
راغی اوماندی نوکا اسقدو یار
ایکی عسکراولدی حیله ذی قرار
بکیم بیکیدی عسکر اسقدو یار
باقی سن مهملاه کوندر مقصود دار

فرق بیک ایدی شاهزاده عسکری
صاف الای بغلشدی حیله یزبرق
کوکره میدانه زرکن چرخ هاه
کورلرینی اوزه اوزدی لماکهات
کریدیدانه هاه فیروزفر
هربری شاشدی اکا قلوی نظر
یکرم درت ده زنواوتم عرض هنر
انلره کوسترمدی اوده شیر نر
نعره اورب بهلوانلر کلشون برد
کوسترمه یم اکا کلک اردکی رو برو
استعد اشیمنده یوردی بود لیر
حکمه بشلدی ایکیسی هردو شیر
کورزینی شاهر حواله ایلدی
بودرحی رفع ملاله ایلدی
دوردی اوتن حیله قلدی نعره شیر
دیوکلدم غافل اولمه ای دلیر
کورزینی اوندی اکا حیقردی
استعد اکا کورزینی فرشو ورو
نورلدی کورزی اوندن زلجا
ارقیه الدی کیرو قالوی طاک
صودی شاهزاده یکی تدن قاپوب
قالدرب علم دینده کتورب
درعقب مشحونه یوردی هاه
حکمه بشلدی ایکیسی زرزمان
حمله لرینی قدر کچدی خطا
حرب ضرب رفع رفع آرا هل
شاهزاده زعدو واری حیقردب
دست اورب الی کرادن قاپوب
طوتدی الی بنده چکدی بغلدی
کتورب علم دینه صقلدی
دوندی اوتن بنده جولاه ایلدی
اوردیلدی حیله دوران ایلدی
سرورلولدم بربرادن بحه اورب
اوتن یدی سروری طوتوی کتورب

نامه‌اوی نوشتن بپهلوان سباع کلن بکم درهان

انلری کوردی علی چون اعلدی اولدی کلول
بیک یدی یوز پهلوانلردن قالدی یوز بیشی کتدی
کرتی لری قالدی خالی قالمدی دیار
دیو لر یوز لرنده هبل اعلی یه ایدی سوکلو
شرعلو دیر لرینه امر قلدی یوز یوز
واراکه بیکی پهلوانی حاضر ایوک یا نمه
چیر سوزاق ایدی اسمی پیر یکه وقواق ادی
شی علیهالله یوکره ایدیلر قیام
دیو هوشی غایت دیو سوده کلدی کوکوندن بره
صدا قوردی یوز لرا و توردی انلر دخی دیو
دیو انلرنی اولره براسی ایدوه رزهیب
احده بندوز لرانلره اوکلان اعجاز
ایلیوبله سوبلر کی پیر کردی اعجاز
چون اوتوردی احوا اولدم بر بطر قلدی کا
سوردی احوا کا کیسین مکا یلور آدرک
اعجز شیطلاسه ایش ای شه هشاهم
دیو سلام ایدوب سعیدی سوزلره ادر سلام

بعد ذلک پهلوانی سباع کلن بکم درهان
یا شی قیرلری کتدی اولدی جمله بی نشان
بحمد لله هوشی اولوب اعلدی یاشار رمان
او عجب یا نار نور یوزلره بیچون اولدی خان
یکی کلن ایکی عسکر ده وار ایکی پهلوان
عزه اکر ایله وار ب کتورد یلر هان
بولکره افران اقرانم ده یوقدی پهلوان
انلره در لو صفاء مرحبا قرنی کران
کلیدکر وجوم بیزاولور دی دیو نشان
در لو خلعتلر بولره کیدر سیر یوجه خان
دوزاد مدن توانه اولبه اویله مهمان
دیو لر کیسه بری انلره کتورسه روان
هوشی تمنا ایلیوب بزاده وردی ناکهان
کوردی بر سوزبازا یشی کم کورموی مثلی جهان
دیو امینه عمر اوعلی یم ای شاه زمان
دیو فندون در کلیشک بخبرک وار بوان
باقی هوا بسنام بکره ایجده ای جانان خان

نامه‌اوی نوشتن بپهلوان سباع کلن بکم درهان

نامه‌اوی نوشتن بپهلوان سباع کلن بکم درهان

انلری کوردی علی چون اعلدی اولدی کلول
بیک یدی یوز پهلوانلردن قالدی یوز بیشی کتدی
کرتی لری قالدی خالی قالمدی دیار
دیو لر یوز لرنده هبل اعلی یه ایدی سوکلو
شرعلو دیر لرینه امر قلدی یوز یوز
واراکه بیکی پهلوانی حاضر ایوک یا نمه
چیر سوزاق ایدی اسمی پیر یکه وقواق ادی
شی علیهالله یوکره ایدیلر قیام
دیو هوشی غایت دیو سوده کلدی کوکوندن بره
صدا قوردی یوز لرا و توردی انلر دخی دیو
دیو انلرنی اولره براسی ایدوه رزهیب
احده بندوز لرانلره اوکلان اعجاز
ایلیوبله سوبلر کی پیر کردی اعجاز
چون اوتوردی احوا اولدم بر بطر قلدی کا
سوردی احوا کا کیسین مکا یلور آدرک
اعجز شیطلاسه ایش ای شه هشاهم
دیو سلام ایدوب سعیدی سوزلره ادر سلام

انکاوکر خدا ایسم بنام مستغان
بن کیم سحر ابن سعیدم کوفیم اوکامران
اولم بیارک نامکری ایشیدوب لی در زمان
عاشق اولدم خاکپاکه قوم سیوباشر خان
قصد ایدوب کلدم آنت
واجب اولدی کا کلوب سزه امداد ایلیک
یوز بیکدن زیاده مسلمانلر مع ادب کلدم یره
قاندی قوچ صنی سزه اولسم ملاقی دیره
نامه‌ده عیارم ایله سزه ارسال ایلدم
دکله بوکا سوبلوب جمله یارک الله دیدیلر
احد اولدم اکا وردی عرضلعت فاخره
دیو احد اجتماع کارک اولدی یوم
قالدی ایشکه بنی ایلت انلره بزکوردیم
دیو عیار نواله سلطانیم سنی کتورم
اوکه بیشه سوردی ایلدی آنی سیاه
لیلره وحی سوردی لیلری اولدی
بزیار کان شکلنه کردی آنی ایله
احوه قوری قبوبنه کتوکردی اعجاز

ورردی اوج جوهر عالی شیوه هدیه کوزب
اولغدر خوش لرسنه کلدی هدایا سی انك
عسکر نصور دیار اکاکانی بخت یاور اوزره
اهل دیوان صوف صفا ارکسیلدوب ایکی لرینك
دیو سهلامسه دیار عنبر ایمش اوبور صبور
دیو شاهم بوده کوزیوزی بهادر سزده وار
شیر علی دیو ای خوجه یهلوانلرم بنم
دیو عیار دیو قوللرم رنکی حبشی وار سیاه
بوسکه دیوانکی کوزدن یکوزدم کسوب
خنده زن قولنك سکا صورری نوکا شیر علی
چونکه کافر یهلوانلری ایشیدی بو لفظی
اول یکی کلن بهادر دیر اوسنه کلوب
دیو صور کوزرم وارانی رمح ایله کسوب
دیو خوجه کوزیکی اکا حواله ایله
کرا ایله منح ایده مزسه هلاك اولسون
کلدی احد اهل دیو ایله دی قلب اکا تو
کوزیطالیی قابدی اول لعینی خاکسار

ورردی سهلامسه بها ارکلره جمله مردمان
اعتبار ایله کرا کا سودیکرا تو معجات
اوسنه سکرلی سرشتاوا یکوزیه شاه و مان
شیر علی صور دیکه قندوز کیشکی اوزره
جوق ارا قوللرم کلوزم یوغوزده دور
یا بیجون بو تورکلری قیلماری انلری مکان
جمله سکا دیلك دوزیر یوکجوالای کلدوان
کلدی امام به ضرب کارزاری یهلوان
قوچه اولور مقابلی کوزدم ارر یهلوان
دیو طنوده ایمه جقدی ارزیا سان
دیو حضور اولدم دیو عصه کلدی جهان
ای دلو خوجه سنك نره یهلوانکدار یو
سنجم اولسونلر کوزدم دیو ای عمر
کرا ایله منح ایدرسه صاریقم بن یوز مان
ایتزم دعوا ایله یلسون هر اساه و رمان
کندولره بنده کوزده ارزیا نوان
بوسر نوده قرق کرتی دور ایلوی اتوی صفان

قرق بر نوده دولده دکر ایوب دیری یا نار یو
احد اولدم حضرة یزدان ابتری ایعقاد
قرشو وزیری الترمو اول لعینك کوزرینه
جمله سی کافر مسلم دیدی شاهم اکرین
غیرة ایدیه جکدی کوزرین الاماری اولدی
شاه دیدی کوفادر ایسکن جلد ایدالم الیوم
جلدی احد الوی الله لعینك کوزرینه
یا نغه جا الدی صیانه وار نغه سرسنر
اول لعین کیبی یوغدی ایچاریده بر دلیر
هر بر سی احد اورزه یوردی انوی غلو
نعره سیدن شاشدی جمله بیلیه سن
احد الوحی بنم دیو علی شیره طالو
بندمکدی جلدی سهلامسه عیار اولدی
کلدی رستمشاه قدر عیار لری شاهکه کا
انوی سهلامسه علی شیره کوزردی نا کاه
یوردی عیار اولدی جلدی اولدی جمله دلیر
رستم جکدی انوی انوه نه فلك دوردی

احده قلدی حواله کوزرینی یا اقتراب
ایسم اعظم اوقوی یا معجزین یا مستعان
طوتدی ضبط ایلدی الی منح قلدی بی زیان
اول لعینی اوتاندی اولدم شرمسار اولدی ما
بوده اوسز کوزرینی قوای حیا شرم اوتاند
غیرة ایدیه جکدی کروالاماری امیخان
شاه دیدی کوفادر ایسکن جلد ایدالم الیوم
جلدی احد الوی الله لعینك کوزرینه
یا نغه جا الدی صیانه وار نغه سرسنر
اول لعین کیبی یوغدی ایچاریده بر دلیر
هر بر سی احد اورزه یوردی انوی غلو
نعره سیدن شاشدی جمله بیلیه سن
احد الوحی بنم دیو علی شیره طالو
بندمکدی جلدی سهلامسه عیار اولدی
کلدی رستمشاه قدر عیار لری شاهکه کا
انوی سهلامسه علی شیره کوزردی نا کاه
یوردی عیار اولدی جلدی اولدی جمله دلیر
رستم جکدی انوی انوه نه فلك دوردی

Fl. 500.000.- rl.

محله و یا قریه سی	خانه نومروسی	مسکن نومروسی	نوع مسکن	محله و یا قریه یه مخصوص نفوس نومرولری				اسم و شهرتی	صنعت و [illegible]	پدر و والده سنك اسم و محل نامیله برحیات و یا متوفی اولدیغی	
				عمومی نومروسی	ذکور و اناث نومروسی		[illegible]			پدرینك	والده سنك
					ذکور	اناث	ذکور				